

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ
ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

СТОЛІТНІЙ АНТОН ВОЛОДИМИРОВИЧ

УДК 343.13:004

ДИСЕРТАЦІЯ

**ЕЛЕКТРОННЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРОВАДЖЕННЯ НА
ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ**

12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза;
оперативно-розшукова діяльність

081 – Право

**Подається на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук
(доктора наук)**

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

А.В. Столітній

Науковий консультант:

Цимбал Петро Васильович –
доктор юридичних наук, професор,

Київ – 2018

АНОТАЦІЯ

Столітній А.В. Електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» (081 – Право). – Національна академія прокуратури України. – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Дніпро, 2018.

Дисертація є першим комплексним дослідженням теоретичних, методологічних та практичних аспектів електронного кримінального провадження на досудовому розслідуванні, здійсненим на основі положень КПК України 2012 року.

У дисертації досліджено історичний розвиток досудового розслідування, теоретичні основи та практику формування та функціонування його електронної складової. Визначено місце досудового розслідування серед стадій кримінального провадження, притаманні вказаній стадії обов'язкові елементи, серед яких виділено електронні системи, що забезпечують її функціонування. За функціональною спрямованістю в структурі досудового розслідування виділено три етапи: 1) початок досудового розслідування; 2) здійснення досудового розслідування; 3) завершення досудового розслідування. Вказані етапи охоплені обов'язковими електронними процесуальними процедурами, передбаченими в ЄРДР, який є невід'ємним елементом лише стадії досудового розслідування.

Проаналізовано методологічні підходи до вивчення предмета дисертаційного дослідження. Обґрунтовано потребу використання під час дослідження низки спеціалізованих методів, притаманних точним наукам: синергетичний, математичний (положення фрактальної геометрії), кібернетичний.

Розкрито генезу фіксації кримінального процесу, що послідовно виражалась у наступних формах: усне оформлення – глиняні таблички – скриньки – паперові

документи – електронні носії процесуальної інформації (магнітні стрічки та диски, оптичні CD та DVD диски, магнітооптичні компакт-диск (CD-MO), карта пам'яті, флеш-пам'ять, сервер, кіберпростір, автоматизовані інформаційні системи тощо). Форми вираження (фіксації) кримінальних процедур на окремих історичних етапах відправлення правосуддя безпосередньо залежали від розвитку суспільства, у зв'язку з чим визначено, що для сучасного етапу розвитку досудового розслідування характерно запровадження електронної складової (ЄРДР) та перехідної (паперово-електронної) моделі електронного кримінального провадження.

Досліджено електронний сегмент як невід'ємну процесуальну складову сучасного досудового розслідування, від якого залежать настання ключових юридичних фактів на даній стадії. Доведено, що ЄРДР має процесуально-статистичну правову природу, оскільки визнання процесуальними електронних даних про внесення до ЄРДР відомостей про початок досудового розслідування, а також вимоги КПК України щодо обов'язкової реєстрації процесуальних рішень у ЄРДР вказують на процесуальну природу електронних даних ЄРДР, які варто віднести до електронних процесуальних документів.

Запропоновано диференціацію суб'єктів досудового розслідування на чотири групи за ступенем залучення до ЄРДР. Звернено увагу на необхідність відображення суб'єктів, які є адміністраторами ЄРДР, у КПК України. Вказано на необхідність законодавчої регламентації використання ЄРДР в системі кримінальної юстиції, що передбачало б закріплення на законодавчому рівні норм, які регулюватимуть роботу ЄРДР.

Обґрунтовано потребу створення єдиного інформаційного поля юридичної діяльності в її широкому розумінні, у зв'язку із чим запропоновано авторську дефініцію «електронної кримінальної процесуальної діяльності». Обґрунтовано, що передумовою до автоматизації обробки та аналізу кримінальної процесуальної діяльності, що створює унікальні можливості електронного процесуального контролю, є електронна модель її фіксації на досудовому розслідуванні в ЄРДР.

Описано розроблену (у співавторстві) Інформаційно-аналітичну систему

обробки заздалегідь згенерованих баз Єдиного реєстру досудових розслідувань за допомогою готових наборів функцій Excel (Твір), за допомогою якої в частині автоматизації елементів процесуальної діяльності суб'єктів процесуального контролю стає можливим обробка заздалегідь згенерованих баз ЄРДР та виявлення більше 30 видів процесуальних порушень.

Проведено аналіз теоретичних та прикладних питань дослідчого провадження. Проаналізовано особливості реалізації електронних кримінальних процесуальних процедур під час повідомлення особі про підозру, зупинення досудового розслідування, застосування заходів забезпечення, проаналізовано особливості електронної фіксації кримінальної процесуальної інформації під час слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, правовий статус електронного кримінального процесуального документа; електронну складову форм закінчення досудового розслідування та характерні для даного етапу процесуальні порушення.

Досліджено процесуальний статусу суб'єктів кримінального провадження через призму застосування ними електронного сегменту досудового розслідування. Суб'єктів досудового розслідування розглянуто як структурно-системне утворення. Підтримується позиція щодо визначення чотирьох груп суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності: правосуддя, обвинувачення та потерпілий, захист, інші учасники кримінального провадження (процесуальні та непроцесуальні).

Визначено спеціальних суб'єктів, якими є слідчий суддя, прокурор, слідчий, захисник або адвокат. Констатовано, що визначені в КПК України повноваження керівника органу досудового розслідування, слідчого, керівника органу прокуратури та прокурора – процесуального керівника мають невід'ємну електронну складову. Умотивовано позицію, відповідно до якої допуск у ролі захисників лише адвокатів є позитивним як для суб'єкта захисту, так і для сторони обвинувачення й обумовлює утворення професійного електронного процесуального діалогу. Проаналізовано роль слідчого судді в електронних кримінальних процесуальних процедурах, якого визначено як державного

спеціалізованого суб'єкта, наділеного правами процесуального контролю, що характеризується стадійною присутністю в процесі – лише на досудовому провадженні (дослідчому провадженні та досудовому розслідуванні). Проаналізовано повноваження інших учасників кримінального провадження, які розділено на процесуальних, що здійснюють кримінальну процесуальну діяльність, та інших непроцесуальних суб'єктів, які її забезпечують.

Узагальнено позитивний досвід електронних процедур в кримінальному процесі США, Австралії, Англії, Нової Зеландії, провінції Альберта (Канада), Німеччини, Швеції, Фінляндії, Угорщини, Бельгії, Чехії, Російської Федерації, Грузії, Вірменії, Таджикистану, Білорусі, Молдови, Казахстану, Киргизстану, за результатами чого сформовано пропозиції щодо реформування електронного сегменту кримінального процесу України.

Описано модель комплексного переведення в електронний формат й автоматизації кримінальних процесуальних процедур під час досудового провадження, у зв'язку з чим запропоновано доповнити главу 2 КПК України засадами «пріоритету офіційного електронного процесуального документа» та «відкритості електронного провадження», закріпивши їх в пунктах 23 та 24 частини 1 статті 7 та статтях 29-1 та 29-2 Кодексу.

Розроблено модель організації професійного процесуального діалогу спеціалізованих суб'єктів кримінального провадження у форматі «електронного досудового розслідування» шляхом інтеграції електронних систем та спеціалізованих суб'єктів кримінального провадження (адвокатів, слідчих суддів та суддів, атестованих судових експертів, перекладачів, інших спеціалізованих учасників кримінального провадження) за допомогою інтеграційних систем у межах залучення спеціалізованих суб'єктів та надання ЕЦП постійного користувача, утворивши ефективний професійний процесуальний «електронний діалог», що забезпечить постійний віддалений доступ до матеріалів розслідування та створення «особистих віртуальних кабінетів», за допомогою яких конкретний суб'єкт отримає дані проваджень, де він є учасником, в частині, необхідній для вчинення процесуальних дій чи прийняття процесуальних рішень.

Детально описано алгоритм практичного застосування Твору щодо формування та обробки баз даних Реєстру, проаналізовано отримані аналітичні дані щодо автоматичного виявлення більше 30 видів процесуальних порушень, що зумовлює виникнення кримінальної процесуальної аномалії. Доведено, що структура ЄРДР є системою самоподібних математичних алгоритмів, що утворюють фрактал. У разі прийняття незаконного рішення у фракталі ЄРДР утворюється процесуальна аномалія, яку запропоновано виявляти за допомогою засобів електронного процесуального контролю. У зв'язку із цим запропоновано розуміння категорій «кримінальна процесуальна аномалія» та «автоматизований кримінальний процесуальний контроль». Визначено три види автоматизованого кримінального процесуального контролю: 1) превентивний; 2) поточний; 3) наступний.

Визначено фундаментальні положення візуалізації, автоматизованої саморегуляції та інформаційної глобалізації кримінальних процесуальних процедур.

За результатами системного аналізу кримінального процесуального законодавства України, практики правозастосування та досвіду електронного кримінального провадження інших держав розроблено та обґрунтовано алгоритм створення корпоративної інформаційно-аналітичної автоматизованої (електронної) системи кримінальної юстиції, що охоплює всі стадії кримінального провадження та всіх суб'єктів кримінального переслідування й максимально інтегрує електронні інформаційні ресурси держави.

Ключові слова: досудове розслідування, Єдиний реєстр досудових розслідувань (ЄРДР), електронний сегмент, електронна кримінальна процесуальна діяльність, суб'єкти досудового розслідування, іноземний досвід, інтеграція, електронне кримінальне провадження, особистий віртуальний кабінет, візуалізація, автоматизований кримінальний процесуальний контроль, кримінальна процесуальна аномалія, алгоритм, усунення корупційних ризиків.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографія

1. Столітній А.В. Електронне кримінальне провадження: передумови виникнення сучасний стан та перспективи розвитку: монографія. К.: Видавничий дім «АртЕк», 2016. 724 с.

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Столітній А.В. Досудове розслідування кримінальних проваджень за заявами та повідомленнями про безвісне зникнення громадян // Вісник прокуратури. 2013. № 12. С. 33-37.

2. Столітній А.В. Підстави початку досудового розслідування // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2014. № 4. С. 187-197.

3. Столітній А.В. Практичні аспекти розмежування поняття нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, і процесуального керівництва досудовим розслідуванням // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2014. № 6-2, Т. 4. С. 105-109.

4. Столітній А.В., Аuzін Р.О. Практичні аспекти вдосконалення аналітичних та контрольних можливостей Єдиного реєстру досудових розслідувань // Вісник Запорізького національного університету. 2015. № 1 (1). С. 189-199.

5. Столітній А.В., Каланча І.Г. Обліково-реєстраційна дисципліна за кримінальним процесуальним законодавством України // Юридичний вісник, Національний університет «Одеська юридична академія». 2015. № 1. С. 143-147.

6. Столітній А.В. Практичні аспекти діяльності органів досудового розслідування із запобігання злочинам під час досудового розслідування // Право і суспільство. 2015. № 3. С.186-190.

7. Столітній А.В. Початок досудового розслідування: правова природа, регламентація та межі прокурорського нагляду // Право і суспільство. 2015. № 4. С. 200-205.

8. Столітній А.В. Правова природа Єдиного реєстру досудових розслідувань // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2015. № 5. Т. 4. С. 95-99.

9. Столітній А.В., Каланча І.Г. Інші учасники кримінального провадження в системі учасників кримінального процесу // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2015. № 6. Т. 3. С. 120-124.

10. Столітній А.В. Система та структура суб'єктів кримінального провадження // Порівняльне-аналітичне право: юридичний електронний журнал. електрон. наук. фахове вид. 2015. № 6. URL: http://pap.in.ua/6_2015/96.pdf (дата звернення: 05.08.2016).

11. Столітній А.В. Організація прокурорського нагляду за досудовим розслідуванням у формі процесуального керівництва, роль керівника органу прокуратури в організації нагляду // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. № 11. Т. 2. С. 139-142.

12. Столітній А.В. Обшук та огляд: сучасні реалії, європейський досвід // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. № 16. Т. 2. С. 96-99.

13. Столітній А.В. Забезпечення процесуального контролю за допомогою Єдиного реєстру досудових розслідувань і шляхи його вдосконалення // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2015. № 31. Т. 3. С. 101-104.

14. Столітній А.В., Каланча І.Г. Електронний діалог – інноваційний напрям еволюції досудового розслідування: вдосконалення // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2015. № 35. Т. 3. С. 126-131.

15. Столітній А.В. Особливості початку досудового розслідування за ухилення від сплати аліментів на підставі подань (повідомлень) державної виконавчої служби // Актуальні проблеми держави і права, Національний університет «Одеська юридична академія». 2015. № 75. С. 175-181.

16. Столітній А.В. Кримінальна процесуальна взаємодія сторін досудового

розслідування // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2016. № 1. Т. 4. С. 100-103.

17. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій при здійсненні кримінального переслідування в англо-американській правовій системі // Вісник Національної академії прокуратури України. 2016. № 2. С. 94-101.

18. Столітній А.В. Формування та розвиток засад кримінального процесу в Україні в умовах електронного кримінального провадження // Вісник Національної академії прокуратури України. 2016. № 2. С. 95-101.

19. Столітній А.В. Візуалізація у процесуальній діяльності в кримінальному провадженні // Науковий часопис Національної академії прокуратури України: електрон. наук. фахове вид. 2016. № 3. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/11-2016/stolitnij.pdf> (дата звернення: 17.01.2017).

20. Столітній А.В. Місце досудового розслідування у системі стадій кримінального провадження // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2016. № 36. Т. 2. С. 151 -154.

21. Столітній А.В. Фрактальна геометрія як складова сучасного кримінального процесу // Вісник Національної академії прокуратури України. 2017. № 1. С. 89-95.

22. Столітній А.В. Вдосконалення електронного сегмента кримінального провадження // Право і суспільство. 2017. № 2. Ч. 2. С. 185-189.

23. Столітній А.В. Автоматизований кримінальний процесуальний контроль // Вісник Національної академії прокуратури України. 2017. № 3. С. 89-94.

24. Столітній А.В., Каліна А. Електронне кримінальне провадження у Чеській республіці // Науковий Часопис Національної академії прокуратури України: електрон. наук. фахове вид. 2017. № 3. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/3-2017/stolitnij.pdf> (дата звернення: 21.09.2017).

25. Столітній А.В., Холмберг Я. Електронне кримінальне провадження Швеції // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 3. С. 198-202.

Статті у зарубіжних періодичних наукових виданнях:

1. Столітній А.В. Прокурорській нагляд: історія, сучасність, перспективи // JURDIC NATIONAL: Theorie si Practica. 2015. № 3 (213). С. 81-84.
2. Столітній А.В. Цивільний позов прокурора на досудовому провадженні та його місце в Єдиному реєстрі досудових розслідувань // JURDIC NATIONAL: Theorie si Practica. 2015. № 4 (213). С. 132-135.
3. Столетний А.В. Разделение правовой природы понятий «заявитель» и «потерпевший» в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины // LEGEA SI VIATA. 2015. № 4/2 (280). С. 94-98.
4. Столетний А.В. Институт соглашений в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины: практика применения и пути усовершенствования // LEGEA SI VIATA. 2015. № 6/2 (282). С. 123-127.
5. Столітній А.В. Втілення міжнародних стандартів досудового розслідування у кримінальному процесуальному законодавстві України // JURDIC NATIONAL: Theorie si Practica. 2015. Выпуск № 6 (16). С. 241-243.
6. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій під час кримінального переслідування в романо-германській (континентальній) системі права // Visegrad journal on human rights. 2016. № 3. С. 168-173.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Столітній А.В. Проблемні аспекти досудового розслідування кримінальних проваджень за фактами невиконання заробітної плати // Правова політика в Україні: питання теорії та практики: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 24 жовтня 2014 року): тези наукових доповідей в 2-х т. К.: Національна академія прокуратури України, 2014. Т. 2. С. 357-360.
2. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань на стадії повідомлення особі про підозру // Юридична наука та практика у третьому тисячолітті: збірник матеріалів Міжнародної науково-

практичної конференції (м. Кошеце, Словацька Республіка, 27-28 лютого 2015 р). Кошеце: Університет Павла Йозефа Шафарика, факультет права, 2015. С. 176-179.

3. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань під час зупинення досудового розслідування // Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 27-28 лютого 2015 року). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015. С. 177-179.

4. Столітній А.В. Строки досудового розслідування. Порухення та шляхи їх усунення // Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 20-21 березня 2015 року). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015. С. 37-39.

5. Столітній А.В. Вказівки прокурора у кримінальному провадженні як форма здійснення процесуального керівництва // Актуальні проблеми прав людини, держави та вітчизняної правової системи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 3-4 квітня 2015 року). Дніпропетровськ: ГО «Правовий світ», 2015. С. 126-127.

6. Столітній А.В. Організація щоденної роботи прокурора-процесуального керівника // Гуманітарний та інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих учених: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених (м. Одеса, 24 квітня 2015 року). У 3-х ч. Одеса: Міжнародний гуманітарний університет, 2015. Частина 1. С. 147-150.

7. Столітній А.В. Гарантії приватного життя під час обшуку відповідно до вимог Європейської конвенції з прав людини // Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 24-25 квітня 2015 року). У 2-х ч. Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2015. Частина II. С. 81-83.

8. Столітній А.В. Проблемні аспекти досудового розслідування кримінальних проваджень за фактами невивплати заробітної плати // Реформування законодавства України та розвиток суспільних відносин в Україні: питання взаємодії (м. Ужгород, 24-25 квітня 2015 року). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015. С. 159-161.

9. Столітній А.В. Обшук: Національні особливості та міжнародний досвід // Політико-правові реформи та становлення громадянського суспільства в Україні: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Херсон, 9-10 жовтня 2015 року). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. С. 202-205.

10. Столітній А.В. Загальні положення процесуального керівництва досудовим розслідуванням // Чинники розвитку юридичних наук у ХХІ столітті: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 6-7 листопада 2015 року). Дніпропетровськ: ГО «Правовий світ», 2015. С. 85-87.

11. Столітній А.В. Обшук, огляд, поверхневий огляд – сучасні реалії, Європейський досвід // Права та обов'язки людини у сучасному світі: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 13-14 листопада 2015 року). Одеса: Громадське об'єднання «Причорноморська фундація права», 2015. С. 140-143.

12. Столітній А.В. Електронне оформлення кримінальних процесуальних рішень, їх строки // Нове міжнародне право та національне законодавство – нові завдання юридичної науки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 13-14 листопада 2015 року). К.: Центр правових наукових досліджень, 2015. С. 119-121.

13. Столітній А.В. Реформування інституту затримання особи: сучасні реалії // Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 18-19 грудня 2015 року). У 2-х ч. Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015. Ч. 1. С. 65-67.

14. Столітній А.В. Практичні питання використання електронної складової в

процесі реформування структури органів прокуратури // Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 22-23 січня 2016 року). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2016. С. 79-82.

15. Столітній А.В. Досудове розслідування як стадія кримінального провадження // Рівень ефективності та необхідність впливу юридичної науки на нормотворчу діяльність та юридичну практику: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. (м. Харків, 5-6 лютого 2016 року). Х.: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2016. С. 85-88.

16. Столітній А.В. Обрання запобіжного заходу поза межами кримінального процесуального закону України // Європейська традиція в міжнародному праві: реалізація прав людини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Братислава, 6-7 травня 2016 року). Братислава: Панєвропська висока школа, 2016. С. 249-252.

17. Столітній А.В. Шляхи поновлення досудового розслідування після складення та затвердження обвинувального акта // Актуальні державотворення в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 20 травня 2016 року). Тези наукових доповідей в 3-х т. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. Т. 3. С. 75-77.

18. Столітній А.В. Повноваження прокурора щодо притягнення працівників піднаглядних органів до адміністративної відповідальності // Розвиток держави та права в Україні: реалії та перспективи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 16-17 вересня 2016 року). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2016. С. 25-29.

19. Столітній А.В. Вказівки прокурора як інструмент здійснення прокурором процесуального керівництва: проблемні питання // Пріоритетні напрями розвитку сучасної юридичної науки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 16-17 вересня 2016 року). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2016. С. 87-91.

20. Столітній А.В. Підвищення кваліфікації прокурорів у віртуальному

просторі // Інноваційні освітні технології: досвід Європейського союзу та його впровадження в процес підготовки юристів: матеріали науково-педагогічного стажування (м. Сладковічево, Словацька Республіка, Університет Данубіус, 26-28 грудня 2016 року). Сладковічево: Університет Данубіус, 2016. С. 128-131.

21. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань при здійсненні повідомлень про підозру // Розвиток державності та права в Україні: реалії та перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 15-16 вересня 2017 року). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2017. С. 31-36.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Аузін Р.О., Столітній А.В. Технічний твір «Інформаційно-аналітична система обробки заздалегідь згенерованих баз Єдиного реєстру досудових розслідувань за допомогою готових наборів функцій Excel (з ілюстраціями)». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 57773 від 23 грудня 2014 року, виданого Державною службою інтелектуальної власності України.

SUMMARY

Stolitnii A.V. Electronic criminal proceedings at pre-trial investigation. – The manuscript.

A dissertation for obtaining a Doctor's degree in Law in specialty 12.00.09 – «Criminal Procedure and Criminalistics; forensic examination; operative search activity». – National Academy of Public Prosecutor of Ukraine. – The Dnipropetrovs'k State University of Internal Affairs, Dnipro, 2018.

The dissertation is the first comprehensive study of theoretical, methodological and practical aspects of electronic criminal proceedings at pre-trial investigation based on the provisions of the CPC of Ukraine dated 2012.

The dissertation addresses the historical development of pre-trial investigation, theoretical foundations and practice on developing and functioning of its electronic component. The place of pre-trial investigation stage among the stages of criminal

proceedings are determined, as well as the necessary elements of this stage, and the electronic systems that ensure its functioning are highlighted. As identified, there are the following three stages within the structure of pre-trial investigation according to its functional purpose: 1) beginning of pre-trial investigation; 2) conducting of pre-trial investigation; 3) completion of pre-trial investigation. The specified stages are covered by mandatory electronic procedural procedures envisaged at the URPI, which is an integral part of the pre-trial investigation stage exclusively.

The methodological approaches to the study of the subject of the dissertation research are analysed. The necessity to use a number of specialized methods inherent in exact sciences during the research was substantiated: synergistic, mathematical (the provisions of fractal geometry), cybernetic.

The genesis of the fixation of the criminal process, which was consistently expressed in the following forms, was revealed: oral decoration – clay tablets – boxes – paper documents – electronic media of procedural information (magnetic tapes and disks, optical CDs and DVDs, magneto-optical compact discs (CD-MO), memory card, flash memory, server, cyberspace, automated information systems, etc.). The forms of expression (fixation) of criminal procedures at certain historical stages of the justice imminently depended on the development of society, in connection with which it was determined that for the present stage of development of pre-trial investigation the introduction of an electronic component (URPI) and a transient (paper-electronic) model of electronic criminal proceedings is in evidence.

The electronic segment is examined as an integral procedural component of the modern pre-trial investigation, on which the onset of key legal facts depends on this stage. It is proved that the URPI possesses a procedural and statistical legal nature, since the recognition of electronic data as a procedural one in regards to introduction of information on the commencement of a pre-trial investigation into the URPI, as well as the requirements of the CPC of Ukraine regarding the mandatory registration of procedural decisions in the URPI refer to the procedural nature of the electronic data of the URPI.

The differentiation of subjects of pre-trial investigation into four groups up to

level of involvement in the URPI was proposed. Attention was drawn to the need to reflect at the CPC of Ukraine the subjects who act as the administrators of the URPI. The necessity of legislative regulation to apply the URPI within the system of criminal justice was indicated, which would entail the adoption of the provisions regulating the operation of the URPI at the legislative level.

The necessity to establish a single informational field of legal activity in its broad sense was substantiated, in connection with which the author's definition of "electronic criminal procedural activity" is proposed. As reasoned, the precondition for the automation of the processing and analysis of criminal procedural activities, which creates the possibilities of electronic procedural control, is the electronic model of its fixation on pre-trial investigation in the URPI.

It was described a developed (co-authored) informational-analytical system of processing of pre-generated databases of the Unified Register of Pre-trial Investigations using prefabricated sets of functions of Excel (Work), by means of which in the part of automation of the elements of procedural activity of the subjects of procedural control it becomes possible to process pre-generated databases of the URPI and to detect more than 30 types of procedural violations.

The analysis of theoretical and applied questions of investigative proceedings was conducted. It was analysed the peculiarities of the implementation of electronic criminal procedural activities during the person's notification of suspicion, the suspension of the pre-trial investigation, the application of the measures of protection, the peculiarities of the electronic fixation of criminal procedural information during investigative (search) activities and the covered investigative (search) activities, the legal status of the electronic criminal procedural document; electronic component of the forms of termination of pre-trial investigation and typical procedural violations at this stage.

The procedural status of the subjects of criminal proceedings was investigated through the prism of their use of the electronic segment of pre-trial investigation. The subjects of pre-trial investigation are considered as structural-system apparition. The supported approach is to define four groups of subjects of criminal procedural

activity: justice, prosecution and victim, advocacy, and other participants in criminal proceedings (procedural and non-procedural).

The special subjects were identified, such as an investigating judge, prosecutor, investigator, lawyer or defence attorney. It is stated that as envisaged by the CPC of Ukraine the powers of the head of the pre-trial investigation body, the investigator, the head of the prosecutor's office and the prosecutor-procedural manager entail an integral electronic component. The position is motivated by the fact that the admissibility of only defence attorney as defenders is positive both for the subject of defence and for the prosecution side and causes the formation of a professional electronic procedural dialogue. The role of the investigating judge in the electronic criminal procedural procedures, which is defined as a public specialised subject, endowed with procedural control rights, characterized by a staged presence in the process – only in pre-trial proceedings (investigative proceedings and pre-trial investigation) is analysed. The author has analysed the powers of other participants in criminal proceedings, which are divided on the procedural meaning those who carrying out criminal procedural activities, and other non-procedural subjects meaning those who ensuring it.

There was generalized a positive experience of electronic procedures in the criminal process of the USA, Australia, England, New Zealand, province Alberta (Canada), Germany, Sweden, Finland, Hungary, Belgium, Czech Republic, Russian Federation, Georgia, Armenia, Tajikistan, Belarus, Moldova, Kazakhstan, Kyrgyzstan, which resulted in proposals for reforming the electronic segment of the Ukrainian criminal process.

The model of complex transfer into electronic format and automation of criminal procedural activities during pre-trial proceedings is described, therefore, it is proposed to supplement Chapter 2 of the Criminal Procedure Code of Ukraine with the principles of “the priority of the official electronic procedural document” and “transparency of the electronic proceedings”, by prescribing it in Article 7, part 1, paragraphs 23 and 24, and Articles 29-1 and 29-2 of the Code.

The model of professional procedural dialogue of specialized subjects of

criminal proceedings in the format of “electronic pre-trial investigation” was developed by integrating electronic systems and specialized subjects of criminal proceedings (defence attorneys, investigating judges and judges, certified judicial experts, interpreters, other specialized participants in criminal proceedings) with the help of interoperational systems to the extent of attracting of specialized subjects and providing an electronic digital signature of a permanent user, by establishing an effective professional procedural “electronic dialogue” that will enable a permanent remote access to investigation materials and introducing “personal virtual cabinets”, through which a particular subject will obtain data of a proceeding where it is a party, insofar as it is necessary to conduct procedural acts or make procedural decisions.

The algorithm of practical application of the Work with regards to formation and processing of the Register's databases was described in detail, received analytical data on the automatic detection of more than 30 types of procedural violations was analysed, which leads to the emergence of a procedural criminal anomaly. It is proved that the structure of the URPI is a system of self-similar mathematical algorithms that form a fractal. In the case of making an illegal decision in the fractal of the URPI, a procedural anomaly is created, which is proposed to be detected by means of electronic procedural control. In this connection, an understanding of the categories “criminal procedural anomaly” and “automated criminal procedural control” was offered. The following three types of automated criminal procedural control: (1) preventive; (2) current; (3) further were defined.

The fundamental provisions of visualization, automated self-regulation and informational globalization of criminal procedural processes were determined.

As a result of the systematic analysis of the criminal procedural legislation of Ukraine, the practice of law enforcement and the experience of electronic criminal proceedings of the other states, an algorithm for the creation of a corporate information and analytical automated (electronic) system of criminal justice was developed and substantiated, covering entire stages of criminal proceedings and all subjects of criminal prosecution as well as maximum integrates electronic

information resources of the state.

Keywords: pre-trial investigation, Unified Register of Pre-trial Investigations (URPI), electronic segment, electronic criminal procedural activity, subjects of pre-trial investigation, international experience, integration, electronic criminal proceeding, personal virtual cabinet, visualization, automated criminal procedural control, criminal procedural anomaly, algorithm, elimination of corruption risks.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографія

1. Столітній А.В. Електронне кримінальне провадження: передумови виникнення сучасний стан та перспективи розвитку: монографія. К.: Видавничий дім «АртЕк», 2016. 724 с.

Статті у наукових фахових виданнях:

26. Столітній А.В. Досудове розслідування кримінальних проваджень за заявами та повідомленнями про безвісне зникнення громадян // Вісник прокуратури. 2013. № 12. С. 33-37.

27. Столітній А.В. Підстави початку досудового розслідування // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2014. № 4. С. 187-197.

28. Столітній А.В. Практичні аспекти розмежування поняття нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, і процесуального керівництва досудовим розслідуванням // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2014. № 6-2, Т. 4. С. 105-109.

29. Столітній А.В., Аuzін Р.О. Практичні аспекти вдосконалення аналітичних та контрольних можливостей Єдиного реєстру досудових розслідувань // Вісник Запорізького національного університету. 2015. № 1 (1). С. 189-199.

30. Столітній А.В., Каланча І.Г. Обліково-реєстраційна дисципліна за

кримінальним процесуальним законодавством України // Юридичний вісник, Національний університет «Одеська юридична академія». 2015. № 1. С. 143-147.

31. Столітній А.В. Практичні аспекти діяльності органів досудового розслідування із запобігання злочинам під час досудового розслідування // Право і суспільство. 2015. № 3. С.186-190.

32. Столітній А.В. Початок досудового розслідування: правова природа, регламентація та межі прокурорського нагляду // Право і суспільство. 2015. № 4. С. 200-205.

33. Столітній А.В. Правова природа Єдиного реєстру досудових розслідувань // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2015. № 5. Т. 4. С. 95-99.

34. Столітній А.В., Каланча І.Г. Інші учасники кримінального провадження в системі учасників кримінального процесу // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2015. № 6. Т. 3. С. 120-124.

35. Столітній А.В. Система та структура суб'єктів кримінального провадження // Порівняльне-аналітичне право: юридичний електронний журнал. електрон. наук. фахове вид. 2015. № 6. URL: http://pap.in.ua/6_2015/96.pdf (дата звернення: 05.08.2016).

36. Столітній А.В. Організація прокурорського нагляду за досудовим розслідуванням у формі процесуального керівництва, роль керівника органу прокуратури в організації нагляду // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. № 11. Т. 2. С. 139-142.

37. Столітній А.В. Обшук та огляд: сучасні реалії, європейський досвід // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. № 16. Т. 2. С. 96-99.

38. Столітній А.В. Забезпечення процесуального контролю за допомогою Єдиного реєстру досудових розслідувань і шляхи його вдосконалення // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2015. № 31. Т. 3. С. 101-104.

39. Столітній А.В., Каланча І.Г. Електронний діалог – інноваційний напрям

еволюції досудового розслідування: вдосконалення // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2015. № 35. Т. 3. С. 126-131.

40. Столітній А.В. Особливості початку досудового розслідування за ухилення від сплати аліментів на підставі подань (повідомлень) державної виконавчої служби // Актуальні проблеми держави і права, Національний університет «Одеська юридична академія». 2015. № 75. С. 175-181.

41. Столітній А.В. Кримінальна процесуальна взаємодія сторін досудового розслідування // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2016. № 1. Т. 4. С. 100-103.

42. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій при здійсненні кримінального переслідування в англо-американській правовій системі // Вісник Національної академії прокуратури України. 2016. № 2. С. 94-101.

43. Столітній А.В. Формування та розвиток засад кримінального процесу в Україні в умовах електронного кримінального провадження // Вісник Національної академії прокуратури України. 2016. № 2. С. 95-101.

44. Столітній А.В. Візуалізація у процесуальній діяльності в кримінальному провадженні // Науковий часопис Національної академії прокуратури України: електрон. наук. фахове вид. 2016. № 3. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/11-2016/stolitnij.pdf> (дата звернення: 17.01.2017).

45. Столітній А.В. Місце досудового розслідування у системі стадій кримінального провадження // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2016. № 36. Т. 2. С. 151 -154.

46. Столітній А.В. Фрактальна геометрія як складова сучасного кримінального процесу // Вісник Національної академії прокуратури України. 2017. № 1. С. 89-95.

47. Столітній А.В. Вдосконалення електронного сегмента кримінального провадження // Право і суспільство. 2017. № 2. Ч. 2. С. 185-189.

48. Столітній А.В. Автоматизований кримінальний процесуальний контроль

// Вісник Національної академії прокуратури України. 2017. № 3. С. 89-94.

49. Столітній А.В., Каліна А. Електронне кримінальне провадження у Чеській республіці // Науковий Часопис Національної академії прокуратури України: електрон. наук. фахове вид. 2017. № 3. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/3-2017/stolitnij.pdf> (дата звернення: 21.09.2017).

50. Столітній А.В., Холмберг Я. Електронне кримінальне провадження Швеції // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 3. С. 198-202.

Статті у зарубіжних періодичних наукових виданнях:

1. Столітній А.В. Прокурорській нагляд: історія, сучасність, перспективи // JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica. 2015. № 3 (213). С. 81-84.

2. Столітній А.В. Цивільний позов прокурора на досудовому провадженні та його місце в Єдиному реєстрі досудових розслідувань // JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica. 2015. № 4 (213). С. 132-135.

3. Столетний А.В. Разделение правовой природы понятий «заявитель» и «потерпевший» в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины // LEGEA SI VIATA. 2015. № 4/2 (280). С. 94-98.

4. Столетний А.В. Институт соглашений в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины: практика применения и пути усовершенствования // LEGEA SI VIATA. 2015. № 6/2 (282). С. 123-127.

5. Столітній А.В. Втілення міжнародних стандартів досудового розслідування у кримінальному процесуальному законодавстві України // JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica. 2015. Выпуск № 6 (16). С. 241-243.

6. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій під час кримінального переслідування в романо-германській (континентальній) системі права // Visegrad journal on human rights. 2016. № 3. С. 168-173.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Столітній А.В. Проблемні аспекти досудового розслідування кримінальних проваджень за фактами невиконання заробітної плати // Правова політика в Україні: питання теорії та практики: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 24 жовтня 2014 року): тези наукових доповідей в 2-х т. К.: Національна академія прокуратури України, 2014. Т. 2. С. 357-360.

2. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань на стадії повідомлення особі про підозру // Юридична наука та практика у третьому тисячолітті: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кошеце, Словачька Республіка, 27-28 лютого 2015 р). Кошеце: Університет Павла Йозефа Шафарика, факультет права, 2015. С. 176-179.

3. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань під час зупинення досудового розслідування // Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 27-28 лютого 2015 року). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015. С. 177-179.

4. Столітній А.В. Строки досудового розслідування. Порушення та шляхи їх усунення // Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 20-21 березня 2015 року). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015. С. 37-39.

5. Столітній А.В. Вказівки прокурора у кримінальному провадженні як форма здійснення процесуального керівництва // Актуальні проблеми прав людини, держави та вітчизняної правової системи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 3-4 квітня 2015 року). Дніпропетровськ: ГО «Правовий світ», 2015. С. 126-127.

6. Столітній А.В. Організація щоденної роботи прокурора-процесуального керівника // Гуманітарний та інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих учених: матеріали I Міжнародної науково-практичної

конференції студентів, аспірантів та молодих учених (м. Одеса, 24 квітня 2015 року). У 3-х ч. Одеса: Міжнародний гуманітарний університет, 2015. Частина 1. С. 147-150.

7. Столітній А.В. Гарантії приватного життя під час обшуку відповідно до вимог Європейської конвенції з прав людини // Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 24-25 квітня 2015 року). У 2-х ч. Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2015. Частина II. С. 81-83.

8. Столітній А.В. Проблемні аспекти досудового розслідування кримінальних проваджень за фактами невиконання заробітної плати // Реформування законодавства України та розвиток суспільних відносин в Україні: питання взаємодії (м. Ужгород, 24-25 квітня 2015 року). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015. С. 159-161.

9. Столітній А.В. Обшук: Національні особливості та міжнародний досвід // Політико-правові реформи та становлення громадянського суспільства в Україні: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Херсон, 9-10 жовтня 2015 року). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. С. 202-205.

10. Столітній А.В. Загальні положення процесуального керівництва досудовим розслідуванням // Чинники розвитку юридичних наук у ХХІ столітті: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 6-7 листопада 2015 року). Дніпропетровськ: ГО «Правовий світ», 2015. С. 85-87.

11. Столітній А.В. Обшук, огляд, поверхневий огляд – сучасні реалії, Європейський досвід // Права та обов'язки людини у сучасному світі: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 13-14 листопада 2015 року). Одеса: Громадське об'єднання «Причорноморська фундація права», 2015. С. 140-143.

12. Столітній А.В. Електронне оформлення кримінальних процесуальних

рішень, їх строки // Нове міжнародне право та національне законодавство – нові завдання юридичної науки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 13-14 листопада 2015 року). К.: Центр правових наукових досліджень, 2015. С. 119-121.

13. Столітній А.В. Реформування інституту затримання особи: сучасні реалії // Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 18-19 грудня 2015 року). У 2-х ч. Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015. Ч. 1. С. 65-67.

14. Столітній А.В. Практичні питання використання електронної складової в процесі реформування структури органів прокуратури // Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 22-23 січня 2016 року). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2016. С. 79-82.

15. Столітній А.В. Досудове розслідування як стадія кримінального провадження // Рівень ефективності та необхідність впливу юридичної науки на нормотворчу діяльність та юридичну практику: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. (м. Харків, 5-6 лютого 2016 року). Х.: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2016. С. 85-88.

16. Столітній А.В. Обрання запобіжного заходу поза межами кримінального процесуального закону України // Європейська традиція в міжнародному праві: реалізація прав людини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Братислава, 6-7 травня 2016 року). Братислава: Панєвропська висока школа, 2016. С. 249-252.

17. Столітній А.В. Шляхи поновлення досудового розслідування після складення та затвердження обвинувального акта // Актуальні державотворення в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 20 травня 2016 року). Тези наукових доповідей в 3-х т. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. Т. 3. С. 75-77.

18. Столітній А.В. Повноваження прокурора щодо притягнення працівників

піднаглядних органів до адміністративної відповідальності // Розвиток держави та права в Україні: реалії та перспективи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 16-17 вересня 2016 року). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2016. С. 25-29.

19. Столітній А.В. Вказівки прокурора як інструмент здійснення прокурором процесуального керівництва: проблемні питання // Пріоритетні напрями розвитку сучасної юридичної науки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 16-17 вересня 2016 року). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2016. С. 87-91.

20. Столітній А.В. Підвищення кваліфікації прокурорів у віртуальному просторі // Інноваційні освітні технології: досвід Європейського союзу та його впровадження в процес підготовки юристів: матеріали науково-педагогічного стажування (м. Сладковічево, Словацька Республіка, Університет Данубіус, 26-28 грудня 2016 року). Сладковічево: Університет Данубіус, 2016. С. 128-131.

21. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань при здійсненні повідомлень про підозру // Розвиток державності та права в Україні: реалії та перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 15-16 вересня 2017 року). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2017. С. 31-36.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Аузін Р.О., Столітній А.В. Технічний твір «Інформаційно-аналітична система обробки заздалегідь згенерованих баз Єдиного реєстру досудових розслідувань за допомогою готових наборів функцій Excel (з ілюстраціями)». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 57773 від 23 грудня 2014 року, виданого Державною службою інтелектуальної власності України.

ЗМІСТ

ВСТУП	1
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕЛЕКТРОННОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	18
1.1. Загальні положення досудового розслідування як стадії кримінального провадження	18
1.2. Методологічні засади дослідження електронного кримінального провадження на досудовому провадженні	35
1.3. Генеза та шляхи формування електронного досудового провадження.	49
1.4. Електронний сегмент досудового розслідування	64
Висновки до розділу 1.	81
РОЗДІЛ 2. ПРАВОВА ПРИРОДА ЕЛЕКТРОННОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ .	83
2.1. Електронна кримінальна процесуальна діяльність як інноваційний вид юридичної діяльності	83
2.2. Електронна кримінальна процесуальна діяльність на початковому етапі досудового розслідування	94
2.3. Електронна кримінальна процесуальна діяльність під час здійснення досудового розслідування	115
2.4. Електронна кримінальна процесуальна діяльність під час закінчення досудового розслідування	143
Висновки до розділу 2.	158
РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ СУБ'ЄКТАМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЕЛЕКТРОННОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	160
3.1. Система та структура суб'єктів досудового розслідування в умовах електронного кримінального процесу	160
3.2. Сторона обвинувачення у системі суб'єктів електронної кримінальної процесуальної діяльності	172

3.3. Сторона захисту як суб'єкт електронної кримінальної процесуальної діяльності	186
3.4. Слідчий суддя як суб'єкт електронної кримінальної процесуальної діяльності	200
3.5. Інші учасники кримінального провадження як суб'єкти електронного кримінального процесу	217
Висновки до розділу 3.	228
РОЗДІЛ 4. ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ..	230
4.1. Особливості електронної кримінальної процесуальної діяльності в англо-американській системі права	230
4.2. Електронна кримінальна процесуальна діяльність в романо-германській системі права	244
4.3. Розвиток та нормативне регулювання електронної кримінальної процесуальної діяльності у пострадянських державах	263
Висновки до розділу 4.	278
РОЗДІЛ 5. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ	281
5.1. Інтеграція кримінальної процесуальної діяльності в електронне інформаційне поле	281
5.2. Перспективи реалізації процесуальних повноважень суб'єктами кримінального провадження в сучасних умовах становлення електронної кримінальної процесуальної діяльності.	305
5.3. Вдосконалення електронного сегмента кримінального провадження та його процесуального контролю під час досудового розслідування	322
Висновки до розділу	349
ВИСНОВКИ	351
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	360
ДОДАТКИ	420

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

АРМОР – інтегрована інформаційно-пошукова система «Автоматизоване робоче місце оперативника»;

АСДС – автоматизована система документообігу суду;

ВССУ – Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ;

ВСУ – Верховний Суд України;

ГПУ – Генеральна прокуратура України;

ГрафІАС – графічна інформаційно-аналітична система;

ГУМВС – Головне управління Міністерства внутрішніх справ України;

ГУНП – Головне управління Національної поліції;

ДБР – Державне бюро розслідувань;

ДІТ – Департамент інформаційних технологій МВС України;

ДПСУ – Державна прикордонна служба України;

ДСА – Державна судова адміністрація України;

ДФСУ – Державна фіскальна служба України;

ЕЦК – електронний цифровий ключ;

ЕЦП – електронний цифровий підпис;

ЄДР – Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань;

ЄДРСР – Єдиний державний реєстр судових рішень;

ЄРАУ – Єдиний реєстр адвокатів України;

ЄРДР, Реєстр – Єдиний реєстр досудових розслідувань;

ЄСІС – Єдина судова інформаційна система;

ЄССА – автоматизований програмний комплекс «Єдина система статистики та аналізу роботи органів прокуратури України»;

ЖЄО – журнал єдиного обліку заяв та повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення;

ІАС «ОСОП» – інформаційно-аналітична система «Облік та статистика

органів прокуратури»;

ІТ – інформаційні технології;

КІАС – корпоративна інформаційно-аналітична система;

КК України – Кримінальний кодекс України;

КМУ – Кабінет Міністрів України;

КПК 1960 року – Кримінально-процесуальний кодекс УРСР 1960 року;

КПК України – Кримінальний процесуальний кодекс України;

КСУ – Конституційний Суд України;

МВС – Міністерство внутрішніх справ України;

Мін'юст – Міністерство юстиції України;

НАБУ – Національне антикорупційне бюро України;

НП – Національна поліція;

НС(Р)Д – негласні слідчі (розшукові) дії;

ОДР – орган досудового розслідування;

ПЗВХ – примусові заходи виховного характеру;

ПЗМХ – примусові заходи медичного характеру;

Положення – Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затверджене наказом Генеральної прокуратури України від 6 квітня 2016 року № 139;

СБУ – Служба безпеки України;

СЕД – система електронного документообігу;

Твір – Інформаційно-аналітична система обробки заздалегідь згенерованих баз Єдиного реєстру досудових розслідувань за допомогою готових наборів функцій Excel (реєстрація авторського права на твір № 57773 від 23 грудня 2014 року, виданого Державною службою інтелектуальної власності України Аuzіну Роману Олександровичу та Столітньому Антону Володимировичу);

ФБР – Федеральне бюро розслідувань Сполучених Штатів Америки;

ЦРУ – Центральне розвідувальне управління при уряді Сполучених Штатів Америки.

ВСТУП

Обґрунтування вибору теми дослідження. Однією з найбільш істотних за ступенем важливості, проте не до кінця усвідомленою новелою Кримінального процесуального кодексу України 2012 року (далі – КПК України) є системна інформатизація кримінальної процесуальної діяльності. Закладені в КПК України новітні електронні процесуальні процедури спільно з програмними потужностями Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР, Реєстр) утворили обов'язковий електронний сегмент кримінального провадження. Офіційні електронні правореалізаційні системи, електронна фіксація процесуальних рішень та дій, інноваційний формат реалізації негласних слідчих (розшукових) дій, електронні докази, електронні процесуальні процедури та електронні процесуальні документи свідчать, що електронне кримінальне провадження – не віддалена перспектива, а об'єктивна дійсність сьогодення.

Однак досудове розслідування, незважаючи на суттєву модернізацію порядку здійснення кримінального провадження, залишається недосконалим в умовах інформаційного суспільства. Отже, питання реформування електронної складової кримінального процесу є особливо актуальним. Зазначене відображено в Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, схваленій Указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015, в якій одним з напрямків реформування визначено забезпечення належної координації правових інститутів та єдності інформаційних систем.

Проблемні аспекти процесуальної діяльності під час досудового провадження були предметом досліджень вчених різних епох: зокрема, у часи Російської імперії їх вивчали М.А. Буцьковський, С.І. Вікторський, М.В. Духовський, М.В. Муравйов, В.К. Случаєвський, у період існування СРСР та за часів незалежності України – Ю.П. Аленін, В.І. Басков, А.Р. Белкін, В.П. Бахін, В.П. Бойко, Т.В. Варфоломєєва, Г.П. Власова, В.Г. Гончаренко, І.В. Гора, Ю.М. Грошевий, М.В. Жогін, О.В. Капліна, В.А. Колесник, Е.Ф. Куцова,

Л.М. Лобойко, П.А. Лупинська, В.Т. Маляренко, О.Р. Михайленко, М.М. Михеєнко, І.І. Мухін, В.В. Назаров, В.Т. Нор, Г.М. Омеляненко, Ю.Ю. Орлов, І.Д. Перлов, М.А. Погорецький, А.Л. Рівлін, В.В. Рожнова, В.М. Савицький, Д.Б. Сергеева, Г.П. Серета, М.І. Смирнов, Р.О. Стефанчук, М.С. Строгович, О.Ю. Татаров, В.М. Тertiшник, О.М. Толочко, Л.Д. Удалова, В.І. Фаринник, Ф.Н. Фаткуллін, П.В. Цимбал, А.Л. Ципкін, М.О. Чельцов-Бебутов, Г.І. Чангулі, В.Ю. Шепітько, В.П. Шибіко, М.Л. Шифман, О.Г. Яновська.

Застосування інформаційних і телекомунікаційних технологій під час досудового розслідування частково досліджували В.В. Білоус, В.В. Бірюков, В.О. Голубєв, М.В. Карчевський, Є.Д. Лук'яничков, Т.В. Михальчук, А.В. Молдован, Ю.Ю. Орлов, А.С. Рибченко, І.В. Рогатюк, М.І. Смирнов, О.Ю. Татаров, В.Г. Уваров, І.Ф. Хараберюш, Д.М. Цехан, С.С. Чернявський та ін.

Аналіз наукових праць дозволив дійти висновку, що дослідження даних науковців сприяли удосконаленню кримінальної процесуальної діяльності, проте загалом питання щодо електронного кримінального провадження під час досудового розслідування в умовах дії чинного КПК України не досліджувалися. Зокрема, є відсутніми ґрунтовні наукові монографічні дослідження проблем застосування засобів електронного кримінального провадження, що визначило вибір теми дисертаційного дослідження та зумовлює її актуальність не лише для теорії кримінального процесу, але й для практики розслідування кримінальних правопорушень.

Науковою роботою, на яку необхідно звернути увагу, є дисертаційне дослідження В.М. Трофименка «Теоретичні та правові основи диференціації кримінального процесу України» (2017), в одному з підрозділів якого проаналізовано якісні зміни кримінальної процесуальної форми, що відбулися в Україні за останні роки та багато в чому зумовлені стрімким розвитком науково-технічного прогресу, зокрема в галузі інформаційно-комунікативних технологій, що надають можливість ефективно вирішувати завдання кримінального провадження.

У дисертаційному дослідженні Д.В. Дабіжі на тему: «Використання обліків

та автоматизованих інформаційних систем при розслідуванні кримінальних правопорушень» (2017) комплексно досліджено проблемні питання обліків та автоматизованих інформаційних систем при розслідуванні кримінальних правопорушень в умовах реформування системи правоохоронних органів. В роботі розроблено ряд положень щодо вдосконалення роботи електронних інформаційних систем правоохоронних органів, пропозиції щодо трансформації ЄРДР. Однак дана робота спрямована на вивчення та вдосконалення використання комплексу обліків та автоматизованих інформаційних систем для отримання криміналістичної інформації під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, обліково-реєстраційної дисципліни, що не охоплює процесуальної природи електронного кримінального провадження на досудовому розслідуванні.

Також слід звернути увагу на дисертаційне дослідження Л.Р. Сердюк на тему: «Організаційно-правові основи впровадження електронного судочинства в Україні» (2017), в якому комплексно досліджено організаційні та правові основи впровадження електронного судочинства в Україні: здійснено теоретичний аналіз електронного судочинства, висвітлено його нормативну основу, зарубіжний досвід, окреслено напрями впровадження електронного судочинства у судовій системі України та інше. Водночас дана робота стосується судових стадій процесу та спрямована на вдосконалення електронного сегменту всіх форм судочинства.

Таким чином, аналіз зв'язку теми дисертації із сучасними дослідженнями як за останні три роки, так і за більш тривалий період, вказує на відсутність комплексних дисертаційних досліджень, присвячених електронному кримінальному провадженню на досудовому розслідуванні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційне дослідження виконано за основними темами науково-дослідних робіт Національної академії прокуратури України «Правові засади діяльності прокуратури в Україні в умовах реформування системи правосуддя» (номер державної реєстрації 0116U005368) та «Діяльність правоохоронних органів у контексті забезпечення доступу до правосуддя в Україні» (номер державної

реєстрації 0116U005369).

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає у формуванні на основі теоретичного аналізу та з урахуванням правозастосовної практики концепції електронного кримінального провадження на досудовому розслідуванні та виробленні науково обґрунтованих пропозицій і рекомендацій, спрямованих на запровадження електронного кримінального провадження на досудовому розслідуванні.

Відповідно до зазначеної мети в роботі поставлено такі основні *завдання*:

- виокремити місце досудового розслідування в конструкції системи кримінального процесу та визначити структурні складові (етапи) досудового розслідування;

- визначити методологічні засади дослідження електронного кримінального провадження на досудовому розслідуванні;

- з'ясувати генезис досудового розслідування та розвиток його електронного сегмента;

- надати комплексну характеристику природи електронного сегменту досудового розслідування;

- визначити розуміння змісту електронної кримінальної процесуальної діяльності як інноваційного виду юридичної діяльності;

- охарактеризувати особливості електронної процесуальної діяльності на початковому етапі досудового розслідування;

- встановити особливості електронних процесуальних процедур на етапі здійснення досудового розслідування;

- розкрити особливості електронних процесуальних процедур на етапі завершення досудового розслідування;

- визначити та охарактеризувати систему і структуру суб'єктів досудового розслідування в умовах електронного кримінального процесу;

- охарактеризувати діяльність сторони обвинувачення в електронному кримінальному провадженні, рівень її доступу до електронного сегмента кримінального провадження;

- розкрити роль сторони захисту в електронному кримінальному провадженні;
- здійснити аналіз повноважень слідчого судді як суб'єкта електронної кримінальної процесуальної діяльності на досудовому провадженні;
- з'ясувати суб'єктний склад та процесуальну природу інших учасників електронного кримінального провадження;
- висвітлити досвід електронної кримінальної процесуальної діяльності в англо-американській системі права;
- розглянути практику електронної кримінальної процесуальної діяльності в романо-германській системі права;
- висвітлити розвиток та нормативне регулювання електронної кримінальної процесуальної діяльності у пострадянських державах;
- запропонувати модель інтеграції кримінальної процесуальної діяльності в електронне інформаційне поле;
- визначити перспективи реалізації процесуальних повноважень суб'єктами кримінального провадження в умовах становлення електронної процесуальної діяльності;
- запропонувати напрями вдосконалення електронного сегмента кримінального провадження та його процесуального контролю під час досудового розслідування.

Об'єктом дослідження є кримінальні процесуальні суспільні відносини, що виникають під час досудового розслідування при здійсненні електронної процесуальної діяльності.

Предметом дослідження є електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційного дослідження є сукупність загальнонаукових та спеціально-юридичних методів дослідження, що використовуються, взаємодоповнюючи один одного, з урахуванням специфіки теми дослідження та забезпечують об'єктивний аналіз досліджуваного предмета: метод системного аналізу, метод аналогії, семантичний,

діалектичний, системно-структурний, історико-правовий, компаративістський, формально-юридичний, правового моделювання, синергетичний, статистичні, соціологічні тощо. Усі методи визначено з огляду на поставлені у дослідженні мету та задачі, з урахуванням специфіки об'єкта й предмета дослідження. *Метод системного аналізу* застосовувався в дослідженні з метою зіставлення різних систем нормативно-правових актів у сфері регулювання суспільних відносин, що виникають у зв'язку зі здійсненням досудового провадження, а також при порівнянні нормативного регулювання кримінальної процесуальної діяльності різних правових систем (підрозділи 1.4, 2.2, 2.3, 2.4, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1). *Семантичний метод* застосовано для виокремлення ключових слів, за якими дисертантом розроблено технічний твір «Інформаційно-аналітична система обробки заздалегідь згенерованих баз Єдиного реєстру досудових розслідувань за допомогою готових наборів функцій Excel (з ілюстраціями)», що шляхом автоматизованого аналізу даних ЄРДР визначає провадження, в яких потенційно допущено процесуальні порушення (підрозділ 5.1). *Системно-структурний метод* застосований для дослідження суб'єктів кримінального провадження (підрозділи 3.1, 3.2, 3.4). *Метод аналогії* використовувався при дослідженні правової природи відомостей електронного сегмента кримінального провадження, в контексті застосування принципів кримінального процесу, при адаптації положень фрактальної геометрії та піктографіки для вирішення завдань кримінального провадження (підрозділи 1.3, 1.4, 2.4, 3.4, 4.1, 4.2, 5.3). *Історико-правовий метод* застосовано при дослідженні генезису та шляхів формування досудового розслідування (підрозділ 1.3), становлення та розвитку іноземного законодавства про досудове провадження (підрозділи 4.1, 4.2, 4.3). *Компаративістський метод* – при порівнянні норм сучасного кримінального процесуального законодавства України з нормативним регулюванням кримінальної процесуальної діяльності у досудовому провадженні зарубіжних країн (підрозділи 4.1, 4.2, 4.3). *Формально-юридичний метод* – при з'ясуванні сутності норм вітчизняного кримінального процесуального законодавства, розробці пропозицій для його вдосконалення. *Метод правового моделювання* використано щодо побудови системно-структурної

моделі суб'єктів кримінального провадження, їх внутрішньогрупових та зовнішніх зв'язків (підрозділи 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5), для конструювання системи електронного діалогу між спеціалізованими суб'єктами кримінального провадження (підрозділи 5.1, 5.2, 5.3). *Формально-догматичний метод* використано у дослідженні юридичних понять, формально-логічному аналізі змісту вітчизняного та закордонного законодавств, юридичних конструкцій із досліджуваної тематики (підрозділи 1.4, 2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1). *Методологічні принципи синергетики* застосовано при дослідженні взаємодії різних наук у підрозділах 1.2, 1.3, 2.2, 3.1, 5.1, 5.3. *Концепція глобального еволюціонізму* знайшла своє відображення в підрозділах 5.1 та 5.3. *Статистичні методи* використано для підтвердження отриманих теоретичних висновків даними аналізу статистичної звітності (підрозділи 2.2, 2.3, 2.4, 3.2, 3.3, 3.4, 5.1, 5.2, 5.3). *Соціологічні методи* застосовано під час анкетування слідчих, прокурорів, адвокатів, слідчих суддів та суддів, вивченні матеріалів кримінальних проваджень (підрозділи 2.3, 3.2, 3.3, 3.4, 5.1, 5.2, 5.3).

Емпіричну базу дослідження становлять узагальнені результати анкетування 194 слідчих, 207 прокурорів, 181 адвоката, 189 слідчих суддів та суддів з таких регіонів, як Житомирська, Запорізька, Дніпропетровська, Львівська, Рівненська, Київська області та міста Києва за 2012-2017 роки; узагальнені дані вивчення 352 матеріалів кримінальних проваджень; особистий практичний досвід участі у запровадженні ЄРДР та вжиття заходів з усунення недоліків кримінальної процесуальної діяльності шляхом технічного удосконалення електронної системи; співпраця у ролі національного експерта з Радою Європи щодо удосконалення кримінального процесуального законодавства України, співпраця з представниками Консультативної місії Європейського Союзу в Україні (Королівство Швеція); офіційні аналітичні та статистичні матеріали Генеральної прокуратури України (статистична звітність про роботу прокурора форми № П, відомості ЄРДР, а також статистичні дані, отримані за допомогою розробленого дисертантом технічного твору «Інформаційно-аналітична система обробки заздалегідь згенерованих баз Єдиного реєстру досудових розслідувань за

допомогою готових наборів функцій Excel (з ілюстраціями)», Міністерства внутрішніх справ України (статистичні звіти СЛ тощо), Державної судової адміністрації України, чим забезпечується обґрунтованість і достовірність сформульованих у дисертації наукових положень, висновків, пропозицій і рекомендацій.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що дисертація є першим науковим комплексним монографічним дослідженням теоретичних і прикладних питань електронного кримінального провадження як напряму якісного реформування кримінальної процесуальної діяльності шляхом трансформації паперових процесуальних процедур в електронний формат. У роботі всебічно обґрунтовано низку висновків, рекомендацій та положень, що розширюють уявлення та окреслюють перспективи наукового забезпечення електронного кримінального провадження на досудовому розслідуванні та спрямовані на удосконалення чинного кримінального процесуального законодавства і практики правозастосування.

Автором розроблено концепцію електронного кримінального провадження на досудовому розслідуванні, яка полягає у переведенні сучасного паперового провадження у формат електронного файлу, сформованого через відомчі спеціалізовані електронні системи (ЄРДР, Єдиний реєстр адвокатів України, Єдиний державний реєстр судових рішень, Реєстр атестованих судових експертів тощо), та передбачає електронне оформлення, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення та аналіз кримінальної процесуальної інформації, а також електронну комунікацію суб'єктів досудового розслідування. Запровадження єдиної інтегрованої електронної системи органів кримінальної юстиції, поєднаної з загальнодержавними електронним реєстрами та базами даних, спрямовано на: переведення в електронне інформаційне середовище заходів забезпечення кримінального провадження, слідчих (розшукових) дій; накопичення, систематизацію, передачу та дослідження доказів, а також прийняття спеціалізованими суб'єктами досудового розслідування процесуальних рішень в електронному форматі; забезпечення дотримання розумних строків під час

досудового розслідування, раціональне використання матеріальних та людських ресурсів тощо. Електронний формат кримінального провадження є умовою запровадження електронного процесуального контролю, позбавленого суб'єктивного (людського) втручання та корупційних ризиків, який забезпечуватиме дотримання належної правової процедури під час досудового розслідування.

Найістотнішими результатами дослідження, що зумовлюють його новизну і визначають внесок автора в розроблення зазначеної проблематики, є такі положення та висновки:

уперше:

- визначено дуалістичну правову природу ЄРДР – електронного сегменту досудового розслідування – як сучасної моделі фіксації низки процесуальних рішень та процесуальних дій, яка є автоматизованим правовим інструментом, що виступає інноваційною формою правореалізаційної практики та належить до операційного рівня юридичних засобів; здійснено класифікацію форматів фіксації процесуальних рішень та процесуальних дій під час досудового розслідування на: а) електронний; б) паперово-електронний; в) електронно-паперовий; г) паперовий;

- запропоновано поняття електронної кримінальної процесуальної діяльності, під якою розуміється регламентована кримінальними процесуальними нормами система послідовно реалізованих суб'єктами кримінального провадження процесуальних процедур спеціально-дозвільного методу правового регулювання, яка здійснюється винятково за наявності спеціального юридичного факту – вчинення кримінального правопорушення, що фіксується в електронній процесуальній системі, спрямована на виникнення нових, зміну або припинення кримінальних процесуальних відносин та забезпечує виконання завдань кримінального провадження;

- обґрунтовано доцільність інтеграції до ЄРДР розробленого та протестованого дисертантом технічного твору «Інформаційно-аналітична система обробки заздалегідь згенерованих баз Єдиного реєстру досудових розслідувань за допомогою готових наборів функцій Excel (з ілюстраціями)» як інструменту

електронного процесуального контролю;

- запропоновано поділ процесуальних порушень на початковому етапі досудового розслідування, виявлених у результаті експериментального запровадження алгоритмів електронного процесуального контролю на підставі розробленого дисертантом технічного твору, на три групи: 1) невнесення до ЄРДР відомостей про початок досудового розслідування за фактами, що підлягають реєстрації; 2) внесення до ЄРДР відомостей про початок досудового розслідування з викривленням даних, що мають істотне процесуальне значення; 3) внесення до ЄРДР відомостей про початок досудового розслідування за фактами, що не підлягають реєстрації;

- визначено поняття електронного кримінального провадження, під яким розуміється режим кримінальної процесуальної діяльності, заснований на композиційних алгоритмах автоматизованих кримінальних процесуальних процедур, здійснюваний суб'єктами в електронному форматі та зафіксований в офіційному електронному процесуальному документі, яке запропоновано закріпити у ст. 3 КПК України;

- розроблено модель організації професійного процесуального діалогу спеціалізованих суб'єктів кримінального провадження (слідчого, прокурора, адвоката, слідчого судді) у форматі електронного досудового розслідування через систему особистих віртуальних кабінетів;

- запропоновано поняття кримінальної процесуальної аномалії, що визначена як порушення фрактальної структури кримінального процесу, викликане прийняттям процесуальних рішень чи вчиненням процесуальних дій, не передбачених КПК України, недотриманням належної правової процедури щодо умов, строків, гарантій або суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності;

- визначено поняття автоматизованого кримінального процесуального контролю як електронної підсистеми, побудованої за визначеним КПК України самоподібним процесуальним алгоритмом, що здійснює автоматизований аналіз (контроль) процесуальної інформації та забезпечує недопущення процесуальних

порушень шляхом блокування внесення до електронної системи не передбачених законом рішень (вчинення дій), в режимі реального часу контролює дотримання належної кримінальної процесуальної процедури та забезпечує облік виявлених кримінальних процесуальних аномалій для вжиття заходів реагування; здійснено поділ форм автоматизованого кримінального процесуального контролю на превентивний, поточний та наступний;

- на основі досвіду зарубіжних країн запропоновано створення на базі ЄРДР корпоративної інформаційно-аналітичної автоматизованої (електронної) системи кримінальної юстиції, що охоплюватиме всі стадії кримінального провадження та всіх суб'єктів кримінального переслідування, з максимальним інтегруванням електронних інформаційних ресурсів держави, у зв'язку із чим обґрунтовано алгоритм з'єднання за допомогою інтеграційних систем електронних систем органів кримінальної юстиції, систем електронного врядування (державних органів), загальнодержавних реєстрів та баз даних, а також алгоритми логічних і графічних виражень інформаційно-аналітичної системи формування візуальних аналітичних конструкцій;

удосконалено:

- поняття засад електронного кримінального процесу, визначених як закріплені в правових нормах фундаментальні, наскрізні та взаємопов'язані вихідні положення, що відображають панівні в державі правові ідеї, виражають природу та сутність кримінальної процесуальної діяльності та визначають найбільш важливі сторони і напрями (суть) діяльності суб'єктів кримінального провадження; виокремлено засади «пріоритет офіційного електронного процесуального документа» та «відкритість електронного провадження», у зв'язку із чим запропоновано доповнити п. 23 та 24 ч. 1 ст. 7 і ст. 29-1 та 29-2 КПК України;

- поняття ЄРДР як упорядкованої ієрархічної інформаційно-аналітичної бази електронних процесуальних документів, що забезпечує фіксацію, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення та аналіз відомостей про кримінальні правопорушення, осіб, що їх вчинили, прийнятих у провадженні процесуальних

рішень (ст. 110 КПК України) та вчинених процесуальних дій (ст. 103 КПК України);

- теоретичні основи дослідчого провадження шляхом виділення трьох відносно самостійних, проте функціонально взаємозалежних його етапів: 1) прийняття та реєстрація заяви (повідомлення, у тому числі самостійне виявлення) про кримінальне правопорушення; 2) вивчення заяви (повідомлення); 3) ініціювання досудового розслідування;

- поняття обліково-реєстраційної дисципліни досудового провадження, визначеної як встановлений кримінальним процесуальним законодавством порядок дій уповноваженого суб'єкта щодо внесення, зведення, зберігання, захисту, обліку, узагальнення та обробки відомостей електронних систем (інтегрована інформаційно-пошукова система «Автоматизоване робоче місце оперативника», ЄРДР тощо) про кримінальні правопорушення та осіб, які їх вчинили, виконання вказаних дій у законодавчо встановлений строк, з дотриманням вимог повноти та достовірності внесення інформації;

- теоретичні положення процесуального оформлення рішень та дій (зокрема, закріплення доказів, в тому числі електронних) під час досудового розслідування з використанням інструментів електронної фіксації;

- структурно-системне утворення суб'єктів досудового розслідування, до якого належать чотири групи: правосуддя (в аспекті судового контролю під час досудового провадження), обвинувачення та потерпілий, захист, інші учасники кримінального провадження (процесуальні та непроцесуальні). Система суб'єктів кримінального провадження відображена у ромбовидній структурі – геометричній конструкції, сторони та діагоналі якої ілюструють взаємодію груп суб'єктів;

- процесуальний статус захисника в частині його залучення до електронного сегмента кримінального провадження як користувача шляхом внесення відповідних змін до Положення про порядок ведення ЄРДР;

дістало подальшого розвитку:

- підхід щодо поділу кримінального процесу на підсистеми (альфа-стадії), якими визначено: досудове провадження, судове провадження та виконання

судових рішень;

- історичні етапи (еволюція) форм фіксації кримінального процесу, у зв'язку з чим виділено: усне оформлення → глиняні таблиці → скриньки → паперові документи → електронні носії процесуальної інформації;

- застосування фрактальної геометрії в електронній кримінальній процесуальній діяльності щодо визначення структури ЄРДР системою самоподібних математичних алгоритмів.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною, завершеною науковою працею. Наукові положення, висновки і пропозиції, що виносяться на захист, сформульовані автором на підставі самостійно проведених досліджень.

У науковій статті «Аспекти вдосконалення аналітичних та контрольних можливостей Єдиного реєстру досудових розслідувань», підготовленій спільно з Р. Аузіним, особисто розроблено алгоритм виявлення процесуальних порушень під час досудового розслідування за допомогою автоматизованого аналізу електронної кримінальної процесуальної інформації, згенерованої з ЄРДР. У науковій статті «Обліково-реєстраційна дисципліна за кримінальним процесуальним законодавством України», підготовленій спільно з І. Каланчею, особисто визначено три відносно самостійні, проте функціонально взаємозалежні етапи дослідчого провадження, сформовано поняття обліково-реєстраційної дисципліни досудового розслідування (ЄРДР), обґрунтовано її процесуальну природу та вплив на кримінальне провадження. У науковій статті «Електронний діалог – інноваційний напрям еволюції досудового розслідування: вдосконалення», підготовленій спільно з І. Каланчею, автором особисто обґрунтовано необхідність вдосконалення інституту досудового розслідування шляхом переведення в електронний формат, визначено ключові елементи електронного досудового розслідування та алгоритм їх функціонування. У науковій статті «Інші учасники кримінального провадження в системі учасників кримінального процесу», підготовленій спільно з І. Каланчею, особисто обґрунтовано класифікацію інших учасників на інших процесуальних суб'єктів та інших непроцесуальних суб'єктів. У науковій статті «Електронне кримінальне

провадження у Чеській Республіці», підготовленій спільно з А. Каліною, автором особисто, за результатами аналізу електронного кримінального провадження у Чеській Республіці, розроблено пропозиції стосовно імплементації ефективних процесуальних та технічних інновацій у кримінальне процесуальне законодавство України. У науковій статті «Електронне кримінальне провадження Швеції», підготовленій спільно з Я. Холмбергом, на підставі аналізу функціонування електронного кримінального провадження у Швеції особисто розроблено пропозиції щодо реформування КПК України та вдосконалення роботи електронних систем органів кримінальної юстиції України. У технічному творі «Інформаційно-аналітична система обробки заздалегідь згенерованих баз Єдиного реєстру досудових розслідувань за допомогою готових наборів функцій Excel (з ілюстраціями)» (свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 57773 від 23.12.2014), створеному спільно з Р. Аузіним, автором особисто розроблено сукупність параметрів та атрибутів для генерування баз даних ЄРДР та алгоритми їх аналізу, що відповідно до сукупності ознак, встановлених за результатами аналізу масиву кримінальних проваджень, свідчить про допущення в провадженні процесуальних порушень.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони запроваджені та можуть бути використані у:

- *науковій діяльності* – для подальшої науково-дослідної роботи у сфері проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень, спрямованих на наукове та практичне забезпечення реалізації електронного кримінального провадження (акти впровадження Національної академії прокуратури України від 14.11.2016; Приватного вищого навчального закладу «Європейський університет» від 10.02.2016);

- *законотворчій діяльності* – при розробленні пропозицій щодо вдосконалення положень Кримінального процесуального кодексу України (лист Комітету з питань забезпечення правоохоронної діяльності Верховної Ради України від 04.04.2017);

- *практичній діяльності* – як рекомендації під час здійснення прокурором

процесуальної діяльності, у тому числі шляхом використання розробленого дисертантом технічного твору «Інформаційно-аналітична система обробки заздалегідь згенерованих баз Єдиного реєстру досудових розслідувань за допомогою готових наборів функцій Excel (з ілюстраціями)», вдосконалення роботи ЄРДР, організації і процесуального керівництва досудовим розслідуванням (акт впровадження Генеральної прокуратури України від 17.11.2016);

- *освітньому процесі* – при підготовці та проведенні занять за відповідними темами з навчальних дисциплін «Кримінальний процес України», «Актуальні питання кримінального права і процесу», «Практика Європейського суду з прав людини», «Криміналістика», «Теорія судових доказів», «Процесуальне керівництво на досудовому провадженні», «Процесуальні проблеми забезпечення прав учасників кримінального провадження», «Інформаційні технології в юридичній діяльності», «Автоматизоване робоче місце слідчого», «Використання інформаційних технологій в судах», «Кваліфікація злочинів у сфері інтелектуальної власності», «Прокуратура України», «Основи слідчої діяльності», «Ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань», «Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням», «Процесуальне керівництво прокурором проведення негласних слідчих (розшукових) дій», «Організація роботи та управління в органах прокуратури» (акти впровадження Приватного вищого навчального закладу «Європейський університет» від 10.02.2016; Національного університету «Одеська юридична академія» від 28.12.2016; Національної академії прокуратури України від 15.11.2016; Університету державної фіскальної служби України від 07.02.2017).

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення дисертації обговорено у Науково-дослідному інституті Національної академії прокуратури України. Результати дисертаційного дослідження оприлюднено та доповідалися на 19 міжнародних, 1 всеукраїнській науково-практичних конференціях та 1 науково-педагогічному стажуванні, а саме: міжнародна науково-практична конференція «Правова політика в Україні: питання теорії та практики» (м. Київ,

24 жовтня 2014 року), міжнародна науково-практична конференція «Юридична наука та практика у третьому тисячолітті» (м. Кошице, Словацька Республіка, 27-28 лютого 2015 року), міжнародна науково-практична конференція «Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні» (м. Ужгород, 27-28 лютого 2015 року), міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права» (м. Львів, 20-21 березня 2015 року), міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми прав людини, держави та вітчизняної правової системи» (м. Дніпропетровськ, 3-4 квітня 2015 року), міжнародна науково-практична конференція «Гуманітарний та інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих учених» (м. Одеса, 24 квітня 2015 року), міжнародна науково-практична конференція «Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні» (м. Запоріжжя, 24-25 квітня 2015 року), міжнародна науково-практична конференція «Реформування законодавства України та розвиток суспільних відносин в Україні: питання взаємодії» (м. Ужгород, 24-25 квітня 2015 року), всеукраїнська науково-практична конференція «Політико-правові реформи та становлення громадянського суспільства в Україні» (м. Херсон, 9-10 жовтня 2015 року), міжнародна науково-практична конференція «Чинники розвитку юридичних наук у XXI столітті» (м. Дніпропетровськ, 6-7 листопада 2015 року), міжнародна науково-практична конференція «Права та обов'язки людини у сучасному світі» (м. Одеса, 13-14 листопада 2015 року), міжнародна науково-практична конференція «Нове міжнародне право та національне законодавство – нові завдання юридичної науки» (м. Київ, 13-14 листопада 2015 року), міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії» (м. Львів, 18-19 грудня 2015 року), міжнародна науково-практична конференція «Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин» (м. Харків, 22-23 січня 2016 року), міжнародна науково-практична конференція «Рівень ефективності та необхідність впливу юридичної науки на нормотворчу діяльність та юридичну практику»

(м. Харків, 5-6 лютого 2016 року), міжнародна науково-практична конференція «Європейська традиція в міжнародному праві: реалізація прав людини» (м. Братислава, 6-7 травня 2016 року), міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання державотворення в Україні» (м. Київ, 20 травня 2016 року), міжнародна науково-практична конференція «Розвиток держави та права в Україні: реалії та перспективи» (м. Львів, 16-17 вересня 2016 року), міжнародна науково-практична конференція «Пріоритетні напрями розвитку сучасної юридичної науки» (м. Харків, 16-17 вересня 2016 року), міжнародна науково-практична конференція «Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України» (м. Київ, 30 вересня 2016 року), міжнародна науково-практична конференція «Розвиток державності та права в Україні: реалії та перспективи» (м. Львів, 15-16 вересня 2017 року).

Структура та обсяг дисертації обумовлені метою і задачами, об'єктом та предметом дослідження, відповідають логіці наукового пошуку. Робота складається з основної частини (вступу, п'яти розділів, які включають дев'ятнадцять підрозділів, висновків), списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 644 сторінок, з яких 362 сторінки основного тексту. Список використаних джерел складається з 564 найменувань і займає 61 сторінку, 22 додатки викладено на 190 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕЛЕКТРОННОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

1.1. Загальні положення досудового розслідування як стадії кримінального провадження

Після прийняття КПК України 2012 року в теорії і науці кримінального процесу питання про його стадійність досі не знайшло однакового розв'язання. Проте розподіл кримінального процесу на стадії є загальновизнаним. На думку О.Р. Михайленка, поділ стадій процесу на досудові та судові провадиться саме щодо суб'єктів – державних органів, які здійснюють кримінально-процесуальну діяльність [212, с. 119]. В основі позначення кожної цієї групи лежить спільний для них корінь «суд». Лише префікс «до», що застосовується для позначення «досудового провадження», вказує на межі включення в нього стадій, що передують судовим стадіям процесу [440, с. 71-72]. Отже, розподіл стадій на досудові й судові проглядається досить чітко.

Подібний розподіл судочинства не є новим для теорії вітчизняного кримінального процесу. Свого часу відомий процесуаліст М.В. Духовський запропонував розподіл кримінального судочинства на дві складові – попереднє провадження й судове провадження [93, с. 99]. Подібною точки зору дотримувався і І.Я. Фойницький, умовно поділяючи кримінальне судочинство на попереднє (досудове) й остаточне [488, с. 266].

Водночас сучасні підходи до поділу кримінального судочинства формують свіже розуміння класичних наукових положень. Скажімо, К.І. Мішугін, обґрунтовуючи «бістадійний» погляд на структуру кримінального процесу, описує його як систему, що складається з трьох специфічних стадій («бета-стадій»): стадії досудового провадження, стадії судового провадження та стадії контрольно-перевірочного (стосовно судового розгляду) провадження. Як зазначає науковець, цей підхід дає змогу виявити нові властивості сучасного

кримінального процесу, при цьому не заперечуючи старих пізнавальних схем [210, с. 9]. Ці пропозиції також заслуговують на увагу, адже питання про структуру вітчизняного кримінального процесу наразі не можна віднести до розряду остаточно вирішених [426, с. 72].

Урегулювання потребують і термінологічні труднощі у найменуванні складових процесу. Наприклад, Ю.К. Якимович, розподіляючи кримінальне судочинство по «вертикалі» на види проваджень і по «горизонталі» на кримінально-процесуальні етапи (стадії), які у певній сукупності можуть являти собою якісно інший рівень спільності, не знаходить точного визначення для названих ним («більших за стадію») блоків процесуальної діяльності, натомість пропонує розпливчате визначення – «якісно інший рівень спільності». Власне кажучи, йдеться про ті ж стадії («іншого рівня»), але стадіями їх назвати Ю.К. Якимович не може, оскільки термін «стадія» уже «зайнятий», а іншого, близького за змістом, автор не наводить [426, с. 73-74].

На думку інших авторів, не потрібно боятися термінологічного дублювання та, відповідно, уникати застосування терміна «стадія» для позначення логічних сукупностей інших етапів (наприклад, досудового провадження). Адже й традиційні стадії мають внутрішню структуру, що складається з елементів (стадій) «більш низького рівня». Щоб уникнути термінологічного дублювання, ці стадії називають етапами [57, с. 5].

Цікавою є думка декотрих авторів, що заміна сталого терміна (яким сьогодні є «стадія») незвичним терміном «фаза» є недоцільною, адже слово «стадія» міцно ввійшло в теорію вітчизняної кримінальної процесуальної науки. Натомість пропонується на позначення градації стадій «більш високого» рівня (наприклад, досудового та судового провадження) та «більш низького» рівня (скажімо, стадії порушення кримінальної справи, досудового розслідування тощо) використовувати букви іноземного алфавіту, які досить активно застосовуються у природничих науках. Отже, стадії різних рівнів можна позначати як «альфа-стадії» та «бета-стадії». Під першими маються на увазі традиційні стадії, під другими – логічні сукупності традиційних стадій (стадії-провадження) [426, с. 74].

Слід звернути увагу, що система кримінального процесу є не уможливною конструкцією, а цілком нормативно врегульованим явищем [176, с. 238]. Отже, для моделювання її конструкції звернемося до кримінального процесуального закону.

Аналіз структури КПК України дає можливість помітити, що законодавець сформував як окремі розділи процесуальні норми, які регулюють: 1) досудове розслідування (розділ III), 2) судове провадження (судове провадження у першій інстанції (розділ IV); судове провадження з перегляду судових рішень (розділ VI)), 3) виконання судових рішень (розділ VIII). Тобто структура КПК України ілюструє три підсистеми (альфа-стадії) кримінального процесу – досудове провадження, судове провадження та виконання судових рішень [379, с. 152].

Щодо нормативно визначених структурних елементів системи кримінального провадження, то в КПК України законодавець закріпив таким чином лише дві стадії: «досудове розслідування» (п. 5 ч. 1 ст. 3) та «притягнення до кримінальної відповідальності» (п. 14 ч. 1 ст. 3), чітко наголошуючи, що це стадії кримінального провадження. Також слово «стадія» знаходимо в п. 11 ч. 3 ст. 42 «Підозрюваний, обвинувачений»; ч. 3 ст. 43 «Виправданий, засуджений»; ч. 5 ст. 53 «Залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії»; п. 12 ч. 1 та ч. 4 ст. 56 «Права потерпілого»; п. 6 ст. 64-1 «Представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження»; ч. 1 ст. 127 «Відшкодування (компенсація) шкоди потерпілому»; ч. 1 ст. 221 «Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення»; ч. 2 ст. 286 «Порядок звільнення від кримінальної відповідальності»; ч. 4 ст. 333 «Застосування заходів забезпечення кримінального провадження та проведення слідчих (розшукових) дій під час судового провадження»; ч. 3 ст. 476 «Наслідки невиконання угоди»; ч. 6 ст. 552 «Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу»; ч. 1 ст. 598 «Порядок кримінального провадження, що перейняте від іншої держави» КПК України.

Проаналізувавши зазначені норми, можемо визначити як стадію тільки

досудове розслідування. Водночас конструкції «на окремій стадії» (в аспекті відсутності обов'язку захисника здійснювати захист на окремій стадії кримінального провадження при здійсненні захисту під час проведення окремої процесуальної дії – ч. 5 ст. 53 КПК України), «на певній стадії» (в аспекті заборони застосування технічних засобів з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, – п. 11 ч. 3 ст. 42, п. 12 ч. 1 ст. 56, п. 6 ч. 3 ст. 64-1 КПК України), «на всіх стадіях» (в аспекті права потерпілого примиритися з підозрюваним, обвинуваченим й укласти угоду про примирення – ч. 4 ст. 56 КПК України), «на будь-якій стадії» (в аспектах: права підозрюваного, обвинуваченого, а також за його згодою будь-якої іншої фізичної чи юридичної особи на відшкодування шкоди, завданої потерпілому, територіальній громаді, державі внаслідок кримінального правопорушення, – ч. 1 ст. 127 КПК України; подання клопотання про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності – ч. 2 ст. 155-1 КПК України) вказують на існування певних відрізків процесу, які законодавець термінологічно називає стадіями, та більшу їх кількість.

Наводячи в ст. 3 КПК України визначення основних термінів Кодексу, законодавець був непослідовним, чим створив ситуацію неоднозначного трактування системи стадій кримінального процесу (необґрунтованого розширення або звуження; віднесення того чи іншого правового інституту до категорії стадії), що призводить до порушень субординаційних зв'язків і певної логіко-функціональної підпорядкованості між стадіями як структурними елементами кримінального процесу [176, с. 240].

Зокрема, викликає заперечення визнання самостійною стадією кримінального провадження притягнення до кримінальної відповідальності. По-перше, початок притягнення до кримінальної відповідальності – повідомлення особі про підозру – здійснюється під час досудового розслідування, отже одна стадія кримінального провадження починається всередині іншої, що порушує базові принципи стадійної побудови процесу. По-друге, в рішенні КСУ від

27 жовтня 1999 року № 9-рп/99 зазначено, що «процес притягнення до юридичної відповідальності має стадійний характер... Притягнення до відповідальності передуює настанню самої відповідальності, тобто ці поняття не є тотожними». Стадійний характер у такому випадку не означає визначення притягнення до кримінальної відповідальності як самостійної стадії [11, с. 115-116].

Як бачимо, з огляду на відсутність нормативно закріпленої структури процесу та недоліки юридичної техніки розв'язати питання стадійної побудови кримінального процесу, ґрунтуючись на положеннях КПК України, неможливо. Таким чином, для об'єктивного моделювання конструкції системи кримінального процесу, внутрішньої форми його організації необхідно детально дослідити зазначену проблему в теоретичній площині.

Академічний тлумачний словник української мови визначає слово «стадія» як: «1. Певний момент, період, етап у житті, розвитку кого-, чого-небудь, які мають свої якісні особливості. 2. Іст., у стародавніх греків – місце для спортивних змагань. 3. Заст., те саме, що стадій: Першим відомим нам з давньогрецької історії спортивним змаганням був біг на стадію (192 метри)» [348, с. 635]. Словник іншомовних термінів визначає, що «стадій», «стадія» (грец. *στάδιον*, лат. *stadium*) – це: 1) міра шляху в стародавніх системах мір багатьох народів, яка дорівнює 600 футам – близько 185 м; 2) огорожа, в якій відбувалися забіги на громадських іграх стародавніх греків; займала простір в одну стадію, від чого і пішла назва міри; 3) сходинка в розвитку чого-небудь [455, с. 1].

Таким чином, *стадія* – це період, відрізок, фаза розвитку кого-, чого-небудь, за результатом якого об'єкт переходить до іншого стану, набуває нових якостей (властивостей), пересувається в просторі та часі.

Дослідження теоретичних положень правового змісту стадії кримінального процесу ілюструє плюралізм наукових точок зору. Одні автори (М.В. Жогін, Ф.Н. Фаткуллін) вважають, що стадія – це діяльність. Другі (Ю.М. Грошевой, В.М. Хотинець) – визначають її як порядок провадження у кримінальній справі. Треті (О.Д. Бойков, В.П. Бож'єв) – підходять до розгляду теоретичних положень стадії кримінального процесу як до правовідносини, які виникають у разі

проведення досудового та судового провадження [31, с. 57-58].

Аналізуючи стадії процесу, М.С. Строгович розглядає їх як діяльність органів досудового слідства, прокурора, судді [428, с. 10]; В.А. Стрёмовський визначає стадії як рух кримінальної справи, перехід від однієї стадії до іншої [427, с. 122]; В.М. Шпільов вважає, що стадії – це сувора послідовна діяльність його (процесу – *прим. авт.*) сторін, учасників, яка складається у систему процесуальних правовідносин [515, с. 28]; О.Р. Михайленко наголошує, що стадії процесу характеризуються не як окремий етап, а як окрема процесуальна форма та методи процесуальної дії [212, с. 115]. У свою чергу, М.Н. Оніщенко висловив думку, що правові стадії кримінального процесу утворюють систему стабілізуючих чинників, якими охороняє, закріплює та захищає інтереси держави [240, с. 64].

За визначенням І.Я. Фойницького, стадія кримінального процесу – це його відносно відокремлена частина, що характеризується конкретними завданнями (які походять із загальних завдань кримінального судочинства), особливим колом учасників, специфікою кримінально-процесуальних дій і правовідносин, характером кримінально-процесуальних актів, які їх оформлюють. Натомість Л.М. Лобойко визначає стадії кримінального процесу як його «відносно самостійні частини, кожна з яких має власні завдання, специфічне коло учасників і процесуальних засобів діяльності, проходить притаманні тільки для неї етапи і завершується прийняттям певного рішення, яким вона, як правило, трансформується в наступну стадію» [182, с. 15].

Зважаючи на вищенаведене, для з'ясування правової природи стадії кримінального провадження необхідно визначити коло її ознак (властивостей).

Так, М.І. Леоненко до особливих ознак стадій кримінального процесу включає чотири основні компоненти: *завдання, суб'єкти, правовідносини, рішення* та два додаткові: *функціональність і темпоральність*. З огляду на ці категорії науковець констатує динаміку, стадійний порядок кримінального провадження та визначає субординаційні зв'язки між стадіями як структурними елементами кримінального процесу та їх логіко-функціональну підпорядкованість

[176, с. 239].

У свою чергу, В.В. Назаров та Г.М. Омеляненко зазначають, що виділення певних частин кримінального процесу в стадії та відокремлення їх від інших ґрунтується на таких характерних ознаках: 1) наявність завдань, властивих певній частині процесу; 2) визначене коло суб'єктів, які здійснюють на певному етапі процесуальну діяльність; 3) своєрідність процесуальної форми, в якій здійснюється ця діяльність; 4) специфічний характер кримінально-процесуальних відносин; 5) наявність підсумкового процесуального акта, в якому фіксується рішення про перехід кримінальної справи в наступну стадію процесу або про завершення провадження її загалом [227, с. 11].

На думку Т.М. Барабаш, стадії кримінального провадження, з урахуванням загальноприйнятого їх розуміння, що ґрунтується на теоретико-правових підходах до визначення стадії юридичного процесу [103, с. 56], характеризуються безпосередніми завданнями, специфічним колом суб'єктів і процесуальних засобів діяльності, своєрідністю процесуальної форми, специфічним характером кримінальних процесуальних відносин, а також підсумковими рішеннями; вони послідовно змінюються одна одною, утворюючи систему кримінального провадження, а отже, мають певні межі [11, с. 116].

На нашу думку, всім стадіям кримінального провадження притаманні ознаки, зокрема: 1) **наявність безпосереднього завдання**. Будь-яка частина процесу, що визнається окремою стадією, повинна мати таке безпосереднє завдання, невиконання якого перешкоджає подальшому розвитку кримінального процесу; 2) **своєрідність процесуальної форми**. Процесуальна форма – це визначений законом порядок кримінального провадження в цілому, порядок виконання окремих процесуальних дій та порядок прийняття процесуальних рішень; її значення полягає в тому, що вона створює детально врегульований, юридично визначений, суворо обов'язковий режим кримінального провадження [181, с. 30]. Свого часу Жан Поль Марат писав: «... важливо, щоб розслідування справи було підпорядковане непорушним, точним, правильним формам, щоб не чинити свавільних дій у найважливішій справі у світі». Процесуальна форма,

запобігаючи певною мірою можливим помилкам у прийнятті рішень, має також і виховне значення [214, с. 6]. Процесуальні стадії характеризується динамізмом правової форми, що відображає комплекс взаємопов'язаних процесуальних обставин, які змінюються у часі і спрямовані на досягнення оптимальних результатів правової діяльності [34, с. 241]; **3) специфічне коло суб'єктів і процесуальних засобів діяльності.** Сучасна змагальна форма кримінального процесу обумовлює існування чотирьох категорій суб'єктів: правосуддя, сторони захисту, сторони обвинувачення, інших учасників кримінального провадження. До того ж представники кожної групи повинні бути залучені до провадження. Сторона обвинувачення на всіх стадіях представлена прокурором. Слідчий є обов'язковим учасником провадження тільки на досудовій стадії. З боку правосуддя суб'єкти послідовно змінюють один одного: на досудовому провадженні це слідчий суддя, на судовому – суддя (судді, присяжні). Наприклад, відповідно до ч. 2 ст. 314 КПК України підготовче судове засідання відбувається за участю прокурора, обвинуваченого, захисника, потерпілого, його представника та законного представника, цивільного позивача та його представника, тобто дана стадія має визначене законом специфічне коло суб'єктів; **4) специфічний характер кримінальних процесуальних відносин,** які: а) мають державно-владний характер, оскільки державна влада юридично закріплює ці відносини в системі чинного кримінального процесуального законодавства; б) не можуть виникнути, якщо можливість їх існування не передбачена кримінально-процесуальною нормою, в зв'язку з чим кримінальна процесуальна норма, яка їх передбачає, та держава (в особі державних органів і посадових осіб), що забезпечує реалізацію цієї норми, є необхідними правовими умовами виникнення, розвитку та реалізації кримінальних процесуальних відносин; в) можуть існувати тільки у формі правових (відносин – *уточ. авт.*) і є результатом взаємодії норми права з суспільними відносинами [225, с. 7]; **5) чітко визначені процесуальні підстави (послідовність).** Такі підстави: а) виступають опорним моментом, що скріплює у єдину цілісну систему різні процесуальні стадії, через які «проходить» кримінальне провадження; б) забезпечують належний контроль кожної наступної

стадії щодо попередньої; в) дають змогу чітко визначити процесуальні часові межі всіх існуючих у кримінальному процесі стадій. Стадіям притаманна послідовність, адже кожна наступна стадія процесу отримує свій розвиток, спираючись на результати, досягнуті у попередній стадії [357, с. 357-358];

б) наявність підсумкових процесуальних рішень, зафіксованих відповідним актом (документом). Такі процесуальні рішення відображають перехід кримінального провадження в наступну стадію або завершення провадження загалом, а процесуальні акти, у свою чергу, фіксують цей юридичний факт. Наприклад, підсумкові рішення, що приймаються на стадії досудового розслідування, визначені у ст. 283 КПК України: закриття кримінального провадження, направлення до суду обвинувального акта, направлення до суду клопотання про застосування ПЗМХ або ПЗВХ, направлення до суду клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності.

В умовах трансформації кримінального процесу з паперово-електронного в електронний формат стадії кримінального провадження в перспективі набудуть додаткової ознаки щодо **наявності інформаційної (автоматизованої) системи.** Вже сьогодні певним стадіям кримінального провадження притаманна наявність процесуально та функціонально пов'язаної електронної інформаційної системи: досудове розслідування – ЄРДР, судове провадження – АСДС. Самостійні функціонально пов'язані електронні системи створені також для дослідного провадження (АРМОП) та виконання судових рішень (Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень, Система електронних торгів арештованим майном), які в майбутньому можуть бути інтегровані до електронного сегмента досудового розслідування та закріплені в кримінальному процесуальному законі.

У вказаних вище шести ознаках виявляється самостійність, що властива стадіям кримінального провадження. Разом з тим наявність цих ознак виступає критерієм виокремлення стадії в структурі системи кримінального процесу. Зазначимо, що насамперед необхідно встановити першу стадію кримінального процесу – момент, з якого можемо вести мову про початок процесуальної діяльності.

Визначені у КПК України межі кримінального провадження характеризують досудове розслідування як первинну стадію, що, на нашу думку, є досить суперечливим, адже досудове провадження та досудове розслідування не є тотожними. Термін «досудове провадження» по суті є значно ширшим, ніж «досудове розслідування».

У науці кримінального процесу досудове провадження розглядається у трьох значеннях: 1) як сукупність двох досудових стадій: за КПК 1960 року – порушення кримінальної справи (глава 8 розділу другого КПК 1960 року) та досудове розслідування; за КПК України 2012 року – дослідче провадження і досудове розслідування; 2) як кримінальне судочинство – з моменту одержання повідомлення про злочин до направлення прокурором кримінальної справи до суду для її розгляду по суті; 3) як сукупність загального й особливого досудового судочинства, що разом із сукупністю загального й особливого судового провадження становить загальне поняття кримінального судочинства [440, с. 76-77].

Висновок про скасування в кримінальному процесі України з прийняттям чинного КПК України стадії порушення кримінальної справи зробили у своїх працях А.Р. Михайленко [213, с. 40], Л.М. Лобойко [184, с. 33; 186, с. 251-261], М.А. Погорецький [262, с. 213], О.Ю. Татаров [441, с. 24].

Знаходимо також і протилежні судження. Так, І.І. Статіва зазначає, що відмова законодавця від «перенесення» до КПК України 2012 року інституту здійснюваних до початку розслідування перевірних дій, котрі спрямовані на отримання додаткової інформації, ще не означає скасування стадії розгляду отриманої із заяв, повідомлень та інших джерел первинної інформації [359, с. 89]. У свою чергу, Д.В. Філін стверджує, що нове кримінальне процесуальне законодавство України містить як способи перевірки достовірності заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, так і можливість прийняття процесуальних рішень, аналогічних до тих, що приймалися у стадії порушення кримінальної справи; досудове розслідування не є першою стадією кримінального провадження; завданням стадії, що передує розслідуванню, є встановлення

підстав для внесення реєстраційного запису до ЄРДР [183, с. 134].

Ми погоджуємося з позицією О.Ю. Татарова, який під досудовим провадженням розуміє частину кримінального процесу, що розпочинається з моменту одержання заяв та повідомлень про злочини і полягає у здійснюваній в установленому законом порядку діяльності слідчого, прокурора стосовно розслідування злочинів, а також правовідносини, що виникають унаслідок цієї діяльності як між зазначеними посадовими особами, так і з іншими учасниками кримінального судочинства [440, с. 80]. Таким чином, досудове провадження як підсистема («альфа-стадія») складається із стадій дослідчого провадження і досудового розслідування.

Згідно з п. 2 розділу I Інструкції № 1377 джерелами інформації про вчинення кримінальних правопорушень та інших подій, що надходять до органів поліції, уповноважених розпочати досудове розслідування, є: 1) повідомлення осіб, які надходять до органу поліції або особи, уповноваженої здійснювати досудове розслідування; 2) самостійно виявлені слідчим або іншою посадовою особою органу поліції з будь-якого джерела обставини кримінальних правопорушень; 3) повідомлення осіб, які затримали підозрювану особу на місці вчинення кримінального правопорушення [117]. Відповідно до змісту п. 5, 14 розділу III Інструкції № 1377 ці джерела можна поділити на дві групи: 1) які містять інформацію про кримінальні правопорушення; 2) які не містять відомостей, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення.

До інформації першої групи належать відомості, які відповідно до ст. 214 КПК України є підставою для внесення даних до ЄРДР та початку досудового розслідування. Так, у разі надходження до органу поліції заяви/повідомлення про вчинення кримінального правопорушення зазначене повідомлення, відповідно до ст. 3 Закону України «Про Національну поліцію», п. 1 розділу III Інструкції № 1377, вноситься до ЖЄО та інтегрованої інформаційно-пошукової системи (електронний сегмент дослідчого провадження) з усіма відомостями із ЖЄО.

Як зазначено у ч. 2 п. 5 розділу III Інструкції № 1377, про заяви і повідомлення, які надійшли до чергової частини органу поліції і в яких відсутні

відомості, які вказують на вчинення кримінального правопорушення, після їх реєстрації в ЖЄО доповідається уповноваженим працівником чергової частини начальникові органу поліції або особі, яка виконує його обов'язки, для розгляду та прийняття рішення згідно із Законом України «Про звернення громадян» або Кодексом України про адміністративні правопорушення [117].

Отже, час з моменту отримання відомостей про кримінальне правопорушення до їх внесення в ЄРДР є самостійною стадією кримінального провадження – первинною в системі кримінального процесу. Вказана стадія лише частково охоплюється Кримінальним процесуальним кодексом України, який передбачає граничний, 24-годинний термін відповідної реєстрації (ч. 1 ст. 214 КПК України). Цілком погоджуємось із думкою В.М. Тертишника, який визначив вказану (початкову) стадію як дослідче провадження [450, с. 276].

Завданням цієї стадії є встановлення ознак кримінально караного діяння, передбаченого КК України, тобто згідно з ч. 1 ст. 214 КПК України ознак кримінального правопорушення, а отже підстав для внесення відомостей до ЄРДР. У зазначеній стадії беруть участь слідчий, прокурор, заявник, потерпілий, особи, що дали пояснення, поняті, експерт, спеціаліст, інші учасники огляду місця події. У кінці цієї стадії може бути прийнято рішення про внесення до ЄРДР відомостей, що зобов'язані зробити слідчий або прокурор за наявності даних про кримінальне правопорушення, чи про відмову у внесенні відомостей до ЄРДР, яка передбачає інший порядок розгляду звернення: наприклад, відповідно до вимог Закону України «Про звернення громадян» з наданням роз'яснення заявнику.

Щодо визначення структурних складових кримінального процесу за межами дослідчого провадження у нормах КПК України також немає послідовності. Так, з точки зору теорії, формулювання поняття кримінального процесу, наведене в п. 10 ч. 1 ст. 3 КПК України, є дещо спірним, оскільки кримінальне провадження не закінчується на стадії судового провадження – його завершенням є виконання вироку чи ухвали суду.

Таким чином, на нашу думку, **конструкцію системи кримінального процесу утворюють: 1) дослідче провадження (ст. 214 КПК України);**

2) досудове розслідування (п. 5 ст. 3 КПК); **3) підготовче провадження** (глава 27 КПК); **4) судовий розгляд** (глава 28 КПК); **5) провадження в суді апеляційної інстанції** (глава 31 КПК); **6) виконання судових рішень** (ст. 532, 535 КПК); **7) провадження в суді касаційної інстанції** (глава 32 КПК); **8) провадження у ВСУ** (глава 33 КПК); **9) провадження за нововиявленими обставинами** (глава 34 КПК) [379, с. 154].

Підсумовуючи наведене, зазначимо, що, **на відміну від судового провадження, яке передбачає шість стадій, досудове розслідування є монолітним і охоплює одну відповідну стадію, у межах якої функціонує притаманний лише цій стадії електронний сегмент – ЄРДР.**

Досудове розслідування являє собою регламентовану кримінальним процесуальним законом діяльність прокурора, органів досудового розслідування, оперативних підрозділів, спрямовану на збирання, перевірку й оцінку доказів для вирішення питання про наявність або відсутність події кримінального правопорушення, вини певної особи в його вчиненні, про характер і розмір шкоди, заподіяної правопорушенням, на встановлення інших обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, а також на припинення кримінальних правопорушень і запобігання їх вчиненню [156, с. 24].

Відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 3 КПК України досудове розслідування є стадією кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування ПЗМХ або ПЗВХ, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності [155, с. 211; 157, с. 1]. Отже, початок досудового розслідування цілком залежить від внесення відомостей про кримінальне правопорушення до електронної системи. **Такий, виключно електронний, формат цього процесуального рішення ілюструє електронну модель початкового етапу стадії досудового розслідування.**

Стадії досудового розслідування притаманні ознаки, які свідчать про її самостійний характер: 1) самостійні завдання, які впливають із загальних

завдань кримінального провадження (ст. 2 КПК України); 2) чітко окреслені межі в системі кримінального процесу – з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР до винесення рішення, яким завершується провадження розслідування (в низці випадків кримінальне провадження вирішується по суті, коли провадження в ньому закривається за наявності для того законних підстав) (п. 5 ч. 1 ст. 3 КПК України); 3) зміст і процесуальна форма (ст. 103, 107, 110 КПК України); 4) коло суб'єктів, які беруть участь у досудовому розслідуванні; 5) коло специфічних рішень, які можуть бути прийняті після закінчення досудового розслідування: закриття кримінального провадження, звернення прокурора до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності або звернення прокурора до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування ПЗВХ чи клопотанням про застосування ПЗМХ (ст. 283 КПК України) [155; с. 211-212]; 6) електронний сегмент кримінального процесу (ч. 1 ст. 214 КПК України та ін.). Сьогодні ЄРДР є основною характерною рисою досудового розслідування, процесуальна діяльність на цій стадії здійснюється в його межах.

Як і будь-яка інша стадія, досудове розслідування передусім вирішує *загальні завдання* кримінального провадження (ст. 2 КПК України) у властивій йому процесуальній формі: здійснення швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінального правопорушення з тим, щоб: а) кожний, хто його вчинив, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини; б) жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу; в) до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура. Із загальних завдань впливають *безпосередні завдання*, якими є: а) встановлення події злочину та інших юридично значимих обставин; б) викриття винних та притягнення їх до кримінальної відповідальності; в) вирішення питань про завершення кримінального провадження, забезпечення відшкодування шкоди, а також щодо підготовки матеріалів для розгляду справи в суді.

Стадія досудового розслідування має кримінально-правове та кримінальне процесуальне значення. Кримінально-правове значення досудового розслідування

полягає у здійсненні первинної кваліфікації кримінального правопорушення: спочатку у ЄРДР, потім (за наявності підстав) – у повідомленні про підозру і, нарешті, в обвинувальному акті або іншому акті, яким завершується досудове розслідування. Кримінальне процесуальне значення стадії досудового розслідування виявляється в тому, що у ній встановлюються межі судового розгляду [181, с. 164]. Призначенням стадії досудового розслідування є розв'язання питання про формування і формулювання обвинувачення, яке передається прокурором до суду [181, с. 202]. Тож стадія досудового розслідування покликана встановити факт злочину та спрямувати провадження до суду або спростувати такий факт та прийняти рішення про його закриття, процесуально закріпивши відповідні доводи.

Питання про співвідношення стадій досудового розслідування і судового розгляду розкривають такі положення: 1) досудове розслідування має допоміжний щодо стадії судового розгляду характер. Діяльність у стадії досудового розслідування здійснюється не тільки до суду, а й (і це є головним) для суду; 2) розвиток зв'язку між цими стадіями є одностороннім, оскільки матеріали розслідування направляються до суду для вирішення питання про винуватість обвинуваченого та призначення йому покарання, тобто остаточного вирішення справи. З набранням чинності новим КПК України кримінальна справа не може бути повернута для провадження додаткового досудового розслідування, як це було за попереднім КПК 1960 року; 3) у стадії досудового розслідування встановлюються межі судового розгляду. Суд, розглядаючи кримінальну справу, не може вийти за межі обвинувачення (підозри), пред'явленого під час досудового розслідування. Винятки становлять випадки, передбачені в ст. 338, 339 КПК України [181, с. 202-203].

Відповідно до ст. 215 КПК України досудове розслідування злочинів здійснюється у формі досудового слідства, а кримінальних проступків – у формі дізнання. Спільними для обох вказаних форм досудового розслідування є такі ознаки: 1) суб'єктами виконання кримінального провадження є прокурор та слідчий, які наділені відповідними повноваженнями, закріпленими у ст. 36 та 40

КПК України (як виняток закон визначає можливість здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень іншими особами – службовими особами, уповноваженими на вчинення процесуальних дій (глава 41 Кодексу). Так, відповідно до ч. 3 ст. 38 КПК України при досудовому розслідуванні кримінальних проступків у встановлених законом випадках повноваження слідчого органу досудового розслідування можуть здійснюватися працівниками інших підрозділів органів НП, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства); 2) однаковими є і форми закінчення досудового розслідування (ст. 283, 301 КПК України).

Відмінності між двома формами досудового розслідування (досудовим слідством і дізнанням) полягають у:

1) різних повноваженнях слідчого, який здійснював досудове розслідування. Зокрема: а) якщо розслідування здійснювалося у формі досудового слідства, то слідчий: має право (зобов'язаний) за наявності відповідних підстав самостійно прийняти рішення про закриття кримінального провадження (ч. 3 ст. 284 КПК України); має право (зобов'язаний) скласти обвинувальний акт чи клопотання про застосування ПЗМХ або ПЗВХ і передати їх для затвердження прокурору (ст. 291, 292 КПК України); не має права складати клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності відповідно до ст. 286 КПК України (це є повноваженням прокурора); б) у разі закінчення розслідування у формі дізнання слідчий: не має права самостійно прийняти рішення про закриття кримінального провадження, він складає лише проект цього рішення, який подає на затвердження прокурору; має право (зобов'язаний) скласти обвинувальний акт, клопотання про застосування ПЗМХ або ПЗВХ; має право (зобов'язаний) скласти проект клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності, який подає на затвердження прокурору;

2) процесуальних заборонах та обмеженнях, які закон передбачає щодо дізнання: а) строк розслідування у формі дізнання, за загальним правилом, становить один місяць з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку (може бути продовжений до двох місяців); натомість у

формі досудового слідства згідно із загальним правилом – два місяці з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину; строк може бути продовжено до 6 місяців при розслідуванні злочинів невеликої або середньої тяжкості та до 12 місяців при розслідуванні тяжкого чи особливо тяжкого злочину (ст. 219 КПК України); б) під час досудового розслідування кримінальних проступків у формі дізнання не допускається застосування запобіжних заходів у вигляді домашнього арешту, застави або тримання під вартою (ст. 299 КПК України); в) під час досудового розслідування кримінальних проступків у формі дізнання дозволяється виконувати всі слідчі (розшукові) дії, окрім негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 300 КПК України) [156, с. 345-346].

На відміну від судового провадження, яке охоплює декілька стадій, досудове розслідування включає лише одну, однак у її структурі можемо виділити етапи. *За функціональною* спрямованістю досудового розслідування в його структурі варто виділити **три етапи**: 1) **початковий етап** досудового розслідування, який включає сукупність процесуальних процедур щодо внесення відомостей до ЄРДР, визначення осіб, які здійснюватимуть досудове розслідування (слідчого або групи слідчих відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 39 КПК України та прийняття ними до провадження в ЄРДР) та процесуальне керівництво досудовим розслідуванням (прокурора або групи прокурорів згідно із ст. 37 КПК України), визначення підслідності (ст. 216 КПК України), визначення місця проведення досудового розслідування (ст. 218 КПК України) – таким чином, створення процесуальної та фактичної (технічної) можливостей до проведення досудового розслідування уповноваженими процесуальними суб'єктами; 2) **здійснення** досудового розслідування – проведення процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень, спрямованих на встановлення обставин кримінального правопорушення (за наявності підстав – притягнення особи до кримінальної відповідальності), збирання доказів та їх фіксацію (ст. 103-107 КПК України), що в сукупності процесуально та технічно (в ЄРДР) дають можливість прийняти остаточне рішення у провадженні; 3) **завершення** досудового розслідування – прийняття та фіксація (складання процесуальних документів та

внесення відповідних відомостей до ЄРДР) остаточного рішення у провадженні, зокрема: а) закриття кримінального провадження (п. 1 ч. 2 ст. 283 КПК України); б) звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності (п. 2 ч. 2 ст. 283 КПК України); в) звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування ПЗМХ або ПЗВХ (п. 3 ч. 2 ст. 283 КПК України).

Таким чином, із прийняттям та набранням чинності КПК України 2012 року досудове розслідування суттєво вдосконалено з урахуванням вимог інформаційного суспільства. На стадії досудового розслідування запроваджено новітні інститути та ефективні процесуальні процедури, оновлено процесуальний статус суб'єктів провадження. Запроваджено новий формат оформлення процесуальних дій та рішень в електронному кримінальному процесуальному правореалізаційному засобі – ЄРДР, який сьогодні використано лише на цій стадії.

1.2. Методологічні засади дослідження електронного кримінального провадження на досудовому провадженні

Вищим рівнем пізнавальної діяльності людей є наукове пізнання, що становить складний суперечливий процес відтворення знань, цілісну систему понять, гіпотез, законів, теорій та інших ідеальних форм пізнання, закріплених у природних і штучних мовах. Його основне завдання полягає у виявленні об'єктивних законів розвитку природи, суспільства, мислення, самого пізнання; мета і загальнолюдська цінність – у досягненні об'єктивної істини; життєвий сенс – у формулі: «Знати, щоб передбачати; передбачати, щоб практично діяти тепер і в майбутньому» [487, с. 266].

Процес пізнання як основа будь-якого наукового дослідження є складним і вимагає концептуального підходу на основі певної методології [162, с. 83].

Так, Ф. Бекон порівнював метод з ліхтарем, який освітлює дорогу вченому,

вказуючи на те, що навіть кульгавий, що йде з ліхтарем дорогою, випередить того, хто біжить потемки поза шляхом [207, с. 25].

Необхідно диференціювати поняття «метод», «методика» та «методологія». Метод слід розуміти (грец. Μέθοδος – шлях до чогось, прослідковування, дослідження) як сукупність прийомів і операцій, з допомогою яких здійснюється пізнання. *Метод* – це інструмент [151, с. 5]. Він є теорією, зверненою до практики дослідження [442, с. 23]. *Методика* – це вчення про сукупність прийомів, способів і організацію застосування методів наукового пізнання. Іншими словами, методика – технологія наукового пізнання, що здійснюється з допомогою певних методів [151, с. 5-6]. *Методологія* – це вчення, цілісна теорія з поняттями й категоріями, світогляд, через призму яких і здійснюється пізнання за допомогою методів відповідно до технології їх застосування – методики. Тобто, є метод, методика й методологія. Вони, з одного боку, перебувають в ієрархічному зв'язку, з іншого – можуть існувати доволі автономно [151, с. 5-6].

Спираючись на загальнонаукові методи, кожна конкретна наука розробляє власну методологію, яка проявляється у сфері окремих методик. Щодо них філософська методологія є загальною теорією методів [486, с. 209].

Методологія юридичної науки – це: а) система підходів і методів, способів і засобів наукового дослідження, а також б) вчення, теорія про їх використання в пізнанні державно-правових явищ [310, с. 181]. Також у юридичній науці методологія визначається як система особливих методів-прийомів, способів вивчення загальних закономірностей виникнення, становлення і розвитку державно-правових явищ [237, с. 28]. До складу методології юридичної науки входять філософсько-світоглядні підходи, загальнонаукові методи, групові методи, спеціальні методи. Дослідницькі методи можна також розподілити дещо умовно на емпіричні (способи виявлення, фіксування, збирання, систематизації інформації про державно-правові явища) і теоретичні (способи пояснення, тлумачення зібраних даних, побудови понять, концепцій, прогнозів та ін.). Усі названі групи методів безумовно необхідні для проведення повноцінного, всебічного, завершеного державно-правового дослідження; кожна з них може

знадобитись на якомусь його етапі; тому навіть з цієї причини методологія правознавства має бути множинною, плюралістичною [310, с. 181-182].

Вибір методології обумовлюється специфікою обраної теми, предметом дослідження, сформованими автором метою та завданнями. Методологічною базою даного дослідження є комплекс філософських, загальнонаукових, спеціальних методів і способів дослідження та нові стратегії наукового пошуку.

Філософські методи являють собою систему світоглядно-методологічних ідей і принципів, втілених у тому чи іншому способі осмислення права, а також їх порівняння, критику та обґрунтування [485, с. 31].

Серед філософських методів базовим є діалектичний. Діалектика – це розуміння світу і спосіб мислення, за якого різні явища, предмети розглядаються в їх взаємозв'язку, у взаємодії протилежних сил, тенденцій, у процесі зміни, розвитку. Розвиток розуміють як закономірну якісну зміну, в процесі якої виникає нове, необхідне, здатне до саморуху. Відповідно, поняття, категорії й інші форми мислення повинні бути гнучкими, рухливими, взаємозалежними, єдиними в протилежностях, щоб правильно відобразити реальну дійсність, що розвивається. Тому найважливішим принципом діалектики є історизм – розгляд предмета в його розвитку, саморусі, зміні. Крім історизму і всебічності діалектичний метод містить у собі й інші принципи – об'єктивність, конкретність, детермінізм, «роздвоєння єдиного» (принцип суперечності) тощо [337, с. 67].

Діалектичний метод використаний при дослідженні електронного кримінального провадження на досудовому розслідуванні, динаміки розвитку його явищ та інститутів у єдності та суперечності їх протилежностей, що дало змогу встановити наявність неузгодженостей у процедурах фіксації процесуальних дій та процесуальних рішень і дійти висновку про необхідність повного переходу до електронного формату досудового провадження. Цей метод також застосовано для дослідження системи суб'єктів кримінального процесу як цілісного явища та їх взаємопов'язаності як окремих елементів, визначення об'єкта дослідження.

Такі категорії діалектики, як зв'язок (філософія), відношення, зміст і форма,

частина і ціле тощо розвивають та конкретизують системний підхід. Ефективність системного підходу залежить від характеру застосовуваних загальносистемних закономірностей, що встановлюють зв'язок між системними параметрами [30, с. 40].

Крім того, системний підхід передбачає аналіз об'єкта як системи. Система – це ціле, що складається із взаємопов'язаних елементів, які утворюють визначену цілісність. Можна виділити такі основні властивості системи, або системні принципи: багатокomпонентність об'єкта, що називається системою (великі та складні системи включають велику кількість елементів і підсистем); цілісність системи (властивості системи не є механічною сумою властивостей елементів); взаємна залежність кожного елемента від іншого, а також залежність властивостей цих елементів від їх розташування в системі в цілому, функцій та інших параметрів усередині цілого; залежність поведінки системи від поведінки її окремих елементів, їх властивостей та структури; залежність системи від чинників середовища, під впливом яких система виявляє і може змінювати властивості; ієрархія системи, тобто кожна ланка системи, з одного боку, являє собою більш обмежену структурну систему, а з другого – є частиною (компонентом) більш широкої системи; множинність підходів до вивчення кожної системи через принципову складність їх структури та властивостей [337, с. 80-81].

Використовуючи системний підхід, електронне кримінальне провадження досліджено як цілісну систему з урахуванням генезису досудового розслідування, засад кримінального провадження, ролі електронних правореалізаційних засобів і ступеня їх проникнення в процесуальну діяльність. Також означений підхід застосовано для обґрунтування системно-структурної конструкції суб'єктів кримінального провадження та визначення електронних інформаційних систем органів кримінальної юстиції складовими єдиного інформаційного поля.

Основним засобом системного підходу є системний аналіз. Системний аналіз – це методологія дослідження та проектування складних систем пошуку, планування й реалізації заходів, спрямованих на вирішення проблемних ситуацій [508, с. 12].

Метод системного аналізу застосовано з метою зіставлення нормативно-правових актів у сфері врегулювання суспільних відносин, що виникають у зв'язку із здійсненням досудового провадження, а також при порівнянні нормативного регулювання електронної кримінальної процесуальної діяльності різних правових систем.

Моделювання є методом, в основу якого покладено процес побудови, аналізу та використання моделей об'єктів, що копіюються, як засобу отримання інформації для виконання завдань кримінального судочинства. Модель – це штучно створена ідеальна або матеріальна система, яка відтворює об'єкт дослідження і здатна змінити його таким чином, що її дослідження сприяє отриманню нової інформації про об'єкт дослідження [62, с. 253].

Використання моделювання в цьому дослідженні дало змогу сконструювати системно-структурну модель суб'єктів кримінального провадження, їх внутрішньогрупові та зовнішні зв'язки. Водночас цей метод використано для створення алгоритмів удосконалення електронної складової кримінальної процесуальної діяльності на досудовому провадженні та під час розроблення логічної структури фільтрів, конструювання системи електронного діалогу між спеціалізованими суб'єктами кримінального провадження. У використанні методу моделювання застосовано такі поняття:

- *електронний документ* – документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа (ч. 1 ст. 5 Закону України від 22 травня 2003 р. № 851-IV «Про електронні документи та електронний документообіг») [293, с. 1];

- *електронний документообіг* (обіг електронних документів) – сукупність процесів створення, оброблення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та у разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів (ч. 1 ст. 9 Закону України від 22 травня 2003 р. № 851-IV «Про електронні документи та електронний документообіг») [293, с. 1];

- *електронний цифровий підпис* – вид електронного підпису, отриманого за

результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується і дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати підписувача. Електронний цифровий підпис накладається за допомогою особистого ключа та перевіряється за допомогою відкритого ключа (ст. 1 Закону України від 22 травня 2003 р. № 851-IV «Про електронні документи та електронний документообіг») [292, с. 1];

- *електронні архіви* – системи автоматизації, призначені насамперед для фізичного збереження електронних копій документів та їх пошуку. Основою таких систем є персональна або клієнт-серверна система управління базами даних. Документи зберігаються або в базі даних, або у файлової системі. Електронні архіви забезпечують пошук як за атрибутами, так і за змістом документів і можуть включати функції контролю за виконанням документів [281, с. 22];

- *інформаційно-пошукова система* – логічна система, призначена для інформаційного пошуку, яка являє собою сукупність інформаційно-пошукового масиву, інформаційно-пошукової мови, правил використання, критерію видачі та технічних засобів [507, с. 122];

- *система електронного документообігу* – це організаційно-технічна система, яка забезпечує процес створення, керування доступом і розповсюдження електронних документів у комп'ютерних мережах, а також забезпечує контроль над потоками документів в організації [281, с. 25];

- *шаблон* – бібліотека стилів, яка визначає основну структуру документа і містить його настройки: елементи автотексту, шрифти, необхідні поєднання клавіш, макроси, меню, параметри сторінки, форматування і стилі [281, с. 194].

Аналогія є методом дослідження, при якому на основі подібності об'єктів за одними ознаками робиться висновок про їхню подібність і за іншими ознаками [78, с. 80]. Метод аналогії використано під час дослідження правової природи відомостей електронного сегмента кримінального провадження, в контексті застосування засад кримінального процесу, при адаптації положень фрактальної геометрії та піктографіки для вирішення завдань кримінального провадження

тощо.

Компаративістика (порівняльне правознавство) – метод вивчення правових систем різних держав шляхом зіставлення систем права, однойменних державних і правових інститутів, принципів права і правових норм [152, с.16]. Компаративістський метод застосований при порівнянні норм сучасного кримінального процесуального законодавства України з нормативним регулюванням електронної кримінальної процесуальної діяльності в державах англо-американського (загального) права (Англія, США, Австралія, Нова Зеландія, провінція Альберта (Канада)), романо-германського права (Франція, Німеччина, Швеція, Італія, Фінляндія, Бельгія, Чехія) та в пострадянських державах (Російська Федерація, Грузія, Вірменія, Таджикистан, Білорусь, Молдова, Казахстан, Киргизстан).

Формально-юридичний (догматичний, юридико-технічний) метод виокремлює формальний зміст юридичних норм чи явищ у їх сталому стані, забезпечує визначення загальних рис досліджуваного об'єкта, його особливостей, структури, проведення класифікації. Формально-юридичний метод відіграє значну роль в аналізі, уточненні, роз'ясненні, визначенні понять, без яких ми не завжди можемо сформулювати наявні проблеми [437, с. 39]. Формально-догматичний метод припускає вивчення правових об'єктів поза зв'язком з економікою, політикою, мораллю та іншими соціальними явищами [343, с. 14]. Цей метод використано у дослідженні юридичних понять, формально-логічному аналізі змісту вітчизняного та зарубіжного законодавств, юридичних конструкцій із досліджуваної тематики, а також при з'ясуванні сутності норм вітчизняного кримінального процесуального законодавства, у розробленні пропозицій до його вдосконалення, зокрема: доповнення КПК України розділом II-1 «Дослідче провадження»; ч. 1 ст. 3 КПК України – поняттями «дослідче провадження», «електронне кримінальне провадження», «електронний процесуальний документ», «Єдиний реєстр досудових розслідувань», «обліково-реєстраційна дисципліна досудового розслідування (Єдиного реєстру досудових розслідувань)»; глави 2 КПК України – статтями 29-1 «Пріоритет офіційного

електронного процесуального документа» та 29-2 «Відкритість електронного провадження»; внесення змін до ч. 1, 3 ст. 37, ч. 4 ст. 38, п. 2 ч. 2 ст. 39; доповнення глави 19 КПК України – статтями 214-1 «Єдиний реєстр досудових розслідувань», 214-2 «Внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань» та 215-1 «Досудове розслідування в порядку електронного провадження»; абз. 1 ч. 2 ст. 39 КПК України – пунктом п'ятим; ч. 3 ст. 99 КПК України – абзацом другим; ч. 1 ст. 103 КПК України – частиною четвертою; ч. 5 ст. 214 КПК України – абзацом другим; вилучення частини четвертої із ст. 214 КПК України.

Під час дослідження застосовано метод семантики. Семантика є розділом логіки, який вивчає значення, смисл понять і суджень. Особлива увага в семантиці надається розрізненню змісту понять та їхньому обсягу, значенню істинності й смислу суджень. Семантичний підхід до вилучення знань передбачає виділення із структури фрази її семантичного ядра (об'єктивного опису ситуації) і абстрагування від несуттєвих, суб'єктивних компонентів плану змісту. Результати семантичного аналізу тексту відкривають широкі можливості для використання виявлених знань в інформаційно-пошукових системах, наприклад, для пошуку в тексті описів ситуацій заданого класу та виявлення їх учасників [41, с. 12]. Семантичний аналіз тексту полягає в остаточному формуванні внутрішнього формалізованого представлення тексту шляхом співставлення знань імітаційної моделі з фактами, які знаходяться безпосередньо у тексті [45]. За допомогою логіко-семантичного методу, спрямованого на визначення понять через аналіз їх ознак, відношень між мовними висловами та дійсністю, з використанням ключових слів, фраз та словосполучень, а також Твору в автоматичному режимі (шляхом аналізу даних ЄРДР) проаналізовано фабули кримінальних проваджень і відтак визначено потенційні порушення.

У роботі застосовано статистичний метод, що полягає у встановленні та вивченні кількісних характеристик державно-правових явищ. Такі статистичні дослідження дають змогу виявити певні тенденції у розвитку державно-правових явищ і пов'язаних з ними суспільних відносин [444, с. 14]. Цей метод застосовано

при обґрунтуванні отриманих теоретичних висновків даними аналізу статистичної звітності про роботу прокурора форми № П, статистичних звітів СЛ, відомостей ЄРДР, а також статистичних даних, отриманих за допомогою Твору.

Соціологічний метод застосовано під час анкетування спеціалізованих суб'єктів кримінального процесу, його результати використано при обґрунтуванні: доцільності фіксування результатів слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій в електронному форматі; запровадження автоматизованого призначення слідчого, прокурора за допомогою ЄРДР за прикладом реалізованого на сьогодні в АСДС щодо слідчих суддів та суддів; необхідності надання суддям (слідчим суддям) ЕЦК доступу до ЄРДР; доцільності переходу на повне електронне оформлення кримінальної процесуальної діяльності; запровадження електронного формату виконання вимог ст. 290 КПК України (відкриття матеріалів іншій стороні вважатиметься виконаним належним чином після електронного відправлення); реалізації електронного формату «спілкування» між спеціальними суб'єктами кримінального провадження; потреби об'єднання відокремлених електронних правореалізаційних засобів спеціалізованих суб'єктів кримінального процесу за допомогою інтеграційних систем; запровадження електронного процесуального контролю за допомогою програмних (комп'ютерних) алгоритмів тощо.

Узагальнення як метод дослідження означає формування і розвиток знання шляхом переходу від думки про індивідуальне, що міститься в понятті, твердженні, нормі, гіпотезі, до відповідної думки про загальне, а також від окремих подій, предметів, явищ, фактів, ситуацій до ототожнення їх в думках і створення про них загальних понять і суджень. Завдяки узагальненню формуються нові висновки та концепції. Метод узагальнення використано під час узагальнення професійного досвіду на підставі аналізу конкретних кримінальних проваджень, статистичних даних, практики застосування електронних інформаційних систем та комп'ютерних мереж, теоретичного узагальнення слідчої, прокурорської і судової практики здійснення досудових проваджень,

практики відомчого та позавідомчого контролю (нагляду), а також у написанні висновків до монографії.

У сучасній методології дедалі більшого поширення набуває синергетика – теорія самоорганізації. Вона включила в себе нові пріоритети сучасної картини світу: концепцію нестабільного, неврівноваженого світу, концепцію невизначеності та багатоальтернативності розвитку, ідею виникнення порядку із хаосу. Основна ідея синергетики полягає у тому, що нерівноважність розглядається як джерело нової організації, тобто порядку [337, с. 85]. При використанні під час дослідження підходів синергетики вжито не властиві кримінальному процесу поняття.

Інтернет (Internet) – мережа передавання даних, що має глобальну децентралізовану архітектуру, розвинені методи адресації і передачі інформації на основі протоколів TCP/IP між одно- і різнотипними мережами передачі даних, комп'ютерними системами і різноманітним термінальним (кінцевим) устаткуванням і забезпечує доступ до величезної кількості розподілених інформаційних ресурсів та надання різноманітних інформаційних послуг. Інтернет є мережею, яка об'єднала існуючі мережі у різних частинах і країнах світу [281, с. 164].

Інформатизація – сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб громадян та суспільства на основі створення, розвитку та використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, які побудовані на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки (ч. 5 ст. 5 Закону України «Про Національну програму інформатизації») [300, с. 1].

Інформаційна технологія (IT) – цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування (ч. 8 ст. 5 Закону України «Про Національну програму

інформатизації») [300, с. 1].

Кіберпростір – це інформаційне середовище (простір) безтериторіального типу, яке виникає (існує) у межах поєднання віртуального і реального просторів, у якому відбувається створення, зберігання, модифікація та передача інформації, управління об'єктами (системами) та процесами або вплив (правомірний або неправомірний) на них [85, с. 124].

Синергетиці притаманні такі фундаментальні принципи: 1) два структурні принципи буття – гомеостатичність, ієрархічність; 2) п'ять принципів становлення – нелінійність, нестійкість, незамкнутість, динамічна ієрархічність, спостережливість. Застосування цих принципів дає можливість розглядати метафорично дві самоорганізовані лабораторії: «лабораторію природи» і «лабораторію культури». У першій твориться і змінюється світ, а наука розшифровує закони природи. У другій – поряд з природою (умовно живою і неживою) людина творить антропосферу. Вона її творить самореферентно, самокреативно, у режимі комунікації та самоорганізації. Людина (свідомо чи несвідомо) виступає тут творцем, засобом і об'єктом діяльності. Змінюється стратегія отримання емпіричного знання – не треба, а іноді заборонено ставити активні соціальні та психологічні експерименти. Досить створити інформаційні бази даних антропої сфери. Тобто розвиток соціуму відбувається за рахунок внутрішніх вибухів, флуктуацій і завдяки самоорганізації прогресує. В цьому аспекті ситуація в юриспруденції ще складніша. Частина теоретиків-юристів загалом відкидає зв'язок юридичної науки не лише з природничими, а й філософськими науками [151, с. 9].

Однак відрив «живої» і «мертвої» природи, Матерії і Духу, Буття і Свідомості, соціуму й природи є безпідставним. Згадуючи четвертий закон Коммонера, згідно з яким «усе пов'язано зі всім», можна стверджувати про необґрунтованість вказаного вище розриву. Взяти хоча б здобутки етології та зоопсихології: багато того, що вважається винятково особливостями людської поведінки, у тому числі в соціумі, чи наявність певних правил, які її регулюють, ми знаходимо у «братів наших менших» – у тваринному світі. Та й всезагальний

другий закон термодинаміки ми також прослідковуємо в соціумі: створена система, суспільна організація, правова система неминуче має час зародження, апогею та занепаду. Отже, застосування синергетики як методології юридичної науки є правомірним [151, с. 10].

На думку Ю.Ю. Орлова, О.М. Джужі, О.Ю. Орлової, вивчення правової системи з позицій синергетики дасть змогу не тільки встановити закономірності її самоорганізації, а й насамперед чіткіше усвідомити сутність її елементів як результату та чинників її розвитку [244, с. 78].

Сфера застосування синергетики в електронному кримінальному провадженні виражається теорією фракталів, застосованою при дослідженні ЄРДР як фрактальної структури, виявленні порушень процесуальних норм на основі аномалій самоподібної структури ЄРДР. Під час використання цього методу застосовано такі поняття.

Алгоритм – це фіксована для розв’язання деякого класу задач конфігурація апаратно-програмних засобів перетворення, передавання і зберігання даних, що задає обчислювальний процес, який починається з деякої системи початкових даних (потенційно нескінченної) і скерований на отримання результату, повністю визначеного цими початковими даними [502, с. 146].

База даних – це інформаційний ресурс, що дозволяє впорядковано зберігати дані за групою об’єктів, які мають однаковий набір властивостей [205, с. 5].

Кібернетика – наука про загальні закони управління і зв’язку у суспільстві, живій і неживій природі, що пов’язані з перетворенням інформації [20, с. 249]. За допомогою сучасних інформаційних технологій, заснованих на використанні кібернетичних методів, можна проводити пошук і автоматичну обробку інформації, комп’ютерне моделювання. Такі методи кібернетики, як математичний аналіз, фізичний експеримент й обчислювальний експеримент застосовано при розробленні Твору, використаного під час цього дослідження для формування баз даних ЄРДР і їх аналізу за допомогою математичної прогресії.

З використанням аналітичної підсистеми ЄРДР, за допомогою методу фізичного експерименту встановлено типові процесуальні порушення, які

відображено в ЄРДР.

Із застосуванням методу математичного аналізу визначено аномалії фракталу (структури) ЄРДР у межах математичного апарату Excel і шляхом математичної дедукції створено теоретичні моделі фільтрів, що мають виявляти порушення у кримінальному провадженні. Засобом обчислювального експерименту (математичного моделювання) з математичним описом даних ЄРДР, реалізованих в комп'ютері як таблиці Excel, створено алгоритми обробки відомостей ЄРДР, які за їх результатами виявляють та візуалізують процесуальні порушення. В процесі використання цього методу застосовано низку понять.

Excel (Microsoft Excel) – програма для роботи з електронними таблицями, створена корпорацією Microsoft для Microsoft Windows, Windows NT і Mac OS. Вона надає можливості економіко-статистичних розрахунків, графічні інструменти і мову макропрограмування VBA [281, с. 54-55].

Інформаційна (автоматизована) система – це організаційно-технічна система, в якій реалізується технологія обробки інформації з використанням технічних і програмних засобів (п. 8 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах») [297, с. 1].

Обробка інформації в системі – виконання однієї або кількох операцій, зокрема: збирання, введення, записування, перетворення, зчитування, зберігання, знищення, реєстрації, приймання, отримання, передавання, які здійснюються в системі за допомогою технічних і програмних засобів (п. 14 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах») [297, с. 1].

Фільтрація даних – процес знаходження та відбирання для обробки частини записів. Дані виводяться на екран у вигляді відфільтрованого списку, тобто лише ті рядки, які містять певні значення або відповідають певним критеріям. Excel містить два варіанти фільтрації: автофільтр і розширений фільтр [281, с. 57].

Особливістю сучасної картини світу є визнання того факту, що процеси руйнування та творення, деградації й еволюції у Всесвіті принаймні є рівноправними; процеси творення (наростання складності та впорядкованості)

мають єдиний алгоритм, незалежно від природи систем, у яких вони відбуваються. У цій моделі Всесвіт постає перед нами як природне ціле, що розвивається у просторі та часі, а вся його історія від Великого вибуху до виникнення людства розглядається як єдиний процес, у якому космічний, хімічний, біологічний і соціальний типи еволюції пов'язані між собою [337, с. 89].

Вказані положення притаманні глобальному еволюціонізму. Цей інтегральний дослідницький напрям має в основі ідею про єдність світобудови й уявлень про те, що весь світ є єдиною системою, яка постійно революціонізує [337, с. 89-90].

Глобальний еволюціонізм означає визнання того факту, що Всесвіт має еволюційний характер: Всесвіт і все, що в ньому існує, постійно розвивається й еволюціонує, тобто в основі всього сущого лежать еволюційні, незворотні процеси. Ідея глобального еволюціонізму дає можливість також вивчати всі процеси, що протікають у світі, з єдиної точки зору як складові загального світового процесу розвитку [337, с. 90].

Таким чином, застосування нових методологій або методів природничих наук в юридичній та інших гуманітарних науках є не лише позитивним моментом, а й може приховувати серйозну світоглядну проблему. Коли йдеться про методологію в юридичній науці, необхідно відмовитися від ієрархій методологій, що визначається як філософська, загальнонаукова, конкретно-наукова. Методології слід «розташувати» по горизонталі, й використовувати їх може вчений за власним вибором: юснатуралістичну, позитивістську, діалектичну, синергетичну чи будь-яку іншу.

Не обов'язково брати себе у шори методології – можна використовувати методи з різних методологій (у розумних, звичайно, межах), тобто методика конкретного наукового дослідження може набувати вигляду мозаїки методів. Методологія як учення необхідна насамперед ученому для розвитку наукового світогляду, який не обов'язково має бути «правовірним» діалектиком, юснатуралістом, позитивістом, синергетиком та ін. [151, с. 10].

Застосування описаної методології під час проведення даного дослідження

дало змогу повно, всебічно та глибоко дослідити електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні, виявити особливості його генезису та функціонування, встановити недоліки законодавчої регламентації, розробити шляхи еволюції досудового розслідування, зокрема в напрямку розвитку його інноваційної складової, та одержати висновки, що мають важливе наукове і практичне значення.

1.3. Генеза та шляхи формування електронного досудового провадження

На сучасному етапі розвитку держава Україна, завершуючи черговий історичний виток, наблизилась до серйозного інноваційного вдосконалення досудового розслідування. Науковий підхід до виконання цього завдання передбачає звернення до історичного розвитку досудового розслідування у контексті аналізу процесуальної комунікації, у тому числі щодо фіксації кримінального процесу, еволюції його процесуальної форми відповідно до рівня розвитку науково-технічного прогресу на шляху перетворення на сучасне електронне кримінальне провадження.

У додержавний період, незважаючи на відсутність сформованої правоохоронної системи та оформлення концепції судової влади, притягнення до відповідальності членів родової общини, що порушували встановлені звичаї, безперечно, здійснювалося. При порушенні усталених норм силами общини проводилось з'ясування обставин події, а загальними зборами дорослих членів племені вирішувалося питання про застосування до особи заходів примусу. Так, здійснення своєрідного розслідування нерозривно пов'язане з «правосуддям» та іншими управлінськими й організаційними функціями [415, с. 224]. Фіксація цієї процедури з огляду на відсутність писемності мала усний характер.

Пізньопалеолітичні написи Кам'яної Могили (XII-III тисячоліття до н. е.) ілюструють перше у світі ритуально-обрядове судочинство [81, с. 3]. Майже у

всіх написах зустрічається лігатура двох знаків: «А – Kud», що означають «Суд Води» [306, с. 40]. Сьогодні складно з упевненістю стверджувати про форму фіксації наведеної процесуальної процедури, однак *можемо припустити, що мала місце усна фіксація процесу в пам'яті людини, в окремих випадках – відображення на стінах печер.*

У Давній Месопотамії згідно із Законами Хаммурапі (XVIII ст. до н. е.) розслідування і судовий розгляд становили єдине ціле, а від суддів закон вимагав особисто «розслідувати справу» [59, с. 33-36]. Відомо, що у Месопотамії писали на табличках з мокрої глини, яку потім обпалювали [221, с. 278]. Протоколи судових засідань вели спеціальні писці. *На глиняних табличках зазначалися показання і докази сторін, показання свідків, їх імена, клятви, зміст судового рішення чи вироку* [415, с. 228-229].

В Афінійській державі (Афінійська демократія, 510 рік до н. е. – 322 рік до н. е.) кримінальне провадження поділялося на стадії: попереднього розслідування, судового розгляду і винесення рішення чи вироку [59, с. 78]. Обвинувач і обвинувачений представляли всі необхідні докази у справі, могли давати показання, вимагати допиту свідків, надавати речові докази [223, с. 1]. Свідчення потерпілого, обвинуваченого, свідків, а також речові докази *запечатувалися у спеціальну посудину (скриньку) і у такому вигляді подавалися до суду.* Таким чином, забезпечували зберігання «матеріалів досудового розслідування», попереджували їх розголошення чи підміну [415, с. 229].

Римська рабовласницька державність виникла пізніше, ніж східні деспотії (VII століття до н. е.). Судове провадження мало дві складові: попереднє провадження (аналог сучасного досудового розслідування та направлення справи до суду) та остаточне. Під час попереднього розгляду *складався остаточний протокол, в якому зазначався злочин, час і місце його вчинення, а також винна в ньому особа.* На підставі протоколу *приймалася постанова* про прийняття справи до розгляду та призначався день судового засідання [34, с. 1]. З наведеного вбачається, що *мала місце письмова фіксація ходу та результатів процесу в процесуальних документах, зокрема протоколах та постановках.* У добу імперії

(27 рік до н. е. – 476 рік н. е.) слідство набуло таємного і *письмового* характеру, оцінку доказів здійснювали судді [460, с. 33]. Письмо як «засіб передачі інформації на площині в часі» [479, с. 669] є продуктом свідомої творчої діяльності людей. На думку О.Г. Спіркіна, реалізацією письма передбачено високий рівень розвитку мислення та мовлення. Виникнення писемності зумовлено й високим рівнем розвитку координації рухів руки, її тонких та точних маніпуляцій, які підготовлені тривалим досвідом відпрацювання порівняно складних трудових операцій і виконанням спонукальних форм спілкування [24, с. 108].

Папа Інокентій III (176-й Папа Римський, обраний 8 січня 1198 р.) розширив та зміцнив процес розслідування (*inquisitio*). Всі дії судді та свідчення *протоколювалися* для можливості апеляції; процес *per inquisitionem* став *письмовим* і таємним (останнє – внаслідок бажання церкви уникати спокуси, викликаної проступками духовних осіб). Спостерігається перехід від усного до нового формату оформлення кримінального процесу – *письмового* [34, с. 1].

Загальногерманським кримінальним уложенням 1532 р. «Кароліна» передбачено *ведення таємного процесу* [223, с. 1], з *письмовою фіксацією досудового провадження*.

Яскрава риса кримінального процесу середньовіччя – інквізиція. Інквізитор допитував свідків у присутності секретаря та двох священиків, яким доручено спостерігати, щоб *свідчення* правильно *записувалися*, або принаймні бути присутніми при їх наданні, щоб вислуховувати читання свідчень повністю. У свідків запитували, чи визнають вони те, що зараз їм прочитано [22, с. 21]. У цьому випадку *присутня письмова фіксація досудового провадження, поєднана з усною фіксацією в свідомості учасників процесу – присутніх священиків*.

Формування інституту вітчизняного досудового слідства пов'язано зі становленням державності, починаючи із заснування Київської Русі (IX століття). Досудове провадження давньоруської держави знайшло своє законодавче відображення в «Руській правді» [361, с. 668]. Існувала письмова кримінальна процесуальна процедура, що полягала в необхідності ініціативного звернення

потерпілого з офіційною скаргою [92, с. 219].

У литовсько-руський період (кін. XIV ст. – I пол. XVII ст.), з огляду на приватно-позовний характер судового процесу, попереднє слідство було не обов'язковим. Але для того, щоб *подати вмотивовану скаргу*, підкріплену доказами, потерпілому необхідно вчиняти дії, що мають характер попереднього слідства [353, с. 111]. Вказана процедура обумовлювала письмову фіксацію у тому числі доданих до скарги доказів.

Унаслідок декрету сеймового суду 1585 року на українські воєводства (Волинське, Брацлавське та Київське) з польського права поширився шкрутиніум – процедура розшукового характеру, що проводилася за *письмовою постановою суду* [353, с. 111-113].

У Соборному уложенні 1649 року, коли йшлося про письмові докази, зазначалось, що «черченья бы и между строк *приписки и скребления в тех записках* не было» [352, с. 79].

В 1743 році сформовано збірник «Права, за якими судиться малоросійський народ», який передбачав *письмову фіксацію* процесу: «Кожен чолобитник у всяких розправних і кримінальних справах може подавати в суд свою чолобитну в *письмовому* вигляді, написаною своєю рукою, а хто писати не вміє, то когось іншого попросить» (п. 1, артикул 2, глава 8) [132, с. 161]; «у кожному суді повинні бути дві книги для ведення справ про злочини; *в одну книгу заносяться різні скарги і заяви про крадіжку, зроблені в усній або письмовій формі ... а в іншій записують судові рішення, прийняті після розслідування, і ця остання книга називається чорною, тобто такою, у яку записують злочинні справи...*» (п. 1, артикул 5, глава 25); «при допиті злочинців судді мають бути обережними, щоб вони не вказували, хто їх спільник, ні коли те трапилося, ні місця злочину і нічого іншого ... *але мають писати, кого і що злочинець знає...*» (п. 3, артикул 5, глава 25) [284, с. 1].

Статут кримінального судочинства 1864 року розрізняв три форми «слідчого процесу»: огляд та освідчування (розділ 4), допити (розділи 5, 7, 8), розшук предметів, що вказують на злочин (розділ 4) [271, с. 612]. За кожною з

головних дій слідства *складався протокол*, який підписувався її учасниками (ст. 467). Також оформлялися *постанови, акти, списки, описи* тощо. Після закінчення попереднього слідства «*бумаги, относящиеся к следствию*, сшиваются по порядку времени составления или получения, перенумеровываются, скрепляются по листам и прошнуровываются за печатью следователя. Бумагам сим составляется опись с указанием, на каком листе дела каждая из них находится» (ст. 481) [323, с. 59-60]. Після цього матеріали передавалися прокурору окружного суду [415, с. 230].

Офіційною датою народження *фотографії* вважається 7 січня 1839 року. Перші відомості про використання дагеротипів (прототип фотоапарата) в поліції відносяться до 1841 року, коли бельгійська поліція почала фотографувати злочинців тюрми в місті для реєстрації та подальшого встановлення особистості. З 1859 року фотографія стала використовуватись і французькою поліцією для фіксації обстановки місця події під час розслідування злочинів. Російська поліція застосовує фотографію у боротьбі зі злочинністю з 1867 року. Так, в 1871 році російський криміналіст П.В. Макалинський (1834-1899) в «Практическом руководстве для следователей» зазначав, що яким би добросовісним та ретельним не був огляд, послідовно, картинно та навіть художньо викладений опис ніколи не може дати такого наочного уявлення, як фотографія. В 1889 році при Петербурзькому окружному суді створено першу судово-фотографічну лабораторію [131, с. 5-6].

Кінець XIX і початок XX століть ознаменувалися проривом у формуванні наукових засобів і методів боротьби із злочинністю. Майже одночасно з виникненням *звукозапису* в кінці XIX століття французьким інженерам братам Люм'єрам вдалося створити апарат з елементами кінематографа [355, с. 5-6]. Вперше у розслідуванні кінострічку використано в 1901 році в місті Чикаго (США). Так, один з репортерів випадково навів кіноапарат на президента США У. Мак-Кінлі в момент нападу на нього анархіста і точно зафіксував президента та метушню натовпу біля нього. При уважному вивченні кіноплівки можна було роздивитися обличчя вбивці, зусилля, які він робив, щоб пробратися крізь натовп,

постріл в президента [228, с. 5].

КПК УСРР 1922 року передбачає *письмову форму* фіксації провадження: «Доказами є показання свідків, висновки експертів, речові докази, *протоколи оглядів та інші письмові документи і особисті пояснення обвинуваченого*» (ст. 62); «*Протокол* про провадження слідчих дій ... *підписується* слідчим і понятими, якщо такі є, а також допитаною особою. *Всі обмовки, поправки і підчищення повинні бути оговорені в протоколі перед підписами*» (ст. 82); «Заяви громадян можуть бути *письмові* або словесні. Словесні заяви *заносяться* суддею, слідчим, органами дізнання та прокурором *до протоколу, який підписується заявником*» (ст. 97); «Свідчення обвинувачуваного *заносяться до протоколу* від першої особи і, по можливості, *дослівно*» (ст. 141); «Показання свідків *записуються* в першій особі і, по можливості, *дослівно*» (ст. 168); «Висновок, наданий експертами, після його усного викладу повинен бути представлено потім експертам *в письмовому вигляді* та долучений до справи» (ч. 2 ст. 302) [474, с. 1].

КПК УСРР 1927 року також передбачав *письмову* фіксацію кримінального провадження.

25 грудня 1958 року прийнято «Основи кримінального судочинства Союзу РСР і союзних республік», ст. 16 якого визначає, що докази в кримінальній справі (фактичні дані) «*встановлюються: показаннями ..., висновком експерта, речовими доказами, протоколами слідчих і судових дій та іншими документами*». Про *письмовий* формат фіксації процесу також свідчать положення: ч. 2 ст. 31 – «вказівки прокурора даються *в письмовій формі*»; ч. 2 ст. 30 – «в разі незгоди слідчого з вказівками прокурора ..., слідчий вправі подати справу вищестоящому прокурору *з письмовим викладом* своїх заперечень»; ч. 4 ст. 32 – «про кожний випадок затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, орган дізнання або слідчий зобов'язані *скласти протокол* із зазначенням підстав та мотивів затримання» тощо [236, с. 1].

У Кримінально-процесуальному кодексі, затвердженому в УРСР 28 грудня 1960 року і введеному в дію з 1 квітня 1961 року, *письмова фіксація* кримінального процесу ілюструється через: документи як джерело доказів

(ст. 83), ведення протоколу під час процесуальних дій (ст. 85), письмові заяви і повідомлення про злочин (ст. 95), оформлення процесуальних рішень письмовими процесуальними документами як постанов про порушення кримінальної справи (ст. 98), письмову форму висновку експерта (ст. 200) тощо.

У 1960 році в КПК УРСР *уперше* закріплено можливість фіксації процесуальних дій за допомогою технічних засобів: *фотографування* речових доказів під час огляду (ч. 3 ст. 191) та відтворення обстановки й обставин події (ч. 1 ст. 194). Додатками до протоколів слідчих дій визначено фотознімки, плани, схеми й інші матеріали, які пояснюють їх зміст (ч. 3 ст. 85). Вже тоді поставало дискусійне питання про процесуальну регламентацію застосування звукозапису та кінозйомки [355, с. 6].

Ще в 1926 році С.М. Потапов висловлював думку про можливість використання кінозйомки в розслідуванні [279, с. 78]. На доцільність використання кінозйомки та звукозапису в кримінальному судочинстві вказали А.Є. Брусиловський і М.С. Строгович, зазначивши: «Проблема протоколу не є простою. Краще – стенограма, ще краще – фонограма, а найкраще – кінофонограма. При цьому ми вже зустрічаємось з технічними ускладненнями... Однак для повсякденної практичної роботи – це муза майбутнього» [35, с. 161].

В 1946 році А.І. Вінберг та О.О. Ейсман вказували про практичне застосування звукозапису та кінозйомки під час розслідування кримінальних справ [50, с. 21-30] як про новий метод фіксації та демонстрації доказів, акцентуючи на необхідності розробки відповідних процесуальних правил [49, с. 22-25].

У повоєнні часи вітчизняна промисловість освоїла випуск великої кількості різних магнітофонів, диктофонів, кінокамер, надійних і простих в роботі. Більшість із них мали відносно невеликі габарити і були прості в роботі. З'явилася практична можливість використовувати кінозйомку і звукозапис у розслідуванні кримінальних справ і в суді. Вчені-криміналісти (А. Герасун [63, с. 51-53], Л. Карнеєва [123, с. 52], С.Я. Розенбліт [322, с. 70-80], Н.А. Селіванов [335, с. 38]) почали приділяти багато уваги питанням застосування

звуко-, кінозйомки в кримінальному судочинстві та започаткували розробку процесуальних і тактичних питань застосування кінозйомки та звукозапису в кримінальному судочинстві [354, с. 311].

З огляду на потреби практики Указом Президії Верховної Ради УРСР від 18 січня 1966 року статті 85 та 114 КПК УРСР доповнено вказівками про те, що під час проведення досудового (на той час використовувався термін «попереднього») слідства може застосовуватись магнітофонний запис, кінозйомка, машинопис і стенографія [234, с. 103].

В кінці 1950-х – на початку 1960-х рр. пошук можливих шляхів використання кібернетичних методів став однією зі складових досудового розслідування, зокрема як один із перспективних напрямків у розвитку та вдосконаленні засобів і методів фіксації кримінального провадження. Наукові розробки з проблем досудового розслідування велися щодо вдосконалення системи кримінальної реєстрації, перш за все шляхом автоматизації дактилоскопічного обліку. Тоді ж з'явилися перші роботи, присвячені можливостям використання кібернетичних методів у судовій експертизі: почеркознавстві, фотопортретній ідентифікації та деяких інших видах експертного дослідження документів і речових доказів [266, с. 27].

Значну роботу в напрямку запровадження інноваційних технологій здійснювало МВС СРСР, де в 1968 році встановлено першу в системі юридичних закладів Радянського Союзу електронно-обчислювальну машину «Мінськ-22». У 1972 році в системі органів МВС СРСР функціонувало п'ять обчислювальних центрів (у містах Москві, Ленінграді, Києві, Ризі, Свердловську), оснащених ЕОМ «Мінськ-22» та «Мінськ-32», та 10 інформаційно-обчислювальних підрозділів, оснащених перфораційно-обчислювальними машинами [267, с. 33].

В 1967 році Л.М. Карнеєвою, О.Р. Ратиновим, М.П. Хилобоком видано посібник «Застосування звукозапису у слідчій діяльності». В цьому ж році вийшла у світ брошура авторів В.М. Ніколайчика, Л.А. Соя-Серка, А.М. Трофімова, І.Д. Найдіса «Застосування кінозйомки у ході розслідування». Вказані видання сприяли більш активному застосуванню кінозйомки і

звукозапису в слідчій практиці [354, с. 312].

Згідно з Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 30 серпня 1971 року № 117-08 [287, с. 1] КПК УРСР 1960 року доповнено статтями 85¹ та 85², які регламентували застосування *звукозапису* та *кінозйомки*. Указом Президії Верховної Ради УРСР 16 квітня 1984 року шляхом внесення змін до ст. 85² КПК УРСР законодавчо закріплено застосування *відеозапису* при проведенні слідчих дій [355, с. 6]. Правова регламентація застосування відеозапису в кримінальному процесі визначила основні напрямки розвитку теоретичних думок і практики у сфері використання цього засобу фіксації доказів [354, с. 314-315].

Однією з перших держав у світі, де ідея формування єдиного інформаційного простору в системі органів кримінальної юстиції та судочинства країни набула поширення, стали США (перша половина 1990-х рр.). Так, у 1993 році Комісія Верховного суду США офіційно включила в Концепцію розвитку судової системи країни глави про перехід від *паперового документообігу у кримінальному судочинстві до електронного* і про управління судами за допомогою інформаційних технологій [563, с. 12]. Починаючи з 1997 року в США прийнято кілька федеральних законів, які прискорили процес переходу на електронний документообіг у кримінальному судочинстві: Crime Identification Technology (Act of 1998); The Brady Handgun Violence Prevention (Act of 1998); The Lautenberg Amendment of 1997; The Immigration and Naturalization Service (INS) Alien Conviction Notification; Jacob Wetterling Crimes Against Children and Sexually Violent Offender Registration; Megan's Law Act; Pam Lyncher Act [551, с. 127]. Відповідно до кримінально-процесуальної політики США правоохоронній системі необхідно обробляти і мати миттєвий доступ до раніше не затребуваних різноманітних масивів інформації. Інформація, якою обмінювалися місцеві та федеральні правоохоронні органи, повинна бути структурована з можливістю швидкого пошуку за мінімальних витрат часу на обробку запиту. Електронний документообіг став кращим вирішенням даної проблеми. Наприклад, у штаті Невада вже в 1994 році здійснено перехід до інформаційної інтегрованої системи кримінальної юстиції з єдиною базою даних,

уніфікованим форматом документів і програмним забезпеченням [543, с. 33]. У штаті Аризона проект з переходу на безпаперовий документообіг схвалено в 1998 році [526, с. 46]. Після двох років практичної перевірки ефективності та надійності роботи зазначеної технології в графстві Прескотт Технічною комісією Верховного суду США видано дозвіл на подальше використання електронного документообігу вже на території всього штату [545, с. 4; 134].

Із здобуттям Україною незалежності постало завдання проведення конституційної, правової та судової реформи.

Наказом МВС України від 9 березня 1992 року № 140 на експертно-криміналістичні підрозділи покладено завдання щодо: техніко-криміналістичного забезпечення слідчих дій і оперативно-розшукових заходів; проведення криміналістичних досліджень з метою створення науково обґрунтованої бази доказів у розслідуванні кримінальних справ [296].

Завданнями Національної програми інформатизації на 1998-2000 роки [300] визначено створення першої черги інтегрованої інформаційно-аналітичної системи правоохоронних органів України. У відповідній програмі на наступні роки закріплено створення системи інформаційно-аналітичної підтримки вирішення завдань розвитку державності, безпеки та оборони. Очікуваними результатами визначено інформаційно-аналітичну систему ГПУ, інтегровану інформаційно-аналітичну систему правоохоронних органів та інформаційно-аналітичних систем органів юстиції тощо [415, с. 230].

Законом України «Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України», який набрав чинності з 29 червня 2001 року [291, с. 1], КПК 1960 року доповнено деякими положеннями, які регламентують застосування науково-технічних засобів, зокрема ст. 87-1 «Фіксування судового процесу технічними засобами», ст. 187-1 «Огляд і виїмка кореспонденції та дослідження інформації, знятої з каналів зв'язку»; також захисникові надано право використовувати науково-технічні засоби при провадженні дізнання, досудового слідства та в суді (п. 5 ст. 48 зазначеного Закону).

Досліджуючи використання комп'ютерних технологій для фіксації

криміналістично значимої інформації у процесі розслідування (2001 рік), В.В. Бірюков вказував однією з умов якісної та оперативної фіксації криміналістично значимої інформації використання з цією метою найсучасніших науково-технічних засобів, особливе місце серед яких посідають комп'ютери. Науковець зазначає, що завдяки можливості фіксувати й опрацьовувати будь-які за фізичною природою інформаційні сигнали вони являють собою універсальні науково-технічні засоби [23, с. 7].

Початком формування автоматизованих інформаційно-пошукових систем стало створення в 2001 році Інтегрованого банку даних, що об'єднав в один логічно пов'язаний інформаційний масив усі облікові відомості МВС України, а також програмне забезпечення АРМОП першої версії. У межах інтегрованого банку даних МВС України система АРМОП поєднала більше п'ятдесяти автоматизованих підсистем, наприклад: «Адреса», «Адмінпрактика», «Документ», «Розшук», «Розшук-Україна», «Розшук-СНД», «Запити», «Фото», «Сонда», «Юридичні особи», «Угон», «Мігрант», «Злочин», «Загублені документи» та інші. Лише автоматизований облік осіб, які попали в поле зору міліції, нараховував у Інтегрованому банку даних більше п'ятдесяти категорій, зокрема: «БОМЖ», «раніше засуджений», «умовно засуджений», «гомосексуаліст», «власник зброї», «споживач наркотиків», «наркоман», «дезертир», «організатор злочинної групи», «учасник злочинної групи», «проститутка», «неповнолітній» та інші [197, с. 31-32; 28].

Також розроблено та впроваджено в роботу правоохоронних органів України інтегровані інформаційно-пошукові системи «Аргус», «Аркан», «Арсенал», «Гарт», «Скорпіон», «Факт», інші. Органам внутрішніх справ вдалося перевести в електронний формат частину паперового документообігу, що дало змогу: а) знизити рівень споживання витратних матеріалів; б) прискорити процес збирання, зберігання, пошуку та узагальнення інформації (більшість систем є загальнодержавними); в) усунути необхідність пересилання інформації (суб'єкти самостійно отримують доступ до відомостей); г) скоротити кількість працівників, які обслуговують систему; д) автоматизувати та підвищити ефективність

внутрішньовідомчого контролю; е) зменшити витрати бюджетних коштів.

Аналізуючи процесуальні і тактичні питання використання звуко-, відеозапису в кримінальному судочинстві України (2008 рік), М.Ф. Сокиран вказував, що чинна система кримінально-процесуальних норм щодо використання науково-технічних засобів свого часу була зорієнтована на суспільні відносини та рівень розвитку науки й техніки початку 60-х років і, незважаючи на деякі зміни та доповнення, внесені до КПК, практично повністю зберегла свої основні риси і тому потребує серйозного реформування [355, с. 15].

Указом Президента України від 15 лютого 2008 року № 311 затверджено Концепцію реформування кримінальної юстиції України, одним із завдань якої визначено реформування процедури досудового розслідування. Наголошується на необхідності позбавлення зайвої формалізації досудового розслідування та дублювання функцій, спрощення процедури початку досудового розслідування (яким має вважатися момент отримання уповноваженими законом органами інформації про кримінальний проступок або злочин) [149, с. 1].

Розглядаючи інформаційне забезпечення протидії злочинності, І.Ф. Хараберюш вказує на появу дуже важливого засобу збирання, накопичення, збереження, обробки, пошуку та надання необхідної інформації – автоматизованих інформаційно-пошукових систем та автоматизованих спеціалізованих систем. Вчений зазначає, що вони є специфічними програмно-апаратними комплексами, які складають, на його думку, окрему групу засобів спеціальної техніки під узагальнюючим терміном «автоматизовані системи» [493, с. 4].

В новому КПК України, що набрав чинності 20 листопада 2012 року, визначено, що досудове розслідування – це стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування ПЗМХ або ПЗВХ, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності [157, с. 1]. Загалом у КПК України передбачено вісім

процесуальних рішень, відомості про які має бути внесено до ЄРДР ((1) ст. 214; (2) п. 2 ч. 4 ст. 218; (3) ч. 4 ст. 278; (4-5) ч. 3, 4 ст. 280; (6) ч. 2 ст. 281; (7) ч. 3 ст. 283; (8) ч. 6 ст. 297-4 КПК України) [394, с. 96]. Тобто *початок досудового розслідування поставлено в пряму залежність від електронної машини*, тоді як його завершення переважно залишається паперовим (обвинувальний акт). Вказане чітко окреслює перехідну модель кримінального процесу, закладену Кодексом 2012 року, для якої **характерним є паперове провадження з елементами електронного**.

Що стосується фіксації процесуальних дій, у КПК України 2012 року також передбачено електронний формат. Зокрема, у ст. 99 КПК врегульовано використання як доказів матеріалів фотозйомки, звукозапису, відеозапису, електронних документів. У ст. 103 КПК України окрім «традиційної» форми фіксації процесуальних дій на паперових носіях передбачено фіксацію за допомогою технічних засобів на електронному носії інформації. Згідно з п. 5 ч. 2 ст. 105 КПК України додатками до протоколу є стенограма, аудіо-, відеозапис процесуальної дії. У ст. 27, ч. 4 ст. 107 КПК України закріплено обов'язкове фіксування судового засідання за допомогою звукозапису. *Докладніше це питання розглянуто в розділі 2.*

Слід зазначити, що письмове та паперове оформлення процесуальних дій і рішень мають різне значення, оскільки письмовою фіксацією охоплюються як паперові, так і електронні процесуальні документи, а отже, електронна кримінальна процесуальна діяльність здійснюється у межах кримінального процесуального закону. Академічний тлумачний словник української мови визначає поняття «писемність» (в контексті, що застосовується для визначених у цьому дослідженні завдань) *як систему графічних знаків, уживаних для писання в якій-небудь мові або групі мов* [347, с. 362]. Фіксування кримінального процесу з моменту виникнення писемності характеризується незмінним застосуванням останньої для відображення кримінальної процесуальної інформації. Протягом останнього століття цю нішу доповнили фото, аудіо- та відеозапис, однак досі не винайдено такого ж універсального механізму фіксації, як письмовий текст.

Примітно, що трансформація форми фіксації кримінального провадження з паперового документа в електронний документ та електронні інформаційні системи з огляду на потребу введення текстової інформації також передбачає застосування писемності, тобто такі самі графічні знаки відображено в електронному форматі.

Електронний документ – документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа (ст. 5 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг») [293, с. 1]. Визначені в чинному КПК України *письмовий висновок* експерта (ч. 5 ст. 69, ч. 7 ст. 101), надання показань під час допиту в *письмовій формі* (ч. 1 ст. 95), поняття документа як матеріального об'єкта, який, у тому числі, містить відомості, *зафіксовані за допомогою письмових знаків* (ч. 1 ст. 99), зауваження і доповнення до *письмового протоколу* (ч. 3 ст. 104), повідомлення підозрюваному, обвинуваченому про покладені на нього обов'язки *письмово під розпис* (ч. 2 ст. 179), повідомлення слідчим керівника органу прокуратури про початок досудового розслідування *у письмовій формі* (ч. 6 ст. 214), *письмове повідомлення про підозру* (ч. 1 ст. 277) тощо та єдина згадка про паперову (та одночасно електронну) форму викладення судового рішення (ч. 6 ст. 371) ілюструють однакові можливості застосування для фіксації процесуальних дій та процесуальних рішень як електронного, так і паперового документа.

Разом з тим, на нашу думку, закріплення в чинному КПК України вимоги щодо обов'язкового електронного внесення ключових процесуальних рішень у провадженні до процесуальної електронної інформаційної системи – ЄРДР, спільно з розширенням та вдосконаленням норм щодо електронної фіксації процесуальних дій письмового та неписьмового (фото, аудіо- та відеозапис) характеру, є початком становлення у вітчизняному кримінальному процесі електронного кримінального провадження.

Незважаючи на значні інновації зрушення у стадії досудового розслідування, процес трансформації не завершено. По-перше, порядок внесення до ЄРДР процесуальних рішень здійснюється на основі паперових носіїв

(документів), які є первинними джерелами процесуальної інформації. Електронна фіксація, хоча й обов'язкова, проте вторинна – винятком є початок досудового розслідування, що значно спрощений та переведений в електронний формат. Витяг із ЄРДР, який прийшов на зміну постанові про порушення кримінальної справи, – єдиний документ, який не має паперового аналогу та є електронним процесуальним документом, автоматично сформованим електронною системою на базі внесених даних. По-друге, невизначена юридична сила електронних даних спричинила негативну практику: у разі невнесення чи несвоєчасного внесення відомостей до ЄРДР відповідний юридичний факт все одно визнається таким (у низці випадків), що відбувся. Початок досудового розслідування є винятком, адже у ч. 3 ст. 214 КПК України прямо передбачено недопустимість здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до ЄРДР або без такого внесення. Вказана негативна практика стала можливою й через відсутність належного кримінально караного реагування на порушення реєстраційної дисципліни ЄРДР (електронного оформлення). Разом з тим притягнення до дисциплінарної відповідальності навряд є достатнім, зважаючи на суспільну небезпеку вчиненого та негативні наслідки для провадження [415, с. 231]. Наприклад, *протягом 2016 року в строк понад 2 місяці розслідувано 165 проваджень (2015 рік – 175, або 5,7%). Кількість проваджень, закінчених з перевищенням двомісячного строку розслідування (невнесення відомостей до ЄРДР, несвоєчасне продовження строків слідства або взагалі відсутність такого рішення), становить 3,3% [358].*

Сьогодні актуалізується потреба електронної еволюції досудового розслідування, про що, в тому числі, свідчить перехід до електронного формату, який здійснюється у багатьох сферах життєдіяльності. Необхідність забезпечення належної координації правових інститутів та єдності інформаційної системи окреслено в Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки [302, с. 1].

Не до кінця визначена правова природа ЄРДР зумовлює виникнення багатьох запитань та правових колізій. Зокрема, що таке ЄРДР – процесуальний

документ чи обліково-реєстраційна програма? Чітка відповідь на це запитання потребує законодавчого врегулювання. На наш погляд, логічним завершенням сучасного перехідного паперово-електронного етапу кримінального провадження є визнання ЄРДР електронним процесуальним документом та переведення оформлення процесуальних рішень у електронний формат (за аналогією початку досудового розслідування) [415, с. 231]. Електронна фіксація всіх процесуальних дій та рішень у своїй сукупності створює для кримінальної юстиції України технічну можливість повного переходу до електронного кримінального провадження.

1.4. Електронний сегмент досудового розслідування

Розвиток сучасних технологій потребує впровадження електронних складових у кримінальну процесуальну діяльність. Сьогодні інформаційні технології є системоутворюючим елементом інформаційного простору, що визначає рівень реального використання інформації як ресурсу у кримінальній процесуальній діяльності. Запобігання, розкриття та розслідування злочинів, системний аналіз одержуваної інформації про вчинений злочин неможливі без використання технічних засобів і наукових відкриттів в області інформатики, пов'язаних зі збором, зберіганням та обробкою інформації [229, с. 157]. Із впровадженням у 2012 році чинного КПК України вітчизняний кримінальний процес отримав інноваційне оновлення – невід'ємний електронний сегмент. Вказане обумовлює потребу дослідження засад кримінального провадження в умовах запровадження електронних процесуальних процедур.

На нашу думку, **засади електронного кримінального процесу** – це закріплені в правових нормах фундаментальні, наскрізні та взаємопов'язані вихідні положення, що відображають панівні в державі правові ідеї, виражають природу і сутність кримінальної процесуальної діяльності та визначають найбільш важливі сторони і напрями (суть) діяльності суб'єктів кримінального

провадження [406, с. 96].

У статті 7 КПК України передбачено 22 загальні засади. Водночас закріплена у КПК України кількість засад не є остаточною, адже «рухливість» закону обумовлюється обов'язковістю рішень Європейського суду з прав людини (ч. 2 ст. 8, ч. 5 ст. 9 КПК України). Тобто в будь-який час за результатами розгляду скарги Європейським судом з прав людини може сформуватися нова засада, яка «автоматично» стане частиною національного кримінального процесуального законодавства [406, с. 97].

Сьогодні зміст та форма кримінального провадження в частині його електронної складової відповідають загальним засадам кримінального провадження. Засаду *верховенства права* (ст. 8 КПК України) відображено через АСДС щодо автоматизації процесуальної процедури розподілу матеріалів кримінального провадження між слідчими суддями, ЄДРСР – забезпечено доступ до судових рішень, а отже відкритість діяльності національних судів та сприяння однаковому застосуванню законодавства, а також бази даних Європейського суду з прав людини «HUDOC» стосовно доступу до практики Європейського суду з прав людини.

Внесенням відомостей, які передбачені КПК України, до ЄРДР та АСДС забезпечено *засаду законності* (ст. 9 КПК України).

Засади рівності перед законом і судом (ст. 10 КПК України); *презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини* (ст. 17 КПК України); *змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів і доведенні перед судом їх переконливості* (ст. 22 КПК України); *безпосередності дослідження показань, речей і документів* (ст. 23 КПК України) полягають в електронній фіксації процесуальних процедур (ст. 103 КПК України), дослідженні електронних доказів (ст. 84, п. 1 ч. 2, ч. 3 ст. 99, п. 2 ч. 1 ст. 103, ч. 2 ст. 252, ч. 2 ст. 265, ст. 266 КПК України), показань, речових доказів, документів, висновків експертів, які мають електронний формат чи містять електронні дані, повному фіксуванні судового засідання за допомогою звукозаписувального технічного засобу (ч. 5 ст. 27 КПК України), допиті у режимі відеоконференції (ст. 232, 336

КПК України).

Через спеціальний режим використання інформації, зафіксованої шляхом фотографування, відеозапису чи іншими технічними засобами при освідуванні особи, здійснюється *засада поваги до людської гідності* (ст. 11 КПК України).

Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність (ст. 12 КПК України), *недоторканності житла чи іншого володіння особи* (ст. 13 КПК України), *таємниці спілкування* (ст. 14 КПК України), *невтручання у приватне життя* (ст. 15 КПК України), *недоторканності права власності* (ст. 16 КПК України) гарантовані ст. 29-32, 41 Конституції України і можуть бути обмежені лише рішенням суду, винесеного на досудовому провадженні на підставі відповідного клопотання слідчого/прокурора, до якого додаються дані ЄРДР. Ці засади знайшли вираження в електронному сегменті досудового розслідування через розподіл матеріалів кримінального провадження між слідчими суддями за допомогою АСДС, фіксацію ухвал слідчих суддів у ЄДРСР, внесення до ЄРДР відомостей про обрання, зміну та скасування запобіжного заходу, накладення арешту на майно або його тимчасове вилучення.

Фіксацією процесуальних дій на носії інформації за допомогою технічних засобів (п. 2 ст. 103 КПК України) забезпечено *засаду свободи від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї* (ст. 18 КПК України).

В електронних процесуальних процедурах *засаду заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те ж правопорушення* (ст. 19 КПК України) забезпечено на етапі початку досудового розслідування: при внесенні до ЄРДР даних, що вже зареєстровані в електронній системі, вони автоматично позначаються як «дублікат».

Право на захист (ст. 20 КПК України) гарантується наданням особі адвоката, відомості про якого внесено до ЄРАУ (ст. 45 КПК України).

В АСДС через об'єктивний та неупереджений розподіл матеріалів кримінального провадження між суддями (ст. 35 КПК України) та внесенням судових рішень в ЄДРСР забезпечено *доступ до правосуддя та обов'язковість*

судових рішень (ст. 21 КПК України).

Можливість оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, у тому числі щодо невнесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР (ст. 303 КПК України), *забезпечується правом на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності* (ст. 24 КПК України).

Обов'язок прокурора та слідчого розпочинати досудове розслідування, що реалізується через внесення відомостей до ЄРДР, *відповідає засаді публічності* (ст. 25 КПК України).

Засаду диспозитивності (ст. 26 КПК України) забезпечено в електронних процесуальних процедурах через застосування учасниками кримінального процесу технічних засобів під час проведення процесуальних дій (п. 11 ч. 3 ст. 42, ч. 4 ст. 46, п. 12 ч. 1 ст. 56, п. 2 ч. 1 ст. 103 та ін. КПК України).

Використання звукозаписувального обладнання та внесення судових рішень до ЄДРСР створюють умови *гласності та відкритості судового провадження та його повного фіксування технічними засобами* (ст. 27 КПК України).

Розумні строки кримінального провадження (ст. 28 КПК України) гарантовані автоматичним обліком в ЄРДР.

Засада здійснення кримінального провадження державною мовою (ст. 29 КПК України) забезпечена веденням ЄРДР, ЄРАУ, АСДС, ЄДРСР державною мовою.

Із впровадженням ЄРДР та відмовою від інституту порушення кримінальної справи відбулося поєднання кримінального процесу та електронної інформаційної системи. Частина процесуальних рішень підлягає обов'язковому внесенню до ЄРДР. Така форма фіксації процесуальних рішень свідчить про те, що ЄРДР є невід'ємною складовою кримінального провадження – електронним сегментом досудового розслідування.

Положення визначає ЄРДР як створену за допомогою автоматизованої системи електронну базу даних, відповідно до якої здійснюються збирання, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення даних, зазначених у п. 1 глави 2 розділу I Положення, які використовуються для формування звітності, а також

надання інформації про відомості, внесені до ЄРДР, з дотриманням вимог кримінального процесуального законодавства та законодавства, яким врегульовано питання захисту персональних даних та доступу до інформації з обмеженим доступом [269, с. 1].

У КПК України законодавець визначив: рекомендацію стосовно створення ЄРДР ГПУ (п. 22 Перехідних положень Кодексу), його виключну процесуальну роль на початку досудового розслідування, що передбачає обов'язкове внесення відомостей до електронної системи (ч. 1-3 ст. 214 КПК України), та перелічив низку відомостей, які підлягають внесенню у Реєстр (ч. 5 ст. 214, ч. 4 ст. 278 КПК України та ін.). У свою чергу, всі аспекти роботи ЄРДР – від засад функціонування, порядку формування та ведення до контролю та відповідальності – передбачені Положенням, яке є відомчим нормативним актом. Окрім того, з метою забезпечення діяльності ЄРДР затверджено: наказ Генерального прокурора України від 16 жовтня 2015 року № 275 «Про організацію діяльності органів прокуратури з питань ведення ЄРДР, статистики та її аналізу», Порядок обробки персональних даних в інформаційній (автоматизованій) системі ЄРДР [276], Порядок надсилання інформації про осіб у кримінальних провадженнях та електронних копій судових рішень щодо осіб, які вчинили кримінальні правопорушення [275], Порядок взаємодії ГПУ та МВС щодо обміну інформацією з ЄРДР та інформаційних систем органів внутрішніх справ [274], які також є відомчими підзаконними нормативними актами. Зазначене викликає низку зауважень, які викладено нижче.

Положення визначає: *держателя* ЄРДР (ГПУ), його *адміністраторів* (ГПУ, регіональні прокуратури (за винятком військових)), *реєстраторів* (прокурори, у тому числі керівники прокуратур; керівники органів досудового розслідування; слідчі органів прокуратури, поліції, безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, та органів ДБР; детективи підрозділів детективів та внутрішнього контролю НАБУ, уповноважені здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень) та *користувачів* (керівники прокуратур та органів досудового розслідування; прокурори; слідчі органів

поліції, безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, та ДБР, детективи НАБУ; інші уповноважені особи органів прокуратури та досудового розслідування, які виконують функції з інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів та ведення спеціальних обліків (оперативних, оперативно-облікових, дактилоскопічних тощо) відповідно до чинного законодавства) [269, с. 2-3].

Суб'єкти досудового розслідування не володіють однаковими можливостями в частині доступу до електронного сегмента досудового розслідування та за ступенем залучення до ЄРДР поділяються на чотири групи: **а) суб'єкти, які здійснюють ведення ЄРДР** (наповнення та користування) – формування баз даних електронної системи шляхом внесення інформації до інформаційної системи та мають доступ до ЄРДР відповідно до обсягу процесуальних повноважень (електронні цифрові ключі). Це – реєстратори та користувачі ЄРДР. Такі особи наділені правом доступу до ЄРДР та ідентифікуються системою за допомогою електронного цифрового ключа (електронного цифрового підпису), виданого адміністратором. У КПК України (зокрема, ст. 214, ч. 4 ст. 278 КПК України) визначено лише реєстраційні повноваження слідчого та прокурора – натомість Положення детально регулює правовий статус суб'єктів цієї групи; **б) суб'єкти, що мають право на отримання відомостей з ЄРДР**: підозрюваний, його законний представник та захисник; заявник, потерпілий; слідчий суддя. *Усі суб'єкти сторони захисту* (підозрюваний, його законний представник та захисник) мають право отримати інформацію щодо конкретного кримінального провадження, у якому вони є учасниками, реалізуючи передбачені у КПК України права ознайомлюватися з матеріалами кримінального провадження (ст. 21, 290 КПК України) та отримувати копії процесуальних документів (п. 13 ч. 1 ст. 55 та ч. 4 ст. 46 КПК України), однак вони не мають ЕЦК доступу до функціоналу ЄРДР. Тут варто зазначити, що 8 жовтня 2015 року зареєстровано законопроект № 3262 «Про внесення змін до КПК щодо Витягу з ЄРДР про рух провадження», який передбачає спрощення процесу отримання інформації з ЄРДР про рух

провадження стороною захисту. Пропонується зобов'язати прокурора під розписку надавати підозрюваному, його захиснику (та іншим суб'єктам, передбаченим у ст. 293 КПК України) копію Витягу з ЄРДР про рух провадження [289, с. 1]. Віднесення до цієї групи *заявника* та *потерпілого* обумовлюється їх правом отримати від органу, до якого подано заяву, документ, що підтверджує її прийняття та реєстрацію (п. 1 ч. 2 ст. 60, п. 2 ч. 2 ст. 56 КПК України), правом потерпілого ознайомитися з матеріалами досудового розслідування (ст. 221, ч. 7, 10 ст. 290 КПК України) та отримати копії процесуальних документів і письмові повідомлення (п. 13 ч. 1 ст. 56 КПК України). Також до вказаної групи належить *слідчий суддя*, адже електронні дані у вигляді витягу з ЄРДР додаються до клопотань про дозвіл на проведення НС(Р)Д (абз. 2 ч. 2 ст. 248 КПК України), обшуку (абз. 2 ч. 3 ст. 234 КПК України), застосування, зміну або скасування заходу забезпечення кримінального провадження (ч. 6 ст. 132 КПК України). Водночас «прямого» доступу до самої електронної системи суб'єкти означеної групи не мають; **в) суб'єкти, які здійснюють технічне і технологічне супроводження функціонування ЄРДР:** адміністратори ЄРДР, зокрема працівники управління організаційного забезпечення Єдиного реєстру досудових розслідувань та інформаційно-аналітичної роботи ГПУ (у системі суб'єктів є іншими непроцесуальними учасниками). Статус цих осіб регулює Положення, але у законах і КПК України про таких осіб не згадується. Наявне потенційно може спричинити негативні наслідки, що матиме прояв у дезорганізації роботи органів кримінальної юстиції. Такі суб'єкти не є процесуальними керівниками або керівниками прокуратури відповідно до ст. 36, 37 КПК України та не наділені процесуальними правами, однак безпосередньо *впливають* на процес *шляхом видачі електронних ключів доступу до ЄРДР*. Зокрема, в разі звільнення відповідного суб'єкта, ліквідації управління (відділу) тощо реєстратор не зможе отримати носій з ЕЦП (ЕЦК), що автоматично зупинить процес розслідування та процесуального керівництва. Насамперед це позначиться на можливості розпочинати досудове розслідування, без якого подальші слідчі дії неможливі. Таким чином, існує необхідність відображення даного суб'єкта в КПК України;

г) суб'єкти, які не залучені до ЄРДР та не мають права на отримання інформації з нього: свідок (ст. 65 КПК України); особи, яким майно передано на зберігання (ст. 100 КПК України); особа, що здійснила законне затримання (ст. 207 КПК України); очевидець (ст. 208 КПК України); поняті (ст. 223 КПК України); педагог, психолог, лікар (ст. 226 КПК України); особи, разом з якими особа пред'являється для впізнання (ст. 228 КПК України); особи, які беруть участь у слідчому експерименті (ст. 240 КПК України); особи, присутні при проведенні обшуку, огляду (ст. 236 КПК України).

Отже, безпосередній доступ суб'єктів досудового розслідування до ЄРДР, а значить й отримання реальних процесуальних повноважень, сьогодні цілком залежить від очільника сторони обвинувачення – прокуратури. Формування баз даних ЄРДР здійснюють тільки реєстратори шляхом внесення до ЄРДР відомостей, які утворюють електронну складову сучасного кримінального провадження.

Згідно з вимогами КПК України обов'язковому внесенню до ЄРДР підлягають **вісім** процесуальних рішень: **1) початок досудового розслідування** (ч. 5 ст. 214 КПК України); **2) визначення місця проведення досудового розслідування** (ч. 4 ст. 218 КПК України); **3) дата та час повідомлення про підозру**, правова кваліфікацію кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність (ч. 4 ст. 278 КПК України); **4) зупинення досудового розслідування** (після оформлення постановою прокурора або слідчого за погодженням з прокурором) (ч. 4 ст. 280 КПК України); **5) відновлення досудового розслідування** (після оформлення постановою прокурора або слідчого) (ч. 3 ст. 282 КПК України); **6) оголошення розшуку підозрюваного**, після винесення окремої постанови (якщо досудове розслідування не зупиняється) або постанови про зупинення досудового розслідування (якщо таке рішення приймається із зазначенням даних про розшук) (ч. 2 ст. 281 КПК України); **7) закінчення досудового розслідування** (після паперового оформлення: закриття кримінального провадження, звернення до суду

з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності; звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування ПЗМХ або ПЗВХ) (ст. 283 КПК України); **8) здійснення спеціального досудового розслідування** (ч. 6 ст. 297-4 КПК України) [394, с. 96].

Однак, незважаючи на фактичне ототожнення кримінального провадження та ЄРДР, юридична сила електронних даних, за винятком відомостей про початок досудового розслідування, який повністю залежить від електронного документа, доволі «розмита»: сім із восьми процесуальних рішень, зазначених у КПК України, передбачають паперове оформлення з подальшим внесенням даних про них до ЄРДР. Навіть більше, у КПК України на відміну від Положення вимоги до строків внесення в ЄРДР містяться лише стосовно двох рішень: початку досудового розслідування – невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання зави, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення (ч. 1 ст. 214 КПК України), та повідомлення про підозру – невідкладно (ч. 4 ст. 278 КПК України). Причиною неіснування чітких вимог до строків реєстрації в ЄРДР інших п'яти рішень є відсутність конкретних строків для їх прийняття в силу їх процесуальної ролі [394, с. 96].

Водночас у Положенні передбачено внесення до ЄРДР 23 процесуальних рішень, зокрема про: (1) початок досудового розслідування (ч. 1 ст. 214 КПК України), передачу матеріалів та відомостей (2) іншому органу досудового розслідування або (3) за місцем проведення досудового розслідування (ч. 5 ст. 36, ч. 7 ст. 214, ст. 216, 218 КПК України), (4) обрання, (5) зміну та (6) скасування запобіжного заходу (ст. 176-178, 200, 202, 492, 493, 508 КПК України), (7) повідомлення про підозру (ч. 4 ст. 278 КПК України), (8) зміну повідомлення про підозру (ст. 279 КПК України), (9) здійснення ((10) скасування) спеціального досудового розслідування (ч. 6 ст. 297-4 КПК України), (11) зупинення та (12) відновлення досудового розслідування (ч. 4 ст. 280, ч. 2 ст. 281, ч. 3 ст. 282 КПК України), (13) оголошення розшуку підозрюваного (ст. 281 КПК України), (14)

об'єднання та (15) виділення матеріалів досудових розслідувань (ст. 217 КПК України), (16) продовження строків тримання під вартою та (17) досудового розслідування (ст. 197, 199, 219, 294 КПК України), (18) пред'явлення цивільного позову в кримінальному провадженні (ч. 3 ст. 128 КПК України), (19) арешт майна (ст. 170 КПК України), (20) закінчення досудового розслідування (п. 1-3 ч. 3 ст. 283 КПК України) – відповідно до п. 1 глави 2 розділу I Положення, та (21) призначення слідчого (п. 1 ч. 2 ст. 39 КПК України), (22) призначення процесуального керівника (ст. 37 КПК України), (23) повернення судом кримінального провадження, обвинувального акта, клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності, клопотання про застосування примусових заходів виховного або медичного характеру (ч. 3 ст. 314, ч. 4 ст. 288, ч. 2 ст. 407 КПК України) – відповідно до п. 1 глави 3 розділу I Положення; а також 5 процесуальних дій: (1) затримання особи (ст. 208 КПК України) згідно з абз. 8 п. 1 глави 2 розділу I Положення, (2) складання та (3) вручення повідомлення про підозру (ст. 277 КПК України), (4) вжиті заходи забезпечення кримінального провадження (ст. 131 КПК України), (5) відкриття матеріалів досудового розслідування іншій стороні (ст. 290 КПК України) відповідно до п. 1 глави 3 розділу I Положення; які, у тому числі, дублюють рішення, передбачені КПК України.

Окрім того, відповідно до абз. 20 п. 1 глави 2 розділу I Положення до ЄРДР також вносяться й інші відомості, передбачені первинними обліковими документами («відголосок» обліково-реєстраційного обліку, який існував за чинності КПК 1960 року). Згідно з п. 3 глави 2 розділу I Положення внесення відомостей здійснюється шляхом занесення реєстратором інформації до ЄРДР та вибору даних у довідниках для заповнення документів первинного обліку про: кримінальне правопорушення; наслідки досудового розслідування кримінального правопорушення; заподіяні збитки, результати їх відшкодування та вилучення предметів злочинної діяльності; особу, яка вчинила кримінальне правопорушення та яка підозрюється у їх вчиненні; рух кримінального провадження [394, с. 96-97].

На підставі аналізу норм КПК України та Положення виділяємо чотири

формати фіксації процесуальних рішень та процесуальних дій: **1) електронний формат.** Початок кримінального провадження здійснюється *виключно в електронному форматі* (ч. 1 ст. 214 КПК) шляхом формування в ЄРДР електронного процесуального документа з можливістю роздрукування його паперового дубліката (витягу); **2) електронно-паперовий формат.** Рішення про визначення місця проведення досудового розслідування (ч. 4 ст. 218 КПК), повідомлення про підозру (ч. 4 ст. 278 КПК), зупинення (ч. 4 ст. 280 КПК) та відновлення (ч. 3 ст. 282 КПК України) досудового розслідування; оголошення розшуку підозрюваного (ч. 2 ст. 281 КПК); закінчення досудового розслідування (ч. 3 ст. 283 КПК); здійснення спеціального досудового розслідування (ч. 6 ст. 297-4 КПК) – приймаються шляхом винесення паперової постанови з її обов'язковим внесенням до ЄРДР; **3) паперово-електронний формат.** Призначення слідчого та процесуального керівника, доручення прокурором здійснення досудового розслідування іншому органу досудового розслідування, вжиті заходи забезпечення кримінального провадження, обрання, зміна та скасування запобіжного заходу, об'єднання та виділення матеріалів досудових розслідувань, продовження строків досудового розслідування оформлюються *у паперовому форматі*. За їх наслідком *відомості реєструються в ЄРДР, однак така вимога передбачена не в КПК України, а в Положенні*; **4) паперовий формат.** Такі дії, як залучення законного представника (ч. 3 ст. 44 КПК), відмова в задоволенні клопотання про виконання процесуальних дій (ч. 2 ст. 220 КПК) ексгумація трупа (ч. 1 ст. 239 КПК), освідкування особи (ч. 2 ст. 241 КПК), проведення НС(Р)Д (ч. 4 ст. 268, ч. 3 ст. 269, ч. 7 ст. 271, ч. 2 с. 272 КПК) тощо, мають паперову природу і в ЄРДР *не відображаються жодним чином*.

Визнання процесуальними електронних даних про внесення до ЄРДР відомостей про початок досудового розслідування, а також вимоги КПК України щодо обов'язкової реєстрації зазначених (восьми) процесуальних рішень у ЄРДР вказує на *процесуальну природу електронних даних ЄРДР* (у частині вимог КПК України), які юридично правильно буде віднести до електронних процесуальних документів. Іншими словами, *відсутність даних про зазначені процесуальні*

рішення в ЄРДР є процесуальними порушеннями, які повинні тягнути за собою недійсність таких рішень. Водночас через сприйняття слідчими та прокурорами ЄРДР як обліково-реєстраційної програми на кшталт ДІТ при МВС України, яка існувала за часу чинності КПК 1960 року та дійсно виконувала винятково облікову та реєстраційну функції без жодних процесуальних наслідків, допускаються порушення ними вимог КПК України щодо внесення даних в ЄРДР (у тому числі з метою перенесення даних на інший звітний період з метою штучного поліпшення статистичного благополуччя стану розкриття злочинів).

У світлі зазначеного необхідно розмежовувати електронні цифрові контури ЄРДР і статистичні картки Ф. 1, Ф. 1.1, Ф. 1.2, Ф. 2, Ф. 3 (Додаток С). Так, електронні цифрові контури ЄРДР – це структурні елементи функціоналу ЄРДР, що технічно забезпечують внесення до Реєстру процесуальних рішень, визначених у КПК України, та формують електронний процесуальний документ. Похідною від електронних цифрових контурів є витяг, що розуміється як паперовий дублікат електронного процесуального документа, яким підтверджується факт прийняття визначеного КПК України процесуального рішення (рішень), водночас його невідача не нівелює юридичний факт початку досудового розслідування (додаток І).

Про процесуальну складову ЄРДР (електронний процесуальний документ) указує і той факт, що витяг із вказаної електронної системи щодо кримінального провадження, у межах якого подається клопотання, є обов'язковим документом, який додається до клопотань слідчого, прокурора про: застосування, зміну або скасування заходу забезпечення кримінального провадження; обшук; дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії.

На користь процесуальної природи ЄРДР свідчить також вимога Кодексу щодо зазначення реєстраційного номера кримінального провадження, який автоматично формується електронною системою при внесенні даних до ЄРДР (ч. 5 ст. 214 КПК України) і не змінюється протягом досудового розслідування, у клопотаннях про: здійснення приводу під час досудового розслідування (ст. 141 КПК України); накладення грошового стягнення (ст. 145 КПК України); дозвіл на

проведення негласної слідчої (розшукової) дії (ст. 248 КПК України); обшук (ст. 234 КПК України); звільнення від кримінальної відповідальності (ст. 287 КПК України).

Реєстраційний номер також повинен міститись у постанові слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 251 КПК України) та в обвинувальному акті (ст. 291 КПК України). До клопотань про: 1) дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії та обшук окрім оригіналів або копії документів та інших матеріалів, якими прокурор, слідчий обґрунтовує доводи клопотання, також повинен бути доданий витяг з ЄРДР щодо кримінального провадження, в межах якого подається клопотання; 2) застосування, зміну або скасування заходу забезпечення кримінального провадження – додається *витяг з ЄРДР* щодо кримінального провадження, в межах якого подається клопотання. Потерпілий та заявник відповідно до ст. 56, 60 КПК України мають право отримати від органу, до якого подали заяву, документ, що підтверджує її прийняття та реєстрацію (витяг з ЄРДР).

Витяг з ЄРДР – документ, який засвідчує факт внесення в ЄРДР відомостей про кримінальне правопорушення за такими параметрами: номер кримінального провадження; дата надходження заяви, повідомлення та дату і час внесення відомостей про заяву, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення до ЄРДР, правова кваліфікація кримінального правопорушення, наслідок розслідування кримінального правопорушення; прізвище, ім'я, по батькові потерпілого, заявника (найменування юридичної особи та ідентифікаційний код ЄДР); короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення; прізвище, ім'я, по батькові та дата народження особи, яку повідомлено про підозру, наслідки розслідування щодо особи та відомості про здійснення спеціального досудового розслідування щодо неї; найменування, код ЄДР, юридична адреса, розрахунковий рахунок, місце та дата державної реєстрації юридичної особи, щодо якої здійснюється кримінальне провадження, а також анкетні дані її представника; орган досудового розслідування; прізвище, ім'я, по батькові слідчого (слідчих) органів досудового

розслідування, працівника (працівників) підрозділів детективів та внутрішнього контролю НАБУ, які здійснюють досудове розслідування, та прокурора (прокурорів), який (які) здійснює (здійснюють) процесуальне керівництво (п. 2, 3 глави 4 розділу I Положення) [269, с. 6] (додаток І, рис. 3).

Разом з тим бездіяльність слідчого, прокурора під час досудового розслідування, яка полягає у *невнесенні відомостей* про кримінальне правопорушення до ЄРДР, *може бути оскаржена до слідчого судді* (ст. 303 КПК України). Таким чином, дані, які формуються автоматично за результатом внесення відповідних відомостей в ЄРДР, є обов'язковою складовою у прийнятті низки процесуальних рішень та предметом оскарження в межах кримінального провадження [394, с. 98].

Водночас, незважаючи на те, що Положення прямо передбачене у КПК України (ст. 214), воно з огляду на ч. 2 ст. 1 КПК України не є частиною Кримінального процесуального законодавства. Останнє, як зазначено у ч. 2 ст. 1 КПК України, складається з відповідних положень Конституції України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, КПК України та інших законів України та фактично регулює відносини у сфері обліку та реєстрації, вимоги про внесення зазначених в ньому даних є обов'язковими для виконання, але не можуть бути віднесеними до процесуальних рішень та оформлюються заповненням статистичних карток (додаток І; додаток С). Статистичні картки – це структурні складові ЄРДР, що технічно забезпечують внесення до ЄРДР процесуальних рішень та процесуальних дій, визначених Положенням, та формують електронну статистичну базу: Ф. 1 – картка про кримінальне правопорушення (додаток І, рис. 2; додаток С, рис. 1), Ф. 1.1 – картка про наслідки досудового розслідування кримінального правопорушення (додаток С, рис. 2), Ф. 1.2 – картка про заподіяні збитки, результати їх відшкодування та вилучення предметів злочинної діяльності (додаток С, рис. 3), Ф. 2 – картка на особу, яка вчинила кримінальне правопорушення та яка підозрюється у його вчиненні (додаток І, рис. 5; додаток С, рис. 4), Ф. 3 – картка про рух кримінального провадження (додаток С,

рис. 5).

Відповідно, порушення строків та якості внесення до Реєстру визначених Положенням процесуальних рішень та дій повинні тягти дисциплінарну або адміністративну відповідальність на відміну від даних, внесення яких в ЄРДР прямо передбачено КПК України [394, с. 98].

Враховуючи викладене, наведемо авторське визначення досліджуваного поняття. **Єдиний реєстр досудових розслідувань** – це упорядкована ієрархічна інформаційно-аналітична база електронних процесуальних документів, що забезпечує фіксацію, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення та аналіз відомостей про кримінальні правопорушення, осіб, що їх вчинили, прийнятих у провадженні процесуальних рішень (ст. 110 КПК України) та вчинених процесуальних дій (ст. 103 КПК України).

Розглянемо ЄРДР з точки зору практичного застосування, користі, а саме відповідності цілям створення інструментальної теорії. Ця теорія дає можливість розглядати норми з точки зору їх призначення, функції. Ключовою концепцією цієї теорії є зв'язка «мета – засіб – результат» [331, с. 16]. У межах цієї теорії конструкції й механізми потрібно виділити в категорію *правові засоби*. У розвинутих правових системах за досить високого ступеня інституціоналізації правових явищ той чи інший правовий засіб, причому це може бути однаковий правовий засіб, постає в різному вигляді залежно від рівня, на якому розглядається юридичний інструментарій. Так, з точки зору інструментальної теорії, *ЄРДР є автоматизованим правовим інструментом, який являє собою інноваційну форму правореалізаційної практики та належить до операційного рівня юридичних засобів*. Однак указаний інноваційний інструмент законодавчо не врегульований належним чином. Варто звернути увагу на значні нормативні прогалини у цій сфері: невизначену роль кримінального процесуального закону та низки відомчих актів щодо регулювання роботи ЄРДР. Однією з властивостей закону є його ієрархічна структура, що будується на основі різної юридичної сили актів [193, с. 20]. У такій ієрархічній системі кримінальний процесуальний закон повинен визначати основні засади діяльності ЄРДР, а підзаконні акти – лише

деталізувати. В чинній формі кримінальної юстиції робота ЄРДР в повному обсязі врегульована на підзаконному рівні на відміну від судового провадження, в якому АСДС передбачено на рівні закону (ст. 35 КПК України).

З урахуванням викладеного слід зазначити, що КСУ трактує поняття «законодавство» в двох розуміннях – широкому (закони та інші акти Верховної Ради України, також акти Президента України, КМУ, а в деяких випадках – і нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади [313, с. 1]) і вузькому (сукупність законів, прийнятих Верховною Радою України [238, с. 1]). Так, у широкому значенні – це комплекс усіх нормативних актів, у тому числі й підзаконних, у вузькому – аналогічно до ст. 1 КПК України. Водночас практика застосовує аналізоване поняття у вузькому сенсі слова, що створює доволі «небезпечну ситуацію».

Наприклад, така суто технічна та незначна, на перший погляд, деталь у роботі органів досудового розслідування та прокуратури, як отримання ЕЦК доступу до ЄРДР, передбачена підзаконними відомчими актами. До того ж відсутність відповідного механізму видачі електронних ключів унеможливить доступ до ЄРДР, а з ним і реєстрацію злочинів, призначення слідчого та процесуального керівника в наявних провадженнях, дані про повідомлення про підозру та завершення розслідування тощо.

Фактично скасування на відомчому рівні наказу, яким затверджено Положення, або прийняття його у новій редакції, що не міститиме вказаного механізму, зупиняє дію кримінальної юстиції в цілому, а норми кримінального процесуального закону робить «мертвими» внаслідок неможливості їх застосування. Тобто прийнятий законодавчим органом нормативний акт (закон) може бути заблокований прийняттям суб'єктом без нормотворчих повноважень рішення на відомчому рівні. Це призведе до порушення супідрядності нормативно-правових актів, їх ієрархії, адже відомчі нормативно-правові акти можуть бути прийняті на підставі і на виконання вищого рівня норм Конституції, законів тощо та повинні деталізувати їхні норми, а не створювати нові правила поведінки. Зазначені прогалини потребують вирішення шляхом законодавчого

врегулювання ЄРДР в системі кримінальної юстиції, що передбачає закріплення на законодавчому рівні норм, які регулюватимуть роботу ЄРДР аналогічно до Положення. Передбачається, що разом з ЄРДР варто процесуально закріпити електронні інформаційні системи усіх суб'єктів кримінального провадження, зокрема АСДС, ЄРАУ, вказавши на їх процесуальну роль та юридичну силу відображених в них відомостей.

Загалом, чи то у разі безперервного існування Положення, чи за умови внесення змін до закону, вказаний підзаконний акт потребує значного доопрацювання, як і програмне забезпечення ЄРДР. Через неправильно сформовані на етапі розробки норми відомчих актів та перенесення таких недоліків на технічну складову в Положенні допускаються значні можливості адміністративного впливу на стан процесу, що перебуває поза межами неупередженого розслідування, як того вимагає ст. 9 КПК України.

Наприклад, неправомірний доступ непроцесуальних суб'єктів до електронних даних, що є невід'ємною частиною кримінального провадження, і мають спеціальний режим ознайомлення (ст. 221 КПК України) та розголошення (ст. 222 КПК України), через технічні недоліки електронної системи; надання доступу до ЄРДР наглядовим відділам ГПУ та регіональних прокуратур, які не мають на це процесуальних прав та навіть не передбачені в Кодексі; корегування процесуальних процедур шляхом зміни норм відомчого підзаконного акта – Положення – в обхід законодавчого органу або ж простою зміною технічних можливостей ЄРДР (додаток І) з огляду на системні прогалини його нормативної бази (точніше її відсутності).

Інформаційні технології, впроваджені в сучасне життя, дають можливість значно підвищити якість та ефективність процесу інтелектуальної праці людини. Стрімкий розвиток інформаційних технологій призводить до істотної перебудови комп'ютерно-інформаційного середовища сучасного суспільства, відкриваючи нові можливості суспільного прогресу, що знаходить своє відображення у всіх сферах людської діяльності [229, с. 157]. Сучасна перехідна паперово-електронна модель кримінальної юстиції завершиться із законодавчим закріпленням ЄРДР як

первинного електронного процесуального документа та переведенням кримінального провадження в електронний формат. Розвиток та вдосконалення ЄРДР у напрямку розширення електронних правореалізаційних алгоритмів надасть змогу перевести в електронний формат та автоматизувати частину повторюваних процесуальних процедур, як-от: складання декотрих процесуальних документів, розсилання даних, надання доступу до матеріалів провадження, рівномірний розподіл навантаження, контрольні, наглядові та аналітичні функції.

Висновки до розділу 1

1. Стадіям кримінального провадження у сучасних умовах притаманна наявність процесуально та функціонально пов'язаної електронної інформаційної системи: досудове розслідування – ЄРДР, судове провадження – АСДС. Самостійні функціонально пов'язані електронні системи створені також для дослідчого провадження (АРМОП) та виконання судових рішень (Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень, Система електронних торгів арештованим майном). Електронна складова досудового розслідування є обов'язковим елементом на всіх етапах даної стадії: початок, здійснення та завершення досудового розслідування.

2. Юридична наука як спеціалізована галузь наукових знань у сфері гуманітарних наук характеризується специфічною методологією, орієнтованою на дослідження існуючих та формування нових понять, аналіз юридичних норм, характеристик правових явищ та процесів. Разом з тим розвиток сучасного суспільства, зокрема кримінального процесу, неможливий без комп'ютерних технологій, що обумовлює застосування відповідних методів дослідження. Писемність переходить з паперового формату в електронний, а відтак змінюються підходи до гуманітарних досліджень, у тому числі в юридичній науці. В зв'язку з цим у даній роботі застосовано методи, характерні як для гуманітарних дисциплін

(методи системного аналізу, семантичний, системно-структурний, аналогії, історичний, компаративістський, формально-юридичний метод, формально-догматичний), так і для технічних (методи синергетики, кібернетики, математичного аналізу).

3. Історичний розвиток (еволюція) фіксації кримінального процесу послідовно виражався в таких формах: усне оформлення → глиняні таблиці → скриньки → паперові документи → електронні носії процесуальної інформації (магнітні стрічки та диски, оптичні CD та DVD, магнітооптичний компакт-диск (CD-MO), карта пам'яті, флеш-пам'ять, сервер, кіберпростір, автоматизовані інформаційні системи тощо). Форма вираження (фіксації) кримінальних процедур існувала в усі часи відправлення правосуддя, які напряду залежали від розвитку суспільства. Сучасний етап розвитку досудового розслідування характеризується введенням у кримінальний процес України електронної складової (ЄРДР) та запровадженням перехідної моделі (паперово-електронної) електронного кримінального провадження.

4. Засади електронного кримінального процесу визначено як закріплені в правових нормах фундаментальні, наскрізні та взаємопов'язані вихідні положення, що відображають панівні в державі правові ідеї, виражають природу і сутність кримінальної процесуальної діяльності та визначають найбільш важливі сторони і напрями (суть) діяльності суб'єктів кримінального провадження.

ЄРДР функціонує на загальних засадах кримінального процесу та є упорядкованою ієрархічною інформаційно-аналітичною базою електронних процесуальних документів, що забезпечує фіксацію, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення та аналіз відомостей про кримінальні правопорушення, осіб, що їх вчинили, прийнятих у провадженні процесуальних рішень та вчинених процесуальних дій. Із впровадженням у кримінальну процесуальну діяльність Реєстру утворено чотири формати фіксації процесуальних рішень та дій: а) паперовий, б) паперово-електронний, в) електронно-паперовий; г) електронний.

РОЗДІЛ 2

ПРАВОВА ПРИРОДА ЕЛЕКТРОННОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ

2.1. Електронна кримінальна процесуальна діяльність як інноваційний вид юридичної діяльності

Діяльність породила людину, виокремивши її з природного середовища. Людська психіка, її свідомий рівень, розвивається й виявляється в діяльності – через останню людина є частиною історично сформованої культури, цивілізаційного процесу [42, с. 203].

На думку В. Карташова, юридичною діяльністю є опосередкована правом професійна, трудова, державно-владна діяльність з винесення юридичних рішень компетентними органами, яка націлена на виконання суспільних функцій та завдань (створення законів, здійснення правосуддя, конкретизація права та ін.) і задоволення тим самим як загальносоціальних, групових, так й індивідуальних потреб та інтересів [127, с. 12]. У свою чергу, М. Коваль вказує, що юридична діяльність є одним з фундаментальних складників юриспруденції, який за допомогою спеціальних засобів, прийомів та методів забезпечує перетворення здобутків юридичної науки на різні аспекти суспільного життя. Безпосередньо в юридичній діяльності реалізуються основні закономірності функціонування правової практики [137, с. 6-7; 443]. Як зазначає Е.В. Рябцев, для юридичної діяльності характерні такі ознаки, як предметність, планомірність, системність, впорядкованість, направленість на досягнення соціально корисного результату [326, с. 53].

За спостереженням А. Жалінського, «юридична діяльність» не для всіх авторів асоціюється із професією юриста. Водночас вона знаходить конкретизацію в працях із галузевих дисциплін, де характеризуються діяльність суду, прокуратури, органів попереднього (досудового) розслідування, а також

усіх, хто бере участь у її здійсненні [100, с. 2-3; 443].

На нашу думку, юридична діяльність – це вид соціальної діяльності, що становить єдність теоретичного та матеріально-практичного процесів і виражається у здійснюваних спеціалізованими суб'єктами з використанням юридичних засобів та у встановленій законом юридичній формі активних дій, які мають на меті досягнення юридичних цілей, виконання завдань чи розв'язання проблем.

Кримінальна процесуальна діяльність – підвид юридичної діяльності, оскільки вона є різновидом правоохоронної діяльності у державі [65, с. 463]. Вона відрізняється від інших видів юридичної діяльності специфічними об'єктами, суб'єктами, засобами, формами, методами, а найголовніше – умовами та підставами реалізації, адже для її здійснення повинен мати місце визначений законом юридичний факт – наявність у компетентних органів відомостей про вчинення злочину.

Для кримінального процесуального права як галузі публічного права є характерним спеціально-дозвільний тип правового регулювання, в основі якого лежить формула «дозволено лише те, що прямо передбачено законом» [155, с. 15]. З'ясування поняття кримінальної процесуальної діяльності є актуальним як для науки кримінального процесу, так і для практики правозастосування.

На думку Ю.Р. Грошевого, А.М. Туманянц, кримінальна процесуальна діяльність виступає об'єктом науки кримінального процесу. Також вчені вказують на діяльність суб'єктів кримінального процесу як основний зміст кримінальних процесуальних відносин [156, с. 9-20].

У свою чергу, М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, В.П. Шибіко вважають, що кримінальна процесуальна діяльність за своїм змістом являє собою систему передбачених законом процесуальних дій і рішень органів попереднього розслідування, прокурора, судді, суду та інших суб'єктів кримінального процесу. Ці процесуальні дії і рішення породжують процесуальні правовідносини або виступають їх наслідком [218, с. 11].

На думку В.М. Тертишника, зміст кримінального процесу становить втілена

у форму правових відносин діяльність органів досудового слідства, прокуратури та суду, а також інших учасників процесу, спрямована на вирішення названих завдань у галузі боротьби із злочинністю [447, с. 9].

У свою чергу, Л.М. Лобойко вказує, що серед двох підходів до розуміння кримінального процесу (як сукупності кримінальних процесуальних (правових) відносин та специфічної діяльності із реалізації норм права) в теорії процесу переважає підхід до нього як до діяльності. Причину цього автор бачить у динамічності процесу, що не дає можливості прослідковувати швидко та часту зміну об'єкта, суб'єкта і змісту кримінальних процесуальних відносин [181, с. 12].

Отже, *кримінальна процесуальна діяльність* – один із найважливіших концептів кримінальної процесуальної доктрини. Правильне та несуперечливе визначення цього поняття, виявлення структури та змісту дають змогу сформуванню логічну послідовність її розвитку, тобто визначити стадії та етапи досудового провадження, сформуванню систему та структуру суб'єктів і модернізувати систему правових засобів кримінальної процесуальної діяльності. При цьому, на нашу думку, ЄРДР необхідно розглядати як передбачений законом, автоматизований правовий засіб, що виступає інструментом здійснення кримінальних процесуальних процедур.

Кримінальна процесуальна діяльність – специфічна, водночас вона є невід'ємною складовою юридичної діяльності в широкому розумінні. Разом з тим їх електронні складові не інтегровано. Так, якщо під час кримінальної процесуальної діяльності відбувається накладення арешту на майно, це пов'язує процес з іншими сферами юридичної діяльності, адже змінюється правовий режим реалізації особою майнових прав. Зазначене потребує внесення змін до одного з державних реєстрів прав власності (електронний формат), що проводиться шляхом пересилання «паперових» документів та внесення даних у «ручному режимі». І це при тому, що вже існуючий сьогодні електронний сегмент (ЄРДР, ЄДРСР, реєстри прав власності) може забезпечити переведення зазначеної процедури в автоматичний чи напівавтоматичний режими. Навіть більше, з 1 січня 2016 року право власності на нерухоме майно, відомості про яке внесено

до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, тепер підтверджується не документом, а записом в реєстрі (ст. 12 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»). Отже, ефективність заходів забезпечення зокрема і кримінальної процесуальної діяльності загалом потребує створення єдиного інформаційного поля юридичної діяльності в її широкому розумінні.

На нашу думку, *електронна кримінальна процесуальна діяльність* – це регламентована кримінальними процесуальними нормами система послідовно реалізованих суб'єктами кримінального провадження процесуальних процедур спеціально-дозвільного методу правового регулювання, яка здійснюється винятково за наявності спеціального юридичного факту – вчинення кримінального правопорушення, що фіксується в електронній процесуальній системі; спрямована на виникнення нових, зміну або припинення кримінальних процесуальних відносин та забезпечує виконання завдань кримінального провадження.

У структурі кримінальної процесуальної діяльності, як і будь-якої юридичної діяльності, виділяють пізнавальний, конструктивний, комунікаційний та організаторський компоненти. Пізнавальна діяльність – це процес відображення в мозку людини предметів та явищ дійсності, що складається із серії пізнавальних психічних процесів, на базі яких людина одержує різноманітну *інформацію*. Головний зміст конструктивної діяльності полягає у відбиранні та структуризації отриманої *інформації*, а також у плануванні послідовності дій. Комунікативний компонент передбачає процес обміну *інформацією* чи взаємодію. Щодо організації, то в пізнанні вона означає впорядкування процесу сприймання та переробки *інформації*, створення умов для її збереження і систематизації; в конструктивній діяльності – передбачає чітке планування послідовності дій (на базі отриманих даних); у комунікативній – керівництво процесом спілкування (обміну *інформацією*) [308, с. 3-5; 206, с. 40].

Таким чином, одним із базових елементів кримінальної процесуальної діяльності є інформація, а з огляду на юридичну специфіку – правова інформація.

Теза «збирання, обробка та передача інформації з метою виконання завдань кримінального провадження», по суті, застосовна до всіх кримінальних процесуальних процедур. Разом з тим спеціально-дозвільний тип правового регулювання передбачає нормативно визначений процесуальний режим збору даних із характерними спеціально діючими дозвільними процедурами, який здійснюється уповноваженими на те особами.

Однією з ключових характеристик кримінальної процесуальної діяльності є суб'єкти. На думку Ю.М. Грошевого та А.Р. Туманянц, кримінальну процесуальну діяльність можуть здійснювати лише ті державні органи, які на це уповноважені законом: оперативні підрозділи, слідчі органи досудового розслідування, керівники органу досудового розслідування, прокурори, слідчі судді та суд. Вони наділені необхідною владою та за наявності законних підстав можуть застосовувати заходи державного примусу. Також науковці вказують, що у цій діяльності беруть участь інші особи, які реалізують свої права, виконують обов'язки і є учасниками кримінального провадження [156, с. 7-8].

Такий підхід є дещо звуженим, адже кримінальна процесуальна діяльність реалізується не лише представниками правосуддя та стороною обвинувачення, а й потерпілим, стороною захисту, іншими учасниками провадження. Дискусійною є позиція І.В. Гловюк, що, оскільки використання, виконання, дотримання кримінальних процесуальних норм у кримінальних процесуальних відносинах неможливі без застосування права, не можна виявити тих кримінальних процесуальних відносин, у межах яких не здійснювалося б застосування права [65, с. 464]. Таким чином, науковець указує на штучність виділення декотрих форм процесуальної реалізації права у процесуальній діяльності інших учасників процесу, зазначаючи, що такі особи здійснюють саме кримінальну процесуальну діяльність, адже вона виконується у межах кримінального провадження та регламентується нормами кримінального процесуального права.

Суб'єкти, що є іншими учасниками кримінального провадження, здійснюють як процесуальну, так і непроцесуальну діяльність. Так, електронний сегмент кримінального провадження (ЄРДР) передбачає і процесуальну (слідчі,

прокурори, керівники органів досудового розслідування та прокуратури), і непроцесуальну (підрозділи, які забезпечують функціонування електронної системи) складові. При цьому процесуальна діяльність прямо залежить від обслуговуючої складової – супровідно-технічної (непроцесуальної) діяльності. Зокрема, якщо працівники управління організаційного забезпечення ЄРДР та інформаційно-аналітичної роботи ГПУ і Департаменту інформаційних технологій, документального та матеріально-технічного забезпечення ГПУ не забезпечать належного функціонування інформаційної системи, слідчий або прокурор не зможуть здійснити ключові процесуальні дії, що процесуально пов'язані з ЄРДР. У разі відсутності управління комп'ютеризації – відділу, що видає електронні ключі доступу, – кримінальний процес унеможлиблюється. Таким чином, унаслідок *припинення технічної діяльності процесуальна, в умовах становлення електронного процесу, перестане функціонувати*. Зазначена ситуація є досить суперечливою. Варто звернути увагу, що діяльність відділу ведення ЄРДР є непроцесуальною. Спеціалісти, які входять до його складу, працюють на посадах державних службовців і не є спеціалізованими суб'єктами, адже набуття ними процесуального статусу не передбачає спеціальних умов, зокрема вищої юридичної освіти, юридичного стажу, та не потребує особливої процедури на кшталт конкурсного відбору чи тестування. *Детальніше це питання досліджено у розділі 3.1.*

З огляду на свої зміст і систему кримінальна процесуальна діяльність є складною і формалізованою за певним передбаченим законом порядком. Її відносно автономні частини, сукупність кримінальних процесуальних дій, що спрямовані на вирішення конкретного завдання та характеризуються певними ознаками, складають зміст окремих проваджень. Однією із сутнісних ознак кримінальної процесуальної діяльності є її регламентація нормами кримінального процесуального права [65, с. 461].

У КПК 1960 року термін «діяльність» у половині випадків вжито для позначення злочинних або протиправних дій, у решті – на позначення адвокатської та оперативно-розшукової діяльності, сукупне поняття «кримінально

процесуальна діяльність» у зазначеному нормативному акті відсутнє.

Чинний КПК України також використовує поняття «діяльність», однак визначення кримінальної процесуальної діяльності не надає. Водночас у п. 10 ст. 3 КПК України термін «кримінальне провадження» пояснюється як досудове розслідування і судове провадження, процесуальні дії у зв'язку із вчиненням діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність.

У цьому випадку термін «провадження» вжито в розумінні поняття «діяльність». Аналогічної позиції дотримуються декотрі вітчизняні процесуалісти. Так, на думку Л.М. Лобойка, у КПК України для позначення кримінальної процесуальної діяльності вжито термін «кримінальне провадження» [181, с. 7]. У свою чергу, Л.Д. Удалова, В.В. Рожнова вважають, що вжите в п. 10 ст. 3 КПК України слово «провадження» означає діяльність, застосування фізичних і розумових сил, а «кримінальне» – таке, що стосується кримінальних правопорушень, їх караності [155, с. 12].

Зазначене ілюструє підхід законодавця до розуміння аналізованого терміна не як до діяльності суб'єктів, а як до множини кримінальних процесуальних дій, окреслених межами й виражених системою стадій та етапів. На нашу думку, зміст кримінальної процесуальної діяльності утворюють сукупність елементів, сторін, властивостей, зв'язків і тенденцій, що складають цей процес. Такими елементами є «процесуальні дії» – категорія, через яку ст. 3 КПК України визначає поняття кримінального провадження, та «процесуальні рішення» – всі рішення органів досудового розслідування, прокурора, слідчого судді, суду (ст. 110 КПК України).

Зміст не може існувати сам по собі. Кожен, хто був на заводі, знає, що перед складанням автомобіля наявними є всі деталі, весь його «зміст», але ми не можемо сказати, що бачимо автомобіль. Він з'явиться лише тоді, коли всі деталі будуть правильно зібрані, тобто йому буде надано відповідну форму. Зміст завжди мусить бути оформлений – інакше він не існує, як не існує автомобіля, хоча ми маємо всі його комплектуючі. Отже, будь-якому предмету, явищу притаманні не лише зміст, а й форма. Форма – це спосіб організації предметів і процесів, які становлять зміст. Іншими словами, форма речі є організація стійких

внутрішніх зв'язків між елементами, завдяки чому вона являє собою єдине ціле і виконує всі властиві функції [485, с. 78].

Інформатизація, закладена у КПК України 2012 року, не оминула зміст та форму кримінальної процесуальної діяльності. Зокрема, ст. 103 Кодексу вказує, що процесуальні дії під час кримінального провадження можуть фіксуватися: у протоколі; на носії інформації, на якому за допомогою технічних засобів зафіксовані процесуальні дії; у журналі судового засідання. В ч. 2 ст. 99 КПК України зазначено, що до документів, за умови наявності в них відомостей, передбачених у ч. 1 ст. 99 КПК України, можуть належати електронні носії інформації. При цьому оригіналом електронного документа є його відображення, якому надається таке ж значення, як і документу (ч. 3 ст. 99 КПК України), що є передумовою розширення меж використання електронних інформаційних систем у кримінальній процесуальній діяльності.

Інноваційна складова вже сьогодні зайняла свою нішу в системі кримінальної юстиції та постійно розширюється. На стадії досудового розслідування протягом тривалого часу використовуються такі автоматизовані інформаційні системи, як «Аргус» (з 2003 року), «Аркан» (створена в 2003 році, введена в 2008 році), АРМОР (з 2003 року), «Гарт» (з 1994 року), «Скорпіон» (з 1993 року), «Сова» (з 2003 року), «Факт» (з 2010 року) тощо, які, виступаючи в ролі джерел процесуальної інформації, поступово внесли та закріпили електронні елементи в зміст кримінальній процесуальній діяльності. Окрім того, в п. 14 ч. 1 ст. 17 Закону України від 14 жовтня 2014 року «Про Національне антикорупційне бюро України», ст. 25-27 Закону України 2 липня 2015 року «Про Національну поліцію» та п. 10 ч. 1 ст. 6 Закону України 20 листопада 2015 року «Про Державне бюро розслідувань» передбачено можливість створення зазначеними органами нових інформаційних систем.

На користь цієї тези свідчить також автоматизований розподіл матеріалів між слідчими суддями, суддями, який забезпечує АСДС (ст. 35 КПК України), де зміст та форму кримінальної процесуальної процедури переведено в електронний формат та автоматизовано. Окрім того, електронну форму мають: *дистанційне*

досудове розслідування – проведення під час досудового розслідування допиту, впізнання у режимі відеоконференції (ст. 232 КПК), *повідомлення* у кримінальному провадженні (глава 6 КПК), *виклик особи* до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду (ст. 133, 134 КПК) за допомогою електронної пошти чи за телефоном (ст. 135, 136 КПК) та надсиланням судових повісток у вигляді SMS-повідомлень («Електронний суд», режим доступу: <http://court.gov.ua/ecourt/>).

Як вважає А.Ф. Абдулвалієв, одними з перших кроків у модернізації кримінального судочинства мають стати перехід на нову форму кримінальної справи та відмова від паперових процесуальних документів. У світлі цього як альтернативу пропонується використовувати електронну форму кримінальної справи, яка повинна значною мірою спростити процедури збирання доказів і складання процесуальних документів. Це повинен бути електронний носій, призначений для зберігання цифрової інформації – матеріалів кримінальної справи, – який повністю замінює собою паперовий варіант і який можна використовувати спільно з портативним комп'ютером для збирання доказів у межах розслідування та розгляду кримінальної справи. При цьому в такому цифровому носії повинна бути закладена програма з формування кримінальної справи, яка містить алгоритм послідовних дій (руху кримінальної справи) з моменту порушення справи і до моменту виконання вироку, включає в себе бланки і шаблони певних процесуальних документів (наприклад, протокол огляду пригоди або протокол пред'явлення для впізнання, графі яких будуть заповнюватися необхідною інформацією) і дає змогу прикріплювати до даних документів в електронній формі всі відомості щодо отриманих доказів, включаючи фото, кіно- і відеозображення, а також інші файли та програмні продукти. Електронна форма кримінальної справи може обмежитися лише одним цифровим, але надійним носієм, в якому міститимуться всі матеріали у справі або в кількох справах [1, с. 58].

Існуюча модель (алгоритм, механізм) фіксації даних на досудовому розслідуванні в ЄРДР (заповнення цифрових контурів, електронні каталоги альтернативного вибору даних, система відміток) є передумовою до автоматизації

їх обробки та аналізу, що створює можливості *електронного процесуального контролю*. Водночас аналітичні та контрольні можливості ЄРДР є досить обмеженими, що актуалізує потребу розроблення додаткових програмних продуктів для їх вдосконалення.

У зв'язку з цим *автором у співавторстві розроблено* (додаток М, рис. 1) *інформаційно-аналітичну систему обробки заздалегідь згенерованих баз Єдиного реєстру досудових розслідувань за допомогою готових наборів функцій Excel*, яку можна інтегрувати до ЄРДР або використати закладені алгоритми у розділі «Аналітика та статистика» шляхом перенесення логічних виражень і форм із вказаної вище системи. Зазначене дасть змогу частково автоматизувати процесуальну діяльність керівника органу прокуратури, керівника органу досудового розслідування, прокурора – процесуального керівника та слідчого щодо своєчасного виявлення та усунення порушень процесуальної процедури, допущеної під час досудового розслідування.

Так, в частині автоматизації елементів процесуальної діяльності суб'єктів процесуального контролю за допомогою Твору стає можливою обробка заздалегідь згенерованої бази ЄРДР «Правопорушники» для виявлення можливих фактів: 1) закриття проваджень, у яких особа затримувалася; оголошення підозри «невстановленим» особам; затримань без подальшого обрання особі запобіжного заходу; затримань за тяжкими або особливо тяжкими злочинами та обрання запобіжного заходу, не пов'язаного із триманням під вартою; перекваліфікації складу злочину стосовно особи на менш тяжкий злочин при направленні провадження до суду; 2) порушення розумних строків у провадженнях, за якими судом поверталися обвинувальні акти; закриття проваджень, за якими судом поверталися обвинувальні акти; закриття правопорушень та проваджень, у яких особам повідомлено про підозру; не продовжених проваджень, у яких особам повідомлено про підозру; закритих сумнівних проваджень (без оголошення про підозру); завищення встановлених збитків; завищення відшкодованих збитків; укриття встановлених та виставлення лише відшкодованих збитків (нарощування відсотка відшкодованих); укриття встановлених та виставлення лише

відшкодованих збитків; невнесення встановлених збитків у майнових злочинах; зупинення без складання підозри; незаконно пов'язаних з охороною природного середовища і земельних відносин; реєстрації за рапортами; укладання угод про примирення за тяжким або особливо тяжким злочином, або там, де шкоду спричинено державним інтересам та суспільству; укладання угод про визнання винуватості за особливо тяжким злочином або за наявності потерпілого; невнесення повідомлення про підозру до ЄРДР понад добу (перенесення даних на інший місяць); неоголошення про підозру понад добу після складання (перенесення даних на інший місяць); неправильної кваліфікації (не враховано проникнення); наявності нетяжких кримінальних правопорушень, в яких не оголошено про підозру, де предметом злочину є мобільні пристрої (для перевірки виконання НС(Р)Д згідно із ст. 268 КПК України про установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу); очевидних правопорушень, в яких не оголошено про підозру і які знаходяться у провадженні понад 2 місяці;

3) непризначення процесуальних керівників у провадженнях; непропорційного навантаження на процесуальних керівників.

Розробленому програмному продукту притаманні елементи технології класу Big data (з англ. «великі дані») – множини підходів, інструментів і методів опрацювання структурованих і неструктурованих даних великих обсягів, ефективних в умовах їх безперервного кількісного зростання та з розподілом за численними вузлами обчислювальної мережі. Концептуально технологічна парадигма Big data покликана реалізовувати три базові операції: а) обробляти великі порівняно зі «стандартними» сценаріями обсяги даних; б) забезпечувати опрацювання інформації, що надходить швидко і в дуже великих обсягах; в) забезпечувати паралельне опрацювання структурованих і слабо структурованих даних в різних вимірах та аспектах [546, с. 3-22]. Очевидно, впровадження в кримінальну процесуальну діяльність програмних продуктів цього типу максимально автоматизує однотипні процесуальні процедури, забезпечивши реалізацію норм КПК України поза суб'єктивним чинником людини щодо недосконалої пам'яті, нестачі часу або корупційних ризиків. У такому разі

електронна програма для суб'єктів процесуального контролю працює як підсилювач людського інтелекту, забезпечуючи швидкий та ефективний автоматизований аналіз даних – електронний процесуальний контроль. Наприклад, призначення слідчого, повідомлення керівника органу прокуратури про початок досудового розслідування, призначення прокурора – процесуального керівника, надсилання постанови слідчого про закриття кримінального провадження прокурору, контроль строків досудового розслідування з повідомленням керівника органу прокуратури про їх завершення тощо.

Таким чином, сучасна кримінальна процесуальна діяльність на досудовому розслідуванні характеризується електронним сегментом, що в різних формах наявний на всіх її етапах. Саме в оцифруванні кримінальної процесуальної інформації, розвитку електронних інформаційних систем та автоматизації процесуальних процедур вбачаються перспективні напрями розвитку, а отже і дослідження, кримінального процесу.

2.2. Електронна кримінальна процесуальна діяльність на початковому етапі досудового розслідування

Впроваджені у 2012 році зміни на початковому етапі досудового розслідування є принципово новими для вітчизняного кримінального процесу, оскільки скасували інститут порушення кримінальної справи та дослідчої перевірки з одночасним запровадженням електронного формату початку досудового розслідування.

Не заперечуючи твердження про скасування стадії порушення кримінальної справи в тому вигляді, в якому вона існувала згідно з КПК 1960 року, ми не погоджуємося з тезою про те, що першою стадією кримінального процесу є стадія досудового розслідування. На нашу думку, кримінальна процесуальна діяльність починається не з моменту внесення відомостей до ЄРДР, а з моменту отримання відомостей про вчинене кримінальне правопорушення (із заяви, повідомлення,

безпосереднього виявлення правоохоронними органами). *Детальніше це питання розглянуто у підрозділі 1.1.* Так, під час затримання особи в порядку ст. 208 КПК України строк затримання без ухвали слідчого судді, суду не може перевищувати сімдесяти двох годин із моменту затримання. При цьому моментом затримання та відрахування вказаного строку є момент, коли така особа силою або через підкорення наказу змушена залишатися поряд із уповноваженою службовою особою чи в приміщенні, визначеному уповноваженою службовою особою (при чому не тільки слідчим, прокурором), а не внесення відомостей до ЄРДР (ст. 209 Кодексу). Як наслідок, ще до початку досудового розслідування відповідно до ст. 214 КПК України (до моменту внесення даних до електронної системи) з'являється такий суб'єкт кримінального провадження, як затриманий, що має передбачені КПК України права та обов'язки.

До початку досудового розслідування з'являються заявник (ст. 60 КПК України), потерпілий (ч. 2 ст. 55 КПК України), представник потерпілого (ст. 58 КПК України). Під час проведення огляду місця події до внесення даних до ЄРДР (ч. 2 ст. 214 КПК України) ще фактично не розпочатого провадження залучаються слідчий, прокурор, поняті, спеціаліст та інші особи, зокрема визначені у ст. 237 Кодексу, слідчий суддя – в разі оскарження заявником, потерпілим, його представником у порядку ст. 303 КПК України бездіяльності слідчого, прокурора щодо невнесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР. Таке оскарження слідчому судді відбувається до внесення відомостей до ЄРДР, тобто до початку самого досудового розслідування. Ця норма свідчить на користь *дослідчого провадження*: за своєю стадійністю, хронологією воно починається раніше за досудове розслідування. За таких умов, за відсутності дослідчої стадії, оскарження бездіяльності слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР, стає процесуально неможливим. Таким чином, прийом, розгляд та вивчення заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та вирішення питання про внесення відомостей до ЄРДР ми виокремлюємо як *самостійну стадію* кримінального процесу України, з якої починається кримінальне провадження та яка передує стадії досудового

розслідування.

Описану (початкову) стадію В.М. Тертишник визначив як *дослідче провадження* [450, с. 276], з думкою якого ми погоджуємось.

У свою чергу, І.В. Чурікова зазначає, що час з моменту отримання відомостей про кримінальне правопорушення до внесення в ЄРДР є прихованою стадією порушення кримінального провадження та самостійною стадією кримінального процесу [506, с. 229]. Вказана стадія лише частково охоплюється кримінальним процесуальним законом, який передбачає граничний, 24-годинний термін відповідної реєстрації (ч. 1 ст. 214 Кодексу).

Як вказував В.К. Случевський, кримінально-судове провадження є неминучим з моменту зосередження в руках слідчого або суду «законних приводів» і «достатніх підстав» переслідування, тому моментом збігу цих умов провадження в руках слідчої або судової влади визначається і момент порушення кримінального переслідування [350, с. 199]. Попри ліквідацію чинним КПК України інституту порушення кримінальної справи практика правозастосування минулих століть ілюструє процесуальну природу дослідчого провадження – дій, що сьогодні винесені за межі досудового розслідування, адже передують внесенню відомостей до ЄРДР.

Дослідче провадження за змістом становить діяльність із прийняття, реєстрації, розгляду та перевірки заяв і повідомлень про вчинене кримінальне правопорушення та в разі з'ясування наявності ознак злочину встановлює передумови для початку досудового розслідування – внесення відомостей до ЄРДР.

На відміну від КПК 1960 року, який містив поняття приводів та підстав до порушення кримінальної справи, чинний Кримінальний процесуальний кодекс прямо не передбачає підстав для початку досудового розслідування. Однак на підставі змісту ч. 1 та 6 ст. 214 КПК України можна дійти висновку, що приводом для початку досудового розслідувань є заява, повідомлення або самостійне виявлення прокурором чи слідчим із будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, а підставою – дані про

вчинене кримінальне правопорушення [391, с. 189-190].

Таким чином, *приводом* для початку досудового розслідування є *заява* (громадян про вчинений злочин; з'явлення із зізнанням); *повідомлення* (підприємств, установ, організацій, посадових осіб, представників влади, громадськості або окремих громадян, які затримали підозрювану особу на місці вчинення злочину; повідомлення, опубліковані в пресі); самостійне виявлення слідчим, прокурором *із будь-якого джерела* обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення (під час іншого досудового розслідування, через засоби масової інформації, матеріали оперативних підрозділів, виконавчої служби, контролюючих органів тощо). Інформація, яка міститься у заяві, повідомленні або самостійному виявленні, може бути внесена до ЄРДР лише за наявності *підстави* для початку досудового розслідування – даних про кримінальне правопорушення [391; 393].

На відміну від КПК 1960 року в новому Кодексі форму заяв та повідомлень законодавцем не визначено. Як наслідок – особи отримали можливість у будь-якому форматі подавати заяви, а посадові особи правоохоронних органів позбавлені змоги відмовити в її прийнятті (ч. 4 ст. 214 КПК України). За таких умов громадяни реалізують право на захист своїх інтересів відразу після подання заяви чи повідомлення про злочин. Зазначене спрямовано на вичерпання «конфлікту» між працівниками правоохоронних органів та громадянами, оскільки кожна заява, повідомлення про злочин повинне бути розглянуто з прийняттям відповідного процесуального рішення [391, с. 190].

Разом з тим, на нашу думку, теза про відсутність будь-яких законодавчих вимог до такої заяви не є правильною: по-перше, у ст. 214 КПК України передбачено, що громадянин подає не просто заяву про якісь відомі йому обставини, а *заяву про вчинене кримінальне правопорушення*. Тобто за діяння, що наведені, повинна бути передбачена кримінальним кодексом відповідальність. По-друге, задля попередження подання завідомо неправдивих заяв про злочини заявник попереджається про відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення (ст. 383 КК України), оскільки ст. 57 Конституції України гарантує

кожному право знати свої права і обов'язки [391, с. 190].

Згідно з висновком Судової палати у кримінальних справах ВСУ щодо питання про початок кримінального провадження стосовно суддів, яке пов'язане зі здійсненням ними судочинства, від 1 липня 2013 року, «положення ст. 214 КПК України перебувають у взаємозв'язку з ч. 1 ст. 2 КК України, відповідно до якої підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, передбаченого Кодексом, і саме тому фактичні дані, які вказують на ознаки складу злочину – кримінального правопорушення, мають бути критерієм внесення його до ЄРДР». Окрім того, ВСУ в частині визначення приводів і підстав до початку кримінального провадження посилається на відомчу Інструкцію МВС (сьогодні скасовану, однак аналогом її є Інструкція про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, затверджена наказом МВС України від 6 листопада 2015 р. № 1377, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 1 грудня 2015 р. за № 1498/27943), вказуючи на джерело інформації про вчинення кримінальних правопорушень та інші події, що надходить до органів внутрішніх справ, уповноваженого розпочати досудове розслідування, що, на думку суду, «фактично є ні чим іншим, як приводами до початку кримінального провадження, а підставами – наявність у джерелі інформації даних про ознаки кримінального правопорушення» [52, с. 1].

Схожу позицію містить науковий висновок Київського національного університету імені Тараса Шевченка (додаток К). Зокрема, М.А. Погорецький та В.О. Гринюк вказують на необхідність для початку досудового розслідування такої мінімальної кількості ознак: суспільна небезпечність і протиправність як ознаки правопорушення; об'єкт і об'єктивна сторона як ознаки складу правопорушення. Крім того, вчені зауважують, що підстави для початку досудового розслідування є оціночною категорією, оскільки визначаються слідчим чи прокурором залежно від фактичних даних, що містяться у відповідних приводах до початку досудового розслідування, та ознак самого правопорушення і його складу.

У світлі зазначеного слід звернути увагу на Узагальнення ВССУ від 12 січня 2017 року «Про практику розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування». Зокрема, вказується, «якщо зі звернення особи вбачається, що вона порушує перед органом досудового розслідування питання про вчинення кримінального правопорушення, ініціюючи здійснення ним дій, визначених КПК, то навіть за умови, що результати аналізу наведених особою відомостей свідчать про відсутність ознак складу злочину, такі відомості мають бути внесені до ЄРДР з подальшим закриттям кримінального провадження відповідно до ст. 284 КПК України» [301, с. 55]. Разом з тим за відсутності ознак складу злочину неможливо визначити кваліфікацію правопорушення. Тобто позиція ВССУ суперечить п. 5 ч. 5 ст. 214 КПК України, згідно з якою на початку досудового розслідування *до ЄРДР вноситься попередня правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність*.

Іншою хибною практикою є обов'язкова реєстрація заяв, повідомлень або самостійно виявлених слідчим, прокурором відомостей про вчинення кримінального правопорушення. Керівники відділів поліції шляхом обов'язкової реєстрації заяви у ЖСО (АРМОП), визначення кваліфікації й узгодження з керівником рішення щодо внесення відомостей про кримінальне правопорушення в ЄРДР спотворили дослідче провадження до формату «обов'язкового», зробивши його інструментом контролю діяльності підлеглих (незаконного в світлі визначеної в КПК України незалежності слідчого) та штучного регулювання статистичної звітності. Наприклад, якщо в результаті огляду місця події виявлено труп з ознаками насильницької смерті, дослідче провадження в такому випадку є безпідставним та таким, що порушує вимоги кримінального процесуального закону щодо негайної реєстрації самостійно виявленого кримінального правопорушення [387, с. 177].

Також звернемо увагу, що в п. 1 ч. 1 ст. 303 КПК України врегульовано процесуальну процедуру оскарження рішення, дії чи бездіяльність слідчого або

прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР «під час досудового розслідування», тоді як у цьому випадку, з огляду на положення п. 5 ч. 1 ст. 3 КПК України, воно ще не розпочато. Неузгодженість норм КПК України, суперечливість правових позицій ВСУ, ВССУ та науки кримінального процесу ще раз підтверджують необхідність законодавчого врегулювання в КПК України дослідчого провадження, з чітким визначенням прав та обов'язків заявника, слідчого, прокурора та слідчого судді (учасників процесу, від яких безпосередньо залежить початок досудового розслідування), а також вимоги до заяви (повідомлення) про кримінальне правопорушення.

Щодо подання заяви, то такі «традиційні» способи, як документ паперового формату, звернення на особистому прийомі, через телефонну лінію «102», вже давно закріплено відомчими інструкціями, й вони стали звичними для громадян. Натомість *надходження звернень за допомогою засобів електронного зв'язку* – надіслання звернень із використанням мережі Інтернет, засобів електронного зв'язку – електронні звернення в системі МВС України (п. 3.3 глави 3 Положення «Про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України», затвердженого наказом МВС України від 10 жовтня 2004 року № 1177 із змінами [270, с. 1]), мобільних додатків (програма «Моя поліція») є новелою. Навіть більше – на офіційному сайті НАБУ передбачено можливість повідомляти про корупційні злочини онлайн. Для цього потрібно лише заповнити електронну форму (<https://nabu.gov.ua/povidomlennya-pro-korupciyne-kryminalne-pravoporushennya>) на сайті відомства, до якої можна прикріпити відео-, аудіо-, фотоматеріали, які підтверджують викладені у повідомленні обставини вчинення кримінального правопорушення, обсягом файлу до 2 мегабайтів. Перед заповненням даних зазначено попередження про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину з гіперпосиланням на ст. 383 КК України [298, с. 2].

Що стосується розгляду заяв (повідомлень), то відповідно до Інструкції № 1377 [117] уповноважений працівник чергової частини органу поліції,

отримавши заяву (повідомлення) про вчинене кримінальне правопорушення та іншу подію, відразу реєструє її (його) в ЖЄО та направляє на місце події слідчо-оперативну групу чи групу реагування. Всі дані дослідчого провадження – дата, час надходження повідомлення, його зміст, номер в ЖЄО, склад слідчо-оперативної групи, короткий опис події, вилучені предмети, вчинені поліцейськими заходи, результат перевірки тощо – фіксуються в АРМОП – електронній системі дослідчого провадження, яка є його електронною складовою (додаток І, рис. 1). Таким чином, стосовно реєстрації правопорушень ЖЄО та АРМОП фактично ототожнюються з тією лише різницею, що мають різні форми – паперову й електронну відповідно.

На підставі аналізу КПК України, Інструкції № 1377 [117], Положення [269] встановлено *три відносно самостійні, проте функціонально взаємозалежні етапи дослідчого провадження*: 1) прийняття та реєстрація (у разі надходження до поліції – в ЖЄО (АРМОП), прокуратури – ЄССА, СБУ – «Megapolis ТМ Документообіг», НАБУ – в системі багатофункціонального електронного документообігу АСКОД тощо) заяви (повідомлення, у тому числі самостійне виявлення) про кримінальне правопорушення; 2) вивчення заяви (повідомлення) – з'ясування наявності (чи відсутності) ознак кримінального правопорушення, передбаченого Особливою частиною КК України; 3) ініціювання досудового розслідування.

Розмежування розгляду заяви на три етапи є досить закономірним, адже в переважній більшості звернень одразу неможливо виконати вимоги ч. 1 ст. 214 КПК України щодо встановлення наявності чи відсутності даних про кримінальне правопорушення, і саме дослідче провадження покликане усунути цю прогалину [419, с. 144-145]. При цьому дослідче провадження не є обов'язковою стадією кримінального провадження, як, наприклад, досудове розслідування, та може мати місце виключно у разі необхідності проведення перевірки викладених в заяві (повідомленні) фактів, спрямованої на встановлення підстав (ознак злочину) для початку досудового розслідування.

Аргументуючи самостійність дослідчого провадження як стадії

кримінального процесу, погоджуємося з І.І. Статівною, який пропонує вважати певну частину кримінального провадження окремою стадією, якщо за результатами виконання покладеного на неї завдання може бути прийнято остаточне рішення, яким констатується: або 1) виконання цього завдання, яким була досягнута і мета всього кримінального процесу (у такому разі остаточне рішення стадії одночасно є й остаточним рішенням всього кримінального провадження), або 2) необхідність переходу до наступної стадії для подальшого продовження кримінального процесу [359, с. 88].

Погоджуючись із правильністю такого підходу, варто зазначити, що ще в 1961 році відомі процесуалісти М.В. Жогін і Ф.Н. Фаткуллін в роботі «Порушення кримінальної справи» зазначали, що будь-яка частина процесу визнається окремою стадією, якщо вона наділена таким безпосереднім завданням, невиконання якого перешкоджає подальшому розвитку кримінального процесу [101, с. 39]. Знаковим у цьому разі є навіть те, що вказаний науковий твір написаний в умовах дискусії щодо того, чи є нововведений (в 1961 році) інститут порушення кримінальної справи окремою стадією кримінального процесу [196, с. 79-80].

Фахівці Національної академії прокуратури України вказують на існування *«стадії аналізу первинної інформації»* [307, с. 379].

Дослідче провадження є самостійною стадією кримінального процесу, що розпочинається з моменту подання заяви (повідомлення) про кримінальне правопорушення, спрямованою на встановлення підстав початку досудового розслідування та здійснюється до прийняття рішення про внесення або невнесення відомостей до ЄРДР.

Ініціювання досудового розслідування, як і будь-який процес, результатом якого є облік чи реєстрація, характеризується чітким нормативним регулюванням кожного етапу та додержанням обліково-реєстраційної дисципліни, що є запорукою належного його здійснення та досягнення поставленої мети. Однак у кримінальному процесуальному законодавстві України визначення поняття «обліково-реєстраційна дисципліна» відсутнє, незважаючи на його використання

у відомчих наказах правоохоронних органів держави, з передбаченням відповідальності за її порушення [419, с. 143]. Слід зазначити, що обліково-реєстраційна дисципліна притаманна як дослідчому провадженню, так і досудовому розслідуванню.

Разом з тим обліково-реєстраційна дисципліна асоціюється не з ЄРДР, а з електронною системою ДІТ, оскільки в ній відображено відомчий облік. Вказана система до введення ЄРДР здійснювала його функції щодо реєстрації та обліку кримінальних правопорушень та осіб, які їх вчинили, і жодним чином не була пов'язана з кримінальним процесом. Із введенням в дію ЄРДР як частини кримінального провадження та, відповідно, акумулюванням (обліком) даних про кримінальні правопорушення, осіб, що їх вчинили, тощо у ЄРДР існування структури ДІТ стало досить спірним. За допомогою бази даних ЄРДР створено можливість тотального контролю за обліково-реєстраційною дисципліною та дотриманням кримінального процесуального закону [419, с. 145].

На нашу думку, **обліково-реєстраційна дисципліна досудового провадження** – це встановлений кримінальним процесуальним законодавством порядок дій уповноваженого суб'єкта щодо внесення, зведення, зберігання, захисту, обліку, узагальнення та обробки відомостей електронних систем (АРМОП, ЄРДР тощо) про кримінальні правопорушення та осіб, що їх вчинили, виконання вказаних дій у законодавчо встановлений строк, з дотриманням вимог повноти та достовірності внесення інформації [419, с. 146].

Чинний КПК України поєднав процесуальну та електронну складову, утворивши електронну процесуальну процедуру початку досудового розслідування. Відповідно до ч. 1 ст. 214 чинного КПК України рішення про початок досудового розслідування оформлюється прокурором чи слідчим шляхом реєстрації матеріалу в електронній системі – внесення відомостей до ЄРДР. Здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до ЄРДР або без такого внесення не допускається і тягне за собою відповідальність, встановлену законом (ч. 3 ст. 214 КПК України).

Із внесення відомостей до електронної системи розпочинається початковий

етап досудового провадження. У частині 5 ст. 214 КПК України визначено перелік відомостей, що мають вноситися до ЄРДР, однак електронні цифрові контури картки Ф. 1 (відкривається при натисканні у функціональному меню кнопки «Зареєструвати кримінальне правопорушення») передбачають внесення значно більшої кількості даних (додаток І, рис. 2), вимоги про що відображено в Положенні. Після внесення усієї необхідної інформації реєстратор натискає кнопку «Відправити на реєстрацію». Підготовлені для реєстрації картки Ф. 1 розміщуються у підрозділі «Незареєстровані кримінальні правопорушення». Після доповіді слідчого (прокурора) про внесення інформації до ЄРДР керівник органу досудового розслідування (керівник прокуратури) відкриває підготовлені картки Ф. 1, перевіряє та у разі необхідності корегує внесену інформацію, після чого натискає кнопку «Зареєструвати». З цього моменту провадження вважається зареєстрованим, воно одержує номер та автоматично переміщується у підрозділ «Реєстр кримінальних проваджень». Якщо внесення інформації в ЄРДР здійснено реєстратором помилково, керівник органу досудового розслідування (керівник прокуратури) замість виконання функції «Зареєструвати» переміщає створену карточку в архів (графа «Перенесення до архіву») [255, с. 8]. Таким чином, ЄРДР містить технічний інструмент позапроцесуального адміністративного вилучення на хід реєстрації кримінальних проваджень, адже у ст. 214 КПК України не передбачено вимоги про погодження рішення слідчого, прокурора про внесення відомостей до ЄРДР. Надалі відомості картки Ф. 1 може бути змінено слідчим чи прокурором – процесуальним керівником.

Початок досудового провадження напряму залежить від відповідних відомостей електронної системи (ЄРДР), тобто має винятково електронний формат, тоді як призначення слідчого та прокурора має паперову форму. Слідчий (слідчі), який здійснюватиме досудове розслідування, визначається керівником органу досудового розслідування (п. 1 ч. 2 ст. 39 КПК України), прокурор (група прокурорів), який здійснюватиме повноваження прокурора у конкретному кримінальному провадженні, визначається керівником відповідного органу прокуратури (ч. 1 ст. 37 КПК України), що згідно із ст. 110 КПК України

оформлюється відповідною постановою. Надалі вказані рішення вносяться в ЄРДР, де в електронному форматі реалізується відповідне призначення (абз. 2 п. 1 глави 3 розділу I Положення). Наявність лише паперового процесуального рішення не надає повноваження реєстратора слідчому та прокурору, а отже останні позбавлені процесуальних повноважень внаслідок відсутності доступу до електронного сегмента кримінального провадження.

Наприклад, *вироком Каховського міськрайонного суду Херсонської області у кримінальній справі № 661/2139/16-к (провадження № 1-кп/658/75/17) від 16 травня 2017 року з підстав невнесення відомостей до ЄРДР про прийняті процесуальні рішення визнано неналежними та недопустими докази вини обвинуваченого: протоколи огляду місця події, протокол обшуку, висновки експерта, постанову про визнання речовими доказами, квитанцію про отримання на зберігання речових доказів, довідки про виділення грошових коштів на проведення оперативної закупівлі наркотичних засобів, видаткові касові ордери на спецоперацію, рапорти, протокол про результати контролю за вчиненням злочину, протоколи аудіо-, відеоконтролю особи, повідомлення про проведення НС(Р)Д, постанову про проведення НС(Р)Д. Указані докази зібрані прокурором С. та слідчим М., які не мали законних підстав здійснювати повноваження щодо проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, оскільки відповідно до даних ЄРДР не призначені як відповідні процесуальні особи у кримінальному провадженні щодо кримінальних правопорушень, передбачених у ч. 1 ст. 315 КК України та ч. 2 ст. 307 КК України. Як наслідок, особу визнано невинною за даними епізодами та виправдано за недоведеністю вчинення нею вказаних кримінальних правопорушень [51].*

Відповідно до абз. 2 п. 1 глави 3 розділу I Положення внесення відомостей до ЄРДР про призначення слідчого, процесуального керівника здійснюється невідкладно. Однак така вимога ч. 1 ст. 37 КПК України не завжди виконується реєстраторами.

Зокрема, станом на 1 вересня 2016 року в Україні у 4711 кримінальних провадженнях не призначено процесуальних керівників досудового розслідування

кримінальних правопорушень, з них у 61 провадженні, відомості про яке внесено до ЄРДР у 2012 році, у 433 – 2013 року, у 958 – 2014 року, 407 – 2015-го та 1018 – із січня по серпень 2016 року [358].

Із внесенням відомостей до ЄРДР формується *витяг* (додаток І, рис. 3) – дублікат електронного процесуального документа, якому електронна система автоматично присвоює унікальний ідентифікаційний номер та засвідчує юридичний факт призначення слідчого та прокурора – процесуального керівника, автоматично згенерований ЄРДР на основі внесених реєстратором даних. Він виступає одночасно способом фіксації початку досудового розслідування та його процесуальним оформленням, тобто є його матеріальною формою.

На початку розслідування слідчий перевіряє наявність вже розпочатих досудових розслідувань щодо того самого кримінального правопорушення (ч. 4 ст. 218 КПК України). За допомогою ЄРДР цей процес автоматизовано. Під час реєстрації в ЄРДР нового правопорушення електронна система проводить звірку з існуючими провадженнями та в разі встановлення збігів попереджає реєстратора про їх наявність. Окрім того, при внесенні в ЄРДР змін до картки Ф. 1 з'являється функція «дублікат», що дає можливість визначити кримінальні правопорушення, які є повними дублікатами раніше зареєстрованих проваджень (наприклад, якщо заяви про одне і те ж правопорушення надійшли з різних джерел) [255, с. 45].

У разі встановлення «дубліката» слідчий передає слідчому, який здійснює досудове розслідування, наявні у нього матеріали та відомості, повідомляє про це прокурора, потерпілого або заявника та вносить відповідні відомості до ЄРДР (ч. 4 ст. 218 КПК України). Положення у свою чергу містить вимогу щодо здійснення електронного оформлення вказаного процесуального рішення протягом 24 годин з моменту його прийняття (абз. 5 п. 1 глави 3 розділу І).

Запроваджені електронні новели усунули недоліки КПК України 1960 року, будучи спрямованими на спрощення початкового етапу досудового розслідування. Водночас практика кримінальної процесуальної діяльності ілюструє низку *процесуальних порушень*, які варто поділити на три групи: 1) *невнесення до ЄРДР відомостей про початок досудового розслідування за*

фактами, що підлягають реєстрації; 2) внесення до ЄРДР відомостей про початок досудового розслідування з викривленням даних, що мають істотне процесуальне значення; 3) внесення до ЄРДР відомостей про початок досудового розслідування за фактами, що не підлягають реєстрації.

Перша група таких порушень є найбільш процесуально ваговою та складається з 2 видів: а) з приховуванням факту – мінімізація або усунення паперових та електронних «слідів» порушення процесуальної процедури; 2) з фіксуванням факту – коли необґрунтована відмова заявнику у внесенні відомостей до ЄРДР фіксується в паперовому та електронному (АРМОП) форматі та можлива для відслідковування.

Щодо першого виду (з приховуванням факту) можемо визначити такі способи приховання злочинів, як: nereєстрація інформації про кримінальні правопорушення з різних мотивів у ЖСО (АРМОП) з подальшим невнесенням відомостей до ЄРДР; реєстрація інформації у ЖСО (АРМОП) не в повному обсязі та невнесення відомостей до ЄРДР щодо всіх кримінальних правопорушень; приєднання заяв і повідомлень до матеріалів кримінальних проваджень за іншими фактами, у тому числі шляхом внесення змін до Ф. 1 у ЄРДР (зміна фабули, завданих збитків тощо); незаконна передача матеріалів з ознаками вчинення кримінального правопорушення до іншого відділу (відділення) поліції без відповідної реєстрації в ЄРДР. Протягом 2013 року виявлено 2485 фактів приховування заяв чи повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події від реєстрації, у тому числі: не перереєстровано в ЖСО (АРМОП) із канцелярії – 696 фактів, із журналу особистого прийому громадян – 74. Упродовж 2013 року 1868 необґрунтованих рішень про списання «до справи» (як начебто невідтверджені факти) перенесено до ЄРДР [241, с. 27].

Наприклад, 20 вересня 2013 р. о 12 год. 35 хв. до Чернігівського РВ надійшло повідомлення про те, що цього ж дня о 10 год. 00 хв. за наданням медичної допомоги до фельдшера Владівського ФАП звернулась Б. та повідомила, що 19 вересня 2013 року за місцем проживання її побив співмешканець. У подальшому дільничним інспектором міліції складено висновок у порядку Закону

України «Про звернення громадян». Прокуратурою Чернігівського району відомості про вчинений злочин внесено до ЄРДР. 28 листопада 2013 року кримінальне провадження за результатами розслідування в порядку ст. 291 КПК України скеровано до суду з обвинувальним актом [241, с. 27].

Щодо другого виду (з фіксуванням факту) виокремлюємо: приховування злочину шляхом складання адміністративного протоколу і, таким чином, заниження рівня суспільної небезпеки діяння (наприклад, притягнення особи до відповідальності за ст. 173 «Дрібне хуліганство» Кодексу України про адміністративні правопорушення за наявності ознак злочину, передбаченого у ст. 122 «Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження» або ст. 296 «Хуліганство» КК України), а також відмову заявнику у внесенні відомостей до ЄРДР.

Загалом протягом 2016 року органами прокуратури виявлено та внесено в ЄРДР більше 3,2 тис. відомостей про кримінальні правопорушення, приховані від обліку органами НП. Із вказаної кількості кримінальних проваджень майже у 200 обвинувальні акти скеровані до суду (станом на січень 2017 року) [358].

У разі виявлення за результатами перевірки прихованих кримінальних правопорушень прокурор самостійно здійснює електронне оформлення рішення про початок провадження шляхом внесення відомостей за виявленим фактом до ЄРДР. Після цього відповідно до ч. 7 ст. 214 КПК України прокурор зобов'язаний невідкладно, але не пізніше наступного дня, з дотриманням правил підслідності передати наявні у нього матеріали до органу досудового розслідування та доручити проведення досудового розслідування, про що відомості вносяться до ЄРДР.

Перспективним напрямком усунення таких процесуальних порушень є об'єднання електронних систем дослідчого провадження (АРМОП) та досудового розслідування (ЄРДР) з впровадженням автоматизованого (електронного) процесуального контролю їх відомостей (наприклад, порівняння за ключовими словами), а також створення для заявника електронного порталу, що забезпечить оперативне отримання відомостей про результати розгляду поданої заяви, однак

виключатиме розголошення даних про подію правопорушення та її учасників (наприклад, номер заяви в АРМОР та прийняте рішення), що надасть можливість оперативного оскарження невнесення даних до ЄРДР слідчому судді. *Більш детально це питання розглянуто в розділі 5.*

До другої групи процесуальних порушень належать: реєстрація до ЄРДР рапортів замість повідомлень контролюючих органів та звернень громадян; завідомо неправильна кваліфікація кримінальних правопорушень тощо.

Усупереч вимогам ч. 5 ст. 214 КПК України реєстратори з метою штучного збільшення показників вносять до ЄРДР відомості про самостійне виявлення злочинів оперативними підрозділами МВС, на підставі рапорту, за наявності заяв громадян та інших повідомлень (інформації контролюючих органів та юридичних осіб). Унаслідок відсутності в ЄРДР даних про заявника останній позбавляється прав, визначених у ч. 2 ст. 60 КПК України.

Наприклад, відповідно до даних ЄРДР (станом на листопад 2013 року) слідчими органів внутрішніх справ Дніпропетровської області у 2013 році внесено до ЄРДР відомості щодо 140 022 кримінальних правопорушень, з яких 55 649, або 39,7% від усіх зареєстрованих злочинів, реєстраторами обліковано як виявлені працівниками підрозділів МВС. При цьому у 45 682, або 82%, «самостійно виявлених» були заяви про вчинення злочину від фізичних або юридичних осіб. Із 235 тис. кримінальних правопорушень, які значаться як виявлені протягом 2013 року службами БЕП, БНОН, ДАІ, понад 80% (190 тис.) внесені до ЄРДР на підставі рапортів за наявності заяв громадян чи повідомлень підприємств, установ, організацій [358].

Вказані порушення виявлені за допомогою Твору, 44 674 безпідставно облікованих фактів виявлення злочинів працівниками органів внутрішніх справ знято з обліку в ЄРДР [87, с. 5]. Згідно з технічними завданнями автора унеможливлено подвійну реєстрацію заяви (повідомлення) та рапорту (додаток І, рис. 1, 2), що ілюструє можливість запровадження превентивного електронного процесуального контролю через використання електронного кримінального провадження. *Більш детально це питання розглянуто в розділі 5.*

Також на досліджуваному етапі практика свідчить про численні випадки завідомо неправильної попередньої кваліфікації кримінальних правопорушень.

Так, з 1 січня 2016 року по 1 вересня 2016 року неправильно кваліфіковано (не враховано проникнення) 1191 провадження, з них 739 проваджень закрито. Зокрема, Мелітопольським відділом поліції ГУНП в Запорізькій області за ч. 1 ст. 185 КК України кваліфіковано повідомлення від 14 січня 2016 року про те, що в період часу з 17 год 00 хв 13 січня 2016 року до 8 год 00 хв 14 січня 2016 року невстановлена особа шляхом пошкодження замка проникла до нежитлового приміщення, яке розташоване у під'їзді № 1 у будинку 81 за адресою: м. Мелітополь, пр-т Б. Хмельницького, звідки таємно викрала полімерний шланг для поливу довжиною 60 м, чим спричинила матеріальний збиток [358].

Процесуальна процедура може бути дотримана в досліджуваній частині за допомогою електронних засобів процесуального контролю. Вже сьогодні, за умови вдосконалення аналітичних можливостей ЄРДР, можна оперативно отримати додаткові дані про укриті злочини, несвоєчасну їх реєстрацію тощо. Так, за результатом обробки баз даних ЄРДР Твір надає показники кількості та категорії правопорушень (у розрізі областей), у тому числі щодо неправильної кваліфікації діяння, у вигляді цифрових та деталізованих таблиць (із зазначенням фабул, номерів проваджень, дат реєстрації, слідчих та прокурорів тощо) (додаток М, рис. 6-15).

Зокрема, станом на 1 вересня 2016 року виявлено 114 фактів укриття злочинів шляхом заниження їх кваліфікації: ст. 125 (49), 126 (2), 129 (1), 185 (46), 296 (5), 356 (11) КК України, в усіх випадках мало місце відкрите заволодіння майном, у 24 – із застосуванням насилля, у 9 – розбійні напади [358].

Розширенню можливостей автоматизованого аналізу сприяє переведення кримінальної процесуальної інформації в електронний формат. Відповідно до ч. 6 розділу VII Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами НП в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні від 7 липня 2017 року № 575 у разі затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення її

дактилоскопічна карта надсилається до уповноваженого підрозділу інформаційного забезпечення. Якщо затримана особа підозрюється у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину, дактилоскопічна карта затриманого обов'язково надсилається до Департаменту Інтерполу та Європолу НП або підрозділів Інтерполу та Європолу ГУНП (в електронному форматі *.nst*) для перевірки за обліками Генерального секретаріату Інтерполу [115, с. 1].

Чим більше категорій даних може бути згенеровано для подальшого автоматизованого аналізу за допомогою електронних логічних алгоритмів, тим ширше коло порушень може бути виявлено та попереджено електронною системою. Зокрема, шляхом обробки попередньо згенерованих баз даних ЄРДР та АРМОП Твір, зіставляючи фабули зареєстрованих правопорушень щодо викрадених речей з даними АРМОП про вилучення речей під час затримання правопорушників, генерує пари збігів, які вказують на потенційного підозрюваного. При застосуванні цього алгоритму для обробки баз даних НП, ДПСУ, ДФСУ, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної міграційної служби України, лікувальних установ (у разі впровадження таких електронних реєстрів) інформаційна система за ключовими алгоритмами виявлятиме приховані злочини автоматично [420, с. 111].

Яскравим прикладом *третьої* групи процесуальних порушень є внесення до ЄРДР відомостей в порядку ст. 214 КПК України на підставі рапортів оперативних підрозділів МВС України, в яких відсутні достатні відомості, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення.

Зокрема, із 166 кримінальних правопорушень, передбачених ст. 203-2 КК України (зайняття гральним бізнесом), виявлених безпосередньо правоохоронними та контролюючими органами Дніпропетровської області у 2013 році, факти, зазначені у таких рапортах, не підтвердилися у 102 випадках (61,5%), а у провадженнях щодо 38 кримінальних правопорушень вказаної категорії, які розслідувались, лише одній особі повідомлено про підозру, 23 провадження залишились без встановлення осіб, які вчинили злочини [358].

Так, Індустріальним РВ Дніпропетровського МУ ГУМВС України в області

на підставі лише одного рапорту працівника ДСБЕЗ, який нічим не підтверджувався, внесено до ЄРДР відомості про виявлення зазначеним підрозділом факту зайняття невстановленими особами гральним бізнесом за конкретною адресою. Надалі при виконанні доручення слідчого про проведення слідчих дій цим же оперативним працівником складено рапорт про відсутність інформації про наявність за даною адресою грального закладу [358].

У зв'язку з неналежними матеріалами, які були підставою для внесення відомостей до ЄРДР, із 99 кримінальних проваджень зазначеної категорії, внесених до ЄРДР за матеріалами УДСБЕЗ ГУМВС в Дніпропетровській області, закрито у зв'язку з відсутністю події або складу злочину кожне друге (55), ще 14 розслідувались понад 2 місяці без встановлення осіб, які вчинили злочин [391, с. 194].

Зокрема, Жовтневим РВ Криворізького МУ ГУМВС у Дніпропетровській області на підставі рапорту дільничного інспектора про виявлення ним факту вирощування 7 рослин конопель гр. К., незважаючи на те, що кримінальна відповідальність за вчинення таких дій можлива за умови вирощування від 10 таких рослин, до ЄРДР внесені відомості про виявлення службою дільничних інспекторів міліції зазначеного райвідділу злочину, передбаченого ч. 1 ст. 310 КК України, розпочато досудове розслідування, яке тривало майже місяць, у провадженні призначено та проведено експертизу, на що були витрачені державні кошти [87, с. 6].

Описані порушення виявлено в ході експериментального запровадження алгоритмів електронного процесуального контролю на підставі Твору.

Визначаючи напрями підвищення результативності інформаційного забезпечення на стадії досудового слідства, І.О. Ієрусалимов [113, с. 6], Є.Д. Лук'янчиков [191, с. 9], О.О. Пунда [309, с. 7] та інші доводять, що одним із своєчасних, повних сучасних можливостей є досягнення наукового технічного прогресу. Підкреслюється, що, оскільки ці досягнення використовуються у специфічній сфері пізнавальної діяльності, на законодавчому рівні мають бути чітко визначені форми, суб'єкти й порядок їх використання [248, с. 136].

Так, Ю.І. Кицан розглядає підслідність як загальну умову досудового розслідування та як правовий інститут, норми якого регламентують ознаки (властивості) кримінальних справ, визначають слідчих конкретного уповноваженого органу досудового розслідування та містять обов'язки (повноваження) слідчого й прокурора [133, с. 5]. Стосовно повноважень слід зазначити, що відповідно до абз. 2 п. 3 гл. 3 розділу II Положення при прийнятті рішення про передачу кримінального провадження за підслідністю відомості до ЄРДР необхідно вносити одночасно з направленням до органу досудового розслідування матеріалів кримінального провадження (додаток І, рис. 4). Така функція доступна в ЄРДР виключно прокурору.

У свою чергу, Л.М. Лобойко вважає, що підслідність – це сукупність встановлених законом ознак кримінального провадження, згідно з якими воно належить до відання того чи іншого органу досудового розслідування [181, с. 189]. Науковець дотримується тієї ж позиції, що й М.С. Строгович, який під підслідністю розумів властивість справи, яка полягає в тому, що вона належить до відання того чи іншого слідчого або категорії слідчих [429, с. 41]. Аналогічний підхід викладено у виданнях за редакцією В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило [156] та В.В. Коваленка, Л.Д. Удалової, Д.П. Письменного [155].

Із впровадженням ЄРДР постала проблема процесуального контролю та керівництва при скеруванні кримінального провадження за підслідністю, оскільки після заповнення електронних цифрових контурів у відповідній формі ЄРДР після підтвердження спрямування кримінального провадження відповідному органу електронні дані зникали зі списку кримінальних проваджень як слідчого, процесуального керівника, так і керівника органу досудового розслідування та керівника прокуратури. Вказане кримінальне провадження ставало «доступним» лише керівнику слідчого підрозділу – отримувачу. Керівник прокуратури «отримував» провадження після його прийняття в електронній системі керівником ОДР.

Згідно з технічним завданням автора ЄРДР у цій частині вдосконалено,

зокрема сьогодні кримінальне провадження доступне керівнику органу прокуратури в електронній системі одразу після внесення до неї відомостей про скерування провадження за підслідністю, що дає можливість своєчасного призначення прокурора – процесуального керівника. Вказане свідчить про контрольні можливості ЄРДР.

Рішення про *об'єднання чи виділення* матеріалів досудового розслідування приймає виключно прокурор (ст. 217 КПК України). Як зазначено в абз. 16 п. 1 глави 2 розділу I Положення, вказане рішення також підлягає електронному оформленню в ЄРДР відповідно до абз. 5 п. 1 глави 3 розділу I Положення протягом 24 годин з моменту його прийняття.

Принципово новим порівняно з КПК 1960 року є виняткове повноваження прокурора визначати місце проведення досудового розслідування (ч. 3 ст. 218 КПК України). Так, А.А. Омаров зазначає, що процедура встановлення місця проведення досудового розслідування передбачає два можливі процесуальні порядки: а) «автоматично», якщо збігаються місце вчинення кримінального правопорушення та територіальна юрисдикція органу досудового розслідування, який розпочав кримінальне провадження; б) на підставі рішення прокурора, коли місце вчинення кримінального правопорушення встановити неможливо, або на нього не поширюється юрисдикція відповідного органу [239, с. 13-14]. Так, слідчий після внесення до ЄРДР відомостей, у тому числі «непідслідного» злочину, невідкладно направляє прокурору повідомлення про початок досудового розслідування, в якому зазначає відомості, передбачені ч. 5 ст. 214 КПК України, що надає прокурору можливість, у разі необхідності, визначити підслідність з урахуванням вимог ч. 3 ст. 218 КПК України щодо місця виявлення ознак кримінального правопорушення, місця перебування підозрюваного чи більшості свідків, місця закінчення кримінального правопорушення або настання його наслідків.

Початковий етап досудового розслідування найбільш повно охоплений ЄРДР, адже у кримінальному процесуальному законі передбачено електронну реєстрацію в ЄРДР всіх рішень цієї стадії, початок досудового розслідування

підтверджується витягом з ЄРДР, автоматично згенерований електронною системою на основі внесених даних, що наразі створює умови до уніфікації (у виді формулярів) всіх процесуальних рішень, які автоматично стають «учасниками» електронного кримінального провадження та відповідного процесуального контролю.

Разом з тим сьогодні вбачається потреба законодавчого закріплення стадії дослідчого провадження та поєднання за допомогою інтеграційної системи електронних систем дослідчого провадження (АРМОР) та досудового розслідування (ЄРДР), визначення в КПК України процесуального статусу ЄРДР як електронного процесуального документа та закріплення поняття «обліково-реєстраційна дисципліна досудового провадження» (додаток Д).

2.3. Електронна кримінальна процесуальна діяльність під час здійснення досудового розслідування

Основою всієї кримінальної процесуальної діяльності, спрямованої на вирішення кримінально-правового спору між сторонами, є забезпечення доведеності обвинувачення – твердження про вчинення певною особою діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, висунуте у встановленому кримінальним процесуальним законом порядку [84, с. 4]. Наведене визначає ключову роль етапу збирання та перевірки доказів, спрямованого на створення правового «фундаменту» для притягнення того, хто вчинив кримінальне правопорушення, до відповідальності.

Згідно зі ст. 84 КПК України доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому Кодексом порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню [157, с. 4].

Досліджуючи докази та доказування, вчені В.Я. Дорохов [89, с. 108-117],

Ф.Н. Фаткуллін [483], В.І. Зажицький [102, с. 3-4], Н.В. Сібільова [338], Є.А. Доля [86, с. 27-63] вважають, що це є категорії, властиві лише стадіям досудового розслідування та судовим стадіям. На думку Л.М. Карнеєвої [125, с. 96-98; 124, с. 96-98], М.П. Кузнецова [163], С.М. Стахівського [360, с. 126-127], доказування згідно з КПК 1960 року відбувалося й на стадії порушення провадження у кримінальній справі, тобто доказами оперували і на цій стадії кримінального процесу.

Враховуючи положення ч. 3 ст. 214 КПК України щодо можливості проведення огляду місця події у невідкладних випадках до внесення відомостей до ЄРДР, кримінальний процесуальний закон вказує на застосування поняття доказів та доказування на дослідчому провадженні.

З точки зору О.П. Острійчука, процесуальне джерело доказів – це матеріальний носій інформації, який зберігає відомості про кримінальне правопорушення, а також про обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, що пройшли через призму КПК України і використовуються сторонами кримінального провадження, судом і слідчим суддею для прийняття процесуальних рішень та під час доказування [250, с. 9]. На думку Н.С. Карпова, процесуальні джерела доказів – це форма закріплення та збереження фактичних даних [155, с. 130].

Водночас у Кримінальному процесуальному кодексі наведено вичерпний перелік джерел доказів: *показання, речові докази, документи, висновки експертів* (ст. 84 КПК України), із зазначенням, що *процесуальні дії* під час кримінального провадження (відповідно й докази) фіксуються в трьох формах: *у протоколі; на носії інформації, на якому за допомогою технічних засобів зафіксовані процесуальні дії; у журналі судового засідання* (ч. 1 ст. 103 КПК України). Отримання (збирання) доказів або перевірка вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні відбувається шляхом проведення слідчих (розшукових) дій (ч. 1 ст. 223 КПК України). Закон передбачає *дев'ять слідчих (розшукових) дій*: допит (ст. 224-226 КПК); пред'явлення для впізнання (ст. 228-230 КПК); обшук (ст. 234 КПК); огляд (ст. 237 КПК); огляд трупа,

ексгумація (ст. 238, 239 КПК); слідчий експеримент (ст. 240 КПК); освідування особи (ст. 241 КПК); проведення експертизи (ст. 242 КПК); отримання зразків для експертизи (ст. 242, 245 КПК).

Науковці по-різному визначають суть збирання доказів. Так, О.М. Ларін вважає, що виявлення доказів пов'язано з фактичними даними, які слідчий повинен закріпити та зафіксувати як докази [174, с. 45]. Натомість Р.С. Белкін вказує, що збирання доказів складається з процесуальних дій, під час яких слідчий виявляє, вилучає, фіксує та приймає заходи щодо збереження доказів [18, с. 17-21]. У свою чергу, В.М. Тертишник, С.В. Слінько [451, с. 6; 348], І.Б. Михайловська [215, с. 61], Л.М. Карнеєва [124, с. 33.] розуміють цей процес як виявлення, збирання, *фіксацію* і дослідження доказів. Окрім того, Л.М. Карнеєва зазначає, що пошук і виявлення доказів, а також їхнє закріплення (*фіксація*) складають самостійні стадії процесу доказування [124, с. 43]. У свою чергу, М.М. Міхеєнко в процес збирання доказів включає їх виявлення, збирання і *закріплення* [217, с. 86], а Л.І. Щербина під збиранням доказів розуміє пошук, сприйняття і *закріплення* доказової інформації [519, с. 18]. Викладене дає можливість дійти висновку, що *фіксація (закріплення) доказової інформації є обов'язковим елементом процесу збирання доказів*.

На думку С.А. Шейфера, доказ може вважатися отриманим лише після фіксації здобутої інформації в запропонованій кримінально-процесуальним законом формі, що забезпечує максимально повне зберігання і використання отриманих даних у цілях доказування. Відзначаючи деяку умовність терміна «збирання доказів», науковець пише, що «не можна представляти справу так, що докази існували в природі і до проведення слідчих дій. Якби це було так, завдання слідчого стало б гранично простим: відшукати і долучити до справи готові докази. Насправді процес формування доказів виявляється значно більш складним. Суворо кажучи, в початковий момент доказування предметом пізнавальної діяльності слідчого є не докази, а сліди певної події, що залишилися на предметах матеріального світу і у свідомості людей. Проводячи слідчі дії, слідчий виявляє ці сліди, інформацію, що в них міститься, і фіксує це в процесуальних актах»

[509, с. 132]. Фіксація розглядається у кримінальному процесі та криміналістиці як один з елементів збирання доказів. Зокрема, О.М. Ларін, О.І. Трусів, С.І. Данилова, В.М. Тертишник та інші процесуалісти розглядають її як закріплення доказів, їх процесуальне оформлення, тобто надання їм законної сили. З цього приводу Р.С. Белкін справедливо зауважив, що процесуальне визначення поняття фіксації доказів у певному розумінні можна вважати формальним, що зумовлюється насамперед її високою значимістю в процесі доказування [23, с. 6].

У колі науковців точиться суперечка про те, чи передбачено в чинному кримінальному процесуальному законі електронний спосіб фіксації доказів. Відповідь на це запитання однозначно є позитивною, адже у КПК України визначено процесуальні процедури: фіксації процесуальних дій технічними засобами на електронному носії (п. 2 ч. 1 ст. 103 КПК України, ін.); гласного та негласного отримання електронної інформації (абз. 2 ч. 1 ст. 159, абз. 2 ч. 2 ст. 168, ст. 263, ст. 264, ст. 268 КПК та ін.); фіксації доказів в електронному форматі (абз. 6 ч. 6 ст. 100 КПК та ін.); фіксації електронних доказів (ст. 265 КПК та ін.); дистанційного провадження – здійснення провадження в електронному форматі (телефонної конференції, відеоконференції тощо) (ст. 232, 336, 567 КПК), а також електронні документи (ч. 2, 3 ст. 99 КПК) та електронні процесуальні документи (ч. 1 ст. 214, ч. 6 ст. 371 КПК та ін.).

Запроваджена КПК України 2012 року паперово-електронна модель кримінального провадження передбачає три формати процесуального оформлення доказів: паперовий, електронний та змішаний (паперовий з елементами електронного або навпаки).

На нашу думку, **електронні докази** – це інформація, що зберігається в електронному вигляді на будь-яких типах електронних носіїв, в електронних пристроях чи електронних інформаційних системах та відповідає вимогам ст. 84 КПК України.

Електронний формат обумовлений, по-перше, характером носія інформації, по-друге, способом процесуального оформлення (фіксації) інформації. *Носієм*

інформації є матеріальний об'єкт, призначений для запису, передачі та зберігання інформації. Носії інформації поділяються на: паперові (рукописні, друковані), з магнітним або оптичним записом (магнітні стрічки та диски, оптичні диски CD та DVD, магнітооптичний компакт-диск (CD-MO)), електронні (карта пам'яті, флеш-пам'ять, сервер та ін.). Наявність різних видів носіїв інформації не виключає їх взаємоіснування, а лише доповнює та розширює можливості їх використання [334]. Носієм інформації є кіберпростір у вимірі фізично існуючої інфраструктури, що складається з серверів, підводних кабелів, супутників, точок обміну трафіком і центрів обробки даних. Також до носіїв інформації варто віднести пам'ять (свідомість) людини, що зберігає інформацію про певні події чи явища.

Залежно від форми вираження носія інформації джерела доказів поділяються на *матеріальні* – мають фізичне відображення (електронний носій): електронний документ, відеозапис, дані операторів надання телекомунікаційних послуг, банківська інформація, сюди ж варто віднести *речові докази та документи*; *нематеріальні джерела* – не мають фізичного відображення, а їх фіксація здійснюється безпосередньо під час досудового розслідування. Наприклад, обставини події злочину, зафіксовані у свідомості людини, встановлюються під час проведення слідчих (розшукових) дій; ознаки предметів або процесів, які встановлюються шляхом проведення експертного дослідження. Тобто під час досудового розслідування повністю створюється фізичне вираження доказу – *показання та висновки експертів*.

Таким чином, для останньої групи джерел доказів ключового значення набуває процесуальне оформлення – спосіб закріплення доказів у визначеному КПК України порядку з метою їх збереження для подальшого дослідження та використання під час кримінального провадження, що передбачає фіксацію певної події, факту чи предмета та посвідчення отриманих матеріалів, що може бути здійснено на паперовому або електронному носії (фіксація на відео, аудіо, фото, у формі електронного протоколу тощо).

Отже, речові докази та документи є електронними доказами лише у

випадку, коли їх джерелом є інформація, що зберігається (передається) в електронному вигляді. В даному випадку спосіб фіксації визначає кінцевий вигляд доказу: повністю електронний (електронне процесуальне оформлення) чи змішаний (процесуальне оформлення на паперовому носії). Показання та висновки експертів не є електронними доказами в класичному вигляді, оскільки є нематеріальними та створюються під час досудового розслідування шляхом електронної фіксації показань або створення висновку експерта в електронному форматі. Вибір способу процесуального оформлення визначає формат здобутого доказу.

Результати соціологічних опитувань спеціалізованих суб'єктів кримінального процесу свідчать, що лише 15,12% респондентів найбільш ефективним вважають використання паперових носіїв інформації (10,8% слідчих, 20,8% прокурорів, 20,4% адвокатів та 8,5% суддів (слідчих суддів)); 22,53% опитаних найефективнішими визнали електронні носії (23,2% слідчих, 24,6% прокурорів, 22,7% адвокатів та 19,6% суддів (слідчих суддів)); 62,35% – змішані (66% слідчих, 54,6% прокурорів, 56,9% адвокатів та 71,9% суддів (слідчих суддів)) (додатки Е, Є, Ж, З).

Як зазначає Н.М. Ахтирська, електронні докази мають спільні риси з традиційними доказами, але водночас відзначаються низкою унікальних характеристик: 1) їх не видно неозброєним оком: вилучити їх найчастіше може лише спеціаліст; 2) вони є нестійкими, за певних обставин інформація в пам'яті пристрою може бути змінена або втрачена. Наприклад, у разі розрядки пристрою або недостатності пам'яті система накладає (записує) нову інформацію замість попередньої, а це значить, що й докази можуть бути знищені. Комп'ютерна пам'ять може бути пошкоджена або знищена під впливом фізичних факторів (високий рівень вологості, висока температура) та електромагнітних хвиль; 3) вони можуть бути змінені або знищені в процесі експлуатації пристрою: пам'ять комп'ютера постійно змінюється на команду користувача («зберегти», «знищити») або операційної системи; 4) їх можна копіювати без втрати якості необмежену кількість разів, й будь-яка наступна копія не буде відрізнятися від

оригіналу. Завдяки цій унікальній особливості різні спеціалісти можуть паралельно й одночасно досліджувати копії одного й того ж документа, не торкаючись оригіналу; 5) нові технології розвиваються з великою швидкістю, а тому методи й процедури збору та дослідження електронних доказів мають постійно оновлюватися [7, с. 125]. На впровадженні альтернативних засобів фіксації кримінального провадження, зокрема електронних, наполягають також В.А. Терьохін і А.Є. Федюнин [60, с. 117].

У свою чергу, І.О. Крицька виділяє такі характерні властивості цифрових джерел доказової інформації, які обґрунтовують їх особливий процесуальний статус: а) неречовий характер, що пов'язано з відсутністю міцного зв'язку з матеріальним носієм; б) неможливість безпосереднього сприйняття та подальшого дослідження цифрової інформації, тобто, вона повинна бути інтерпретована та перекодована за допомогою спеціальних технічних засобів і програмного забезпечення; в) існування можливості дистанційного внесення змін до неї та її знищення; г) специфічний порядок збирання, перевірки й оцінки цифрових джерел доказової інформації [160, с. 304].

Розглядаючи комбіновану фіксацію текстової та графічної інформації в протоколі огляду місця події з використанням можливостей комп'ютерних технологій, В.В. Бірюков вказує, що під час складання протоколу огляду місця події, відтворення обставин події тощо навіть у «польових» умовах, із використанням портативного комп'ютера і цифрової фотокамери слідчий одним натисканням клавіші маніпулятора може зафіксувати та вставити необхідне електронне фотозображення в текст цього документа. Поєднання графічного зображення об'єкта і письмового фрагмента утворюють так звані інформаційні блоки, з яких складається протокол. Ці блоки відображають найрізноманітнішу інформацію, що всебічно характеризує місце події. Вони містять інформацію орієнтуючого, оглядового, вузлового і детального характеру. За можливості поєднання в протоколі текстової та графічної інформації як складових частин єдиного документа зазначені технології дають змогу перетворити протокол на досить ємне джерело об'єктивних фактичних даних, що лежать в основі побудови

інформаційної моделі події злочину [23, с. 8].

Показання можна задокументувати такими слідчими діями: допит (ст. 224-226, 232, 351-353 КПК України); пред'явлення особи, трупа чи речей для впізнання (ст. 228-230, 232 КПК України); обшук (ч. 8 ст. 234 КПК України); огляд (ч. 4 ст. 237 КПК України); слідчий експеримент (ст. 240 КПК України); освідчування особи (ст. 241 КПК України); виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 272 КПК України); використання конфіденційного співробітництва (ст. 275 КПК України).

Процесуальну процедуру фіксації показань під час досудового розслідування у КПК України 2012 року розширено застосуванням сучасних інформаційних технологій, зокрема у ст. 232, 336, 567 передбачено можливість проведення дистанційного досудового розслідування у режимі відео- або телефонної конференції. Вказана процесуальна процедура передбачає застосування технічних засобів і технологій, що мають забезпечувати належну якість зображення і звуку, а також інформаційну безпеку.

Слідчі (розшукові) дії, що передбачають отримання показань, оформляються шляхом складання визначеного у КПК України процесуального документа – протоколу (п. 1 ч. 1 ст. 103, ст. 104-106, ч. 1 ст. 228, ч. 1 ст. 229, ст. 231, ч. 6 ст. 240 КПК України). Разом з тим у ст. 103 КПК України передбачено також можливість фіксації процесуальних дій за допомогою технічних засобів на електронному носії інформації без складання його паперового «двійника». Так, у ч. 5 ст. 224 КПК України вказано, що під час допиту може застосовуватися фотозйомка, аудіо- та/або відеозапис; при пред'явленні особи для впізнання можуть бути залучені спеціалісти для фіксування впізнання технічними засобами (ч. 8 ст. 228 КПК України), фотографії осіб, речей чи трупа, що пред'являлися для впізнання, матеріали відеозапису додаються до протоколу (ч. 3 ст. 231 КПК України); згідно з ч. 2 ст. 249 КПК України під час слідчого експерименту можуть проводитися фотографування, звуко- чи відеозапис, які додаються до протоколу; під час освідчування особи за

необхідності здійснюється фіксування наявності чи відсутності на тілі особи, яка підлягає освідуванню, слідів кримінального правопорушення або особливих прикмет шляхом фотографування, відеозапису чи інших технічних засобів (ч. 4 ст. 241 КПК України).

Згідно з проведеним опитуванням електронне оформлення (аудіо-, відеофіксацію) під час допиту використовують 47,4% слідчих, 60,4% прокурорів та 32,6% адвокатів. Щодо обшуків, то про їх електронну фіксацію вказали 37,1% слідчих, 44% прокурорів та 52,4% адвокатів. У свою чергу, НС(Р)Д фіксують в електронному форматі 87,6% слідчих та 52,2% прокурорів. При цьому судді (слідчі судді) зазначають, що у провадженнях, які перебували в них на розгляді, 42,8% допитів, 40,7% обшуків та 76,7% НС(Р)Д зафіксовані в електронному форматі (додатки Е, Є, Ж, З).

Фіксування провадження в суді здійснюється в журналі судового засідання та одночасно і без винятків (п. 23 ч. 1 ст. 3 КПК України), згідно з п. 7 ч. 3 ст. 129 Конституції України та ч. 5 ст. 27 КПК України, у повному обсязі технічними засобами, якими може бути техніка звукозапису, іноді – відеозапису й фотографії, причому офіційним записом судового засідання є лише технічний запис, здійснений судом у передбаченому КПК України порядку [158, с. 240].

Таким чином, сьогодні протокол допиту (пред'явлення для впізнання, слідчого експерименту, освідування тощо) *може мати паперовий, електронний (аудіо- чи відеозапис) або змішаний формат.*

На можливість застосування електронного протоколу допиту та електронної форми розписки вказують О.П. Кучинська та І.В. Черниченко [172, с. 44].

Також А.Х. Гаріфулліна й О.С. Сухарева обґрунтовують впровадження електронного протоколу в кримінальну процесуальну діяльність, зазначаючи, що для здійснення цього завдання необхідним є відповідне програмне забезпечення; доцільне використання комп'ютерних технологій у кримінальному процесі значно підвищить показник роботи і в недалекому майбутньому чітко зможе продемонструвати позитивні результати, тим самим довівши свою затребуваність. У даний час зарубіжні країни накопичили достатній досвід роботи з такого роду

комп'ютерними технологіями і за необхідності можна скористатися їх знаннями у вирішенні питань, які будуть виникати у використанні електронних документів [60, с. 116-117].

На думку Ю.М. Соколова, альтернативні засоби фіксують послідовність одержуваних відомостей, інтонації, паузи, логічні наголоси, транслюють загальну спрямованість й атмосферу допиту, що істотно доповнює деколи сенс усного повідомлення і не позначається на паперовому носії в протокольній формі. Він також уточнює, що альтернативні засоби фіксації можуть застосовуватися слідчим (дознавачем) не для простого доповнення протоколу, а для більш точного відображення в дійсності ретроспективної події злочину та його обставин, які закріплені в ньому в найзагальнішому вигляді або зовсім недоступні протоколюванню. Навіть більше – вчений доходить висновку, що перевагу слід віддавати останнім (електронним носіям), незважаючи на те, що КПК акцентує увагу на протоколі [356, с. 31].

Розглядаючи електронний сегмент кримінального провадження, зазначимо, що вимога щодо внесення до ЄРДР даних про процесуальні дії, під час яких отримано показання, поки що відсутня як у КПК України, так і у відомчих актах, що регулюють роботу ЄРДР. Водночас у функціоналі підсистем ЄРДР у кожному провадженні існує вкладка «Прикріплені файли». І хоч робота у цій частині не врегульована нормативно, вказане дає можливість завантаження, редагування та вилучення електронних файлів, у тому числі тих, на яких зафіксовано процесуальні дії, та є інструментом обміну електронними даними між суб'єктами сторони обвинувачення.

Відповідно до проведеного опитування *лише 13,9% слідчих та 29,9% прокурорів використовують таку можливість ЄРДР (49,8% слідчих та 42,1% прокурорів не використовують). При чому 36,6% слідчих та 28% прокурорів взагалі не відомо про таку можливість ЄРДР* (додатки Е, Є).

Створення під час допиту електронного протоколу або фіксація процесуальної дії в аудіо-, відеоформаті з подальшим завантаженням електронного файлу до ЄРДР (для паперових матеріалів – з попереднім

відцифруванням) забезпечують їх надійне зберігання та оперативний доступ до них суб'єктів сторони обвинувачення. Вказана функція дає можливість повного формування електронного кримінального провадження. Компонування електронних доказів можна здійснювати блоками за видом процесуальних дій чи епізодами злочинної діяльності. Таким чином, вирішується проблема «багатотомників» при пересиланні матеріалів між суб'єктами сторони обвинувачення та здійсненні відкриття матеріалів іншій стороні відповідно до ст. 221, 290 КПК України.

Враховуючи потребу інформатизації, спрощення процесуальних процедур та економії часових та матеріальних ресурсів, ключовими завданнями щодо провадження слідчих (розшукових) дій є: а) необхідність надійної ідентифікації особи допитуваного з урахуванням посвідчувального аспекту (визначення приналежності традиційного підпису часто викликає труднощі); б) переведення паперових процесуальних документів у електронний формат; в) забезпечення швидкої передачі даних між суб'єктами комунікації (службова особа – допитуваний) та між суб'єктами сторони обвинувачення; г) встановлення елементів автоматизованого контролю.

Реалізація зазначеного передбачає два етапи переходу до електронної фіксації: 1) використання доступних уже сьогодні електронних можливостей для електронної фіксації процесуальних дій; 2) перехід до використання нових форм електронної процесуальної взаємодії, що потребує внесення змін до кримінального процесуального законодавства та вдосконалення технічних можливостей ЄРДР, розробка нових модулів та підсистем.

Так, електронний формат даних дасть можливість їх автоматизованої обробки та впровадження елементів *автоматизованого процесуального контролю*. Наприклад, у ч. 2 ст. 65 КПК України заборонено допит як свідка захисника, представника потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача, адвоката – стосовно відомостей, які становлять адвокатську таємницю; нотаріуса – стосовно відомостей, які становлять нотаріальну таємницю, тощо. За наявності реєстрації даних про цю слідчу дію та

впровадження алгоритму «червоної лінії» в ЄРДР (*детальніше це питання розглядатиметься в підрозділі 5.4*), у разі виявлення такого порушення електронна система заборонить проведення цієї слідчої дії та одразу інформуватиме керівника органу досудового розслідування, процесуального керівника або керівника прокуратури. Навіть більше, після переведення «паперових» допитів в електронний структурований формат електронна система за допомогою відповідних алгоритмів зіставлятиме дані провадження (фабулу, показання інших осіб), автоматично аналізуючи інформацію за ключовими словами та логічними (математичними) рівностями щодо контролю очевидно недопустимих відомостей.

Предмети, які можуть бути **речовими доказами**, можна отримати внаслідок: тимчасового доступу до речей і документів (ст. 159 КПК України); тимчасового вилучення майна (ст. 167 КПК України); обшуку (ст. 234 КПК України); огляду (ст. 237 КПК України); огляду трупа (ст. 238 КПК України); огляду трупа, пов'язаного з ексгумацією (ст. 239 КПК України); освідкування особи (ст. 241 КПК України); отримання зразків для експертизи (ст. 245 КПК України); арешту, огляду і виїмки кореспонденції (ст. 261, 262 КПК України); обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267 КПК України); контролю за вчиненням злочину (ст. 271 КПК України); виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 272 КПК України); негласного отримання зразків, необхідних для експертного дослідження (ст. 274 КПК України).

Електронними речовими доказами виступають електронні носії інформації, електронні пристрої, інші предмети, що з огляду на технічні характеристики можуть зберігати, обробляти чи передавати дані в електронному форматі.

Щодо співвідношення цифрової інформації та речових доказів у системі процесуальних джерел доказів кримінального процесу України позиції науковців розходяться. Так, О.Г. Григор'єв, М.М. Єгоров, А.С. Білоусов ототожнюють цифрову інформацію та речові докази. Зокрема, О.Г. Григор'єв бачить можливим

існування цифрової інформації та її носіїв лише в межах речових доказів і документів [72, с. 98]. У свою чергу, М.М. Єгоров зауважує, що зазначені вище об'єкти можуть мати статус як речових доказів, так і документів, однак у випадку виникнення конкуренції перевагу треба надавати речовим доказам [9, с. 19]. Також С.В. Васильєв та Л.М. Ніколенко дотримуються думки, що цифрова інформація та її носії за своєю природою більше тяжіють до документів [45, с. 113]. У свою чергу, Д.М. Цехан, Н.А. Зігура, Г.В. Кудрявцева вважають за доцільне виокремлення цифрових доказів як самостійного процесуального джерела доказів. Так, беручи до уваги наявні нині концепції класифікації доказів, Д.М. Цехан зазначає, що цифрова інформація та її носії з урахуванням унікальних характеристик (передусім нематеріального характеру) не можуть бути віднесені до жодної класифікаційної групи [495, с. 259]; Н.А. Зігура та Г.В. Кудрявцева пропонують відмежувати комп'ютерну інформацію від речових доказів на підставі критеріїв доказового значення, механізму утворення, сприйняття та середовища існування [109, с. 47]. На нашу думку, цифрова інформація залежно від умов, способу й суб'єкта створення, процедури отримання та закріплення може бути будь-яким із джерел доказів.

Під час обшуку слідчий, прокурор має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення обшуканого житла чи іншого володіння особи чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати і вилучати документи, тимчасово вилучати речі, які мають значення для кримінального провадження (ч. 7 ст. 236 КПК України). Такі ж дії мають право проводити слідчий, прокурор або за їх дорученням залучений спеціаліст при огляді житла чи іншого володіння особи (ч. 7 ст. 237 КПК України). Електронна фіксація обшуку, огляду (особливо під час проведення безперервного відеозапису) створює додаткові можливості фіксації відомостей, що неможливо відобразити в «паперовому» протоколі навіть із додаванням фото, однак не звільняє від обов'язку залучення не менше двох понять (абз. 2 ч. 7 ст. 223 КПК України). Вилучені під час проведення обшуку, огляду предмети, які мають ознаки речових доказів, оглядаються,

фотографуються, детально описуються в протоколі огляду (ч. 2 ст. 100 КПК України) та залучаються до провадження відповідною постановою слідчого, прокурора.

Застосування безперервного відеозапису ходу проведення пред'явлення особи, трупа чи речі для впізнання, огляду трупа, в тому числі пов'язаного з ексгумацією, слідчого експерименту, освідування особи звільняє від обов'язку залучення понятих для участі в проведенні відповідної слідчої (розшукової) дії (абз. 1 ч. 7 ст. 223 КПК України).

Фіксація обшуку, огляду та пов'язаних з ними процесуальних процедур в ЄРДР Кодексом не передбачена. Разом з тим у Положенні вказано, що при формуванні показника розміру відшкодованих збитків ураховується вартість вилученого у ході досудового розслідування майна (коштів), що було предметом злочинного посягання, придбане за кошти, отримані злочинним шляхом та передане потерпілому (цивільному позивачу або його представнику) на відповідальне зберігання. Інше вилучене майно (кошти), яке тимчасово арештоване, при формуванні цих даних не враховується (абз. 4 п. 8 глава 4 розділу II Положення). Натомість у функціоналі ЄРДР (форма «Кримінальне провадження», вкладка «Збитки та їх відшкодування») окрім електронних цифрових контурів для внесення сум встановлених, відшкодованих збитків, повернутого майна тощо передбачено поля для внесення вартості тимчасово вилученого майна (нерухомого майна, рухомого майна, готівки, цінних паперів тощо), а також додавання вилучених предметів злочинної діяльності з відповідного довідника (більше 500 найменувань) із зазначенням їх кількості [269].

На нашу думку, варто забезпечити внесення в ЄРДР клопотань в порядку ч. 5 ст. 171, ч. 3 ст. 233, ст. 234 КПК України та результатів обшуку житла чи іншого володіння особи, вилучення речей з їх переліком (або про відсутність таких) (додаток I, рис. 5, 6). Це забезпечить контроль результативності обшуків (ілюструватиме обґрунтованість проведення такої процесуальної дії) та дотримання процесуальної процедури під час обмеження майнових прав особи.

Фіксація в електронній системі постанов про визнання таких речей речовим доказом з їх переліком надасть можливість встановити зв'язок між вилученням речей та їх значенням для конкретного провадження, чим буде забезпечено ефективний процесуальний електронний контроль за дотриманням процесуальної процедури отримання речових доказів, що має значення для доказової бази, а також для проведення експертиз (яка не може ґрунтуватися на доказах, які визнані судом недопустимими) та забезпечення іншого джерела доказів – **висновків експертів.**

Як зазначає М.Г. Щербаковський, висновок експерта має розглядатися у двох аспектах. З одного боку, це письмовий акт, в якому описано дослідницькі процедури, наведено проміжні результати та обґрунтовано кінцеві висновки. Логіка висновку експерта така, що вона відображає перебіг і результати проведеного ним дослідження. З іншого боку, це процесуальний документ, який мають складати відповідно до положень кримінально-процесуального законодавства [518, с. 161].

Як джерело доказу, висновок експерта – це письмовий процесуальний документ, в якому відображено хід та результати досліджень, проведених з питань, які поставлені особою, що залучила експерта, або слідчим суддею чи судом, який доручив проведення експертизи [84, с. 35].

Як наголошують П.В. Цимбал та Л.В. Омельчук, ефективність експертної діяльності на всіх стадіях кримінального провадження залежить від якості кримінально-процесуального законодавства, що її регламентує, та рівня взаємодії експертних установ з органами досудового розслідування та суду, що, безумовно, є двома взаємопов'язаними чинниками [497, с. 80]. З нашої точки зору, електронна комунікація є перспективним шляхом підвищення ефективності такої взаємодії.

Враховуючи положення ст. 99, 101, 102 КПК України, висновок експерта може мати електронний формат (електронний документ, засвідчений електронним цифровим підписом, як того вимагає ч. 3 ст. 102 КПК України). Окрім того, експерти використовують програмні комплекси автоматизованого вирішення

експертних завдань, що включають підготовку самого експертного висновку. Наприклад, «Автоекс» (має досить високий ступінь автоматизації – від уведення вхідних даних до отримання тексту експертного висновку) дає змогу відповісти на питання, які стосуються механізму дорожньо-транспортної пригоди. У системі передбачено контроль правильності введення вхідних даних. Експертний висновок, що автоматично формується системою, складається з текстової частини, математичних формул для обчислень параметрів пригоди, необхідних розрахункових таблиць [281, с. 159].

Електронний формат висновку експерта є зручним як у частині створення й передавання, так і використання, адже може за допомогою засобів електронного зв'язку пересилатись із експертної установи слідчому або прокурору, між суб'єктами сторони обвинувачення, надаватись стороні захисту в порядку ст.ст. 221, 290 КПК України.

Обов'язкове фіксування висновку експерта в ЄРДР не передбачено. Разом з тим, як уже зазначалося, в ЄРДР існує можливість прикріплення електронних файлів. Указане є передумовою створення механізму електронної комунікації сторони обвинувачення та експертних установ із можливістю обміну електронними документами. *Детальніше це питання досліджуватиметься у розділі 5.*

Джерелом доказів також визначено **документ** – спеціально створений з метою збереження інформації матеріальний об'єкт, який містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження (ч. 1 ст. 99 КПК України) [157, с. 4].

Так, О.П. Острійчук визначає документ як матеріальний об'єкт, що спеціально створений з метою збереження інформації, котрий містить за допомогою звуку, письмових знаків, зображення тощо відомості, які можуть бути використані як доказ факту або обставин, що встановлюються під час кримінального провадження [249, с. 747].

На думку М.М. Михеєнка, В.Т. Нора, В.П. Шибіко, в кримінальному

процесі документом може бути не тільки предмет, на якому за допомогою знаків письма (букв, ієрогліфів, нотних знаків, цифр тощо) викладені чи засвідчені обставини, що мають значення для справи, а й предмет, на якому вказані обставини зафіксовані за допомогою звуку або зображення (фоно-, відео-, фото-, кінодокументи, малюнки, карти, схеми, креслення, перфокарти). Документ як самостійне джерело доказів важливий саме його змістом, а не якимись іншими його якостями [218, с. 159].

Щодо електронного документа Н.А. Потомська, М.Є. Дирдін та Н.В. Лісова виділяють такі спеціальні ознаки: зміст електронного документа має електронну форму фіксації інформації за допомогою комп'ютерних засобів; створення документа відбувається у спеціальному електронному середовищі програмного забезпечення, поза яким документ не існує; електронному документу і документообігу притаманні риси динамічності електронно-цифрових процесів обробки, кодування інформації комп'ютерними засобами в електронному середовищі перебування; електронному документу притаманна риса збереження, відображення, перекодування форми представлення та трансляції комп'ютерними мережами; зміст, форма та вид електронного документа органами чуття людини не сприймаються, але його алгоритмічні програми можна дослідити, проаналізувати. Вчені вказують, що наведені ознаки та властивості електронного документа дають підстави стверджувати про нове джерело доказової інформації сучасного інформаційного суспільства [280, с. 241-242].

У свою чергу, Н.З. Рогатинська вказує на декілька етапів збирання документів як джерел доказів: *пошук джерела інформації*, тобто об'єктів, які «були присутні» на місці події та причинно пов'язані зі злочином; *фіксація джерел інформації*, тобто застосування технічних засобів і тактичних прийомів для отримання відбитка джерела інформації у формі, доступній для його сприйняття суб'єктами доказування; *вилучення джерела інформації* з матеріального середовища та його процесуальна фіксація у протоколі слідчої дії; *зберігання джерела інформації*, тобто вжиття заходів із застосуванням необхідних технічних засобів для створення штучних умов, за яких усуваються природні

фактори, здатні руйнувати структуру матеріального джерела [315, с. 352].

За способом фіксації відомостей документи можуть бути: 1) паперові (довідки, звіти, накази написані або надруковані на папері); 2) електронні, інформацію в яких зафіксовано як електронні дані, з урахуванням обов'язкових реквізитів документа (ч. 1 ст. 5 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг»). Оригіналом електронного документа вважається електронний примірник документа з обов'язковими реквізитами, у тому числі з електронним підписом автора або підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронний цифровий підпис» [292].

У чинному КПК України також не розділяються поняття паперового та електронного документа: відповідно до ч. 3 ст. 99 КПК України оригіналом документа є сам документ, а оригіналом електронного документа – його відображення, якому надається таке ж значення, як документу. Згідно з ч. 4 ст. 99 КПК України дублікатом документа є документ, виготовлений таким же способом, як і його оригінал.

Проведене опитування показало, що про існування у КПК України поняття електронного документа відомо лише 13,9% слідчих, 32,8% прокурорів, 23,2% адвокатів та 41,8% суддів (слідчих суддів). Водночас 52% слідчих, 47,4% прокурорів, 63% адвокатів та 33,3% суддів (слідчих суддів) вважають, що поняття електронного документа в КПК України відсутнє, решті респондентів важко відповісти на поставлене питання (додатки Е, Є, Ж, З).

Документи також створюються під час проведення слідчих (розшукових) дій та НС(Р)Д. Оскільки електронну інформацію деколи неможливо отримати шляхом вилучення електронного носія, її фіксація відбувається шляхом створення процесуального документа (в тому числі електронної форми), до якого можуть додаватися перенесені на електронний носій дані. Йдеться, наприклад, про сервіси зберігання інформації в мережі Інтернет (SkyDrive, Adrive, Vox.net, Clip2Net, DropVoks, MediaMax тощо), електронні скриньки, системи інтернет-банкінгу та ін.

Фіксація ходу та результатів НС(Р)Д повинна відповідати загальним

правилам фіксації кримінального провадження (ст. 99, 103-107 КПК України), здійснюватись таким чином, щоб завжди була можливість експертним шляхом встановити достовірність цих результатів (пп. 4.8 Інструкції про організацію проведення НС(Р)Д), протокол та додатки до нього можуть мати електронний формат, утворюючи електронний доказ. *Згідно з опитуваннями 87,6% слідчих фіксують результати НС(Р)Д в електронному форматі (додаток Е).*

Зберігання прокурором зафіксованих на електронних носіях результатів НС(Р)Д повинно унеможлиблювати пошкодження чи втрату інформації та забезпечувати її нерозголошення. Однак необхідно вказати, що відповідно до ч. 3 ст. 107 КПК України для електронних доказів, отриманих під час слідчих (розшукових) дій, передбачено створення *резервних копій*, які зберігаються окремо, натомість згідно з ч. 3 ст. 254 КПК України виготовлення копій протоколів про проведення НС(Р)Д та додатків до них не допускається.

Як зазначають Р.М. Шехавцов та С.С. Кудінов, носії інформації, отриманої під час проведення аудіо-, відеоконтролю особи (ст. 260 КПК України), зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263 КПК України), зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264 КПК України), спостереження за особою, річчю або місцем (ст. 269 КПК України), аудіо-, відеоконтролю місця (ст. 270 КПК України), контролю за вчиненням злочину (ст. 271 КПК України), шляхом застосування відповідних технічних засобів спостереження, відбору та фіксації змісту інформації, є додатками до протоколів даних негласних слідчих (розшукових) дій відповідно до положень п. 3, 4 ч. 2 ст. 105 КПК України. Визнавати їх речовими доказами неправильно [511, с. 189].

В електронному сегменті кримінального провадження документи як цілісна структура не відображаються. Реєстратором вноситься інформація (*структурована*) шляхом заповнення електронних цифрових контурів та вибору даних у довідниках для заповнення документів первинного обліку, при цьому відображається обмежений перелік відомостей, визначений у КПК України та Положенні. Про можливість прикріплення до ЄРДР електронних файлів зазначено вище, однак зауважимо, що значний обсяг документів є *неструктурованою*

електронною інформацією та захарастить електронне провадження, отже, знівелює важливу для процесу чіткість та структурованість системи даних та перевантажить сервери держателя ЄРДР. Вирішити питання про фіксацію документів можна шляхом створення додаткового модуля з системою каталогів відміток, характеристик документа, що дасть можливість фіксувати у ЄРДР: дату отримання (створення) документа, його вид, зв'язок з певною процесуальною дією, учасників такої дії, електронний файл (фото, аудіо, відео), на якому зафіксовано процесуальні дії, зміст документа тощо.

Розглянуті нами джерела доказів, порядок їх формування та фіксації яскраво ілюструють особливості паперово-електронної моделі сучасного кримінального процесу. В перехідних умовах важливо забезпечити правильне застосування чинного процесуального закону та використання електронних процесуальних процедур, поступово впроваджуючи механізми електронної фіксації доказів у ЄРДР. Указане вже сьогодні створює передумови для формування електронного кримінального провадження, введення в дію елементів особистого віртуального кабінету, однак цей ресурс через «консерватизм правоохоронної системи», небажання змінювати методи роботи та власні звички, інертність, страх перед новим, «скептичне» сприйняття інноваційних ідей, прогалини нормативного регулювання не застосовується, особливо зважаючи на те, що використання ЄРДР для пересилання та зберігання електронних дублікатів процесуальних документів – найпримітивніший варіант застосування можливостей сучасної електронної системи органів кримінальної юстиції.

Наявність достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення є однією з підстав для прийняття одного з найважливіших процесуальних рішень під час досудового розслідування – **повідомлення особі про підозру**. Саме з цього моменту починається притягнення особи до кримінальної відповідальності (п. 14 ч. 1 ст. 3 КПК України).

Так, О.В. Капліна доходить висновку, що підозра – це обґрунтоване припущення слідчого та/або прокурора про причетність особи до вчинення кримінального правопорушення, яке формалізоване у повідомленні про підозру та

має бути перевірено для спростування або підтвердження. Водночас повідомлення про підозру – це процесуальна діяльність, зміст якої полягає у складанні слідчим або прокурором письмового повідомлення про підозру та його врученні особі відповідно до ст.ст. 276-279 КПК України. Терміном «повідомлення про підозру» може позначатися певний етап стадії досудового розслідування, з якого починається притягнення особи до кримінальної відповідальності. Його можуть розуміти як сукупність кримінальних процесуальних дій та рішень, які здійснюються та приймаються на цьому етапі [121, с. 241-242]. У свою чергу, О.В. Фараон зазначає, що повідомлення про підозру – один із ключових актів на стадії досудового розслідування [480; 481]; В.О. Гринюк називає повідомлення про підозру початком реалізації функції обвинувачення [74]; І.Г. Івасюк визначає повідомлення про підозру як «інститут кримінального процесуального права» та як «перший етап формування державного обвинувачення» [111, с. 78]; О.В. Іващенко вказує, що повідомлення про підозру – це етап стадії досудового провадження та форма повідомлення [112, с. 10]; Л.М. Лобойко зазначає, що повідомлення про підозру – первинна форма обвинувальної діяльності щодо конкретної особи [181, с. 241].

У постанові Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 24 листопада 2016 року у справі № 5-328кс16 вказано на нетотожність понять «підозра» і «обвинувачення», які, попри наявність спільних рис (одні і ті ж обставини, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні), є різними етапами досудового розслідування з притаманним лише їм специфічним комплексом гарантій прав та обов'язків і порядку здійснення процесуальних дій. З огляду на це недопустимим є використання зазначених понять як синонімів у різних процесуальних документах, оскільки вони не можуть вважатися рівнозначними, незважаючи на подібність стилістичного викладу фактичних даних у повідомленні про підозру та обвинувальному акті [277, с. 1].

Відповідно до ст. 276 КПК України повідомлення про підозру здійснюється у випадках: затримання особи на місці вчинення кримінального правопорушення чи безпосередньо після його вчинення; обрання до особи одного з передбачених

главою 18 Кодексу запобіжних заходів; за наявності достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення. Лише після повідомлення про підозру особа набуває відповідного статусу, починається відлік строків досудового розслідування, можливе застосування запобіжних заходів. Вказане повідомлення вручається особі в день його складення (ч. 1 ст. 278 КПК України). Окрім того, інформація про пред'явлення підозри **невідкладно** вноситься слідчим, прокурором до ЄРДР (ч. 4 ст. 278 КПК України).

Як зазначають Л.В. Юрченко, А.Г. Зарубіна, стадія кримінального провадження «притягнення до кримінальної відповідальності» починається з моменту повідомлення про підозру і внесення відомостей до ЄРДР [520, с. 241].

Наголошуючи на викладеній раніше позиції щодо стадійності кримінального провадження, визначення притягнення до кримінальної відповідальності одним із його етапів, повністю погоджуємось з науковцями у твердженні, що прийняття рішення про притягнення особи до кримінальної відповідальності залежить від двох складових: паперового та електронного, та вважається прийнятим з моменту внесення відомостей до ЄРДР.

Розглядаючи питання своєчасності відображення в ЄРДР відомостей щодо дати складання повідомлення про підозру, дати і часу його вручення, слід також зазначити, що з метою «корегування» у звітному періоді кількості статистичних карток Ф. 4 та покращення «статистичного благополуччя» слідчі вносять до ЄРДР вказані відомості зі значним порушенням визначеного законодавцем строку.

Так, у ході розслідування кримінальної справи за КПК 1960 року встановлено особу, яка скоїла злочин, та їй пред'явлено обвинувачення. З моменту пред'явлення обвинувачення особа набуває відповідного процесуального статусу (ст. 140 КПК України). Статистична картка Ф. 4, яка відповідно до Інструкції про єдиний облік злочинів [116] підписувалась слідчим та прокурором, була лише підставою для статистичного обліку в ДІТ при МВС та жодним чином не впливала на процесуальні обставини злочину, що розслідувався, не звужувала та не збільшувала прав жодного з учасників процесу [401, с. 178]. За аналогічної ситуації у КПК України 2012 року передбачено, що відповідно до ч. 4 ст. 278

Кодексу та абз. 4 п. 1 глави 3 розділу I Положення дата та час повідомлення про підозру, правова кваліфікація кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність *невідкладно* вносяться слідчим, прокурором до ЄРДР, формуючи електронний процесуальний документ. Здійсненням такого внесення через певний час, який може сягати одного місяця і більше, спричиняється нечинність такого рішення, оскільки порушується належна правова процедура, що тягне за собою недійсність юридичного факту [401, с. 178].

Як зазначає С. Алексєєв, «... якщо без норми немає юридичного факту, то рівною мірою без юридичного факту не може настати ніяких юридичних наслідків» [3, с. 153].

Протягом 2016 року понад добу в ЄРДР не внесено повідомлень про підозру з перенесенням даних на інший місяць у 1582 випадках та у 439 випадках підозру складено, але пред'явлено наступного звітного періоду [358].

Наприклад, у кримінальному провадженні № 12015XXXXXXX00981 від 7 серпня 2015 року за ч. 1 ст. 125 КК України (Енергодарське відділення поліції Кам'янсько-Дніпровського відділу поліції ГУНП в Запорізькій області) дата першого повідомлення про підозру – 31 березня 2016 року, тоді як ці дані внесено до ЄРДР лише 30 квітня 2016 року, тобто через місяць [358].

Надання електронній системі повного процесуального статусу є кроком до звуження можливостей маніпулювання процесом з боку працівників правоохоронних органів заради статистики. Адже, як вбачається, вказане процесуальне порушення можна виявляти за допомогою електронних алгоритмів уже сьогодні, що є елементом автоматизованого процесуального контролю. *Детальніше це питання описано в підрозділі 5.4.*

Проведення досудового розслідування на етапі провадження щодо конкретної особи (підозрюваного) передбачає тимчасову перерву у розслідуванні, яка обумовлена обставинами, що унеможливають його подальше провадження – **зупинення досудового розслідування**. Вичерпний перелік підстав для зупинення досудового розслідування передбачений у ч. 1 ст. 280 КПК України.

На думку І.А. Малютіна, зупинення досудового розслідування – це самостійний інститут кримінального судочинства, який передбачає вимушену тимчасову перерву процесуальної діяльності в кримінальній справі за наявності доказів, що свідчать про встановлені законом підстави для прийняття цього рішення, до того часу, поки ці підстави будуть існувати [199, с. 5].

У свою чергу, К.Г. Марченко зазначає, що зміст порядку зупинення досудового розслідування складають такі структурні елементи: 1) вивчення матеріалів кримінального провадження з метою встановлення підстав зупинення, зазначених у ч. 1 ст. 280 КПК України; 2) встановлення наявності процесуальних умов, за яких можливе прийняття цього рішення; 3) складання постанови про зупинення досудового розслідування; 4) вирішення правових та організаційних питань, супутніх зупиненню провадження; 5) повідомлення учасників кримінального провадження про зупинення розслідування; 6) внесення відомостей про зупинення провадження до ЄРДР [203, с. 313].

Суттєвою проблемою кримінального процесуального закону, відповідно ЄРДР також, є неможливість зупинення кримінального провадження, коли не встановлено особу, яка вчинила злочин, як це було передбачено у п. 3 ст. 206 КПК 1960 року. *Негативною тенденцією в цьому випадку є те, що відсутність такого рішення призводить до щомісячного збільшення навантаження на процесуальних керівників, яке станом на 1 вересня 2016 року в середньому по державі становить 63 провадження (найбільше навантаження на одного процесуального керівника у місті Києві – 786) [358], зменшення відсотку розкриття злочинів, оскільки у формулі розкриття злочинності, передбаченій у главі 7 розділу II Положення, «бере участь» залишок кримінальних проваджень, та, як наслідок, вжиття заходів до маніпулювання електронною процесуальною інформацією.*

Способом прискорення кримінального судочинства за відсутності підозрюваного, що зменшує зловживання останнім своїми процесуальними правами, є спеціальне досудове розслідування (*in absentia*) [16, с. 5]. Вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування віднесено до компетенції слідчого судді, який за наслідками розгляду клопотанням прокурора

або слідчого за погодженням з прокурором про здійснення спеціального досудового розслідування постановляє ухвалу, в якій зазначає мотиви задоволення або відмови у задоволенні відповідного клопотання. Відповідно до ч. 6 ст. 297-4 КПК України відомості щодо підозрюваних, стосовно яких слідчим суддею постановлено ухвалу про здійснення спеціального досудового розслідування, невідкладно, але не пізніше 24 годин після постановлення ухвали, вносяться до ЄРДР [157, с. 12].

Строки досудового розслідування відповідно до ч. 2 ст. 219 КПК України не можуть перевищувати: двох місяців із дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку; шести місяців із дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину невеликої або середньої тяжкості; дванадцяти місяців із дня повідомлення особі про підозру у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину, та починають рахуватись із моменту вручення особі письмового повідомлення про підозру, відомості про що невідкладно вносяться до ЄРДР (ст. 278 КПК України) [157, с. 9].

Незважаючи на вказані вимоги закону, протягом 2015 року підозри не пред'явлено у 1471 провадженнях, за наявності особи, яка вчинила злочин, зі спливом двомісячного строку розслідування, з метою «збереження» строків слідства, протягом 2016 року – в 1202 провадженнях [358]. Указане порушує розумні строки розслідування та права потенційного підозрюваного [405, с. 38]. Так, непред'явленням підозри (нерестрацією відомостей в ЄРДР в порядку ст. 278 КПК України) за наявності на те підстав відтермінується момент початку відліку строків досудового розслідування, визначених у ст. 219 КПК України. Окрім того, невизначений процесуальний статус особи позбавляє її права на захист, тоді як сторона обвинувачення, встановивши потенційного підозрюваного, проводить слідчі (розшукові) дії для збору доказів на підтвердження його винуватості.

Також протягом 2016 року судами відповідно до вимог п. 3 ч. 3 ст. 314 КПК України повернуто прокурорам 96 обвинувальних актів у кримінальних провадженнях, слідство в яких поновлено та не завершено із спливом 2 місяців

[358].

У разі неможливості закінчення досудового розслідування у встановлений законом строк він може бути продовжений згідно з вимогами ст. 294 КПК України. Рішення прокурора про продовження строку досудового розслідування або відмову у такому продовженні приймається у формі постанови (ч. 5 ст. 295 КПК України), відомості про що вносяться до ЄРДР (абз. 17 п. 1 глави 2 розділу I Положення) протягом 24 годин (абз. 6 п. 1 глави 3 розділу I Положення). Завчасне повідомлення («червона лінія») суб'єктів сторони обвинувачення про завершення строків досудового розслідування є одним з напрямків вдосконалення контрольних функцій ЄРДР.

Важливою складовою кримінального процесу в межах етапу здійснення досудового розслідування є **заходи забезпечення**. У ч. 2 ст. 131 КПК України до останніх віднесено: 1) виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід (ст. 133-143 КПК України); 2) накладення грошового стягнення (ст. 144-147 КПК України); 3) тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом (ст. 148-153 КПК України); 4) відсторонення від посади (ст. 154-158 КПК України); 5) тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя (ст. 155-1 КПК України); 6) тимчасовий доступ до речей і документів (ст. 159-166 КПК України); 7) тимчасове вилучення майна (ст. 167-169 КПК України); 8) арешт майна (ст. 170-175 КПК України); 9) затримання особи (ст. 187-191, 207-213 КПК України); 10) запобіжні заходи (ст. 176-213 КПК України). Окрім вказаних під час кримінального судочинства як заходи забезпечення можуть застосовуватися: видалення обвинуваченого з зали засідання (ч. 3 ст. 330 КПК України), поміщення у приймальник-розподільник для дітей (ст. 499 КПК України), примусове залучення особи для проведення медичної або психіатричної експертизи (ч. 3 ст. 242 КПК України) [155, с. 165].

При дослідженні заходів забезпечення кримінального провадження Г. Кожевніков дійшов висновку, що перелічені у ст. 131 нового КПК України такі заходи забезпечення кримінального провадження, як: привід; накладення грошового стягнення; тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом;

відсторонення від посади; тимчасовий доступ до речей і документів; тимчасове вилучення майна; арешт майна; затримання особи; запобіжні заходи – здатні виконати головну кримінальну процесуальну функцію – забезпечити належну поведінку суб'єктів кримінального провадження, коло яких визначено відповідними нормами кримінально-процесуального закону [138, с. 69]. Однак при всіх ознаках існування кримінального процесуального примусу не слід забувати і про іншу мету функціонування заходів забезпечення – доказування.

Так, В.І. Фаринник, класифікуючи заходи забезпечення кримінального провадження за метою застосування, вказує на існування заходів, що забезпечують отримання та збирання доказів (виклик слідчим, прокурором, судовий виклик, тимчасовий доступ до речей і документів тощо). На відміну від запобіжних завдання цих заходів полягає у забезпеченні слідчому та суду можливості виявити, вилучити та дослідити докази. З огляду на класичне визначення сутності заходів примусу в кримінальному провадженні слід визнати наявність у відповідній примусовій нормі санкцій за невиконання правил поведінки певного суб'єкта. При цьому аналіз заходів забезпечення кримінального провадження, наведений у ст. 131 нового КПК України, свідчить, що всі вони (за винятком виклику) у назві містять елементи примусу. Виклик не може бути заходом примусу, оскільки передбачає добровільне його виконання суб'єктом процесу. Примус настає тільки після неявки без поважних причин за викликом певного учасника процесу, і лише тоді як примусовий захід застосовується привід [482, с. 135-136].

Запобіжні заходи визначено в ч. 1, 2 ст. 176 КПК України, до них віднесено: 1) особисте зобов'язання (ст. 179 КПК України); 2) особиста порука (ст. 180 КПК України); 3) застава (ст. 182 КПК України); 4) домашній арешт (ст. 181 КПК України); 5) тримання під вартою (ст. 183 КПК України); 6) затримання – тимчасовий запобіжний захід (ст. 187-191, ст. 207-213 КПК України). У розділі VI КПК України визначені також інші види запобіжних заходів: передання неповнолітніх під нагляд батьків, опікунів, піклувальників або адміністрації дитячої установи (ст. 493 КПК України); передання осіб, стосовно яких

передбачається застосування ПЗМХ на піклування опікунам, близьким родичам чи членам сім'ї з обов'язковим лікарським наглядом чи поміщення до психіатричного закладу в умовах, що виключають їх небезпечну поведінку (ст. 508 КПК України); тимчасовий арешт та екстрадиційний арешт (ст. 583, 584 КПК України). Зазначений перелік є вичерпним, що виключає можливість застосування при здійсненні кримінального провадження будь-яких інших заходів його забезпечення [155, с. 258].

Визначений у КПК України виключно паперовий порядок подання та розгляду клопотань слідчим суддею обмежує мобільність суб'єктів процесу та потребує значних матеріальних витрат. *Згідно з опитуваннями, 71% респондентів (77,8% слідчих, 79,7% прокурорів, 56,9% адвокатів та 69,8% суддів (слідчих суддів)) вважають негативною практику множення численних копій матеріалів кримінального провадження для додавання до клопотань, що надсилаються слідчому судді під час досудового розслідування (додатки Е, Є, Ж, З).*

Інноваційний елемент кримінального процесу не оминув і заходи забезпечення. Так, згідно з ч. 1 ст. 135 КПК України повістка про виклик особи до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду окрім «традиційних» способів може надсилатись *електронною поштою чи факсимільним зв'язком, також передбачене здійснення виклику по телефону.*

Що стосується арешту майна, то з жовтня 2015 року на виконання Закону України від 14 липня 2015 року № 597-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення прозорості у сфері відносин власності з метою запобігання корупції» відкрито вільний доступ до реєстрів прав власності на нерухоме майно, транспортні засоби тощо. При цьому *органам досудового розслідування та прокуратурі надано повноваження користувачів низки реєстрів.* Враховуючи існування ЄРДР, уже сьогодні створено зародок електронного діалогу між державними реєстрами та ЄРДР, однак його перервано суб'єктивним елементом – людиною [414, с. 49].

Відомості про вжиті заходи забезпечення кримінального провадження (абз. 8 п. 1 глави 3 розділу I Положення), дані про обрання, зміну та скасування

запобіжного заходу (ст. 178, 200, 202, 492, 493, 508 КПК України, абз. 9 п. 1 глави 2 розділу I Положення) вносяться до ЄРДР протягом 24 годин з моменту вчинення процесуальної дії (абз. 8 п. 1 глави 3 розділу I Положення). Дані про продовження строків тримання під вартою (абз. 17 п. 1 глави 2 розділу I Положення) вносяться до ЄРДР протягом 24 годин з моменту задоволення прокурором клопотання з цих питань (абз. 6 п. 1 глави 3 розділу I Положення).

Вимога щодо внесення до ЄРДР даних про арешт майна не передбачена, але опосередковано цей захід забезпечення відображається в ЄРДР при внесенні відомостей про вартість арештованого майна (абз. 18 п. 1 глави 2 розділу I Положення) – упродовж 24 годин з моменту прийняття процесуального рішення (абз. 10 п. 1 глави 3 розділу I Положення).

Невизначеність в ЄРДР досліджуваних даних негативно впливає на повноту інформації в електронній системі, тому заходи забезпечення потребують відображення в окремих електронних контурах ЄРДР.

Площина використання електронних процедур на етапі здійснення досудового розслідування є надзвичайно широкою – від виклику особи телефонним зв'язком чи електронною поштою, допиту в режимі відео конференції – до електронної фіксації процесуальних дій з подальшим внесенням до ЄРДР. Отже, сьогодні спостерігаються ознаки послідовного створення інноваційно насиченого електронного кримінального провадження, що забезпечить унікальні можливості електронної фіксації доказів, їх надійного зберігання та швидкого й безпечного використання.

2.4. Електронна кримінальна процесуальна діяльність під час закінчення досудового розслідування

Закінчення досудового розслідування – заключний етап стадії досудового розслідування, під час якого зібрані у провадженні докази оцінюються сукупно та вирішується подальша доля матеріалів кримінального провадження.

Поняття «форма закінчення досудового розслідування» Н.Л. Боржецька визначає як встановлену кримінальним процесуальним законом, наповнену правовим змістом процедуру (порядок) діяльності (роботи) слідчого, прокурора, з участю в окремих процесуальних діях інших суб'єктів кримінального провадження, що здійснюється за наявності для цього фактичних і юридичних умов та підстав і, реалізуючись як завершальний етап досудового розслідування, закінчується складанням відповідного кінцевого процесуального акта-документа та зверненням з ним у встановлених законом випадках до суду [26, с. 13]. На думку вченої, форми закінчення досудового розслідування поділяються *залежно від виду кінцевих актів досудового розслідування* [27, с. 23-24]. Згідно з ч. 2 ст. 283 КПК України існують такі форми закінчення досудового розслідування: закриття кримінального провадження; звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності; звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування ПЗМХ або ПЗВХ [157, с. 10].

У свою чергу, О.О. Торбас зазначає, що у ст. 283 КПК України законодавець надав неповний перелік форм закінчення досудового розслідування. Керуючись такими ознаками, як порядок досудового розслідування, процесуальні можливості учасників кримінального провадження та мета, якої намагається досягти слідчий, закінчуючи досудове розслідування, можна виділити ще одну форму закінчення досудового розслідування – направлення до суду обвинувального акта з підписаною сторонами угодою [458, с. 25].

Відомості про закінчення досудового розслідування вносяться прокурором до ЄРДР (ч. 3 ст. 283 КПК України, абз. 19 п. 1 глави 2 розділу I Положення) протягом 24 годин з моменту прийняття процесуального рішення (абз. 5 п. 1 глави 3 розділу I Положення). За наявності одного з юридичних фактів, встановлених у ч. 1 ст. 284 КПК України, провадження не передається до суду, а закінчується на стадії досудового розслідування шляхом його закриття.

На думку Г.М. Мінковського, до процесу закриття кримінального провадження включаються: 1) прийняття слідчим на основі критичної оцінки всієї сукупності матеріалів рішення про закінчення подальшого збирання доказів;

2) систематизація матеріалів та закінчення оформлення провадження; 3) перевірка повноти та об'єктивності сукупності зібраних доказів; 4) формулювання та обґрунтування слідчим висновків; 5) перевірка прокурором правильності висновків слідчого [211, с. 19].

Закриття кримінального провадження є процесуальним рішенням, яке: по-перше, завершує провадження не лише у стадії досудового розслідування, а й в цілому (окрім закриття провадження на підставі, передбаченій у п. 3 ч. 1 ст. 284 КПК України); по-друге, визначає долю підозрюваного: на нього не можуть бути покладені передбачені кримінальним та іншими законами правові наслідки кримінального правопорушення і стосовно нього мають бути скасовані всі заходи процесуального примусу, застосовані у зв'язку з підозрою у вчиненні кримінального правопорушення [156, с. 478].

Положення ч. 5 ст. 284 КПК України про те, що рішення прокурора про закриття кримінального провадження стосовно підозрюваного не є перешкодою для продовження досудового розслідування щодо відповідного кримінального правопорушення, дає можливість розмежувати: а) закриття кримінального провадження в цілому, що є підставою для припинення його проведення чи прийняття будь-яких дій і рішень у ньому; б) закриття кримінального провадження стосовно підозрюваного (ч. 5 ст. 284 КПК України), що є підставою для проведення подальших дій у кримінальному провадженні, а саме: стосовно встановлення іншої особи, яка може бути причетна до його вчинення, доказів її винуватості [2].

Наводячи положення ч. 4 ст. 284 КПК України, В.Г. Неділько вказує на законодавче розмежовування закриття усього кримінального провадження та стосовно конкретного підозрюваного. Відтак, стверджує науковець, навряд чи можна говорити про завершення досудового розслідування, коли кримінальне провадження закривається щодо підозрюваного без закриття всього провадження [232, с. 62]. Аналогічної позиції дотримується О.О. Торбас [459, с. 53]. З нашої точки зору, така позиція є цілком обґрунтованою.

Протягом 2015 року в ЄРДР зареєстровано 1 093 314 кримінальних

проваджень, з них 532 227 (48,6 %) – закрито, з яких 528 132 (48,3 %) – за п. 1, 2, 4, 6 ч. 1, ст. 284 КПК України [96, с. 2]. Протягом 2016 року до ЄРДР зареєстровано 1 124 400 кримінальних проваджень, з них 535 170 (47,6%) – закрито, з яких 531 797 (47,3 %) – за п. 1, 2, 4, 6 ч. 1, ст. 284 КПК України [97, с. 1].

Щодо обсягу повноважень суб'єктів, які приймають таке процесуальне рішення: слідчий закриває кримінальне провадження, якщо жодній особі не повідомлялося про підозру в конкретному кримінальному провадженні з підстав, передбачених у п. 1, 2, 4, 9 ч. 1 ст. 284 КПК України; прокурор закриває справу, якщо в кримінальному провадженні особі повідомлялося про підозру з підстав, передбачених у ч. 1 ст. 284 КПК України.

Зі свого боку, А.О. Ляш та С.М. Благодир зазначають, що слідчий і прокурор відповідно до ч. 3 ст. 284 КПК України є суб'єктами закриття кримінального провадження на стадії досудового розслідування, однак їх компетенція не зовсім чітко визначена. Аналізуючи положення ч. 3 ст. 284 КПК України, науковці вказують, що «можна дійти логічного висновку, що прокурор не може закривати кримінальне провадження у випадках, якщо під час досудового слідства жодній особі не повідомлялося про підозру».

Рішення слідчого, прокурора про закриття кримінального провадження оформлюється постановою із відповідною назвою (ч. 4 ст. 284 КПК України). При цьому постанова слідчого, прокурора повинна бути виготовлена на офіційному бланку відповідного правоохоронного органу та підписана службовою особою, яка прийняла відповідне процесуальне рішення (ч. 6 ст. 110 КПК України). У кримінальному процесуальному законі прямо не передбачено вимоги щодо внесення до ЄРДР відомостей про закриття кримінального провадження, однак у ч. 3 ст. 283 КПК України вказано, що до електронної системи прокурором вносяться відомості про закінчення провадження, яке охоплює дане процесуальне рішення та робить його частиною електронного кримінального провадження. В КПК України строк внесення електронних даних про закриття провадження не визначено, водночас в абз. 5 п. 1 глави 3 розділу I Положення встановлено час

реєстрації в ЄРДР протягом 24 годин з моменту прийняття відповідного процесуального рішення.

Як вказує Г.І. Сисоєнко, моментом закінчення досудового розслідування є поєднання двох дій, які свідчать про це: перше – винесення одного з таких процесуальних рішень, які передбачені у ч. 2 ст. 283 та ч. 1 ст. 474 КПК України; друге – внесення відомостей про це до ЄРДР [342, с. 150]. У свою чергу, О.О. Горбас за аналогією з ч. 2 ст. 214 КПК висуває припущення, що «саме внесення відомостей до ЄРДР щодо закриття кримінального провадження і буде моментом закінчення досудового розслідування. Тим більше, ч. 3 ст. 283 КПК прямо передбачає обов'язок прокурора внести відповідні відомості до даної інформаційної бази» [457, с. 206]. З урахуванням даного дослідження зазначені думки є досить послідовними та цілком обґрунтованими.

Щодо фіксації зазначеної форми завершення провадження в ЄРДР послідовно вносять відомості про: а) збитки та результати їх відшкодування (картка Ф. 1.2); якщо підозрюваний помер, крім випадків, коли провадження є необхідним для реабілітації померлого (п. 1 ч. 2 ст. 283, п. 5 ч. 1 ст. 284 КПК України); б) наслідки досудового розслідування (картка Ф. 1.1) – у разі закриття за п. 1 ч. 2 ст. 283, п. 1-4, 6-9 ч. 1 ст. 284 КПК України; в) закриття кримінального провадження – вносяться в ЄРДР (ч. 3 ст. 283 КПК України, абз. 19 п. 1 глави 2 розділу I Положення) службовою особою, що прийняла це рішення, протягом 24 годин (абз. 5 п. 1 глави 3 розділу I Положення) (додаток І, рис. 9).

Однак навіть закриття провадження, розпочатого за фактом вчинення кримінального правопорушення, не означає його остаточного завершення, адже постанова про закриття кримінального провадження (незаконна) може бути скасована за наявності для цього підстав, що має наслідком продовження досудового розслідування. Суб'єктами, наділеними таким правом, є: 1) якщо постанову про закриття кримінального провадження прийняв слідчий: прокурор – процесуальний керівник (п. 7 ч. 3 ст. 36, ч. 6 ст. 284 КПК України), прокурор вищого рівня у межах строків досудового розслідування (ч. 6 ст. 36 КПК України), слідчий суддя (п. 4 ч. 1 ст. 303 КПК України); 2) якщо постанову про

закриття кримінального провадження прийняв прокурор, то її скасувати має право: прокурор вищого рівня у межах строків досудового розслідування (ч. 6 ст. 36, ст.ст. 311-312 КПК України), слідчий суддя (п. 4 ч. 1 ст. 303 КПК України). Таке рішення прокурор оформлює постановою (ч. 3 ст. 110 КПК України), слідчий суддя – ухвалою (ч. 1 ст. 307 КПК України). В разі відмови слідчого судді у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження вона може бути оскаржена в апеляційному порядку (ч. ст. 307 КПК України).

Для прокурорів вищого рівня скасування вказаного рішення насамперед передбачає отримання ними відомостей про таке рішення, тобто постійний моніторинг закритих кримінальних проваджень та вирішення питання щодо законності їх закриття, що в паперовому форматі з огляду на їх значну кількість є неефективним. Окреслену проблему покликана виправити автоматизована система процесуального контролю. Так, за допомогою ЄРДР можна відслідковувати закриті кримінальні провадження, а за допомогою Твору – звужувати пошук рішень, які потребують перевірки та процесуального реагування.

Протягом 2016 року закрито 28 правопорушень, в яких судом повернуто обвинувальний акт, виявлено 241 закриті кримінальні правопорушення, в якому особі повідомлено про підозру. Потребували перевірки 55 кримінальних проваджень, зареєстрованих за ч. 4, 5 ст. 185, ч. 3, 4, 5 ст. 186, ч. 3, 4 ст. 187 КПК України, що закриті без повідомлення особі про підозру. Встановлено 24 закриті провадження, в яких особа затримувалась [358].

У наведених випадках за об'єктивними критеріями встановлено можливе порушення процесуальних норм під час закінчення розслідування, що зумовлює необхідність їх додаткового вивчення. При цьому варто зазначити, що Твір із 532 277 закритих кримінальних проваджень визначив 662 (0,12%), тим самим суттєво спрощуючи наглядову процесуальну діяльність та зменшуючи навантаження в межах нагляду за додержанням законності на цьому напрямку.

Слід наголосити, що ні в КПК України, ні в Положенні не врегульовано питання внесення до ЄРДР даних про скасування прокурором постанови слідчого

про закриття кримінального провадження в порядку ч. 6 ст. 284 КПК України. Разом з тим у функціоналі ЄРДР «Основні відомості» у разі зупинення чи закриття провадження з'являється функціональна кнопка «Відновити». Таким чином, на практиці для забезпечення внесення до ЄРДР процесуальних рішень після скасування постанови про закриття кримінального провадження слідчий, прокурор відновлюють досудове розслідування, користуючись тим же електронним алгоритмом, що й для відновлення провадження в порядку ст. 282 КПК України «Відновлення досудового розслідування».

Закінчення досудового розслідування шляхом звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності (п. 2 ч. 2 ст. 283, ст. 285-287 КПК України) можливе за сукупності таких умов: а) особі повідомлено про підозру (ч. 2 ст. 285 КПК України); б) щодо цієї особи законом України про кримінальну відповідальність передбачена така можливість (ч. 1, 2 ст. 285 КПК України); в) на це отримана згода підозрюваного (ч. 3 ст. 285, ч. 2, 3 ст. 286 КПК України). Відповідне клопотання (ст. 287 КПК України) складається виключно прокурором та разом із письмовою згодою особи на звільнення від кримінальної відповідальності направляється до суду, про що прокурор вносить відомості до ЄРДР (ч. 3 ст. 283 КПК України, абз. 19 п. 1 глави 2 розділу I Положення) протягом 24 годин (абз. 5 п. 1 глави 3 розділу I Положення). Остаточне рішення про звільнення від кримінальної відповідальності приймає суд (ч. 1 ст. 286 КПК України).

Перед складанням відповідного процесуального документа у КПК України передбачено здійснення відносно самостійних, але змістовно і хронологічно взаємопов'язаних дій: 1) визнання зібраних під час досудового розслідування доказів достатніми для складання такого процесуального документа (ч. 1 ст. 290 КПК України). Йдеться про оцінку слідчим, прокурором доказів з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупності зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення (ч. 1 ст. 94 КПК України), а також перевірку належного оформлення процесуальних дій і рішень та систематизацію матеріалів провадження;

2) повідомлення учасників процесу про завершення досудового розслідування та надання доступу до матеріалів досудового розслідування (ч. 1 ст. 290 КПК України); 3) відкриття сторонами кримінального провадження матеріалів. Ця процесуальна дія фіксується в ЄРДР – у функціоналі Реєстру «Основні відомості» функціональною кнопкою «Відкриття матеріалів». При чому без проведення «Відкриття матеріалів» електронна система не дозволяє направлення провадження «до суду». Вказане підтверджує тезу про контрольні елементи електронної системи досудового розслідування та можливість їх використання в ЄРДР; 4) вирішення заявлених клопотань.

Відкриття матеріалів іншій стороні в частині надання доступу стороні захисту до матеріалів кримінального провадження, зібраних під час досудового розслідування, включає: 1) доступ до матеріалів кримінального провадження та доказів у справі; 2) можливість скопіювати або відобразити відповідним чином будь-які речові докази або їх частини, документи або копії з них; 3) доступ до приміщення або місця, якщо вони знаходяться у володінні або під контролем держави, а прокурор має намір використати відомості, що містяться в них, як докази у суді (ч. 3, 4 ст. 290 КПК України) [2].

Як слушно зазначають Б.І. Яворський та С.Б. Фомін, отримавши копію матеріалів справи, підозрюваний та його захисник зможуть у спокійній обстановці (наприклад, у приміщенні юридичної консультації, в адвокатський конторі, вдома тощо, а не в кабінеті слідчого, за умови, що обвинувачений не перебуває під вартою) ознайомлюватися зі справою, що значно підвищить якість надання правової допомоги і сприятиме захисту підозрюваного [522, с. 6; 490, с. 25]. При залученні сторони захисту до «електронного діалогу» в межах електронного кримінального провадження цю процесуальну процедуру можливо суттєво спростити.

Після завершення ознайомлення з матеріалами досудового розслідування, що письмово підтверджується протилежній стороні, слідчий складає обвинувальний акт, який має бути затверджений прокурором. Обвинувальний акт може бути складений і прокурором, якщо він не погодиться з обвинувальним

актом, складеним слідчим (ч. 1 ст. 291 КПК України). Обвинувальний акт підписується слідчим та прокурором, який його затвердив, або лише прокурором, якщо він склав його самостійно (ч. 3 ст. 291 КПК України), та разом з документами, що до нього додаються (ч. 2, 4 ст. 291 КПК України), направляється до суду. У разі укладення у кримінальному провадженні угоди (ст. 468 КПК України) до обвинувального акта також додається угода про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим або угода між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості [157, с. 11].

Протягом 2016 року судами повернуто прокурорам 4078 обвинувальних актів (13,9%) [106, с. 2]. Наприклад, в ухвалі Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області від 12 жовтня 2016 року у справі № 473/2961/16-к за ч. 2 ст. 125 КК України зазначено, що правова кваліфікація дій особи в обвинувальному акті повинна містити не тільки посилання на окрему статтю й частину цієї статті кримінального закону, а й точне формулювання об'єктивної сторони та кваліфікуючих ознак конкретного кримінального правопорушення. Тим часом наявність в обвинувальному акті суперечливих і неконкретних формулювань обвинувачення та невизначеність правової кваліфікації щодо ч. 1 чи ч. 2 ст. 125 КК України унеможливує якісне здійснення захисту від пред'явленого обвинувачення [523, с. 1].

Вказаного можна уникнути при запровадженні електронного оформлення процесу шляхом внесення в ЄРДР структурованої інформації з заповненням обов'язкових граф (елементи автоматизованого процесуального контролю).

Однією з важливих новел чинного КПК України є інститут укладення угод у кримінальному провадженні. Кримінальне провадження на підставі угод розглядається Європейським судом з прав людини як прийнятна форма сучасного провадження у кримінальних провадженнях, під час якого обвинувачена особа визнає свою вину або погоджується із пред'явленим їй обвинуваченням.

На думку Р.В. Новака, кримінальне провадження на підставі угод є складним комплексним міжгалузевим інститутом, який регулює кримінальні процесуальні відносини щодо укладення домовленостей між підозрюваним чи

обвинуваченим та прокурором і потерпілим, призначення покарання, затвердження угоди судом та наслідки невиконання затвердженої угоди судом. Аналогічної думки дотримуються О.А. Парфіло [257, с. 80], М.С. Туркот [463, с. 48], Є.О. Курта [167, с. 281], В.В. Назаров [226, с. 11], вказуючи, що інститут компромісу за своєю природою є міжгалузевим, оскільки включає як кримінально-правові, кримінальні процесуальні норми, так і норми інших галузей права [233, с. 43].

Також Ю.В. Баулін та С.С. Яценко розуміють примирення як угоду між потерпілим і особою, яка вчинила злочинне діяння, в якій фіксується, що потерпілий примирився зі своїм кривдником, задоволений вжитими останнім заходами щодо відшкодування завданих збитків або усунення заподіяної шкоди і внаслідок цього не заперечує проти звільнення такої особи від кримінальної відповідальності (чи просить про таке звільнення) [154, с. 334-335; 230, с. 92].

Загалом угода – це письмова згода сторін кримінального провадження щодо вирішення справи на взаємовигідних умовах. З огляду на специфіку провадження на підставі угод, а саме: проведення судового розгляду в спрощеній формі, відсутність повного процесу слухання справи в суді, завдання суду зводиться до встановлення безспірного факту вчинення суб'єктом кримінального правопорушення та призначення узгодженого сторонами покарання. Водночас у КПК України визначено обмеження у застосуванні цього інституту щодо певних категорій злочинів.

Відповідно до ч. 3 ст. 469 КПК України угода про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим може бути укладена у провадженні щодо кримінальних проступків, злочинів невеликої чи середньої тяжкості та у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. При цьому не допускається укладення угоди про примирення у кримінальному провадженні щодо уповноваженої особи юридичної особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, у зв'язку з яким здійснюється провадження щодо юридичної особи. У ч. 2, 4 ст. 469 КПК України встановлено, що за ініціативою прокурора або підозрюваного чи обвинуваченого між ними може бути укладена

угода про визнання винуватості у провадженнях щодо: 1) кримінальних проступків, злочинів невеликої чи середньої тяжкості, тяжких злочинів; 2) особливо тяжких злочинів, віднесених до підслідності НАБУ, за умови викриття підозрюваним чи обвинуваченим іншої особи у вчиненні злочину, віднесеного до підслідності НАБУ, якщо інформація щодо вчинення такою особою злочину буде підтверджена доказами; 3) особливо тяжких злочинів, вчинених за попередньою змовою групою осіб, організованою групою чи злочинною організацією або терористичною групою за умови викриття підозрюваним, який не є організатором такої групи або організації, злочинних дій інших учасників групи чи інших, вчинених групою або організацією злочинів, якщо повідомлена інформація буде підтверджена доказами [157, с. 16].

Аналізуючи вказані обмеження, а також деякі норми КК України і КПК України, отримуємо висновок, що: угода про примирення не може бути укладена щодо особливо тяжкого злочину та щодо тяжкого злочину, якщо цей злочин не є злочином приватного обвинувачення; угода про визнання винуватості не може бути укладена у кримінальному провадженні, в якому бере участь потерпілий; угода про визнання винуватості у виключних випадках може бути укладена у кримінальному провадженні щодо особливо тяжкого злочину – щодо обмеженої категорії проваджень та з дотриманням умов, визначених у п. 2, 3 ч. 4 ст. 469 КПК України. Водночас трапляються випадки порушення норм ст. 469 КПК України прокурорами – процесуальними керівниками під час досудового розслідування, що тягне відмову у задоволенні угоди судом та повернення обвинувального акта.

Так, протягом 2016 року всупереч вимогам ч. 3 ст. 469 КПК України укладено 83 угоди про примирення за тяжкими або особливо тяжкими злочинами, 23 угоди про примирення – за наявності шкоди інтересам держави чи суспільства. Всупереч ч. 4 ст. 469 КПК України укладено 5 угод про визнання винуватості у провадженнях, в яких є потерпілий [358].

Наприклад, гр. С., займаючи посаду бухгалтера ТОВ «А.», використовуючи службове становище, вносила завідомо неправдиві дані до відомості про нарахування заробітної плати працівникам підприємства, внаслідок чого на

карткові рахунки гр. В. та гр. М. незаконно нараховано заробітну плату, яка в подальшому знята та привласнена гр. С. За вказаним фактом СВ Будионівського РВ Донецького МУ ГУМВС України в Донецькій області зареєстровано кримінальне провадження за ч. 4 ст. 191 КК України та за результатами розслідування, всупереч вимогам ч. 3 ст. 469 КПК України, з підозрюваною укладено угоду про примирення.

Також допускаються порушення під час укладання угод про визнання винуватості за наявності потерпілого [88, с. 11].

Так, гр. І., 23 січня 2016 року приблизно о 19 год 40 хв за адресою: м. Київ, вул. Ізюмська, 1 в магазині «Київстар» відкрито викрав мобільний телефон вартістю 2999 грн. За вказаним фактом 24 січня 2016 року зареєстроване кримінальне провадження за ч. 1 ст. 186 КК України та 28 травня 2016 року за результатами розслідування, всупереч вимогам ч. 4 ст. 469 КПК України, прокурором – процесуальним керівником з підозрюваним угоду про визнання винуватості укладено у кримінальному провадженні, в якому брав участь потерпілий [358]. Вказані процесуальні порушення виявлено в автоматичному режимі із застосуванням Твору.

Технічні характеристики ЄРДР надавали можливість вносити до електронної системи відомості про укладені незаконні угоди, тобто про угоди, укладені з порушенням встановлених у ст. 469 КПК України обмежень. При цьому будь-яких застережень для реєстратора з вказаного приводу електронна система не «видає». Сьогодні за сприяння автора вказане порушення усунуто завдяки впровадженню у ЄРДР механізму унеможливлення внесення до електронної системи процесуальних рішень, не передбачених (фактично заборонених) КПК України (додаток І, рис. 7, 8).

Внесення до ЄРДР даних про закінчення досудового розслідування за однією з визначених форм із направленням провадження до суду (ч. 3 ст. 283 КПК України, абз. 19 п. 1 глава 2 розділу І Положення) здійснюється протягом 24 годин з моменту прийняття процесуального рішення (абз. 5 п. 1 глава 3 розділу І Положення). Проте внесення цих відомостей до електронної системи має

власну специфіку. Так, при зверненні до суду з обвинувальним актом (п. 3 ч. 2 ст. 283 КПК України), з клопотанням про застосування ПЗМХ або ПЗВХ (ст. 292 КПК України), з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності (ст. 44-49 КК України), з внесенням до ЄРДР відомостей про особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, та рух кримінального провадження одночасно (до виконання функції «Відкриття провадження») необхідно облікувати інформацію щодо наслідків досудового розслідування та заподіяні збитки, результати їх відшкодування. Прокурор та слідчий, у межах повноважень, визначених у КПК України, вносять до ЄРДР відомості про наслідки досудового розслідування кримінальних правопорушень (картка Ф. 1.1) окремо на кожне кримінальне правопорушення. Зокрема, в ЄРДР відображаються: вчинення кримінального правопорушення у групі (з визначенням вікової та національної приналежності винних осіб); характеристики правопорушника (неповнолітній, у стані алкогольного/наркотичного/токсичного сп'яніння тощо); країна громадянства особи. Також доступні реквізити «Правопорушення розкрито або попереджено», «Застосування криміналістичних та науково-технічних засобів», «Застосування оперативно-довідкових обліків», що відображають деталі процесу досудового розслідування [269].

Відомості про заподіяні збитки, результати їх відшкодування та вилучення предметів злочинної діяльності вносяться слідчим до картки Ф. 1.2. Інформація про усі грошові суми вказується з точністю до гривні, при цьому комою відділяються тисячі гривень (1,234 – 1 тис. 234 грн). Усі суми збитків (відшкодування тощо) зазначаються лише у картці Ф. 1.2 стосовного того кримінального правопорушення, яким вони заподіяні (дані карток Ф. 1.2 підсумовуються в межах усього кримінального провадження). Розмір збитків повинен відповідати сумі, зазначеній у процесуальному документі, що складається при завершенні розслідування. Разом з тим протягом 2016 року *реєстраторами завищено встановлених збитків на суму 9,4 млн. грн., відшкодованих збитків завищено на 104,6 млн. грн.* [358].

Так, 3 травня 2016 року в ЄРДР зареєстровано правопорушення за ч. 2

ст. 185 КК України (Печерське УП ГУНП у м. Києві), яке за результатами розслідування 5 травня 2016 року скеровано до суду. Згідно з фабулою правопорушення встановлена загальна сума матеріальних збитків становить не більше 6 тис. грн (вартість мобільного телефону), однак у розділі «Збитки та їх відшкодування» сума відшкодованих збитків становить 6 036 тис. грн (6 млн. грн.). Таким чином, завищено розміри встановлених та відшкодованих збитків майже на 6 млн. грн. [358].

Вже сьогодні (до появи відповідної аналітичної функції в ЄРДР), використовуючи різні програмні продукти, можна сформувані зведені таблиці з числовими даними (аналіз даних на всій території України) або розширені детальні таблиці за обраними категоріями (за областями) з номерами конкретних кримінальних проваджень та фабулами. Це надасть можливість процесуальному керівнику забезпечити належний нагляд за станом відшкодуванням шкоди, завданої кримінальними правопорушеннями.

Водночас зазначене не усуває необхідності запровадження у функціоналі ЄРДР алгоритмів із запровадження контролю логічної рівності між фабулою та встановленими збитками, заборони внесення показників відшкодованих збитків, вищих за встановлені, або без таких. Такий електронний контроль запобігатиме реєстрації недостовірних відомостей та забезпечить об'єктивне відображення даних про збитки, завдані кримінальними правопорушення, та їх відшкодування [408, с. 135].

При визначенні розміру заподіяних кримінальним правопорушенням збитків слід урахувувати наявні у кримінальному провадженні докази – заяви, розписки потерпілих, первинні фінансові документи (платіжні доручення, прибуткові касові ордери, чеки), інші докази, які підтверджують право потерпілого (цивільного позивача) на володіння вказаним майном та його вартість. Також ураховується вартість вилученого під час досудового розслідування майна (коштів), що було предметом злочинного посягання, придбане за кошти, отримані злочинним шляхом, та передане потерпілому (цивільному позивачу або його представнику) на відповідальне зберігання. Інше

вилучене майно (кошти), яке тимчасово арештоване, при визначенні розміру шкоди не враховується [159].

Згідно з абз. 2 п. 8 глави 4 розділу II Положення до ЄРДР вносяться суми збитків (у тисячах гривень), встановлених під час досудового розслідування у закінчених кримінальних провадженнях (крім замахів). Розмір збитків повинен відповідати сумі, зазначеній у процесуальному документі, що складається при завершенні розслідування [269, с. 18].

На практиці наявною є проблема реального відшкодування збитків, завданих кримінальним правопорушенням, про що свідчать статистичні дані: за 2016 рік у закінчених кримінальних провадженнях встановлено збитків на суму 2 235 млн. грн. (2015 рік – 2 074, 2014 рік – 2 047, 2013 рік – 2 780, у млн. грн.), відшкодовано 537 млн. грн. (2015 рік – 1 207, 2014 рік – 818, 2013 рік – 875, у млн. грн.), пред'явлено позовів на 785 млн. грн. (2015 рік – 332, 2014 рік – 425, 2013 рік – 1 482, у млн. грн.), відповідно, 1 413 млн. грн. (2015 рік – 535, 2014 рік – 804, 2013 рік – 423, у млн. грн.) збитків залишилися поза межами відшкодування в межах досудового розслідування, що становить **63%** (2015 рік – 26%, 2014 рік – 39%, 2013 рік – 15%) суми встановлених збитків [358].

З метою більш повного застосування органами прокуратури наданих законом повноважень щодо відшкодування спричинених злочинами збитків пропонується вжити низку заходів з удосконалення ЄРДР щодо впровадження «червоної лінії» з автоматизованого контролю логічної рівності між фабулою та встановленими збитками, заборони внесення показників відшкодованих збитків, вищих за встановлені, або без таких (додаток I, рис. 3, 4). *Детальніше це питання досліджено в підрозділі 5.3.*

При внесенні до ЄРДР відомостей про скерування кримінального провадження до суду функціонал ЄРДР передбачає заповнення електронних цифрових контурів, що визначають: а) суд, до якого скеровується провадження, б) форму завершення досудового розслідування; а також містить таблицю з ключовими даними з електронної картки «Правопорушник» (прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, кваліфікація при оголошенні підозри тощо). Після

перевірки внесеної прокурором інформації про закінчення досудового розслідування у кримінальному провадженні стосовно особи відповідно до п. 2, 3 ч. 2 ст. 283 КПК України він здійснює підтвердження таких даних. (додаток І, рис. 10).

Відповідно до пп. 2.2 Порядку надсилання інформації про осіб у кримінальних провадженнях та електронних копій судових рішень щодо осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, автоматичне спрямування зазначених відомостей з інтеграційного сервісу ЄРДР до інтеграційного сервісу АСДС здійснюється після їх підписання електронним цифровим підписом (прокурором) [275, с. 2].

Сьогодні за допомогою інструментів аналітики ЄРДР і Твору можна оперативно виявляти процесуальні порушення. Однак це лише початкова сходинка системного вдосконалення кримінальної процесуальної діяльності, його переформатування на основі розширення електронного сегмента досудового розслідування, впровадження автоматизованого кримінального процесуального контролю.

Висновки до розділу 2

1. Електронна кримінальна процесуальна діяльність – це регламентована кримінальними процесуальними нормами система послідовно реалізованих суб'єктами кримінального провадження процесуальних процедур спеціально-дозвільного методу правового регулювання, яка здійснюється винятково за наявності спеціального юридичного факту – вчинення кримінального правопорушення, що фіксується в електронній процесуальній системі; спрямована на виникнення нових, зміну або припинення кримінальних процесуальних відносин та забезпечує виконання завдань кримінального провадження. Існуюча на цей час модель фіксації даних в електронній системі досудового розслідування надає можливість запровадження електронного процесуального контролю.

2. Вивчення правової природи кримінальної процесуальної діяльності з моменту подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення до внесення відомостей до ЄРДР дає підстави до висновку про наявність дослідчого провадження. Дослідження дослідчого провадження обумовлюється необхідністю встановлення меж процесуальної та реєстраційної (облікової) діяльності, особливостей та проблемних питань електронної фіксації на цій стадії та розмежування з досудовим розслідуванням. Зазначене дало можливість виявити на початковому етапі досудового розслідування низку процесуальних порушень та класифікувати їх на три групи: 1) невнесення до ЄРДР відомостей про початок досудового розслідуваннями за фактами, що підлягають реєстрації; 2) внесення до ЄРДР відомостей про початок досудового розслідуваннями з викривленням даних, що мають істотне процесуальне значення; 3) внесення до ЄРДР відомостей про початок досудового розслідуваннями за фактами, що не підлягають реєстрації.

3. Формати процесуального оформлення доказів: паперовий, електронний та змішаний (паперовий з елементами електронного або навпаки). Електронний формат обумовлений, по-перше, характером носія інформації, по-друге, способом процесуального оформлення (фіксації) інформації. Наявність різних видів носіїв інформації не виключає їх взаємоіснування, а лише доповнює та розширює можливості їх використання. Залежно від форми вираження носія інформації виділено два види джерел доказів: матеріальні, які мають фізичне відображення (електронний носій) та нематеріальні, які не мають фізичного відображення, а їх фіксація здійснюється безпосередньо під час досудового розслідування.

4. З урахуванням чинних кримінальних процесуальних норм та доступних слідчим і процесуальним керівникам можливостей ЄРДР існують елементи електронного кримінального провадження (процедур), однак вони послідовно й структурно не пов'язані між собою. В межах існуючої моделі наявні передумови для запровадження електронного процесуального контролю. Так, ЄРДР надає можливість відслідковувати закриті кримінальні провадження, а Твір – звужує пошук рішень, які потребують перевірки та процесуального реагування.

РОЗДІЛ 3

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ СУБ'ЄКТАМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЕЛЕКТРОННОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Система та структура суб'єктів досудового розслідування в умовах електронного кримінального процесу

Досудове розслідування характеризується колом суб'єктів, які беруть в ньому участь. За наявності юридичного факту, що є підставою для здійснення кримінальної процесуальної діяльності, виконання завдань кримінального провадження залежить від ефективності механізму реалізації процесуальних повноважень учасників провадження та гарантій їх дотримання, організації ефективного процесу взаємодії. Чітко визначене місце, завдання та процесуальна роль кожного, хто залучений до кримінальної процесуальної діяльності, є умовою забезпечення належної процесуальної процедури.

Суб'єкти кримінального провадження сукупно та суб'єкти досудового розслідування зокрема розглядатимуться у даній роботі як структурно-системне утворення.

У сучасній філософській літературі структура тлумачиться як «спосіб організації внутрішніх відношень системи»; «мережа відносно сталих, упорядкованих зв'язків між елементами»; «сукупність стійких зв'язків об'єкта, що забезпечують його цілісність» тощо. У Канта бачимо структуру як «положення і зв'язок якого-небудь організму, утвореного з певною метою». В основу поняття «структура» покладено розуміння упорядкованості або композиції елементів. Маючи ту саму кількість елементів певної множини і в тому самому складі, вони по-різному можуть бути впорядковані і здатні утворювати різні структури [130, с. 78]. Зазначений підхід передбачає встановлення чіткого ієрархічного й функціонального зв'язку та способу внутрішньої організації

системи суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності, особливостей їх взаємовідносин та взаємодії.

Загальна теорія права до суб'єктів права відносить громадян й організації, що виступають носіями встановлених законом прав і обов'язків, тобто фізичні та юридичні особи, які визнаються законом здатними мати права й обов'язки. До орбіти кримінального судочинства залучається значне коло органів, посадовців і громадян. Всі вони здійснюють кримінальну процесуальну діяльність, виступають носіями прав і обов'язків і тому можуть бути названі суб'єктами кримінального провадження [265, с. 467-468].

Як вказувала П.С. Елькінд, всі особи, які беруть участь у справі, є суб'єктами кримінального процесу, оскільки всі вони виконують ту чи іншу функцію [475, с. 97-98]. У свою чергу, С.А. Альперт зазначав, що поняттям «суб'єкти кримінально-процесуальної діяльності» повинні охоплюватися всі органи та особи, які наділені правами та несуть визначені законом обов'язки у зв'язку з провадженням у даній справі. Характер діяльності, яку провадить та чи інша особа, не має значення для її віднесення до даної категорії. Попри відмінності процесуального положення всіх цих осіб спільним для них виступає те, що вони – суб'єкти процесу [6, с. 9-10]. Також М.А. Погорецький зазначає, що суб'єкт – необхідний елемент кожного правового відношення, оскільки всяке юридичне відношення є відношенням між суб'єктами [263, с. 30].

У КПК 1960 року коло суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності чітко не визначалось. У ньому говорилося про «осіб, які беруть участь у справі» (ст.ст. 19, 20, 22, 53, 87), «учасників процесу» (розділ 3), «учасників судового розгляду» (ст. 261 КПК). Кого слід розуміти під «особами, які беруть участь у справі», закон не роз'яснював. Аналіз наведених статей дає змогу дійти висновку, що до таких осіб не входили державні органи і посадові особи, які ведуть процес [477, с. 65]. «Учасниками процесу» згідно з п. 8 ст. 32 КПК 1960 року визначались підозрюваний, обвинувачений, захисник, а також потерпілий, цивільний позивач, цивільний відповідач та їх представники. «Учасники судового розгляду», перелічені в ст. 261, 441, 442, 443 КПК 1960 року, – це всі згадані «учасники

процесу», а також прокурор, законний представник неповнолітнього підсудного, представники підприємств, установ і організацій, у яких навчався або працював неповнолітній, служби у справах неповнолітніх, а у разі необхідності – й інші організації. Отже, коло учасників судового розгляду було ширшим, ніж коло учасників процесу, але воно не включало підозрюваного [477, с. 65-66]. Такі істотні недоліки кримінального процесуального законодавства призводили до розбіжності й у теорії кримінального процесу, зокрема в застосуванні понятійного апарату.

Як вважають М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, В.П. Шибіко, особи, які вступають між собою в процесуальні правовідносини, незалежно від обсягу їх прав і обов'язків є саме суб'єктами кримінально-процесуальної діяльності. Ідентичну позицію займають вітчизняні науковці Ю.М. Грошевий, В.М. Хотенець та В.В. Назаров [260, с. 201].

У КПК України 2012 року зазнали суттєвих змін як система осіб, залучених до сфери кримінального процесу, так і їх правовий статус. Також законодавцем запроваджено нову термінологію (п. 19, 25, 26 ч. 1 ст. 3 КПК України). В межах реалізації закріпленої у ст. 129 Конституції України та ст. 7, 22 КПК України засади змагальності чітко визначено перелік суб'єктів процесу, віднесених до сторони обвинувачення, сторони захисту та інших учасників кримінального провадження (глава 3 КПК України) [404, с. 309].

Кримінальний процесуальний закон стосовно осіб, залучених до кримінальної процесуальної діяльності, оперує такими поняттями, як: «фізичні особи» (ст. 35, 36, 40 КПК України), «учасники процесуальних дій» (ст. 104, 107 КПК України), «учасники кримінального провадження» (ст. 27, 113, 237 та ін. КПК України), «учасники судового провадження» (ст. 34, 107, 317, 347 та ін. КПК України), «сторони кримінального провадження» (ст. 22, 26, 641, 68, 69, 71 та ін. КПК України), «учасники розгляду» (ч. 4 ст. 172, ч. 5 ст. 244 КПК України), «учасники спілкування» (ст. 258 КПК України), «учасники судових дебатів» (ч. 7 ст. 364 КПК України), «учасники кримінального провадження в іноземній державі» (ч. 3 ст. 550 КПК України).

У статті 3 КПК України визначено поняття «учасники кримінального провадження» (п. 25 ч. 1), «учасники судового провадження» (п. 26 ч. 1), «сторони кримінального провадження» (п. 19 ч. 1). Аналіз зазначених термінів ілюструє, що до учасників кримінального провадження Кодекс відносить усіх суб'єктів, які беруть участь у кримінальному провадженні, крім суду (слідчого судді, судді (-в), присяжних). Аналіз згаданих понять дає можливість стверджувати, що поняття «суб'єкти кримінального провадження» є найбільш широким. Застосування даного терміна обумовлено потребою систематизації осіб, залучених до процесу, та визначення їх структури [404, с. 309-310].

Суб'єкти кримінального провадження характеризуються тим, що вони: беруть участь у справі на підставах і в порядку, передбачених кримінальним процесуальним законом, за умови, що немає обставин, за яких закон виключає можливість їх участі у справі; мають визначені права та обов'язки (закон визначає порядок їх реалізації); діють у кримінальному судочинстві відповідно до своїх прав та обов'язків у встановленому законом порядку; вступають у процесуальні правовідносини; несуть відповідальність за невиконання своїх обов'язків або порушення прав інших суб'єктів [227, с. 77-78].

На нашу думку, суб'єктів кримінального провадження доцільно класифікувати відповідно до обумовленої змагальної моделі кримінальних процесуальних функцій (обвинувачення, захисту, правосуддя), згідно з якою виокремлюється чотири групи учасників, які виконують функцію: 1) правосуддя; 2) обвинувачення; 3) захисту; 4) допоміжну [404, с. 310]. Таким чином, виділяємо чотири групи суб'єктів кримінального процесу: 1) правосуддя; 2) сторона обвинувачення; потерпілий; 3) сторона захисту; 4) інші учасники кримінального провадження.

Обумовлена змагальною моделлю позиція суду разом з інститутом сторін процесу визначає систему суб'єктів кримінального провадження, яка характеризується: а) «домінуючою» роллю суду як суб'єкта судового контролю та арбітра між сторонами провадження; реалізацією завдань сторін провадження на засадах змагальності та функціональної рівності, що передбачає самостійне

обстоювання своїх правових позицій; б) залученням сторонами інших учасників кримінального провадження для реалізації завдань провадження та з'ясування істини – та відображена у *ромбовидній структурі системи суб'єктів – геометричній конструкції, сторони та діагоналі якої ілюструють взаємодію груп суб'єктів* (додаток Й). Кожній з наведених груп суб'єктів притаманні власні електронні системи, в тому числі кримінальні процесуальні електронні правореалізаційні засоби, передбачені в КПК України. Це, зокрема: ЄРДР (ст. 214 КПК України) як електронний сегмент досудового розслідування; АСДС, ЄДРСР (ст.ст. 35, 535 КПК України) – електронні сегменти судової системи; ЄРАУ (ст. 45 КПК України), ЄДР (ст. 535 КПК України). Вказане відображає перехід традиційного «паперового» процесуального діалогу в інформаційне поле, що характеризується інноваційною складовою діяльності суб'єктів процесу та має наслідком зміну структури, переформатування процесуального статусу чинних учасників чи залучення нових суб'єктів. *Детальніше вказане питання розглянуто в підрозділі 5.3.*

Склад суб'єктів кримінального провадження не є постійним. Він залежить від стадії кримінального процесу і характеру здійснюваних дій під час провадження у кримінальній справі, підстав залучення (вступу) до процесу тих або інших суб'єктів кримінального процесу, обставин справи та ін. [433, с. 1].

Специфічне коло суб'єктів як ознаку стадій кримінального процесу виділяють І.Я. Фойницький [489, с. 341], В.В. Назаров та Г.М. Омеляненко [227, с. 11], Т.М. Барабаш [11, с. 116], Л.М. Лобойко [182, с. 15], В.М. Тертишник [449, с. 21]. Отже, на кожній стадії процесуальної діяльності до провадження залучено лише тих учасників кожної з груп суб'єктів, участь яких необхідна для реалізації її завдань. У низці випадків набуття певним суб'єктом свого статусу залежить від електронного процесуального документа. Зокрема, процесуальний статус заявника та потерпілого залежить від реєстрації їх заяви в ЄРДР (ст. 50, 60, 214 КПК України), підозрюваного – від реєстрації рішення слідчого, прокурора про пред'явлення особі підозри в ЄРДР (ст. 42, 278 КПК України). Реалізація визначених у КПК України процесуальних процедур досудового розслідування

неможлива без чіткого розуміння системи його суб'єктів та визначення особливостей їх процесуального статусу.

Правосуддя під час досудового розслідування представлено слідчим суддею, що є одним з його ключових спеціалізованих процесуальних суб'єктів. Погоджуємося з позицією А.Р. Туманянц про те, що введення інституту слідчого судді має усунути частину невластивих як слідчому, так і прокурору функцій, а чіткий їх розподіл на стадії досудового розслідування буде гарантією реалізації принципу змагальності [462, с. 897]. Об'єктивний та неупереджений розподіл матеріалів кримінального провадження між судьями з додержанням принципів черговості та однакової кількості проваджень для кожного, а також визначення присяжних для судового розгляду з-поміж осіб, які внесені до списку присяжних, забезпечується електронною системою АСДС (ст. 35 КПК України) [157, с. 2].

До сторони обвинувачення на стадії досудового розслідування належать:

I. Суб'єкти, які здійснюють досудове розслідування, а саме: 1) органи досудового розслідування (органи, що здійснюють дізнання і досудове слідство): а) слідчі підрозділи НП; органів безпеки; органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства; органів ДБР; органів Державної кримінально-виконавчої служби України; б) підрозділ детективів, підрозділ внутрішнього контролю НАБУ (ст. 38 КПК України). У межах досудового розслідування такий орган представлений *слідчим, який є реєстратором та користувачем ЄРДР*; 2) *керівник органу досудового розслідування* – має право провадити досудове розслідування, користуючись при цьому повноваженнями слідчого (п. 6 ч. 2 ст. 39 КПК України). Вказаний суб'єкт є *користувачем та реєстратором ЄРДР*; 3) *прокурор* – процесуальний керівник досудовим розслідуванням, керівник органу прокуратури у разі визначення процесуальним керівником – мають право провадити окремі слідчі (розшукові) та процесуальні дії (п. 4 ч. 1 ст. 36 КПК України). Вказані суб'єкти є *реєстраторами та користувачами ЄРДР*; 4) оперативні підрозділи органів НП, органів безпеки, НАБУ, ДБР, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, Державної кримінально-виконавчої служби України,

ДПСУ – здійснюють слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному провадженні за письмовим дорученням слідчого, прокурора, а підрозділ детективів, оперативно-технічний підрозділ та підрозділ внутрішнього контролю НАБУ – за письмовим дорученням детектива або прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (ч. 1 ст. 41 КПК України). *Вказані підрозділи не мають доступу до ЄРДР.*

II. Суб'єкти, які здійснюють процесуальне керівництво досудовим розслідуванням: прокурор – процесуальний керівник (ст. 36 КПК України). Є реєстратором та користувачем ЄРДР.

III. Посадові особи правоохоронних органів, обсяг процесуальних повноважень яких дає можливість здійснювати процесуальний вплив на досудове розслідування: 1) керівник органу досудового розслідування (п. 1, 2, 3 ч. 2 ст. 39 КПК України); 2) керівник органу прокуратури (ч. 6 ст. 36, ч. 3 ст. 40, ч. 5 ст. 218, 294, 308, 311, 312, 313, 341 КПК України). *Ці суб'єкти є реєстраторами та користувачами ЄРДР [404, с. 310].*

Зазначені групи суб'єктів, за винятком оперативних підрозділів, відрізняються від інших учасників електронною обізнаністю та електронною доступністю. Зокрема, вони мають винятковий доступ до процесуального електронного сегмента кримінального провадження – ЄРДР – як реєстратори та/або користувачі та відповідають за повне, достовірне та своєчасне внесення даних до електронної системи. Тобто винятковим правом ведення та використання даних ЄРДР під час досудового розслідування володіє сторона обвинувачення. Інші учасники процесу мають доступ до ЄРДР опосередковано – через суб'єктів сторони обвинувачення.

Щодо визначення процесуального статусу *потерпілого, його представника та законного представника*, то в п. 19 ч. 1 ст. 3 КПК України таких суб'єктів віднесено до сторони обвинувачення в окремих випадках. Зазначене обумовлено існуванням у потерпілого повноважень самостійно підтримувати державне обвинувачення у разі відмови прокурора від підтримання державного обвинувачення (ст. 340 КПК України), у випадку зміни обвинувачення на менш

тяжке (ст. 338 КПК України) та специфічною процесуальною роллю (відмова потерпілого від обвинувачення в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення є підставою для його закриття (п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України)) у справах приватного обвинувачення (ст. 477-479 КПК України).

Так, П.В. Цимбал, І.В. Діков визначають приватне обвинувачення як комплексне соціально-правове явище, яке: є складовою характеристики типу кримінального процесу, показником дії в ньому принципів змагальності і диспозитивності; відображає ступінь демократизму держави, який вводить різні за характером засоби вирішення кримінально-правових конфліктів (приватне, приватно-публічне й публічне обвинувачення), визнання державою права особи на судовий захист, його гарантування завдяки наданню особі можливості самій вирішувати питання про доцільність застосовування до кривдника засобів кримінально-правового впливу; є засобом залучення особи до розслідування й вирішення кримінальних справ та наділення процесуальним статусом [496, с. 112].

Як вказує А.С. Сизоненко, до сторони кримінального провадження з боку обвинувачення також належать потерпілий та його представник у визначених випадках (п. 19 ч. 1 ст. 3 КПК України) [341, с. 168]. У свою чергу, Ю.А. Кричун та П.Л. Степанов на основі аналізу ч. 1 ст. 55 КПК України та позицій науковців уточнюють визначення поняття потерпілого у кримінальному провадженні як фізичної особи, якій кримінальним правопорушенням (суспільно небезпечним діянням) завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридичної особи, якій кримінальним правопорушенням (суспільно небезпечним діянням) завдано майнової та/ або моральної (немайнової) шкоди [161, с. 123].

Винесення в окремий § 5 КПК України визначення процесуального статусу потерпілого і його представника, так само й інших груп учасників, ілюструє, з одного боку, спробу законодавця виокремити таких учасників як самостійну групу, а з другого – вказує на обвинувальний ухил спрямованості процесуальних дій потерпілого, підкріплений наданими процесуальним законом повноваженнями. На нашу думку, потерпілого і його представника в межах

кримінального провадження (як сукупності стадій) необхідно розглядати як самостійних суб'єктів з можливістю тимчасового набуття повноважень сторони обвинувачення. Формулювання завдань слідчого та прокурора як службових осіб органів державної влади на стороні обвинувачення щодо виконання завдань кримінального провадження та цілі потерпілого, обумовлені відстоюванням особистих прав та інтересу, не збігаються. Однак кінцева мета їх діяльності є однаковою: відновлення соціальної справедливості, що насамперед передбачає покарання винного та задоволення вимог потерпілого щодо відшкодування шкоди (у тому числі матеріальної та моральної). Відповідно, обвинувальна спрямованість їхніх процесуальних дій також єдина. Зазначене пояснює включення потерпілого до сторони обвинувачення у випадках, передбачених у ст. 340, 338, 477-479 КПК України, однак передбачає їх відокремлене існування як певної групи суб'єктів. Це знаходить втілення в електронній системі досудового розслідування через відображення в ЄРДР у вкладці «Потерпілі» картки Ф. 1.

Також необхідно вказати, що у разі відмови прокурора від підтримання державного обвинувачення (ст. 340 КПК України) потерпілому передаються лише процесуальні права з паперовим оформленням. Тобто, незважаючи на отримання всіх повноважень сторони обвинувачення, потерпілий не набуває права прямого доступу до ЄРДР, внесення до нього будь-яких даних або безпосереднього отримання інформації. Зазначене обумовлене, по-перше, стадійністю процесу, по-друге, наявним нині виключно державним правом прямого користування ЄРДР. Однак вказане не позбавляє потерпілого права на отримання інформації з ЄРДР.

Обов'язковою для **сторони захисту** є наявність особи, яка притягується до кримінальної відповідальності. Залежно від стадії процесу це: підозрюваний, особа, стосовно якої передбачається застосування ПЗМХ або ПЗВХ – під час досудового розслідування; обвинувачений (підсудний), особа, стосовно якої вирішується питання про застосування ПЗМХ або ПЗВХ, засуджений, виправданий – під час судового провадження. Зазначені процесуальні ролі реалізує одна особа, змінюючи їх в процесі руху справи. На обох стадіях присутній захисник (адвокат) – спеціалізований процесуальний суб'єкт сторони

захисту (ст. 45 КПК України), процесуальний статус якого виражено через призму підзахисного, а характер процесуальної діяльності залежить від позиції останнього, зокрема визнання вини, бажання відшкодувати шкоду чи укласти угоду тощо. Захисник може бути залученим до участі в провадженні у будь-який момент (ст. 48 КПК України) [404, с. 311].

Класифікуючи суб'єкти кримінального процесу, В.М. Тертишник зараховував до суб'єктів захисту всіх учасників процесу, які мають чи відстоюють певний інтерес у справі, та інших осіб, стосовно яких були порушені ті чи інші надані їм права [449, с. 120]. Також М.М. Михеєнко, А.В. Молдован, В.Т. Нор, В.П. Шибіко вказували, що крім обвинуваченого та його захисника до суб'єктів захисту слід зараховувати слідчого, орган дізнання, прокурора, суд, оскільки закон вимагає від цих органів ужити всіх передбачених заходів для всебічного, повного й об'єктивного дослідження обставин справи, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують і обтяжують його відповідальність [2, с. 167]. У свою чергу, М.Г. Моторигіна під стороною захисту пропонує розуміти передбачених у КПК України учасників кримінального провадження, діяльність яких об'єднана спільною метою та функціональною спрямованістю на спростування підозри та обвинувачення, встановлення невинуватості або меншої винуватості підозрюваного, обвинуваченого, обставин, що пом'якшують покарання, виключають кримінальну відповідальність або є підставами для закриття кримінального провадження, звільнення особи від кримінальної відповідальності чи покарання [222, с. 187-188].

Захисника-адвоката не відображено в ЄРДР, однак він, як і підозрюваний, з огляду на аналіз положень ч. 4 ст. 46, ст. 221 КПК України, отримує витяг та дані з ЄРДР у межах провадження. Адвокат має право отримати дані з електронної системи, звернувшись до слідчого, прокурора з адвокатським запитом (ст. 24 Закону України від 5 липня 2012 року № 5076-VI «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»). Водночас сьогодні *адвокат* як спеціальний суб'єкт може виконувати (як в технічному, так і в юридичному аспекті) повноваження *інформаційного*

«посередника» між ЄРДР та клієнтом. Детальніше це питання розглядатиметься в підрозділі 3.3 та розділі 5.

Про склад суб'єктів **«інші учасники кримінального провадження»** зазначено у § 5 глави 3 КПК України «Інші учасники кримінального провадження», проте не наведено їх повного переліку, так само як і відповідного поняття. *Зазначене питання більш детально досліджено в підрозділі 3.5.*

Кожній з визначених груп системи суб'єктів кримінального провадження притаманна специфічна внутрішньогрупова структура. Група *правосуддя* представлена одним суб'єктом, що обумовлює його елементарну структуру. *Сторона обвинувачення* характеризується чіткою ієрархією професійних суб'єктів, процесуальні зв'язки та взаємодія яких регламентовані процесуальним законом та відомчими актами. *Сторона захисту* характеризується променевою структурою, центральним елементом якої є підозрюваний з огляду на пріоритет забезпечення його процесуальних прав. Захисник (адвокат) та законний представник (представники) зобов'язані діяти виключно в його інтересах, їх процесуальний статус також визначається через призму підозрюваного. Окрім того, як адвокат (метою професійної діяльності якого є отримання прибутку), так і законний представник («нав'язані» законом додаткові незручності) не мають особистої зацікавленості в результаті справи, отже виступають як допоміжні суб'єкти. В структурі цієї групи особливого значення набуває діяльність захисника як єдиного професійного суб'єкта [404, с. 311]. *Група інших учасників не має однозначної структури. Деякі її суб'єкти з огляду на специфіку процесуального статусу формують локальні конструкції всередині групи [418, с. 123-124].*

У світлі зазначеного важливо звернути увагу, що кримінальне процесуальне законодавство будується згідно з принципом спеціальних суб'єктів, якими є слідчий суддя, прокурор, слідчий, захисник або адвокат з огляду на обов'язковий освітній рівень, спеціальний порядок залучення до професійної діяльності, наявність механізмів застосування санкцій у випадку порушення вимог закону. Такі умови сприяють формуванню під час досудового розслідування

професійного діалогу між вказаними учасниками, що є важливою складовою забезпечення швидкого, повного та неупередженого (ст. 2 КПК України) досудового розслідування з дотриманням належної правової процедури.

Сьогодні процесуальний діалог може відбуватися між такими суб'єктами, як прокурор – підозрюваний, слідчий – потерпілий та ін., що значно ускладнює проведення досудового розслідування через марнування часу на пояснення правової процедури, роз'яснення юридичних аспектів певних процесуальних дій та конфліктів, викликаних нерозумінням особливостей юридичної діяльності. Таким чином, *процесуальна модель професійного діалогу «слідчий – прокурор – суд – адвокат»* є більш оптимальною, адже здатна забезпечити рівні можливості для обстоювання сторонами провадження власної правової позиції без зайвих витрат часових ресурсів та процесуальних порушень. У свою чергу, *запровадження електронного формату взаємодії із залученням до електронної системи всіх професійних суб'єктів провадження є завершальним етапом модернізації кримінального провадження щодо переходу до електронного процесуального діалогу*. Така модель спілкування передбачає «втягнення» її учасників у потік електронного інформаційного поля кримінальної процесуальної діяльності.

Також зазначене обумовлене визначенням у Стратегії напрямком забезпечення електронної взаємодії між суб'єктами судочинства та суміжних правових інститутів [302, с. 1]. Зі створенням електронної комунікації розширяться можливості використання інформаційних систем органів кримінальної юстиції, буде забезпечено належну координацію правових інститутів та єдності інформаційних систем. Розширення меж електронного провадження, зокрема переліку його учасників, потребує детального вивчення правового статусу суб'єктів, яких пропонується залучити до інформаційного потоку ЄРДР та розробки алгоритму їх інтеграції, що включає як зміни до законодавства (додаток Д), так і нові програмні продукти. *Детальніше це питання досліджено в підрозділі 5.2.*

3.2. Сторона обвинувачення у системі суб'єктів електронної кримінальної процесуальної діяльності

Конструкція внутрішньої взаємодії суб'єктів обвинувачення характеризується ієрархією спеціалізованих (професійних) суб'єктів, повноваження в ЄРДР, процесуальні зв'язки та взаємодія яких у тому числі чітко регламентовані в КПК України та відомчих актах й обумовлені процесуальним статусом.

Так, Р.Ю. Савонюк вважає процесуальну діяльність начальника слідчого відділу функцією, що дає можливість визначити напрям діяльності слідчого в конкретній справі [328, с. 13]. На думку Х.С. Таджієва, керівник слідчого підрозділу повинен контролювати кримінальну процесуальну діяльність в очолюваному ним підрозділі, тобто, використовуючи передбачені кримінальним процесуальним законом форми й методи, керувати розслідуванням в окремих справах, забезпечувати його якість, повноту, всебічність та об'єктивність [438, с. 71]. У свою чергу, В.М. Сакал вказує, що головним елементом правового статусу керівника ОДР, що визначає його місце та призначення в системі правоохоронних органів, є права й обов'язки (повноваження), які чітко визначають межі можливої поведінки [329, с. 186].

Визначені в ч. 2 ст. 39 КПК України повноваження **керівника органу досудового розслідування** мають невід'ємну електронну складову: 1) визначення слідчого (слідчої групи), який здійснюватиме досудове розслідування, а у випадках здійснення досудового розслідування слідчою групою – визначення старшого слідчої групи, який керуватиме діями інших слідчих, – *оформлюється складанням відповідної постанови (ст. 110 КПК України), а також електронним оформленням в ЄРДР. Водночас невнесення вказаних даних до ЄРДР, навіть за наявності паперового документа, має наслідком відсутність у слідчого доступу до відповідного провадження в електронному сегменті, що унеможлиблює здійснення ним процесуальних функцій;* 2) відсторонення слідчого від проведення

досудового розслідування вмотивованою постановою за ініціативою прокурора або з власної ініціативи з подальшим повідомленням прокурора та призначення іншого слідчого за наявності підстав, передбачених у КПК України, для його відводу або у разі неефективного досудового розслідування, призначення нового слідчого *передбачає обмеження доступу до відповідного провадження в електронному сегменті для особи, яка відсторонена*; 3) складовою ознайомлення з матеріалами досудового розслідування, надання слідчому письмових вказівок, які не можуть суперечити рішенням та вказівкам прокурора, *є ЄРДР, що дає можливість оперативно отримати актуальну та достовірну інформацію*; 4) вживання заходів щодо усунення порушень вимог законодавства у випадку їх допущення слідчим *можливе безпосередньо в електронному сегменті шляхом корегування відомостей ЄРДР*; 5) здійснення досудового розслідування, з використанням при цьому повноважень слідчого, що забезпечено наданням в ЄРДР поряд з роллю аналітика *технічної ролі реєстратора. Це створює технічну можливість безпосередньо вносити передбачені Кодексом та Положенням відомості до ЄРДР* тощо.

Керівник органу досудового розслідування відносно електронного сегмента кримінального провадження є однією з ключових процесуальних фігур, адже відповідно до п. 8, 9 глави 1 розділу I Положення є реєстратором та користувачем ЄРДР – фіксує прийняті під час кримінального провадження процесуальні рішення за допомогою електронної системи. Наприклад, підтвердження заповнених слідчими карток Ф. 1, за необхідності – їх корегування та підтвердження реєстрації, призначення або заміна слідчого. Варто наголосити, що у разі непідтвердження реєстрації картки Ф. 1 з її подальшим перенесенням до архіву розслідування не розпочнеться взагалі. Отже, саме від керівника органу досудового розслідування під час внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР слідчим ОДР залежить, чи буде здійснюватись кримінальна процесуальна діяльність. При підтвердженні реєстрації провадженню автоматично присвоюється номер, а електронний процесуальний документ з'являється у вкладці «Реєстр кримінальних правопорушень».

На відміну від попереднього у чинному КПК України слідчого віднесено до сторони обвинувачення (п. 19 ч. 1 ст. 3 Кодексу). Аналогічний підхід збережено при розміщенні процесуальних норм, присвячених слідчому, в структурі Кодексу: відповідні статті розміщено в § 2 глави 3, там само, де й статті щодо інших учасників сторони обвинувачення. Таке нововведення відображає змагальну побудову вітчизняного процесу та обвинувальну процесуальну спрямованість дій слідчого, його процесуальну роль у провадженні. Однак попри обвинувальний ухил дій слідчого у ч. 5 ст. 223 КПК України передбачено, що слідчий має збирати як обвинувальні, так і виправдувальні докази.

Як зазначають В.Г. Гончаренко, В.Т. Нор, М.Є. Шумило, слідчий є основним виконавцем роботи з досудового розслідування кримінальних правопорушень і несе відповідальність за законність та своєчасність проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, за прийняття законних й обґрунтованих поточних та підсумкових процесуальних рішень [158, с. 87].

Більшість повноважень **слідчого**, визначених у ч. 2 ст. 40 КПК України, містять електронний елемент: 1) початок досудового розслідування *здійснюється в електронному форматі* (ч. 1 ст. 214 КПК України, п. 1 глави 2 розділу I Положення); 2) проведення слідчих (розшукових) дій та НС(Р)Д *передбачає фіксацію ходу проведення таких дій на електронному носії (аудіо-, відеозапис), а результатів – в електронному документі, що можуть бути прикріплені до ЄРДР*; 3) в частині звернення за погодженням із прокурором до слідчого судді з клопотаннями про застосування заходів забезпечення кримінального провадження – *в ЄРДР фіксується застосування запобіжного заходу* (абз. 9 п. 1 глави 2 розділу I Положення); 4) повідомлення за погодженням із прокурором особі про підозру *оформляється, у тому числі, в ЄРДР (ст. 278 КПК України зобов'язує внести дані про підозру до ЄРДР)*; 5) прийняття процесуальних рішень у випадках, передбачених у КПК України, у тому числі щодо закриття кримінального провадження за наявності підстав, передбачених у ст. 284 КПК України, – *фіксується в ЄРДР* (ч. 3 ст. 283 КПК України, абз. 19 п. 1 глави 2

розділу I Положення). *Внесення слідчим таких відомостей до ЄРДР впливає на електронну процесуальну діяльність. Так, закриття провадження унеможливорює внесення до ЄРДР даних щодо прийняття процесуальних рішень або корегування відомостей. Зі свого боку, внесення даних про відкриття матеріалів іншої стороні (ст. 290 КПК України) надає прокурору технічну можливість для внесення відомостей про звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності (п. 2 ч. 2 ст. 283 КПК України), звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування ПЗМХ або ПЗВХ (п. 3 ч. 2 ст. 283 КПК України).*

За результатами опитування встановлено, що слідчі активно використовують електронні процедури під час кримінальної процесуальної діяльності. Зокрема, телефонний дзвінок використовують 91,8% респондентів, електронну пошту – 70,6%, відео- та аудіозапис – 27,3%, відеоконференцзв'язок – 15,5%, SMS-повідомлення – 8,7%. При цьому можливості ЄРДР, в тому числі функціонал прикріплення файлів, застосовують лише 13,9% слідчих (додаток Е).

Сьогодні повноваження слідчого обумовлені не лише наказом про призначення та посвідченням (ч. 2 ст. 17 Закону України від 2 липня 2015 року № 580-VIII «Про Національну поліцію»), а й наявністю ЕЦК доступу до ЄРДР. Відсутність доступу до електронного сегмента кримінального провадження нівелює фактичний процесуальний статус слідчого, унеможливаючи реалізацію повноважень, які на кожному етапі досудового розслідування пов'язані з внесенням відомостей до ЄРДР. Вказане свідчить на користь того, що наявність ЕЦК є обов'язковою умовою реалізації процесуальних повноважень слідчим.

Здійснюючи свої повноваження відповідно до вимог КПК України, слідчий, є самостійним у своїй процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється (ч. 5 ст. 40 Кодексу).

У правовій теорії процесуальну самостійність слідчого поєднують з його процесуальною незалежністю через наявність між ними органічного взаємозв'язку, обумовленого, у тому числі, й існуванням спільних для них спеціальних гарантій [17, с. 173-174]. Так, С.С. Охріменко визначає процесуальну

незалежність слідчого як основоположний принцип кримінального судочинства, що служить захистом слідчого від стороннього впливу і характеризує організаційну сторону діяльності слідчого та безпосередньо впливає на забезпечення його процесуальної самостійності [252, с. 12]. У свою чергу, І.В. Басиста та Б.В. Щур, погоджуючись з думкою Л.М. Лобойка та О.А. Банчука [185, с. 38], вказують, що одним із напрямків реформи кримінального процесу повинно стати усунення процесуальної залежності слідчого від свого керівника, додаючи, що згідно з положеннями КПК України 2012 року слідчий став повністю залежним ще і від прокурора, який реалізує сьогодні функцію процесуального керівництва всім процесом досудового розслідування [14, с. 145].

Водночас із введенням інституту судового контролю виконання деяких процесуальних дій потребує проходження погоджувальних процедур (дозвіл, санкція) у слідчого судді, наприклад вирішення питань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження на досудовому розслідуванні, дозвільні процедури щодо проведення процесуальних дій, які обмежують конституційні права особи.

Однак судовий контроль – не єдине «обмеження» на шляху виконання повноважень слідчим, адже щодо низки процесуальних дій КПК України передбачає *постійно діючі погоджувальні процедури* з боку прокурора – процесуального керівника, що полягають в погодженні (ст. 277 КПК України), дорученні (ст. 290 КПК України), затвердженні (ст. 291 КПК України). Така взаємодія включає використання електронного сегмента – надання слідчому судді витягу з ЄРДР – електронного процесуального документа, автоматично сформованого ЄРДР на основі внесених даних.

Окрім того, керівник органу досудового розслідування та слідчий зобов'язані виконувати доручення і вказівки прокурора, які надаються у письмовій формі (ст. 36 КПК України). Поки що взаємодія суб'єктів сторони обвинувачення організована у формі паперового діалогу, однак, враховуючи наявність у сторони обвинувачення можливості застосування ЄРДР як інноваційного інструмента комунікації, зазначений діалог вже сьогодні може

майже повністю перейти в електронну площину, у тому числі із встановленням електронного процесуального контролю за строками виконання вказівок процесуального керівника та інших рішень. *Детальніше це питання розглядатиметься в підрозділі 5.2.*

Як вказує Л.М. Лобойко, «використання посадовця такого рівня компетентності, як виконавця волі прокурора (про схожість функцій слідчого і судді годі й говорити), є розкішшю для держави. Допитати свідка і провести очну ставку здатен і дільничний інспектор. Висококваліфікований юрист – слідчий – повинен мати повноваження приймати самостійно найважливіші рішення у кримінальній справі» [187, с. 93]. На думку В.М. Тертишника, зазначені зміни є певним відродженням командно-адміністративної системи у сфері судочинства. Це – шлях створення маніпулятивного слідства [445, с. 57; 108].

Залежно від впливу вказаних суб'єктів (рівня процесуальної незалежності) визначаємо кілька рівнів процесуальної діяльності слідчого: 1) самостійна діяльність слідчого; 2) процесуальна діяльність слідчого, що потребує погодження керівником органу досудового розслідування; 3) процесуальна діяльність слідчого, що потребує погодження прокурора – процесуального керівника; 4) процесуальна діяльність слідчого як суб'єкта сторони обвинувачення (попередньо погоджена з прокурором), що потребує дозволу слідчого судді.

Якщо за КПК 1960 року слідчий міг самостійно пред'явити обвинувачення, обрати запобіжний захід, завершити досудове розслідування та направити відповідні матеріали прокурору для перевірки, то тепер будь-яке рішення, за винятком збору найпростіших матеріалів, має пройти дозвільні (контрольні) процедури, що передбачає рішення прокурора або потребує дозволу слідчого судді, тобто залежить й від прокурора. Викладене свідчить на користь того, що сьогодні слідчий виконує *ключову допоміжну функцію* сторони обвинувачення.

У системі суб'єктів сторони обвинувачення поряд з вертикаллю (адміністративною лінією) ОДР базовою процесуальною фігурою є **прокурор**, якому з огляду на визначений КПК України процесуальний вплив в ієрархії суб'єктів цієї групи відведено керівну функцію, що реалізовано як закріплення

наглядних повноважень у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням. *Таке процесуальне становище прокурора обумовлює визначення органів прокуратури держателем ЄРДР.*

Як визначає С.В. Тищенко, процесуальне керівництво є одним із засобів взаємодії прокурора зі слідчим [453, с. 50]. У свою чергу, В.М. Юрчишин указує на наявність у прокурора самостійної функції у досудовому розслідуванні, що йменується процесуальним керівництвом під час проведення досудового розслідування кримінального правопорушення [521, с. 179]. У свою чергу, В. Бабкова не вбачає жодної різниці між прокурорським наглядом і прокурорським керівництвом під час проведення досудового розслідування кримінального правопорушення, вважаючи ці два поняття ідентичними [8, с. 72]. Також М.В. Руденко та В.П. Півненко зазначають, що найбільш досконалою є така позиція, згідно з якою прокурорське процесуальне керівництво під час проведення досудового розслідування – це, по-перше, самостійний напрям прокурорської діяльності, спрямований на забезпечення швидкого, повного, усебічного й неупередженого розслідування – дослідження всіх обставин учиненого кримінального правопорушення для надання зібраним доказам належної правової оцінки, що вказує на функціональний характер вказаної прокурорської діяльності; по-друге, якщо виконання прокурором функції нагляду за додержанням законів спрямоване на забезпечення законності всього досудового розслідування, то виконання ним функції процесуального керівництва спрямоване лише на забезпечення швидкого, повного, усебічного та неупередженого розслідування кримінального правопорушення владними суб'єктами процесу, котрі діють уже в межах забезпеченого прокурором режиму законності [325, с. 279]. Як зауважує В.В. Колодчин, характерною рисою правового статусу прокурора є пряма залежність статусу прокурора від стадії провадження, на якій він бере участь. При цьому діяльність прокурора на всіх стадіях кримінального провадження (за винятком окремих диференційованих форм) носить обвинувальний характер: підготовчо-обвинувальний – на стадії досудового розслідування, та остаточно-обвинувальний – на стадії судового

розгляду [140, с. 15].

Слід зазначити, що з набранням чинності КПК України 2012 року правоохоронна система держави «отримала двох прокурорів», однакових за процесуальною назвою та різних за процесуальними повноваженнями: це прокурор – процесуальний керівник досудовим розслідуванням та прокурор – керівник органу прокуратури. Незважаючи на загальні тенденції до самостійності прокурора – процесуального керівника, кримінальний процесуальний закон залишив досить вагомі важелі для впливу керівника прокуратури на рішення підлеглих, відтак звужуючи, а подекуди і зводячи нанівець «самостійність» процесуального керівника. І така адміністративна ситуація впливу на процес розслідування спостерігається не в межах району чи міста, а в масштабах держави – від рядового працівника прокуратури до Генерального прокурора України [396, с. 107].

Керівником органу прокуратури в п. 9 ч. 1 ст. 3 КПК України 2012 року визначено Генерального прокурора України, керівника регіональної прокуратури, керівника місцевої прокуратури та їх перших заступників і заступників, які діють у межах своїх повноважень. При цьому у ст. 131¹ Конституції України використовується поняття «Генеральний прокурор» [146, с. 3], що обґрунтовує необхідність внесення відповідних змін до КПК України.

Повноваження керівника органу прокуратури під час досудового розслідування не визначені в окремій статті, а розосереджені в КПК України. Реалізація повноважень цим суб'єктом має обов'язкову електронну складову: 1) ч. 5 ст. 36 КПК України – доручення здійснення досудового розслідування будь-якого кримінального правопорушення іншому органу досудового розслідування, у тому числі слідчому підрозділу вищого рівня в межах одного органу, у разі неефективного досудового розслідування – окрім паперового *оформлюється електронним процесуальним документом – в ЄРДР* (абз. 9 п. 1 глави 3 розділу II Положення); 2) ч. 6 ст. 36 КПК України – скасування незаконних та необґрунтованих постанов слідчих і підпорядкованих прокурорів (наприклад, зупинення досудового розслідування чи закриття кримінального

провадження) у межах строків досудового розслідування – передбачає електронне оформлення шляхом внесенням відповідних змін до ЄРДР); 3) ч. 1 ст. 37 КПК України – визначення прокурора, який здійснюватиме повноваження прокурора у конкретному кримінальному провадженні, визначення групи прокурорів, а також старшого прокурора такої групи – здійснюється оформленням відповідної постанови, поєднаним із призначенням процесуального керівника в ЄРДР. На практиці внесення даних до ЄРДР є значно суттєвішим для ефективного здійснення процесуального керівництва, ніж винесення паперової постанови (які часто складаються та підписуються вже згодом), адже надає доступ до електронної системи, внесення до неї відомостей, вчинення процесуальних дій. Вказане свідчить, що, на відміну від паперової форми цього рішення, яка є формальною, його електронне вираження надає процесуальним суб'єктам реальні повноваження; 4) ч. 3 ст. 37 КПК України – у разі неможливості здійснювати повноваження призначеним прокурором покладення його обов'язків на іншого прокурора цього органу прокуратури. Зазначене рішення оформлюється в електронній системі; 5) ч. 3 ст. 40 КПК України – розгляд клопотань, ініційованих керівником органу досудового розслідування, щодо відмови прокурора у погодженні клопотання слідчого до слідчого судді про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій чи НС(Р)Д слідчий, прийняття рішення за наслідками розгляду. В ЄРДР фіксуються обрання, зміна та скасування запобіжного заходу (абз. 9 п. 1 глави 2 розділу 1 Положення). Також результати проведення слідчих (розшукових) дій чи НС(Р)Д при фіксації на електронному носії або в електронному документі можуть бути прикріплені до ЄРДР; 6) ч. 5 ст. 218 КПК України – вирішення спорів про підслідність. Відповідно до ст. 110 КПК України таке процесуальне рішення оформляється постановою, водночас до визначеного органу направляються матеріали провадження, що передбачає два аспекти: а) скерування провадження через ЄРДР з визначенням органу, уповноваженого здійснювати досудове розслідування; б) надсилання матеріалів провадження (паперових документів) до такого органу. В абз. 6 п. 1 глави 2 розділу I

Положення передбачено також електронне оформлення цього рішення в ЄРДР; 7) ст. 294 КПК України – продовження строків досудового розслідування. Таке процесуальне рішення оформляється постановою та відповідно до абз. 17 п. 1 глави 2 розділу I Положення відображається в електронному сегменті досудового розслідування. Внесення до ЄРДР цих даних дає можливість застосувати аналітичні можливості ЄРДР для контролю строків у провадженнях. Також визначено повноваження керівника органу прокуратури щодо розгляду скарг підозрюваного, обвинуваченого, потерпілого про недотримання розумних строків слідчим, прокурором під час досудового розслідування (ст. 308 КПК України) та розгляду скарг слідчого на рішення, дії чи бездіяльність прокурора – процесуального керівника (ст. 311-313 КПК України), за результатами яких можуть бути прийняті процесуальні рішення або вчиненні процесуальні дії з обов'язковим відображенням в ЄРДР.

Керівник органу прокуратури в електронному процесі є як реєстратором (внесення відомостей та елементарні функції аналітики), так і користувачем (перегляд відомостей та розширені функції аналітики) ЄРДР. При чому, якщо з початком роботи ЄРДР в 2012-2013 роках керівник органу прокуратури попри виконання функцій і реєстратора, і користувача володів ЕЦК доступу до ЄРДР лише з виконанням останньої технічної ролі, то сьогодні в ЕЦК даного суб'єкта поєднано обидві функції, що забезпечує технічні можливості для реалізації в ЄРДР процесуальних повноважень.

На відміну від положень КПК 1960 року, коли керівники прокуратур мали досить широкі повноваження при здійсненні нагляду за попереднім розслідуванням, передбачені, зокрема у ст. 227 КПК України, та пропорційну відповідальність за такі повноваження, чинний КПК України надав вказаним службовим особам досить широкі повноваження при мінімізації відповідальності, закріпивши «на папері» процесуальну самостійність прокурора – процесуального керівника і надавши йому повноваження для здійснення нагляду у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, а саме прийняття найвідповідальніших рішень у провадженні (повідомлення підозри, затвердження

обвинувального акта, закриття провадження тощо), проте процесуальний керівник повністю несе відповідальність за правильність, законність та обґрунтованість прийнятих рішень та проведених процесуальних дій [396, с. 108].

Повноваження прокурора – процесуального керівника під час досудового розслідування здебільшого передбачають таку електронну складову: 1) починати досудове розслідування за наявності підстав *прокурор може, внісши відомості до електронної системи, адже є реєстратором ЄРДР* (ст. 214 КПК України); 2) мати повний доступ до матеріалів, документів та інших відомостей, що стосуються досудового розслідування, – *у тому числі електронні відомості ЄРДР, аудіо- та відеозаписи проведення слідчих (розшукових) дій та НС(Р)Д, а також електронні докази, що можуть бути прикріплені до ЄРДР*; 3) доручати слідчому, органу досудового розслідування проведення слідчих (розшукових) дій, НС(Р)Д, інших процесуальних дій або давати вказівку щодо їх проведення, брати участь у них чи особисто проводити – таке доручення відповідним оперативним підрозділам передбачає можливість *фіксації ходу проведення цих дій на електронному носії (аудіо-, відеозапис), а результатів – в електронному документі, що можуть бути прикріплені до ЄРДР*; 4) скасовувати незаконні та необґрунтовані постанови слідчих, наприклад *постанови про закриття кримінального провадження* (ч. 6 ст. 284 КПК України), *із внесенням даних до ЄРДР*; 5) ініціювати перед керівником органу досудового розслідування питання про відсторонення слідчого від проведення досудового розслідування та призначення іншого слідчого (відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 39 КПК України). *Наслідком відводу є призначення нового слідчого в електронній системі*; 6) приймати процесуальні рішення, зокрема щодо закриття кримінального провадження (ч. 3 ст. 283 КПК України, п. 19 ч. 2.1 розділу I Положення) та продовження строків досудового розслідування (абз. 6 ч. 1 глави 3 розділу 1 Положення), *відомості про що вносяться в ЄРДР*; 7) здійснювати повідомлення особі про підозру відповідно до ч. 4 ст. 278 КПК України – *фіксується в ЄРДР. Також в ЄРДР фіксується інформація про особу правопорушника*; 8) *пред'являти цивільний позов, про що процесуальний керівник вносить до ЄРДР відомості, які*

відображають відшкодування завданих кримінальним правопорушенням збитків (абз. 18 ч. 1 глави 2 розділу 1 Положення); 9) відповідно до ч. 3 ст. 283 КПК України виключно прокурор – процесуальний керівник має право вносити до ЄРДР дані про закінчення досудового розслідування. Без внесення даних до ЄРДР провадження не буде передано до АСДС, що унеможливить його подальший розгляд у суді, тощо.

До прокурора, який здійснював процесуальне керівництво, може бути оскаржено постанову слідчого про закриття кримінального провадження упродовж 10 днів з моменту отримання заявником, потерпілим копії постанови (ч. 5 ст. 284 КПК України). В разі задоволення скарги відомості про скасування відповідної постанови вносяться до ЄРДР.

Процесуальний керівник вносить відомості до електронної системи та має технічну можливість корегувати дані (як внесені самостійно, так і внесені слідчим) у провадженнях, у яких він є процесуальним керівником; має доступ до найпростіших аналітичних інструментів ЄРДР.

Процесуальний статус суб'єктів сторони обвинувачення ілюструє невід'ємну роль електронного сегмента в їх процесуальній діяльності. При цьому сторона обвинувачення має виняткові повноваження повного доступу до ЄРДР як електронного сегмента кримінального процесу, внесення до нього відомостей та їх корегування.

Згідно з проведеним автором опитуванням, прокурори активно використовують електронні процедури під час кримінальної процесуальної діяльності. Зокрема, телефонний дзвінок використовують 79,2% респондентів, електронну пошту – 71,1%, відео- та аудіозаписування – 20,2%, відеоконференцз'язок – 22,2%, SMS-повідомлення – 4,3%. При цьому можливості ЄРДР, в тому числі функціонал прикріплення файлів, застосовують 29,9% прокурорів, що є вдвічі більшим показником, ніж у слідчих (додаток Є).

Суб'єкти сторони обвинувачення – єдині учасники кримінального провадження, які за допомогою ЄРДР взаємодіють у формі електронного процесуального діалогу. Йдеться про два види взаємодії: керівник органу

досудового розслідування та керівник прокуратури підтверджують реєстрацію відомостей в електронній системі та призначають слідчого й процесуального керівника відповідно для кожного конкретного розслідування, при цьому саме слідчий та прокурор – процесуальний керівник формують більшу частину електронного процесуального документа. Для останніх ЄРДР передбачає можливість прикріплення до провадження основних процесуальних документів, яка, хоч і не врегульована ні в КПК України, ні в Положенні, тим не менше вказується у відомчих методичних рекомендаціях [256] як обов'язкова для заповнення й застосовується на практиці.

Отже, процесуальному статусу суб'єктів сторони обвинувачення притаманна така характерна риса, як наявність електронного правореалізаційного засобу, за допомогою якого вони мають прямий доступ до електронного режиму фіксації персональних процесуальних рішень.

В ЄРДР реалізовано процедури прийняття процесуальних рішень щодо призначення та заміни прокурора (ст. 37 КПК України) та слідчого (п. 1 ч. 2 ст. 39 КПК України). Процесуальний керівник (або група процесуальних керівників), який (-і) здійснюватиме процесуальне керівництво у конкретному кримінальному провадженні, визначається керівником відповідного органу прокуратури після початку досудового розслідування. У разі необхідності керівник органу прокуратури може визначити групу прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні, а також старшого прокурора такої групи, який керуватиме діями інших прокурорів (ч. 1 ст. 37 КПК України). Керівник органу досудового розслідування уповноважений визначати слідчого (слідчих), який здійснюватиме (-уть) досудове розслідування, а у випадках здійснення досудового розслідування слідчою групою – визначати старшого слідчої групи, який керуватиме діями інших слідчих (п. 1 ч. 2 ст. 39 КПК України) [19].

Як наслідок, спостерігається нерівномірне навантаження при розподілі проваджень на процесуальних керівників. *Станом на 5 вересня 2016 року в 67,7% процесуальних керівників (навантаження від 1 до 50 проваджень) перебувало*

8,5% проваджень – коефіцієнт 0,125, тоді як при рівномірному розподілі коефіцієнт дорівнює одиниці, тобто навантаження зменшено у 8 разів (примітно, що станом на 13 січня 2015 року для цієї ж категорії процесуальних керівників (67%) коефіцієнт становив 0,28 (навантаження зменшено втричі), що свідчить про стійке свідоме зниження навантаження для переважної більшості процесуальних керівників). Разом з тим на 5 вересня 2016 року 4,2% прокурорів (від 300 до 700 і більше проваджень) здійснювали процесуальне керівництво у 24,5% проваджень – коефіцієнт 5,8, тобто навантаження збільшено майже в 6 разів (варто зауважити, що станом на 13 січня 2015 року навантаження в понад 300 проваджень мали лише 0,327% прокурорів, щоправда, з коефіцієнтом 9,17) [358]. Аналогічна ситуація при розподілі проваджень спостерігається в органах досудового розслідування. Зазначене вказує на можливе існування «потрібних» слідчих та процесуальних керівників, за допомогою яких керівники відповідних органів мають можливість впливати на хід провадження.

Слід зазначити, що вирішення даної ситуації можливе за умови перенесення досвіду автоматичного призначення суддів, слідчих суддів за допомогою АСДС (ст. 35 КПК України) на досудову стадію при обранні та призначенні слідчого і прокурора – процесуального керівника.

Згідно з проведеним опитуванням, 76,3% слідчих, 79,2% прокурорів, 82% суддів (слідчих суддів) вважають за доцільне запровадити автоматизоване призначення слідчого, прокурора за допомогою ЄРДР, як це вже сьогодні реалізовано в АСДС щодо слідчих суддів та суддів (додатки Е, Є, Ж).

Запровадження автоматичного розподілу кримінальних проваджень між слідчими та прокурорами на стадії досудового розслідування дасть можливість просто та ефективно забезпечити прозорість та неупередженість в цьому питанні та усуне можливість впливу керівників прокуратури та органу досудового розслідування («людський фактор»), значно знизивши корупційні ризики, здійснивши крок до реальної самостійності слідчого та процесуального керівника.

Вказане дає можливість стверджувати про формування в межах кожного окремого кримінального провадження процесуального колективу, до складу якого

відповідно до положень п. 19 ч. 1 ст. 3 КПК України входять: слідчий, процесуальний керівник, а також у випадках, передбачених у ст. 340 КПК України, – потерпілий, його представник та законний представник. Цей колектив очолює прокурор – процесуальний керівник.

Ієрархічна послідовність кримінального процесуального закону відображена в ЄРДР та забезпечує розподіл ролей між суб'єктами сторони обвинувачення, процесуально й технологічно утворюючи їх електронний процесуальний діалог. Ураховуючи електронну природу ключових процесуальних рішень у провадженні та описані структуру та технологічні ресурси ЄРДР, вся процесуальна взаємодія між спеціалізованими суб'єктами сторони обвинувачення вже сьогодні може бути трансформована з паперово-електронного у виключно електронний формат, із запровадженням електронних процесуальних процедур в єдиному спеціалізованому електронному правореалізаційному середовищі – ЄРДР.

3.3. Сторона захисту як суб'єкт електронної кримінальної процесуальної діяльності

Участь у кримінальному провадженні сторони захисту визначає низку процесуальних особливостей, що стосуються порядку набуття відповідного статусу, можливості використовувати повноваження та особливостей їх реалізації. У зв'язку з цим особливого значення набуває діяльність захисника, який є спеціалізованим суб'єктом та переважно єдиним на стороні захисту, хто здатний вести професійний процесуальний діалог з учасниками процесу та судом.

Ключовою фігурою стадії досудового розслідування є **підозрюваний**. Утворений у чинному КПК України інститут підозри прийшов на заміну одразу двом інститутам попереднього кримінального процесу – підозри та обвинувачення, частково також увібравши інститут затримання. При цьому зміну статусу з підозрюваного на обвинуваченого перенесено на пізнішу стадію

провадження. Зокрема, обвинуваченим є особа, обвинувальний акт щодо якої передано в суд (ч. 2 ст. 42 КПК України). Тобто на етапі досудового розслідування людина, яка вчинила кримінальне правопорушення, перебуватиме лише в статусі підозрюваного [9, с. 91].

Письмове повідомлення про підозру складається прокурором або слідчим за погодженням з прокурором та повинно містити відомості, визначені у ч. 1 ст. 277 КПК України. Письмове повідомлення про підозру вручається в день його складення слідчим або прокурором, а у разі неможливості такого вручення відповідно до ч. 3 ст. 111, ч. 1 ст. 135, ч. 1 ст. 136 КПК України надсилається поштою або за допомогою *електронних засобів зв'язку*. Таке повідомлення затриманій особі вручається не пізніше двадцяти чотирьох годин з моменту її затримання, інакше зазначена особа підлягає негайному звільненню (ч. 2, 3 ст. 278 КПК України). Якщо підозрюваним є неповнолітня особа, повідомлення про підозру згідно з ч. 3 ст. 111, ч. 4 ст. 135 КПК України вручається її батьку, матері, усиновлювачу або іншому законному представнику. У разі проведення спеціального досудового розслідування копія повідомлення про підозру, що підлягає врученню підозрюваному, надсилається захиснику (ч. 2 ст. 297-5 КПК України). В останньому випадку доцільно запровадити процедуру створення для підозрюваного електронної скриньки, доступ до якої останній зможе отримати дистанційно та куди стороною обвинувачення та судом надсилатимуться всі процесуальні документи в електронному форматі, що прирівнюватиметься до їх вручення. *Юридичний факт повідомлення особі про підозру невідкладно після складання (ст. 277 КПК України) та вручення (ст. 278 КПК України) фіксується слідчим, прокурором у ЄРДР (ч. 4 ст. 278 КПК України)*. Аналогічна вимога міститься в Положенні (п. 10, 11 ч. 2.1 розділу I).

Інформація про кожну особу в межах провадження вноситься до картки Ф. 2 один раз, однак надалі може бути відкоригована. З цього моменту в ЄРДР починається відлік двомісячного строку досудового розслідування, визначеного у п. 2 ч. 1 ст. 219 КПК України. Як виняток, повторно картка Ф. 2 створюється, якщо кримінальне правопорушення, в якому раніше існувала картка Ф. 2, підлягає

закриттю.

До електронної системи вносяться анкетні дані, рід занять/службове становище, дата і час першого затримання особи, інформація про застосування заходів забезпечення, дата складання повідомлення про підозру, кваліфікація при висуненні підозри (додаток І, рис. 5). Саме з цього моменту в електронному сегменті провадження з'являється підозрюваний та починається притягнення особи до кримінальної відповідальності, визначене у п. 14 ч. 1 ст. 3 КПК України. Відомості про особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, також *вносяться до ЄРДР* (п. 4 глави 5 розділу II Положення): під час закінчення досудового розслідування, коли стосовно неї приймається рішення про звернення до суду з обвинувальним актом (п. 3 ч. 2 ст. 283 КПК України), з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності (ст. 44-49 КК України), з клопотанням про застосування ПЗМХ або ПЗВХ (ст. 292 КПК України); при закритті кримінального провадження, коли помер підозрюваний, обвинувачений, крім випадків, якщо провадження є необхідним для реабілітації померлого (п. 1 ч. 2 ст. 283, п. 5 ч. 1 ст. 284 КПК України); при закритті кримінального провадження щодо підозрюваного, якщо потерпілий або у випадках, передбачених у КПК України, його представник відмовилися від обвинувачення у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення (п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України); у разі закриття кримінального провадження стосовно податкових зобов'язань особи, яка вчинила дії, передбачені у ст. 212 КК України, коли досягнуто податковий компроміс відповідно до підрозділу 9-2 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України (п. 9 ч. 1 ст. 284 КПК України) – *упродовж 24 годин з моменту прийняття відповідного процесуального рішення* (абз. 10 п. 1 глави 3 розділу I Положення) [269].

Зокрема, перед завершенням досудового розслідування необхідно внести відомості про: кваліфікацію при закінченні розслідування, дату складання останньої постанови про оголошення розшуку (за наявності), місце роботи (проходження служби) на час вчинення злочину, вид економічної діяльності (з огляду на найтяжчий службовий/військовий злочин), розмір шкоди, тяжкість

злочину, додаткові відмітки щодо кваліфікації, факт перебування особи в стані сп'яніння, факт вчинення злочину в групі, мотиви правопорушення. Деякі з цих даних також заповнюються в картці Ф. 1.1 під час досудового розслідування.

За внесеними відомостями здійснюється автоматичний контроль, у тому числі звірка однакових реквізитів між картками Ф. 2 та Ф. 1.1, а також логічні та арифметичні рівності, якими забезпечується коректне відображення даних. Якщо ЄРДР забезпечує відносно прості (переважно превентивні) контрольні функції, то обробка даних за допомогою готових програмних продуктів надає значно ширші можливості, зокрема щодо автоматичного процесуального контролю. Наприклад, за допомогою Твору виявлено 18 фактів пред'явлення підозри невстановленим особам протягом 2014 року.

Так, 2 червня 2014 року Солом'янським районним управлінням ГУ МВС України в місті Києві у кримінальному провадженні № 12014XXXXXXX03189 повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого у ч. 5 ст. 27, ч. 1 ст. 358 КК України, «невстановленій особі». При цьому такий «невстановленій особі» 11 червня 2014 року обирався запобіжний захід у вигляді особистого зобов'язання.

Якщо до ЄРДР внесено дані про особу, під час створення витягу з ЄРДР після фабули відобразатимуться дані про підозрюваного. Отже, цей паперовий дублікат електронного процесуального документа (якому згідно з ч. 3 ст. 99 КПК України надається таке ж значення, як і електронному документу) є фізичним відображенням вже не лише факту початку досудового розслідування, а й притягнення особи до кримінальної відповідальності. Лише після внесення до ЄРДР даних про повідомлення особі про підозру вона набуває відповідного статусу, починається відлік строків досудового розслідування. Про вказане свідчить вимога ч. 4 ст. 278 КПК України щодо невідкладного внесення відповідних даних до ЄРДР, що в сукупності з положенням ч. 6 ст. 9 КПК України вказують на електронно-правову природу таких рішень.

Чинний КПК України в ст. 42 закріплює однакові права та обов'язки для підозрюваного і обвинуваченого. Італійський науковець Франческо Кальдероні у

своєму коментарі до проекту КПК України зазначив: «... коли йдеться про права, розрізнення між підозрюваним, обвинуваченим або підсудним не повинно бути» [120, с. 5]. У свою чергу, А.О. Боруш вказує, що певне коло прав у зазначених учасників кримінального процесу є однаковим, але повністю погодитися з положеннями ст. 42 КПК України не можна, оскільки правовий статус підозрюваного і обвинуваченого є різним і права реалізуються залежно від стадії (етапу) кримінального провадження, з його специфічними завданнями, процесуальною формою і засобами доказування [29, с. 30-31; 194].

Одна з новел чинного КПК України – *право підозрюваного на ознайомлення з матеріалами досудового розслідування на будь-якому етапі* (п. 14 ч. 3 ст. 42, ст. 221 КПК України). Зазначене включає також відомості ЄРДР, тому на вимогу підозрюваного сторона обвинувачення зобов'язана надати йому відомості, що зафіксовані в електронному процесуальному документі. Підозрюваний звертається з відповідним клопотанням до слідчого, прокурора, які впродовж трьох днів повинні обґрунтовано його розглянути (ч. 1 ст. 220 КПК України). Розширення процесуальних можливостей підозрюваного обумовлене правом збирати й подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази, а також брати участь у процесуальних діях у разі задоволення такого прохання.

Право на захист визначено в ст. 7 КПК України однією із загальних засад кримінального провадження. Захист здійснюється підозрюваним або обвинуваченим, його захисником або законним представником [5, с. 93]. Однак саме адвокат є ключовою процесуальною фігурою, спроможною забезпечити права підозрюваного на професійному рівні, який потребує спеціальних знань і досвіду.

Погоджуємося з думкою В. Святоцької стосовно того, що розбудова правової держави неможлива без належного функціонування правових інститутів, діяльність яких полягає в захисті прав і свобод людини. Одним із них є адвокатура – складова правової системи, призначена професійно виконувати правозахисну функцію у передбаченому законом порядку [333, с. 87].

Також погоджуємося з думкою Г.З. Алієва, О.О. Самодіної, А.В. Самодіна

про те, що ст. 20 КПК України розглядає забезпечення права на захист не тільки як обов'язок слідчого, прокурора, слідчого судді, суду роз'яснити підозрюваному, обвинуваченому його права та забезпечити право на кваліфіковану правову допомогу з боку обраного ним або призначеного захисника, а й більш повно деталізує саме поняття права на захист, яке полягає у наданні підозрюваним, обвинуваченим, виправданим, засудженим можливості надати усні або письмові пояснення з приводу підозри чи обвинувачення, право збирати і подавати докази, брати особисту участь у кримінальному провадженні, користуватися правовою допомогою захисника, а також реалізовувати інші процесуальні права, передбачені КПК України [5, с. 96; 330, с. 93].

Захисник є спеціалізованим суб'єктом сторони захисту в кримінальному провадженні. Відповідно до ч. 1 ст. 45 КПК України захисником може бути адвокат, який уповноважений у передбаченому законом порядку здійснювати захист прав і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування ПЗМХ або ПЗВХ або вирішувалося питання про їх застосування, а також особи, стосовно якої передбачається розгляд питання про видачу іноземній державі (екстрадицію), та надати їм необхідну юридичну допомогу.

Це положення є принципово новим порівняно з КПК 1960 року, за якими в статусі захисників допускались: особи, які мають свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю; інші фахівці у галузі права; близькі родичі обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, опікуни або піклувальники (ч. 2 ст. 44 КПК 1960 року). Зазначена новела припинила тривалу дискусію вітчизняних процесуалістів щодо визначення кола осіб, що можуть бути захисниками у кримінальному провадженні.

Так, Я.П. Зейкан вказував на небережність держави у зв'язку з допуском до участі у справі осіб, які не мають адвокатського посвідчення [107, с. 8]. На думку Ю.О. Кухарук, інститут непрофесійного захисту, а саме надання захисту одним із близьких родичів чи «фахівцями в галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної

особи», має бути скасовано як такий, що не відповідає Конституції України. Автор доходить висновку, що лише адвокати здатні гарантувати надання кваліфікованої юридичної допомоги, оскільки встановлено механізм перевірки кваліфікаційної придатності. Покладення обов'язків захисника на осіб, які не володіють необхідними професійними навичками, є несумісним із завданнями правосуддя і обов'язком держави гарантувати кожному кваліфіковану юридичну допомогу [169, с. 13-14]. Також А.М. Титов обґрунтовував необхідність законодавчого закріплення виключно професійного захисту у кримінальному судочинстві, зазначаючи, що такі захисники, як фахівець у галузі права, близький родич, мають брати участь у кримінальній справі лише поруч із захисником – адвокатом, бо лише останній відповідає всім світовим критеріям, визначеним для захисника у кримінальних справах [452, с. 125; 5, с. 96]. При цьому, як зазначав І.Ю. Головацький, на такого захисника не поширюватимуться Правила адвокатської етики [67, с. 141; 5, с. 96]. У свою чергу, Н.В. Хмелевська підтримує висловлену науковцями тезу, що лише адвокатська діяльність базується на перевірці професійних знань, дотриманні Правил адвокатської етики, дисциплінарній відповідальності, відтак, надаючи можливість іншим фахівцям у галузі права здійснювати захист, можна лише знизити його кваліфікованість та ефективність [494, с. 106-107].

На нашу думку, допуск як захисників лише адвокатів сприяє залученню до кримінального провадження виключно професійних учасників процесу, що є позитивним як для суб'єкта захисту, так і для сторони обвинувачення. Сьогодні про професійність та належну компетенцію адвоката у сфері надання правової допомоги свідчать положення Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», зокрема щодо вимог до осіб, які бажають стати адвокатом (ст. 6, 7), необхідності складання кваліфікаційного іспиту (ст. 8, 9), проходження стажування та прийняття присяги (ст. 10- 12), обов'язків адвоката (ст. 21), а також можливостей зупинення та припинення права на зайняття адвокатською діяльністю (розділ 5). Таким чином, підозрюваний, обвинувачений можуть розраховувати на професійний захист його прав та ефективно використання

наданих законодавцем повноважень, а слідчий, прокурор – на фаховий «процесуальний діалог». З іншого боку, дієвий і професійний захист зможе протистояти випадкам незаконного обвинувачення, неправильної кваліфікації злочинів та в цілому підвищить рівень правової культури у правозастосовній практиці. Причому високі вимоги до адвоката-захисника, ліцензування адвокатської діяльності відомі багатьом європейським країнам. Щодо права на вільний вибір захисника особою Європейський суд з прав людини підкреслює, що обвинувачений має право користуватися послугами захисника на свій вибір, якщо він має достатні для цього фінансові можливості [9, с. 92].

Повноваження захисника щодо участі в кримінальному провадженні підтверджуються: свідоцтвом про право на зайняття адвокатською діяльністю, ордером, договором із захисником або дорученням органу (установи), уповноваженого надавати безоплатну правову допомогу (ч. 1 ст. 50 КПК України). Також у ст. 45 КПК України закріплено норму, згідно з якою захисником у кримінальному провадженні може бути лише адвокат, відомості про якого внесено до ЄРАУ та стосовно якого у ЄРАУ відсутні відомості про зупинення або припинення права на зайняття адвокатською діяльністю [157, с. 2]. Цією нормою до інформаційного простору кримінального провадження введено ще одну електронну систему.

Положення ч. 2 ст. 45 КПК України, хоча й викладені у формі заборони, однак не передбачають підстав та обов'язку перевірки дійсності свідоцтва на право зайняття адвокатською діяльністю. У зв'язку із цим Г.З. Алієв, О.О. Самодіна, А.В. Самодін пропонують доповнити ч. 3 ст. 45 КПК України таким змістом: «У випадку виникнення обґрунтованого сумніву щодо невнесення відомостей про адвоката до ЄРАУ або наявності у ньому відомостей про зупинення чи припинення права особи на зайняття адвокатською діяльністю слідчий, прокурор, слідчий суддя або суд мають право надіслати запит до Ради адвокатів України або відповідної ради адвокатів регіонів, про що повідомляється адвокат, стосовно якого такий запит направлено. Направлення запиту не є підставою для позбавлення адвоката права здійснювати захист у кримінальному

провадженні» [5, с. 96].

Під обґрунтованістю сумніву розуміємо ситуацію, в якій слідчий, прокурор, слідчий суддя або суд у режимі прямого доступу до офіційного веб-сайту Національної Асоціації адвокатів України (<http://www.unba.org.ua>) перевіряв відкриту інформацію щодо конкретної особи адвоката, яка внесена до ЄРАУ, і не отримав відомостей, визначених у ч. 2 ст. 45 КПК України [5, с. 96]. На відміну від АСДС та ЄДРСР, ЄРАУ не поєднаний з ЄРДР. Відтак слідчому, прокурору необхідно в «ручному режимі» перевіряти відповідність даних, наданих захисником, з відомостями реєстру адвокатів.

Отже, сторона захисту, як і сторона обвинувачення чи орган правосуддя, має свій електронний сегмент (ЄРАУ), прямо передбачений у кримінальному процесуальному законі (ч. 2 ст. 45 КПК України), який є невід'ємною частиною процесу та підтверджує право на зайняття адвокатською діяльністю як умови залучення до провадження у ролі захисника.

У напрямку інформатизації Асоціації адвокатів України розробила новий проект систематизації правозахисників – онлайн-каталог адвокатів, за допомогою якого кожен адвокат, член Асоціації адвокатів України, має змогу подати контактну інформацію про себе та свою професійну діяльність [39, с. 1], що є додатковим інструментом перевірки повноважень адвоката для слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду. Каталог є електронним ресурсом, який розміщений на веб-порталі Асоціації адвокатів України у вільному доступі та містить фото адвоката, його прізвище, ім'я, по батькові, номер свідоцтва на право зайняття адвокатською діяльністю, дату видачі та інформацію про орган, що його видав, форму здійснення адвокатської діяльності, адресу робочого місця адвоката, його контактні дані та спеціалізації, в яких адвокат практикує [39, с. 1].

Забезпечення участі захисника у кримінальному провадженні слідчим, прокурором, слідчим суддею в порядку ст. 49 КПК України або в інших випадках, передбачених у Законі України від 2 червня 2011 року «Про безоплатну правову допомогу» (суб'єктами надання такої допомоги є відповідні центри, адвокати, включені до реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову

допомогу на постійній (за контрактом) чи тимчасовій (на підставі договору) основі) [286, с. 1], та загалом вступ захисника у провадження, що передбачає надання адвокатом відповідних підтверджуючих документів, сьогодні має повністю паперовий формат. Відповідну процесуальну процедуру за допомогою інтегрованих систем між ЄРДР, АСДС, ЄРАУ та Каталогом адвокатів можна перевести в електронний формат та «автоматизувати» вимогу щодо обов'язкової участі захисника у провадженні.

Згідно з опитуваннями, 81,2% адвокатів та 82% суддів (слідчих суддів) вважають за доцільне запровадити автоматизоване призначення адвоката (безоплатно) за допомогою ЄРАУ, як це вже сьогодні реалізовано в АСДС щодо слідчих суддів та суддів (додатки Ж, З).

Серед позитивних новел КПК України 2012 року щодо визначення прав адвоката-захисника слід відзначити: наділення захисника правом збирати докази; розширення засобів збирання доказів захисником (витребування та отримання висновків експертів, висновків ревізій, актів перевірок, ініціювання проведення процесуальних дій); встановлення обов'язковості виконання законної вимоги захисника для органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх службових осіб (ч. 7 ст. 46 Кодексу); *застосування технічних засобів без дозволу особи, яка веде процес.* Разом з тим є й негативні положення: використання тільки передбачених у КПК України та інших законах засобів захисту; відсутність окремої статті, яка б регламентувала процесуальні права захисника; ризик ототожнення захисника з підзахисним; часткова втрата захисником процесуальної самостійності; неврегульованість питання щодо можливості колізії в правовій позиції захисника та підзахисного; обмеженість у засобах збирання доказів та можливості проведення власного розслідування; залежність від сторони обвинувачення у проведенні слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій; невизначеність процесуального статусу адвоката, який надає правову допомогу свідку [170, с. 1].

У чинному КПК України детально регламентовано участь захисника у проведенні процесуальних дій, що потребує передусім вчасного повідомлення про

їх проведення. Щодо процесуальних процедур, здійснюваних слідчим, прокурором, то в електронному аспекті вказане можна вдосконалити через використання мобільного зв'язку та електронної пошти. В частині судового контролю сьогодні суб'єктів сторони захисту залучено до електронного сегмента судової системи через проект «Електронний суд». Він призначений для автоматизації процесів судового діловодства, забезпечення повноцінного поширення інформації щодо судового розгляду, правової інформації, узагальнення судової практики, публікації цієї інформації для громадян, а також забезпечення дотримання процесуальних строків [351, с. 1]. Тобто це є сукупність інформаційних комунікаційних технологій, що дають можливість здійснювати процесуальні дії в електронній формі.

За допомогою цього проекту вдосконалено передбачене в п. 14 ч. 3 ст. 42 КПК України право одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення, а також реалізовано визначене в ст. 135 Кодексу надсилання стороні захисту повістки, електронної копії процесуального документа засобами електронного чи мобільного зв'язку (e-mail або SMS). Перевагами надсилання судової повістки у вигляді SMS-повідомлення є можливість економити кошти на поштових розсилках і витратних матеріалах (конверти, папір, поштові марки тощо), оперативність отримання інформації для всіх учасників судового процесу, а також зменшення ризику втрати інформації про час і місце проведення судового процесу [189, с. 433].

Окрім того, на стадії досудового розслідування функціонує *ЄРДР*, до якого захисник (адвокат) жодним чином не залучений, а отже засаду змагальності з точки зору електронного кримінального провадження враховано лише частково. Водночас сторона захисту наділена безперечним правом одержувати копії процесуальних документів та письмових повідомлень, а також ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому в ст. 221 КПК України. Відмова у наданні для ознайомлення загальнодоступного документа, оригінал якого знаходиться в матеріалах досудового розслідування, не допускається [157, с. 4, 8]. Проте отримання стороною захисту даних *ЄРДР*

законодавчо не врегульовано. Згідно з ч. 6 ст. 9 КПК України, коли положення Кодексу не регулюють або неоднозначно регулюють питання кримінального провадження, застосовуються загальні засади кримінального провадження, визначені в ч. 1 ст. 7, у цьому випадку – засада змагальності, що передбачає рівні права сторін на реалізацію процесуальних прав, передбачених у КПК України [157, с. 1]. Отже, відомості з ЄРДР щодо конкретного кримінального провадження є частиною матеріалів досудового розслідування, і сторона захисту, відповідно, має право ознайомлюватися та отримувати копії відомостей, що вносяться до ЄРДР [411, с. 118]. Згідно з Положенням до ЄРДР матеріали про застосування заходів безпеки щодо осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, не вносяться [269]. Щодо матеріалів, ознайомлення з якими може зашкодити досудовому розслідуванню, то це поняття не визначено у законодавстві та може розглядатися як оціночне. Проаналізувавши перелік відомостей, що вносяться до ЄРДР, доходимо висновку, що ознайомлення з ними не може зашкодити досудовому розслідуванню, адже така інформація: а) не містить відомостей про обсяг доказів, зібраних стороною обвинувачення, їх якість та зміст; б) не містить даних, що можуть розкрити план проведення досудового розслідування, тобто жодним чином не надає захиснику відомостей, що могли б використовуватись для протидії розслідуванню. Таким чином, доступ адвоката до матеріалів кримінального провадження, в якому він здійснює захист особи, стосовно відомостей, що вносяться в ЄРДР, є законодавчо не обмежений та, як і доступ до паперових матеріалів провадження, носить безальтернативний характер [411, с. 119].

Спеціальний суб'єкт кримінального провадження – адвокат – має право адвокатського запиту (ст. 24 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»), тобто право отримати через слідчого або прокурора конкретні дані, які стосуються провадження, наприклад, про дату продовження строків слідства у конкретному провадженні. Алгоритм отримання стороною захисту витягу з ЄРДР може бути вдосконалено шляхом переведення в електронний формат. Наведений процесуальний діалог свідчить на користь засади змагальності на досудовому

розслідуванні незалежно від формату оформлення кримінальних процесуальних процедур, а отже існування сторони захисту в межах електронного процесу.

Суб'єкти кримінального провадження згідно з доктринальними положеннями, закріпленими в ст. 22 КПК України, щодо принципу рівності сторін провадження повинні бути наділені правами та виконувати обов'язки, що відповідають їх процесуальному статусу [157, с. 1]. Як зазначає В.К. Случевський, повна рівність сторін – це ідеал, до якого прагне законодавство, однак ніколи його повністю не досягає. Для життєвого втілення цього принципу недостатньо визнання рівності в правах сторін – необхідно, щоб вона проявлялася у рівності засобів і дій [349, с. 23]. Одним із таких засобів, характерних для сучасного інноваційного кримінального процесу, на нашу думку, є ЄРДР. Отже, слідчий, прокурор та адвокат як спеціальні суб'єкти кримінального провадження повинні мати рівні можливості доступу до ЄРДР відповідно до наданих процесуальних повноважень. Захисник наділений низкою процесуальних прав, що обумовлює безперечність отримання відомостей з ЄРДР. Таким чином, необхідність посередника між ЄРДР та адвокатом за наявності в останнього права на отримання інформації з ЄРДР зникає.

В умовах сучасного інформаційного світу розвиток електронного сегмента як кримінального провадження загалом, так і його складових щодо сторони захисту зокрема, особливо актуальний. Міжнародний досвід ілюструє значний прогрес у цьому напрямі, де комп'ютерним програмам та роботам доручають спеціалізовані юридичні завдання самоподібного характеру. Так, 19-річний британський студент Джошуа Броудер в 2015 році запустив сайт DoNotPay, який допомагав користувачам оскаржувати несправедливі штрафи за паркування. Надалі він зробив наступний крок, створивши комп'ютерну програму, яка допомагає людям в різноманітних юридичних ситуаціях. Після того як британські ЗМІ написали про DoNotPay, використання сайту набрало неабиякої поширеності. «Я намагався відповідати на кожне запитання, але сайт набирав популярність і стало важко коментувати кожен e-mail в деталях. Кращим способом для вирішення цієї проблеми стала б комп'ютерна програма, яка могла б спілкуватися

з користувачами, відповідати на запитання як людина і генерувати тексти апеляційних скарг» – розповів розробник. Сайт заощадив користувачам близько 2 млн. фунтів (3 млн. дол. США). Програма наділена можливістю комбінувати фрази, шукати ключові слова і навчати. Якщо ж вона жодним чином не в змозі допомогти користувачеві, тоді пропонує зв'язатися з розробником безпосередньо. Послугами програми скористалося близько 86 000 користувачів, причому 40% стверджували, що змогли досягти успіху у розгляді своїх справ [33, с. 1]. Описана комп'ютерна програма фактично виступає електронним адвокатом.

Штучний інтелект ROSS, що працює на суперкомп'ютері Watson, «влаштувався на роботу» в юридичну компанію Baker & Hostetler, де буде займатися справами про банкрутство разом з 50 колегами-людьми. ROSS можна ставити питання англійською мовою подібно до того, як у розмові з колегою. Він шукатиме відповідь в усіх існуючих положеннях законів, а знайшовши, сформулює її для запитувача і підкріпить добіркою правових норм, судових прецедентів і цитат з другорядних джерел. До того ж програма відстежує всі зміни в законодавстві і прецеденти та повідомить вам, якщо нова інформація має відношення до вашої справи. IBM обіцяє навчити ROSS знанням з різних галузей права [517, с. 1]. Зазначені приклади ілюструють перспективи впровадження такого способу правозастосування, коли виконавцями повторюваних юридичних процесуальних алгоритмів, здійснюваних сьогодні спеціалізованими процесуальними суб'єктами, стане штучний інтелект.

Аналіз електронного сегмента досудового розслідування свідчить, що *процесуальний статус захисника потребує вдосконалення шляхом його залучення до електронного сегмента кримінального провадження*. Для цього необхідні:

- а) внесення змін до Положення, спрямовані на забезпечення нормативного регулювання залучення захисника до нової електронної системи;
- б) вдосконалення технічних можливостей ЄРДР; в) інтеграція ЄРАУ та ЄРДР за допомогою інтеропераційних систем для двостороннього обміну даними в режимі реального часу; г) надання адвокатам держателем Реєстру електронних цифрових ключів доступу до ЄРДР.

Таким чином, захисник буде залучений до інформаційного поля та системи «електронного діалогу» між учасниками кримінального провадження. Так, для отримання витягу з ЄРДР або даних про рух провадження захисник (адвокат) за допомогою електронного ключа доступу зможе самостійно це зробити за кілька хвилин, не залишаючи робочого місця. Слідчі дії призначатимуться слідчим, прокурором в електронній системі, про що автоматично сповіщатиметься адвокат, обов'язком якого буде забезпечення явки підзахисного. Також можна автоматизувати розгляд клопотань, пересилання документів (постанов), відкриття матеріалів досудового розслідування (тощо). У випадку повторної неявки адвоката без поважної причини електронна підсистема ЄРДР, яку необхідно пов'язати з ЄРАУ, автоматично в порядку черговості зможе надсилати запит на призначення безоплатного захисника та автоматично позначати цей факт в ЄРАУ (як підставу для проведення відповідної перевірки тощо) [378, с. 103]. Навіть більше, адвокат як спеціалізований суб'єкт виконуватиме (з точки зору як технічної, так і юридичної функцій) повноваження інформаційного посередника між ЄРДР та клієнтом. *Детальніше це питання розглядатиметься в розділі 5.*

Сторона захисту в кримінальному процесі України сьогодні має право непрямого (через слідчого, прокурора) доступу до ЄРДР, що, очевидно, є тимчасовим явищем на шляху становлення електронного досудового розслідування, побудованого на змагальних засадах.

3.4. Слідчий суддя як суб'єкт електронної кримінальної процесуальної діяльності

Розробка та запровадження нових правових інститутів з метою вдосконалення системи кримінальних процесуальних гарантій зумовлюється необхідністю охорони прав, свобод та законних інтересів осіб у кримінальному провадженні, а також забезпеченням неупередженого та ефективного розслідування. Для сприяння реалізації цих завдань у КПК України введено

нового процесуального суб'єкта – слідчого суддю. На нього законодавством покладено повноваження щодо здійснення судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні (п. 18 ч. 1 ст. 3 КПК).

До прийняття КПК України 2012 року в науковій кримінальній процесуальній літературі висловлювалися різноманітні пропозиції стосовно статусу слідчого судді. Наприклад, В.Т. Маляренко та П.П. Пилипчук зазначали, що слідчий суддя повинен здійснювати повноваження судового контролю за досудовим розслідуванням, покладені на нього Конституцією України, а також приймати рішення про застосування всіх заходів процесуального примусу, які суттєво обмежують конституційні права і свободи людини, вирішувати питання про відповідальність за невиконання або неналежне виконання процесуальних обов'язків, розглядати скарги на постанови про відмову в порушенні кримінальної справи та про закриття кримінальної справи, про усунення захисника від участі у справі [200, с. 14-15]. У свою чергу, Ю.М. Грошевий наголошував на доцільності введення слідчого судді, який би розглядав скарги на рішення слідчого, вирішував питання обрання запобіжного заходу у вигляді взяття під варту і продовження строків тримання під вартою, санкціонував обшук житла чи іншого володіння особи, накладення арешту на кореспонденцію і зняття інформації з каналів зв'язку, а також розв'язував питання, що стосуються перевірки правомірності обмеження прав громадян під час досудового слідства [76, с. 696]. Також Ю.В. Скрипіна рекомендувала віднести до повноважень слідчого судді повноваження, пов'язані із: забезпеченням прав учасників кримінального процесу; здійсненням контролю при їх ознайомленні з матеріалами кримінальної справи; ухваленням рішення про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у провадженні кримінальної справи, та ін. [345, с. 12-13; 316].

Запровадження інституту слідчого судді є шляхом до розв'язання низки проблем на стадії досудового розслідування, оскільки його введення має усунути частину невластивих як слідчому, так і прокуророві функцій, а чіткий їх розподіл на стадії досудового розслідування буде гарантією реалізації принципу змагальності [71, с. 15].

У кримінальному процесуальному законодавстві європейських країн і країн Співдружності Незалежних Держав по-різному визначається суб'єкт, уповноважений здійснювати контрольні функції на досудовому провадженні. Наприклад, слідчі судді передбачені в КПК Латвії й Італії. У кримінальному процесі Франції функціонують і слідчі судді, і судді зі свобод та ув'язнення. Суддя з кримінального переслідування передбачений у КПК Республіки Молдова. У КПК Литовської Республіки закріплено статус судді досудового провадження. У Німеччині судові повноваження при проведенні дізнання покладаються на суддю-дізнавача [462, с. 897; 316].

Термін «слідчий суддя» та його процесуальний статус визначено в п. 18 ч. 1 ст. 3 КПК України. Згідно з цим положенням ним є суддя суду першої інстанції, до повноважень якого належить здійснення в порядку, передбаченому Кодексом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні; а відповідно до ст. 247 КПК України – голова чи за його визначенням інший суддя Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, апеляційного суду області, міст Києва та Севастополя. Слідчий суддя (слідчі судді) у суді першої інстанції обирається зборами суддів зі складу суддів цього суду [157, с. 1, 9].

На противагу періодичному судовому контролю, передбаченому нормами КПК 1960 року, здійснюваного суддею, діяльність слідчого судді за новим КПК України має наскрізний характер, який за рахунок її всеохоплюваності й систематичності позитивно позначатиметься на рівні гарантованості конституційних прав і свобод особи у кримінальному провадженні. Зважаючи на завдання, що стоять перед слідчим суддею, вважаємо, що його діяльність повинна відповідати вимогам системності, постійності, пронизувати все досудове розслідування, що позитивно впливатиме на рівень правової захищеності людини у сфері кримінального судочинства [461, с. 294].

Слідчий суддя – державний спеціалізований суб'єкт, який наділений повноваженням здійснення судового контролю на досудовому провадженні (дослідчому провадженні та досудовому розслідуванні).

Відповідно до ч. 3 ст. 35 КПК України визначення слідчого судді або колегії суддів для конкретного судового провадження здійснюється АСДС під час реєстрації відповідних матеріалів, скарги, клопотання, заяви чи іншого процесуального документа за принципом вірогідності, який враховує кількість проваджень, що перебувають на розгляді у суддів, заборону брати участь у перевірці вироків та ухвал для судді, який брав участь в ухваленні вироку або ухвали, про перевірку яких порушується питання, перебування суддів у відпустці, на лікарняному, у відрядженні та закінчення терміну їх повноважень [157, с. 2].

Питання автоматизованого розподілу справ між суддями широко обговорювалось науковцями. Так, В.І. Саранюк пропонував перевести розподіл судових справ із автоматичного режиму в автоматизований. Зокрема, вчений бачив порядок виконання функції розподілу судових справ таким чином. Розподіл здійснюється ЕОМ за заздалегідь визначеними критеріями. При цьому автоматизованою системою автоматично створюється не менше двох рівноякісних варіантів розподілу судових справ. Ці варіанти фіксуються у протоколі. Але остаточний вибір судді для розгляду конкретної справи повинен залишатися за головою суду. Якщо ж голова суду обере варіант, який не передбачений у протоколі, створеному ЕОМ, він має бути готовим обґрунтувати своє рішення [332, с. 108].

У свою чергу, Р.О. Куйбіда та Т.В. Руда розробили порядок розподілу судових справ у судах загальної юрисдикції, пропонуючи три методи: 1) автоматичною випадковою вибіркою; 2) за списком суддів в алфавітному порядку; 3) за спеціалізацією суддів. На думку вчених, впровадження у діяльність судів загальної юрисдикції розроблених авторами об'єктивних правил розподілу справ сприятиме прозорості діяльності судів, забезпеченню незалежності суддів, зменшенню проявів корупції у правосудді та підвищенню громадської довіри до судової системи [165, с. 14].

У світлі боротьби з корупцією в органах правосуддя В.М. Ємельянов та В.Б. Татаренко вказували на необхідності запровадження автоматизованого розподілу справ між суддями на випадковій основі під час реєстрації в суді

кримінальних справ, позовних заяв, заяв, клопотань, скарг, а також інших документів, які можуть бути предметом судового розгляду [98, с. 20].

Деякі суди самостійно або за підтримки проектів міжнародної технічної допомоги впроваджували комп'ютерні програми, що автоматично розподіляли справи між суддями. Так, у 2009 році в деяких українських судах автоматичний розподіл справ уже запроваджено завдяки ініціативності керівництва відповідних судів. При цьому розроблено різні комп'ютерні програми, подекуди й самими суддями. Чи не найшвидше автоматичний розподіл справ (у тому числі з урахуванням спеціалізації та навантаження) випробувано в одному з трьох перших модельних судів – Івано-Франківському міському суді. Працювала така система в Апеляційному суді Харківської області, в одній із судових палат Вищого господарського суду України і навіть у ВСУ. Також на базі Апеляційного суду Донецької області, Апеляційного суду Івано-Франківської області, Івано-Франківського міського суду, Печерського районного суду м. Києва, Петровського районного суду м. Донецька, Харківського апеляційного адміністративного суду та Харківського окружного адміністративного суду впроваджувалася нова електронна система автоматизації діловодства за підтримки проекту USAID «Україна: верховенство права» та Корпорації «Виклики тисячоліття». Ця система передбачала, зокрема, функцію автоматичного розподілу справ між суддями за методом випадкового числа, яка враховує спеціалізацію і навантаження суддів. Зазначалось, що автоматизація діловодства, у тому числі й реєстрації справ, дає можливість у декілька разів зменшити час на поточну роботу працівників апарату, а підготовка статистичних звітів здійснюється майже в автоматичному режимі [165, с. 13-14].

Сьогодні через запровадження АСДС забезпечено об'єктивний та неупереджений розподіл справ між суддями з дотриманням принципів черговості та однакової кількості справ для кожного судді, чим усунуто «людський фактор» при розподілі справ та корупційні ризики за їх розгляду «потрібними» суддями. Слід зауважити, що АСДС є невід'ємною частиною судового провадження – її електронним сегментом, адже забезпечує процесуальну діяльність, а відсутність

автоматизованої системи унеможлиблює реалізацію процесуальних процедур [421, с. 126-127].

З незначними змінами запроваджену в КПК 1960 року норму стосовно АСДС перенесено в ст. 35 КПК України 2012 року, та, що важливо з огляду на впровадження судового контролю під час досудового розслідування (інституту слідчого судді), цей електронний сегмент поширився і на досудову стадію [421, с. 127] та забезпечив об'єктивний розподіл справ у суді.

Слідчий суддя фіксує прийняте рішення в електронному форматі, однак, на відміну від слідчого та прокурора, не в ЄРДР, а в ЄДРСР, функціонування та внесення відомостей до якого в КПК України не передбачено.

Відповідно до Закону України від 22 грудня 2005 року «Про доступ до судових рішень» усі судові рішення є відкритими та підлягають оприлюдненню в електронній формі не пізніше наступного дня після їх виготовлення і підписання. На виконання норм вказаного закону у 2006 році розроблено та запроваджено ЄДРСР – автоматизовану систему збирання, зберігання, захисту, обліку, пошуку та надання електронних копій судових рішень, яка, однак, не передбачена у КПК України, на відміну від ЄРДР.

На виконання Указу Президента України «Про Концепцію вдосконалення судівництва для утворення справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів» ДСА в 2007 році розроблено та затверджено Концепцію створення ЄСІС. Створення ЄСІС відповідно до її положень підтримано рішенням Ради суддів України від 9 лютого 2007 року № 8 «Про виконання Програми інформатизації судів загальної юрисдикції, інших органів та установ судової системи на 2004-2006 роки і щодо створення ЄСІС». Метою створення ЄСІС є формування інформаційного простору судів загальної юрисдикції, ДСА, інших органів та установ судової системи та створення передумов для міжвідомчого обміну інформацією [147].

З метою виконання Закону України від 7 липня 2010 року «Про судоустрій і статус суддів» рішенням Ради суддів України від 26 листопада 2010 року № 30 затверджено «Положення про АСДС», а КПК 1960 року доповнено ст. 16-2

«АСДС».

Відповідно до Концепції електронного суду України (2012 рік) [148] та в межах створення й удосконалення ЄСІС створено «Електронний суд», який забезпечив автоматизацію процесів судового діловодства, повноцінне поширення інформації щодо судового розгляду, правової інформації, узагальнення судової практики, публікацію цієї інформації для громадян, а також дотримання процесуальних строків. Ця електронна система дає можливість здійснювати процесуальні дії в електронній формі, як-от надсилання стороні захисту повістки та письмових повідомлень засобами електронного чи мобільного зв'язку – на адресу електронної пошти або SMS-повідомленням (ст. 135 КПК України).

У КПК 2012 року введена в попередній кримінальний процесуальний закон АСДС збережено (ст. 35 КПК), окрім того, передбачено обов'язкове фіксування за допомогою технічних засобів кримінального провадження в суді під час судового провадження (ч. 5 ст. 27 КПК України). Також із впровадженням ЄРДР забезпечено обмін інформацією щодо осіб у кримінальних провадженнях між ГПУ та ДСА (між ЄРДР та ЄДРСР) (Порядок надсилання інформації про осіб у кримінальних провадженнях та електронних копій судових рішень щодо осіб, які вчинили кримінальні правопорушення від 14 серпня 2014 року [275]).

Слідчий суддя як користувач чи реєстратор ЄРДР не передбачений ні в КПК України, ні в Положенні, однак він впливає на формування ЄРДР, зокрема постановляючи ухвалу у разі задоволення поданої в порядку ст. 303 КПК України скарги на бездіяльність слідчого, прокурора щодо невнесення відомостей до ЄРДР. Таким чином, слідчий суддя на стадії досудового розслідування та суддя при постановленні вироку – єдині суб'єкти, які впливають на формування як електронної інформаційної системи суду (ЄДРСР), так і електронного сегмента досудового розслідування (ЄРДР).

Наприклад, у Київському районному суді м. Одеси слідчими суддями протягом 2015 року розглянуто 143 скарги на бездіяльність слідчого, прокурора щодо невнесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР, за результатами яких задоволено 113 скарг (79% загальної кількості), та ухвалами

слідчих суддів оскаржувану бездіяльність фактично визнано незаконною з одночасним зобов'язанням за такими заявами внести відповідні відомості про кримінальне правопорушення до ЄРДР і розпочати досудове розслідування [434, с. 1].

Наприклад, протягом 2016 року прокурорами взято участь у розгляді слідчим суддею 5969 скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора щодо невнесення до ЄРДР відомостей про кримінальне правопорушення, з яких 2295 задоволено [105, с. 2].

Наказом ДСА від 16 січня 2016 року № 9 затверджено Інструкцію з підготовки та надсилання, приймання та обробки, оприлюднення та зберігання електронних копій судових рішень в ЄДРСР, згідно з якою електронна копія судового рішення, а також електронний документ з типом «Окрема думка судді» переводиться суддею в стан «Оригінал», засвідчується електронним цифровим підписом судді та надсилається до ЄДРСР. Дата та час відправки копії судового рішення зберігаються в АСДС й не підлягають корегуванню. Відомості про набрання законної сили рішенням суду вносяться до автоматизованої системи документообігу суду відповідальною особою суду або головуючим суддею та засвідчуються їхнім електронним підписом [47, с. 1]. Таким чином, електронна фіксація процесуальних процедур під час кримінального провадження поступово деталізується та вдосконалюється.

Основним призначенням слідчого судді є визначене у п. 18 ч. 1 ст. 3 КПК України здійснення судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, однак це не єдина функція вказаного суб'єкта кримінальної процесуальної діяльності. Залучення слідчого судді до електронного процесуального діалогу потребує чіткого розуміння його впливу як на процес загалом, так і на його електронний сегмент. Для створення ефективного алгоритму електронної кримінальної процесуальної діяльності необхідна диференціація процесуальних повноважень слідчого судді з подальшим створенням в архітектурі електронної системи відповідних модулів (підсистем).

За процесуальною спрямованістю повноваження слідчого судді на

досудовому провадженні можна поділити на такі групи:

1) *вирішення питань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження під час досудового розслідування.* За ухвалою слідчого судді застосовуються заходи забезпечення кримінального провадження, в тому числі *запобіжні заходи.* Дане рішення має електронну складову та відповідно до абзаців 8, 9 п. 1 глави 3 розділу I Положення вжиті заходи забезпечення кримінального провадження (ст. 131 КПК України), рішення про обрання, зміну (ст. 200 КПК України) та скасування (ст. 202 КПК України) запобіжного заходу вносяться до ЄРДР. Під час вирішення питань щодо застосування запобіжного заходу до підозрюваного, обвинуваченого законодавець покладає на слідчого суддю обов'язок встановлювати наявність певних обставин, зазначених у ст. 194 КПК України: наявність обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення; наявність достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених у ст. 177 КПК України і на які вказує слідчий, прокурор, а також недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні [157, с. 7]. На практиці спірним є саме встановлення слідчим суддею наявності обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним кримінального правопорушення, оскільки законодавець не дав чіткого тлумачення цієї обставини.

На думку В.В. Руденка [324, с. 72], її слід розуміти з урахуванням положень ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, яка зазначає, що для обґрунтованої підозри немає вимог щодо чітких доказів, адже підстава має бути вірогідною. Так, у рішенні Європейської комісії з прав людини (*Європейська комісія з прав людини в 1955-1998 роках займалася первісним розглядом скарг приватних осіб на порушення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року – прим. авт.*) від 14 березня 1984 року за № 9627/81 у справі «Феррарі-Браво проти Італії» (Ferrari-Bravo v. Italy) наголошувалося, що ставити питання про те, чи є виправданими арешт або тримання під вартою до суду, можна тільки тоді, коли доведено факт вчинення та характер інкримінованих правопорушень, оскільки це є завданням попереднього

розслідування, сприяти якому має тримання під вартою [195, с. 55]. Таким чином, під обґрунтованою підозрою слід розуміти наявну сукупність фактів або інформації щодо вчинення кримінального правопорушення саме підозрюваним, обвинуваченим, які містяться в кримінальному провадженні в належним чином оформлених протоколах слідчих (розшукових) дій, протоколах допитів, висновках експертів та речових доказах. При цьому слідчий суддя повинен оцінювати ці факти з точки зору їх належного процесуального походження, а не розглядати їх як предмет судового розгляду кримінального провадження по суті [324, с. 77].

Процесуальний діалог між учасниками в межах аналізованих процесуальних процедур сьогодні є суто паперовим: надсилання відповідного клопотання з додатками слідчому судді, вручення його стороні захисту за три години до початку розгляду, надання доказів на паперових носіях тощо. Зазначене зумовлює надлишкове паперотворення та, як наслідок, порушення встановлених у КПК України строків, технічні помилки, витрати на переїзди та пересилання документів замість реалізації процесуальної процедури.

У разі встановлення можливості електронного обміну процесуальними документами між суб'єктами досудового розслідування за допомогою інтегрованих систем між ЄРДР і ЄСІС (АСДС, ЄДРСР) їх взаємодія перейде в електронне інформаційне поле, відомості про застосування слідчим суддею заходів забезпечення кримінального провадження можуть автоматично надходити до ЄРДР, забезпечуючи, таким чином, формування електронного кримінального провадження;

2) дозвільні процедури щодо проведення процесуальних дій, які обмежують конституційні права особи. Слідчий суддя надає дозвіл на проведення: а) слідчих (розшукових) дій. В ЄРДР не фіксуються відомості про вказані слідчі (розшукові) дії, однак відображаються дані про тимчасово вилучене майно, предмети злочинної діяльності, вилучені під час обшуку (ч. 8 глави 4 розділу II Положення); б) НС(Р)Д. Таке рішення не вноситься до ЄРДР.

Поширення судового контролю на рішення про проведення слідчого експерименту в житлі чи іншому володінні особи, примусового відбирання

біологічних зразків для експертизи, а також надання стороні захисту права звернутися з клопотанням до слідчого судді про надання доручення про проведення експертизи є важливими новелами, спрямованими на посилення гарантій конституційних прав особи та розширення змагальних засад [339]. Існуюче щодо даної групи процесуальних дій паперове оформлення, як і в попередньому випадку, може бути трансформовано в електронний формат, де суб'єкти надсилатимуть електронні процесуальні документи за допомогою електронних інформаційних систем. За наслідком розгляду слідчий суддя вноситиме дані до ЄДРСР, звідки відповідний процесуальний документ надсилатиметься до ЄРДР (омінаючи кур'єрів та канцелярію правоохоронних органів), що мінімізує ризик розголошення відомостей щодо дій сторони обвинувачення за наданими дозволами, забезпечивши їх максимальну ефективність;

3) розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора під час досудового розслідування. Забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності відповідно до п. 17 ч. 1 ст. 7 КПК України визнається однією із загальних засад кримінального провадження. Однак не всі рішення, дії чи бездіяльність посадових осіб органів досудового розслідування можуть оскаржуватися до слідчого судді. Законодавець чітко зазначив, що на досудовому провадженні можуть бути оскаржені тільки рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, передбачені в ст. 303 КПК України. Скарги на інші рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора можуть бути предметом розгляду під час підготовчого провадження у суді за правилами ст. 314-316 КПК України [324, с. 73].

Оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого або прокурора, передбачених у п. 1-5 ч. 1 ст. 303 КПК України, стосується як паперового, так і електронного сегмента кримінального провадження: 1) бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, – *наявна електронна форма прийняття процесуального*

рішення, невиконання якої й оскаржується; 2) рішення слідчого, прокурора про зупинення досудового розслідування – реєструється в ЄРДР; 3) рішення слідчого/прокурора про закриття кримінального провадження та/або провадження щодо юридичної особи – оформлюється електронним процесуальним документом, як і його скасування; 4) рішення прокурора, слідчого про відмову у визнанні потерпілим: оскільки потерпілий фіксується в ЄРДР, то опосередковано оскаржується й невнесення даних до електронного сегмента провадження [157]. Таким чином, відповідні рішення слідчого судді створюють процесуальні наслідки для ЄРДР.

Відповідно до ст. 591 КПК України до слідчого судді може бути оскаржено рішення про видачу особи (екстрадицію) [461, с. 296]. Щодо цієї групи процесуальних процедур, на нашу думку, варто запровадити електронний процесуальний діалог за попередньо описаним алгоритмом, а також автоматичне внесення до ЄРДР даних за результатами прийнятого слідчим суддею рішення. В частині реєстрації в ЄРДР відомостей про вчинення кримінального правопорушення необхідно розширити процесуальні повноваження слідчого судді в ч. 1 ст. 214 КПК України як суб'єкта ініціювання досудового розслідування;

4) повноваження щодо забезпечення (депонування) доказів на досудовому розслідуванні. У ст. 225 Кодексу передбачено нову для кримінального провадження України процедуру депонування (депозиції) доказів, тобто допиту свідка чи потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні.

На думку С.В. Нагачевського, до повноважень слідчого судді із забезпечення доказів слід віднести: допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні (ст. 225 КПК України); залучення експерта за клопотанням сторони захисту (ст. 244 КПК України); вирішення питання про використання інформації про ознаки кримінального правопорушення, отриманої в результаті проведення негласної слідчої (розшукової) дії, в іншому кримінальному провадженні (ст. 257 КПК України) [224, с. 305].

Одночасно із трансформацією паперової процесуальної процедури в електронний формат у цьому випадку вбачається за необхідне за наслідком

допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні в порядку ст. 225 КПК України разом з електронним файлом рішення надсилати до ЄРДР аудіозапис відповідного судового засідання, що забезпечуватиме автоматичне формування електронного кримінального провадження;

5) вирішення інших процесуальних питань, що потребують неупередженого розгляду та спрямовані на забезпечення процесуальних прав суб'єктів кримінального провадження: а) усі відводи під час досудового розслідування (крім відводу слідчого судді) розглядає слідчий суддя (ст. 81 КПК України). У разі задоволення відводу таке рішення має наслідком призначення нового слідчого, прокурора – процесуального керівника в ЄРДР; б) слідчий суддя вирішує питання щодо речових доказів, що не містять слідів кримінального правопорушення, у вигляді предметів, великих партій товарів, зберігання яких через громіздкість чи з інших причин неможливе без зайвих труднощів або витрати на забезпечення спеціальних умов зберігання яких сумірні з їх вартістю, а також речових доказів у вигляді товарів чи продукції, що швидко псуються, – про передачу їх для реалізації або знищення, якщо вони мають непридатний стан, або для технологічної переробки чи знищення, якщо вони належать до вилучених з обігу предметів або товарів, а також якщо їх тривале зберігання є небезпечним для життя чи здоров'я людей або довкілля (п. 2-4 ч. 6 ст. 100 КПК України). Відповідно до п. 8 глави 4 розділу II Положення в ЄРДР фіксуються вилучення предметів злочинної діяльності, отже опосередковано реєструються речові докази. У функціоналі ЄРДР (форма «Кримінальне провадження», вкладка «Збитки та їх відшкодування»), окрім електронних цифрових контурів для внесення сум встановлених, відшкодованих збитків, повернутого майна тощо, передбачено поля для внесення вартості тимчасово вилученого майна (нерухомого майна, рухомого майна, готівки, цінних паперів та ін.), а також додавання вилучених предметів злочинної діяльності; в) у разі зволікання при ознайомленні з матеріалами, до яких надано доступ, слідчий суддя за клопотанням сторони кримінального провадження з урахуванням обсягу, складності матеріалів та умов доступу до них зобов'язаний установити строк для

цієї процедури, після спливу якої сторона кримінального провадження або потерпілий вважаються такими, що реалізували своє право на доступ до матеріалів (ч. 10 ст. 290 КПК України) [461, с. 297]. *Рішення охоплюється ЄРДР, адже з моменту закінчення визначеного слідчим суддею строку для ознайомлення настають процесуальні наслідки у вигляді закінчення досудового розслідування, відомості про що відповідно до ч. 3 ст. 283 КПК України вносяться до ЄРДР.*

Щодо даної групи процесуальних процедур, на нашу думку, варто запровадити електронний процесуальний діалог суб'єктів провадження за описаним алгоритмом, а також автоматичне надсилання до ЄРДР даних за результатами прийнятого слідчим суддею рішення;

б) обов'язок слідчого судді щодо захисту конституційних прав людини. У ч. 1, 2 та 3 ст. 206 КПК України передбачено, що кожен слідчий суддя суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться особа, яка тримається під вартою, має право постановити ухвалу, якою зобов'язати будь-який орган державної влади чи службову особу забезпечити додержання прав такої особи. Якщо слідчий суддя отримує з будь-яких джерел відомості, які створюють обґрунтовану підозру, що в межах територіальної юрисдикції суду знаходиться особа, позбавлена свободи за відсутності судового рішення, яке набрало законної сили, або не звільнена з-під варти після внесення застави в установленому КПК України порядку, він зобов'язаний постановити ухвалу, якою має зобов'язати будь-який орган державної влади чи службову особу, під вартою яких тримається особа, негайно доставити цю особу до слідчого судді для з'ясування підстав позбавлення свободи. Дане рішення слідчого судді не охоплюється ЄРДР. Окрім того, слідчий суддя зобов'язаний вжити заходів щодо фіксування та перевірки заяви особи про застосування до неї насильства під час затримання або тримання в уповноваженому органі державної влади, державної установи, або вжити необхідних заходів для забезпечення безпеки особи згідно із законодавством (ч. 6 ст. 206 КПК України) [157; 10, с. 62].

Як зазначають С.В. Банах та С.Г. Штогун, відповідні положення в кримінальному процесуальному законодавстві надають право слідчому судді

самостійно ініціювати перевірку законності позбавлення свободи певної особи в межах територіальної юрисдикції відповідного суду незалежно від того, з яких джерел суддя довідався про такий факт. Відтак судовий контроль набуває активної (а не лише пасивної) форми вирішення окремих звернень чи клопотань певних суб'єктів [10, с. 62-63]. При цьому вчені зазначають, що повноваження слідчого судді, викладені у ст. 206 КПК України, суперечать його правовій природі, оскільки суб'єкт судової влади не може діяти за власною ініціативою, а отже «повноваження слідчого судді та прокурора в цій частині дублюються» [516, с. 12]. У свою чергу, Д.Є. Крикливець погоджується з наведеною позицією у тому, що повноваження, надані слідчому судді в ст. 206 КПК України, є притаманними прокуратурі [153, с. 49].

Зазначене ілюструє істотну особливість процесуального статусу слідчого судді як єдиного суб'єкта, що наділений повноваженнями виходити за межі провадження в межах кримінального процесу за наявності порушень. Така особливість процесуального статусу слідчого судді *потребує відображення в електронному сегменті*.

Отже, в процесуальному статусі слідчого судді щодо здійснення судового контролю присутні специфічні функції щодо розширеного (посиленого, поглибленого) контролю за дотриманням конституційних прав людини поза межами кримінального провадження (ст. 206 КПК України), що є більш глибоким рівнем контролю порівняно з судовим контролем, закріпленим у п. 18 ч. 1 ст. 3 КПК України. Такі специфічні повноваження передбачають необхідність особливого інструмента їх реалізації, які в слідчого судді наразі відсутні. Більш ефективно виконання вимог закону в цій частині можливе при наданні слідчим суддям повноважень щодо реєстрації відомостей в ЄРДР, що передбачає оформлення нового типу ЕЦК: з можливістю заповнення відомостей у картці Ф. 1 та подальшим підтвердженням, що об'єднує повноваження реєстратора та керівника правоохоронного органу, однак виключно щодо початку розслідування. Так, при виявленні порушень у межах захисту конституційних прав громадян слідчий суддя самостійно прийматиме рішення щодо внесення відомостей про

кримінальне правопорушення до ЄРДР та реєструватиме дані в ЄРДР, оминаючи паперові процесуальні процедури з винесення ухвали, надсилання до правоохоронного органу, розгляду уповноваженою службовою особою. Також зазначене повноваження може бути застосовано при задоволенні скарги щодо бездіяльності слідчого, прокурора щодо невнесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР (ст. 303 КПК України). Як наслідок, у частині рішень, що мають електронну складову, буде усунуто можливість маніпуляцій щодо невнесення чи несвоєчасного внесення даних до ЄРДР. З'явиться додатковий інструмент електронного судового контролю, що одночасно виступатиме ефективним інструментом реалізації функції захисту конституційних прав людини.

Таким чином, слідчий суддя має значно більше повноважень, ніж здійснення судового контролю. Погоджуємося з І.В. Гловюк, яка виділяє три кримінальні процесуальні функції слідчого судді: функція забезпечення законності та обґрунтованості обмеження прав та законних свобод учасників кримінального провадження та інших осіб; судовий контроль; функція проведення слідчих дій з метою забезпечення доказів [66, с. 307].

Кримінальна процесуальна діяльність слідчого судді тісно пов'язана з електронними засобами фіксації процесу. Зокрема, виклик осіб до суду телефоном, електронною поштою (ч. 1 ст. 135 КПК України) та СМС-повідомленнями (ІС «Електронний суд»), повне фіксування судового засідання за допомогою звукозаписувального технічного засобу (ч. 5 ст. 27, ст. 107 КПК України), такого як «Тритон», «СРС-Феміда», «Оберіг», допит осіб в режимі відеоконференції (ст. 232, 336 КПК України). При цьому процес є усним, насиченим численними паперовими процесуальними документами. З переходом до змагального процесу паперовий формат процесуальних документів – данина минулому, що жодним чином не впливає на остаточне рішення суду. Разом з тим слід зауважити, що при делегуванні чинним кримінальним процесуальним законом значної кількості повноважень від прокурора до слідчого судді виконання рішень останнього, що передбачають внесення відомостей про ЄРДР

або контроль за їх виконанням, залишається за прокурором.

Слідчий суддя до електронного сегмента досудового розслідування прямого доступу не має та залучений до ЄРДР через прокурора і слідчого, отримуючи дані з ЄРДР через витяг – паперовий дублікат електронного процесуального документа (ЄРДР) (ч. 3 ст. 99 КПК України), який є обов'язковим документом та додається до клопотань слідчого, прокурора про: застосування, зміну або скасування заходу забезпечення кримінального провадження (ч. 6 ст. 132 КПК України); обшук (ч. 3 ст. 234 КПК України); звільнення від кримінальної відповідальності (ст. 287 КПК України). Цей документ містить *реєстраційний номер кримінального провадження, який формується автоматично при внесенні даних до ЄРДР* (ч. 5 ст. 214 КПК України), та є складовою електронної системи, що посвідчує факт початку досудового розслідування. Отже, слідчий суддя, який виступає суб'єктом судового контролю та неупередженим арбітром між сторонами процесу, має беззаперечний доступ до матеріалів кримінального провадження, в тому числі тих, що зафіксовані в електронному форматі (ЄРДР). Однак доступ до таких відомостей здійснюється через сторону обвинувачення, дані надаються фрагментарно та в паперовому форматі.

На нашу думку, логічним та навіть обов'язковим подальшим кроком вдосконалення кримінальної юстиції є *надання електронних цифрових ключів доступу до ЄРДР слідчим суддям*, адже: а) слідчий суддя – спеціальний суб'єкт кримінального провадження з огляду на визначені в Законі України «Про судоустрій та статус суддів» особливі вимоги до кандидата (ст. 65 КПК України) та складну спеціальну процедуру набуття статусу судді (ст. 66 КПК України), що передбачає відбірковий іспит, спеціальну підготовку, кваліфікаційний іспит, проходження конкурсу на зайняття вакантної посади тощо [304, с. 1-4]; б) здійснює судовий контроль за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні та є суб'єктом розгляду скарг, передбачених у ст. 303 КПК України; в) є службовою особою, яка виступає від імені держави.

Результати опитувань спеціалізованих суб'єктів кримінального процесу доводять, що *53,7% респондентів (24,8% слідчих, 60,1% прокурорів, 46,9%*

адвокатів та 83,1% суддів (слідчих суддів)) підтримують ідею надання суддям ключів доступу до ЄРДР (додатки Е, Є, Ж, З).

Дослідження реалізації процесуальних повноважень суб'єктами кримінальної процесуальної діяльності ілюструють значний вплив електронної складової на процес правореалізації. Результати опитувань свідчать, *що 74,2% слідчих, 71,9% прокурорів, 92,8% адвокатів та 86,3% суддів (слідчих суддів) застосовують електронні засоби для пересилання процесуальних документів один одному (додатки Е, Є, Ж, З).*

Примітно, що центральним та невід'ємним елементом інноваційної взаємодії суб'єктів кримінального процесу є спеціалізовані електронні інформаційні системи. Як ЄРДР, так і електронні системи інших суб'єктів процесу в контексті процесуальної взаємодії тісно пов'язані. Слідчий суддя з огляду на свої процесуальні повноваження отримує доступ до відомостей ЄРДР через витяг, який відповідно до ч. 6 ст. 132 КПК України є обов'язковою складовою звернення з клопотанням про застосування заходу забезпечення кримінального провадження. Сторона захисту за поданням клопотання має право отримати витяг з ЄРДР. Слідчий, прокурор, слідчий суддя за допомогою ЄРАУ перевіряють легітимність повноважень адвоката. А слідчий, прокурор, адвокат використовують електронні системи суду для встановлення дат призначених засідань, перегляду судових рішень (ЄДРСР).

Зважаючи на процесуальний статус та повноваження, слідчий суддя як спеціалізований суб'єкт кримінального провадження повинен бути залучений до єдиного інформаційного поля органів кримінальної юстиції.

3.5. Інші учасники кримінального провадження як суб'єкти електронного кримінального процесу

Кримінальний процесуальний закон у ст. 3 та за змістом відповідних параграфів детально визначає суб'єктний склад перших трьох груп учасників процесу та їх процесуальний статус. При цьому інших учасників кримінального

провадження фрагментарно відображено в § 5 глави 3 КПК України й розпорошено серед норм цього Кодексу. Правовий статус багатьох суб'єктів не визначено, що має наслідком неоднорідне трактування та застосування процесуальних норм і обмеження прав вказаних осіб.

Категорія «інші учасники» не завжди вважалася повноцінним учасником кримінального процесу. За радянських часів існувала думка, що свідки, експерти, поняті тощо взагалі не здійснюють жодної процесуальної функції, тому називати їх повноцінними учасниками кримінального процесу недоцільно. Така позиція є необґрунтованою, адже саме участь представників останньої групи у ході досудового розслідування або у судових стадіях розгляду кримінальної справи нерідко відіграє ключову роль в отриманні необхідної інформації стосовно злочину, таким чином сприяючи його розкриттю [260, с. 203].

У досліджуваній категорії законодавець акумулював велику кількість суб'єктів кримінального провадження, процесуальний статус яких значно різниться, як і рівень його деталізації в процесуальному законі. Відсутні навіть єдині критерії виділення суб'єктів означеної групи. Так, цивільний позивач, цивільний відповідач та їх представники, які відстоюють особистий інтерес, свідок чи експерт з яскраво вираженою процесуальною функцією та понятій, характер діяльності якого є суто допоміжним, об'єднані лише тим, що не належать до жодної попередньої групи. Більше того, частина суб'єктів цієї групи, зокрема судовий розпорядник, взагалі виконують непроцесуальну функцію. Вказане обумовлює потребу класифікації інших учасників кримінального провадження відповідно до визначеного КПК України процесуального статусу та специфіки виконуваних завдань на *процесуальних та непроцесуальних*.

Виділяючи у класифікації учасників кримінального провадження групу інших учасників кримінального провадження, які виконують допоміжну роль у здійсненні кримінального провадження, В.В. Король і В.Д. Юрчишин відносять до них: а) осіб, які здійснюють ініціативну допомогу у виявленні й розкритті кримінального правопорушення (заявник, конфіденційний співробітник); б) осіб, які захищають у кримінальному провадженні цивільно-правові інтереси

(цивільний позивач, цивільний відповідач, їх представники, в тому числі і законні представники); в) осіб, які представляють права та інтереси неповнолітніх (представник дитячої адміністрації, представники служби у справах дітей та кримінальної міліції у справах дітей); г) осіб, які володіють спеціальними знаннями (експерт, спеціаліст); д) осіб, які сприяють кримінальному провадженню (свідок, перекладач, понятий, секретар судового засідання, судовий розпорядник); е) осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні у зв'язку із застосуванням запобіжних заходів (поручитель, заставодавець) [150, с. 251].

На думку А.В. Закалюки, група інших учасників включає учасників процесу, які мають процесуальні права й обов'язки з доведення обставин вчиненого кримінального правопорушення. Виходячи з функціонального розмежування процесуальних прав і обов'язків, а також участі в судочинстві під час досудового слідства та судового розгляду, ця група включає учасників процесу, які виконують обов'язки у процесі: свідок, перекладач, понятий, фахівець, експерт та ін. [104, с. 59].

Якщо розглядати норми КПК України та діяльність державного органу, наприклад прокуратури, то остання буде охоплена нормативним актом неповністю. Прокуратура (так само суд, органи досудового розслідування) диференціюється на дві частини: а) процесуальний орган, суб'єкти якого впливають на процес та повинні бути визначені в КПК України як процесуальні суб'єкти (серед них й «інші процесуальні суб'єкти»); б) державна установа, працівники якої (працівники канцелярії та режимно-секретної частини, а також забезпечення функціонування електронного сегмента кримінальної процесуальної діяльності, водії, технічний персонал тощо) на кримінальний процес безпосередньо не впливають, однак *забезпечують функціонування* відповідної державної установи і є іншими непроцесуальними суб'єктами, причетними до кримінальної процесуальної діяльності.

Інші процесуальні суб'єкти включені до § 5 глави 3 розділу I КПК України або ж згадані в інших статтях цього Кодексу: заявник (ст. 60), цивільний позивач (ст. 61), цивільний відповідач (ст. 62), представник цивільного позивача,

цивільного відповідача (ст. 63), законний представник цивільного позивача (ст. 64), представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження (ст. 64-1), третя особа, щодо майна якої вирішується питання про арешт (ст. 64-2), свідок (ст. 65), перекладач (ст. 68), експерт (ст. 69), спеціаліст (ст. 71), секретар судового засідання (ст. 73) [418, с. 121]. Також до інших процесуальних суб'єктів, які, однак, розсосереджені в процесуальному законі, відносяться: особи, яким майно передано на зберігання (ст. 100 КПК), поручитель (ст. 180 КПК), заставадавець (ст. 182 КПК), особа, що здійснила законне затримання (ст. 207 КПК), очевидець (ст. 208 КПК), поняті (ст. 223 КПК), педагог, психолог, лікар (ст. 226 КПК), особи, разом з якими особа пред'являється для впізнання (ст. 228 КПК), особи, які беруть участь у слідчому експерименті (ст. 240 КПК), обшукуваний (ст. 208, ч. 5 ст. 236 КПК), особи, присутні при проведенні обшуку, огляду (ст. 236 КПК), особа, в якій беруться зразки для експертного дослідження (ст. 245 КПК), компетентний орган запитуваної сторони, до якого звертається ГПУ або НАБУ в рамках міжнародного співробітництва (розділ IX КПК) [418, с. 121-123].

Особи, яким майно передано на зберігання (ст. 100 КПК України) – зберігач – не визначений Кодексом як суб'єкт процесу, однак виступає процесуальним учасником, адже від його дій залежить доля майна, переданого на зберігання. Наприклад, у разі застосування заходу забезпечення кримінального провадження у виді арешту майна та його передачі на зберігання в установи, підприємства, організації можлива ситуація, за якої треті особи неналежно виконують свої обов'язки. Незабезпечення визначених умов зберігання арештованих та вилучених речей, як-от температурний режим, вологість, тип складу чи приміщення тощо, призводить до їх руйнування і унеможливлення подальшої реалізації та звернення отриманих коштів для компенсації завданих злочином збитків чи повернення власнику в разі знаття арешту. Більше того, несумлінне виконання вказаним суб'єктом обов'язків, якщо воно спричинило зникнення речового доказу, матиме наслідком неможливість притягнення особи до відповідальності з огляду на визначену у ст. 23 КПК України засаду

безпосередності дослідження доказів судом.

Поручитель (при обранні запобіжного заходу у вигляді особистої поруки), передбачений ст. 180 КПК України: відсутній серед «інших учасників», але істотно впливає на процес, адже поручається за виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього обов'язків відповідно до ст. 194 КПК України і зобов'язується за необхідності доставити його до органу досудового розслідування чи в суд на першу про те вимогу. В разі невиконання поручителем своїх обов'язків проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, що потребують участі підозрюваного, буде неможливим. Як наслідок, ч. 5 ст. 180 КПК України передбачає відповідальність вказаного суб'єкта у вигляді накладення грошового стягнення (від 2 до 50 мінімальних заробітних плат). Водночас поручитель має право відмовитися від узятих зобов'язань, але при цьому забезпечити явку підозрюваного, обвинуваченого до органу досудового розслідування чи суду для вирішення питання про заміну йому запобіжного заходу на інший.

Заставадавець (при обранні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою з можливістю внесення застави). У випадку, коли заставадавцем виступає не сам обвинувачений, а інша особа, вона впливає на ведення процесу, адже підозрюваний замість перебування під вартою опиняється на волі, що створює додаткові процесуальні ризики. КПК України про існування заставадавця згадує в ст. 182, хоч і не визначає його процесуальне становище.

Особа, що здійснила законне затримання, у КПК України згадується лише в ст. 207, її процесуальний статус не визначено, як і становище з точки зору суб'єктів. На практиці така особа набуде процесуального статусу свідка, однак у свідка, згідно зі ст. 65 КПК України, зовсім інші повноваження, серед яких немає права на затримання. При цьому особа, що здійснила законне затримання, не є уповноваженою службовою особою та зазвичай не має юридичної освіти, однак зобов'язана дати оцінку діям порушника та визначити, чи вони містять ознаки складу злочину, що на практиці є проблемою, адже спричиняє незаконне обмеження конституційних прав затриманих громадян. Цей суб'єкт є

процесуальним, оскільки від його дій залежить припинення протиправних дій правопорушника та його затримання (а відтак і обрання запобіжного заходу за наявності підстав), що істотно впливає на провадження досудового розслідування. Вказаний суб'єкт, здійснюючи законне затримання, виступає від імені держави, адже, наділивши особу такими правами, остання делегувала йому певні, властиві лише їй, повноваження. *Відомості про затримання особи відображаються в АРМОР.*

Очевидець як суб'єкт процесу згадується в ст. 208 КПК України. Від дій та показань очевидця залежить, чи здійснить уповноважена службова особа затримання та чи стане затримана особа підозрюваним, що обумовлює його статус процесуального суб'єкта.

Поняті (ст. 223 КПК України) залучаються стороною обвинувачення для проведення слідчих (розшукових) дій у передбачених КПК України випадках для забезпечення належної процесуальної процедури як неупереджені її учасники, котрі надалі зможуть підтвердити суду незаконність/законність дій її учасників, невчинення/вчинення дій чи наявність/відсутність фактів. Понятій є процесуальним суб'єктом, адже має значний вплив на процес. Його: а) відсутність; б) надання свідчень, що вказують на порушення процесуальної процедури, при допиті понятого судом як свідка про обставини процесуальної дії; в) дискредитація понятого – мають наслідком недопустимість доказів, отриманих у результаті процесуальної дії (в разі коли присутність понятого обов'язкова і не проводилась постійна відеофіксація).

Педагог, психолог, лікар (ст. 226 КПК України) залучаються слідчим, прокурором під час допиту неповнолітнього. Обов'язок бути присутніми при допиті та право заперечувати проти запитань і ставити запитання ілюструє процесуальний статус вказаних суб'єктів. Наприклад, під час досудового розслідування кримінального провадження щодо неповнолітнього К. останнього доставлено до слідчого судді для розгляду клопотання слідчого, прокурора про тримання під вартою, також залучено законного представника, адвоката, інших осіб; обрано запобіжний захід – тримання під вартою, що передбачав

транспортування К. до слідчого ізолятора (знаходиться в обласному центрі за понад 100 км від місця проведення досудового розслідування). З метою забезпечення швидкого досудового розслідування слідчим вирішено провести допит К. цього ж дня, проте внаслідок неприбуття педагога довелося відкласти вказану процесуальну дію на наступний тиждень, що згаяло час більше десяти наведених вище осіб й зумовило повторне транспортування підозрюваного, виклик законного представника, адвоката. Описана ситуація наочно ілюструє невідповідність відображення інших учасників кримінального провадження в КПК України та їх реальної процесуальної ролі [418, с. 122]. Допит особи може бути зафіксований на електронному носії (аудіо-, відеозапис), проведений у межах дистанційного провадження за допомогою відеоконференцзв'язку тощо.

Особи, разом з якими особа пред'являється для впізнання (ст. 228 КПК України), *особи, які беруть участь у слідчому експерименті* (ст. 240 КПК України), – статисти, які в цьому Кодексі лише згадуються. Їх процесуальний статус чітко не визначено. Наприклад, стосовно осіб, разом з якими особа пред'являється для впізнання, КПК України встановлює вимогу щодо відсутності різких відмінностей у віці, зовнішності та одязі. Під час слідчого експерименту для осіб, які беруть у ньому участь, чи оточуючих не має створюватись: а) небезпека для життя і здоров'я; б) приниження честі та гідності; в) завдання шкоди. Ці суб'єкти є процесуальними, адже вони обов'язкові учасники процесуальної дії. Слідчі (розшукові) дії за їх участю можуть бути зафіксовані на електронному носії (аудіо-, відеозапис).

Обшукуваний згадується у ст. 208, ч. 5 ст. 236 КПК України як суб'єкт, якого уповноважені службові особи мають право обшукати при проведенні зазначених процесуальних дій. Такий статус особи є тимчасовим та може бути змінено на затриманого чи підозрюваного у разі результативного обшуку. Процесуальний статус цього суб'єкта обумовлений його участю в процесуальних діях. Електронна фіксація даної процесуальної дії (аудіо-, відеозапис) забезпечує дотримання прав обшукуваного.

Особи, присутні при провадженні обшуку, огляду (ст. 236 КПК України), –

орендар, власник – виступають процесуальними суб'єктами права, законні інтереси яких можуть бути обмежені або порушені під час вказаної слідчої дії. Зокрема, у КПК України закріплено, що слідчий, прокурор вживає належних заходів для забезпечення їх присутності. Окрім того, особи, у присутності яких здійснюється обшук, при проведенні цієї слідчої (розшукової) дії мають право робити заяви, що підлягають занесенню до протоколу обшуку. Оскільки обшук може бути зафіксований на електронному носії (аудіо-, відеозапис), такі особи можуть відповідним чином зафіксувати свої заяви.

Особа, в якій беруться зразки для експертного дослідження, не визначена як суб'єкт кримінального провадження і не згадується в КПК України, про її існування можемо зробити висновок, проаналізувавши ст. 245 КПК України. Вказаний суб'єкт є процесуальним, адже без отримання зразків проведення експертизи неможливе або значно ускладнене, що може негативно вплинути на досудове розслідування. При цьому необхідно звернути увагу, що в разі відмови особи добровільно надати біологічні зразки слідчий суддя, суд за клопотанням сторони кримінального провадження має право дозволити слідчому, прокурору (або зобов'язати їх, якщо клопотання було подано стороною захисту) здійснити відбирання біологічних зразків примусово. Зазначене передбачає отримання дозволу слідчого судді.

Компетентний орган запитуваної сторони, до якого звертається ГПУ або НАБУ в рамках міжнародного співробітництва (розділ IX КПК України) під час досудового розслідування, є процесуальним суб'єктом досудового розслідування, адже забезпечує вчинення процесуальних дій за межами України. На нашу думку, такий орган варто віднести до інших учасників, оскільки відповідний запит може бути надіслано як стороною обвинувачення самостійно для збирання обвинувальних доказів, так і за клопотанням захисту, що виключає можливість його віднесення до сторони обвинувачення. Здійснення вказаних дій можливе після зупинення досудового розслідування, яке оформлюється, у тому числі, електронним процесуальним документом.

Інші непроцесуальні суб'єкти забезпечують кримінальну процесуальну

діяльність, але не володіють процесуальними повноваженнями. Деякі з них прямо передбачені КПК України (однак їх процесуальний статус Кодексом не врегульовано), як то *працівник апарату* суду (ст. 35 КПК України), *особа, відповідальна за перебування затриманих* (ст. 212 КПК України), *судовий розпорядник* (§ 5 глави 3 розділу I КПК України), *архіваріус*, інші – відомчими актами [418, с. 123].

Наприклад, у ГПУ – управління організаційного забезпечення ЄРДР та інформаційно-аналітичної роботи, а в регіональних прокуратурах – відділи ведення ЄРДР та інформаційно-аналітичної роботи, є службовими особами держателя ЄРДР та забезпечують: технічне і технологічне супроводження програмного забезпечення ЄРДР, адміністрування та моніторинг використання системи, зберігання та захист даних, контроль права доступу тощо (абз. 2 п. 5 глави 1 розділу I Положення). Вказані особи не визначені в КПК України як суб'єкти кримінального процесу, однак від них залежить існування та функціонування кримінальної юстиції в цілому, адже припинення роботи ЄРДР унеможливить прийняття ключових процесуальних рішень. Окрім того, доступ непроцесуальних суб'єктів до даних ЄРДР, які є електронною складовою кримінального провадження, досить суперечливий з огляду на забезпечення таємниці слідства та конфіденційності іншої інформації, пов'язаної з виявленням і розкриттям кримінальних правопорушень та розслідування кримінальних проваджень (ст. 222 КПК України).

Через суперечки на рівні правореалізаційної практики щодо процесуальної природи даних ЄРДР – електронний процесуальний документ чи статистичні дані – залишається неврегульованим питання відповідальності вказаних суб'єктів у разі розголошення ними відомостей з ЄРДР, які є невід'ємною електронною складовою матеріалів кримінального провадження. З огляду на сприйняття практиками Реєстру як інструменту статистики та відсутності належного нормативного регулювання, притягнення до відповідальності за ст. 387 КК України «Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування» виявляється малоімовірним.

Зазначене потребує змін на законодавчому рівні. У разі закріплення в КПК України цього суб'єкта з визначенням його обов'язків щодо забезпечення безперебійного функціонування ЄРДР, невідкладного надання уповноваженим суб'єктам ЕЦК доступу до ЄРДР, а також заборони втручатися будь-яким чином у процесуальну складову (наприклад, перегляд, вилучення чи корегування даних) низку недоліків буде усунуто. При цьому всі фактичні рівності Реєстру має бути автоматизовано в межах *превентивного, поточного або наступного електронного процесуального контролю*, а можливості перегляду і, тим більше, вилучення даних досудового розслідування зазначеними суб'єктами – усунуто. Електронний процесуальний документ має бути надійно захищений від стороннього перегляду, зокрема й працівниками підрозділів, що забезпечують роботу ЄРДР. Можливе застосування кодування даних, що розшифровуватимуться за допомогою ключа реєстратора, або введення каталогу журналювання переглядів даних провадження. *Це питання детальніше розглянуто в розділі 5.*

Працівник апарату суду здійснює обов'язкову реєстрацію в АСДС матеріалів кримінального провадження, скарг, заяв, клопотань та інших передбачених законом процесуальних документів, що подаються до суду і можуть бути предметом судового розгляду, в день їх надходження (ст. 35 КПК України). Без внесення відповідних даних до електронної системи суду рух матеріалів буде неможливим, оскільки програма не зможе визначити слідчого суддю, що їх розглядатиме. Однак вказаний суб'єкт виконує суто технічну функцію реєстрації та не приймає рішень у рамках процесу, а тому є непроцесуальним. Цей суб'єкт є користувачем електронної системи суду: АСДС, «Електронний суд» та ін.

Особа, відповідальна за перебування затриманих, – за характером вчинюваних дій не є процесуальним суб'єктом, проте знаходиться в кримінальному процесуальному законі (ст. 212 КПК України), а також наділена частиною процесуальних повноважень: роз'яснює затриманому його права, якщо цього не зробив слідчий, приймає рішення про те, щоб звільнити затриманого, якщо слідчий не продовжив строк затримання. Якщо уповноважена особа не забезпечить належного утримання затриманої особи, процесуальний суб'єкт

(слідчий) не зможе виконати процесуальні обов'язки.

Судовий розпорядник віднесений до інших учасників кримінального провадження (§ 5 глави 3 розділу I КПК України): у ст. 74 визначено його процесуальний статус, однак, на нашу думку, він є непроцесуальним учасником, адже забезпечує порядок під час судового засідання (діяльність органу), тоді як сам процес забезпечує суддя (слідчий суддя). Разом з тим розпорядник здійснює важливі організаційні дії, що потребує закріплення в КПК України його процесуальних повноважень.

Архіваріус не визначений у КПК України як учасник процесу, він не приймає процесуальних рішень, але його діяльність має місце при збиранні характеризуючих матеріалів, що має безпосередній вплив на кваліфікацію дії особи, яка притягується до кримінальної відповідальності, та обрання такій особі запобіжного заходу.

Інші учасники кримінального провадження як група системно-структурної конструкції суб'єктів кримінального провадження не мають однорідної структури. Деякі суб'єкти з огляду на специфіку процесуального статусу формують локальні конструкції всередині групи: 1) відстоюють власні інтереси, що носять матеріальний (майновий) характер: цивільний позивач, цивільний відповідач, представник цивільного позивача, цивільного відповідача, законний представник цивільного позивача; 2) пов'язані із заходами забезпечення: поручитель, заставадавець, особа, уповноважена слідкувати за триманням затриманого; 3) пов'язані з проведенням слідчих (розшукових) дій): перекладач, експерт, спеціаліст, педагог, психолог, лікар, поняті, статисти; 4) суб'єкти, що не утворюють стійких зв'язків у процесі взаємодії: решта учасників, не пов'язаних між собою, або коли такий зв'язок не носить системного характеру, тому в структурі вони розташовані відокремлено [418, с. 123-124].

Отже, процесуальний закон містить низку прогалин у частині визначення суб'єктного складу та процесуального статусу інших учасників кримінального провадження, що зумовлює потребу доповнення § 5 глави 3 КПК України відповідними статтями з розподілом інших учасників на процесуальних

і непроцесуальних для забезпечення їх ефективної взаємодії та дотримання їх процесуальних прав. Окрім того, з точки зору електронного кримінального провадження, слід переглянути підхід до суб'єктів кримінального провадження щодо як наділення повноваженнями з доступу до електронної системи, так і врегулювання технічної складової доступу до цього процесу.

Висновки до розділу 3

1. Обов'язковим етапом створення електронного досудового розслідування є нормативне закріплення повноважень його суб'єктів щодо електронних процесуальних дій та рішень, забезпечення їх технологічної реалізації за допомогою ЄРДР. Дослідження правового статусу суб'єктів досудового розслідування, зокрема стосовно електронного сегмента, дасть змогу виявити проблемні питання та розробити пропозиції щодо його вдосконалення. Суб'єкти кримінального провадження утворюють структурно-системну конструкцію. Відповідно до обумовленої змагальної моделі кримінального процесу існує чотири групи суб'єктів: правосуддя (в аспекті судового контролю під час досудового провадження); обвинувачення та потерпілий; захист; інші учасники кримінального провадження (процесуальні та непроцесуальні).

2. Суб'єкти сторони обвинувачення – учасники кримінального провадження, які за допомогою ЄРДР взаємодіють у формі електронного процесуального діалогу. Визначені КПК України повноваження керівника органу досудового розслідування, слідчого, керівника органу прокуратури та прокурора – процесуального керівника мають невід'ємну електронну складову. Наявність ЕЦК є обов'язковою умовою реалізації вказаними суб'єктами своїх процесуальних повноважень. Сторона обвинувачення має виняткові повноваження повного доступу до ЄРДР як електронного сегмента кримінального процесу, внесення до нього відомостей та їх коригування.

3. Допуск у ролі захисників лише адвокатів є позитивним і для

підзахисного, і для сторони обвинувачення, надає можливість утворення професійного електронного процесуального діалогу. Здійснення функцій захисника адвокатом передбачає застосування електронного сегмента сторони захисту – ЄРАУ. Відповідно до процесуальних повноважень захисник має право на отримання інформації з ЄРДР, однак останній жодним чином не залучений до електронного сегмента досудового розслідування, а тому засаду змагальності з точки зору ЄРДР не забезпечено. Правореалізаційний інструментарій захисника щодо створення інноваційних механізмів комунікації потребує доповнення шляхом надання доступу до ЄРДР.

4. Слідчий суддя має специфічні функції розширеного контролю за дотриманням конституційних прав людини. Зазначене вимагає ефективного механізму реалізації через розширення процесуальних повноважень, зокрема щодо самостійного прийняття рішення про внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР та одночасного їх внесенням слідчим суддею до Реєстру. Слідчий суддя фіксує прийняті ним рішення в електронному форматі – в ЄДРСР, внесення відомостей до якого КПК України не передбачено.

5. Інші учасники кримінального провадження поділяються на інших процесуальних суб'єктів, які здійснюють кримінальну процесуальну діяльність, та інших непроцесуальних суб'єктів, які її забезпечують, зокрема: технічне і технологічне супроводження програмного забезпечення ЄРДР, адміністрування та моніторинг використання системи, зберігання та захист даних, контроль права доступу тощо. Вказані особи не визначені в КПК України як суб'єкти кримінального процесу, однак від них залежить існування та функціонування кримінальної юстиції в цілому, адже припинення роботи ЄРДР унеможливить прийняття ключових процесуальних рішень.

РОЗДІЛ 4

ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

4.1. Особливості електронної кримінальної процесуальної діяльності в англо-американській системі права

Вітчизняний кримінальний процес на сучасному етапі історичного розвитку в межах системного реформування всіх державних інституцій, обумовленого прагненням демократичних перетворень, потребує суттєвого оновлення та визначення інноваційних шляхів його подальшого розвитку. У зв'язку з цим необхідно об'єктивно і критично оцінити національні реалії, що неможливо зробити без дослідження зарубіжного правового досвіду [386, с. 94].

Сьогодні майже третина населення земної кулі живе за принципами, розвинутими в межах англо-американської правової системи, до якої входять такі держави, як Англія, США, Канада, Австралія, Нова Зеландія та ін. [436, с. 161]. Англо-американську правову систему (сім'ю) називають також англосаксонською, або сім'єю загального права. Погоджуємося з думкою О.О. Погрібного [273, с. 296], що останні дві назви більшою мірою стосуються історичних підвалин вказаної сім'ї, тоді як сучасний стан речей дає більше підстав для її іменування англо-американською.

Основним джерелом англо-американського кримінального процесуального права є судова практика [219, с. 64]. Іншим джерелом права слугує закон (статутне право). Однак він, як і раніше, відіграє другорядну роль доти, доки не буде витлумачений судовими рішеннями. Виняток становлять лише норми Конституції США в силу їх прямої дії [61, с. 419].

За формою англійський кримінальний процес є обвинувальним, або змагальним, тобто таким, у якому весь рух кримінального процесу спрямовується зусиллями обвинувача. На всіх стадіях він являє собою спір, боротьбу формально

рівноправних сторін – обвинувача й обвинуваченого, суд же є лише арбітром у їхньому спорі (змаганні) [219, с. 70].

В Англії суб'єктами кримінальної процесуальної діяльності є поліція (Police), Королівська служба переслідувань (Crown Prosecution Service) та Генеральний аторней (Attorney General), що здійснюють окремі функції, властиві прокурорському нагляду [346, с. 291], адвокатура (barrister, solicitor) [219, с. 129], судові органи [68, с. 274]. У США система кримінальної юстиції в силу федерального устрою держави є досить складною, тому виділимо: органи попереднього розслідування, прокуратуру (аторнеї, відомі як федеральні прокурори та окружні прокурори) [514, с. 206], адвокатуру [219, с. 129], судові органи [219, с. 124].

Зазвичай виділяють чотири стадії англо-американського кримінального процесу: досудове провадження, яке включає і застосування процесуального примусу; попередній розгляд кримінального провадження в суді та його передання суду; судовий розгляд з винесенням вироку та призначенням покарання; оскарження вироку.

Практично в більшості випадків кримінальне переслідування порушується і здійснюється поліцією, на яку припадає близько 90% проваджень, що здійснюють державні органи.

Згідно із законодавством США проводити процесуальні дії орган розслідування отримує право з моменту реєстрації чи повідомлення про злочин, тоді як моментом початку досудового слідства вважається поява особи зі статусом обвинуваченого [41, с. 38].

Процесуальний документ, у якому міститься повідомлення про вчинення злочину, має назву «клопотання» (complaint), яке може бути подане офіцеру поліції потерпілим або складається самим офіцером поліції, який отримав інформацію про злочин від інших осіб чи особисто виявив кримінальне правопорушення [220, с. 205]. При цьому як в Англії, так і в США стадія порушення кримінального провадження відсутня, як і саме кримінальне провадження в матеріальному значенні.

З моменту реєстрації інформації про подію, що містить ознаки злочину, відповідне діяння або подія належать до однієї з таких категорій: «злочини, повідомлені поліції» («crimes reported to the police») або «zareєстровані злочини» («reported crimes»). Обидві категорії діянь реєструються в єдиній статистичній базі кримінальних правопорушень (*аналог вітчизняного ЄРДР*), яка дає можливість відслідковувати стан злочинності в цілому, а також у поєднанні з іншими даними та з ефективністю діяльності поліції й інших правоохоронних органів. Показником такої ефективності вважається кількісна характеристика злочинів. За даними ФБР, американська поліція різних рівнів щороку реєструє від 10 до 13 млн злочинів [41, с. 58]. Отже, кримінальне провадження вважається розпочатим з моменту реєстрації повідомлення про злочин в електронній системі.

Як правило, процесуальні дії на досудовій стадії, а також показання свідків записуються на аудіо- або відеоносії. Такий запис здійснюється у поліцейській дільниці в присутності працівників поліції, свідків, захисників та інших осіб, які бажають брати участь у цьому [564, с. 187], з метою уникнення упередженості та незаконності дій поліції стосовно підозрюваного (обвинуваченого) [344, с. 108].

Способи фіксації процесуальних дій на досудовій стадії в англо-американському кримінальному процесі суттєво відрізняються від звичного нам, здебільшого паперового, оформлення. Кримінальне провадження в традиційному розумінні зшитого та пронумерованого стосу паперових процесуальних документів в цьому випадку не існує [386, с. 94].

Проведення слідчих дій на досудовій стадії не відображається в протоколах чи інших документах, що мають доказове значення в суді, а фіксується поліцейським у записнику, після чого відомості про це включаються до звіту, що складається після проведення досудового провадження. Такі дані не є доказами, проте легалізуються в суді шляхом допитів поліцейських, свідків, експертів тощо [192, с. 84].

Допити фіксуються переважно на аудіо- або відеоносіях, що слугує: по-перше, гарантією дотримання прав допитуваної особи, свідок то чи підозрюваний; по-друге, своєю формою реалізації принципу публічності

англо-американського кримінального процесу. До того ж це зручний та надійний спосіб фіксації даних, що за сучасного рівня розвитку експертної діяльності майже неможливо фальсифікувати [386, с. 94].

Інновації в технології кримінального правосуддя американські юристи розділяють на дві великі категорії: жорсткі технології (обладнання чи матеріали) і м'які технології (програмне забезпечення, інформація системи). Початкові відмінності виявляються між інноваціями в галузі кримінального правосуддя, які мають жорстку матеріальну базу проти менш відчутної інформаційної м'якої основи (навіть якщо на практиці вони часто переплетені). У США й Англії дедалі помітнішими стають жорсткі технології, призначені для запобігання злочинам, – всюдисущі камери відеоспостереження, металодетектори в школах, перевірки багажу в аеропортах, куленепробивні вікна в касах банків, системи безпеки в будинках і на підприємствах [532, с. 19].

Комп'ютерні мережі та інтернет-технології відносяться до м'яких технологічних інновацій. З точки зору обивателя, камера відеоспостереження або металодетектор здаються вагомішим інструментом в руках органів кримінального переслідування, ніж автоматизована база даних чи комп'ютерна програма, однак з цим не можна погодитись. Саме означені м'які технології забезпечують зведення, обробку, аналіз та пошук величезного масиву даних. Вони виконують роль «підсилювача» людського інтелекту, а всі програми та бази даних в сукупності з їх операторами утворюють своєрідний «мозковий центр» органів кримінального переслідування.

«Традиційним» способом застосування інтернет-технологій в органах дізнання і досудового слідства є створення різного роду електронних картотек, баз даних, автоматизованих банків даних, інформаційно-пошукових систем регіонального, національного і міжнародного рівнів (зокрема, Інтерполу та інших міжнародних поліцейських організацій). Цей підхід реалізується буквально з перших днів появи обчислювальної техніки, достатньо відпрацьований, дає певний позитивний ефект, проте далеко не вичерпує можливості сучасних телекомунікаційних технологій [216, с. 55].

ФБР виявилось першим правоохоронним агентством США, якому вдалося затримати злочинця за допомогою всесвітньої комп'ютерної мережі, але звертається до послуг Інтернету не лише воно [492, с. 250]. Нові технології дають можливість оперативно відстежувати діяльність злочинних співтовариств принципово на іншому рівні. Становить значний інтерес досвід спецслужб США в розробці та застосуванні систем Oasis (ЦРУ) і Magic Lantern (ФБР), завдяки яким можна не тільки контролювати інформаційний обмін злочинних співтовариств, але й «зламувати» комп'ютери підозрюваних, упроваджувати в них «трояни» (програми-віруси, що дають змогу відстежувати інформацію у комп'ютері, на якому вони встановлені) тощо [501, с. 144; 386, с. 94-96].

Спеціальний підрозділ передових технологій Office of Advanced Information Technology, що входить в Управління науки і технології ЦРУ, застосовує програму Oasis для перетворення телевізійних і радіотрансляцій у текст. Вона розпізнає зміст сказаного і розрізняє тих, хто говорить, причому не лише чоловічі та жіночі голоси, але й голоси різних чоловіків і різних жінок. У підсумковому тексті розставляються ремарки: «чоловік 1», «жінка 1», «чоловік 2» тощо. Якщо комп'ютер вже один раз ідентифікував голос, то і надалі він його впізнає та позначатиме відповідним чином. Крім того, Oasis відшукує в тексті «небезпечні» слова (наприклад, «тероризм», «бомба») та їх синоніми. Зараз технологія Oasis працює лише з англійською мовою, але найближчим часом планується реалізувати підтримку арабської та китайської мов [501, с. 103]. Ця програма може сканувати текст не лише радіопередач, але і телефонних переговорів. Сьогодні більше половини міжнародних телефонних переговорів проводиться за допомогою інтернет-телефонії, таким чином, розміщення Oasis у певних сегментах мережі надасть можливість контролювати вимовляння небезпечних слів навіть у телефонних розмовах [216, с. 56].

Ще одна технологія, яка отримала назву Fluent, здійснює пошук інформації в документах, написаних декількома мовами світу. Причому для організації пошуку користувачеві знати ці мови зовсім не обов'язково. Він може ввести в поле пошуку, наприклад, англійський вираз «nuclear weapons» (ядерна зброя)

і помітити мови, за допомогою яких проводити цей пошук. Система знайде документи, де зустрічаються запитовані слова, і перекладе їх англійською мовою. Нині система Fluent може перекладати з китайської, корейської, португальської, російської, сербсько-хорватської та української мов. Якщо документ визнано «корисним» для подальшого опрацювання, то для точнішого перекладу підключається перекладач-людина. Стосовно Magic Lantern (у перекл. – чарівний ліхтар) передбачається, що з його допомогою агенти ФБР зможуть прочитувати з комп'ютерів зашифровану інформацію. Дотепер в арсеналі ФБР існувала лише програма Carnivore, яка виявилася безсилою проти тих злочинців, які є достатньо кмітливими для того, щоб шифрувати свої файли. Magic Lantern встановлює на комп'ютер програму, яка реєструє всі натиснення клавіш на клавіатурі. Таким чином, можна визначити, яка інформація вводилася в комп'ютер, навіть якщо вона буде зашифрована. Віруси програма Magic Lantern відсилає до підозрюваного електронною поштою. Якщо можливо, то це робиться від імені родича підозрюваного або його хорошого знайомого. Для переміщення в комп'ютер програма Magic Lantern використовує також відомі «дірки» в поширених програмних продуктах. ФБР зазначає, що використання «Чарівного ліхтаря» відповідає всім конституційним нормам та не порушує право на приватне життя і комерційну таємницю [501, с. 144].

Описані технології стали особливо актуальними та набули поширення після терактів 11 вересня 2001 року. В свою чергу, державами Європейського Союзу такі системи не впроваджено на загальноєвропейському рівні попри тривалий термін існування співтовариства. В цьому випадку показовим є міжнародний скандал довкола публікацій WikiLeaks про масовий моніторинг телефонів, інтернет-трафіку громадян американськими спецслужбами [554, с. 1]. Міжнародного резонансу набули і матеріали сайту щодо стеження американською розвідкою та Агентством національної безпеки за посадовими особами європейських держав, Організації Об'єднаних Націй, Ізраїлю, Японії тощо [548, с. 1]. Однак, якщо в першому випадку американська громадськість сприйняла такі дані відносно спокійно, то в другому – обурення європейських

лідерів спостерігалось значно різкіше й активніше. Примітно, що останні висловлювання відображають «м'яку» позицію спецслужб стосовно проведення превентивних антитерористичних заходів, що яскраво ілюструють теракти в Парижі (7 січня 2015 року, 13 листопада 2015 року) та Брюсселі (22 березня 2016 року). Таким чином, необхідність впровадження технологій на кшталт Oasis та Magic Lantern, з одного боку, є питанням життя чи смерті у світлі зростаючої загрози від терористичних угруповань. Коли за вікном лунають вибухи, моніторинг телефонного та інтернет-трафіку не видається таким вже й «диким». Однак, з другого боку, такі заходи в будь-якому разі не повинні порушувати права громадян [386, с. 97]. Очевидно, що сьогодні ефективна протидія терористичним загрозам в Україні потребує розробки аналогічних систем у рамках забезпечення визначених КПК України процесуальних процедур НС(Р)Д дієвим програмним забезпеченням для автоматизованого моніторингу інформаційного середовища.

Представникам правоохоронних органів, які здійснюють розслідування, прокурорам та суддям видано сучасні гаджети, за допомогою яких відбувається обмін даними: у разі необхідності отримання ордеру або при закінченні справи детективи (інші суб'єкти, що здійснюють розслідування) надсилають матеріали кримінального провадження в електронному форматі; прокурор погоджує (санкціонує) отримані матеріали та скеровує їх судді; суддя розглядає та приймає рішення, яке відправляє прокурору, а прокурор – слідчому. Таким чином побудована лінійна структура (принцип смуги) обміну даними в електронному форматі «слідчий – прокурор – суддя». Зазначений формат побудови електронної системи обумовлений специфікою американського кримінального процесу [386, с. 97]. При застосуванні описаної моделі в умовах КПК України необхідно будувати не двовимірну, а тривимірну модель, де всі учасники провадження зможуть обмінюватися даними між собою.

Цікавий підхід до використання телекомунікаційних технологій для боротьби зі злочинністю запропонований Скотланд-Ярдом. Він оголосив про розсилку жителям Лондона e-mail з детальним описом злочинців, які вчиняють злочини в їхньому районі. У такий спосіб поліція хоче захистити лондонців від

кишенькових злодіїв, квартирних злодіїв і викрадачів автомобілів. На думку поліцейських, через e-mail інформація про злочинців потраплятиме до місцевих жителів набагато швидше, ніж у разі її публікації в газетах або розміщення плакатів на вулицях [501, с. 144]. Описана практика вбачається позитивною та не суперечить КПК України, тому може бути застосована правоохоронними органами України.

Слід зазначити, що в Англії низка центральних і регіональних служб обслуговує Загальнонаціональний поліцейський комп'ютер (PNC).

Широкого розповсюдження набули веб-сайти органів кримінального переслідування. Цікавим є багаторічний досвід використання веб-сайтів правоохоронними органами США. Поліцейський департамент на своєму персональному сайті розміщує інформацію про найбільш небезпечних злочинців, що втекли, і відомості про найсерйозніші злочини.

Наприклад, поліція штату Пенсильванія відкрила свою сторінку в лютому 1997 року. На ній представлена історія місцевої поліції, інформація про умови прийому на роботу в правоохоронні органи, новини поліцейського департаменту, рекомендації із забезпечення особистої безпеки громадян, безпеки житла і попередження злочинності. Показово, що після розміщення на сайт інформації про десять небезпечних злочинців четверо з них були затримані. Основне завдання персональних сторінок правоохоронних агентств США в Інтернеті – використання комп'ютерної мережі для боротьби зі злочинністю [216, с. 61].

Окрім Інтернету, в зарубіжних країнах існує практика використання відеоконференцзв'язку в розслідуванні злочинів. Так, відділ обвинувачення Міністерства юстиції США, ФБР та інші слідчі органи володіють засобами відеозв'язку, зарезервованими для виняткового використання вказаними відомствами. Є такі обладнані приміщення і в Аторнейській службі, що здійснює кримінальне переслідування за скоєння федеральних злочинів у кожному з 94 федеральних округів по всій країні, а також в багатьох місцевих правоохоронних органах. Для проведення відеоконференцій в інтересах правоохоронних органів допускається використання устаткування комерційних

організацій, проте правоохоронні органи США дійшли висновку, що краще зробити первинний внесок у власне устаткування замість оплати набагато вищих ставок, встановлених комерційними організаціями [216, с. 65-66].

У штаті Флорида (США) у в'язницях використовують камери, в яких встановлено великі монітори, а в залах засідань – мобільні відео-стійки. За необхідності вони можуть бути перенесені в будь-яке місце. Аудіовізуальна інформація між в'язницею і судом передається по мережі. Пропускна спроможність дає змогу додатково використовувати її для передачі даних і телефонного зв'язку [499, с. 1].

Прикладом ефективного дистанційного спілкування під час кримінального провадження є Департамент судмедекспертизи штату Вікторія (Victoria Police Forensic Department) в Австралії. Він володіє власною інфраструктурою відеоконференцзв'язку та проводить активну політику заохочення її використання для отримання доказів у електронному форматі [542, с. 48]. З урахуванням описаного досвіду правозастосування інших держав практику обладнання в органах досудового розслідування та прокуратури приміщень для проведення слідчих (розшукових) дій із застосуванням відеоконференцзв'язку можливо запровадити і в Україні.

У кінці 1980-х років федеральний уряд США заклав основу для системи національних, державних і локальних баз даних ДНК для зберігання та обміну профілів ДНК. Ця система, яка називається Combined DNA Index System (CODIS), підтримує профілі ДНК, отримані, відповідно, федеральними, державними і місцевими системами в наборі баз даних, які доступні для правоохоронних органів по всій країні. CODIS може порівняти докази з місця злочину із базою даних профілів ДНК, отриманих від засуджених. CODIS може також пов'язувати ДНК-докази, отримані з різних місць злочинів, ідентифікуючи, таким чином, серійних злочинців [528, с. 1].

В Австралії поліція та прокурори широко використовують такі нові технології, як ДНК-докази, відеоспостереження, охоронні технології. Вони є невід'ємною частиною кримінального розслідування і доказування, особливо при

розслідуванні злочинів, вчинених терористичними або організованими злочинними групами [540, с. 2].

Поле кримінального правосуддя в США розширюється унікальними формами технологічних досягнень, як-то: *роботи, роботизовані камери, літаючі дрони* – відправляються для розпізнавання небезпечної ситуації, знешкодження бомби, отримання виду злочину з висоти пташиного польоту; *система виявлення пострілів* (Gunshot detection system, GDS) – це система електронних датчиків, встановлених у районах із високим рівнем злочинності, що забезпечує швидке визначення та фіксування звуків пострілів; *системи GPS і GIS* – використовується для точного визначення найбільш ефективного маршруту до місця злочину, відстеження злочинців-утікачів, відстеження місця розташування поліцейських машин; *автоматична система упізнання номерних знаків* (Automatic License Plate Recognition, ALPR) – за допомогою камер, вмонтованих у поліцейські автомобілі, автоматично перевіряє кожен номерний знак, що потрапляє в поле зору останніх. Таким чином, офіцеру в режимі реального часу надходить інформація про вкрадені автомобілі або наявність ордера на арешт водія [555, с. 1].

Також розглядаються перспективи використання в правоохоронній діяльності: *Google Glass, HoloLens і доповненої реальності* (аналіз даних та надання інформації про підприємства, будинки і транспортні засоби, на які дивиться особа, з одночасним розпізнаванням у режимі реального часу осіб, надаючи відомості про наявність ордера на арешт); *Facebook, Twitter, Instagram та інші* (збір інформації для правоохоронних органів, органів пробації та громадського контролю посадових осіб, пошук доказів, скринінг кандидатів на роботу); *біометрії* (сканери, вбудовані в портативні комп'ютери, забезпечують додаткову безпеку, щоб виключити можливість отримання доступу сторонніх осіб до конфіденційної оперативної та особистої інформації. Ідентифікація осіб з використанням унікальних біологічних ознак, таких як відбитки пальців, сканування сітківки ока і ДНК. Портативні сканери дають змогу миттєво ідентифікувати людей з кримінальним минулим) [552]. Описані інноваційні

пропозиції в перспективі доцільно запровадити у вітчизняній практиці кримінального провадження, зокрема: роботизовані камери та літаючі дрони під час огляду місця події для виявлення та фіксації доказів; системи GPS і GIS для точного визначення та відображення в ЄРДР місця вчинення злочину.

Цифрова практика заохочується в Англії у рамках всієї системи кримінальної юстиції, у тому числі з використанням поліцією мобільних пристроїв для початку формування досьє (у вітчизняній практиці – матеріалів кримінального провадження) «на вулиці», тобто одразу на місці події. Міністерство юстиції вже домоглося деяких успіхів у створенні служби цифрового кримінального правосуддя, зокрема й миттєвої передачі файлів між поліцією і прокуратурою. Також нещодавно анонсовано експериментальну схему використання заздалегідь записаних доказів «вразливих» потерпілих і свідків з метою усунення потреби повторного розгляду у відкритому судовому засіданні [535, с. 1].

В Англії та Уельсі Королівською прокурорською службою (Crown Prosecution Service, CPS) використовується система управління провадженнями (Case Management System, CMS) Compass, що раціоналізує роботу прокуратури, допомагаючи провести заздалегідь визначений набір завдань. Compass виконує всі дії з інформацією та документами, пов'язаними із реєстрацією провадження (case-file), його розподілом, результатом слухання та остаточним доопрацюванням. Важливим елементом електронних кримінальних процесуальних процедур є система кримінального правосуддя (Criminal Justice System Exchange, CJS Exchange). Поліція надсилає свій первісний матеріал до CJS Exchange, який направить його до прокуратури (через Compass) та суду (через Libra – CMS суду). У свою чергу, суди надсилають результати судових справ назад на CJS Exchange, що скеровує їх у поліцію [542, с. 35-37]. Описаний алгоритм процесуального діалогу суб'єктів кримінального провадження доцільно запровадити в Україні шляхом поєднання ЄРДР, АРМОР, АСДС, ЄДРСР, «Електронний суд», Реєстру атестованих судових експертів тощо за допомогою інтеропераційних систем. *Детальніше це питання досліджено в розділі 5.*

Управління електронним кейс-файлом (digital case file, DCF)) здійснюється за допомогою CJS Exchange. Концепція DCF полягає в тому, що співробітники керуються ним через набір інформаційних полів, які надсилають сформовані справи до прокуратури або суду. Також DCF потенційно може надати інформаційні переваги під час переслідування, зокрема, для отримання інформації може бути здійснено вхід з місця злочину в реальному часі за допомогою мобільних пристроїв. Це зумовлено тим, що системою охоплюється структурована інформація, як-то: ім'я; адреса; дата народження; реєстраційний номер транспортного засобу; марка і модель; дані водійського посвідчення. Однак такий потенціал ще не використовується [536, с. 22].

У Новій Зеландії проектом Electronic Operating Model запропоновано процес модернізації судової системи, процесів і процедур. Реформування зосереджено на заміні судових файлів і записів електронною системою управління справами, доступною для всіх сторін. Перший з етапів Electronic Operating Model розпочато в 2013 році. В рамках цього проекту Міністерство юстиції забезпечило створення електронної системи, функціонал якої дає змогу поліції пред'явити обвинувачення в електронному вигляді [559, с. 1].

У провінції Альберта (Канада) Alberta Justice and Solicitor General в 2009 році введено електронну систему управління корпоративним контентом (Enterprise content management, ECM) OpenText Content Suite, призначену для управління потоками інформації. В березні 2015 року Content Suite підтримує програму Criminal e-File, яка забезпечує прийом, управління і розкриття інформації (аналог відкриття матеріалів іншій стороні, закріпленого у ст. 290 КПК України) та обмін електронних документів між Королівською прокурорською службою Альберти (Alberta Crown Prosecution Service, ACPS), судами, відділеннями поліції, захисниками [529, с. 2].

Поліцейські служби в Альберті розробляють способи забезпечення кримінального переслідування з формуванням поліцейських звітів у електронному форматі [534, с. 4]. Поліцейська служба Едмонтон (Edmonton Police Service) використовує власне програмне забезпечення для пересилання

цифрового матеріалу в межах процесуальної процедури розкриття інформації, в середньому до 300 документів на день. У поєднанні електронних систем поліції з Content Suite досягнуто практики плавного користувальницького досвіду «поліція – обвинувачення (прокуратура) – захист (адвокатура)». Це значно спрощує управління змінами та прийняття користувача. Лише протягом перших декількох місяців розгортання Criminal e-File створено 68,000 активних справ, що містили понад 350 000 документів і мультимедійних джерел. Інформація щодо кримінальних справ в електронному вигляді, пошук за номером справи цілодобово доступні для майже 650 прокурорів і 250 адвокатів у Едмонтоні [529, с. 2].

Адвокати отримують файли через Disclosure Request Page (DRP), захищеного інтернет-порталу з двофакторною автентифікацією (для додаткової безпеки). Натискаючи кнопку Request Disclosure (запит на розкриття), адвокат запускає робочий процес всередині електронної системи, яка сортує та редагує інформацію справи. Після завершення адвокат електронною поштою повідомляється про розкриття інформації у справі. Коли адвокат входить до електронної системи та вводить номер справи, на дисплеї відображається Disclosure Ready (розкриття готове). Простий інтерфейс одним клацанням запускає функцію завантаження в Content Suite, одночасно копія файлу зберігається на комп'ютер адвоката. Шаблони (*алгоритми*) робочих процесів, які організовують інформацію у справі в стандартну структуру папок у Content Suite, що організована за номером справи і включає в себе розділи для документів, засобів масової інформації, та багатьох інших. Верхнім рівнем структури папки є сам номер у списку справ. Усередині кожної справи автоматично створюється 5 стандартних папок, включаючи оригінали документів, робочі документи, судові документи, кореспонденцію і документи, отримані в межах розкриття інформації сторонами. Також створюється шоста папка для медіа, куди завантажуються фотографії, відео або будь-які електронні медіа, що надаються поліцією [533, с. 2]. Реалізований у Criminal e-File алгоритм залучення захисника до електронного провадження та відкриття матеріалів іншій стороні (ст. 290 КПК

України) доцільно застосувати при вдосконаленні ЄРДР і ЄРАУ та створенні додаткового програмного продукту, призначеного для залучення неспеціалізованих суб'єктів досудового розслідування до електронного кримінального провадження. *Детальніше це питання досліджено в розділі 5.*

Канадські фахівці відзначають такі позитивні результати Criminal e-File: а) прокурори зосереджені на судових справах, а не документах. Вони можуть отримати доступ до файлів під час очікування в суді чи вдома. З електронним документообігом і автоматизацією процесів, аудитом та надійним зберіганням облікових документів Content Suite забезпечує розкриття доказів захисту, що дає змогу уникнути несприятливих наслідків; б) Criminal e-File впорядковує передачу матеріалів від правоохоронних органів до прокуратури. Витрати і час, необхідні для управління та відстеження DVD-дисків і паперу, значно знижуються, що надає можливість перерозподілити ресурси для інших важливих завдань. Матеріали передаються швидше; в) захисникам не потрібно їздити до прокурорських офісів або користуватись кур'єрськими послугами, що усуває пов'язані з цим затримки, витрати на кур'єра і зберігання паперу. Замість цього вони отримують більше можливостей зосередитися на фактах і особливостях справи [529, с. 3].

Підсумовуючи дослідження англо-американської моделі кримінального процесу, доцільно навести висловлену ще в 1868 році думку М.І. Гартунга стосовно того, що англійський процес важливий вже тим, що складається з блискучих сторін англійського суспільного та державного життя; а з сучасних державних організацій англійський – ледве не найвищий та найбездоганніший. Європейські держави страждають від деспотичного бюрократизму та централізації, англійський же народ вміє поєднувати повагу до закону із громадянською свободою [114, с. 89].

Сприйняття цього позитивного досвіду зі зменшення бюрократизму та централізації, як цілком слушного, не є нівелюванням практичних і теоретичних розробок та здобутків вітчизняної процесуальної науки і діяльності. Разом з тим вказане не перешкоджає імплементації окремих інститутів, які позитивно

zareкомендували себе на іншому континенті.

Серед розглянутих моделей найбільш ефективною, а тому пріоритетною для застосування в Україні є система управління кримінальними провадженнями в Англії та Уельсі, що поєднує бази даних та системи управління справами, забезпечуючи обмін і передачу даних та документів в електронному вигляді, утворюючи ефективний алгоритм процесуального діалогу між суб'єктами кримінального провадження.

4.2. Електронна кримінальна процесуальна діяльність в романо-германській системі права

Романо-германський тип правової системи сформувався в XII – на початку XIII ст.ст. у континентальній Європі. Її основою стало римське право [141, с. 47]. Романо-германській правовій системі притаманний абстрактний характер норм права, які встановлюють загальні правила поведінки на підставі принципів і правових доктрин. Це відрізняє романо-германське право від англосаксонського, де норми права створюються переважно судами при вирішенні спірних питань щодо конкретних випадків [436, с. 164]. На думку Рене Давида, законодавство – це першорядне, майже єдине джерело права в країнах романо-германської правової сім'ї [454, с. 56].

У Франції до органів, що здійснюють кримінальну процесуальну діяльність, відносять: органи попереднього розслідування (дізнання – національна поліція і національна жандармерія) та попереднього слідства – слідчі судді [272, с. 80], слідчі камери, «судді з волі та ув'язнення» (*jude des libertes et de la detention*), прокуратуру (*Ministere public*) [13, с. 302], адвокатуру [219, с. 62-63], судові органи (трирівнева судова система: суд першої інстанції, апеляційний суд та касаційний) [434, с. 141].

Кримінальний процес Франції має *чотири* класичні стадії: *попереднє розслідування* (досудове провадження); *судовий розгляд*; *оскарження вироку*

в апеляційному і касаційному порядку; *виконавче провадження* [448, с. 52]. Досудове провадження складається з трьох стадій: 1) дізнання; 2) порушення кримінального переслідування; 3) попереднього слідства, до якого входить передання суду (може бути розпочате тільки на вимогу прокурора) [168, с. 8]. Діяльність поліції носить підготовчий щодо судового доказування характер. Вона пов'язана з пошуком носіїв інформації, які після їхнього процесуального збирання – легалізації – можуть стати доказами у справі. Одним зі способів легалізації *даних поліцейського розслідування є допит поліцейських у суді як свідків* [168, с. 12]. Функцію правосуддя при попередньому розслідуванні виконує суддя-дізнавач (дільничний суддя), який за клопотанням прокуратури або захисту проводить деякі слідчі дії, вирішує питання щодо застосування заходів примусу та легалізації відомостей попереднього розслідування [209, с. 179]. Так, під час попереднього розслідування слідчий суддя *самостійно в таємній і письмовій формі збирає докази* [219, с. 106].

Кримінальну процесуальну діяльність в Німеччині здійснюють прокуратура і поліція (*vorbereitende Untersuchung, Polizeieinspektor*) [219, с. 54], адвокатура (*Rechtsanwaltschaft*) [219, с. 57-58], суди [273, с. 296]. У німецькому кримінальному процесі розрізняються чітке і вільне доказування. Досудове розслідування проводиться на підставі вільного доказування, яке носить попередній характер, при цьому немає необхідності у застосуванні засад кримінального процесу, зокрема таких, як усність та безпосередність. З огляду на це німецький законодавець детально не регламентує стадію попереднього розслідування. КПК Німеччини надає прокуратурі та поліції повну свободу дій [220, с. 147-148]. Поліцейські Німеччини, на яких покладено функції з розслідування злочинів, найменше займаються складанням процесуальних документів і піклуються про дотримання процесуальної форми. Працівник поліції зазвичай фіксує результати проведеної слідчої або оперативно-розшукової дії в офіційній пам'ятній книжці співробітника поліції, а згодом – у звіті за підсумками розслідування конкретної справи. Цим звітом він зможе скористатися, коли його викличуть до суду і запропонують дати під присягою свідчення з

приводу того, що і як він дізнався під час розслідування даної справи. Разом з тим можливим є і складання протоколу, хоча такий протокол сам по собі не визнається джерелом того, що прийнято вважати доказом [175, с. 8].

Відповідно до § 168b «Протокол про слідчі дії прокуратури» КПК Німеччини результат слідчих дій прокуратури фіксується в матеріалах справи; про допит обвинуваченого, свідка чи експерта повинен складатися протокол відповідно до § 168 і 168a, якщо це може бути зроблено без значної затримки дій з провадження дізнання. У свою чергу, § 58a «Запис допиту» КПК Німеччини вказує, що допит свідка може бути записаний на носії зображення і звуку [258, с. 195]. Закон про захист свідків під час допиту в кримінальному процесі та про поліпшення захисту свідків (Закон про захист свідків – ZSchG) від 30 квітня 1998 року містить законодавчі підстави допустимості застосування аудіовізуальних засобів при допиті свідків (§ 58a, 168e і 247a КПК Німеччини), використання відеозапису під час судових слухань у справі (§ 255a КПК Німеччини), а також проведення допиту свідка з використанням засобів відеоконференцзв'язку як у процесі досудового слідства (§ 168e КПК Німеччини), так і судового розгляду (§ 247a КПК Німеччини) [216, с. 69].

Система кримінальної юстиції Німеччини використовує більше 70 баз даних, реєстрів, інформаційно-пошукових систем і аналітичних програм [387, с. 171]. У Німеччині з 1972 року функціонує федеральна інформаційна система поліції INPOL, яка з 2006 року працює в новій модифікації (5-й версії) [553, с. 1]. Сучасна INPOL-neu є Федеральною транснаціональною системою поліції німецького Федерального відомства кримінальної поліції – Bundeskriminalamt (ВКА). Система складається з двох частин: INPOLZentral у ВКА та у System INPOL-Land – у відповідних підрозділах поліції земель (Landespolizei) [539, с. 1]. INPOL-neu здатна автоматизовано встановлювати зв'язки-мережі між людьми, об'єктами (автомобілі, житло) та актуальними кримінальними провадженнями [530, с. 1]. Система надає можливість отримати, наприклад, з патрульної машини на місці події або при прикордонному контролі в німецькому аеропорту, відповіді на такі питання: «Чи хтось у розшуку?»; «Чи

щось шукають?»; «Чи є ордер на арешт?»; «Чи розшукують іноземні держави?»; «Чи є підозрюваний членом злочинної організації?»; «Чи був викрадений автомобіль?» [547, с. 1].

До INPOL-неу підключені: Федеральне відомство кримінальної поліції, поліція земель з її поліцейськими потужностями, Федеральна поліція та митні органи. Працівники мають різні можливості перегляду даних. Розбіжності доступу до бази даних врегульовані ієрархічно для попередження доступу до непідвідомчої інформації [530, с. 1]. INPOL-неу має доступ до національних та міжнародних баз даних (Шенгенська інформаційна система (SIS), Європейський інформаційна система (EIC) Європолу). Крім того, можливий безпосередній доступ до Центральної інформаційної системи трафіку (ZeViS) Федерального органу автомобільного транспорту (КВА) у Фленсбурзі; Центрального реєстру іноземців (BVA) Федерального управління адміністрації в Кельні [550, с. 1].

Також варто звернути увагу на інші програмні продукти, що використовує поліція. EASy, KRISTAL, MERLIN та CASA, що є синонімами rsCASE – програмне забезпечення для практичної роботи в області оперативних досліджень з боку влади. Coyote – програмне забезпечення, що використовується для перетворення (кодування) даних трафіку операторами комунікації. FBS-TH (Fall Bearbeitungs-SystemTHüringen) є системою управління, спрямованою на створення зручного й ефективного кримінального діловодства [549, с. 1]. Мобільність та висока інтероперабельність електронних систем досудового розслідування значно підвищують їх ефективність. У вітчизняному кримінальному процесі актуальні аналогічні заходи щодо поєднання за допомогою інтеропераційної системи АРМОП та ЄРДР з державними реєстрами й базами даних для автоматизованого встановлення зв'язків-мереж між людьми, об'єктами (автомобілі, житло) та актуальними кримінальними провадженнями. *Більш детально це питання досліджено в розділі 5.*

Яскравим прикладом електронного кримінального провадження є сучасний кримінальний процес Королівства Швеція.

Інформатизація кримінальної юстиції Швеції щодо впровадження

електронних процесуальних процедур та призначених для цього програмних продуктів знайшла своє вираження в електронному кримінальному провадженні на основі RIF (швед. **Rättsväsendets Informations Försörjning**) – універсальної системи обміну цифровою інформацією між органами кримінальної юстиції, що забезпечує цифровий обмін «структурованою інформацією» та електронними документами (розцінюється як «неструктурована інформація») між розрізненими електронними системами органів кримінальної юстиції Швеції: **BAS**, **BUS** (електронні системи Податкової служби Швеції), **DurTvå** (електронна система Поліції Швеції), **Cåbra** (електронна система Прокуратури Швеції (SPA та SECA)), **Vera** (електронна система Шведської Судової Адміністрації, що включає районні суди та апеляційні суди) та ін. (додаток Л, рис. 1) [425, с. 67-68].

Електронний процесуальний діалог між користувачами BAS, BUS, DurTvå, Cåbra, Vera в перспективі може бути створено в Україні між ЄРДР і електронними системами органів кримінальної юстиції, що усуне паперове листування, пришвидшить, спростить та здешевить обмін даними.

Змістом RIF є структурована «скелетна» інформація, яка прослідковується «червоною ниткою» у міжвідомчому спілкуванні. Інформація вноситься до електронної системи один раз, після чого передається та обробляється впродовж усього «ланцюжка» органів кримінальної юстиції. Кожен орган кримінальної юстиції Швеції формує окремі «блоки» структурованих та неструктурованих даних. Це означає, що органи, у яких є доступ до електронної системи, можуть відслідкувати рух справи з моменту реєстрації до остаточного вироку суду. Під час досудового розслідування, в силу процесуального статусу прокурора у провадженні на даному етапі провадження, ключовим елементом RIF є Cåbra – система електронного кримінального провадження Прокуратури Швеції (держатель). Початкова версія Cåbra, яку прокуратура Швеції почала запроваджувати в 2007 році, за своїми можливостями була схожа на використовуваний у кримінальному процесі України ЄРДР. Однак систему постійно модифікували, вдосконалюючи існуючі механізми та додаючи нові елементи. Так, якщо на початку функціонування Cåbra, як і нині вітчизняний

ЄРДР, складалася з «базових фраз», то сьогодні вона володіє розвиненою та повноцінною «мовою» кримінального процесу [425, с. 68].

Інформація, що вноситься до Сåbra при реєстрації злочину (вид злочину, дата та час його вчинення, опис події злочину (фабула), кваліфікація тощо), є структурованою та може використовуватися будь-яким органом, що об'єднаний RIF. Така структурована інформація поєднує стадії кримінального процесу та органи кримінальної юстиції. Обмін даними між органами кримінальної юстиції організований наступним чином. Наприклад, податкова при виявленні порушень під час перевірки декларацій за допомогою BAS та BUS (вносячи відомості до електронних полів системи) надсилає інформацію до прокуратури (до Сåbra). У свою чергу, прокуратура вже в Сåbra вивчає отримані відомості та приймає рішення про початок досудового розслідування чи відсутність підстав для такого. В розпочатих провадженнях прокурор у Сåbra в електронному форматі доручає поліції здійснити досудове розслідування, надає вказівки. Після завершення збору доказів, що по мірі отримання вносяться поліцією до DurTvå, такий електронний файл з відповідним повідомленням скеровується прокурору, який у Сåbra його вивчає та приймає рішення про передачу справи до суду (також за допомогою Сåbra та виключно в електронному форматі). Стосовно неструктурованих даних, то вони представлені у формі pdf-файлів, що є, на думку працівників прокуратури Швеції, універсальним форматом для такого виду даних. Це переважно скановані паперові документи або електронні документи, конвертовані у pdf-файл, що завантажуються до Сåbra. Їх обмін можливий лише в поєднанні зі структурованою інформацією, до якої pdf-файли прикріплюються як додатки. Алгоритм здійснення кримінальної процесуальної діяльності в електронному середовищі Сåbra передбачає, що кожному етапу досудового розслідування відповідає власний модуль електронної системи. Якщо прокурор у Швеції отримав інформацію (від поліції, податкової, ін. органу чи особи або виявив самостійно під час розслідування іншого кримінального провадження), що свідчить про вчинення кримінального правопорушення, для початку досудового розслідування в електронному сегменті необхідно внести ці відомості до Сåbra

[425, с. 68].

У частині повідомлення про кримінальне правопорушення фізична особа не може надіслати в електронному форматі відомості безпосередньо до Сабра, однак за допомогою системи Drag & Drop будь-яке електронне повідомлення, наприклад, з електронної пошти, можливо перенести до електронної системи шляхом виділення тексту й перетягування за допомогою курсору до спеціального активного функціонального поля, де ці дані з'являються й можуть бути збережені.

Для прийняття рішення про початок досудового розслідування до електронних цифрових контурів Сабра вносяться відомості про дату, час, адресу вчинення злочину, короткий виклад обставин справи, за наявності – правопорушника тощо, після чого ці дані зберігаються. Варто зазначити, що внести відомості про подію за наявності підстав вважати, що вчинено кримінальне правопорушення, може також поліція, податкова. На цьому етапі ще не прийнято рішення про початок досудового розслідування, а лише внесено відомості про подію. В даному випадку та у всіх інших випадках внесення до Сабра даних про вчинені процесуальні дії та прийняті процесуальні рішення технічно відсутня потреба накладення електронного цифрового підпису, адже Сабра автоматично фіксує дату та час вчинення процесуальної дії (прийняття процесуального рішення) та посадову особу, що внесла дані.

Для прийняття рішення про початок досудового розслідування здійснюється перехід до наступного модуля, де зі списку попередньо внесених подій обирається необхідна. Після вивчення внесених до електронної системи даних прокурор для прийняття рішення відкриває каталог, який містить перелік процесуальних рішень, що можуть бути прийняті, серед яких: початок досудового розслідування, відмова в початку досудового розслідування та інші. При обранні з переліку пункту, що вказує на початок провадження, та збереженні відповідних даних рішення є прийнятим. Після цього досудове розслідування доручається працівнику поліції, для чого прокурор одразу може надіслати до поліції вказівки щодо даного провадження. Реалізуючи вказане, необхідно перейти до модуля, який забезпечує створення електронних документів. Цей модуль містить перелік

шаблонів електронних документів у кримінальному провадженні, призначених для різних випадків. Для створення вказівок слід обрати шаблон «Директиви».

Структурно вказівки є довільними, однак прокурору необхідно вказати коротку інформацію про подію кримінального правопорушення (фабулу), реєстраційний номер події правопорушення (зазвичай, зареєстрованого поліцією), далі – текст у довільному форматі, який прокурор хоче передати слідчому, процесуальні дії, що необхідно провести у провадженні: допити, огляди, експертизи тощо. Практикуючі працівники прокуратури Швеції вказують, що у випадку, якщо прокурор знайомий зі слідчим та йому відомі методи його роботи, можна утриматись від викладу великих обсягів тексту і обмежитись переліком дій, які необхідно вчинити. Внизу тексту прокурор пише власні посаду, прізвище та ім'я, підпис (навіть електронний) не потрібен. У *Såbra* автоматично фіксуються: дата створення документа, відомості про автора; документу присвоюється персональний номер. Перед остаточним збереженням є можливість попередньо переглянути документ та за потреби відкоригувати. В результаті формується електронний документ у форматі *pdf*, що належить до неструктурованої інформації. Далі необхідно перейти в *Såbra* до конкретного електронного кримінального провадження, завантажити попередньо сформований pdf-файл зі вказівками та надіслати до поліції. При цьому доручення з вказівками можливо надіслати конкретному слідчому. До файла можна додати окрему примітку (для власної зручності), яку прокурор потім зможе переглянути. Вказівки, що надіслано в *Såbra* до поліції, автоматично реєструються та зберігаються у внутрішньовідомчій електронній системі останньої [425, с. 69].

Описаний алгоритм є актуальним для кримінального процесу України. Цифровий обмін структурованою та неструктурованою інформацією між розрізненими електронними системами органів кримінальної юстиції, реалізований у RIF, забезпечить зв'язок «дослідче провадження – досудове розслідування – судове провадження – виконавче провадження» в електронному форматі. Зазначене передбачає доповнення ЄРДР реалізованим у *Såbra* модулем створення електронних процесуальних документів за допомогою підсистеми

уніфікованих шаблонів. У частині неструктурованої інформації відповідний механізм вже реалізовано в ЄРДР у вкладці «Прикріплені файли».

Створення обвинувального акта в електронній системі відбувається в окремому модулі, присвяченому обвинуваченню, де необхідно вчинити низку послідовних дій. До текстового редактора прокурор вносить: адресу суду, до якого скеровується обвинувальний акт, анкетні відомості підозрюваного (прізвище, ім'я, по батькові, дату народження, персональний ідентифікаційний номер тощо) та ін. Вказані відомості є структурованими даними, що доступні іншим органам кримінальної юстиції, зокрема суду.

Відомості про потерпілого – неструктурована інформація. Описуються подія злочину (відображаються всі ознаки складу злочину), наявність пом'якшуючих та обтяжуючих обставин, відображається складність справи, шкода, яку завдано потерпілому та яка підлягає відшкодуванню, що теж є неструктурованою інформацією. Після цього вказується посилання на КК Швеції щодо кваліфікації цього правопорушення (структурована інформація). В наступній частині документа прокурор вказує всі докази, отримані під час досудового розслідування, та пояснення до кожного з них. При цьому, оскільки в Швеції судовий розгляд кримінального провадження є усним, будь-яка особа може прийти до суду й надати свідчення. Також до обвинувального акта можливо додати коментар, наприклад, про час, який, на думку прокурора, може тривати судовий розгляд, – 2 години, півдня тощо. Таблицю, що розташована на початку обвинувального акта, автоматично заповнює електронна система, вказуючи автора документа, дату створення, номер провадження тощо. Обвинувальний акт підписується в електронній системі шляхом накладання електронного цифрового підпису при збереженні даного електронного документа в Сåbra (при натисканні відповідної функціональної кнопки).

Перед остаточним скеруванням обвинувального акта до суду до Сåbra необхідно внести відомості про завершення досудового розслідування. Лише після того, як в електронній системі: а) складено та збережено текст обвинувального акта; б) підтверджено правильність тексту обвинувального акта;

в) внесено відомості про завершення досудового розслідування, – прокурор зможе скерувати обвинувальний акт до суду. Для цього він у *Såbra* додає до обвинувального акта всі документи, зібрані під час досудового розслідування, що зберігаються в електронній системі у форматі *pdf*, обирає суд, до якого буде скеровано обвинувальний акт з додатками, і надсилає дані в електронному форматі. Таким чином, прокурор разом з електронним обвинувальним актом скеровує до суду також матеріали кримінального провадження, причому виключно в електронному форматі.

У вітчизняних реаліях прототипом такого процесуального алгоритму є інтегрована система ЄРДР-АСДС, за допомогою якої з електронного сегмента досудового розслідування до електронного сегмента судового провадження надсилаються дані про правопорушника. *Детальніше це питання досліджено в підрозділі 5.2.*

Разом з тим процедура відкриття матеріалів кримінального провадження стороні захисту в Швеції (у вітчизняному кримінальному процесі – ст. 290 КПК України) не охоплена електронними процесуальними процедурами. Так, за Законом прокурор зобов'язаний надати стороні захисту всі матеріали досудового розслідування в паперовому форматі. Однак працівники прокуратури Швеції зазначають, що в деяких випадках стороні захисту такі матеріали надаються в електронному вигляді, записані на DVD-диску. Також у Швеції діє електронний реєстр адвокатів, проте ні законодавчо, ні практично не реалізовано процедуру електронного «спілкування» й обміну процесуальними документами між прокурором та стороною захисту в електронному форматі.

Архітектура функціоналу *Såbra* допускає лише вчинення тих дій, що передбачені КПК Швеції, тобто існує превентивний електронний процесуальний контроль.

Одним із лідерів у використанні технологій безпаперового документообігу в кримінальному судочинстві є Фінляндія. Передумовами для переходу правоохоронних органів Фінляндії на безпаперовий документообіг стали: низька щільність населення, віддаленість правоохоронних органів один від одного,

а також та обставина, що Фінляндія є одним зі світових лідерів в області телекомунікаційних технологій. Щорічне фінансування програми інтегрованого інформаційного простору системи органів кримінальної юстиції та судочинства в період з 1999 по 2004 роки становило в середньому 37 млн євро [544, с. 12; 134].

Сьогодні інтегрована інформаційна система правоохоронних органів Фінляндії обслуговує 63 судових округи, 6 апеляційних судів і Верховний суд Фінляндії. Щорічно системою обробляється 90 тис. кримінальних справ, 52% з яких розглядається суддею одноособово. У систему інтегровано 30 пенітенціарних установ, органи кримінальної поліції, прокуратури, судові пристави, управління зі збору штрафів за кримінальні злочини і пенітенціарні суди. Головним координатором програми є Міністерство юстиції Фінляндії [544, с. 7]. Результатом роботи системи є повністю електронний документообіг. Більше того, суди практично не займаються скануванням, оскільки документи надходять до судів вже в електронному вигляді. Документи систематизовані тематично в базах даних [538, с. 24]. З 1 лютого 2002 року в Фінляндії набрав чинності Закон «Про електронний документообіг в судах» (The act on E-service in the courts), згідно з яким електронний документ у кримінальному судочинстві є еквівалентним паперовому документу, а роботу в загальній системі електронного документообігу здійснюють кримінальна поліція, тюремні установи, судові пристави, прокуратура і суди [557, с. 1]. Відповідно до цього Закону на території Фінляндії будь-який документ, що подається у звичайній письмовій (у значенні «паперовій», – прим. авт.) формі, може бути надісланий у вигляді електронного повідомлення (e-message). Закон виділяє кілька форм електронного повідомлення: факс, електронна пошта (e-mail), електронний файл. Якщо за законодавством документ повинен бути підписаний, то електронний підпис є рівноцінним звичайному підпису. Інформаційна безпека досягається різним рівнем доступу, наявністю системи ідентифікації користувача, і тому підпис, крім тих випадків, коли він є законодавчо обов'язковим, не використовується в документообігу [556, с. 1; 134].

У Фінляндії функціонує система управління справ у питаннях

кримінального провадження Sakari (використовується з 1996 року), яка охоплює робочий процес прокурорів і судів, з обов'язковим посиланням на систему, що використовується поліцією. Система управляє документами, які мають відношення до кримінальної справи, в електронному вигляді, а також забезпечує редагування документів, необхідних для судового розгляду. Інформаційний потік йде в такому напрямку: поліція → прокурор → суд. Коли рішення прийняте, воно направляється навпаки – від суду до прокуратури. Після завершення розслідування зібрана інформація обробляється поліцією в електронному вигляді в системі управління справами Sakari, перетворюється в стандартний структурований документ, який прокурор може використовувати або редагувати. Поліція і прокуратура спілкуються за допомогою електронної пошти, також обмінюються важливими документами, наприклад показаннями свідків, в електронному вигляді. У разі якщо ці документи надано тільки в паперовому вигляді, вони не будуть перевірятися. Після того як форма заповнена і введена в систему через Sakari, можна здійснити пошук по справах щодо того ж підозрюваного для з'ясування можливих фактів вчинення злочину в іншому місці всередині країни, об'єднати їх для розгляду судом. Зв'язок між прокурором і суддею в оперативному режимі забезпечує та сама мережа, що повинна відповідати певним стандартам безпеки. Прокурор може також побачити календар суду. Однак всі папери також направляються (поштою або іншим способом) в друкованому вигляді до окружного суду. Через Sakari прокурор може направити інформацію до районного суду, наприклад інформацію про терміновість справи (тюремне ув'язнення, заборона на поїздки, у віці до 18 років тощо). Після того як буде прийнято рішення, прокурор може дізнатися основну інформацію в системі управління справами Sakari, рішення автоматично направляється прокурору в електронному вигляді [541, с. 99].

З 2003 року Міністерство внутрішніх справ Фінляндії запровадило нову стратегію – повідомлення про злочини в електронному вигляді. Цей сайт був відкритий виключно для поліпшення процесу надання послуг громадянам. На веб-сторінці фінської поліції можна знайти потрібні онлайн-документи, які потрібно

заповнити, повідомляючи в електронному вигляді про вчинену злочинність. Перед тим як почнеться досудове розслідування, поліції треба мати якомога детальніший опис злочину і злочинця, поданий від обох сторін-учасниць: з боку потерпілої особи (особа/особи, які постраждали від злочинного діяння) і з боку підозрюваного. Як представлено на сайті поліції, необхідною є така інформація при складанні опису злочину: опис того, що сталося і як це сталося; точний час і місце подій; ім'я злочинця, якщо воно відоме; опис злочинця (вік, зріст, статура, риси обличчя, колір очей, шкіри, зубів, мова, хода, одяг); яким чином і в якому напрямку злочинець втік; якщо злочинець мав автомобіль, то потрібно вказати реєстраційний номер транспортного засобу й інші засоби ідентифікації (марка, колір, модель); наскільки небезпечним є злочинець (озброєний, стан розуму, загрози тощо) [541, с. 102-103]. Sakari є ефективною моделлю організації електронного кримінального провадження Фінляндії, алгоритми якої доцільно врахувати при вдосконаленні ЄРДР в частині створення інформаційного потоку між поліцією, прокуратурою та судом, обміну електронними доказами та електронними процесуальними документами за допомогою ЄРДР.

Відповідно до стандартів, визначених вимогами ЄС для держав Шенгенської зони, в Угорщині налагоджено роботу телекомунікаційної інформаційної мережі, об'єднаної за принципом NCB (National Computer Board). Ця мережа створена за кошти ЄС і повноцінно функціонує з 2008 року. Вона об'єднує структури Міністерства оборони, Міністерства внутрішніх справ (усі управління, відділи поліції і прикордонної поліції), спеціальних служб Угорщини та дає змогу здійснювати швидкий обмін інформацією в режимі онлайн [90, с. 32]. Зазначене доцільно запровадити в Україні в частині об'єднання електронних ресурсів МОУ та ДПСУ з електронними системами органів кримінальної юстиції.

У Королівстві Бельгія Федеральна служба інформаційних технологій та комунікацій FedIct з 2005 року займається реалізацією проекту e-Justice, що дає можливість судам, іншим інститутам судової влади, суб'єктам правових відносин здійснювати електронний обмін документами або взаємодіяти за допомогою інтернет-технологій. Відповідно сервіси Tax-on-Web та Police-on-Web дають

зможу автоматизувати процеси взаємодії державних органів [90, с. 4]. Мають місце законодавчі ініціативи переходу до системи «електронних справ» [91, с. 98].

Проект Phenix передбачав єдину, синхронну та структурну комп'ютеризацію судової системи. У зв'язку з цим палатою представників Бельгії ухвалено закон щодо проведення електронних судових розглядів, який передбачає відповідні зміни у Судовому кодексі та Кримінальному процесуальному кодексі Бельгії і прийняття інших підзаконних актів [281, с. 133]. Phenix був частиною довгострокової стратегії для реалізації узгодженої системи електронного правосуддя на основі концепції «Електронних файлів», з використанням стандартів відкритого джерела. Таким чином, розпочалась комп'ютеризація всіх судів і трибуналів у Бельгії: а) за рахунок впровадження ІКТ на всіх етапах судового процесу, незалежно від напрямку; б) шляхом залучення відповідальних осіб, що беруть участь у різних фазах судового провадження: адвокати, магістрати, реєстратори, прокурори [541, с. 110-111].

Передбачалось, що, будучи створеним на початку кожної судової процедури, кожен «електронний файл» поступово буде збагачуватися, залежно від того, як процедура розвивається, – нові дані надходять від судів, поліції, адвокатів, сторін, залучених у судовому процесі [527].

Законом про електронні докази (Act on Electronic Evidence) від 5 серпня 2006 року внесено зміни до низки статей Судового Кодексу, що стосуються повідомлення і обслуговування справи за допомогою електронних засобів. У цьому Законі електронна і звичайна пошти розглядаються як еквівалент, робиться посилення на судову систему даних Phenix, згодом перейменовану в Cheops (загальна назва ряду менш масштабних проектів) [537, с. 8-9]. Незважаючи на те, що це цінна правова ініціатива, дату початку дії більшості статей у цьому акті відкладено.

Попри фактичний провал запуску бельгійський проект Phenix можна розглядати як модель для зарубіжних країн. Аналітики наголошують на таких недоліках проекту, як недостатній експериментальний досвід, недосконала нормативно-правова база для забезпечення електронного правосуддя

(передбачалось застосування Phenix для всіх видів процесів), недоліки системи конфіденційності та захисту даних. Також вказано на загрози порушення принципу рівності сторін через нерівномірне впровадження інформаційних технологій у діяльність різних суб'єктів та нерівнозначне посилення інформаційної потужності суддів (магістратів) [541, с. 114].

Вартим на увагу є електронне кримінальне провадження в Чеській Республіці (E-Case Management System), розробку, запровадження, використання та вдосконалення якого вже понад 10 років здійснює поліція Чеської Республіки (додаток Л, рис. 2).

Електронне кримінальне провадження в Чеській Республіці функціонує на основі E-Case Management System, розробка, обслуговування та модернізація якої здійснюється групою штатних розробників, що знаходяться при поліцейській президії та є працівниками поліції (6 осіб, наразі штат розширюється). Прокуратура використовує вказану електронну систему на підставі договору. При цьому прокуратура користується власними електронними системами, непок'єднаними з електронними системами поліції та суду. Таким чином, попри існування E-Case Management System прокурор скеровує до суду документи (клопотання під час досудового розслідування, обвинувальний акт тощо) виключно в паперовому вигляді. Функціонал E-Case Management System не обмежується лише сферою кримінальної юстиції та, окрім кримінального провадження, включає всю діяльність поліції: адміністративна практика, профілактика правопорушень, документообіг, статистика тощо, і фактично є розвиненим та високоінтегрованим аналогом вітчизняного АРМОР. Електронне кримінальне провадження функціонує за допомогою Intranet – закритої для зовнішніх користувачів сукупності технологій локальної обчислювальної мережі організації, розробленої на основі технологій глобальної мережі Internet [484, с. 114]. Примітно, що електронний сегмент кримінального провадження в Україні функціонує за допомогою глобальної мережі Internet, що дає змогу увійти до ЄРДР з будь-якого комп'ютера, надаючи системі гнучкості.

Доступ до системи є «горизонтальним»: територія – край – республіка.

14 країв мають 20 центрів зберігання даних (серверів), з яких до центрального сховища надходить лише частина даних, необхідна для загальнодержавного використання. Така розпорошеність унеможлиблює загальнодержавний моніторинг та аналіз даних, адже в державі немає жодної особи, що мала б доступ до всіх матеріалів. Всі працівники поліції залежно від кваліфікації мають різні повноваження щодо доступу до відомостей E-Case Management System та вчинення дій, прийняття рішень. Така диференціація рівнів доступу реалізована через систему персональних паролів: від секретаря, слідчого, експерта поліції до працівника відділу кадрів, відділу внутрішньої безпеки тощо. Ведення E-Case Management System не позбавляє слідчого та прокурора обов'язку фіксування кримінального провадження в паперовому форматі. Це викликано закріпленням у кримінальному процесуальному законі Чехії винятково паперової форми фіксації процесуальних дій та оформлення процесуальних рішень, відтак створення е-провадження за своєю суттю є вторинним. Нумерація електронного та паперового кримінального провадження збігаються. Всі процесуальні документи уніфіковані в E-Case Management System. За необхідності складення документа поліцейський обирає доречний до відповідного випадку формуляр (наразі система налічує понад 700 формулярів), у якому заповнює електронні поля. Також можливо створити новий документ «з чистого аркуша» на базі так званого «вільного формуляра». Однак у силу обмежених ресурсів пам'яті електронної системи (невеликі об'єми серверів) кількість символів у документі лімітовано. Всі поля в системі є активними та у випадку посилання в одному електронному документі на інший процесуальний документ перейти до останнього можливо натисканням клавішею миші. Сформовані в E-Case Management System електронні документи не потребують додаткового накладення електронного цифрового підпису. Дані вносяться до системи один раз, після чого система автоматично дублює їх у всіх наступних документах. Наприклад, дані, що внесено до E-Case Management System при реєстрації кримінального правопорушення (анкетні дані особи, фабула, присвоєний номер провадження), при подальшому створенні в цьому провадженні процесуальних документів на

основі формулярів переносяться до останнього автоматично. Електронна система диференціює документи на первинні та вторинні. Всі документи вносяться до E-Case Management System або створюються в ній же та автоматично реєструються як первинні або долучаються до вже існуючих. Наприклад, постанова про призначення експертизи буде зареєстрована як первинний документ, а відповідь на неї – як вторинний. Вхідні електронні документи автоматично реєструються в системі, паперові документи, що надійшли до канцелярії, – скануються та долучаються до провадження. Нумерація електронного та паперового кримінального провадження збігається.

В електронному сегменті досудового розслідування України існує аналог описаної функції: в ЄРДР у кожному електронному кримінальному провадженні існує розділ «Прикріплені файли», де можливо завантажити обмежений перелік процесуальних документів у електронному форматі.

Електронна кримінальна процесуальна процедура в Чехії побудована за таким алгоритмом. При реєстрації нового кримінального провадження до електронної системи вносяться: назва кримінального провадження (набір ідентифікаційних висловів), фабула, кваліфікація правопорушення, особа правопорушника (за наявності), місце та час скоєння правопорушення, завдана шкода, речові докази тощо. Одна із вкладок системи передбачає реєстрацію адреси злочину або його GPS-координат, внаслідок чого автоматично формується карта злочинів. Зазначене створює передумови для розвитку криміналістичної картографії. E-Case Management System автоматично присвоює провадженню персональний номер. Початкова фабула провадження є короткою та розширюється у міру розслідування. Електронна система фіксує всі зміни у фабулі та матеріалах електронного провадження. Деякі електронні поля є обов'язковими для заповнення, як-то: розкритий злочин чи нерозкритий, шкода, завдана злочином, дані про потерпілих. Після реєстрації нового провадження електронна система «сповіщає» про це прокурора. Затримання особи також реєструється в E-Case Management System. Слідчі дії, зафіксовані за допомогою технічних засобів (аудіо-, відеозапис), технічно можливо долучити до

е-провадження, однак на практиці ця функція не застосовується через обмежені об'єми пам'яті серверів.

У разі надання прокурором вказівок у межах E-Case Management System останні реєструються в системі, де також відображаються дані про стан їх виконання (виконано/не виконано).

Через електронне кримінальне провадження здійснюються запити до державних та недержавних підприємств, установ і організацій (за допомогою data box), а також до інших підрозділів поліції, у тому числі доручення про проведення слідчих дій. Частково дані з E-Case Management System автоматично спрямовуються (відповідно до виставлених фільтрів) до електронних систем Інтерполу, Європолу, Шенгенської інформаційної системи (англ. Schengen Information System, SIS) тощо.

Електронний документообіг між E-Case Management System та іншими суб'єктами реалізовано за допомогою віртуальних поштових скриньок – data box. На підставі Закону Чеської Республіки про електронні дії та авторизоване перетворення (конверсію) документів (Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů [560]) від 1 липня 2009 року № 300/2008 органи державної влади, органи місцевого самоврядування, фізичні або юридичні особи, наділені повноваженнями в галузі державного управління, адвокати, нотаріуси, ліквідатори, приватні судові виконавці, юридичні особи, фізичні особи – підприємці та ін. зобов'язані створити віртуальні поштові скриньки – data box (чеськ. datových schránek) через пошту, яка є оператором електронної пошти і володільцем відповідної поштової ліцензії, та використовувати їх у спілкуванні. Закон № 300/2008 зобов'язує правоохоронні органи Чеської Республіки спілкуватися в електронному вигляді та прирівнює вручення документа через data box до вручення «в руки».

Data box функціонує за таким алгоритмом: правоохоронний орган надсилає лист (запит, виклик, повідомлення про підозру тощо), після його надходження до адресата та відкриття останнім система автоматично формує відповідне повідомлення відправнику, яке є офіційним документом. У разі невідкриття

отримувачем електронного листа протягом 10 діб система автоматично формує повідомлення про сплив 10-денного терміну на ознайомлення. За Чеським законодавством така особа вважається належним чином повідомленою.

Законодавство України загалом та КПК України зокрема на сьогодні не містять навіть аналогу реалізованого в Чеській Республіці електронного «діалогу» між органами досудового розслідування та іншими суб'єктами процесу. В світлі об'єктивно ефективного формату описаного алгоритму спілкування суб'єктів кримінального провадження в електронному середовищі є надзвичайно актуальним для України.

Загалом у Чеській Республіці діє понад 7500 державних е-систем. Data box має доступ до інших серверів для авторизованої конверсії, що полягає в перетворенні листування у потрібний формат за допомогою мови *msl*. Також варто вказати на високий ступінь інтеперабельності системи електронного кримінального провадження. В E-Case Management System об'єднано понад 70 електронних баз даних поліції. За допомогою інтепераційних систем її поєднано з низкою реєстрів, а також із 24 системами інших державних органів. Наприклад, E-Case Management System при внесенні відомостей про особу ідентифікує її через реєстр фізичних осіб. Це надає можливість швидкого отримання відомостей про особу, її родичів, місце проживання тощо. Так само можливо отримати інформацію про юридичну особу, транспортний засіб, зброю, нерухомість, реєстр прав та обов'язків, іноземців та ін. В Україні відсутні інтепераційні системи між ЄРДР та державними реєстрами й базами даних, що обумовлює актуальність досвіду Чеської Республіки для реформування вітчизняного електронного кримінального провадження.

Впроваджуються міждержавні електронні кримінальні процесуальні процедури. Європейський ордер на арешт (European Arrest Warrant, або EAW) являє собою спрощену транскордонну судову процедуру з метою переслідування, виконання вироку про позбавлення волі або наказу про затримання (діє з 1 січня 2004 року). Механізм EAW заснований на принципі взаємного визнання судових рішень. Ордер, виданий судовим органом однієї з країн ЄС, дійсний на всій

території ЄС. Країна, що затримала особу протягом максимум 60 днів після арешту, має передати її державі, де був виданий ордер. ЕАВ застосовується для 32 категорій серйозних правопорушень, не передбачає подвійного покарання за той самий злочин, вимагає, щоб вчинене визнавалось кримінальним злочином в обох країнах, і злочин карається принаймні трьома роками позбавлення волі в країні-емітенті. Рішення про ЕАВ приймаються тільки судовими органами без будь-якої політичної участі чи міркувань. Під час виконання ЕАВ комунікація між державами відбувається в електронному форматі. За допомогою e-CODEX (the European trans-border system e-Justice Communication via Online Data Exchange) здійснюється пересилання: 1) електронних ЕАВ і документів, пов'язаних із рішенням про передачу; 2) інформації про фактичну передачу суб'єкта, видаваного до держави-члена. Вважається, що якщо описаний досвід виявиться успішним, у майбутньому він може бути продовжений для обміну іншими судовими конфіденційними документами [531, с. 64].

Отже, впровадження інноваційних технологій у кримінальну процесуальну діяльність є актуальною тенденцією провідних європейських держав. Так, враховуючи прагнення України щодо інтеграції до європейського простору, розвиток вітчизняної кримінальної юстиції як мінімум до рівня досліджених держав є об'єктивно необхідним.

4.3. Розвиток та нормативне регулювання електронної кримінальної процесуальної діяльності у пострадянських державах

В результаті розпаду Радянського Союзу виникла своєрідна територіальна локалізація нових незалежних держав. На основі колишніх республік [145] утворилися: Російська Федерація, Україна, Білорусь, Узбекистан, Казахстан, Грузія, Азербайджан, Литва, Молдова, Латвія, Киргизстан, Таджикистан, Вірменія, Туркменістан, Естонія. З 1991 року кожна з них обрала власний шлях розвитку кримінального процесуального законодавства, яке за більш ніж чверть

століття зазнало суттєвих змін, зокрема й у напрямку впровадження електронних новел.

У країнах колишнього ССРСР в перші роки незалежності спостерігалась активна робота у напрямку створення національних кодифікованих актів кримінального процесуального законодавства. Окремі країни вдалися до радикальних змін у законодавстві, деякі тривалий час обмежувались удосконаленням окремих норм шляхом внесення до КПК численних змін і доповнень. Першою з країн, у якій було прийнято новий «пострадянський» КПК, був Узбекистан (22 вересня 1994 року). В грудні 1997 року новий КПК підписано Президентом Республіки Казахстан. У 1998 році нові КПК було прийнято у Вірменії та Грузії, у 1999 році – в Білорусі та Киргизстані, у 2000 році – в Азербайджані, у 2001 році – у Російській Федерації, у 2003 році – у Республіці Молдова, у 2005 році – в Естонії, у 2009 році – у республіках Туркменістан і Таджикистан, у 2012 році – в Україні [439].

Порядок кримінального провадження на території Російської Федерації встановлюється КПК РФ, заснованим на Конституції РФ (ч. 1 ст. 1 КПК Російської Федерації). Поряд з цим у ході кримінально-процесуальної діяльності використовуються й інші закони, а також міжнародні договори Російської Федерації, загальновизнані принципи і норми міжнародного права [73, с. 21]. Кримінальне судочинство в Російській Федерації суворо регламентоване законом і поділяється на стадії. Так, КПК Російської Федерації виділяє досудове і судове провадження. Досудове провадження складається зі стадій порушення кримінальної справи та попереднього розслідування.

Відповідно до розвитку науково-технічних сфер життя суспільства в російському кримінальному процесі знайшли відображення інноваційні тенденції сучасного світу, зокрема щодо оцифрування даних. Законодавство Російської Федерації містить поняття «електронний документ» – документ, у якому інформація представлена в електронно-цифровій формі (ст. 3 Федерального закону РФ «Про електронний цифровий підпис»). Електронний документ як джерело доказів у кримінальному процесі є формою електронно-

цифрового відображення інформації, зафіксованою на матеріальному носії, що містить відомості про факти, які входять до предмета доказування у справі, що має встановлені реквізити, отримана згідно з вимогами кримінально-процесуального законодавства і призначена для зберігання та подальшого використання. Електронні документи допускаються в кримінальне судочинство в основному як інші документи, оскільки вони створюються за межами кримінального процесу, під час звичайної діяльності фізичних та юридичних осіб. При цьому електронні документи можна використовувати як докази на всіх стадіях кримінального судочинства: від порушення кримінальної справи до оскарження судових рішень. Відповідно до ст. 88 КПК Російської Федерації електронні документи як докази в кримінальному судочинстві повинні відповідати вимогам належності (логічний зв'язок між відомостями, що становлять зміст інформації, і обставинами, які підлягають доказуванню), допустимості (відповідність процесуальної форми вимогам закону) та достовірності (відповідність реально існуючим фактам) [164, с. 1].

Оформлення результатів слідчих дій (згідно зі ст. 166 КПК РФ) відбувається шляхом складання протоколу слідчої дії безпосередньо під час такої дії або після її закінчення. У КПК РФ зазначено, що протокол може бути написаний від руки або виготовлений за допомогою технічних засобів. При проведенні слідчої дії можуть також застосовуватися стенографування, фотографування, кінозйомка, аудіо- і відеозапис [473, с. 1]. Процесуальні документи можуть бути виконані типографським, електронним чи іншим способом. У разі відсутності бланків процесуальних документів, виконаних друкарським, електронним чи іншим способом, вони можуть бути написані від руки (ст. 474 КПК РФ).

Російський вчений Д.О. Натура визначає найбільш важливими такі з них: а) організація та здійснення дій зі зберігання зібраних даних; б) структурування зібраних даних за областями (регіонами); в) оперативне використання повного обсягу перевіреної інформації, що дає можливість швидко і чітко прийняти управлінські рішення в умовах службової обстановки; г) можливість отримання достовірної інформації, яка відповідає моменту (ситуації), за запитами до бази

даних мережі органів внутрішніх справ; д) розбір (класифікація) отриманої службової інформації та її статистична обробка; е) своєчасне оповіщення підрозділів органів внутрішніх справ інформацією, отриманою в результаті їх службової діяльності [229, с. 157].

Сьогодні використання відеотрансляцій під час проведення слідчих дій визнається прийнятним методом отримання доказів. Одна зі сфер використання цієї технології – справи, пов'язані з організованою злочинністю. У вказаній категорії справ свідки злочинів часто відмовляються надавати показання через цілком обґрунтовані побоювання за своє життя. Дистанційні (насамперед відео) свідчення ефективно вирішують проблеми захисту свідків від тиску і залякування [216, с. 75].

Під проведенням слідчих дій за допомогою відеозв'язку розуміється встановлення двостороннього відео-, аудіозв'язку між двома пунктами, відстань між якими не має значення, в режимі «реального» часу (без урахування часових поясів). В одному з них знаходяться особи, які проводять та беруть участь у проведенні слідчої дії, в іншому – особи, з якими проводять слідчу дію, представники компетентного органу [340, с. 98].

Верховний суд Російської Федерації здійснює побудову системи відеоконференцзв'язку для дистанційної участі засуджених у судових засіданнях. В основу проекту покладено досвід експлуатації лінії відеоконференцзв'язку між Челябінським обласним судом і Челябінським слідчим ізолятором № 1, яка працює з кінця 1999 року. Челябінський обласний суд першим у російському правосудді почав використовувати цю технологію. Члени колегії Челябінського обласного суду і засуджений спілкувалися за допомогою телемосту. В червні 1999 року гр-н Муртазін, злочин «зі стажем», раніше вже двічі судимий за крадіжки, підрізав у жінки сумку і витягнув звідти гаманець, але був затриманий. У вересні того ж року суд Центрального району засудив його до чотирьох років позбавлення волі з відбуванням терміну в колонії суворого режиму. Злочинець провини своєї не заперечував, але вирок здався йому аж надто суворим. Муртазін став одним із багатьох тисяч, хто оскаржив рішення районного суду в касаційній

інстанції. Але він був першим, хто брав участь у процесі розгляду своєї скарги, не залишаючи місця відбуття покарання. Муртазін знаходився в СІЗО, члени колегії – в залі обласного суду. Один одного вони могли бачити на телеекранах. Можливість застосування системи відеоконференцзв'язку закріплена в ч. 3 ст. 376 КПК РФ, де вказується, що «засуджений, який перебуває під вартою і заявив про своє бажання бути присутнім при розгляді скарги, має право брати участь у судовому засіданні безпосередньо або викласти свою позицію шляхом використання систем відеоконференцзв'язку» [216, с. 72].

Застосування відеоконференцзв'язку можливе не лише при проведенні допитів і очних ставок, про що свідчить досвід Російської Федерації у використанні засобів відеоконференцзв'язку для вирішення інших завдань доказування у сфері кримінального процесу, зокрема експертних [139, с. 13]. Використання засобів відеозв'язку також дає змогу успішно вирішувати ідентифікаційні завдання, причому загальний час такого ідентифікаційного дослідження залежно від кількості ознак, які реєструються, та якості зв'язку в середньому може займати лише від 30 до 60 хвилин. Ідентифікація скелетованих залишків трупа (після тривалого поховання) методом фотозіставлення можлива на відстані кількох тисяч кілометрів від місця його виявлення та проводиться протягом 1,5-2 годин робочого часу, включаючи складання висновку [251, с. 7].

Так, В.Б. Вехов виділяє такі перспективні напрямки використання НІТ у діяльності суб'єктів розслідування [247, с. 279-283]: 1) оформлення матеріалів кримінальних справ і службової документації за допомогою стандартних програм для ЕОМ; 2) отримання додаткової консультативної правової допомоги шляхом використання автоматизованих довідково-правових систем «Гарант», «КонсультантПлюс», «Кодекс», а також інформаційних ресурсів мережі Інтернет; 3) автоматизація та підвищення ефективності пошуку, виявлення, фіксації, вилучення і попереднього дослідження речових доказів у кримінальних справах. Для цього використовуються: а) мобільний комплекс слідчого (дізнавача) для роботи в польових умовах; б) спеціалізовані криміналістичні комплекси і лабораторії на базі мобільного комп'ютера; 4) автоматизація та скорочення

термінів підготовки і проведення окремих процесуальних дій: а) контролю та запису переговорів (за допомогою автоматизованої інформаційної системи спеціального призначення СОРМ); б) розшуку підозрюваного, обвинуваченого, потерпілого, свідка, трупів людей, транспортних засобів, зброї і викраденого майна (за допомогою автоматизованих інформаційно-пошукових систем та Інтерполу; автоматизована інформаційна система глобального позиціонування і навігації, радіопеленгації та розпізнавання образів особистості або транспортного засобу); 5) використання електронної пошти мережі загального користування Інтернет і закритої міжвідомчої мережі передачі даних для службового листування щодо кримінальних справ, які перебувають у провадженні, отримання директивних, довідково-нормативних документів і методичних матеріалів; б) застосування комп'ютерних технологій у навчанні співробітників органів попереднього слідства: системи дистанційних навчальних технологій та спеціалізованих програм для ЕОМ; 7) використання засобів комп'ютерної техніки, програм для ЕОМ, баз даних, електронних повідомлень і документів як речових доказів у кримінальних справах; 8) застосування автоматизованого робочого місця слідчого (АРМ слідчого); 9) використання комп'ютерних технологій для оцінки доказів, у тому числі отриманих іншими учасниками кримінального процесу, представлених у електронно-цифровій формі. У цих напрямках, на думку Д.А. Натури, враховані практично всі можливості використання НІТ у діяльності працівників правоохоронних органів. Їх впровадження дає можливість якісно поліпшити роботу поліції, забезпечивши швидкий доступ до спеціалізованих баз даних федерального і регіонального рівнів, до автоматизованих лабораторій ДНК-аналізу для експертно-криміналістичних підрозділів, до довідково-правових систем тощо [229, с. 157].

Також науковці зазначають, що в Росії можна використовувати й аналоги планшетних комп'ютерів (за досвідом Англії), їх вибір повинен залежати від функціональних можливостей, необхідних для ведення кримінального судочинства. Ґрунтуючись на законодавстві інших галузей права, А.Х. Гаріфулліна та О.С. Сухарева пропонують внести зміни до класифікації

кримінально-процесуальних доказів. Якщо електронний документ, який визнається доказом, матиме ознаки, зазначені в ст. 81 КПК РФ, скажімо, слугуватиме знаряддям або засобом злочину, то його можна буде віднести до речових доказів. Те ж можна сказати і про електронні документи, які характеризують матеріал, різні довідки, запити, всі ті документи, які відображають процесуальну діяльність слідчого і згідно зі ст. 84 КПК Російської Федерації можуть відноситися до інших документів. Електронний документ може також виступати протоколом слідчих дій, якщо відповідатиме вимогам, встановленим КПК Російської Федерації [60, с. 116-117].

Кримінальне процесуальне законодавство **Грузії** містить елементи електронного провадження, які, однак, не є системними. Згідно з п. 23 ст. 3 КПК Грузії документом (як доказом) вважається будь-яке джерело, в якому інформація відображена в словесно-знаковій формі або (і) у вигляді фото-, кіно-, відео-, звуко- або іншого запису, або із застосуванням інших технічних засобів [467, с. 2]. При пред'явленні особи для впізнання за фотознімком останній може бути пред'явлений для впізнання в електронній формі (ч. 5 ст. 131 КПК Грузії) [467, с. 39]. Однією з умов до особи, що має право брати участь в судовому процесі в якості присяжного засідателя, визначеною п. а ч. 1 ст. 29 КПК Грузії, є її зафіксованість у базі даних Цивільного реєстру Грузії як особи старше 18 років [467, с. 8]. Спеціальним заходом захисту учасників процесу, що перешкоджає виявленню особи, серед інших, є зміна або вилучення з Публічного реєстру чи інших записів публічного характеру даних, що дають змогу впізнати та ідентифікувати учасника процесу, зокрема – імені, прізвища, адреси, місця роботи, професії а також іншої інформації (п. а ч. 3 ст. 68 КПК Грузії) [467, с. 21]. Найбільш виражений електронний сегмент відображено в процесуальних процедурах проведення «таємного розслідування» (аналог вітчизняного НС(Р)Д). Так, у ст. 3 КПК Грузії закріплено визначення понять фіксації інформації з каналів зв'язку (п. 33), фіксації інформації комп'ютерної системи (п. 34), геолокації в режимі реального часу (п. 35), прослуховування та запису телефонних розмов (п. 36), технічної ідентифікації прихованого об'єкта (номер

телефону, internetprotokolis-адреса, IP-адреса, IMEI, IMSI, MAC-адреса, ім'я користувача та ін.) (п. 37) [467, с. 1]. Відповідно до ч. 6-1 ст. 143-3 КПК Грузії для отримання дозволу на проведення певних таємних слідчих дій суддя може в письмовій (у значенні «паперовій», – прим. авт.) формі витребувати з уповноваженого органу електронний примірник матеріалів, здобутих на момент витребування. Після ознайомлення з матеріалами суддя забезпечує їх знищення в установленому порядку [467, с. 43].

Кримінальний процесуальний закон **Вірменії** визначає базові положення електронних процесуальних документів як доказів та, в деяких випадках, електронний формат повідомлень під час провадження. Згідно з ч. 1 ст. 29 КПК Вірменії хід і результати проведення процесуальних дій повинні відображатися в протоколах та інших письмових (у значенні «паперових», – прим. авт.) документах, а також у доданих до них в якості складової частини фотографічних негативах і знімках, діапозитивах, фонограмах, відеоплівках, кіноплівках, планах, схемах, малюнках, електронних документах [469, с. 19].

Кримінальний процесуальний закон Вірменії передбачає, що документи кримінальної справи можуть бути скопійовані на паперовому або електронному носії органом, який здійснює кримінальний процес, що засвідчує правильність копії (ч. 6. ст. 30 КПК Вірменії) [469, с. 21]. Стаття 122 КПК Вірменії в ч. 1 визначає документом будь-який запис на паперовому, магнітному, електронному або іншому носії, що виконаний у словесній, цифровій, графічній або іншій знаковій формі, яким можуть бути засвідчені дані, що мають значення для кримінальної справи [469, с. 122]. У ст. 178 КПК Вірменії серед форм повідомлення юридичної особи визначено телефонограми, радіограми, електронну пошту [469, с. 155-156]. Частина 1 ст. 492 КПК Вірменії встановлює поряд з паперовим форматом можливість передання клопотання про взяття особи під варту до подання прохання про екстрадицію електронною поштою, телеграфом, іншими технічними засобами, через Міжнародну кримінальну поліцію (Інтерпол) [469, с. 334].

У **Таджикистані** електронна складова кримінального процесу перебуває на

етапі формування. Частина 2 ст. 72 КПК Таджикистану прямо передбачає, що доказами можуть вважатись прослухані та зафіксовані телефонні розмови, електронні, відео- і аудіозаписи спостереження [465, с. 26-27]. Крім того, ч. 2 ст. 82 КПК Таджикистану вказує, що документи можуть містити відомості, зафіксовані як у письмовій, так і в іншій формі. До документів можуть належати матеріали фото- і кінозйомки, звуко- і відеозапису, електронні джерела інформації та інші джерела інформації, представлені в порядку, передбаченому ст. 86 КПК Таджикистану, та визнані доказами у справі [465, с. 29].

Електронний сегмент кримінального процесу **Республіки Білорусь** виявляється у процесуальних процедурах, здійснюваних з використанням систем відеоконференцзв'язку. Відповідно до ч. 5 ст. 224-1 КПК Білорусі хід і зміст допиту, очної ставки, впізнання з використанням систем відеоконференцзв'язку у ході досудового розслідування фіксуються використовуваними технічними засобами з одночасним відеозаписом, а також відображаються в протоколі слідчої дії. Підписаний учасниками слідчої дії протокол та упакований і опечатаний електронний носій інформації спрямовуються слідчому для долучення до матеріалів кримінальної справи (ч. 9 ст. 224-1 КПК Білорусі) [470, с. 131]. Під час судового засідання при проведенні допиту, впізнання з використанням систем відеоконференцзв'язку хід і зміст здійснюваних процесуальних дій з використанням систем відеоконференцзв'язку відображаються в протоколі судового засідання з подальшим долученням до нього відповідного електронного носія інформації, на якому зафіксовано допит або впізнання з використанням систем відеоконференцзв'язку (ч. 5 ст. 343-1 КПК Білорусі) [470, с. 174].

У кримінальному процесуальному законі **Молдови** електронний сегмент також перебуває в процесі формування. Відповідно до ст. 157 КПК Молдови документами як матеріальними засобами доказування виступають документи в будь-якій формі (письмовій (*у значенні «паперовій» – прим. авт.*), аудіо-, відео-, електронній та ін.), надані офіційними фізичними або юридичними особами, якщо в них викладені або засвідчені обставини, що мають значення для справи [472, с. 87]. Згідно зі ст. 164 КПК Молдови аудіо- та відеозаписи, фотографії,

засоби електронно-технічного, магнітного, оптичного контролю та інші носії електронно-технічної інформації, здобуті відповідно до положень КПК Молдови, є засобами доказування, якщо містять відомості або вагомні ознаки підготовки або вчинення злочину і якщо їх зміст сприяє встановленню істини у даній справі [472, с. 89]. Виклик особи до органу кримінального переслідування або в судову інстанцію здійснюється як письмовою (у значенні «паперовою» – прим. авт.) повісткою, так і за допомогою телефону, телеграфу, телефаксу або електронних засобів зв'язку. Також повістка може бути відправлена електронною поштою або за допомогою інших електронних систем повідомлення в разі, якщо офіцер з кримінального переслідування, прокурор, судова інстанція оснащені технічними засобами для доведення факту отримання повістки (ст. 236 КПК Молдови) [472, с. 117]. Справи, що надійшли в судову інстанцію для розгляду, протягом дня розподіляються судді (складу суду) у випадковому порядку за допомогою автоматизованої інформаційної програми управління справами. Виписка з автоматизованої інформаційної програми управління справами або визначення голови судової інстанції про випадковий розподіл справи долучається до справи (ст. 344 КПК Молдови) [472, с. 157].

Електронний сегмент кримінального провадження **Казахстану** є досить розвиненим, що спостерігається у визначенні електронних документів як доказів та процесуальних документів, фіксації судового засідання за допомогою засобів аудіо-, відеозапису, використанні відеоконференцзв'язку, а також функціонуванні Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР Казахстану), введеного на основі вивчення досвіду функціонування ЄРДР в Україні (додаток Л, рис. 3), що має процесуальну природу. Пункт 15 ст. 7 КПК Казахстану містить поняття «електронний документ», що визначається як документ, у якому інформація надана в електронно-цифровій формі та засвідчена за допомогою ЕЦП [471, с. 3]. Стаття 122 «Збирання доказів» у ч. 4 закріплює право суб'єктів кримінального провадження (підозрюваний, обвинувачений, захисник, приватний обвинувач, потерпілий, цивільний позивач, цивільний відповідач та їх представники), а також будь-яких громадян та організацій надавати для долучення до кримінального

провадження в якості доказів відомості як в усній, так і письмовій (у значенні «паперовій» – прим. авт.) формі або у формі електронного документа, а також предмети і документи [471, с. 69]. У формі електронного документа може бути подано заяву про кримінальне правопорушення (ч. 1 ст. 181 КПК Казахстану), пред'явлено цивільний позов (ч. 5 ст. 167 КПК Казахстану), зауваження на протокол головного судового розгляду (ст. 348 КПК Казахстану), зауваження на аудіо-, відеозапис і короткий протокол головного судового розгляду (ст. 348-1 КПК Казахстану), клопотання про відновлення строку на подання апеляційної (приватної) скарги, протесту (ст. 419 КПК Казахстану) тощо [471, с. 94, 102, 182, 205]. Відповідно до ч. 1 ст. 179 КПК Казахстану початком досудового розслідування є реєстрація заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення в ЄРДР Казахстану або перша невідкладна слідча дія. Про початок досудового розслідування протягом доби повідомляється прокурор [471, с. 100-101]. У визначених законом випадках прокурор, слідчий, дізнавач, орган дізнання до реєстрації заяви і повідомлення про кримінальне правопорушення проводять невідкладні слідчі дії зі встановлення і закріплення слідів кримінального правопорушення. Одночасно вони зобов'язані вжити заходів до реєстрації заяви і повідомлення про кримінальне правопорушення в ЄРДР Казахстану, зокрема й із використанням засобів зв'язку (ч. 2 ст. 179 КПК Казахстану) [471, с. 101]. Порядок ведення ЄРДР Казахстану визначається Генеральним Прокурором Республіки Казахстан (ст. 180 КПК Казахстану) [471, с. 101]. Варто звернути увагу на положення ч. 5 ст. 181 КПК Казахстану, згідно з якою при відсутності достатніх даних, що вказують на ознаки кримінального правопорушення, заяви і повідомлення, що вимагають проведення ревізій і перевірок уповноважених органів для встановлення ознак кримінального правопорушення, без реєстрації в ЄРДР Казахстану протягом трьох діб надсилаються для розгляду уповноваженим державним органам [471, с. 102]. Вказана процесуальна процедура надає органу досудового розслідування значно ширші повноваження для «фільтрації» отриманих відомостей щодо наявності підстав для початку досудового розслідування, ніж вітчизняне дослідче провадження. *Детальніше це питання*

досліджено в підрозділі 2.2. Також з аналізу норм КПК Казахстану вбачається, що до електронної системи вносять відомості про привід до початку досудового розслідування. Так, після реєстрації приводу до початку досудового розслідування в ЄРДР Казахстану стосовно депутата Парламенту Республіки Казахстан (ч. 1 ст. 547 КПК Казахстану), Голови або члена Конституційної Ради Республіки Казахстан (ч. 1 ст. 549 КПК Казахстану) розслідування може бути продовжено тільки за згодою Генерального Прокурора Республіки Казахстан [471, с. 254-255], а щодо Генерального Прокурора Республіки Казахстан – тільки за згодою першого заступника Генерального Прокурора Республіки Казахстан (ч. 1 ст. 551 КПК Казахстану) [471, с. 257]. Термін досудового розслідування обчислюється з моменту реєстрації заяви і повідомлення в ЄРДР Казахстану (ч. 2 ст. 192 КПК Казахстану) [471, с. 111]. У ч. 1, 2 ст. 347 КПК Казахстану визначено, що під час головного судового розгляду секретарем судового засідання ведеться протокол, що виготовляється комп'ютерним, електронним (включаючи аудіо-, відеофіксацію), машинописним або рукописним способом [471, с. 179-180]. Фіксація судового засідання за допомогою засобів аудіо-, відеозапису не здійснюється у випадках технічно несправного обладнання, його відсутності або неможливості застосування з технічних причин, що не виключає продовження судового засідання (ст. 347-1 КПК Казахстану) [471, с. 181]. Якщо не було застосовано аудіо-, відеозапис судового розгляду, протокол виготовляється на паперовому носії (ч. 3 ст. 347 КПК Казахстану) [471 с. 180]. Відповідно до ст. 213 КПК Казахстану допит потерпілого, свідка може бути проведений з використанням науково-технічних засобів в режимі відеозв'язку (дистанційний допит) з викликом їх в орган досудового розслідування того району або області, міста республіканського значення, столиці, на території яких вони знаходяться або проживають. Під час дистанційного допиту учасники процесуальної дії в прямій трансляції безпосередньо сприймають показання допитуваної особи [471, с. 122].

Аналізуючи кримінальний процесуальний закон **Киргизстану**, можна констатувати, що його процесуально закріплений електронний сегмент є

найбільш розвиненим серед попередньо аналізованих пострадянських держав. Зазначене відображено як у понятійному апараті, так і в процедурах використання цифрових носіїв як речових доказів, електронних документів, аудіо-, відеофіксації судового засідання, здійснення процесуальних дій у режимі відеоконференції (дистанційно). Також кримінальним процесуальним законом Киргизстану передбачені: Єдиний реєстр злочинів і проступків (аналог вітчизняного ЄРДР), державний реєстр адвокатів (аналог ЄРАУ), інформаційна автоматизована система, що здійснює розподіл справ між суддями (аналог АСДС).

Досудове провадження починається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру злочинів і проступків (ст. 148 КПК Киргизстану). Відповідно до ч. 1 ст. 149 КПК Киргизстану уповноважена посадова особа органу дізнання, слідчий, прокурор невідкладно, не пізніше 24 годин з моменту отримання заяви, повідомлення про вчинений злочин або проступок або при безпосередньому виявленні обставин, які свідчать про скоєний злочин, проступок, під час надходження виділених матеріалів кримінальних справ і справ про проступки, а також при надходженні матеріалів досудового провадження з іноземної держави зобов'язані внести відповідні відомості до Єдиного реєстру злочинів і проступків [468, с. 82]. Єдиний реєстр злочинів і проступків визначено як електронну базу даних, в яку вносяться відомості про початок досудового провадження, процесуальні дії, рух кримінальної справи і (або) справи про проступки, заявників та учасників кримінального судочинства (п. 9 ч. 1 ст. 5 КПК Киргизстану) [468, с. 3]. Положення про Єдиний реєстр злочинів і проступків затверджується Урядом (ч. 1 ст. 150 КПК Киргизстану). В Єдиному реєстрі злочинів і проступків автоматично фіксується дата внесення інформації та присвоюється номер кримінальної справи або справи про проступок (ч. 2 ст. 150 КПК Киргизстану) [468, с. 83].

У ст. 5 КПК Киргизстану визначено низку понять, що стосуються електронного кримінального провадження. Відповідно до п. 8 ч. 1 ст. 5 КПК Киргизстану досудове провадження – кримінальне судочинство з моменту реєстрації заяви, повідомлення про злочин і (або) проступок в Єдиному реєстрі

злочинів і проступків до направлення прокурором матеріалів справи до суду для розгляду його по суті [468, с. 3]. Електронний документ – документ, в якому інформація надана в електронно-цифровій формі і засвідчена за допомогою електронного цифрового підпису (п. 15 ч. 1 ст. 5 КПК Киргизстану) [468 с. 6]. Пункт 8 ч. 2 та ч. 3 ст. 89 КПК Киргизстану регулюють питання зберігання електронних носіїв інформації, що є речовими доказами [468, с. 54]. За ч. 2 ст. 91 КПК Киргизстану до документів можуть належати матеріали фото-, звуко- та відеозапису, електронні документи, отримані, витребувані або представлені у порядку, передбаченому КПК Киргизстану, і визнані доказом у справі. У ч. 3 ст. 91 КПК Киргизстану електронний документ визнається доказом, рівним за значенням письмовим (*у значенні «паперовим» – прим. авт.*) доказам і має однакову юридичну силу з документом, відтвореним на паперовому носії, відповідно до Закону Киргизької Республіки «Про електронний документ і електронний цифровий підпис». Оригінал електронного документа існує тільки на машинному носії. Всі екземпляри електронного документа, підписані електронним цифровим підписом, зафіксовані на машинному носії і ідентичні один одному, є оригіналами і мають однакову юридичну силу. Копії електронного документа створюються шляхом відтворення форми зовнішнього подання електронного документа на паперовому носії. Електронні документи, відтворені на паперовому носії, повинні містити вказівку на те, що вони є копіями відповідного електронного документа, і завірятися у порядку, встановленому законодавством для засвідчення копій документів на паперовому носії [468, с. 55]. До протоколу додаються фотографічні негативи та знімки, діапозитиви, фонограми допиту, касети відеозапису, електронні інформаційні носії, креслення, плани, схеми, зліпки та відбитки слідів, виконані при проведенні слідчої дії (ч. 8 ст. 163 КПК Киргизстану) [468, с. 89]. Протягом 5 діб після підписання короткого протоколу судового розгляду на паперовому носії сторони мають право ознайомитися з аудіо-, відеозаписом та коротким протоколом судового засідання, подати зауваження в письмовій (*у значенні «паперовій» – прим. авт.*) формі або у формі електронного документа (ст. 301 КПК Киргизстану) [468, с. 165].

Залучення уповноваженою посадовою особою органу дізнання, слідчим, судом адвоката по гарантованій державою юридичній допомозі здійснюється через *державний реєстр адвокатів* (ч. 4, 5 ст. 51 КПК Киргизстану) [468, с. 31]. Електронну процесуальну процедуру залучення захисника можливо реалізувати в кримінальному процесі України за допомогою ЄРАУ, передбаченого ст. 35 КПК України. *Це питання детальніше розглянуто в розділі 5.*

Відповідно до ч. 1 ст. 194 КПК Киргизстану під час досудового провадження допит потерпілого, свідка може бути проведений з використанням технічних засобів у режимі відеозв'язку (дистанційний допит) з викликом його в орган досудового провадження того району, на території якого він знаходиться або проживає. Під час дистанційного допиту учасники процесуальної дії в прямій трансляції безпосередньо сприймають показання допитуваної особи [468, с. 112].

Дата і час повідомлення про підозру, правова кваліфікація злочину і (або) проступку, в скоєнні яких підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) Кримінального кодексу або Кодексу про проступки невідкладно вносяться слідчим, уповноваженою посадовою особою органу дізнання до Єдиного реєстру злочинів і проступків (ч. 3 ст. 233 КПК Киргизстану). Факт внесення відомостей щодо особи до Єдиного реєстру злочинів і проступків до повідомлення її про підозру згідно з положеннями цієї статті не тягне за собою будь-яких правових наслідків для цієї особи (ч. 5 ст. 233 КПК Киргизстану) [468, с. 136].

Відповідно до ч. 1 ст. 28 КПК Киргизстану склад суду для розгляду конкретної справи формується з використанням автоматизованої системи [468, с. 14]. Попередній склад колегії присяжних засідателів формується за допомогою інформаційної автоматизованої системи із щорічного остаточного списку кандидатів у присяжні засідателі (ст. 360 КПК Киргизстану) [468, с. 183].

Згідно з ч. 1 ст. 300 КПК Киргизстану фіксування ходу судового засідання здійснюється за допомогою засобів аудіо- та (або) відеозапису секретарем судового засідання. Фіксація судового засідання за допомогою засобів аудіо- та (або) відеозапису не здійснюється у випадках технічно несправного обладнання, його відсутності або неможливості застосування з технічних причин. Зазначене не

виключає продовження судового засідання. Секретар судового засідання в разі неможливості використання засобів аудіо- та (або) відеозапису доповідає про це суду з обов'язковим відображенням причин невикористання аудіо- і (або) відеозапису в протоколі судового засідання [468, с. 164].

Під час судового засідання секретарем судового засідання ведеться протокол (ч. 1 ст. 298 КПК Киргизстану). Протокол виготовляється комп'ютерним, електронним (включаючи аудіо-, відеофіксацію), машинописним або рукописним способом (ч. 2 ст. 298 КПК Киргизстану). Якщо в ході судового розгляду проводилися фотографування, аудіо- та (або) відеозапис допитів, то про це робиться відмітка в протоколі судового засідання. У цьому випадку матеріали фотографування, аудіо- і (або) відеозапису додаються до матеріалів справи (ч. 4 ст. 298 КПК Киргизстану) [468, с. 162-163].

З огляду на системне впровадження більшістю розвинених держав інноваційних технологій у кримінальну процесуальну діяльність електронне майбутнє кримінального провадження в Україні є неминучим. Указане підтверджує розпочатий із прийняттям КПК України 2012 року процес переходу з паперового до електронного провадження. Тому чим швидше буде визнано існування останнього з подальшим нормативним закріпленням як провідного напряму розвитку кримінальної юстиції, тим швидше процес переходу буде завершено [387, с. 172].

Висновки до розділу 4

1. Вивчення електронної кримінальної процесуальної діяльності в англо-американській системі права дає змогу дійти висновку про необхідність забезпечення визначених КПК України НС(Р)Д програмним забезпеченням, розробленим на основі застосовуваних у США програм Oasis (ЦРУ) і Magic Lantern (ФБР). Серед розглянутих моделей найбільш ефективною є система управління кримінальними провадженнями в Англії та Уельсі, що поєднує бази

даних і системи керування справами, забезпечуючи обмін і передачу даних та документів в електронному вигляді між суб'єктами кримінального процесу, утворюючи ефективний алгоритм процесуального діалогу суб'єктів кримінального провадження. Реалізований у Criminal e-File (Канада) алгоритм залучення захисника до електронного провадження та відкриття матеріалів іншій стороні (ст. 290 КПК України) доцільно взяти за основу інтеропераційного процесуального діалогу між ЄРДР та ЄРАУ.

2. Електронне кримінальне провадження у романо-германській системі права, зокрема Швеції, ілюструє ефективний механізм електронних кримінальних процесуальних процедур, що можуть бути впроваджені в Україні: 1) цифровий обмін структурованою та неструктурованою інформацією між розрізненими електронними системами органів кримінальної юстиції, що забезпечить зв'язок «дослідче провадження – досудове розслідування – судове провадження – виконавче провадження» в електронному форматі; 2) доповнення ЄРДР модулем створення електронних процесуальних документів за допомогою підсистеми уніфікованих шаблонів; 3) доповнення ЄРДР «прямим» переміщенням електронної інформації; 4) електронний процесуальний діалог між спеціалізованими суб'єктами кримінального провадження; 5) вдосконалення контрольних функцій ЄРДР шляхом впровадження превентивного електронного процесуального контролю, що допускає лише вчинення дій чи прийняття рішень, передбачених кримінальним процесуальним законом.

У результаті вивчення практики функціонування електронного кримінального провадження Чеської Республіки E-Case Management System в Україні пропонується запровадити: 1) автоматичне повідомлення в ЄРДР прокурора про початок досудового розслідування; 2) електронну процесуальну взаємодію між слідчим та прокурором в рамках ЄРДР: вказівки та інформацію про їх виконання, запити, погодження процесуальних рішень тощо; 3) формування електронних процесуальних документів у ЄРДР на основі підсистеми уніфікованих формулярів (шаблонів); 4) ведення в ЄРДР електронного кримінального провадження, тотожного паперовому, а в перспективі – перехід

виключно до електронного формату; 5) електронну процесуальну взаємодію органів досудового розслідування з іншими суб'єктами кримінального провадження за аналогією з data box; 6) створення інтеропераційних систем між електронним сегментом кримінального провадження та державними реєстрами і базами даних.

Доцільним є об'єднання в Україні електронних ресурсів МОУ та ДПСУ з електронними системами органів кримінальної юстиції згідно з досвідом електронного сегмента кримінального провадження Угорщини.

3. Електронна складова кримінальної процесуальної діяльності у пострадянських державах є неоднорідною: Російська Федерація використовує електронні документи як докази, застосовує відеоконференцзв'язок під час провадження; Грузія використовує електронні докази, інноваційну процедуру проведення НС(Р)Д та процесуальну процедуру отримання відповідної санкції; Вірменія електронні процесуальні документи використовує як докази; у Таджикистані електронна складова кримінального процесу перебуває на етапі формування; Республіка Білорусь використовує систему відеоконференцзв'язку; Молдова – електронні докази та автоматизовану інформаційну програму управління справами; Казахстан є досить розвиненим у цьому напрямі, що виявляється у визначенні електронних документів як доказів та електронних процесуальних документів, використанні відеоконференцзв'язку, а також функціонуванні ЄРДР, введеного на основі вивчення досвіду України, що має процесуальну природу; у Киргизстані діє найбільш розвинена серед попередньо аналізованих пострадянських держав електронна процесуальна система – Єдиний реєстр злочинів і проступків (аналог вітчизняного ЄРДР), що відображено як у понятійному апараті, так і в процедурах використання цифрових носіїв як речових доказів, електронних документів, аудіо-, відеофіксації судового засідання, здійснення процесуальних дій у режимі відеоконференції, окрім того функціонують державний реєстр адвокатів (аналог вітчизняного ЄРАУ), інформаційна автоматизована система, що здійснює розподіл справ між суддями (аналог вітчизняного АСДС).

РОЗДІЛ 5

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ

5.1. Інтеграція кримінальної процесуальної діяльності в електронне інформаційне поле

Досудове розслідування пройшло складний та тривалий процес становлення. Відповідно до рівня економічного й науково-технічного розвитку та вимог часу вдосконалювалися нормативна база, структура процесу, система контролю, фіксація й зберігання матеріалів розслідування та доступу до них.

Сьогодні існує об'єктивна тенденція нового витка еволюції цивілізації, пов'язаного з появою нових інформаційних та телекомунікаційних технологій. Електронні машини, комп'ютерні програми, електронне спілкування проникли в усі сфери життя суспільства. Звичні речі, такі як купівля їжі чи одягу, пошук роботи, замовлення послуг, здійснюються через електронні засоби зв'язку (Інтернет). Електронні мережі, подібно до нейронів, пронизали сучасний світ, утворивши нову нервову систему нашої планети [417, с. 127].

Зростання ролі інформаційно-комунікаційної інфраструктури в системі суспільного виробництва обґрунтоване очевидним позитивним досвідом її використання. *Інформаційно-комунікаційні системи* прискорюють прийняття організаційно-економічних рішень та динамізують виробничі процеси, створюючи нові можливості контролю комунікацій не лише з боку відправника, а й отримувача інформації. Така інтенсифікація обумовлюється перш за все усуненням проміжних ланок між суб'єктами. Зв'язок відіграє дедалі значущішу роль, забезпечуючи інформаційні потоки між географічно віддаленими суб'єктами та рознесеними у часі процесами. Відстань і час більше не обмежують доступ до інформації – стратегічного ресурсу суспільства, який визначає рівень розвитку держави, його економічний потенціал [281, с. 7].

Кримінальний процесуальний закон 2012 року наповнений ефективними новелами, серед яких є низка актуальних технологічних рішень щодо здійснення електронних процесуальних процедур та їх інноваційної фіксації, зокрема введення електронного сегмента досудового розслідування. Таким чином, сформовано інформаційно-соціальне середовище, в якому електронні системи, що працюють як підсилювачі людського інтелекту, забезпечують ефективне виконання завдань кримінального провадження. Наразі необхідно визначити напрямок подальшого реформування кримінального процесу відповідно до рівня розвитку інформаційних технологій, адже протягом останніх років більшість сфер діяльності держави здійснили значний еволюційний стрибок. У рамках реалізації ідей електронної демократії та електронного врядування традиційні управлінські процедури поступово трансформуються в електронний формат, оминаючи часові обмеження та паперові носії.

Державна система електронних звернень (<http://z.gov.ua/>); електронні петиції (<https://petition.president.gov.ua/>; <https://itd.rada.gov.ua/petitions/>); «Електронний парламент» [305, с. 1]; інструменти «Е-урядування»; кабінет електронних сервісів Міністерства юстиції України (<https://kap.minjust.gov.ua/>); портал державних послуг <https://igov.org.ua/>; Єдиний державний портал адміністративних послуг; послуги електронного цифрового підпису; відкриття інформації про власників земель по всій території України [38, с. 1] та реєстру власників автомобілів [208, с. 1]; інтерактивний веб-портал <http://e-data.gov.ua/> Міністерства фінансів для оприлюднення інформації про використання публічних коштів [478, с. 1]; публічна кадастрова карта України [254, с. 1]; каталог об'єктів приватизації/оренди; забезпечений доступ до публічної інформації до п'яти реєстрів та баз даних (Єдиний реєстр об'єктів державної власності, Реєстр корпоративних прав держави у статутних капіталах господарських товариств, Реєстр концесійних договорів, Реєстр договорів (угод) про організацію продажу, Реєстр організаторів аукціонів з відчуження майна, Перелік потенційних об'єктів оренди державного майна, Державний реєстр оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності) у формі відкритих даних [242, с. 1]; система електронних

держзакупівель ProZorro [46, с. 1]; реєстри Міністерства юстиції України, яке забезпечує їх функціонування; інтернет-портал судової влади (<http://court.gov.ua/sudytax/>); ID-паспорти [136, с. 1] тощо ілюструють загальну тенденцію до автоматизації інформаційної взаємодії між органами державної влади та місцевого самоврядування, а також між ними та громадянами і суб'єктами господарювання.

Враховуючи викладене, *перехід до повної електронної моделі кримінального провадження є питанням часу*. Зрештою, кримінальна юстиція електронного формату є невід'ємною складовою електронної демократії.

Варто наголосити, що введення в кримінальне провадження електронного сегмента не є ноу-хау автора. Це викликано нагальною потребою сьогодення та є не стільки інноваційною пропозицією, скільки перенесенням на кримінальний процес перевіреного і дієвого досвіду підвищення ефективності, відкритості та прозорості діяльності економічних систем і електронного урядування через впровадження електронних інформаційних програм. У деяких державах вже сьогодні матеріали досудового розслідування повністю чи частково фіксуються в електронному вигляді на CD-носіях (Канада), USB-флеш-картах (Росія) чи планшетних комп'ютерах (Англія та Уельс). При цьому зарубіжні процесуалісти на шляху введення в кримінальне провадження електронних елементів зіткнулися з низкою перешкод, як-от: затратний процес інформатизації органів кримінальної юстиції, питання надійної автентифікації учасників провадження, посвідчення процесуальних документів, встановлення режиму й рівнів доступу до матеріалів розслідування та усунення ризиків їх несанкціонованого редагування чи розголошення. У вітчизняних реаліях ці проблеми є, або ж уже вирішені запровадженням електронного сегмента досудового розслідування – ЄРДР, або їх можливо усунути шляхом модернізації існуючої електронної системи [417, с. 128].

Більше того, КПК України вже сьогодні *частково запроваджує електронне провадження*. Введення лише одного програмного продукту – Твору – автоматизує обробку баз даних ЄРДР, замінюючи собою всі наглядові та

контрольні відділи органів досудового розслідування і прокуратури. Вказаний програмний продукт, по-перше, не потребує жодних додаткових змін в електронній системі, по-друге, розроблений та успішно протестований і вже сьогодні може бути введений в роботу органів прокуратури, що збереже значні матеріальні ресурси. Таким чином, перехід до електронного досудового розслідування економічно та функціонально найбільш ефективно реалізувати, взявши ЄРДР за «єдину точку».

Значна кількість паперових матеріалів кримінального провадження була і залишається негативним фактором, що перешкоджає мобільності процесу. Окрім того, протягом останніх років спостерігається стійка тенденція до збільшення кількості кримінальних проваджень у результаті реформи інституту початку досудового розслідування. При цьому зворотний бік медалі – оформлення процесу – залишився незмінним, унаслідок чого поряд з інноваційною формою фіксації зберігся весь комплекс паперових документів.

Однак необґрунтовані значні витрати часу на складання та форматування процесуальних та пов'язаних з ними внутрішньовідомчих документів відповідно до формальних вимог, суттєві витрати матеріальних ресурсів на друк кримінальних та наглядових проваджень, залучення матеріальних ресурсів та персоналу для численного пересилання паперових документів між відомствами, витрати на обслуговування величезних архівів – лише вершина айсберга проблем кримінальної юстиції, викликаних неефективною системою роботи з інформацією в сучасних умовах. Збільшення кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень продовжуватиметься і без зміни паперової частини фіксації провадження призведе до неможливості її здійснення.

Результати опитування показують, що 12% респондентів (10,8% слідчих, 14% прокурорів, 6,6% адвокатів та 16,4% суддів (слідчих суддів)) оцінюють ризик втрати даних при існуючому паперовому оформленні кримінальної процесуальної діяльності як низький, 24,4% – як середній (21,1% слідчих, 33,8% прокурорів, 23,2% адвокатів та 19,6% суддів (слідчих суддів)), 58% – як високий (60,8% слідчих, 49,8% прокурорів, 63% адвокатів та 58,2% суддів (слідчих

суддів)), а 5,6% – як дуже високий (7,3% слідчих, 2,4% прокурорів, 7,2% адвокатів та 5,8% суддів (слідчих суддів)) (додатки Е, Є, Ж, З).

У свою чергу, при переході на повне електронне оформлення кримінальної процесуальної діяльності такий ризик суттєво зменшується, зокрема дуже низьким його визначають 62,3% опитаних (82,5% слідчих, 73,9% прокурорів, 6,6% адвокатів та 86,2% суддів (слідчих суддів)), низьким – 25,4% (12,4% слідчих, 17,9% прокурорів, 60,2% адвокатів та 11,1% суддів (слідчих суддів)), середнім – 9% (5,1% слідчих, 8,2% прокурорів, 19,9% адвокатів та 2,7% суддів (слідчих суддів)), високим – 3,3% (0% слідчих, 0% прокурорів, 13,3% адвокатів та 0% суддів (слідчих суддів)) (додатки Е, Є, Ж, З).

Сучасні тенденції розвитку суспільства ілюструють необхідність реформування кримінальної процесуальної діяльності в напрямку розвитку його інноваційної складової, однак законотворчий процес не встигає за розвитком технологій [281, с. 67].

Згідно з опитуванням 57,7% слідчих, 61,8% прокурорів, 63% адвокатів та 66,7% суддів (слідчих суддів) вважають, що теоретичні основи електронного досудового розслідування розроблені недостатньо (додатки Е, Ж, З).

З урахуванням викладеного главу 2 КПК України необхідно доповнити засадами «пріоритету офіційного електронного процесуального документа» та «відкритості електронного провадження», закріпивши їх у п. 23 та 24 ч. 1 ст. 7 і ст. 29-1 та 29-2 цього Кодексу (додаток Д). Зазначеними новелами буде закладено основу для посилення і розширення електронного сегмента кримінального провадження та забезпечено його ефективне функціонування у разі нерегулювання чи неоднозначного регулювання питання кримінального провадження через призму ч. 6 ст. 9 КПК України [406, с. 97-99].

Для завершення існуючого перехідного етапу кримінального процесу та подальшої еволюції досудового розслідування необхідно врегулювати в КПК України процесуальний статус ЄРДР, а саме: його визначення пріоритетним процесуальним документом кримінального провадження електронного формату. Тобто надання електронним даним ЄРДР первинного значення – настання

юридичного факту повністю залежатиме від внесення відомостей до електронної системи. При цьому паперовий процесуальний документ буде автоматично формуватися електронною системою на основі внесених до ЄРДР даних і матиме похідне значення. Це відкриє шлях для переходу до електронної форми ведення досудового розслідування («електронного досудового розслідування»), основну ідею якої розглянемо нижче.

Так, **електронне кримінальне провадження** – режим кримінальної процесуальної діяльності, заснований на композиційних алгоритмах автоматизованих кримінальних процесуальних процедур, здійснюваний суб'єктами в електронному форматі та зафіксований в офіційному електронному процесуальному документі. Це визначення необхідно закріпити в ст. 3 КПК України.

Електронне кримінальне провадження – заміна нині існуючої процесуальної форми провадження. При цьому введення електронного режиму не потребує системних змін до КПК, адже недоцільно щоразу кардинально змінювати кримінальний процесуальний закон відповідно до рівня розвитку технологій. На нашу думку, необхідним є прийняття нового або розширення чинного законодавства про електронні документи та електронний документообіг із вдосконаленням поняття електронного документа, об'єднанням процесуальних рішень та процесуальних дій в електронному сегменті кримінального провадження. Для застосування електронної кримінальної процесуальної процедури потрібні, перш за все, усвідомлення та прийняття такої ідеї самими суб'єктами кримінального провадження та використання вже сьогодні існуючих електронних складових. Вказана модель вдосконалення кримінальної юстиції застосовується в Чеській Республіці, де ілюструє позитивні результати.

У випадку фіксації даних в електронному форматі в інформаційній системі досудове розслідування здійснюватиметься навіть у разі втрати матеріалів, що є особливо актуальним у сучасних умовах. Так, збройний конфлікт в окремих районах Донецької та Луганської областей унеможливив проведення досудового розслідування у близько 30 тисячах кримінальних проваджень [15, с. 1]. Відомості

про злочини за цими провадженнями внесено до ЄРДР, що суттєво сприяло відновленню даних, однак матеріали провадження залишено на непідконтрольній Україні території, що перешкоджає їх ефективному розслідуванню.

Згідно з опитуванням, *більше половини респондентів (56,2% слідчих, 51,3% прокурорів, 56,9% адвокатів та 58,2% суддів (слідчих суддів)) втрачали процесуальну інформацію, що зберігалася в паперовому форматі. При цьому жоден слідчий чи прокурор не відзначили про втрату даних, які зберігались у ЄРДР та АРМОР, так само судді (слідчі судді) вказують на відсутність випадків втрати даних, що зберігались в ЄДРСР та електронних інформаційних системах суду. У свою чергу, 10,5% адвокатів зазначають, що втрачали процесуальну інформацію, яка зберігалася в електронному форматі, однак тут варто зауважити про відсутність у них спеціалізованої електронної системи централізованого зберігання процесуальних даних на кшталт ЄРДР, АРМОР, ЄДРСР (додатки Е, Є, Ж, З).*

Електронний формат документа суттєво спрощує та динамізує документообіг – рух документів в організації з моменту їх одержання або створення до завершення виконання або відправлення. Механізм документообігу має декілька стадій: створення документа, його транспортування (передача), впорядковане зберігання і відтворення (або інше застосування). Не всі стадії документообігу автоматизуються однаково легко, найпростіше вказана процедура відтворює документи. Це відбулося із впровадженням друкувальних пристроїв, що підключаються до персональних комп'ютерів. Системи управління базами даних і файлові системи персональних комп'ютерів забезпечили автоматизацію зберігання документів і керування доступом до них. Основним засобом автоматизації транспортування стали мережеві комп'ютерні служби. Справжній переворот в автоматизації діловодства та створенні глобальних систем обміну даними відбувся з появою мережі Інтернет. Найважче автоматизувати процеси початкової стадії документообігу – створення документів, вони далекі від остаточної автоматизації. Пояснюється це просто: чим більшою є творча складова того чи іншого процесу, тим важче його автоматизувати. Водночас чим

складніший інформаційний процес, тим вища ефективність від його автоматизації, хоч би й часткової [281, с. 20-21].

Це питання є одним із найбільш гострих для суб'єктів сторони обвинувачення, адже процес формування матеріалів кримінального провадження здійснюється за визначеним кримінальним процесуальним законодавством та практикою алгоритмом. Так, під час досудового розслідування стороною обвинувачення може бути створено вичерпний перелік процесуальних документів, які є обов'язковими для кожного провадження. При цьому оформлення деяких з них, зокрема постанови про призначення прокурора, доручення про проведення досудового розслідування, повідомлення про завершення досудового розслідування тощо, формується за однотипними шаблонами.

За результатами опитування, 73,7% слідчих, 62,8% прокурорів, 79,6% адвокатів та 83,1% суддів (слідчих суддів) вважають, що практичні основи електронного досудового розслідування розроблені ще недостатньо (додатки Е, Є, Ж, З).

Також слід вказати на відсутність у КПК України вимог до паперових носіїв інформації, що має наслідком відсутність їх уніфікованої форми. Порівняльний аналіз процесуальних документів ілюструє сформовані практикою відмінності їх структурного оформлення та інформаційного навантаження в різних областях та навіть районах. Тому основними завданнями є максимальна автоматизація створення документів, уніфікація їх форми, пристосування до опрацювання електронною інформаційною системою та пересилання глобальною або внутрішньовідомчою, міжвідомчою мережами. Сьогодні вказане вже реалізовано в ЄРДР, однак лише на стадії початку досудового розслідування. Витяг з ЄРДР, яким замінено постанову про порушення кримінальної справи – електронний процесуальний документ, згенерований ЄРДР в автоматичному режимі на основі внесених відповідною службовою особою даних та посвідчений електронним цифровим підписом, паперовим виразом якого є роздруківка з електронної системи, що має похідне значення. Такий формат процесуального оформлення

початку досудового розслідування повністю себе виправдав та є ефективною моделлю для застосування щодо інших кримінальних процесуальних процедур. На відміну від паперового оформлення рішення згідно з КПК 1960 року, наразі створено електронний процес, позбавлений «людського фактора», що унеможливує прийняття такого рішення «заднім числом», зміну чи приховання відомостей про початок досудового розслідування навіть у разі втрати, знищення матеріалів провадження [417, с. 129].

Результати опитування свідчать, що 63% спеціалізованих суб'єктів кримінального процесу (61,8% слідчих, 67,6% прокурорів, 63% адвокатів та 58,2% суддів (слідчих суддів)) позитивно ставляться до переходу на повне електронне оформлення кримінальної процесуальної діяльності (додатки Е, Є, Ж, З).

Перехід процесуального діалогу в електронну форму в повному обсязі: протоколи (глава 5 КПК України), повідомлення (глава 6 КПК України), виклики (ст. 133-137 КПК України), постанови (ст. 110, 169, 216, 218, 220, 232, 239, 241, 251, 268, 269, 272, 280-282, 284, 295 КПК України), повідомлення про підозру (глава 22 КПК України), обвинувальний акт (ст. 290-293 КПК України) та ін. – сприятиме: зменшенню строків підготовки й виконання документів та кількості рутинних операцій; прискоренню руху документів та їх своєчасному розгляду; забезпеченню ефективного контролю виконання завдань і прийняття рішень; підвищенню ефективності роботи як окремих посадових осіб, так і органу в цілому; зниженню витрат на розмноження, передачу і збереження безлічі копій паперових документів; забезпеченню прозорості та оперативної взаємодії учасників досудового розслідування; створенню інструментів контролю; істотній економії часу та коштів тощо [417, с. 129].

Автоматизація створення процесуальних документів під час досудового провадження має на увазі його автоматичне формування на основі внесених уповноваженою службовою особою даних та посвідчення ЕЦП автора, а за потреби – погодження керівником або підписання (ЕЦП, ID-посвідченням чи ID-паспортом) учасниками процесуальної дії.

Переведення паперових діалогів в електронні пропонується реалізувати

шляхом створення в ЄРДР функції формування електронного документа шляхом автоматичного заповнення полів ЄРДР підсистеми уніфікованих шаблонів процесуальних документів, що працюватиме за таким алгоритмом. Користувач авторизується в електронній системі, в особистому віртуальному кабінеті обирає потрібне провадження, у вкладці створення – вид документа, після чого з'являються електронні цифрові контури, що необхідно заповнити. Базова частина даних, зокрема відомості про посадову особу та державний орган, місце, дату та час створення, номер провадження тощо, фіксуються автоматично й не підлягають корегуванню. Автор вносить відомості, обираючи з-поміж альтернативних варіантів, що наявні в каталогах електронної системи, або заповнюючи графі оригінальним текстом, після чого накладає ЕЦП. Повноту заповнення даних, логічну й арифметичну узгодженість між ними контролюватиме автоматизована система, яка не формуватиме остаточний документ до внесення узгоджених відомостей. Документ зберігається й виводиться на екран для перегляду чи друку. Передбачається встановлення визначених КПК України обмежень (превентивного процесуального контролю) щодо вчинення процесуальних дій залежно від стадії провадження та наявності процесуальних підстав. За описаною моделлю ЄРДР у хронологічному порядку формуватиме електронний файл кримінального провадження, що буде мобільним, зручним для перегляду та захищеним від вилучення чи фальсифікації [417, с. 129].

Електронний документообіг являє собою сукупність процесів створення, оброблення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та у разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів [281, с. 24].

Організація електронного документообігу передбачає залучення до електронної системи спеціалізованих суб'єктів кримінального провадження за трьома основними напрямками: 1) надання електронних цифрових ключів доступу до ЄРДР адвокатам, слідчим суддям, іншим учасникам кримінального провадження, при розгляді справи по суті – суддям; 2) створення підсистеми

«Особистий віртуальний кабінет» для розмежування доступу користувачів до інформації в електронній системі та налаштування низки спеціальних функцій управління підлеглими і оцінки роботи тощо; 3) інтеграція електронних систем (баз даних, реєстрів) спеціалізованих суб'єктів кримінального провадження в ЄРДР зі встановленням інтеропераційних систем обміну даними в режимі онлайн. Зазначене створить передумови для налагодження професійного процесуального діалогу учасників кримінального провадження у форматі «електронного досудового розслідування».

Ефективне керування електронними документами потребує створення СЕД – організаційно-технічної системи, яка забезпечує процес створення, керування доступом і розповсюдження електронних документів у електронній системі, а також контроль над потоками документів в організації [281, с. 25].

Запроваджена в рамках ЄРДР та пов'язаних електронних систем СЕД повинна: охоплювати весь цикл діловодства – від постановки завдання на створення документа до його списання в архів; забезпечувати централізоване збереження документів у будь-яких форматах, зокрема складних композиційних документів у форматі «електронного кримінального провадження»; поєднувати розрізнені потоки документів територіально віддалених органів у єдину систему і забезпечувати гнучке керування ними як за допомогою чіткого визначення маршрутів руху, так і шляхом вільної їх маршрутизації; автоматично відслідковувати зміни в документах, терміни їх виконання, рух, а також контролювати всі їхні версії; чітко розмежовувати доступ користувачів до різних документів залежно від їхньої компетенції, займаної посади і призначених повноважень через «Особистий віртуальний кабінет»; налаштовуватися на наявні організаційно-штатну структуру і систему діловодства органів кримінальної юстиції, а також інтегруватися з існуючими корпоративними системами інтегрованих електронних систем, реєстрами, базами даних [281, с. 25-26].

За допомогою СЕД процес створення електронних документів в ЄРДР буде доповнено низкою важливих функцій. Зокрема, це колективна розробка клопотання до слідчого судді про проведення слідчих (розшукових) дій (ст. 233,

234, ч. 5 ст. 240 КПК України), негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 260-264, 268-270, 274 КПК України), тексту повідомлення про підозру (ст. 277 КПК України) чи обвинувального акта (ст. 291 КПК України) процесуальним колективом сторони обвинувачення, погодження вказаних документів та підписання в електронній системі без потреби друку та пересилання його версій; погодження керівником органу прокуратури продовження строку досудового розслідування (ст.ст. 294-297 КПК України), погодження зміни обвинувачення, висунення нового обвинувачення, відмови від підтримання державного обвинувачення та початку провадження щодо юридичної особи під час судового розгляду (ст. 341 КПК України) тощо в електронному форматі. Наприклад, слідчий створюватиме документ зі статусом «проект» і пересилатиме процесуальному керівнику для внесення пропозицій чи погодження, прокурор за потреби вноситиме корективи, після чого документ отримуватиме статус «остаточний проект» й буде запропонований для ознайомлення групі прокурорів (за наявності) та підписання. Лише після підписання автоматизована система формуватиме остаточний електронний документ та «підшиватиме» його до електронного кримінального провадження в ЄРДР, за потреби – пересилатиме іншим суб'єктам (адвокату, слідчому судді, судді).

Також необхідною є система інформування про нові надходження, адже доступ до створених (підписаних) файлів провадження з'являтиметься в особистому віртуальному кабінеті користувача автоматично (відповідно до процесуальних повноважень). З огляду на це слід реалізувати модель «електронної пошти» для повідомлення про нові документи, систему міток (наприклад, «переглянуто», «погоджено», «відмовлено», «на доопрацюванні», «виконано» тощо) для визначення етапу руху файлів, автоматичне підтвердження факту одержання електронного документа [417, с. 130].

Наприклад, при надсиланні стороні захисту обвинувального акта відкриття захисником відповідного файлу фіксуватиметься електронною системою як факт одержання документа (в разі невідкриття відповідного файлу протягом десяти днів сторона захисту вважатиметься ознайомленою), про що система повідомляє

сторону обвинувачення.

Зазначена ідея знаходить значну підтримку (67%) серед спеціалізованих суб'єктів кримінального процесу. Зокрема, 80,9% слідчих, 81,6% прокурорів, 30,4% адвокатів та 75,1% суддів (слідчих суддів) вважають, що електронний формат (відкриття матеріалів іншій стороні вважається виконаним належним чином після електронного відправлення) спростить виконання вимог ст. 290 КПК України (додатки Е, Є, Ж, З).

Аналогічно, в електронний формат пропонується перевести всю процесуальну взаємодію між сторонами, що відповідатиме ч. 4 ст. 158, ч. 7 ст. 173, ч. 2 ст. 179, ч. 2 ст. 184, ч. 5 ст. 195, ч. 5 ст. 196, ч. 3 ст. 200, ст. 221, ст. 278, ст. 279, ч. 4 ст. 280, ч. 1 ст. 282, п. 2 ч. 6 ст. 284, ст. 290, ст. 29, ч. 3 ст. 295, ст. 297-5 КПК України.

Разом з тим варто наголосити, що перехід до електронного процесу *не передбачає стовідсоткової відмови від паперових носіїв*, адже в разі необхідності можливо роздруковувати витяг з ЄРДР щодо певної процесуальної дії. Окрім того, паперове оформлення провадження зберігатиметься за виявлення ознак кримінального правопорушення на морському чи річковому судні, що перебуває за межами України, у разі неможливості реєстрації або в інших випадках відсутності доступу до ЄРДР.

Ще одним позитивним аспектом електронного кримінального провадження є збільшення кількісних та якісних параметрів відомостей у згенерованих базах даних ЄРДР, що суттєво посилить процесуальні позиції суб'єктів контролю (керівник органу досудового розслідування, керівник прокуратури, процесуальний керівник, при розширенні даних алгоритмів на судовий контроль – слідчий суддя), надавши ефективний інструмент реалізації визначених КПК України повноважень.

Практика свідчить про численні порушення кримінального процесуального законодавства під час досудового провадження, що можуть бути усунені за допомогою вдосконалення ЄРДР. Основними напрямками технічних змін, що необхідно запровадити в Реєстрі, є: обмеження прийняття процесуальних рішень,

що суперечать КПК України, забезпечення обов'язкового заповнення визначених полів стосовно певних категорій злочинів, надання доступу до заповнення визначених полів щодо встановленого кола злочинів, повідомлення користувача про закінчення терміну вчинення процесуальних дій або прийняття процесуальних рішень за допомогою «червоної лінії».

Сьогодні в цьому напрямку вже досягнуто позитивних напрацювань. Так, на початку роботи ЄРДР допускав подвійну реєстрацію матеріалу окремо на підставі заяви та рапорту. Зазначена прогалина активно використовувалась оперативними підрозділами для штучного збільшення показників виявлених злочинів. З метою її усунення *автором дослідження спрямовано технічне завдання, яким унеможливлено подвійну реєстрацію* (додаток І, рис. 1, 2). Разом з тим залишилась інша проблема: замість реєстрації заяви конкретної особи складається рапорт, який і реєструється в електронній системі та, відповідно, обліковується не як звернення, а як виявлення злочину певним правоохоронним органом, що порушує права заявника, передбачені ст. 60 КПК України, насамперед на отримання документа, який підтверджує прийняття і реєстрацію заяви [374, с. 102].

Вказану прогалину ЄРДР може бути вирішено шляхом запровадження автоматичного електронного зіставлення фабули провадження та підстави початку досудового провадження з автоматичним блокуванням можливості реєстрації рапорту як підстави початку досудового провадження. Так, за допомогою Твору можливо автоматично отримати згенеровані дані про реєстрацію правопорушень за рапортами у вигляді зведеної таблиці з числовими даними (додаток М, рис. 6) або розширеної детальної таблиці за обраними критеріями або категоріями з номерами конкретних кримінальних проваджень та фабулами, наприклад, це реєстрація за рапортами (додаток М, рис. 7). Тобто, за допомогою ЄРДР можливо забезпечити процесуальні електронно-контрольні заходи для недопущення вказаних порушень замість їх виправлення (превентивний електронний процесуальний контроль).

Відповідно до ч. 1 ст. 37 КПК України прокурор, група прокурорів, що

здійснюватимуть повноваження процесуального керівника у конкретному кримінальному провадженні, визначається керівником відповідного органу прокуратури після початку досудового розслідування. Водночас станом на 1 вересня 2016 року в порушення пп. 2 п. 3.1 розділу 3 Положення щодо негайного призначення процесуального керівника у справі в 1018 кримінальних провадженнях, зареєстрованих у січні – серпні 2016 року, керівниками прокуратур не виконано вказаної вимоги [358].

Зазначене процесуальне порушення також можливо викоренити за допомогою електронного процесуального контролю з використанням бази ЄРДР шляхом електронного повідомлення («червона лінія») про непризначення процесуальних керівників у конкретних кримінальних провадженнях, відповідної службової особи при вході до ЄРДР [374, с. 103].

«Червона лінія» – підсвічування комірки, рядка, стовпчика, блоку (усієї вертикалі) електронної системи червоним кольором для оповіщення про порушення або загрозу порушення процесуального порядку ведення кримінального провадження з приміткою про вид порушення. Зникає виключно з моменту виконання процесуальних дій, строк яких добігає кінця, ліквідації виявленого системою незбігу чи порушення. Підсвічування всієї вертикалі забезпечить стовідсоткове сповіщення користувача (відобразатиметься на верхній панелі при роботі з будь-якою підсистемою ЄРДР) та швидкий пошук (перейти «за червоною лінією»). Таким чином, слідчий, прокурор зможе оперативно усунути або не допустити порушення процесуальної процедури, забезпечивши дотримання вимог КПК України. В разі ігнорування «червоної лінії» про порушення повідомлятиметься суб'єкт процесуального контролю (нагляду) вищого рівня.

Іншою проблемою кримінального процесуального закону, а відповідно й ЄРДР, є неможливість зупинення кримінального провадження, коли не встановлено особу, яка вчинила злочин, як це було передбачено п. 3 ст. 206 КПК 1960 року. Відсутність такого рішення призводить до щомісячного збільшення навантаження на процесуальних керівників та зменшення відсотка розкриття

злочинів, оскільки у формулі розкриття злочинності, передбаченій розділом 7 Положення, «бере участь» залишок кримінальних проваджень [374, с. 103].

Вирішити цю проблему можливо шляхом внесення до ЄРДР додаткової примітки про «виконання всіх можливих слідчих дій за відсутності підозрюваного». Така примітка не зупинятиме процесуальних строків розслідування, але й відповідне провадження не «братиме участі» у формулі розрахунку розкриття злочинів та підрахунку навантаження на процесуального керівника та слідчого. Примітка зніматиметься або «вручну» за рішенням процесуального керівника чи слідчого, або автоматично при заповненні будь-яких даних в ЄРДР у конкретному провадженні. Окрім того, такий розв'язок сприятиме законному прийняттю рішень про закриття кримінальних проваджень замість прийняття таких рішень заради збільшення відсотка розкриття злочинів, без законних на те підстав [374, с. 103]. Таким чином буде усунуто облікову (статистичну) складову з процесу прийняття рішення про закриття кримінального провадження, надавши слідчому можливість прийняття відповідного рішення виключно за фактичними обставинами провадження, що забезпечить права учасників процесу.

Під час прийняття рішення про зупинення досудового розслідування в порушення вимог ст. 280 КПК України електронною системою допускалося зупинення кримінальних проваджень без повідомлення особи про підозру. Так, протягом 2013 року виявлено 2269 таких фактів, протягом 2014 року – 825 [358]. У 2015 році автор вказував на цю проблему та **можливість її усунення шляхом «відмови» системи в реєстрації такого рішення за відсутності в ЄРДР даних про підозру** [374, с. 103]. Сьогодні за допомогою такого технічного вдосконалення Реєстру вказану проблему усунуто.

Іншим можливим шляхом вдосконалення ЄРДР є **електронне завчасне повідомлення («червона лінія») процесуального керівника та слідчого про завершення строків досудового розслідування**. Протягом 2016 року в майже 200 правопорушеннях, за даними ЄРДР, не продовжено строки досудового розслідування понад 2 місяці після повідомлення особі про підозру (ст. 294 КПК

України, абз. 6 п. 1 глави 3 розділу III Положення) [358]. За наведеним правопорушенням за допомогою Твору можливо згенерувати зведені таблиці з числовими даними (аналіз даних на всій території України) (додаток М, рис. 9) або розширені детальні таблиці за областями з номерами конкретних кримінальних проваджень та фабулами (додаток М, рис. 10). Так, «червона лінія» стане превентивним інструментом забезпечення слідчим, прокурором належної правової процедури, а алгоритми Твору щодо комплексного аналізу даних – додатковим електронним правореалізаційним засобом для суб'єкта процесуального контролю вищого рівня (керівника органу досудового розслідування, керівника прокуратури).

Ще однією прогалиною є можливість реєстрації в ЄРДР майнових злочинів без зазначення суми встановлених збитків, чим користуються слідчі органи під час досудового розслідування з метою завищення відсотка відшкодування завданої злочином шкоди, який визначається відповідно до абзаців 1-6 п. 8 глави 4 розділу II Положення [374, с. 103].

Такий недолік можливо усунути шляхом електронного забезпечення обов'язкового заповнення відповідного поля у майнових злочинах, без реєстрації якого ЄРДР не «приймає» злочин [374, с. 103].

Зокрема, необхідно внести зміни до порядку ведення ЄРДР щодо забезпечення технічними засобами обов'язкового заповнення відповідного поля при реєстрації в ЄРДР злочинів, передбачених ст. 175-177, 185-198, 206-2, 212, 218-1, 219, 222, 223-1, 224, 229, 232-2, 233, 289 КК України, а також визначити контроль логічних рівностей між фабулою та встановленими збитками, заборонити встановлення показників відшкодованих збитків, вищих за встановлені, або без таких.

У правоохоронній системі України досі існує створений за часу дії попереднього КПК показник виявлення злочинів у пріоритетних напрямках економіки, до якого, зокрема, віднесено і виявлення злочинів у земельній сфері [374, с. 103].

Так, *Дарницьким управлінням поліції ГУНП у м. Києві зареєстровано*

кримінальне провадження за ч. 1 ст. 115 КК України за фактом смерті М., якого виявлено без ознак насильницької смерті. Вказану подію віднесено до злочинів, пов'язаних з охороною природного середовища [358].

Запобігти реєстрації таких пріоритетів можливо **шляхом надання реєстраторам повноважень із зазначення відповідного пріоритету лише у певній категорії злочинів** [374, с. 103] (додаток I, рис. 9, 10).

Із метою усунення вказаного недоліку, удосконалення процесуального керівництва у кримінальному провадженні, а також забезпечення ефективного використання функцій ЄРДР в рамках наглядової діяльності доцільно вирішити питання про внесення змін до порядку ведення ЄРДР щодо обмеження повноважень реєстраторів із зазначення відповідного пріоритету лише у певній категорії злочинів – передбачених ст. 236-254 КК України.

Однією з найбільш «унікальних» можливостей ЄРДР є реєстрації незаконних угод (див. § 2.4). Попри чіткі вимоги КПК України щодо умов укладання угод електронна база даних побудована таким чином, що дає змогу вносити до ЄРДР відомості про угоди, укладені з порушенням встановлених ст. 469 вказаного Кодексу обмежень. При цьому будь-яких застережень для реєстратора із означеного приводу електронна система не «видає», що є очевидним прорахунком розробників електронного алгоритму ЄРДР [362, с. 127].

Задля усунення вказаних недоліків, а також удосконалення процесуального керівництва у кримінальному провадженні є доцільним запровадити в електронній базі даних механізм («червону лінію»), який зробив би неможливою реєстрацію процесуальних рішень, не передбачених (фактично заборонених) кримінальним процесуальним законом [362, с. 127].

Також спостерігаються численні випадки неправильної кваліфікації майнових злочинів – протягом 2016 року встановлено 1191 закрите кримінальне провадження з таким порушенням. Станом на 1 вересня 2016 року в провадженні перебувало 452 правопорушення з неправильною кваліфікацією майнових злочинів [358].

Запобігти укриттю злочинів від реєстрації шляхом «заниження» кваліфікації

можливо шляхом запровадження автоматичного аналізу фабул кримінальних проваджень за ключовими словами (додаток М, рис. 15), визначеними за допомогою семантичного методу в результаті концептуального аналізу фабул кримінальних проваджень, у яких виявлено досліджуване порушення. Так, встановлення фактів укриття грабежів (ст. 186 КК України) та розбоїв (ст. 187 КК України) за вказаним методом здійснюється з використанням таких ключових слів: «ривка», «ривком», «ривку», «відкрите», «відкритим», «відкрито», «відкритого», «забрав», «граб», «ножа», «зброї», «шкод», «вартіст», «велосипедом», «виніс», «виручку», «виявив», «відсутність», «вкрав», «гаманець», «грошима», «гроші», «грошов», «деньги», «загальною», «загальну», «збитк», «збитк», «збитків», «збиток», «золотим», «золоту», «корисливих», «корисливі», «коштами», «кошти», «коштів», «купюрами», «ланцю», «ланцю», «майн», «майна», «майно», «марки», «матеріальн», «мобільн», «мобільн*телефон», «належ», «ноутбук», «особистим», «речами», «розмірі», «розпорядившись», «розсуд», «сума», «сумі», «сумкою», «сумку», «сумму», «сумочку», «сумою», «суму», «телефон», «хрестиком», «чужого», «шкод», «вагою», «напад», «вимагали», «вирвав», «вирвала», «вихватив», «вихопили», «відібрав», «забирали», «забрав», «забрали», «заволоді», «зірвали», «розбій», «вбивством», «погрожував», «погрожували», «погрожуючи», «погрози», «погрозою», «розправою», «фізичне», «фізичного», «фізичної», «фізичною», «бійк», «болю», «здоров», «наніс», «небезпечним», «сили», «тіла», «удар», «шій», «бійк», «вдарив», «грудної», «життя», «забитою», «забоях», «завда», «заштовхнув», «здавлювали», «ЗЧМТ», «клітини», «кулаком», «легких», «нанес», «нанесен», «нанесл», «наносити», «наносячи», «насилля», «насильно», «насильств», «небезпечним», «небезпечне», «небезпечного», «неопасної», «облич», «обличч», «опасного», «перелом», «побив», «побил», «раною», «СГМ», «синця», «спричин», «телесные», «тілесн», «тканин», «тулубу», «щелеп».

Виявити факти проникнення в рамках аналізу некваліфікованих крадіжок (правопорушення, де замість ч. 3 ст. 185 КК України до ЄРДР внесено відомості за ч. 1 ст. 185 КК України) можливо за допомогою комбінацій ключових слів:

«проникл*володін», «проникл*гараж», «проникл*вхідн*двер», «проникл*кімнат», «проникл*магазин», «проникл*кабінет», «проникл*будинк», «проникл*квартир», «проникл*приміщення», «проник*територ*охороняє», «пошкодж* навісн*замк*двер», «пошкодж*серцев*замка*квартир», «підбор*ключ», «шляхом*виставлен*вікн».

Окрім того, за допомогою автоматичного аналізу фабул проваджень ми можемо виокремити правопорушення, в яких особа-правопорушник є очевидною за такими ключовими словами: «статі», «неприятних», «суперечки», «виниклих», «тещі», «доньці», «батько», «син», «сина», «брата», «брату», «систематично», «сестри», «судимий», «судимим», «взаємовідносин», «дружини», «дружиною», «неприятливіх», «неприятливіх», «співмешканки», «спільно», «хлопець», «відносинах», «дочкою», «дружині», «ім'я», «імя», «матері», «внук», «імені», «онук», «затриманий», «затримано», «змовою» та ін.

Також за наведеним алгоритмом Твір може згенерувати відомості щодо певних категорій кримінальних проваджень, як то вчинені депутатами або адвокатами, зокрема розширену детальну таблицю з номерами конкретних кримінальних проваджень та фабулами (додаток М, рис. 8).

Однак для контролю кваліфікації під час досудового розслідування або перед направленням провадження до суду необхідний системний аналіз усіх процесуальних документів за багатьма показниками, що можливо запровадити лише при переведенні процесуальних документів у структуровану інформацію електронного формату.

Запобігти реєстрації завищення встановлених збитків, завищення відшкодованих збитків, укриття встановлених та виставлення лише відшкодованих (нарощування відсотка відшкодованих) можливо шляхом **встановлення контролю логічних рівностей між фабулою та встановленими збитками, заборони встановлення показників відшкодованих збитків, вищих за встановлені, або без таких.**

Ще однією проблемою є неперед'явлення підозри очевидним особам зі впливом двомісячного строку розслідування. Протягом 2016 року встановлено

1202 такі порушення, що в умовах існування показникової системи роботи органів досудового розслідування свідчить або про надмірне навантаження слідчих та процесуальних керівників, у зв'язку з чим такі провадження залишаються поза увагою, або про потенційні корупційні ризики.

Наведеними прикладами запропонована лише незначна частина можливостей превентивного електронного процесуального контролю, спрямованого на запобігання порушенню, а не усунення юридичного факту, що відбувся. При цьому зазначені заходи можливі без людського, у тому числі суб'єктивного, фактора.

Також ЄРДР потребує вдосконалення технічних можливостей у сфері виявлення процесуальних порушень за допомогою автоматичної обробки інформації, візуалізації даних ЄРДР та автоматизації відомчого і позавідомчого (наступного, «вертикального») процесуального контролю.

Розглядаючи ЄРДР як «єдину точку», навколо якої мають бути об'єднані всі електронні системи та реєстри органів кримінальної юстиції, варто вказати на об'єктивну потребу залучення до єдиного інформаційного поля інших електронних систем усіх установ та організацій, які є реєстраторами права власності фізичних та юридичних осіб або мають корисну інформацію щодо їх майнових прав, серед яких: Головний сервісний центр МВС України, Департамент державної реєстрації, Державна авіаційна служба України, Державна інспекція України з безпеки на морському та річковому транспорті, Державна служба інтелектуальної власності, Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру, ДФСУ, Державний комітет статистики України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національний банк України та банківські установи, Регістр судноплавства України та його регіональні представництва, Фонд державного майна України. Зазначене забезпечить можливість автоматичного пошуку майна, на яке може бути накладено арешт (ч. 3 ст. 170 КПК України), для забезпечення відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням (додаток О).

Сьогодні всі реєстри та бази даних ведуться в електронному форматі,

натомість обмін інформацією між ними, офіційно, – в паперовому.

Враховуючи потребу оптимізації взаємодії суб'єктів кримінального провадження між собою, а також з державними органами та установами, існує потреба створення глобального електронного діалогу та інтеграції всіх електронних систем і державних реєстрів з ЄРДР як найбільш ефективною інформаційною системою органів кримінальної юстиції, що передбачає: ліквідацію паперового документообігу та запровадження обміну даними в електронному інформаційному полі, автоматизацію частини кримінальних процесуальних процедур, запровадження системи автоматизованого процесуального контролю.

Удосконалення ЄРДР передбачає, по-перше, об'єднання електронних інформаційних систем суб'єктів сторони обвинувачення; по-друге, введення електронного документообігу та формування «електронного діалогу» між суб'єктами кримінального провадження, вдосконалення контрольних та аналітичних функцій.

У межах вказаного завдання мають бути об'єднані за допомогою інтеропераційних систем: ЄРДР (ст. 214 КПК України); внутрішньовідомчі інформаційні системи МВС та НП: АРМОП, «Факт», систем «Аргус», «Арсенал», «Оріон», «Скорпіон» тощо; інформаційні ресурси інших органів досудового розслідування; ЄРАУ (ст. 45 КПК України), Реєстр атестованих судових експертів (ст. 9 Закону України «Про судову експертизу»), ЄССА та ІАС «ОСОП», автоматизована система Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів (ст. 46 Закону України «Про прокуратуру»), елементи ЄСІС АСДС (ст. 35 КПК України), «Електронний суд» ЄДРСР; електронні системи пенітенціарної служби, реєстр виконавчих проваджень, Система електронних торгів арештованим майном, а також Єдиний реєстр військових правопорушень [424] з моменту його створення.

Наступним кроком електронної системи органів кримінальної юстиції є під'єднання до ЄРДР всіх систем електронного врядування (державних органів), загальнодержавних реєстрів та баз даних за допомогою інтеропераційних систем, що в онлайн-режимі (за аналогією з обміном даними про кримінальні

правопорушення між ЄРДР та АСДС) забезпечить швидкий, ефективний та економічно вигідний обмін інформацією, а також автоматизує виконання рішень суду в частині накладення арешту на майно. Наприклад, за потреби застосування заходів забезпечення кримінального провадження, що передбачають постановлення відповідної ухвали слідчим суддею, як арешт майна (ст. 170 КПК України), необхідно: надіслати запити для отримання даних про наявність у підозрюваного майна, підготувати та надрукувати документи, відвезти або надіслати їх до суду, отримати паперовий формат судового рішення, знову ж, доставити його до відповідного органу, «вручну» внести зміни до бази даних або реєстру. Пропонована модель електронного кримінального провадження передбачає [414, с. 50], що відповідна електронна процедура арешту майна складатиметься з 3 етапів: 1) формування клопотання слідчим, погодження його прокурором (ст. 171 КПК України) та скерування до суду в електронному форматі; 2) розгляд клопотання, вирішення питання про арешт майна (ст. 172, 173 КПК України) та постановленням відповідної ухвали; 3) автоматичне надсилання електронних копій ухвали про арешт майна особам, визначеним ч. 7 ст. 173 КПК України (слідчому, прокурору – до ЄРДР; присутнім під час оголошення ухвали – на попередньо зареєстровані офіційні електронні поштові скриньки в системі «Електронний суд»), та одночасне автоматичне внесення змін до відповідного електронного реєстру за допомогою поєднання останнього з ЄРДР інтегрованою системою.

Електронний обмін даними разом із впровадженням модулів автоматизованого аналізу й контролю даних, встановлення обсягу арештованого майна відповідно до суми завданих збитків автоматично спростить кримінальну процесуальну діяльність, суттєво зекономить часові та кадрові ресурси й скоротить строки досудового розслідування [414, с. 51].

Основними секторами, які потрібно під'єднати до електронної системи органів кримінальної юстиції, є: зв'язок (поштові послуги, оператори мобільного зв'язку), сфера транспортних послуг (авіаційні, морські, річкові, залізничні, автомобільні перевезення), банківський сектор, освітня сфера, електронні системи

контролю ДПСУ («Гарт», «Аркан»), реєстри Державної міграційної служби України, всі реєстри прав власності, «Кабінет електронних сервісів» Мін'юсту, реєстри Державного підприємства «Інформаційний центр» Мін'юсту, інші реєстри Мін'юсту, портал державних послуг iGov.org.ua, регіональні віртуальні офіси електронних адміністративних послуг (областей) тощо [414, с. 51].

За допомогою «глобального» об'єднання електронних систем державний правоохоронний апарат отримує можливість автоматичного блокування/розблокування: банківських рахунків, відчуження майна (реєстри прав власності), виїзду за кордон, розшуку осіб, які переховуються від слідства та суду, інші. При цьому важливо зазначити, що описана діяльність повинна відбуватись виключно в межах визначеної КПК України належної правової процедури, зокрема, отримання ухвали слідчого судді щодо низки заходів забезпечення кримінального провадження [414, с. 51].

Перехід до електронного процесу потребує посилення механізмів захисту інформації кримінального провадження та електронних інформаційних систем органів кримінальної юстиції.

Захист даних, захист інформації (data protection) – сукупність заходів і відповідних засобів, які забезпечують захист прав власності власників інформаційної продукції, у першу чергу – програм, баз і банків даних, від несанкціонованого доступу, використання, руйнування або завдання шкоди в будь-якій іншій формі [281, с. 68].

Центральною проблемою комп'ютерних систем є забезпечення їх безпеки. При переході до електронного провадження загроза кібератаки виходитиме мало не від кожного підозрюваного, а також злочинних угруповань, терористичних організацій та ворожих держав. Тому, на нашу думку, така електронна система має функціонувати за допомогою відокремленого і додатково захищеного оптоволоконного з'єднання (на кшталт АРМОП), кожний комп'ютер (інший гаджет) для отримання доступу має бути зареєстрований у системі, а дані – захищені посиленими засобами кодування та криптографічного захисту інформації.

За опитуваннями, 86,6% слідчих, 83,6% прокурорів, 11,1% адвокатів та 88,9% суддів (слідчих суддів) вважають, що державні (правоохоронні) органи повинні мати власний відокремлений та додатково захищений зв'язок (Інтернет) (додатки Е, Є, Ж, З).

Отже, системна інформатизація правоохоронної діяльності створює можливості для підвищення ефективності кримінального процесу шляхом переведення в електронний формат й автоматизації ряду кримінальних процесуальних процедур. Пропоновані нововведення значно спростять та пришвидшать здійснення кримінального провадження, електронний діалог зробить процесуальну взаємодію дистанційною, а сам процес – динамічним, автоматизовані процесуальні процедури усунуть суб'єктивний фактор.

5.2. Перспективи реалізації процесуальних повноважень суб'єктами кримінального провадження в сучасних умовах становлення електронної кримінальної процесуальної діяльності

Зміна моделі кримінального провадження в Україні стала частиною загальної правової реформи щодо гармонізації вітчизняного законодавства відповідно до міжнародних стандартів, що зумовило перегляд низки положень кримінального процесуального права. У КПК України поєднано досвід європейських країн, країн англосаксонської правової сім'ї й ті надбання, що на цей час мала Україна, відтак запропоновано ту модель кримінального провадження, яка найбільшою мірою відповідає не лише міжнародним стандартам у галузі кримінального судочинства, практиці Європейського суду з прав людини, а й нормам Конституції України. Загалом КПК України містить багато новацій, які змінили не лише відповідну правозастосовну практику судових органів, прокуратури та досудового розслідування, а й теоретичні основи цієї діяльності [476, с. 8].

Впроваджений чинним КПК України електронний сегмент досудового

розслідування ЄРДР обумовив істотні зміни в діяльності суб'єктів досудового розслідування. Сьогодні сторона обвинувачення є «монополістом» щодо доступу до ЄРДР, а залучення всіх суб'єктів досудового розслідування до роботи з функціоналом ЄРДР, аналогічно слідчому та прокурору, є об'єктивно неможливим. Разом з тим вирішити це питання можливо через спеціалізованих процесуальних суб'єктів – осіб, участь яких у процесі обумовлена реалізацією професійної діяльності (функцій). Ними є слідчий суддя, керівник прокуратури, прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий, слідчий суддя, адвокат, експерт.

Наведена пропозиція обґрунтовується відповідністю цієї групи суб'єктів таким критеріям, як: а) наявність вищої спеціальної освіти (юридичної, медичної та ін.), що забезпечує розуміння специфіки кримінальної юстиції (для налагодження ефективного діалогу), зокрема в силу професійної діяльності, – це суддя, слідчий, прокурор, або іншого виду діяльності, необхідного для вирішення завдань кримінального провадження, – наприклад експерт; б) можливість для організованого, системного навчання роботи з ЄРДР та повідомлення про оновлення програмних продуктів, у тому числі семінари, відомчі методичні рекомендації, інформаційні листи; в) існування ефективного механізму притягнення особи до відповідальності (кримінальної, адміністративної, дисциплінарної) в разі порушення режиму доступу до відомостей ЄРДР (розповсюдження інформації, що є таємницею слідства, втрата чи передача ЕЦК доступу тощо).

Ідея запровадження електронного формату «спілкування» в межах спеціальних суб'єктів кримінального провадження має значну підтримку: 76,8% слідчих, 79,7% прокурорів, 63% адвокатів та 71,9% суддів (слідчих суддів) (додатки Е, Є, Ж, З).

Таким чином, для налагодження професійного процесуального діалогу учасників кримінального провадження у форматі «електронного досудового розслідування» до ЄРДР необхідно залучити слідчого суддю, суддю, адвоката, експерта, інших спеціалізованих процесуальних суб'єктів, визначених КПК

України, та інших учасників кримінального провадження, а також вдосконалити діяльність суб'єктів, що вже мають доступ до ЄРДР. Електронне досудове розслідування здійснюватиметься суб'єктами кримінального провадження в особистих віртуальних кабінетах електронної системи.

Особистий віртуальний (електронний) кабінет – це персональне автоматизоване робоче місце суб'єкта кримінального провадження, що забезпечує формування, зберігання, захист, узагальнення та накопичення електронних процесуальних документів, обмін даними, суворе розмежування повноважень у системі, підтримку ролей залежно від займаної посади, протоколювання та аудит дій користувачів, чим досягається безперешкодний доступ посадової особи тільки до тих відомостей ЄРДР, що відносяться до її компетенції.

Вхід до особистого віртуального кабінету та підтвердження вчинюваних у ньому дій (підписання чи погодження документів) залежно від виду користувача здійснюватиметься за допомогою ЕЦП, ID-посвідчення чи ID-паспорта.

Залучення до електронної системи захисника (адвоката) обґрунтовується реалізацією процесуального права сторони захисту на доступ до відомостей з ЄРДР як складової матеріалів кримінального провадження.

Адвокатам як професійним спеціалізованим суб'єктами сторони захисту **необхідно надати ЕЦК доступу до ЄРДР** користувача зі спеціальними механізмами обмеження доступу до інформації відповідно до повноважень суб'єкта та етапу досудового провадження. Таким чином, буде враховано засаду змагальності (щодо рівності процесуальних прав сторін) з точки зору ЄРДР та створено підґрунтя для ведення фахового «процесуального діалогу» між сторонами провадження в електронному форматі.

У межах визначеного завдання необхідним є: а) створення нормативної основи для залучення захисника до електронного сегмента кримінального провадження шляхом внесення змін до КПК України, Положення, законів України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», «Про безоплатну правову допомогу» та ін.; б) удосконалення технічних можливостей ЄРДР: встановлення інтеграційної системи між ЄРДР та ЄРАУ; створення підсистеми «Захист» та

«Заявник» в ЄРДР; в) надання держателем ЄРДР ЕЦК доступу до ЄРДР постійного користувача.

Згідно з проведеним опитуванням, 92,8% адвокатів підтримують ідею надання адвокатам ключів доступу до ЄРДР. При цьому лише 5,6% слідчих та 7,7% прокурорів відповіли позитивно, 86,1% слідчих та 73,9% – проти, решті – важко відповісти. Щодо суддів (слідчих суддів), то 47,1% підтримують зазначену ідею, 24,8% – проти, 28,1% опитуваних важко відповісти на це питання (додатки Е, Є, Ж, З).

Керівник чи інша особа, уповноважена законом або установчими документами, працівник юридичної особи як представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження (ст. 64-1 КПК України), залучатиметься до електронного сегмента кримінального провадження за допомогою ЕЦК тимчасового користувача, що буде детально описано в цьому підрозділі надалі при характеристиці спеціаліста, перекладача.

Реалізація залучення адвоката до конкретного кримінального провадження пропонується за таким автоматизованим алгоритмом: уповноважена особа (орган) заповнює в ЄРДР електронну форму «Залучення захисника», яку погоджують: спочатку вказаний у формі адвокат (невідкладно, але не більше 24 годин), після цього – слідчий або прокурор (невідкладно, але не більше 24 годин). Система автоматично перевіряє відсутність процесуальних перешкод для здійснення захисту, зокрема й через систему ЄРАУ, фіксує даний факт та після погоджень включає адвоката до провадження, надаючи доступ до підсистеми «електронний діалог» у межах цього провадження. Доступ до інформації в кримінальному провадженні та електронних процесуальних документів надаватиметься адвокату за рішенням слідчого, прокурора в порядку ст. 221, 290 КПК України, реалізовуваних в електронному форматі: уповноважена службова особа вносить до ЄРДР дані про відкриття матеріалів (позначає, які саме файли, за потреби видаляє (замальовує) персональні дані чи інформацію з обмеженим доступом), після чого вони з'являються в електронному віртуальному кабінеті захисника.

При залученні захисника слідчим, прокурором, слідчим суддею для

проведення окремої процесуальної дії (ст. 53 КПК України): якщо особі повідомлено про підозру, підсистему «Захист» активовано, адвокат двічі поспіль не з'являється до слідчого, прокурора для проведення процесуальних дій або до слідчого судді, то Система автоматично надсилає органу (установі), уповноваженому законом на надання безоплатної правової допомоги, електронний запит про залучення адвоката, а до Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури – повідомлення про порушення адвокатом обов'язків. Далі за попереднім алгоритмом.

Після залучення адвоката-захисника всі суб'єкти, які мають відношення до електронного сегмента кримінального провадження, повідомляються про це через особистий віртуальний кабінет. Відтепер адвокат за допомогою ЕЦК здійснюватиме вхід до ЄРДР й матиме доступ до проваджень, у яких він визначений як захисник, самостійно формуватиме витяги та залучатиме до електронного сегмента інших учасників процесу.

Пропонована електронна процесуальна процедура передбачає обов'язкову участь адвоката – представника сторони захисту під час досудового розслідування, наданого безоплатно (Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 2 червня 2011 року № 3460-VI) чи залученого за власні кошти.

У рамках реалізації функції захисту адвокат може виконувати роль посередника між електронною системою та неспеціалізованими суб'єктами кримінального провадження, залучаючи до електронного сегмента поручителя (ст. 180 КПК України), заставодавця (ст. 182 КПК України). За межами реалізації функції захисту шляхом надання інших видів правової допомоги адвокат може виконувати роль спеціалізованого процесуального посередника між ЄРДР та заявником, потерпілим. Заявник отримає можливість подання заяви або повідомлення про вчинення злочину шляхом внесення даних до електронної системи (підсистема «Заявник» на рівні «Дослідче провадження»). Також варто створити систему, що надасть змогу потерпілим перевірити через адвоката-посередника хід їхньої справи, в тому числі в режимі онлайн, на кшталт алгоритму залучення захисника до електронного провадження та відкриття

матеріалів іншій стороні (ст. 290 КПК України), реалізованого в Criminal e-File, впровадженої в провінції Альберта (Канада), а також у системі Track My Crime («Відстеження мого злочину»), впровадженої в Англії, однак на судовій стадії. За результатами такої перевірки електронна система формуватиме витяг щодо ключових процесуальних рішень та дій, зокрема повідомлення про підозру, зупинення та відновлення досудового розслідування тощо.

У межах представництва цивільного позивача, цивільного відповідача (ст. 63 КПК України) адвокат діє не як посередник, а як суб'єкт процесу – вносить до електронної системи дані через підсистему «Відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням».

Описана пропозиція збігається з новелами Конституції України, зокрема у ст. 131-2 визначено, що: «... виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення». При цьому змінами також передбачено випадки, коли представником у суді може бути інший фахівець, – у кримінальному процесі щодо представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена [288, с. 1].

Пропонована модель розвитку електронного сегмента досудового розслідування в аспекті сторони захисту передбачає, що адвокат, а відповідно й особа, яку він захищає чи представляє, матиме доступ до всіх матеріалів розслідування за винятком відомостей про застосування заходів безпеки щодо осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві; матеріалів, ознайомлення з якими на цій стадії кримінального провадження може зашкодити досудовому розслідуванню (ч. 1 ст. 221 КПК України); видалених відомостей, які не будуть розголошені під час судового розгляду. Це надасть можливість автоматизувати ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення (ст. 221 КПК України) та відкриття матеріалів іншій стороні (ст. 290 КПК України). Внесенням змін до ч. 3 ст. 219 КПК України від 16 березня 2017 року [290, с. 1] відкриття матеріалів іншій стороні виведено за межі строків досудового розслідування. Разом з тим пропонована електронна процесуальна процедура

дасть змогу остаточно викоренити негативну практику тяганини при проведенні зазначених процесуальних дій та забезпечить її учасників безальтернативною реалізацією можливості ознайомлення з матеріалами провадження, окрім того, надасть можливість на ознайомлення з матеріалами у зручний час та спосіб.

За опитуваннями, 80,9% слідчих та 82,1% прокурорів вказують на випадки відмови сторони захисту отримати процесуальні документи чи підписати документи про їх отримання. Про випадки затягування стороною захисту процедури ознайомлення з матеріалами кримінального провадження в порядку ст. 290 КПК України зазначають 81,4% слідчих та 76,3% прокурорів (додатки Е, Є).

Наступним кроком є надання ЕЦК доступу до ЄРДР слідчим суддям. Детальніше це питання розкрито в підрозділі 3.4.

Розглядаючи перспективи подальшого розширення електронного діалогу, слід врахувати можливість розширення електронного процесу і на судові стадії кримінального провадження, тому логічним є надання ЕЦК суддям. Наприклад, на стадії досудового розслідування це – застосування, зміна або скасування заходу забезпечення кримінального провадження (ч. 6 ст. 132 КПК України); надання дозволів на: проведення обшуку (ч. 2 ст. 234 КПК України); проведення НС(Р)Д (ч. 2 ст. 248, ч. 2 ст. 258, ч. 4 ст. 267, ч. 2 ст. 268, ч. 2 ст. 269, ч. 2 ст. 269-1, ч. 2 ст. 270, ч. 2 ст. 274 КПК України), під час судового провадження – повідомлення, обмін інформацією між суб'єктами, електронні рішення тощо.

У межах визначеного завдання є необхідним: а) створення нормативної основи для залучення слідчих суддів, суддів до електронного сегмента кримінального провадження шляхом внесення змін до КПК України, Положення, Закону України «Про судоустрій та статус суддів», відомчих актів ДСА та ін.; б) вдосконалення технічних можливостей ЄРДР: встановлення інтеропераційних систем між ЄРДР та ЄСІС: АСДС, ЄДРСР, «Електронний суд» та ін.; створення підсистеми «Правосуддя» в ЄРДР; в) надання ЕЦК доступу до ЄРДР постійного користувача.

Найважливішим та водночас найбільш проблемним пунктом із усіх

вказаних є встановлення інтеропераційної системи між ЄРДР та електронним сегментом судової стадії кримінального провадження ЄСІС, як: АСДС, ЄДРСР, «Електронний суд», іншими.

Із запровадженням АСДС (ст. 35 КПК України) автоматизовано розподіл справ між суддями, слідчими суддями, чим усунуто можливість маніпулювання кримінальним процесом та потенційні корупційні ризики. Зазначений приклад ефективного застосування інформаційних технологій у кримінальній процесуальній діяльності варто застосувати для вдосконалення процесу призначення слідчого та процесуального керівника. *Більш детально це питання досліджено в підрозділі 3.2.*

З урахуванням ручного розподілу повноважень із процесуального керівництва спостерігається нерівномірне навантаження процесуальних керівників. Так, *станом на 5 вересня 2016 року від 1 до 10 справ перебуває в провадженні у 8440 (52%) процесуальних керівників, від 11 до 50 – у 2532 (15,6%), від 51 до 100 – у 1284 (7,9%), від 101 до 200 – у 2172 (13,4%), від 201 до 300 – у 1098 (6,8%), від 301 до 400 – у 527 (3,2 %), від 401 до 500 – у 148 (0,9 %), від 601 до 700 – у 7, 701 і більше – в 2. Таким чином, 67,7% процесуальних керівників (у провадженні яких перебуває від 1 до 10 та від 11 до 50 справ) здійснюють процесуальне керівництво у 8,5% проваджень (коефіцієнт 0,125, при рівномірному навантаженні коефіцієнт дорівнює 1), тоді як 0,96% процесуальних керівників (від 401 справи і більше) – у 6,9% проваджень (коефіцієнт 7,18) [358].*

Станом на 1 вересня 2016 року один з прокурорів місцевої прокуратури міста Києва здійснював процесуальне керівництво (старший групи прокурорів) у 786 кримінальних правопорушеннях (додаток М, рис. 11, 12) [358].

Аналогічна ситуація при розподілі проваджень спостерігається в органах досудового розслідування. Зазначене вказує на можливе існування «потрібних» слідчих та процесуальних керівників, за допомогою яких керівники відповідних органів мають можливість впливати на хід провадження.

Таким чином, запровадження автоматичного розподілу кримінальних

проваджень між слідчими та процесуальними керівниками на стадії досудового розслідування надасть можливість забезпечити прозорість та неупередженість у цьому питанні й усуне можливість впливу керівників прокуратури та органу досудового розслідування («людський фактор») та значно знизить корупційні ризики шляхом ще одного кроку до реальної самостійності слідчого і процесуального керівника [421, с. 128].

Стосовно інтеграції електронних систем слід зауважити, що на сьогодні між ГПУ та ДСА здійснюється обмін даними відповідно до Порядку надсилання інформації про осіб у кримінальних провадженнях і електронних копій судових рішень щодо осіб, які вчинили кримінальні правопорушення. Так, інформація щодо осіб у кримінальних провадженнях, скерованих до суду відповідно до п. 2, 3 ч. 2 ст. 283 КПК України, після підписання прокурором за допомогою ЕЦП автоматично відвантажується з інтеграційного сервісу ЄРДР до інтеграційного сервісу АСДС. Відомості, надіслані з АСДС до ЄРДР, формуються на підставі даних, внесених до АСДС, закріплюються ЕЦП працівника апарату суду або судді після перевірки внесеної інформації та не пізніше п'яти робочих днів з дня набрання вироком (ухвалою) законної сили скеровуються до ЄРДР. Надсилання електронних копій судових рішень з відомостями, які не можуть бути відкриті для загального доступу, а також судових рішень за результатами розгляду апеляційних чи касаційних скарг у цих кримінальних провадженнях, ухвалених з моменту набрання чинності КПК України, здійснюється адміністратором ЄДРСР не пізніше наступного робочого дня з моменту отримання відповідного судового рішення [275, с. 2-3].

Проте в умовах відсутності практичних і технічних напрацювань працівниками судової гілки влади не повною мірою забезпечується відображення результатів судового розгляду кримінальних проваджень та прийнятих рішень стосовно осіб у АСДС. Основними причинами невідображення в ЄРДР відомостей про осіб у кримінальному провадженні є недотримання працівниками апарату суду вимог вказаного вище Порядку. Завдяки належному реагуванню прокуратури Луганської області працівниками апарату місцевих судів лише

протягом двох тижнів у 2013 році до ЄРДР внесено дані щодо судового рішення у 3555 кримінальних провадженнях. Згодом внесено дані щодо всіх проваджень [294, с. 2]. Однак указана проблема до сьогодні не вичерпана, до того ж носить масовий та системний характер. Вирішення її можливе шляхом внесення змін до програмного забезпечення АСДС для автоматизації пересилання даних до ЄРДР аналогічно до автоматичного скерування даних з ЄРДР після накладення ЕЦП.

Саме існування ЄСІС вирішує проблему ЕЦП, які судді вже мають для доступу до цієї системи. Таким чином, для їх залучення до «електронного діалогу» в технічному аспекті необхідно лише з'єднати електронні системи суду з ЄРДР та запровадити електронні процесуальні документи.

Результати соціологічних опитувань показують, що *74,2% слідчих, 87,4% прокурорів та 66,7% суддів (слідчих суддів) вважають за необхідне запровадити технічну та юридичну можливість отримання органами досудового розслідування і прокуратури рішень суду в електронному вигляді через ЄРДР у кримінальному провадженні, в рамках якого подано клопотання* (додатки Е, Є, З).

Серед ключових позитивних результатів: безпаперовий документообіг; ефективна система інформування сторін шляхом надсилання електронного виклику, а також електронна взаємодія суб'єктів процесу зі слідчим суддею, судом на противагу численним переїздам та очікуванням. При цьому варто вказати на зменшення частки усності в кримінальному процесі в разі введення електронного провадження, що обумовлює його застосування, по-перше, щодо обмеженого кола процесуальних процедур, по-друге, виключно за згодою сторони захисту.

Сьогодні досудова стадія втратила колишні «позиції» й поступово набуває підготовчого характеру щодо судового розгляду, що виявляється у недоцільності трудомісткого й тривалого процесу фіксації свідчень з огляду на «безкорисність» протоколів для обвинувачення під час доказування (ч. 1 ст. 23 КПК України), що скеровує нас до відходу від «старих» правил оформлення подібних процесуальних дій, натомість – надання переваги фіксації шляхом внесення до електронного процесуального сегмента. Таку процедуру фіксації логічно запровадити щодо всіх

процесуальних документів, оформлюваних слідчим, прокурором, що не зможуть бути використані в суді як докази, – «технічних» документів. Стосовно слідчого судді варто визначити перелік процесуальних процедур, які не можуть бути переведені в «чистий» електронний формат (що виключає присутність суб'єктів у залі суду) через процесуальну необхідність і важливість у світлі дотримання конституційних прав підозрюваного, що передбачає виключно особисте сприйняття свідчень слідчим суддею. Це надання слідчим суддею дозвільних процедур на запобіжні заходи, проведення негласних слідчих (розшукових) дій, а також проведення допиту під час досудового розслідування в судовому засіданні.

Досліджені суб'єкти – далеко не всі, кого варто залучити до електронної системи. Серед інших учасників кримінального провадження деякі суб'єкти також є спеціалізованими, зокрема експерт, спеціаліст, перекладач. У процесі реалізації процесуальних повноважень вони отримують доступ до матеріалів кримінального провадження, що обумовлює їх залучення до електронного сегмента кримінальної юстиції.

Експертом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право відповідно до Закону України «Про судову експертизу» на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань (ст. 69 КПК України) [157, с. 3]. Судово-експертну діяльність здійснюють державні спеціалізовані установи, а також у випадках і на умовах, визначених Законом України «Про судову експертизу», судові експерти, які не є працівниками зазначених установ. До державних спеціалізованих установ належать: науково-дослідні установи судових експертиз Мін'юсту; науково-дослідні установи судових експертиз, судово-медичні та судово-психіатричні установи Міністерства охорони здоров'я України; експертні служби МВС України, Міністерства оборони України, СБУ та ДПСУ (ст. 7 Закону України «Про судову експертизу») [303, с. 1; 64].

Атестовані відповідно до згаданого закону судові експерти включаються до Реєстру атестованих судових експертів, ведення якого покладається на Мін'юст.

Таким чином, атестованим судовим експертам, що працюють у державних спеціалізованих установах, варто надати ЕЦК постійного користувача. Діяльність експерта є спеціалізованою, процесуально значимою та, головне, постійною, до того ж пронизаною значною кількістю паперових документів, що викликає вже описані нами незручності й ризики.

У межах визначеного завдання є необхідним: а) створення нормативної основи для залучення експерта до електронного сегмента кримінального провадження шляхом внесення змін до КПК України, Положення, законів України «Про судову експертизу», «Про державну експертизу земельпорядної документації», Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень тощо; б) вдосконалення технічних можливостей ЄРДР: встановлення інтеропераційних систем між ЄРДР та Реєстром атестованих судових експертів, Реєстром методик проведення судових експертиз та ін.; створення підсистеми «Експертиза» в ЄРДР; в) надання ЕЦК доступу до ЄРДР постійного користувача [413, с. 74].

Пропонується повний перехід на електронний формат спілкування між експертом (через відповідну експертну установу) та ключовими спеціалізованими суб'єктами: слідчим, прокурором, адвокатом, слідчим суддею. Сторона обвинувачення за наявності підстав для проведення експертизи, у тому числі за клопотанням сторони захисту чи потерпілого заповнює в Системі електронні цифрові контури форми «Призначення експертизи», після заповнення якої електронна система автоматично формує текст відповідної постанови та надає експерту доступ до електронного провадження; слідчий, прокурор зі списку наявних у провадженні документів відзначає ті, до яких експерту відкривається доступ та, за наявності, вказує номер (шифр, код) опечатаного пакету з речовими доказами, що направляються на експертне дослідження; Система автоматично призначає експерта. Останній підтверджує отримання направлених документів,

експертна установа вносить до Системи відомості про отримання доказів (у разі надсилання). Встановлюється контроль процесуальних строків – «червона лінія»; провівши дослідження, експерт заповнює форму «Висновок», до якої за потреби прикріплює фото, схеми, таблиці, підписує шляхом накладення ЕЦП й зберігає. З цього моменту підписаний висновок доступний усім учасникам кримінального провадження.

У разі відмови слідчого, прокурора в задоволенні клопотання сторони захисту про залучення експерта особа, яка заявила відповідне клопотання, має право звернутися з клопотанням про залучення експерта до слідчого судді через електронну форму «Клопотання» з обранням відповідної форми, визначеної ст. 244 КПК України, прикріпленням копії матеріалів, якими обґрунтовуються доводи клопотання, та копії документів, які підтверджують неможливість самостійного залучення експерта стороною захисту і додатковим заповненням форми «Призначення експертизи». За умови задоволення такого клопотання захисник зі списку наявних у його віртуальному кабінеті документів відзначає ті, до яких експерту відкривається доступ, вказує на речові докази, після чого алгоритм діє за попередньо наведеною схемою [413, с. 74-75].

У цьому випадку особливо актуальним є автоматизований електронний процесуальний контроль за строками проведення експертизи з повідомленням учасників провадження про їх порушення за допомогою «червоної лінії». Зі впливом двох третин відведеного для проведення експертизи строку про їх завершення повідомлятиметься виконавець (експерт) та керівник експертної установи, а в разі порушення строку – всі учасники.

Сьогодні попри передбачені п. 1.13 Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затвердженої наказом Мін'юсту від 8 жовтня 1998 року № 53/5, строки проведення експертиз експертні установи повідомляють про неможливість виконати такі експертизи у зв'язку зі значним навантаженням, а в деяких випадках експерти визначають занадто тривалі строки. Тому електронна система може бути використана Мін'юстом для оптимізації та вдосконалення роботи експертних установ.

Тривале проведення призначених у справі судових експертиз є одним із факторів недотримання розумних строків як досудового розслідування, так і судового розгляду кримінальних проваджень. Окрім того, на стадії досудового розслідування трапляються випадки непроведення всіх необхідних експертних досліджень, що потребує їх призначення під час судового розгляду.

Так, у кримінальній справі за обвинуваченням В. за ч. 2 ст. 125 КК України (Тетіївський районний суд Київської області) у період з 12 грудня 2008 року по 5 червня 2013 року призначено 3 експертизи, які у своїй сукупності проводились 51 місяць [83, с. 10].

Судово-медичну експертизу в кримінальній справі за обвинуваченням К. та Ц. (знаходиться у провадженні Новосанжарського районного суду Полтавської області з 9 листопада 2010 року) призначено ще 1 лютого 2011 року, проте станом на 7 червня 2013 року експертизу не проведено, на неодноразові запити суду отримано відповідь з Головного бюро СМЕ про перебування кримінальної справи в черзі на проведення експертизи [83, с. 11].

За допомогою електронної системи ці питання можуть бути вирішені, зокрема, введенням автоматичного призначення експертиз щодо категорій справ, у яких їх проведення є обов'язковим відповідно до визначених ч. 2 ст. 242 КПК України критеріїв, автоматичним формуванням черги проведення експертиз із автоматичним перерозподілом навантаження між експертними установами, формуванням прогнозу для корегування кадрового складу експертних установ для виконання запитуваних обсягів проведення експертних досліджень тощо.

Якщо експерт включений до державного ЄРДР і, як посадова особа відповідної державної спеціалізованої установи, повинен отримати ЕЦК постійного користувача, то спеціалістом може бути будь-яка особа, знання чи навички якої потрібні суду, тому залучатиметься цей суб'єкт за допомогою одноразового пароля з доступом, обмеженим рамками надання консультації. Доступ до необхідних для виконання завдання відомостей певного провадження автоматично надається після настання юридичного факту, наприклад, призначення експертизи, та блокується зі спливом процесуального строку,

відведеного на відповідну дію. У схожому процесуальному становищі знаходиться перекладач, тому процедура залучення – аналогічна. Вказана процедура застосовна також до керівника чи іншої особи, уповноваженої законом або установчими документами, працівника юридичної особи як представників юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження (ст. 64-1 КПК України).

Решта суб'єктів кримінального процесу не потребують введення до електронного процесу зі створенням окремого програмного модуля чи електронної підсистеми.

Інноваційні зміни необхідні також електронним системам сторони обвинувачення. Сьогодні на стадії досудового розслідування, окрім ЄРДР, працює декілька десятків автоматизованих систем. *Більш детально це питання досліджено в підрозділі 2.1.*

Щодо витрат матеріальних ресурсів, то лише НАБУ упроваджено прикладне програмне забезпечення для обліку персоналу та учасників конкурсу на посади АІДС «Кадри», електронного документообігу «Аскод», бухгалтерського обліку та обліку заробітної плати «ІС ПРО», правового забезпечення «Ліга-Закон» і забезпечено їх супровід та підтримку. Загалом протягом 2015 року НАБУ закуплено програмного забезпечення на 3215,59 тис. грн, серверного та мережевого обладнання – на 3198,05 та 1935,32 тис. грн відповідно [231, с. 1].

Таким чином, замість того щоб створювати уніфіковану загальнодержавну систему для всіх органів кримінальної юстиції, відбувається розпорошення й дублювання однотипної інформації, що знижує ефективність таких систем. Вказане зумовлює потребу оновлення вітчизняних електронних систем правоохоронних органів, їх інтеграції та уніфікації, забезпечення можливостей оперативного перехресного пошуку за встановленими критеріями в усіх базах даних. А тому створення нових систем та вдосконалення діючих має відбуватися з урахуванням потреби їх подальшої інтеграції з ЄРДР в єдиному інформаційному полі.

При зіставленні відомостей баз (банків) даних, які входять до єдиної

інформаційної системи МВС України, з'ясовано, що відповідно до ст. 26 Закону України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року, з ЄРДР та АРМОП буде утворено інструмент послідовного відстеження руху інформації щодо правопорушення: від виклику патрульних до ЖЄО (АРМОП) та внесення відомостей в ЄРДР. Так, якщо дані з Електронної системи поліцейських (відображається в планшетах) автоматично потраплятимуть в ЖЄО (АРМОП), то за допомогою обробки даних програмними продуктами (*це питання більш детально досліджено в підрозділі 5.4*) можливо запровадити автоматизований контроль. Електронні системи сторони обвинувачення потрібно або пов'язати з ЄРДР інтеропераційними системами, або зробити їх підсистемами ЄРДР.

При зіставленні даних усіх електронних систем сторони обвинувачення буде створено передумови для розкриття певної частини злочинів (очевидних) електронною системою автоматично, шляхом співставлення даних.

Важливим аспектом ефективної взаємодії в рамках пропонованого електронного процесуального діалогу є система «Інформування», що має на меті переведення паперових повідомлень та викликів під час досудового розслідування в електронний формат. Сьогодні аналогічне завдання на стадії судового провадження забезпечується у підсистемі «Електронний суд» [188, с. 219].

З огляду на низьку ефективність вказаної підсистеми, що зумовлено складною процедурою залучення, для якої потрібно надання особистих даних та їх внесення до електронних контурів працівниками суду, систему «Інформування» ЄРДР слід пов'язати інтеропераційною системою з операторами мобільного зв'язку та українським державним підприємством поштового зв'язку «Укрпошта». Ідентифікацію громадян можливо забезпечити шляхом внесення до Закону України від 18 листопада 2003 року № 1280-IV «Про телекомунікації» змін щодо впровадження ідентифікованих телекомунікаційних карток, надання послуг з використанням яких здійснюватиметься на підставі договору, укладеного між оператором телекомунікацій і споживачем телекомунікаційних послуг (фактично, продаж таких карток за паспортом). Це забезпечить можливість формування відповідного реєстру, інтегрування елементів якого до ЄРДР зробить

можливим автоматичне надсилання повідомлень та викликів суб'єктам, залученим до кримінального провадження, а також ознайомлення з матеріалами досудового розслідування в порядку ст. 222, 290 КПК України. Таким чином, направлення електронних документів здійснюватиметься безпосередньо з ЄРДР, у свою чергу, до електронного кримінального провадження долучатимуться дані про направлення документів та ознайомлення з матеріалами досудового розслідування. Стосовно державних органів – розпорядженням КМУ від 29 травня 2015 року № 523-р затверджено план першочергових заходів щодо створення Національної мережі мобільного зв'язку державних органів на 2015 рік, виконавцем якого визначено Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку. Останнє забезпечить підключення до системи «Інформування» ЄРДР усіх державних органів.

Основними тенденціями розвитку інформаційного забезпечення запобігання, розкриття і розслідування правопорушень у сучасних умовах є не окремі персональні комп'ютери та відповідне програмне забезпечення, а «їх симбіоз у вигляді автоматизованих інформаційних систем, автоматизованих робочих місць та інформаційно-телекомунікаційних мереж» [110, с. 18]. Водночас наведені пропозиції не передбачають повної відмови від паперових процесуальних документів. Послідовно підтримується ідея максимальної відмови від паперових документів шляхом їх переведення в електронний формат та запровадження електронних кримінальних процесуальних процедур. Вказане узгоджується з засадою пріоритету електронного процесуального документа, де електронні документи є первинним джерелом процесуальної інформації, але паперові документи не зникають, а існують у формі відображення останніх на фізичному носії – папері. Окрім того, в певних (не суворо визначених) випадках можливе застосування паперового формату процесуального оформлення (як паперовий протокол та ін.), як то технічні несправності, відсутність доступу до електронної системи тощо.

Отже, інтегрування електронних систем та спеціалізованих суб'єктів кримінального провадження за допомогою інтеграційних систем у межах

залучення спеціалізованих суб'єктів та надання ЕЦП постійного користувача дасть можливість створити ефективний професійний процесуальний «електронний діалог» та забезпечити постійний віддалений доступ до матеріалів розслідування, а створення особистих «віртуальних кабінетів» забезпечить організацію спеціального режиму доступу до електронних процесуальних документів з урахуванням процесуального становища суб'єкта, займаної ним посади чи обсягу повноважень (диференціація рівнів доступу) та їх захист від несанкціонованого редагування, вилучення чи приховання. У результаті слідчий суддя, адвокат, експерт чи перекладач отримають дані лише тих проваджень, у яких ця конкретна особа є учасником, та лише в частині, необхідній для вчинення процесуальних дій чи прийняття процесуальних рішень [417, с. 129].

Запропонована модель стане першим кроком системної реформи електронного сегмента кримінального процесу, яка модернізує бюрократичну, багатоступеневу та заплутану систему «паперового» діалогу, стане першим кроком до введення «електронного кримінального провадження».

5.3. Вдосконалення електронного сегмента кримінального провадження та його процесуального контролю під час досудового розслідування

Із запровадженням ЄРДР кримінальна юстиція України отримала концептуально новий паперово-електронний порядок оформлення процесуальних документів. Фактично створено інструмент одночасного процесу та контролю, відбувся перехід на новий рівень збирання, зберігання, захисту, обліку, пошуку та узагальнення інформації на основі електронної бази даних з використанням цифрового підпису. Ця система є запорукою об'єктивного розслідування у визначені процесуальним законом строки, забезпечення конституційних прав осіб та найскорішого отримання об'єктивної інформації про вказані юридичні факти [410, с. 190].

Сьогодні у структурі прокуратур регіонального рівня та центрального

апарату в складі наглядових управлінь утворено відділи процесуального керівництва досудовим розслідуванням. Водночас продовжують існувати відділи нагляду, що займаються збором та узагальненням інформації прокуратур нижчого рівня з метою виявлення позитивних і негативних тенденцій, розробки практичних рекомендацій та вибіркового вивчення стану прокурорського нагляду, фактично – аналітичною та організаційно-методичною діяльністю [397, с. 80].

Для належного виконання покладених завдань наглядовці використовують наявні статистичні звіти (за формами П та СЛ) і ЄРДР. Слід зазначити, що наведені джерела інформації насамперед опрацьовуються відділами управління організаційного забезпечення ЄРДР та інформаційно-аналітичної роботи ГПУ. Подальшу обробку вказаних даних виконують працівники наглядових відділів, які, не будучи фахівцями в галузі електронних обчислювальних машин, вимушені шляхом ручного відкриття електронних даних окремих проваджень отримувати відомості для виявлення процесуальних порушень [397, с. 81].

Таким чином, у сучасному, добре оснащеному, інформаційно насиченому та статистично складному оточенні, в умовах поєднання досудового розслідування та електронної системи нагляд і процесуальний контроль належним чином не функціонують. Про вказане свідчать мінімальні аналітичні можливості системи ЄРДР, її недосконалість і невикористання навіть тих аналітичних можливостей, що існують [397, с. 81]. За таких умов існує потреба вдосконалення наглядових та контрольних функцій електронного сегмента кримінального провадження, що сьогодні частково реалізовано за допомогою Твору. Надалі, шляхом перенесення логічних виразів і форм, його можливо інтегрувати до ЄРДР у розділі «Аналітика та статистика» [410, с. 191-192].

Твір застосований на практиці в управлінні нагляду за додержанням законів органами внутрішніх справ Головного управління нагляду в кримінальному провадженні (на сьогодні управління нагляду за додержанням законів НП Департаменту нагляду у кримінальному провадженні) ГПУ, що дало можливість отримувати дані за більш ніж 30 видами порушень кримінального процесуального законодавства.

Твір автоматично обробляє і впорядковує таблиці та списки у зручні активні зведені таблиці із зазначенням даних про процесуальних керівників, слідчих, номери та фабули кримінальних проваджень, суми збитків, строки розслідувань тощо. Вказані можливості економлять час, людські ресурси і бюджетні кошти за рахунок високої продуктивності, точності та швидкості. Використання інформаційно-аналітичної системи дублює функції наглядових відділів апаратів прокуратур, але замість «збирання відомостей вручну» пропонує скористатися можливими функціями ЄРДР і обчислювати дані автоматично [410, с. 192].

Вказане надає можливість досягти низки позитивних результатів.

По-перше, вдосконалення аналітичних та контрольних функцій ЄРДР з використанням інформаційно-аналітичної системи полягає в оперативному встановленні найбільш проблемних міст або районів у конкретному регіоні з тих чи інших питань [410, с. 192]. В основу цієї інформаційно-аналітичної системи закладено двокроковий принцип роботи. Першим кроком до отримання аналітичних даних є формування електронних баз ЄРДР, необхідних для обробки: «Навантаження», «Непризначення», «Факт», «Укриття», «Особа». Другим кроком є сама обробка попередньо сформованих та збережених баз ЄРДР за допомогою готових наборів функцій Excel.

У результаті обробки згенерованої за допомогою ЄРДР бази «Факт» отримуємо активні зведені таблиці. Так, за результатом обробки вказаної бази, згенерованої за 2014 рік, програмою встановлено: *82 випадки порушення розумних строків у провадженнях, за якими судом поверталися обвинувальні акти; закриття 89 проваджень після повернення судом обвинувального акта; закриття 476 кримінальних правопорушень, у яких особам повідомлено про підозру (за іншим критерієм – 367 проваджень); 2084 не продовжені провадження (понад 2 місяці), у яких особам повідомлено про підозру; 103 закриті кримінальні провадження сумнівні: з кваліфікацією за ч. 4, 5 ст. 185, ч. 3, 4, 5 ст. 186, ч. 3, 4 ст. 187 КК України, в яких особам не повідомлено про підозру; завищення 14 921 064 грн. встановлених збитків; завищення 2 428 569 грн. відшкодованих збитків; укриття встановлених та виставлення лише відшкодованих*

(нарощування відсотка відшкодованих) 2 417 000 грн.; 3682 провадження скеровані до суду з невнесенням встановлених збитків у майнових злочинах; зупинення 825 проваджень без складання повідомлення про підозру; 161 провадження, незаконно пов'язане з охороною природного середовища і земельних відносин; 43 702 кримінальні провадження, зареєстровані за рапортами; укладання 218 угод про примирення за тяжким або особливо тяжким злочином та 194 – у яких шкоду завдано державним інтересам та суспільству; укладання 5 угод про визнання винуватості за особливо тяжким злочином та 20 – за наявності потерпілого; 2648 фактів невнесення до ЄРДР даних про повідомлення про підозру понад добу з перенесенням даних на інший місяць; 875 фактів неоголошення підозри понад добу після складання з перенесенням даних на інший місяць; неправильну кваліфікацію майнових злочинів (не враховано проникнення) – 1088 закритих кримінальних проваджень; неправильну кваліфікацію у 782 майнових злочинах (не враховано проникнення), що перебувають у провадженні; 109 нетяжких кримінальних правопорушень, у яких не оголошено про підозру, де предметом злочину є мобільні пристрої (для перевірки виконання негласних слідчих (розшукових) дій згідно зі ст. 268 КПК України про установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу); 1471 очевидне правопорушення, в якому не оголошено про підозру та яке знаходиться у провадженні понад 2 місяці [358].

Таким чином, інформаційно-аналітична система виділила із загального масиву даних загалом або окремих категорій відомостей ЄРДР від 2% до 0,01% (за деякими позиціями 0,001%) кримінальних проваджень, зменшивши у сотні та навіть тисячі разів масив інформації, що потребує процесуальної перевірки.

У результаті обробки бази «**Особа**» отримуємо активні зведені таблиці щодо кількості виявлених порушень. Так, за результатом обробки бази, згенерованої за 2014 рік, програмою встановлено: 193 факти закриття проваджень, у яких особа затримувалася; 18 випадків оголошення підозри «невстановленим» особам; 384 випадки затримань без наступного обрання особі запобіжного заходу; 68 фактів затримань за тяжкими або особливо тяжкими

злочинами та обрання запобіжного заходу, не пов'язаного із триманням під вартою; 11 випадків перекваліфікації складу злочину стосовно особи на менш тяжкий злочин при направленні провадження до суду [358].

Продемонстрований алгоритм свідчить про можливість застосування «тотального» електронного процесуального контролю поза межами людського фактору та, як наслідок, сприяє зменшенню корупційних ризиків та ризиків порушень конституційних прав громадян і кримінального процесуального закону в цілому. Вказані дані є активними та надають змогу спостерігати зазначені недоліки в розрізі області, району, групи злочинів чи конкретної процесуальної особи з можливістю перегляду номера кримінального провадження, фабул та іншої інформації, яка стосується кримінального провадження.

По-друге, полягає у можливості застосування та подальшого розвинення функцій автоматичної обробки текстових даних фабул правопорушень через пошук слів-професіоналізмів, застосовуваних органами досудового розслідування, для виявлення можливих фактів неправильної кваліфікації злочинів [410, с. 193]. Наразі частково реалізовано шляхом обробки інформаційно-аналітичною системою бази ЄРДР «Укриття».

У результаті обробки бази «Укриття» отримуємо список правопорушень з вірогідними фактами укриття грабежів або розбійних нападів шляхом кваліфікації як менш тяжкий злочин. Для опрацювання можливо використовувати активні фільтри, обираючи необхідний регіон або орган слідства. Твір має дуже чутливі налаштування на факти наявності у фабулах нетипових фраз для тієї чи іншої групи кваліфікацій, що збільшує вірогідність виявлення порушень.

Так, протягом 9 місяців 2014 року до ЄРДР органами досудового розслідування України внесено понад 850 тис. відомостей про кримінальні правопорушення. Таким чином, середньомісячна реєстрація складає 94 тис. правопорушень. Перевірити правильність кваліфікацій у вказаних правопорушеннях шляхом перечитування фабул або проваджень неможливо. Твір за результатом аналізу текстових даних фабул з 850 тис. правопорушень обрав понад 1600 майнових правопорушень, в яких імовірно є кваліфікація через

неврахування кваліфікуючої ознаки «проникнення», та 3600 правопорушень, у яких, швидше за все, неправильно кваліфіковано «грабіж» або «розбійний напад». При щомісячному використанні можливостей вказаної системи вивченню у межах держави підлягають не 94 тис. правопорушень, а лише 577, що в середньому становить 22 правопорушення на регіон.

По-третє, має на меті можливість системного та найдостовірнішого контролю рівномірності розподілу проваджень на процесуальних керівників та слідчих. Дотепер офіційна статистика не надає такої інформації. Фактично у роботі використовуються дані, зібрані у телефонному режимі з регіонів, які досить умовно можна назвати точними. У ЄРДР такі відомості містяться, але вони мають вигляд списків і на рівні усієї держави або навіть окремих регіонів не можуть бути використані для аналізу [410, с. 193]. Ця ідея реалізована шляхом формування (додаток М, рис. 2) та обробки бази «Навантаження», у результаті чого отримуємо: *таблицю навантаження на процесуальних керівників по Україні; списки старших процесуальних керівників України із прив'язкою до органу досудового розслідування та кількості проваджень зі статусом «У провадженні», «До суду», «Повернуті судом» (списки відсортовані за кількістю проваджень у керівника від більшого до меншого). Інформаційно-аналітична система обробляє списки в автоматичному режимі та формує зведену таблицю-перелік процесуальних керівників або слідчих із кількістю проваджень у кожного, складену в порядку зменшення завантаженості працівників. У прикладі, наведеному в додатку, навантаження вираховано за кількістю проваджень у залишку (додаток М, рис. 11). З таблиці вбачається, що наявним є високий показник середнього навантаження на процесуальних керівників у м. Києві – 113,5, Запорізькій області – 111,1, Львівській та Харківській областях – 72,6, у Донецькій області – 72,3, при середньому рівні по Україні – 63,1.*

Список надає відомості про навантаження на кожного процесуального керівника та слідчого держави (додаток М, рис. 12).

По-четверте, полягає у можливості здійснення автоматичного процесуального контролю за своєчасністю призначення прокурорів

у провадженнях, а також за матеріалами проваджень, які упродовж тривалого часу не надходять до органу досудового розслідування після внесення до ЄРДР відомостей про зміну підслідності, у тому числі внаслідок їх втрати [410, с. 193]. Ця ідея реалізована в інформаційно-аналітичній системі шляхом формування (додаток М, рис. 3) та обробки бази «Непризначення», внаслідок чого ми отримуємо активну зведену таблицю кількості проваджень по Україні, у яких не призначено процесуального керівника, із розбивкою за роками і місяцями (у форматі від 1 до 12 місяців) (додаток М, рис. 13). Окрім того, за допомогою Твору можливо сформувати розширену детальну таблицю з номерами конкретних кримінальних проваджень та фабулами (додаток М, рис. 14).

По-п'яте, найважливіше – це забезпечення єдиного підходу до обробки та формування аналітично-контрольних даних у зручному для роботи форматі, отримання даних, які не залежатимуть від кваліфікації оперативного працівника прокуратури, суб'єктивних та будь-яких інших обставин, оскільки вони формуватимуться за однаковим алгоритмом залежно від заданого періоду. Акцентування уваги на пріоритетності тієї чи іншої проблематики, регіону, району та кожного процесуального керівника здійснюватиметься автоматично та у будь-якій періодичності [410, с. 193].

Шляхом обробки заздалегідь згенерованих баз ЄРДР за допомогою готових наборів функцій Excel за пропонованим алгоритмом вже сьогодні одна службова особа за один день може сформувати аналітичні дані можливих порушень кримінального процесуального законодавства, допущених суб'єктами кримінального провадження під час досудового розслідування, з масиву зареєстрованих по державі загалом, що у застосовуваному сьогодні «ручному режимі» потребує кількох днів або й тижнів (місяців) напруженої роботи всіх місцевих прокуратур, а також аналітичних та наглядових відділів прокуратур вищого рівня, причому з менш точними результатами, можливими маніпуляціями з показниками та значними корупційними ризиками, спричиненими «людським» фактором.

Щодо найбільш ефективної форми процесуального контролю, то результати

опитування спеціалізованих суб'єктів кримінального провадження показують, що 63,85% респондентів (62,8% слідчих, 70,9% прокурорів, 63,5% адвокатів та 58,2% суддів (слідчих суддів)) найефективнішим відзначили електронний процесуальний контроль за допомогою комп'ютера; інші 32,05% (34,1% слідчих, 29,1% прокурорів, 23,2% адвокатів та 41,8% суддів (слідчих суддів)) вказали на змішаний паперово-електронний контроль як найбільш дієвий і лише 4,1% респондентів (3,1% слідчих, 0% прокурорів, 13,3% адвокатів та 0% суддів (слідчих суддів)) обрали паперовий контроль за допомогою людини (додатки Е, Є, Ж, З). Примітно, що саме серед суб'єктів нагляду (контролю) (прокурорів та суддів (слідчих суддів)) спостерігаються найвищі показники щодо ефективності електронного процесуального контролю та їх відсутність стосовно паперового.

Застосування процесуального контролю можливе у режимі реального часу, наприклад при порівнянні відомостей різних регіонів у кількісному та відсотковому співвідношенні, з виявленням позитивних та негативних тенденцій нагляду прокурора за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням (ч. 2 ст. 36 КПК України), що надає змогу своєчасно та якісно вжити відповідних заходів реагування. А в разі інтеграції до ЄРДР логічних виразів та форм Твору можливо повністю автоматизувати обробку даних та забезпечити роботу електронного процесуального контролю.

Так, станом на 25 лютого 2016 року в ГПУ нагляд за додержанням законів при провадженні здійснюється шістьма підрозділами у складі 81 оперативного працівника. У Головній військовій прокуратурі ГПУ аналогічні наглядові функції виконують два відділи – 14 оперативних працівників, у військових прокуратурах регіонів – 26, у військових прокуратурах гарнізонів вони відсутні. У Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі такі підрозділи не передбачені, так само вони відсутні в місцевих прокуратурах. У регіональних прокуратурах нагляд за додержанням законів при провадженні досудового розслідування здійснюють від 3 до 5 відділів, загальна чисельність яких по Україні становить 663 оперативні працівники [118, с. 1-4]. Тобто електронні контрольні підсистеми

можуть повністю замінити 784 «живих контролерів», підвищивши при цьому швидкість та якість обробки даних і усунувши корупційні ризики.

Застосування функцій Excel для обробки даних ЄРДР – лише один із можливих варіантів її використання в кримінальному провадженні. Вказана інформаційно-аналітична система при одночасному застосуванні на попередньо сформованих базах ЄРДР та АРМОП встановлює пари збігів щодо викрадених речей за фабулами проваджень ЄРДР та описом речей, вилучених при адміністративному затриманні, з АРМОП, що суттєво економить часові та кадрові ресурси й скорочує строки розслідування. Також можливе застосування інформаційно-аналітичної системи для одночасної обробки баз даних «Аргус», «Аркан», «Арсенал», «Гарт», «Оріон», «Скорпіон», «Факт», інформаційних ресурсів НП, ДІТ МВС тощо.

Разом з тим Твір вирішує лише частину завдань щодо обробки даних, отже кримінальна процесуальна діяльність потребує додаткових інструментів автоматизації процесуальних процедур та посилення роботи суб'єктів провадження електронними правовими засобами.

Сьогодні аналітика ЄРДР генерує і, відповідно, програма обробляє виключно поточну інформацію в режимі реального часу, тобто не відображає дані в динаміці. Таким чином, результати обробки баз даних, сформованих за однаковими параметрами й атрибутами, однак у різний час (з різницею в тиждень, місяць, рік), відрізнятимуться. Більше того, попередній «стан» провадження неможливо визначити за допомогою аналітики ЄРДР, а лише переглянути у вкладці «Рух» за кожним провадженням окремо.

Вирішенням зазначеної ситуації є створення в ЄРДР підсистеми електронних архівів аналітичних даних, однак щоденно акумульований реєстраторами об'єм інформації потребуватиме величезної кількості серверів для її зберігання, що зумовлюватиме надмірні матеріальні витрати, а тому необхідно суттєво зменшити об'єм інформації, наприклад, за допомогою застосування методів перетворення та стиснення даних на основі перетворень Фур'є, фрактальної геометрії та теорії вейвлетів.

Слід зазначити, що використання таблиць є об'ємним та складним для сприйняття, отже, незручним для порівняння значної кількості даних різних періодів, особливо в динаміці. З огляду на це актуалізується потреба схематичного або графічного представлення цієї інформації – візуалізації даних у зрозумілих і чітких логічно вибудованих формах.

Сьогодні візуалізація, як і світ загалом, перейшли в інноваційну площину. Вирішення досліджуваної потреби пропонується шляхом запровадження до програмного забезпечення ЄРДР ГрафіАС «ЄРДР – Візуалізація», що складає систему логічних алгоритмів візуалізації даних у формі різного виду, візуалізаційних форм (ВФ) «Діаграма» та «Карта».

Параметри формування діаграм першим кроком передбачають визначення меж оброблюваної інформації: часовий період, територія, вид злочину. Щоб правильно підібрати тип діаграми, необхідно визначити тип порівняння даних. Виділяють п'ять типів порівняння: покомпонентне (розмір компонента(ів) у відсотках від цілого), позиційне (як об'єкти співвідносяться один з одним – однакові, більші чи менші), у часі (як частки змінюються у часі), частотне (скільки об'єктів потрапляє у визначені послідовні ділянки числових значень) чи кореляційне (наявність (чи відсутність) залежності між двома змінними). І зрештою, необхідно обрати тип діаграми. Кожному з наведених вище типів порівняння відповідає п'ять основних типів діаграм: кругова, лінійна, гістограма, графік чи точкова (додаток П, рис. 1) [36, с. 53-56].

Такі діаграми є простими формами візуалізації, що при відображенні виконують лише одне завдання. Наприклад, за допомогою графіків можливо відобразити тенденцію реєстрації масиву злочинів загалом (додаток П, рис. 2) та за окремими групами (додаток П, рис. 3). Для покращення сприйняття візуалізації даних загальну реєстрацію по Україні можливо відобразити у формі графіка (додаток П, рис. 4), по регіонах – у формі контурної діаграми (додаток П, рис. 5), щодо окремих питань – у формі кругової діаграми (додаток П, рис. 6) тощо. Так само можливо візуалізувати процесуальні порушення. Таке представлення обробки даних інструментом процесуального контролю суттєво спростить

керівнику прокуратури та керівнику органу досудового розслідування реалізацію їх процесуальних повноважень, особливо щодо територій зі значним навантаженням, де традиційний паперовий процесуальний контроль об'єктивно недієвий.

Існуючу сьогодні чотириступеневу систему візуалізації кримінальної процесуальної інформації, що передбачає: застосування аналітики ЄРДР для генерування бази даних, обробки даних за допомогою Твору, визначення форми візуалізації інформації, створення графічного представлення даних (перші два кроки потребують участі людини для керування процесом генерування та обробки, а останні два – виконують переважно «вручну»), необхідно замінити на одноступеневу шляхом інтеграції до ЄРДР логічних виразів та графічних конструкцій ГрафіАС «ЄРДР – Візуалізація», що здійснюватиметься за допомогою ЄРДР простим натисканням кнопки «Візуалізувати» [364, с. 235]. Форми візуалізації передбачають дві модифікації: 1) щодо певної дати (періоду); 2) у режимі реального часу.

Кримінальна картографія (Crime mapping) – це побудоване в картографічній проекції узагальнене зображення території земної поверхні, що показує розміщення і зв'язки кримінологічних та кримінальних процесуальних даних у певній системі умовних позначень [364, с. 235].

Ключова властивість, що первинно закладена в ідею візуалізаційної форми «Карта», – «за замовчуванням» відображуваний територіальний аспект. Система умовних позначень включає кольорову шкалу для кількісного розмежування відображуваних процесів, а також низку знаків для ключових об'єктів інфраструктури та показників, необхідних для кримінологічного аналізу [364, с. 235].

Візуалізаційна форма «Карта» має такі види: 1) базова карта – відображення інформації шляхом забарвлення території відповідно до кольорової шкали, з можливістю «спускатися вниз» – на рівень областей та районів; 2) поєднання карти з круговими діаграмами; 3) анімаційна карта. Перспективними напрямками розвитку цього виду візуалізації, за умови вдосконалення ЄРДР, є: GPS-карта з

відображенням «точки» злочину; відстеження на карті «маршрутів» злочинців тощо. Загалом під час дослідження розроблено близько десяти способів картографічної візуалізації [364, с. 235].

Перший вид ВФ «Карта» передбачає відображення кількісних показників (звернень, реєстрації тощо) на певній території в режимі карти (додаток П, рис. 7). Наприклад, сектори фізичної карти України (територія району, області) зафарбовуватимуться кольором, інтенсивність якого відобразатиме кількісні дані, – яскравіші (темніші) частини на карті вказуватимуть на «проблемні» ділянки [364, с. 235].

Ефективною формою відображення даних областей є візуалізація інформації у формі кругових діаграм, накладених на карту. За допомогою цього виду у ВФ «Карта» відображається не просто певний показник, а порівняння кількох показників одного роду, наприклад, кілька видів злочинів або співвідношення зупинених, скерованих до суду, зупинених проваджень та залишку, за кожною територіальною одиницею відповідно до радіусу діаграми (залежить від абсолютних показників – загальної реєстрації відносно кількості населення) та розміщення і розміру її секторів (додаток П, рис. 8) [364, с. 236].

Анімаційна карта відображає будь-який вид ВФ «Карта» у динаміці – зміну показників протягом певного періоду.

Візуалізоване представлення даних описуваної форми можливо застосовувати як щодо всього масиву (категорії) злочинів за визначений період, так і відносно конкретного провадження (проваджень) з метою наочної ілюстрації в процесі доказування послідовності, території та маршрутів їх вчинення. Так, у багатоепізодних кримінальних провадженнях та у провадженнях, вчинених організованими групами (злочинними організаціями), на GPS-карті будуватимуться «точки» злочину (додаток П, рис. 9), що при об'єднанні утворюватимуть «маршрут» руху злочинців територією міста (області, держави), автоматично створюючи процесуально значимі відомості. Більше того, при розширенні відомостей, що підлягають внесенню до ЄРДР, щодо способу вчинення злочину, зняття, балістичної та дактилоскопічної картотек, виявлення

злочинів вчинених одним суб'єктом можливо автоматизувати, що для зручності також може відобразитися на карті.

Онлайн-візуалізація передбачає динамічні графіки, діаграми, інтерактивні карти, що відобразатимуть дані ЄРДР у режимі реального часу. Так, замість того, щоб витратити час на перегляд у ЄРДР кожного провадження окремо (при цьому нову інформацію ще треба не знайти) та зіставлення з попередніми даними (які потрібно пам'ятати або зберігати самостійно, адже ЄРДР зберігає їх лише у вкладках «Рух» за кожним провадженням окремо) або вивчення таблиць аналітики, які є непростими для сприйняття через значний масив даних у форматі заповнених цифрами таблиць, можна просто вивчити візуальні дані [364, с. 237]. Це дасть змогу оперативно виявити масиви процесуальних порушень та швидко відреагувати на них.

Разом з тим кримінальна процесуальна діяльність з огляду на свою специфіку потребує, окрім «традиційних» методів візуалізації та обробки даних, більш об'ємного, глибокого та системного аналізу. Навіть складний графік чи діаграма не можуть задовольнити означеної потреби.

Варто вказати на ключовий недолік обробки та аналізу статистичних даних про процесуальну роботу правоохоронних органів, де оцінюються лише кілька критеріїв, тоді як необхідним є комплексний підхід, що передбачає обробку даних більш ніж десяти категорій, їх аналіз та представлення. Так, для аналізу агрегованих багатовимірних даних можуть використовуватися піктограми [53, с. 1]. Одним із найбільш майстерно розроблених типів піктографіків є «Обличчя Чернова». Основна ідея представлення інформації в цьому випадку полягає в кодуванні значень різних змінних у характеристиках рис людського обличчя (додаток X, рис. 11) [504, с. 66]. Для кожного спостереження малюється окреме «обличчя», де відносні значення обраних змінних представлені як форми і розміри окремих рис обличчя (наприклад, довжина носа, кут між бровами, ширина обличчя) [253, с. 1] (додаток X, рис. 12). Таким чином, можливо оцінити стан злочинності за наслідком аналізу кількості поданих заяв, зареєстрованих кримінальних правопорушень, закритих, зупинених, скерованих до суду, укритих

(виявлених за результатом процесуального контролю), надлишку, кримінальних проваджень, закритих судом, виправдувальних та обвинувальних вироків, структури вчинених злочинів, ключових ознак правопорушників, скарг до слідчого судді, результатів апеляційного чи касаційного оскарження рішень, а також кількості працівників правоохоронних органів на визначеній території, фізичних можливостей людини, наявності технічних можливостей, проведення профілактики, кількості населення тощо. Така ж оцінка може бути здійснена щодо певного кримінального провадження, де піктографіка відображатиме стан досудового розслідування та процесуального керівництва в частині тривалості строків досудового розслідування, кількості проведених слідчих (розшукових) дій, застосування заходів забезпечення, надання вказівок прокурором – процесуальним керівником та їх виконання, відшкодування шкоди тощо.

Також варто розглянути синергетичну інтерпретацію структури елементів кримінального процесу. Всі правові явища можна представити як елементи єдиної системи, яка в науці отримала назву правової системи. Під нею розуміють всю сукупність взаємозалежних юридичних засобів (явищ), які справляють регулятивно-організуючий і стабілізуючий вплив на суспільні відносини, поведінку людей [442, с. 158]. Характер системних зв'язків між елементами системи досліджує синергетика – продуктивний метод сучасної науки.

Серед ключових синергетичних категорій виділяється поняття фракталу. Процеси самоорганізації у складних системах (до яких слід віднести також системи правові) підпорядковуються певним універсальним закономірностям. Однією з найважливіших установлених закономірностей є фрактальний характер самоорганізаційних процесів [245, с. 13]. Термін «фрактал» (від лат. fractus – той, що складається з фрагментів) – порівняно новий у науці. Його запропонував американський математик Бенуа Мандельброт (1924-2010) в 1977 році, використавши у книзі «Фрактальна геометрія природи» («The Fractal Geometry of Nature») для позначення нерегулярних, але самоподібних структур [202, с. 13-16]. Самоподібність можна спостерігати поблизу будь-якої точки фракталу та за будь-якого збільшення масштабу; невелика частина фракталу містить інформацію про

весь фрактал [245, с. 13]. Самоподібність (цю властивість об'єктів Бенуа Мандельброт назвав фрактальністю) спостерігається у всіх природних структурах: капілярах листків рослин, суцвітті, кроні та корінні дерев, кровоносній системі живих організмів, сніжинках, хмарах, блискавці, мушлях, дельті ріки, березі моря, системі планет та галактиці (додаток Р, рис.1) [407, с. 90].

Класифікуючи фрактальні структури, математики виділяють багато їх різновидів: канторові дисконтинууми (утворення зіркових систем Всесвіту); криві Коха (берегова лінія материків), Леві, Мінковського, фрактали Серпинського, стохастичні фрактали (гори, хмари, поверхні лісових масивів) та інші «двовимірні» фрактали; криві Пеано (дендритні структури – русла річок, кровоносна чи нервова системи); фрактали Менгера та інші «тривимірні» фрактали [202, с. 59-126] (додаток Р, рис. 2).

Фрактальний характер властивий не тільки об'єктам, а й процесам [407, с. 90]. Наприклад, історія виникнення біологічних видів укладається в дендритну схему. Доведенням цього є і «генеалогічні дерева» [245, с. 14]. Також фрактальність характерна для броунівського руху, еволюції живих організмів, реплікації ДНК тощо (додаток Р, рис. 3).

Самоорганізаційні процеси утворення самоподібних соціальних структур притаманні мистецтву, релігії, розподілу праці, конвеєрному виробництву, мережевому маркетингу, курсу валют, державному управлінню, корупції тощо [407, с. 90].

Фрактальна природа соціальної самоорганізації також поширюється і на правові явища як форму вияву соціальних процесів [245, с. 16]. Окрім того, фрактальні структури в праві обґрунтовує універсалізм «фрактальної геометрії природи» Б. Мандельброта [202].

Повністю погоджуємося з Ю.Ю. Орловим, який обстоює більш радикальну позицію, вважаючи, що право не може не мати фрактальних властивостей; будь-яке правове явище містить самоподібні структури юридичної природи. Зокрема, більшість систем правових інститутів в Україні (правоохоронних органів, судів, органів державного управління тощо) побудовано за принципом тривірневої

ієрархії дендритного типу: установи центрального, обласного та районного рівнів; систему правових актів; у процесах формування правовідносин: на індивідуальному, колективному і державному рівнях із чітким розподілом їх на цивільно-правові й адміністративно-правові; у правосвідомості: ієрархія правової психології індивіда, соціальної групи та суспільства в цілому [245, с. 18].

Вказані фрактальні структури є формою й наслідком процесу самоорганізації в праві, а їх основними характерними ознаками слід уважати: 1) самоподібність структур, сформованих на різних рівнях (у різних масштабах); 2) пов'язаність та «укладеність» структур; 3) наявність єдиного механізму формування структур на різних рівнях, який породжується єдиною системоутворюючою закономірністю; 4) об'єктивний характер указанного механізму, що реалізовується через діяльність людей, але визначається об'єктивними умовами незалежно від їх волі [245, с. 16].

Так, система органів кримінальної юстиції (поліція, прокуратура, суд тощо) побудовані за принципом трирівневої ієрархії дендритного типу у формі своєрідного «дерева» (додаток Р, рис. 4). Всі вони виконують одні й ті ж функції, однак у різних територіальних масштабах.

Ураховуючи особливість роботи правоохоронних інститутів у взаємодії із людьми та налагодження комунікації з кожним громадянином, принцип організації їхньої роботи повинен здійснюватися за алгоритмом формування кривих Пеано (тенденція до досягнення кожної точки континууму).

Самоподібність виявляється в побудові органів кримінальної юстиції та кримінальній процесуальній діяльності загалом чи не найяскравіше з-поміж усіх видів юридичної діяльності.

Якщо розглянути кримінальні провадження – їхня структура протягом десятків років незалежно від законодавчої бази повторюється. Навіть правила їх формування передбачають структурованість та самоподібність: дослідчий матеріал, первинні огляди та допити, слідчі (розшукові) дії, характеризуючі матеріали, обвинувальний акт. Однотипні злочини передбачають одні й ті ж процесуальні дії, відповідно, й зібрані матеріали. Таке повторення спостерігається

абсолютно в усьому.

Якщо розглянемо дані ЄРДР – щомісяця, щороку їх структура абсолютно однакова: категорії злочинів за розділами закону про кримінальну відповідальність, реєстрація, проміжні та остаточні процесуальні рішення, категорії правопорушників. Упродовж року, п'яти, десяти років – безкінечне повторення, величезні обсяги самоподібних інформаційних потоків.

Система ЄРДР та інформація, яка знаходиться в ньому, побудовані за фрактальним принципом, тобто самоподібні. Фактично ЄРДР є системою правильних математичних алгоритмів, закладених від найвищої до найнижчої ланки. Тобто і в ГПУ, і в місцевих прокуратурах відбуваються самоподібні процесуальні процедури: на початку досудового розслідування заповнюються абсолютно однакові електронні цифрові контури, при вчиненні тяжкого злочину обирається запобіжний захід, при повідомленні про підозру починається двомісячний строк досудового розслідування і т.д.

Водночас у разі порушення процесуальних строків, реєстрації угод за тяжкими та особливо тяжкими злочинами, укриття злочинів шляхом заниження кваліфікації, нарощування сум збитків тощо виникає процесуальна аномалія, що порушує чітку структуру фракталу ЄРДР. Такі процесуальні порушення є свого роду процесуальною хворобою.

Звернемо увагу на застосування фрактального методу в медицині при діагностиці ракових пухлин. Так, фрактальна природа упаковки ДНК у хроматині та ряд біологічних особливостей реакції людського організму на хворобу за допомогою фрактальних кривих дають можливість виявити наявність в організмі людини злоякісних або доброякісних пухлин. За допомогою статистичного аналізу вдалося виявити пухлинно-асоційовані зміни фрактальної структури хроматину, що й свідчило про наявність хвороби в організмі [135, с. 68-72].

Застосування цього методу в кримінальному процесі у перспективі може змінити парадигму кримінального процесуального контролю та перейти від виявлення та подальшого усунення порушень до їх недопущення.

На нашу думку, перспективним напрямком розвитку кримінального процесу

вбачається запровадження **автоматизованого кримінального процесуального контролю** – електронної підсистеми, побудованої за визначенням КПК України самоподібним процесуальним алгоритмом, що здійснює автоматизований аналіз (контроль) процесуальної інформації та забезпечує недопущення процесуальних порушень шляхом блокування внесення до електронної системи не передбачених законом рішень (вчинення дій), у режимі реального часу контролює дотримання належної кримінальної процесуальної процедури та забезпечує облік виявлених кримінальних процесуальних аномалій для вжиття заходів реагування. Базовою категорією автоматизованого процесуального контролю є **кримінальна процесуальна аномалія** – порушення фрактальної структури кримінального процесу, викликане прийняттям процесуальних рішень чи вчиненням процесуальних дій, не передбачених КПК України, недотриманням належної правової процедури щодо умов, строків, гарантій або суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності [365, с. 92].

За опитуваннями, *61,9% слідчих, 73,4% прокурорів, 72,9% адвокатів та 83,1% суддів (слідчих суддів) вважають за доцільне запровадити електронний процесуальний контроль за допомогою програмних (комп'ютерних) алгоритмів* (додатки Е, Є, Ж, З).

Отже, наступним етапом еволюції кримінального процесуального контролю є перехід його об'єкта з паперово-електронного формату в електронний, а суб'єкта – від людини, доповнюваної електронною системою, що виступає підсилювачем людського інтелекту, до інтегрованої автоматизованої електронної системи.

Елементами автоматизованого кримінального процесуального контролю є: Об'єкт – електронна кримінальна процесуальна інформація (АРМОР, ЄРДР, ЄСІС та ін.); Суб'єкт – контрольна підсистема, що містить чітко прописану структуру процесу (вичерпну множину дій, що можуть бути виконані, причому як загалом для всього процесу, так і для конкретної його частини, чи обсяг, доступний для певного суб'єкта). Суб'єкт контролюватиме процес формування реєстраторами об'єкта – електронного кримінального провадження. Забезпечення своєчасного

виявлення процесуальних аномалій та реагування на них потребує запровадження трьох видів автоматизованого кримінального процесуального контролю: превентивний, поточний та наступний.

Превентивний контроль передбачає встановлення визначених КПК України обмежень («запобіжників») щодо вчинення суб'єктом провадження процесуальних дій залежно від стадії провадження та наявності процесуальних підстав, як то тяжкість злочину, наявність підозрюваного, повнота заповнення електронних контурів тощо.

Поточний контроль є динамічним (аналізує інформацію постійно, а не лише при внесенні даних до електронної системи) та включає: контроль строків у провадженні, аналіз фабул за ключовими словами, а також процесуальних рішень (їх сукупності) з подальшим повідомленням за допомогою «червоної лінії» уповноваженої службової особи (осіб) про можливі порушення, загрози і пропозиції щодо прийняття процесуальних рішень (вчинення процесуальних дій). Крім того, передбачається впровадження автоматичного рівномірного розподілу навантаження на суб'єктів провадження (в частині призначення слідчих та процесуальних керівників аналогічно здійснюваного АСДС відповідно до ст. 35 КПК України розподілу проваджень між суддями).

Подальший контроль полягає у: фіксації спроб суб'єкта провадження щодо прийняття не передбачених КПК України процесуальних рішень (вчинення процесуальних дій) та подальшого повідомлення керівнику органу (автоматичне скерування відомостей до Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів України, Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії суддів України тощо) для вжиття заходів реагування; формуванні рейтингу суб'єктів провадження (слідчих, прокурорів, суддів) залежно від кількості завдань, їх складності, ефективності роботи та кількості спроб процесуальних порушень (виявлених аномалій) [365, с. 92].

Для забезпечення суб'єктів кримінального процесу правореалізаційними інструментами електронного провадження пропонується створення електронного віртуального кабінету, а також спеціалізованого мобільного додатка, що в режимі

реального часу надаватиме актуальну кримінальну процесуальну інформацію та повідомлятиме уповноважену службову особу про аномалії, виявлені за допомогою поточного автоматизованого електронного кримінального процесуального контролю.

Встановлені за допомогою автоматизованого кримінального процесуального контролю порушення, так само як і безкінечно повторювані кримінальні правопорушення, відображені у величезних обсягах самоподібних даних ЄРДР, можуть бути візуалізовані ГрафІАС у вигляді фрактальної графіки (додаток Р, рис. 5). Так можна представити статистику кримінального процесу в районі, регіоні, державі у цілому.

Також кримінальна процесуальна інформація може бути оцінена методом нормованого розмаху, методом зміни дисперсії агрегованого ряду, методом детрендованого флуктуаційного аналізу, методом вейвлет-оцінювання ступеня самоподібності для визначення ступеня сталості даних та через відновлення фазових портретів інформаційних потоків та рекурентні діаграми [12, с. 26-31].

Більше того, будь-яку структуровану кримінальну процесуальну інформацію теоретично можна не просто візуалізувати, а перетворити в математичну формулу. Таким чином, прогнози видатного фізика-теоретика Мічіо Кайку про тотальне оцифрування даних здаються ближчими, ніж ми могли собі уявити [119].

Отже, внесені до ЄРДР за пропонованими принципами обробки даних відомості та аналітичні дані представлятимуться у формі графічних виразів; контрольна підсистема, в яку впроваджено логічні вирази та форми Твору, генеруватиме дані про допущені порушення кримінального процесуального законодавства, що також можуть бути візуалізовані.

Таким чином, користувач відповідно до рівня доступу в підсистемі «Аналітика» (додаток П, рис. 10) зможе обрати відображувані дані за часовими, територіальними, видовими параметрами та заданими атрибутами і форми їх візуалізації, розмістити їх на екрані на власний розсуд та відслідковувати зміну показників у режимі реального часу.

Окрім того, електронний архів зберігатиме візуалізовані статистичні та аналітичні дані (зокрема й виявлені контрольною підсистемою порушення), які можна буде переглянути протягом заданого періоду часу і проаналізувати в динаміці.

Перспективи розширення візуалізації та прогнозовані варіанти міжвідомчої взаємодії. На основі технологій класу Big data сьогодні створюються спеціалізовані програмні продукти для аналізу даних в рамках кримінальної процесуальної діяльності. Одним із найвідоміших таких проєктів є секретні американські та британські програми електронного стеження PRISM, XKeyScore та Tempora, секретні відомості про які надані WikiLeaks та декотрим засобам масової інформації працівником АНБ і ЦРУ (США) Едвардом Сноуденом [554, с. 1].

В основу програми PRISM закладено принцип Big data, що в сукупності з низкою технологічних рішень та нормативних передумов (поправки до Закону «Про нагляд за іноземними розвідками», якими розширено можливості уряду щодо ведення тотального електронного стеження за людьми (для потенційних розслідувань у зв'язку з тероризмом), які знаходяться за межами США, а також за тими американцями, з якими вони спілкувалися за допомогою засобів зв'язку) у глобальних масштабах дає змогу перехоплювати та опрацьовувати дані мережі Інтернет і операторів телекомунації в рамках розслідувань злочинів, пов'язаних з тероризмом. Наведене вказує на перспективи розробки та впровадження автоматичного електронного детектива не лише для окремих видів правопорушень, а в рамках кримінального процесу загалом. Так, несортовані дані, що знаходяться у вільному доступі в мережі Інтернет, та інформація державних інформаційно-аналітичних систем і баз даних мають електронний формат та сьогодні обробляються слідчими в «ручному» режимі. За допомогою програми «електронного детектива» ці дані автоматично опрацьовуватимуться за введеними оператором параметрами (ключовими словами, професіоналізмами тощо) й у разі збігів генеруватимуться в аналітичні дані, які надалі можуть бути використані правоохоронними органами.

Таким чином, буде створено *автоматизований алгоритм автоматичного виявлення та розслідування злочинів*.

Оптимізація і удосконалення можливостей інформаційно-аналітичних систем суб'єктів кримінального провадження зможе забезпечити ефективне та повне виконання своїх функцій правоохоронними органами, зокрема органами прокуратури як держателем ЄРДР, і, як наслідок, надасть змогу якісно реформувати органи кримінальної юстиції відповідно до вимог сучасного інформаційного світу.

Отже, проаналізувавши досвід електронного кримінального провадження Англії, США, Австралії, Нової Зеландії, провінції Альберта (Канада), Франції, Німеччини, Швеції, Італії, Фінляндії, Бельгії, Чехії, Казахстану, Киргизстану (*більш детально це питання досліджено в розділі 4*), а також пропозиції європейських та російських науковців, пропонується створити на основі ЄРДР **корпоративну інформаційно-аналітичну автоматизовану (електронну) систему кримінальної юстиції (КІАС-КримінЮст)**, що охопить всі стадії кримінального провадження та всіх суб'єктів кримінального переслідування й максимально інтегрує електронні інформаційні ресурси держави. При цьому держателем оновленої електронної системи має бути ГПУ, оскільки це процесуально обумовлено визначеною Конституцією функцією.

Першим кроком побудови КІАС є максимальна модернізація ЄРДР як електронної системи досудового провадження (дослідчого провадження та досудового розслідування) із залученням спеціалізованих суб'єктів до єдиного електронного інформаційного поля та переведенням процесуальних діалогів у електронний формат. *Більш детально це питання розглянуто в підрозділі 5.1.*

Другим кроком є під'єднання всіх систем електронного врядування (державних органів), загальнодержавних реєстрів та баз даних за допомогою інтеропераційних систем, що функціонуватимуть в онлайн-режимі (за аналогією відвантаження з ЄРДР до АСДС даних про направлені до суду кримінальні провадження, яке відбувається що три секунди). *Більш детально це питання розглянуто в підрозділі 5.1.*

Також буде створено фундамент для автоматичного розкриття злочинів шляхом збігу баз даних електронних систем. Сьогодні вже існує електронна можливість, що співставляє дані ЄРДР та АРМОР. У решті випадків під час досудового розслідування слідчому доводиться звертатися з десятками, а іноді з сотнями запитів для отримання відомостей із численних реєстрів. У свою чергу, КІАС охопить не лише АРМОР, а й усі електронні системи кримінальною юстиції. Після задоволення відповідних клопотань, процесуальних рішень прокурором (заходи забезпечення (ч. 1 ст. 150, ч. 1 ст. 155, ч. 1 ст. 160, ч. 1 ст. 171 КПК України), запобіжні заходи (ч. 1 ст. 188, ч. 1 ст. 192, ч. 1 ст. 199, ч. 1 ст. 200, ч. 5 ст. 200 КПК України), слідчі (розшукові) дії (ч. 3 ст. 233, ч. 3 ст. 234, ч. 5 ст. 240 КПК України), НС(Р)Д (ч. 3 ст. 246, ч. 2 ст. 249, ч. 2 ст. 258, ч. 4 ст. 272, ч. 2 ст. 274 КПК України), процесуальні дії, рішення (ч. 1 ст. 277, ч. 4 ст. 280, ч. 1 ст. 297-2 КПК України) тощо) чи слідчим суддею (заходи забезпечення (ч. 6 ст. 132 КПК України), слідчі (розшукові) дії (ч. 2 ст. 234 КПК України), НС(Р)Д (ч. 2 ст. 248, ч. 2 ст. 258, ч. 4 ст. 267, ч. 2 ст. 268, ч. 2 ст. 269, ч. 2 ст. 269-1, ч. 2 ст. 270, ч. 2 ст. 274 КПК України) та ін.) вони у форматі «електронного діалогу» невідкладно надсилатимуться виконавцю (слідчому, прокурору тощо) та зберігатимуться в електронному кримінальному провадженні. Протягом встановленого законом строку система самостійно збере та порівняє дані і надасть згенеровану інформацію у вигляді таблиць, схем про: рух особи (пересування по державі (транспортні реєстри), перетин кордону, рух пристроїв мобільного зв'язку), коло спілкування (склад сім'ї, однокласники, однокурсники, колеги, сусіди, мобільні контакти, банківські перекази), відомості про трудову діяльність, можливі злочинні зв'язки (спільне вчинення злочинів, спільне відбування покарань у місцях позбавлення волі, відомості інформаторів), відомості про майно, доходи, витрати та зобов'язання фінансового характеру, банківські рахунки та індивідуальні банківські сховища, оброблені дані мобільного оператора (пари номерів LAC-SID), дані первинного фінансового моніторингу, моніторинг соціальних мереж тощо. Реалізація вказаного значно скоротить строки збирання документів під час досудового розслідування та істотно спростить цю

сферу процесуальної діяльності.

Відповідно до ч. 2 ст. 11 Закону України «Про інформацію» не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди – лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та захисту прав людини. Оскільки отримання інформації про фізичних осіб правоохоронними органами з електронних систем здійснюється шляхом отримання відомостей з відкритих реєстрів та баз даних або за рішенням суду (ст. 164, ч. 3 ст. 246 КПК України) у межах здійснення досудового розслідування кримінального провадження, законодавство про інформацію не порушується.

Третім кроком побудови КІАС є розширення електронної системи на судове провадження та виконання судових рішень за напрацьованим алгоритмом роботи. У межах цього процесу буде ліквідовано дублюючі, застарілі й неефективні електронні системи. Так, ЄСІС та електронна система Державної виконавчої служби стануть частиною КІАС.

Важливим аспектом реалізації кожного з цих кроків є якісна підготовка нормативного і технічного фундаменту для впровадження електронного процесу та одномоментний повний перехід до роботи виключно нової системи (за аналогією до запровадження ЄРДР), без «перехідного періоду» паралельного існування двох систем. Практика свідчить, що реформи повноцінно втілювались у життя лише тоді, коли не існувало альтернативи новому методу роботи (через очевидну неефективність або економічну збитковість – у промисловій сфері, відсутність процедури в нормативних актах – у сфері права). Така «шокова терапія» створить певні проблеми на початковому етапі. З початком роботи (кінець 2012 року – 2013 рік) під шквал критики потрапив ЄРДР: технічні збої, негативний вплив на процес розслідування, ріст кількості проваджень та навантаження тощо. Однак після періоду адаптації позитивний результат введення ЄРДР став очевидним, а запроваджена сама система вивчається іншими державами. Так, на основі вітчизняного досвіду Республікою Казахстан введено аналогічну електронну процесуальну систему, якій залишено назву її аналога ЄРДР. *Більш детально це питання розглянуто в підрозділі 4.3.*

Важливо наголосити на необхідності виведення КІАС-КримінЮст за межі глобальної мережі Інтернет на внутрішній закритий (ідентифікація доступу лише через електронні пристрої, що попередньо внесені до бази) зашифрований канал зв'язку, який обслуговуватиме виключно цей комплекс. Схожий підхід сьогодні реалізовано стосовно системи АРМОР. Пропоновані технічні характеристики КІАС-КримінЮст забезпечуватимуть її самодостатність, що усуне потребу в глобальній мережі. Однак контакти з міжнародними установами також потрібно трансформувати в електронний формат – залучити до єдиного інформаційного поля, що можливо реалізувати через додатково захищену проміжну підсистему, яка за допомогою інтеграційних систем з'єднуватиметься з відповідними суб'єктами через мережу Інтернет.

В остаточному вигляді КІАС поділитиметься на модулі (для кожного виду суб'єктів – учасників процесу), які складатимуться з базових підсистем, рівнів руху провадження (залежно від стадії процесу) та додаткових блоків залежно від специфіки діяльності суб'єкта.

Модулі:

1. Органи досудового розслідування, що поділяються на: органи НП («Факт», АРМОР), органи безпеки («Megapolis ТМ Документообіг»), органи, які здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства («ІТ Користувач ЦСК-1»), ДБР, НАБУ (система багатофункціонального електронного документообігу АСКОД).

2. Прокуратура (ЄРДР, ЄССА, ІАС «ОСОП», автоматизована система Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів).

3. Адвокатура (ЄРАУ).

4. Суд, а саме: слідчі судді, перша інстанція, апеляція, касація, за нововиявленими обставинами (АСДС, ЄДРСР, «Електронний суд»).

5. Інші учасники провадження: експерт (Реєстр атестованих судових експертів, Реєстр методик проведення судових експертиз), спеціаліст, перекладач.

6. Державна виконавча служба.

7. Державна пенітенціарна служба.

8. Онлайн-обмін даними: ДПСУ («Гарт»), Укрдержреєстр, Головний сервісний центр МВС України, Департамент державної реєстрації, Державна авіаційна служба України, Державна інспекція України з безпеки на морському та річковому транспорті, Державна служба інтелектуальної власності, Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру, ДФСУ, Державний комітет статистики України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національний банк України та банківські установи, Регістр судноплавства України та його регіональні представництва, Фонд державного майна України тощо [414, с. 49].

Кожен модуль матиме базову комплектацію: 1) підсистема електронного документообігу: а) «електронний секретаріат»; б) електронні провадження; 2) підсистема координації внутрішньовідомчої роботи; 3) підсистема міжвідомчої комунікації; 4) підсистема не пов'язаних з кримінальним провадженням функцій; 5) підсистема міжнародного співробітництва; б) навчальна підсистема; 7) підсистема «Кадри»; 8) підсистема аналітики та статистики; 9) підсистема журналювання; 10) підсистема забезпечення інтеграції («електронний міст»).

Рівні: дослідче провадження, досудове розслідування (розділ III КПК України), судові провадження (включає підготовче судове провадження, судовий розгляд і ухвалення та проголошення судового рішення, провадження з перегляду судових рішень в апеляційному, касаційному порядку, ВСУ, а також за нововиявленими обставинами (розділ IV КПК України), виконання судових рішень (розділ VIII КПК України).

У результаті накладення описаних елементів (модулі – вертикалі (стовпці), рівні – горизонталі (рядки)) буде утворено таблицю, в кожену комірку якої умовно можна помістити функції конкретного суб'єкта на конкретному рівні провадження й процесуальні дії, що можуть бути вчинені. Описане відображає базову структуру КІАС, всередині якої міститимуться також додаткові блоки (відповідно до потреб кожного органу). Базова структура за допомогою інтеграційних систем вестиме обмін даними з усіма програмами, реєстрами та базами некримінального характеру.

За результатами опитування спеціалізовані суб'єкти кримінального провадження вказують про настання таких позитивних наслідків при повному переході на електронне оформлення досудового розслідування: транспарентність правосуддя – 49,3% (26,8% слідчих, 67,1% прокурорів, 56,3% адвокатів та 47% суддів (слідчих суддів)); економія часу та ресурсів (скорочення строків розслідування) – 34,2% (41,8% слідчих, 52,2% прокурорів, 20,4% адвокатів та 22,2% суддів (слідчих суддів)); спрощення перевірки матеріалів кримінального провадження – 21,8% (11,9% слідчих, 48,8% прокурорів, 7,2% адвокатів та 19,4% суддів (слідчих суддів)); спрощення процедури «отримання» та перегляду судових рішень – 16,8% (16% слідчих, 25,6% прокурорів, 19,9% адвокатів та 5,8% суддів (слідчих суддів)); зменшення витрат на кримінальне провадження – 12% (29,3% слідчих, 3,2% прокурорів, 7,8% адвокатів та 8% суддів (слідчих суддів)); уніфікація кримінального провадження – 11,9% (23,2% слідчих, 15,9% прокурорів, 3,3% адвокатів та 5,3% суддів (слідчих суддів)); автоматизація ведення статистичного обліку – 7,7% (5,2% слідчих, 10,1% прокурорів, 6% адвокатів та 9,5% суддів (слідчих суддів)) (додатки Е, Є, Ж, З).

Разом з тим респонденти відзначають можливі такі негативні наслідки: помилка в програмному продукті («збій програми») – 40,4% (43,8% слідчих, 24,2% прокурорів, 63% адвокатів та 30,7% суддів (слідчих суддів)); слабкий захист, як наслідок – втручання ззовні («хакерська атака») – 37,3% (46,8% слідчих, 56% прокурорів, 13,3% адвокатів та 33,3% суддів (слідчих суддів)); витрати на впровадження електронного кримінального провадження – 20,7% (19,1% слідчих, 18,4% прокурорів, 20,4% адвокатів та 24,9% суддів (слідчих суддів)); втручання зсередини (корупційна складова) – 14,2% (10,8% слідчих, 8,2% прокурорів, 26,5% адвокатів та 11,1% суддів (слідчих суддів)) (додатки Е, Є, Ж, З).

Шляхом системного вдосконалення електронного сегмента кримінального провадження процесуальна діяльність перейде в електронне інформаційне поле, буде створено сучасний технологічний механізм здійснення кримінального переслідування та автоматизованого процесуального контролю [365, с. 93].

Електронний сегмент з кожним днем все глибше проникає у кримінальний

процес, який разом із сучасними інформаційними технологіями розвивається стрімкими темпами. Вже сьогодні реалізація кримінальної процесуальної діяльності неможлива без електронних процесуальних процедур. Відповідна тенденція спостерігатиметься й надалі, поступово здійснюючи чи не найважливішу трансформацію кримінальної юстиції тисячоліття. Однак, якщо перехід від усного провадження до паперової фіксації процесуальних процедур тривав сотні років, то перехід до електронного кримінального провадження може зайняти менше десятка років. І саме сучасному поколінню процесуалістів випала змога стати не просто свідками, а творцями цього історичного перетворення.

Висновки до розділу 5

1. Сьогодні існує необхідність законодавчого врегулювання надання електронним даним ЄРДР первинного значення (настання юридичного факту) та автоматичного формування паперових процесуальних документів електронною системою на основі внесених до Реєстру даних (похідне значення), що забезпечить остаточний перехід до електронної форми ведення досудового розслідування та, як наслідок, формування кримінального провадження у вигляді електронного файлу, що передбачає створення в ЄРДР функції формування електронного документа шляхом автоматичного заповнення полів ЄРДР підсистеми уніфікованих шаблонів процесуальних документів. Базова частина даних (відомості про посадову особу та державний орган, місце, дату та час створення, номер провадження тощо) фіксуються автоматично й не підлягають корегуванню, автор вносить відомості, обираючи з-поміж визначених законом альтернативних варіантів або заповнюючи графи оригінальним текстом, після чого накладає ЕЦП. Документ зберігатиметься та в хронологічному порядку формуватиме електронний файл кримінального провадження.

2. Електронне досудове розслідування передбачає алгоритм організації професійного електронного процесуального діалогу спеціалізованих суб'єктів

кримінального провадження шляхом інтеграції вказаних суб'єктів кримінального провадження шляхом надання ЕЦП постійного користувача, що забезпечить постійний віддалений доступ до матеріалів розслідування та створення «особистих віртуальних кабінетів», за допомогою яких конкретний суб'єкт отримає дані лише тих проваджень, де він є учасником, та лише в частині, необхідній для вчинення процесуальних дій чи прийняття процесуальних рішень.

3. З метою ефективного функціонування електронного кримінального провадження в Україні доцільним є запровадження автоматизованого кримінального процесуального контролю, який визначено як електронну підсистему, побудовану за визначеним КПК України самоподібним процесуальним алгоритмом, що здійснює автоматизований аналіз (контроль) процесуальної інформації та забезпечує недопущення процесуальних порушень шляхом блокування внесення до електронної системи не передбачених законом рішень (вчинення дій), у режимі реального часу контролює дотримання належної кримінальної процесуальної процедури та забезпечує облік виявлених кримінальних процесуальних аномалій для вжиття заходів реагування.

ВИСНОВКИ

На основі комплексного дослідження науково-теоретичних підходів, а також аналізу чинного законодавства і практики його реалізації наведено узагальнення та нове вирішення наукової проблеми щодо формування сучасної концепції електронного кримінального провадження на досудовому розслідуванні, а також пропозицій та рекомендацій з удосконалення законодавства у цій сфері.

1. Доведено, що досудове розслідування як самостійна стадія кримінального провадження за функціональною спрямованістю поділяється на три етапи: 1) початковий етап досудового розслідування; 2) здійснення досудового розслідування; 3) завершення досудового розслідування. Констатовано, що невід'ємним елементом досудового розслідування є ЄРДР, який притаманний лише цій стадії та процесуально і технічно є обов'язковою складовою кримінальної процесуальної діяльності на кожному етапі досудового розслідування, що виявляється: на початковому етапі – при внесенні відомостей про кримінальне правопорушення (ст. 214 КПК України), визначенні осіб, які здійснюватимуть досудове розслідування (п. 1 ч. 2 ст. 39 КПК України) та процесуальне керівництво досудовим розслідуванням (ст. 37 КПК України), визначенні підслідності (ст. 216 КПК України) та місця проведення досудового розслідування (ст. 218 КПК України); на етапі здійснення – при повідомленні особі про підозру (ч. 4 ст. 278 КПК України); зупиненні (ч. 4 ст. 280 КПК України) та відновленні досудового розслідування (ч. 3 ст. 282 КПК України), оголошенні розшуку підозрюваного (ч. 2 ст. 281 КПК України); на етапі завершення – в електронній фіксації остаточного рішення у провадженні (ст. 283 КПК України).

2. Визначено, що, з огляду на поєднання в сучасному кримінальному процесі України гуманітарної та електронно-математичної складових та неможливість у зв'язку із цим застосовувати лише гуманітарні методи при

вивченні обов'язкових електронних кримінальних процесуальних процедур поряд з традиційними методами соціально-гуманітарних наук, необхідно використовувати низку спеціалізованих, притаманних точним наукам: синергетичний, математичний (положення фрактальної геометрії), кібернетичний. Даний підхід дозволив встановити типові процесуальні порушення, які відображено в ЄРДР, створити теоретичні моделі фільтрів, що мають виявляти порушення у кримінальному провадженні тощо.

3. На основі аналізу наукових праць та джерел права розкрито генезу фіксації кримінального процесу, що послідовно виражалась у таких формах: усне оформлення – глиняні таблички – скриньки – паперові документи – електронні носії процесуальної інформації (магнітні стрічки та диски, оптичні CD- та DVD-диски, магнітооптичні компакт-диски (CD-MO), карта пам'яті, флеш-пам'ять, сервер, кіберпростір, автоматизовані інформаційні системи тощо). Констатовано, що форми вираження (фіксації) кримінальних процедур на окремих історичних етапах відправлення правосуддя безпосередньо залежали від розвитку суспільства, у зв'язку з чим визначено, що для сучасного етапу розвитку досудового розслідування характерним є запровадження електронної складової (ЄРДР) та перехідної (паперово-електронної) моделі електронного кримінального провадження.

4. Встановлено, що ЄРДР має процесуально-статистичну правову природу, оскільки визнання процесуальними електронних даних про внесення до ЄРДР відомостей про початок досудового розслідування, а також вимоги КПК України щодо обов'язкової реєстрації процесуальних рішень у ЄРДР вказують на процесуальну природу електронних даних ЄРДР, які варто віднести до електронних процесуальних документів. Дані, які формуються автоматично за результатом внесення відповідних відомостей у ЄРДР (витяг з ЄРДР та реєстраційний номер провадження), є обов'язковою складовою у прийнятті низки процесуальних рішень та предметом оскарження (невнесення відомостей про кримінальне правопорушення) у межах кримінального провадження. Водночас слідчі та прокурори через сприйняття ЄРДР обліково-реєстраційною програмою

допускають порушення вимог КПК України щодо внесення даних в ЄРДР, оскільки, незважаючи на пряму вказівку у ст. 214 КПК України щодо Положення про порядок ведення ЄРДР, відповідно до ч. 2 ст. 1 КПК України воно не є частиною кримінального процесуального законодавства, фактично регулюючи відносини у сфері обліку і реєстрації. У зв'язку з цим вимоги про внесення зазначених у ньому даних є обов'язковими для виконання, але не можуть бути віднесені до процесуальних рішень й оформлюються заповненням статистичних карток.

5. Враховуючи потребу удосконалення існуючої моделі фіксації даних в електронній системі досудового розслідування, що надає можливість автоматизації обробки та аналізу даних, розроблено технічний твір «Інформаційно-аналітична система обробки заздалегідь згенерованих баз Єдиного реєстру досудових розслідувань за допомогою готових наборів функцій Excel (з ілюстраціями)», який шляхом обробки попередньо сформованих та збережених баз даних Реєстру генерує дані за більш ніж 30 видами порушень кримінального процесуального законодавства та є елементом електронного процесуального контролю. Запропоновано інтегрувати вказану систему до ЄРДР шляхом перенесення її логічних виражень та форм до розділу «Аналітика та статистика», що дасть змогу частково автоматизувати процесуальну діяльність уповноважених суб'єктів щодо своєчасного виявлення та усунення порушень процесуальної процедури, допущеної під час досудового розслідування.

6. Обґрунтовано, що дослідче провадження, як самостійна та необов'язкова стадія кримінального провадження, складається з трьох відносно самостійних, проте функціонально взаємозалежних етапів: 1) прийняття та реєстрація заяви (повідомлення або факту самостійного виявлення) про кримінальне правопорушення; 2) вивчення заяви (повідомлення), яка полягає у з'ясування наявності (чи відсутності) ознак злочину; 3) ініціювання досудового розслідування. З метою підвищення якості електронного процесуального контролю та ефективності досудового розслідування обґрунтовано нагальну потребу законодавчого закріплення стадії дослідчого провадження та поєднання

за допомогою інтегрованої системи електронних систем дослідчого провадження (інтегрована інформаційно-пошукова система «Автоматизоване робоче місце оперативника») та досудового розслідування (ЄРДР).

7. Запропоновано авторське визначення електронних доказів як інформації, що зберігається в електронному вигляді на будь-яких типах електронних носіїв, в електронних пристроях чи електронних інформаційних системах (ЄРДР) та відповідає вимогам ст. 84 КПК України щодо доказів. Залежно від форми вираження носія інформації у фактичній дійсності виділено два види джерел доказів: матеріальні (мають фізичне відображення (електронний носій) – електронний документ, відеозапис, дані операторів надання телекомунікаційних послуг, банківська інформація) та нематеріальні (не мають фізичного відображення, а їх фіксація здійснюється безпосередньо під час досудового розслідування). Обґрунтовано доцільність впровадження на даному етапі механізмів електронної фіксації доказів в ЄРДР, за допомогою наявних у Реєстрі функціональних підсистем.

8. Визначено, що у межах існуючої моделі фіксації даних в електронній системі (заповнення цифрових контурів, електронні каталоги альтернативного вибору даних, система відміток) наявними є передумови електронного процесуального контролю, оскільки за допомогою інструментів аналітики ЄРДР суб'єкти процесуального контролю мають можливість оперативно виявити випадки процесуальних порушень під час закінчення досудового розслідування. Зокрема, обґрунтовано, що за допомогою ЄРДР можна відслідковувати закриті кримінальні провадження, а за допомогою розробленого дисертантом технічного твору – звужувати пошук рішень, які потребують перевірки та процесуального реагування, оскільки останній серед 532 277 закритих кримінальних проваджень визначив 662 (0,12%), в яких потенційно наявні порушення процесуальної процедури, що вдосконалює процесуальну діяльність прокурора на вказаному етапі.

9. Враховуючи використаний системно-структурний підхід до суб'єктів досудового розслідування, обґрунтовано, що здатною забезпечити рівні

можливості для обстоювання сторонами провадження власної правової позиції без зайвих витрат часових ресурсів та процесуальних порушень й оптимальною процесуальною моделлю професійного діалогу є «слідчий – прокурор – суд – адвокат». Вказано, що запровадження електронного формату взаємодії із залученням до електронної системи всіх професійних суб'єктів провадження є завершальним етапом модернізації кримінального провадження щодо переходу до електронного процесуального діалогу.

10. Встановлено, що ЄРДР забезпечує розподіл ролей між суб'єктами сторони обвинувачення, процесуально й технологічно утворюючи їх електронний процесуальний діалог. Враховуючи електронну природу ключових процесуальних рішень у провадженні та описані структуру і технологічні ресурси ЄРДР, вся процесуальна взаємодія між спеціалізованими суб'єктами сторони обвинувачення вже сьогодні може бути трансформована з паперово-електронного у виключно електронний формат, із запровадженням електронних процесуальних процедур в єдиному спеціалізованому електронному правореалізаційному середовищі – ЄРДР.

11. Визначено, що здійснення функції захисника адвокатом передбачає застосування електронного сегмента сторони захисту – Єдиного реєстру адвокатів України. Відповідно до процесуальних повноважень захисник має право на отримання відомостей з ЄРДР, які є частиною матеріалів досудового розслідування, однак останній не залучений до електронного сегмента досудового розслідування, а тому принцип змагальності з точки зору ЄРДР не забезпечено. У зв'язку із цим правореалізаційний інструментарій захисника щодо створення інноваційних механізмів комунікації потребує доповнення шляхом надання доступу до ЄРДР, у зв'язку із чим запропоновано відповідний автоматизований алгоритм.

12. Для створення ефективного алгоритму електронної кримінальної процесуальної діяльності наведено диференціацію процесуальних повноважень слідчого судді, що сприятиме подальшому створенню в архітектурі електронної системи відповідних модулів (підсистем). Доведено, що встановлення можливості

електронного обміну процесуальними документами між суб'єктами досудового розслідування за допомогою інтеропераційних систем між ЄРДР і Єдиною судовою інформаційною системою (автоматизована система документообігу суду, Єдиний державний реєстр судових рішень та інші) дозволить перевести їх взаємодію в електронне інформаційне поле, де відомості про рішення слідчого судді щодо заходів забезпечення кримінального провадження, дозвільних процедур тощо можуть автоматично надходити до ЄРДР, забезпечуючи таким чином формування електронного кримінального провадження.

Обґрунтовано, що слідчий суддя має специфічні функції розширеного контролю за дотриманням конституційних прав людини, що потребує розширення процесуальних повноважень, зокрема щодо самостійного прийняття рішення стосовно внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР з одночасним їх внесенням. Слідчий суддя фіксує прийняті ним рішення в електронному форматі, однак не в електронному процесуальному документі – ЄРДР, а в Єдиному державному реєстрі судових рішень. З огляду на це встановлено потребу надання слідчим суддям електронних цифрових ключів доступу до ЄРДР.

13. Встановлено, що в КПК України частково визначено інші непроцесуальні суб'єкти, місце яких в процесуальній діяльності здебільшого обумовлене потребою забезпечення діяльності відповідної державної установи (суду, прокуратури). Проте трансформація кримінального процесу з паперового формату в електронний потребує застосування не лише юридичних, а й технічних знань, що обумовлює існування в останній групі службових осіб, які забезпечують діяльність ЄРДР. Аргументовано, що у разі закріплення в КПК України цього суб'єкта з визначенням його обов'язків щодо забезпечення безперебійного функціонування ЄРДР, невідкладного надання уповноваженим суб'єктам електронних цифрових ключів доступу до ЄРДР, а також заборони втручатися будь-яким чином у процесуальну складову (наприклад, перегляд, вилучення чи корегування даних) низку недоліків правореалізаційної практики щодо даних ЄРДР буде усунуто.

14. За результатами аналізу досвіду електронної кримінальної процесуальної діяльності в державах англо-американської системи виокремлено перспективні напрями її удосконалення в Україні: розробка програмного забезпечення для проведення негласних слідчих (розшукових) дій на основі програм Oasis і Magic Lantern (США); запровадження алгоритму організації електронного процесуального діалогу суб'єктів кримінального провадження шляхом поєднання ЄРДР, інтегрованої інформаційно-пошукової системи «Автоматизоване робоче місце оперативника», автоматизованої системи документообігу суду, Єдиного державного реєстру судових рішень, «Електронного суду», Реєстру атестованих судових експертів тощо за допомогою інтеропераційних систем (Англія); розробка інтеропераційного процесуального діалогу між ЄРДР та Єдиним реєстром адвокатів України на основі алгоритму залучення захисника до електронного провадження та відкриття матеріалів іншій стороні (Criminal e-File, Канада).

15. Узагальнено позитивний досвід країн Європейського Союзу, у зв'язку із чим виокремлено можливі напрями удосконалення електронного кримінального провадження на досудовому розслідуванні: поєднання за допомогою інтеропераційної системи інтегрованої інформаційно-пошукової системи «Автоматизоване робоче місце оперативника» та ЄРДР з державними реєстрами й базами даних (досвід Німеччини); запровадження таких електронних кримінальних процесуальних процедур, як цифровий обмін структурованою та неструктурованою інформацією між розрізненими електронними системами органів кримінальної юстиції; доповнення ЄРДР модулем створення електронних процесуальних документів за допомогою підсистеми уніфікованих шаблонів; доповнення ЄРДР «прямим» переміщенням електронної інформації; електронний процесуальний діалог між спеціалізованими суб'єктами кримінального провадження; вдосконалення контрольних функцій ЄРДР (досвід Швеції).

16. Зроблено висновок, що для пострадянських держав характерним є загалом низький рівень розвитку електронної складової кримінальної

процесуальної діяльності. В Киргизстані діє найбільш розвинена серед пострадянських держав електронна процесуальна система – Єдиний реєстр злочинів і проступків, функціонують державний реєстр адвокатів, інформаційна автоматизована система, що здійснює розподіл справ між судьями, що є аналогами вітчизняних ЄРДР, Єдиного реєстру адвокатів України та автоматизованої системи документообігу суду відповідно. В Казахстані функціонує Єдиний реєстр досудових розслідувань, введений на основі вивчення досвіду України. У Російській Федерації, Грузії, Вірменії, Таджикистані, Республіці Білорусь, Молдові відсутні інтегровані електронні системи кримінальної юстиції.

17. Визначено дефініцію «електронне кримінальне провадження», для створення якого запропоновано алгоритм з'єднання електронних систем органів кримінальної юстиції, систем електронного врядування (державних органів), загальнодержавних реєстрів та баз даних за допомогою інтеропераційних систем з метою забезпечення швидкого, ефективного й економічно вигідного обміну інформацією в онлайн-режимі та автоматизації електронних процесуальних процедур. З метою попередження та усунення порушень процесуального порядку ведення кримінального провадження розроблено та доведено ефективність інтегрування до ЄРДР візуальної контрольної концепції «червона лінія», в основу якої покладено автоматичний аналіз фабул кримінальних проваджень за визначеними ключовими словами.

18. Розроблено модель організації професійного процесуального діалогу спеціалізованих суб'єктів кримінального провадження у форматі електронного досудового розслідування шляхом інтеграції електронних систем та спеціалізованих суб'єктів кримінального провадження (адвокатів, слідчих суддів та суддів, атестованих судових експертів, перекладачів, інших спеціалізованих учасників кримінального провадження) за допомогою інтеропераційних систем у межах залучення спеціалізованих суб'єктів та надання електронних цифрових ключів постійного користувача, утворивши ефективний професійний процесуальний «електронний діалог», що забезпечить постійний віддалений

доступ до матеріалів розслідування та створення «особистих віртуальних кабінетів», за допомогою яких конкретний суб'єкт отримає дані проваджень, де він є учасником, в частині, необхідній для вчинення процесуальних дій чи прийняття процесуальних рішень.

Визначено поняття «особистий віртуальний (електронний) кабінет», під яким запропоновано розуміти персональне автоматизоване робоче місце суб'єкта кримінального провадження, що забезпечує формування, зберігання, захист, узагальнення та накопичення електронних процесуальних документів, обмін даними, суворе розмежування повноважень у системі, підтримку ролей залежно від займаної посади, протоколювання та аудит дій користувачів, чим досягається безперешкодний доступ посадової особи тільки до тих відомостей ЄРДР, що відносяться до її компетенції.

19. За результатами системного аналізу кримінального процесуального законодавства України, практики правозастосування та досвіду електронного кримінального провадження інших держав розроблено та обґрунтовано алгоритм створення корпоративної інформаційно-аналітичної автоматизованої (електронної) системи кримінальної юстиції, що охоплює всі стадії кримінального провадження та всіх суб'єктів кримінального переслідування й максимально інтегрує електронні інформаційні ресурси держави. Визначено, що такий алгоритм включає: 1) максимальну модернізацію ЄРДР як електронної системи досудового провадження (дослідчого провадження та досудового розслідування) із залученням спеціалізованих суб'єктів до єдиного електронного інформаційного поля та переведенням процесуальних діалогів в електронний формат; 2) під'єднання всіх систем електронного врядування (державних органів), загальнодержавних реєстрів та баз даних за допомогою інтеропераційних систем, що функціонуватимуть в онлайн-режимі; 3) розширення електронної системи на судове провадження та виконання судових рішень за напрацьованим алгоритмом роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдулвалиев А.Ф. Предпосылки и перспективы внедрения электронной формы уголовного дела в деятельность судебных органов // Право и политика. 2013. № 1 (157). С. 58-65.
2. Актуальні питання кримінального процесу України: навч. посіб. / Є.М. Блажівський, І.М. Козьяков, О.М. Толочко та ін.; за заг. ред. Є.М. Блажівського. Київ: Національна академія прокуратури України; Центр учбової літератури, 2013. 304 с.
3. Алексеев С.С. Механизм правового регулирования в социалистическом государстве. Москва: Юрид. лит., 1966. 187 с.
4. Аленін Ю.П. Початок досудового розслідування за КПК України 2012 року // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 198-203.
5. Алієв Г.З., Самодіна О.О., Самодін А.В. Окремі аспекти залучення захисника у кримінальне провадження за новим кримінальним процесуальним законодавством України // Юридична наука. 2013. № 3. С. 90-99.
6. Альперт С.А. Обвинение в советском уголовном процессе: учеб. пособ. / Мін-во высш. и сред. спец. образования УССР, Харьк. юрид. ин-т. Харьков, 1974. 38 с.
7. Ахтирська Н.М. До питання доказової сили кіберінформації в аспекті міжнародного співробітництва під час кримінального провадження // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2016. Вип. 36. С. 123-125.
8. Бабкова В. Проблеми здійснення прокурором наглядових повноважень у формі процесуального керівництва під час проведення досудового розслідування // Вісник Національної академії прокуратури України. 2012. № 3. С. 71-73.
9. Балацька О.Р. Поняття й класифікація суб'єктів захисту в кримінальному провадженні // Науковий вісник Ужгородського національного

університету. Серія: Право. 2015. Вип. 35, Ч. I. Т. 3. С. 89-93.

10. Банах С.В., Штогун С.Г. Особливості повноважень слідчого судді щодо захисту прав людини // Вісник Національної академії прокуратури України. 2013. № 4. С. 61-65.

11. Барабаш Т.М. Проблемні питання етапності досудового розслідування в кримінальному провадженні України // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2013. № 5. С. 115-119.

12. Барановський О.М. Інформаційна технологія аналізу самоподібних інформаційних потоків: дис. ... канд. техн. наук: 05.13.06 / Барановський Олександр Миколайович; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». Київ, 2015. 135 с.

13. Басай В.Д., Савченко В.А., Садова Т.В. Кримінальний процес України, Республіки Польща, ФРН: порівняльний аналіз: навч. посіб. Київ: Алерта, 2015. 480 с.

14. Басиста І.В., Щур Б.В. Процесуальна самостійність слідчого в світлі вимог чинного КПК: проблеми та перспективи // Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. 2015. № 11. С. 141-147.

15. Батурич А. Вдали от места преступления. Как прокуратура Крыма расследует из Киева преступления на полуострове // Фокус. 2016. 1 апреля. URL: <https://focus.ua/country/347831/> (дата звернення: 18.08.2016).

16. Баулін О. Спеціальне кримінальне провадження у контексті верховенства права // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2017. № 3. С. 1-7.

17. Баулін О.В., Карпов Н.С. Процесуальна самостійність і незалежність слідчого та їх правові гарантії: моногр. / за заг. ред. З.Д. Смітєнко. Київ: НАВСУ, 2001. 232 с.

18. Белкин Р.С., Винберг А.И. Криминалистика и доказывание. Москва, 1969. 320 с.

19. Беляєва К.В. Кримінальне процесуальне право України: навч. посіб. / К.В. Беляєва, А.М. Бірюкова, В.І. Бояров, В.Г. Гончаренко, С.В. Гончаренко;

ред.: В.Г. Гончаренко, В.А. Колесник; Академія адвокатури України. Київ: Юстініан, 2014. 573 с.

20. Бех Ю.В., Слепцов А.І. Філософські проблеми сучасного управління складними системами: ідеї, принципи і моделі: моногр. // Мін-во освіти і науки, молоді і спорту; Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. 405 с.

21. Бегов Д.Д. Сучасні технології в судовій акустиці (проблеми автоматизації експертних досліджень): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Київ, 2003. 18 с.

22. Білик В.І. Правоохоронна система у період античності та середньовіччя: загальна характеристика // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. 2013. Вип. 5, Т. 1. С. 19-22.

23. Бірюков В.В. Використання комп'ютерних технологій для фіксації криміналістично значимої інформації у процесі розслідування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Нац. акад. внутр. справ України. Київ, 2001. 20 с.

24. Боднар Н.М. Історичний аспект розвитку писемності // Вісник Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. 2009. Вип. 43. С. 108-112.

25. Божьев В.П. Уголовно-процессуальные правоотношения. Москва: Юридическая литература, 1975. 175 с.

26. Боржецька Н.Л. Форми закінчення досудового розслідування: правові, теоретичні та прикладні проблеми: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2016. 20 с.

27. Боржецька Н.Л. Форми закінчення досудового розслідування: правові, теоретичні та прикладні проблеми: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.99. Острог, 2016. 252 с.

28. Борозенний І.О., Юхно О.О. Особливості використання мережі Інтернет та автоматизованих інформаційно-пошукових систем для забезпечення проведення негласних слідчих (розшукових) дій // Право і Безпека. 2012. № 4. С. 126-129.

29. Боруш А.О. Інститут підозри в кримінальному провадженні: поняття,

ознаки та значення // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Вип. 6-1, Т. 4. С. 29-33.

30. Босак А.О., Рогальський Р.Б., Босак В.А. Передумови формування системного підходу до менеджменту // Вісник Нац. ун-ту «Львів. політехніка». 2011. № 714. С. 38-46.

31. Бражнік Ю.Ю. Генезис, поняття, завдання та структура стадії у кримінальному процесі // Форум права. 2012. № 3. С. 56-60.

32. Бринцев В.Д. Система досудового слідства // Право України. 1998. № 12. С. 100-105.

33. Британець створив віртуального юриста, який за півроку виграв справ на 3 мільйони доларів. URL: <http://newspravda.com/index.php/svit/2089-brytanets-stvoryv-virtualnoho-iurysta-iakyi-za-pivroku-vyhrav-sprav-na-3-miliony-dolariv.html> (дата звернення: 19.11.2016).

34. Брокгауз Ф.А., Эфрон И.А. Русский биографический словарь. Москва: Эксмо, 2007. 928 с.

35. Брусиловский А.Е., Строгович М.С. Свидетельские показания в качестве судебных доказательств: методика и техника следственной работы. Киев, 1934. 226 с.

36. Брянцев О.А. Удосконалення презентаційних умінь фахівців з комп'ютерного еколого-економічного моніторингу // Педагогічний процес. 2009. № 3. С. 50-57.

37. Буцковский Н.А. О приговорах по уголовным делам, решенным с участием присяжных заседателей. О деятельности прокурорского надзора вследствие отделения обвинительной власти от судебной. Санкт-Петербург: Тип. 2 Отд. собств. е. и. в. канцелярии, 1866. 262 с.

38. В рамках антикорупційних заходів відкрито інформацію про власників земель по всій території України // Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів державної влади. 2015, 5 жовтня. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/artide?art_id=248533id=244276429 (дата звернення: 24.10.2016).

39. В Україні створюється каталог адвокатів. URL: <http://zib.com.ua/ua/>

122101-v_ukraini_stvoryuetsya_katalog_advokativ.html (дата звернення: 04.12.2016).

40. Вавіленкова А.І. Семантичний аналіз як необхідний етап у вилученні змісту з текстової інформації // Інтелектуальні технології лінгвістичного аналізу: тези доповідей міжнар. наук. конф. Київ: НАУ, 2011. С. 12.

41. Вакулік О.А., Азаров Ю.І. Початок досудового розслідування у кримінальному провадженні: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 184 с.

42. Варій М.Й. Психологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Київ: Центр учбової літератури. 2007. 288 с.

43. Варфоломеева Т.В. Криминалистика и профессиональная деятельность защитника: моногр. Киев: Вища шк., 1987. 151 с.

44. Васильев Л.М. Современная лингвистическая семантика. Москва: Высш. шк., 1990. 176 с.

45. Васильев С.В., Ніколенко Л.М. Доказування та докази у господарському процесі України: моногр. Харків: Еспада, 2004. 192 с.

46. Верховна Рада України прийняла Закон «Про публічні закупівлі». URL: <http://prozorro.org/verhovna-rada-prynyala-zakon-pro-publichni-zakupivli/> (дата звернення: 07.09.2016).

47. Визначено порядок надсилання копій рішень суду до реєстру. URL: http://zib.com.ua/ua/121058-viznacheno_poryadok_nadsilannya_kopiy_rishen_sudu_do_reestru.html (дата звернення: 08.07.2016).

48. Викторский С.И. Русский уголовный процесс: учеб. пособ. для вузов / С.И. Викторский; вступ. ст. Э.Ф. Куцовой; Московский гос. ун-т им. М.В. Ломоносова. Юридический факультет. Москва: Городец, 1997. 448 с.

49. Винберг А.И., Эйсман А.А. Новые методы фиксирования и демонстрации судебных доказательств // Социалистическая законность. 1946. № 4-5. С. 22-25.

50. Винберг А.И., Эйсман А.А. Фототелеграфия и звукозапись в криминалистике. Москва: РИО ВЮА КА, 1946. С. 21-30.

51. Вирок у кримінальній справі № 661/2139/16-к (провадження № 1-

кп/658/75/17) від 16.05.2017, Каховський міськрайонний суд Херсонської області. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/66545687> (дата звернення: 01.07.2017).

52. Висновок Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України щодо питання про початок кримінального провадження стосовно суддів, яке пов'язане зі здійсненням ними судочинства від 01.07.2013. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0009700-13> (дата звернення: 28.09.2016).

53. Візуалізація статистики продуктивності обладнання з R-Shiny. URL: <http://it-ua.info/news/2015/04/09/vzualzacya-statistiki-produktivnost-obladnannya-z-r-shiny.html> (дата звернення: 04.10.2016).

54. Власова Г.П. Деякі аспекти застосування Кримінального процесуального кодексу України у практичній діяльності // Актуальні питання кримінального процесуального законодавства України: збірник матеріалів міжвузівської наукової конференції (Національна академія прокуратури України, м. Київ, 26 квітня 2013 року). Київ: Алерта, 2013. С. 31-33.

55. Власова Г.П. Спрощення кримінального судочинства України: моногр. Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2013. 430 с.

56. Власова Н.А. Проблемы совершенствования форм досудебного производства в уголовном процессе: дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.09. Москва, 2001. 495 с.

57. Волошина В.К. Реалізація галузевих та специфічних принципів кримінального процесу у стадії досудового розслідування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність»; Одес. нац. юрид. акад. Одеса, 2010. 19 с.

58. Все будет ProZorro: 7 фактов о борьбе с коррупцией в публичных закупках // Новое время. 2016. 14 января. URL: <http://nv.ua/publications/vse-budet-prozorro-7-faktov-o-borbe-s-korruptsiej-v-publichnyh-zakupkah.html> (дата звернення: 12.09.2016).

59. Всеобщая история государства и права: учеб. / под ред. проф.

К.И. Батыра. Москва: Юристъ, 1998. 456 с.

60. Гарифуллина А.Х., Сухарева О.С. Электронный протокол как новый вид доказательства и новый элемент удостоверительного аспекта уголовного судопроизводства // Вестник Казанского юрид. ин-та МВД России. 2012. № 9. С. 111-117.

61. Гельдибаев М.Х., Вандышев В.В. Уголовный процесс: учебник для студентов вузов, обучающихся по юридическим специальностям. 3-е изд., перераб. и доп. М.: Юнити-Дана; Закон и право. 2012. 719 с.

62. Герасимов Р.Р. Моделювання при розслідуванні злочинів // Часопис Київського університету права. 2010. № 3. С. 253-256.

63. Герасун А. За применение магнитофона в следственной работе // Социалистическая законность. 1962. № 10. С. 51-53.

64. Гетьман А.П. Кримінальний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар. Харків: Право; Національний університет «Юрид. акад. України імені Ярослава Мудрого»; Національна академія правових наук України, 2012. 681 с.

65. Гловюк І.В. Кримінально-процесуальна діяльність: проблеми визначення поняття // Актуальні проблеми держави і права. 2012. Вип. 64. С. 461-468.

66. Гловюк І.В. Функціональна спрямованість діяльності слідчого судді // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия: Юридические науки. 2013. Т. 26 (65). № 2-1. Ч. 2. С. 303-309.

67. Головацький І.Ю. Діяльність адвоката-захисника у кримінальному процесі: навч. посіб. Київ: Атіка, 2003. 352 с.

68. Головки Л.В., Гуценко К.Ф., Филимонов Б.А. Уголовный процесс западных государств: учеб. пособ. для юридических вузов. 2-е изд., доп. и испр. Москва: Зерцало М, 2002. 528 с.

69. Гончаренко В.Г. Науково-технічні засоби в роботі слідчого: моногр. Київ, 1972. 100 с.

70. Гора І.В., Колесник В.А. Сучасні криміналістичні дослідження

допомагають встановленню істини не лише в судочинстві // Адвокат. 2009. № 8. С. 16-21.

71. Горелкіна К.Г. Особливості процесуального статусу слідчого судді: порівняльний аналіз // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 2. С. 14-19.

72. Григорьев О.Г. Роль и уголовно-процессуальное значение компьютерной информации на досудебных стадиях уголовного судопроизводства: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Омск, 2003. 221 с.

73. Гриненко А.В. Уголовный процесс: учеб. для бакалавров. Москва: Юрайт, 2012. 332 с.

74. Гринюк В. Окремі питання повідомлення особи про підозру як початок реалізації функції обвинувачення // Право України. 2013. № 11. С. 120-126.

75. Грицаєнко Л.Л., Фальковський А.О. Філософія права: навч. посіб. Київ: Національна академія прокуратури України, 2014. 120 с.

76. Грошевий Ю. Проблеми удосконалення законодавства, що регулює кримінально-процесуальну діяльність // Вісник Академії правових наук України. 2003. № 2-3. С. 690-700.

77. Гурич О.В. Обов'язки захисника-адвоката у кримінальному процесі України // Форум права. 2010. № 4. С. 262-267.

78. Гусарев С.Д., Тихомиров О.Д. Юридична деонтологія. Київ: ВІРА-Р, 1999. 506 с.

79. Гусарев С.Д. Юридична діяльність: методологічні та теоретичні аспекти: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук / НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. Київ, 2007. 35 с.

80. Гусев Л.Н. Процессуальное положение следователя в советском уголовном процессе // Вопросы судопроизводства и судоустройства в новом законодательстве Союза ССР / под ред. С.А. Голунского. Москва: Юрид. лит., 1959. С. 301-329.

81. Гуценко К.Ф., Головки Л.В., Филимонов Б.А. Уголовный процесс

западных государств. Изд. 2-е, доп. и испр. Москва: Зерцало, 2002. 528 с.

82. Добровольская О.Г. Уголовное производство на основании сделки о признании вины в соответствии с новым УПК Украины // Ученые записки Таврического национ. университета им. В.И. Вернадского. Серия: Юридические науки. 2013. Т. 26 (65). № 1. С. 367-372.

83. Довідка про стан оперативності розгляду кримінальних справ місцевими та апеляційними судами загальної юрисдикції з огляду на вимоги Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практику Європейського суду з прав людини (2013 р.) // Судова влада України: офіційний веб-портал. URL: [http://cna.court.gov.ua/userfiles/dovidka\(2\)\(1\).pdf](http://cna.court.gov.ua/userfiles/dovidka(2)(1).pdf) (дата звернення: 19.10.2016).

84. Докази і доказування в кримінальному провадженні: методичні рекомендації. Київ: Національна академія прокуратури України, 2016. 71 с.

85. Доказування у кримінальному провадженні: навч.-практ. посіб. / кол. авт. Київ: Національна академія прокуратури України, 2017. 346 с.

86. Доля Е.А. Использование в доказывании результатов оперативно-розыскной деятельности. Москва: Изд-во СПАРК, 1996. 116 с.

87. Доповідна записка про результати перевірки стану додержання кримінального процесуального законодавства при внесенні до ЄРДР відомостей про кримінальні правопорушення на підставі матеріалів правоохоронних органів та органів державного контролю, а також прокурорського нагляду за додержанням законодавства під час досудового розслідування таких проваджень у прокуратурі Дніпропетровської області від 11-15 листопада 2013 року / Прокуратура Дніпропетровської області. Дніпропетровськ, 2013. 14 с.

88. Доповідна записка про стан додержання вимог кримінального процесуального законодавства під час здійснення прокурорами процесуального керівництва та участі в кримінальному провадженні в суді / Головне управління нагляду за додержанням законів у кримінальному провадженні Генеральної прокуратури України. Київ, 2013. 24 с.

89. Дорохов В.Я. Понятие доказательств в советском уголовном

процессе // Сов. гос-во и право, 1965. № 9. С. 108-117.

90. Досвід взаємодії державних органів країн світу з інститутами громадського суспільства, залучення громадськості до формування та реалізації державної політики, протидії корупції, забезпечення електронного урядування. Партнерство «Відкритий Уряд». URL: http://www.ogp.gov.ua/sites/default/files/library/Dosvid_OGP-MFA.pdf (дата звернення: 01.11.2016).

91. Дубов Д.В., Дубова С.В. Основи електронного урядування: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 448 с.

92. Дуброва Р. Екскурс в історію правової бази й розвитку оперативно-розшукових і слідчих підрозділів в Україні // Jurnalul juridic national: teorie și practică. 2015. № 6 (16). С. 219-223.

93. Духовский М.В. Русский уголовный процесс. Москва: Изд. Ключкина М., 1910. 446 с.

94. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2013 року форми № 1. Генеральна прокуратура України: офіц. сайт. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=0381&li (дата звернення: 09.10.2016).

95. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2014 року форми № 1. Генеральна прокуратура України: офіц. сайт. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=111482&libid=100820&c=edit&_c=fo (дата звернення: 09.10.2016).

96. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2015 року форми № 1. Генеральна прокуратура України: офіц. сайт. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112173&libid=100820&c=edit&_c=fo (дата звернення: 09.10.2016).

97. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі за грудень 2016 року. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112657&libid=100820&c=edit&_c=fo# (дата звернення: 09.10.2016).

98. Ємельянов В.М., Татаренко В.Б. Державна влада України в боротьбі з корупцією в органах правосуддя // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія».

Сер.: Державне управління. 2010. Вип. 117, Т. 130. С. 19-22.

99. Єні О.В. Деякі аспекти кримінального провадження у формі приватного обвинувачення // Форум права. 2013. № 2. С. 134-139.

100. Жалинский А.Э. Профессиональная деятельность юриста. Введение в специальность: учеб. пособ. Москва: Издательство БЕК, 1997. 312 с.

101. Жогин Н.В., Фаткуллин Ф.Н. Возбуждение уголовного дела. Москва: Гос. изд-во юрид. л-ры, 1961. 206 с.

102. Зажицкий В. Вопросы доказательственного права // Советская юстиция. 1992. № 19-20. С. 3-4.

103. Зайчук О.В., Оніщенко Н.М. Загальна теорія держави і права. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 308 с.

104. Закалюка А.В. Інститут учасників кримінального провадження // Європейські перспективи. 2015. № 2. С. 56-60.

105. Звіт про роботу прокурора за січень – грудень 2016 року. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?_m=fslib&_t=fsfile&_c=download&file_id=201007 (дата звернення: 08.02.2017).

106. Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження. 2016. Форма № 1-1. URL: http://court.gov.ua/userfiles/file/DSA/FEBRUARY_17/statistika_16/Cop1_1_1_2016.xls (дата звернення: 12.03.2017).

107. Зейкан Я.П. Захист у кримінальній справі: наук.-практ. посіб. Київ: Вища шк., 2002. 271 с.

108. Зеленох О.В. Правовий статус та повноваження слідчого за новим КПК України // Митна справа. 2013. № 6 (2.1). С. 147-151.

109. Зигура Н.А., Кудрявцева А.В. Компьютерная информация как вид доказательств в уголовном процессе России: моногр. Москва: Юрлитинформ, 2011. 176 с.

110. Ишин А.М. Некоторые аспекты использования информационных технологий в ходе раскрытия и расследования преступлений // Современные проблемы информационно-криминалистического обеспечения предварительного расследования и его оптимизация: материалы междунар. науч.-практ. конф., 21-22

апр. 2011 г. / редкол.: А.Н. Ильяшенко, К.В. Вишневецкий, В.А. Карлеба, Д.А. Натура, В.Н. Шишкин. Краснодар, 2011. С. 16-22.

111. Івасюк І.Г. Інститут «говідомлення про підозру» нового кримінального процесуального законодавства України // Митна справа. 2013. № 4 (88). Ч. 2. Кн. 2. С. 74-79.

112. Іващенко О.В. Інформування учасників кримінального провадження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Одеса, 2013. 20 с.

113. Іерусалимов І.О. Інформаційне забезпечення використання науково-технічних досягнень у розслідуванні кримінальних правопорушень: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Київ, 1998. 16 с.

114. Ільєва Т.Г. Функція судового контролю у кримінальному процесі: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Київ, 2014. 259 с.

115. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затв. наказом МВС України від 7 липня 2017 року № 575. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE30805.html (дата звернення: 01.08.2017).

116. Інструкція про єдиний облік злочинів: підписана Генеральною прокуратурою України, Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, Державною податковою адміністрацією України, Міністерством юстиції України 26 березня 2002 року за № 20/84/293/126/18/5 (зі змін. і доп.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0020900-02> (дата звернення: 12.09.2016).

117. Інструкція про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, затверджена наказом МВС № 1377 від 06.11.2015, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 01.12.2015 за № 1498/27943. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1498-15> (дата звернення: 25.08.2016).

118. Інформація про структуру та штатну чисельність підрозділів Генеральної прокуратури України, що здійснюють нагляд за додержанням законів

при провадженні досудового розслідування. Довідка про структуру та штатну чисельність підрозділів регіональних прокуратур з питань нагляду за додержанням законів при провадженні досудового розслідування: відповідь на інформаційний запит, № 19/4-275вих-16 від 25 лютого 2016 року. Київ: Генеральна прокуратура України, 2016.

119. Кайку Мічіо. Фізика майбутнього / перекл. з англ. А. Кам'янець. Львів: Літопис, 2013. 432 с.

120. Кальдероні Ф. Коментар до Кримінально-процесуального кодексу України. Мілан: Транскрайм, 2007. 21 с.

121. Капліна О.В. Підозра у кримінальному провадженні: поняття, ознаки, сутність // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 238-242.

122. Капліна О.В. Проблеми вдосконалення нормативного регулювання проведення слідчих (розшукових) дій // Вісник кримінального судочинства. 2015. № 1. С. 40-48.

123. Карнеева Л. Применим ли магнитофон в следственной работе? // Социалистическая законность. 1963. № 1. С. 50-54.

124. Карнеева Л.М. Доказательства и доказывание в уголовном процессе: учеб. пособ. Москва: Юрид. лит. 1994. 193 с.

125. Карнеева Л.М. Доказывание при отказе в возбуждении уголовного дела // Советское государство и право. 1975. № 2. С. 96-98.

126. Карнеева Л.М. Правильное определение основных понятий теории доказательств – важнейшая гарантия достижения истины при производстве по уголовному делу // Гарантии прав личности в социалистическом уголовном праве и процессе. Ярославль, 1981. С. 96-98.

127. Карташов В.Н. Юридическая деятельность: понятие, структура, ценность. Саратов: Изд-во Саратовского ун-та, 1989. 182 с.

128. Карчевський М.В. До питання єдності та визначеності термінології при криміналізації злочинів у сфері використання комп'ютерної техніки та мереж електрозв'язку (Розділ XVI КК України) // Боротьба з організованою злочинністю

і корупцією (теорія і практика). 2010. Вип. 23. С. 316-322.

129. Карчевський М.В., Кудінов А.С. Ефективність кримінально-правового регулювання в Україні // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка. 2016. Вип. 4. С. 101-114.

130. Качан Н.С. Взаємозв'язок системи і структури: філософсько-економічний аспект // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. Вип. 17. Кіровоград: КНТУ, 2010. 484 с.

131. Кирвель В.К. Криминалистическая фотография и видеозапись: лекция. М-во внутр. дел Респ. Беларусь, учреждение образования «Акад. М-ва внутр. дел Респ. Беларусь». Минск: Акад. МВД, 2012. 35 с.

132. Кистяковский А.Ф. Права, по которым судится малороссийский народ, высочайшим всепресветлейшия, державнейшия великия государыни императрицы Елисавет Петровны, самодержицы всероссийския, ее императорского священнейшего величества повелением, из трех книг, а именно: Статута литовского, Зерцала саксонского и приложенных при том двух прав, также из Книги порядка, по переводе из полского и латинского языков на российский диалект в едину книгу сведенные, в граде Глухове, лета от Рождества Христова 1743 года, изданные под редакцией и с приложением исследования о сем Своде и о законах, действовавших в Малороссии. Киев: Унив. тип. (И.И. Завадского), 1879. 1065 с.

133. Кицан Ю.І. Підслідність кримінальних справ: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Київ, 2012. 26 с.

134. Клементьев А.С. Опыт создания интегрированных информационных систем органов уголовной юстиции зарубежных стран // Российский следователь. 2007. № 5. С. 38-41.

135. Ключин Д.А. Новый метод скринингу раку молочной залози на підставі фрактального аналізу інтерфазних ядер букального епітелію / Д.А. Ключин, Д.Г. Шерварли, М.В. Присяжна та ін. // Журнал обчислювальної та прикладної математики. 2011. № 1. С. 68-76.

136. Коваль Л. ID-паспорти оформлюватимуть із січня // Урядовий кур'єр.

2016, 6 січня. URL: <http://ukurier.gov.ua/uk/artides/id-pasporti-oformlyuvatimut-iz-sichnya/> (дата звернення: 24.10.2016).

137. Коваль Н.В. Введение в юридическую специальность (деонтологический аспект): курс лекций. Донецк: Центр подготовки абитуриентов, 1998. 192 с.

138. Кожевніков Г. Заходи забезпечення кримінального провадження // Вісник Національної академії прокуратури України. 2012. № 3. С. 68-70.

139. Колкутин В.В. Телекоммуникационные системы в судебно-медицинской практике / В.В. Колкутин, Д.В. Момот, Ю.И. Соседко, Е.В. Капустин // Военно-медицинский журнал. 2001. № 9. Т. СССXXII. С. 13-14.

140. Колодчин В.В. Повноваження прокурора в судовому провадженні у першій інстанції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 20 с.

141. Колодяжна В.В. Історія формування та сучасний стан романо-германської правової сім'ї // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2013. Вип. 1. С. 46-53.

142. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 17.11.2016).

143. Кони А.Ф. Уголовный процесс: нравственные начала. Москва: Современная гуманитарная академия, 2008. 150 с.

144. Кони А.Ф. Избранные произведения / сост.: Г.К. Большакова, П.М. Захаров. Москва: Юридическая литература, 1980. 496 с.

145. Конституция (Основной Закон) Союза Советских Социалистических Республик, принята на внеочередной седьмой сессии Верховного Совета СССР девятого созыва 7 октября 1977 года. URL: http://constitution.garant.ru/history/ussr-rsfsr/1977/red_1977/5478733/chapter/8/# block_800 (дата звернення: 09.12.2016).

146. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 28.10.2016).

147. Концепція галузевої програми інформатизації судів загальної

юрисдикції, інших органів та установ судової системи: погодж. листом Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України від 28 серпня 2013 року № 1/06-1-805. URL: http://court.gov.ua/tu16/info_suddi/conzercsia/ (дата звернення: 23.10.2016).

148. Концепція електронного суду України / Державне підприємство «Інформаційні судові системи». Київ, 2012. URL: http://www.kbs.org.ua/files/koncept_d.pdf (дата звернення: 07.11.2016).

149. Концепція реформування кримінальної юстиції України: Указ Президента України від 8 квітня 2008 року № 311/2008 // Офіційний вісник Президента України. 2008. № 12. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/311/2008> (дата звернення: 16.10.2016).

150. Король В.В., Юрчишин В.Д. Сутність категорії «учасник кримінального провадження» в науці кримінального процесуального права // Прикарпатський юридичний вісник. 2014. Вип. 2 (5). С. 235-253.

151. Костицький М.В. Деякі питання методології юридичної науки // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 3-11.

152. Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г. Теорія держави і права: Елементарний курс. Видання друге. Харків: ТОВ «Одіссей», 2008. 432 с.

153. Крикливець Д.Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2016. 321 с.

154. Кримінальне право України: Загальна частина: підруч. / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, Л.М. Кривоченко та ін.; за ред. проф. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ, 2007. 480 с.

155. Кримінальний процес / за заг. ред. В.В. Коваленка, Л.Д. Удалової, Д.П. Письменого. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 544 с.

156. Кримінальний процес / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін.; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013. 824 с.

157. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року

№ 4651-VI (зі змін. і доп.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 01.09.2017).

158. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / О.М. Бандурка, Є.М. Блажівський, Є.П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація. Т. 1. Харків: Право, 2012. 768 с.

159. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / відп. ред.: С.В. Ківалов, С.М. Міщенко, В.Ю. Захарченко. Х.: Одіссей, 2013. 1104 с.

160. Крицька І.О. Речові докази та цифрова інформація: поняття та співвідношення // Часопис Київського університету права. 2016. № 1. С. 301-305.

161. Кричун Ю.А., Степанов П.Л. Окремі проблемні питання інституту потерпілого в кримінальному процесі // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. Вип. 3, Т. 3. 2015. С. 120-123.

162. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Кондор, 2003. 192 с.

163. Кузнецов Н.П. Доказывание в стадии возбуждения уголовного дела. Воронеж: Изд-во Воронеж. гос. ун-та, 1983. 116 с.

164. Кузьмина А. Правовое регулирование применения электронных документов в уголовном судопроизводстве. URL: http://zakon.ru/blog/2012/1/17/pravovoe_regulirovanie_primeneniya_elektronnykh_dokumentov_v_ugolovnom_sudopr_oizvodstve/Rating (дата звернення: 04.12.2016).

165. Куйбіда Р., Руда Т. Розподіл справ у судах: як за його допомогою підвищити довіру до суду? // Інформаційний вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. 2009. Вип. 1. С. 18-20.

166. Курдова А.В. Права защитника в США при проведении полицией процессуальных действий в отношении подозреваемого, обвиняемого // Юрист. 1998. № 7. С. 58.

167. Курта Є.О. Історичний аналіз розвитку норм, які передбачають компроміс на досудовому слідстві // Вісник Запорізького юридичного інституту МВС України. 2004. № 2. С. 277-282.

168. Кутазова И.В. Уголовный процесс зарубежных государств: учеб.-метод. пособ. Москва: БЮИ МВД России, 2013. 24 с.
169. Кухарук Ю.О. Правова проблема усунення захисника від участі у справі в кримінальному процесі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Акад. адвокатури України. Київ, 2010. 19 с.
170. Кухнюк Д. Права та обов'язки захисника: що змінилось з прийняттям нового КПК? (II Західноукраїнський юридичний форум, 19 травня 2012 р., м. Львів). URL: <http://uba.ua/graphics/uploads/Kuhniuk.pdf> (дата звернення: 19.11.2016).
171. Куцова Э.Ф. Гарантии прав личности в советском уголовном процессе / Моск. гос. ун-т. Москва: Изд-во МГУ, 1972. 112 с.
172. Кучинська О.П., Черниченко І.В. Окремі праксеологічні аспекти застосування режиму відеоконференції у кримінальному провадженні в Україні // Часопис цивільного і кримінального судочинства. 2014. № 5. С. 41-49.
173. Лазарева М.Н. Прокуратура Чехии: реформы и особенности статуса // Современные исследования социальных проблем (электронный научный журнал), Modern Research of Social Problems. 2014. № 5 (37). 16 с.
174. Ларин А.М. Доказывание на предварительном расследовании в советском уголовном процессе. Москва: Юрид. лит., 1961. 220 с.
175. Ларичев В.В. Предварительное расследование преступлений в США и Германии: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность». Москва, 2004. 24 с.
176. Леоненко М.І. Особливості стадійної побудови кримінального провадження за новим Кримінальним процесуальним кодексом України // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия: Юридические науки. 2013. Т. 26 (65). № 1. С. 238-242.
177. Лисенко А.М., Мельник О.С. Застосування біометричних систем для ідентифікації особи // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Юридичні науки. 2004. Вип. 60/62. С. 87-91.

178. Лисенкова К.Є. Принцип змагальності сторін у досудовому кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Ген. прокуратура України, Нац. акад. прокуратури України. Київ, 2016. С. 184.

179. Лобойко Л. Право на відкрите судове засідання в контексті міжнародних стандартів // Слово національної школи суддів. 2013. № 1 (2). С. 168-173.

180. Лобойко Л. Про «ворогів» українського кримінального процесу // Вісник прокуратури. 2011. № 3. С. 82-88.

181. Лобойко Л.М. Кримінальний процес. Київ: Істина, 2014. 432 с.

182. Лобойко Л.М. Кримінально-процесуальне право: курс лекцій: навч. посіб. Київ: Істина, 2005. 456 с.

183. Лобойко Л.М. Підстави і момент початку досудового розслідування // Питання боротьби зі злочинністю. 2014. Вип. 27. С. 132-141.

184. Лобойко Л.М. Початок досудового розслідування за новим КПК // Новели Кримінального процесуального кодексу України 2012 року: збірник статей. Київ: Істина, 2012. С. 33-43.

185. Лобойко Л.М., Банчук О.А. Реформа досудового розслідування і статусу слідчих (Біла книга. Проект для обговорення) / Американська асоціація юристів. Ініціатива з верховенства права. Київ, 2010. 41 с.

186. Лобойко Л.М. Реформування кримінально-процесуального законодавства в Україні (2006-2011 роки): моногр. Ч. 1: Загальні положення і досудове провадження. Київ: Істина, 2012. 288 с.

187. Лобойко Л.М. Теоретична оцінка основних положень загальної частини проекту КПК України // Питання реформування кримінального судочинства: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Донецьк, 2005 рік). Донецьк: ДЮІ ЛДУВС, 2005. С. 87-94.

188. Лов'як О.О. Деякі перспективи вдосконалення діяльності Державної судової адміністрації України в сучасних умовах // Юридична наука і практика: виклики часу: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 12 березня 2015 р.). Т. II. Київ: Нац. авіац. ун-т, 2015. С. 219-220.

189. Логінова Н.І. Упровадження електронного правосуддя в систему судочинства // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць; редкол.: С.В. Ківалов (голов. ред.), В.М. Дрьомін (заст. голов. ред.), Ю.П. Аленін та ін.; МОН України; НУ ОЮА. Одеса: Юрид. л-ра, 2014. Вип. 72. С. 429-435.

190. Лопаткин Д.А. Вещественные доказательства: процессуальные и криминалистические аспекты: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Краснодар: Кубанск. гос. ун-т, 2003. 21 с.

191. Лук'янчиков Є.Д. Інформаційне забезпечення розслідування кримінальних правопорушень (правові й тактико-криміналістичні аспекти): автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2005. 18 с.

192. Луньова О.С. Процесуальні повноваження поліцейських у кримінальному провадженні в Англії та США // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2014. № 2. С. 81-89.

193. Луцький Р.П. Ієрархічність правових джерел (нормативних актів) як відображення буття позитивного права // Часопис Київського університету права. 2012. № 2. С. 20.

194. Мазур О.С. Інститут «підозри» у кримінальному процесі України: історія виникнення та сучасний стан // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 2. С. 207-211.

195. Макбрайд Д. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. Київ: К.І.С., 2010. 576 с.

196. Максименко В. Первоначальный этап стадии досудебного расследования в уголовном процессе Украины // *Leges si viata* («Закон и Жизнь»). 2014. № 12/3. С. 78-81.

197. Максимус Д.О., Юхно О.О. Використання сучасних інформаційних технологій працівниками органів внутрішніх справ при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій: навч. посіб. Харків: НікаНова, 2013. 102 с.

198. Мала О.Р. Діяльність прокурора щодо відшкодування шкоди, заподіяної кримінальними правопорушеннями під час здійснення державних закупівель // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені

Е.О. Дідоренка. 2015. Вип. 2. С. 93-105.

199. Малютін І.А. Підстави та процесуальний порядок зупинення попереднього розслідування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09; Нац. акад. внутр. справ України. Київ, 2000. 19 с.

200. Малярєнко В., Пилипчук П. Головні напрями розбудови кримінального судочинства, структура і зміст майбутнього Кримінально-процесуального кодексу України // Право України. 2000. № 8. С. 11-20.

201. Малярєнко В.Т. Перебудова кримінального процесу України в контексті європейських стандартів: моногр. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 511 с.

202. Мандельброт Б. Фрактальная геометрия природы. Москва: Институт компьютерных исследований, 2002. 656 с.

203. Марченко К.Г. Организационно-правовой алгоритм приостановления досудебного расследования // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия: Юридические науки. 2013. Т. 26 (65). № 2-2. С. 312-318.

204. Масалытина С.В. Юридические формы государственной деятельности в условиях современной политико-правовой модернизации: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01. Белгород, 2009. 21 с.

205. Маслянюк П.П., Лісов П.М. Інформаційні ресурси та засоби їх створення // Вісн. Східноукр. нац. ун-ту ім. Володимира Даля. 2007. № 5 (111). С. 141-145.

206. Мацько Л.А., Прищак М.Д. Основи психології та педагогіки: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2009. 158 с.

207. Машков А.Д. Теорія держави і права: підруч. Київ: Дакор, 2015. 492 с.

208. МВС відкрило доступ до реєстру власників автомобілів // Legalans: Всеукраїнський юридичний портал. 2015, 17 грудня. URL: <http://legalans.com/artides/society/6729-mvs-vdkrilo-dostup-do-reiestru-vlasnikv-avtomoblv.html> (дата звернення: 26.10.2016).

209. Мельник М.І. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей або від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. URL:

<http://www.zakony.com.ua/juridical.html?catid=45938> (дата звернення: 07.11.2016).

210. Мигушин К.И. Досудебное производство как стадия уголовного процесса Российской Федерации: теоретические и прикладные аспекты: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Нижний Новгород, 2004. 188 с.

211. Миньковский Г.М. Окончание предварительного расследования и право обвиняемого на защиту: моногр. Москва: Всесоюз. ин т юрид. наук; Гос. изд во юрид. лит., 1957. 221 с.

212. Михайленко А.Р. О сущности и значении стадий советского уголовного процесса // Вопросы уголовного процесса. 1977. Вып. 1. С. 114-120.

213. Михайленко О.Р. Про осіб доказування за новим КПК України // Докази і доказування за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (до 75-річчя з дня народження доктора юридичних наук, професора Михайла Макаровича Михеєнка): матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 6-7 грудня 2012 року, м. Київ. Харків: Строков Д.В., 2013. С. 39-41.

214. Михайленко О.Р. Складання процесуальних актів у кримінальних справах. Київ, 1996. 256 с.

215. Михайловская И.Б. Настольная книга судьи по доказыванию в уголовном процессе. Москва: ТК Велби; Изд-во Проспект, 2006. 192 с.

216. Михальчук Т.В. Використання інформації, отриманої телекомунікаційним шляхом, у розслідуванні злочинів: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Київ, 2009. 222 с.

217. Михеєнко М.М. Вопросы доказывания в стадии возбуждения уголовного дела, предания суду и исполнения приговора // Научная информация по вопросам борьбы с преступностью. Вопросы уголовного процесса. Москва, 1983. № 75. С. 86-89.

218. Михеєнко М.М., Нор В.Т., Шибіко В.П. Кримінальний процес України. Київ: Либідь, 1999. 536 с.

219. Молдован А.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, Франція, Англія, США: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

220. Молдован А.В., Савченко А.В., Садова Т.В. Кримінальний процес:

Україна, ФРН, США: навч. посіб. Київ: Алерта, 2014. 334 с.

221. Мороз В.Я. Концепція поглядів мислителів Давнього Сходу на інформацію про слово-символ як носія певного змісту у процесі комунікації // Актуальні проблеми слов'янської філології. 2010. Вип. XXIII, Ч. 4. С. 273-284.

222. Моторигіна М.Г. Сторона захисту в судовому провадженні у першій інстанції: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність»; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Б. в., 2015. 272 с.

223. Мудрак І.Д. Історія держави і права зарубіжних країн: курс лекцій. Ірпінь: Державна податкова адміністрація України; АДПСУ, 2001. 232 с.

224. Нагачевський С.В. Функції слідчого судді під час здійснення досудового розслідування // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична : зб. наук. праць. 2015. Вип. 3. С. 301-310.

225. Назаренко Р.І. Характеристика кримінально-процесуальних відносин на початковому етапі досудового провадження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність»; Нац. акад. внутр. справ України. Київ, 2001. 19 с.

226. Назаров В.В. Виникнення кримінально-процесуальних конфліктів та способи їх усунення на стадії попереднього розслідування: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; оперативно-розшукова діяльність; судова експертиза»; Національна академія внутрішніх справ України. Київ, 2000. 18 с.

227. Назаров В.В., Омельяненко Г.М. Кримінальний процес України: навч. посіб. Вид. 2, доп. і перероб. Київ: Атіка, 2008. 584 с.

228. Найдис И.Д. Судебная кинематография и видеозапись. Харків: Вища шк.: Изд во при Харьк. ун-те, 1986. 197 с.

229. Натура Д.А. Информационные технологии в уголовном судопроизводстве и их роль в процессе доказывания по уголовным делам //

Общество и право. 2015. № 2 (52). С. 156-160.

230. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 4-те вид., перероб. та доп. / відп. ред. С.С. Яценко. Київ: А.С.К., 2005. 848 с.

231. Національне антикорупційне бюро України. Звіт за серпень 2015 р. – лютий 2016 р. 48 с.

232. Неділько В. Повноваження прокурора під час закриття кримінального провадження // Вісник Національної академії прокуратури України. № 2. 2013. С. 60-64.

233. Новак Р.В. Кримінальне провадження на підставі угод в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09; Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. Харків, 2015. 214 с.

234. Нор В.Т., Павлишин А.А. Судові витрати у кримінальному процесі України; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Київ: Атіка, 2003. 176 с.

235. Нор В.Т. Верховенство права як засада (принцип) кримінального провадження за новим КПК України // Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 95-річчю з дня народження проф. М.В. Салтевського (м. Одеса, 2 листопада 2012 року). Одеса, 2012. С. 417-420.

236. Об утверждении основ уголовного судопроизводства Союза ССР и союзных республик: Закон СССР от 25.12.1958. URL: <http://pravo.levonevsky.org/baza/soviet/sssr6066.htm> (дата звернення: 05.10.2016).

237. Общая теория государства и права. Академический курс в 3-х т. Изд. 2-е, перераб. и доп. Т. 1. / отв. ред. проф. М.Н. Марченко. Москва: Зерцало-М, 2002. 528 с.

238. Окрема думка судді Конституційного Суду України Савенка М.Д. у справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення частини третьої статті 21 Кодексу законів про працю України (справа про тлумачення терміна «законодавство»), № 12-рп/1998. URL: <http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=8835> (дата звернення: 27.10.2016).

239. Омаров А.А. Інститут підслідності в кримінальному провадженні:

автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2017. 19 с.

240. Оніщенко Н.М. Загальна характеристика правової системи як інтегруючої категорії правової науки // Правова держава. Вип. 11. Київ, 2000. С. 62-64.

241. Організація процесуального керівництва на початковому етапі досудового розслідування: фондова лекція / уклад. А.В. Столітній; Національна академія прокуратури України. Київ, 2014.

242. Оренду та приватизацію держмайна можна відслідковувати онлайн // Legalans. Всеукраїнський юридичний портал. 2015, 24 грудня. URL: <http://legalans.com/artides/society/6751-orendu-ta-privatizacyu-derzhmayna-mozhna-vdsldkovuvati-onlayn.html> (дата звернення: 21.10.2016).

243. Орлов Ю.Ю., Чернявський С.С. Електронне відображення як джерело доказів у кримінальному провадженні // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2017. № 1. С. 12-24.

244. Орлов Ю.Ю., Джужа О.М., Орлова О.Ю. Синергетика та пізнання правових явищ // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2014. № 1. С. 75-90.

245. Орлов Ю.Ю. Фрактальні властивості права // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2011. № 1. С. 11-22.

246. Осмолян В.А. Статус слідчого за Кримінально-процесуальним кодексом України 1960 р. та Кримінальним процесуальним кодексом України 2012 р. // Університетські наукові записки. 2013. № 1. С. 303.

247. Основы криминалистического учения об исследовании и использовании компьютерной информации и средств ее обработки: моногр. / В.Б. Вехов. Волгоград: Изд-во Волгоградской акад. МВД РФ, 2008. 401 с.

248. Остафійчук Г.В. Процесуальний контроль прокурора на стадії досудового розслідування // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2014. Вип. 11(2). С. 136-138.

249. Острійчук О.П. Поняття та система процесуальних джерел доказів у

контексті реформування процесу доказування в кримінальному процесі // Форум права. 2013. № 1. С. 745-750.

250. Острійчук О.П. Показання як процесуальне джерело доказів у кримінальному провадженні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09; Донец. юрид. ін-т МВС України. Кривий Ріг, 2016. 18 с.

251. Отчет об использовании средств телекоммуникационной связи в условиях локального вооруженного конфликта для решения экспертных задач (по результатам учений «Рубеж 2001») / МО РФ; Главный судебно-медицинский эксперт. 2001, 20 августа. № 713. С. 7-8.

252. Охріменко С.С. Гарантії правового захисту процесуальної самостійності та незалежності слідчого: автореф дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза». Київ, 2007. 19 с.

253. Пакетные алгоритмы программы Нейронные сети Statistica (Statistica Neural Networks). URL: http://statsoft.ru/home/textbook/glossary/gloss_p.html (дата звернення: 12.11.2016).

254. Пам'ятка для користувачів ресурсу «Публічна кадастрова карта України». URL: http://tvoya-zemla.at.ua/index/kadastrovaja_karta/0-20 (дата звернення: 09.12.2016).

255. Пам'ятка по роботі з Єдиним реєстром досудових розслідувань / Відділ статистики, ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань прокуратури Західного регіону України з нагляду за додержанням законів у воєнній сфері. Львів, 2014. 52 с.

256. Пам'ятка по роботі з Єдиним реєстром досудових розслідувань / Відділ статистики, ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань прокуратури Західного регіону України з нагляду за додержанням законів у воєнній сфері. Львів, 2014. Схвалено методичною радою при прокуратурі Західного регіону України з нагляду за додержанням законів у воєнній сфері (протокол № 3 від 28 лютого 2014 року). 55 с.

257. Парфило О.А. Роль кримінально-процесуального компромісу

в забезпеченні розкриття, розслідування і профілактики злочинів // Використання сучасних досягнень криміналістики у боротьбі зі злочинністю: матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. студентів, курсантів і слухачів. Донецьк, 2002. С. 78-81.

258. Пастухов П.С. Электронные доказательства в состязательной системе уголовно-процессуальных доказательств // Общество и право. 2015. № 1 (51). С. 192-196.

259. Перлов И.Д. Предание суду в советском уголовном процессе. Всесоюзный ин-т юридических наук Министерства юстиции СССР. Москва: Юридическое издательство Министерства юстиции СССР, 1948. 200 с.

260. Пилипенко Д.О. Термінологічне визначення осіб кримінально-процесуальних правовідносин // Юридична наука. 2011. № 2. С. 200-204.

261. Пілюков Ю.О. Використання інформаційних систем в експертних підрозділах МВС України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Київ, 2009. 20 с.

262. Погорецький М.А. Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система: моногр. Харків: Арсіс, 2002. С. 30.

263. Погорецький М.А. Новели проекту нового КПК України і проблеми їх реалізації у правозастосовній діяльності // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2012. Вип. 1. С. 208-216.

264. Пожар В.Г. Процесуальний статус потерпілого за новим кримінальним процесуальним кодексом України: позитивні кроки та прогалини правової регламентації // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 2. С. 126-131.

265. Пожар В.Г. Щодо термінологічного визначення категорії «суб'єкти кримінального провадження» та його співвідношення з суміжними поняттями // Правове життя сучасної України: матеріали міжнар. наук. конф. проф.-викл. складу (16-17 травня 2013 р.). Т. 2 / відп. за вип. д-р юрид. наук, проф. В.М. Дрьомін / Націон. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2013. С. 467-469.

266. Полевой Н.С. Криминалистическая кибернетика: теория информационных процессов и систем в криминалистике: учеб. пособ. для студентов вузов, обучающихся по специальности «Правоведение». Москва: МГУ, 1982. 207 с.

267. Полевой Н.С. Криминалистическая кибернетика. 2-е изд. Москва: Изд-во МГУ, 1989. 328 с.

268. Положення про комісію головних управлінь, управлінь МВС України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, на транспорті, районних, районних у містах, міських управлінь (відділів), лінійних управлінь (відділів) внутрішніх справ України з контролю за станом обліково-реєстраційної дисципліни: затв. наказом МВС України від 19 листопада 2012 р. № 1050. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z2096-12> (дата звернення: 06.10.2016).

269. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань: затв. наказом Генерального прокурора України № 69 від 17 серпня 2012 року за погодженням з міністром внутрішніх справ України, головою Служби безпеки України, керівником органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/pd.html?_m=publications&_t=rec&id=110522 (дата звернення: 16.12.2016).

270. Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України, затв. наказом МВС № 1177 від 10.10.2004 (із змінами, внесеними згідно з наказами МВС № 432 від 08.05.2013, № 521 від 06.05.2015, № 1087 від 17.10.2016). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1361-04> (дата звернення: 29.11.2016).

271. Полянский Н.Н. Систематический комментарий к Уставу уголовного судопроизводства. Москва, 1914. 1594 с.

272. Попович О. Суб'єкти процесуального керівництва на стадії досудового розслідування в кримінальному процесі Франції // Вісник Національної академії прокуратури України. 2013. № 3. С. 79-83.

273. Порівняльне правознавство: навч. посіб. / Погрібний О.О., Погрібний І.М., Волошенюк О.В. та ін.; за заг. ред. О.Н. Ярмиша. Харків: Вид-во Харківського нац. ун-ту внутр. справ, 2006. 296 с.

274. Порядок взаємодії Генеральної прокуратури України та Міністерства внутрішніх справ України щодо обміну інформацією з Єдиного реєстру досудових розслідувань та інформаційних систем органів внутрішніх справ: затв. спільним наказом Генерального прокурора України та Міністра внутрішніх справ України від 17 листопада 2012 № 115/1046.

275. Порядок надсилання інформації про осіб у кримінальних провадженнях та електронних копій судових рішень щодо осіб, які вчинили кримінальні правопорушення: затв. наказом Генерального прокурора України та Голови Державної судової адміністрації України від 27 вересня 2012 року № 91/114. URL: <http://bt.mk.court.gov.ua/sud1405/iybdtte/ghmkfyuhkj/> (дата звернення: 01.11.2016).

276. Порядок обробки персональних даних в інформаційній (автоматизованій) системі «Єдиний реєстр досудових розслідувань»: затв. наказом Генерального прокурора України від 26 липня 2014 року № 77.

277. Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 24 листопада 2016 року у справі № 5-328кc16. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/63392983> (дата звернення: 26.12.2016).

278. Постановление ЦИК и СНК СССР «О внесении изменений в действующие уголовно-процессуальные кодексы союзных республик» от 1 декабря 1934 года. URL: <http://doc.histrf.ru/20/postanovlenie-prezidiuma-tsik-sssr-ot-1-dekabrya-1934-goda/> (дата звернення: 06.10.2016).

279. Потапов С.М. Судебная фотография: краткое систематическое руководство для органов дознания, следствия, суда, прокуратуры, правозаступников и экспертов. Москва: Изд. НКВД при заготхозе милиции респ., 1926. 162 с.

280. Потомська Н.А., Дирдін М.Є., Лісова Н.В. Визначення електронного документа як доказу у кримінальному процесі України // Науковий вісник

Національного університету ДПС України (економіка, право). 2011. № 3 (54). С. 238-243.

281. Правова інформація та комп'ютерні технології в юридичній діяльності: навч. посіб. / В.Г. Іванов, С.М. Іванов, В.В. Карасюк та ін.; за заг. ред. В.Г. Іванова. Харків: Право, 2014. 240 с.

282. Правові системи сучасності: навч. посіб. / відп. ред. Ю.С. Шемшученко. Київ: Юрид. думка, 2012. 492 с.

283. Практикум з історії держави і права України: навч. посіб. / П.П. Музиченко, Н.І. Долматова, Н.М. Крестовська. Київ: Вікар, 2002. С. 164-180.

284. Прилуцький П. Роль і місце учасників кримінального судочинства при встановленні істини у справі // Право України. 2003. № 10. С. 36-40.

285. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI // База даних «Законодавство України»/ ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 06.10.2016).

286. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 року № 3460-VI // База даних «Законодавство України»/ ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3460-17> (дата звернення: 06.10.2016).

287. Про внесення доповнень і змін до Кримінально-процесуального кодексу Української РСР: Указ Президії Верховної Ради Української РСР. Відомості Верховної Ради. 1971. № 36. Ст. 278 // База даних «Законодавство України»/ ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/117-08/ed20010612> (дата звернення: 28.11.2016).

288. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя): Закон України від 2 червня 2016 року № 1401-VIII // База даних «Законодавство України»/ ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1401-19> (дата звернення: 16.11.2016).

289. Про внесення змін до КПК щодо Витягу з ЄРДР про рух провадження: проект Закону від 8 жовтня 2015 року № 3262 // База даних «Законодавство України»/ ВР України. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/>

zweb2/webproc4_1?pf3511=56733 (дата звернення: 17.11.2016).

290. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення механізмів забезпечення завдань кримінального провадження: Закон України від 16 березня 2017 року № 1950-VIII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1950-19/paran5#n5> (дата звернення: 02.07.2017).

291. Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України: Закон України від 21 червня 2001 року № 2533-V // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 34-35. Ст. 187. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2533-14> (дата звернення: 04.11.2016).

292. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22 травня 2003 року № 852-IV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/852-15> (дата звернення: 06.10.2016).

293. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV // База даних «Законодавство України» ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 06.10.2016).

294. Про ефективну організацію прокуратурою Луганської області обліку результатів судового розгляду кримінальних проваджень в Єдиному реєстрі досудових розслідувань: інформаційний лист Генеральної прокуратури України від 18 листопада 2013 року № 04/2/4-2252 вих 869 окв-13. Київ, 2013.

295. Про затвердження Завдань Національної програми інформатизації на 1998-2000 роки: Закон України від 4 лютого 1998 року № 6/98-ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/76/98-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 06.10.2016).

296. Про затвердження Настанови про діяльність експертно-криміналістичних підрозділів органів внутрішніх справ: наказ МВС України від 9 березня 1992 року № 140. Київ: МВС України, 1992.

297. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 5 липня 1994 року № 80/94-ВР // Відомості Верховної Ради

України. 1994. № 31. Ст. 286.

298. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 06.10.2016).

299. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 06.10.2016).

300. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 року № 74/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1998. № 27-28. Ст. 181.

301. Про практику розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування: Узагальнення ВССУ з розгляду цивільних і кримінальних справ від 12 січня 2017 року. 19 с. URL: http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html (дата звернення: 15.02.2017).

302. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки: Указ Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/276/2015> (дата звернення: 06.10.2016).

303. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 року № 4038-XII, зі змінами // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (дата звернення: 24.10.2016).

304. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 7 липня 2010 року № 2453-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2453-17> (дата звернення: 06.10.2016).

305. Програмний комплекс «Е-Парламент» // Am-soft. Березень 2014. URL: <http://corpsite.am-soft.ua/wp-content/uploads/2014/03/%D0%AD%D0%BB%D0%B5%D0%B5%D0%BD%D1%82.pdf> (дата звернення: 29.11.2016).

306. Прокуратура України: академічний курс: підруч. / В.В. Сухонос,

В.П. Лакизюк, Л.Р. Грицаєнко, М.В. Руденко. Суми: ВДТ «Університетська книга», 2005. 566 с.

307. Процесуальне керівництво прокурором досудовим розслідуванням: організаційно-правові та криміналістичні основи: наук.-практ. посіб. / ред. кол.: І.М. Козьяков, В.Т. Маляренко, Г.П. Середа та ін. Київ: Національна академія прокуратури України, 2014. 750 с.

308. Психологія юридичної діяльності. План-конспект проведення лекційного заняття з дисципліни «Юридична психологія» / Національна академія внутрішніх справ. Кафедра юридичної психології. Київ, 2014. 12 с.

309. Пунда О.О. Використання даних, одержаних у результаті застосування науково-технічних засобів, для доказування в кримінальному процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Київ, 2002. 18 с.

310. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посіб. Вид. 9-е, зі змінами. Львів: Край, 2007. 192 с.

311. Рибченко А.С. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у країнах ЄС та США // Часопис цивільного і кримінального судочинства. 2014. № 3. С. 115-119.

312. Ривлин А.Л. Основные вопросы советского судоустройства по закону от 16 августа 1938 г. // Харьковский юридический институт. Ученые записки. 1939. Вып. 1. С. 48-69.

313. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення частини третьої статті 21 Кодексу законів про працю України (справа про тлумачення терміна «законодавство») від 9 липня 1998 року № 12-рп/98 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-98> (дата звернення: 17.10.2016).

314. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Жашківської районної ради Черкаської області щодо офіційного

тлумачення положень частин першої, другої статті 32, частин другої, третьої статті 34 Конституції України (справа № 1-9/2012 від 20 січня 2012 року // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12> (дата звернення: 04.11.2016).

315. Рогатинська Н.З. Значення документа як джерела доказів у кримінальному судочинстві // Університетські наукові записки. 2012. № 3. С. 349-354.

316. Рогатинська Н.З. Слідчий суддя: постановка та дослідження проблеми в Україні // Право і суспільство. 2014. № 1.2. С. 288-291.

317. Рогатюк І. Перевірка прокурором законності розгляду в органах внутрішніх справ заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення // Вісник прокуратури. 2014. № 1. С. 111-120.

318. Рогатюк І.В. Повідомлення про підозру: значення інституту та проблеми правозастосування // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2015. № 3. С. 115-124.

319. Рогатюк І.В. Формування функції обвинувачення та її реалізація у кримінальному процесі: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Київ, 2004. 194 с.

320. Рожнова В., Ліпкан В. Концептуальні засади побудови системи запобіжних заходів // Право України. 2002. № 5. С. 21-26.

321. Рожнова В.В. Застосування заходів процесуального примусу, пов'язаних з ізоляцією особи: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09; Нац. акад. внутр. справ України. Київ, 2003. 17 с.

322. Розенблит С.Я. Возможности использования звукозаписи при производстве следственных и судебных действий // Вопросы криминалистики. 1964. № 10. С. 70-80.

323. Россия. Законы и постановления. Судебные уставы 20 ноября 1864 года: в 4-х ч. Санкт-Петербург: б. и., 1864. 27 см. 2: Устав уголовного судопроизводства, 1864. 2, VII. 164 с.

324. Руденко В. Процесуальний статус слідчого судді // Слово

Національної школи суддів України. 2013. № 3. С. 71-78.

325. Руденко М.В., Півненко В.П. Про сутність прокурорського процесуального керівництва досудовим розслідуванням // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 277-283.

326. Руководство для следователей / под ред. Н.В. Жогина. Москва: Юридическая литература, 1971. С. 18-20.

327. Рябцева Е.В. Судебная деятельность в уголовном процессе России. Ростов-на-Дону: Феникс, 2006. 320 с.

328. Савонюк Р.Ю. Слідчий як суб'єкт кримінально-процесуального доказування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес і криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Київ, 2001. 20 с.

329. Сакал В.М. Правовий статус керівника органу досудового розслідування // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2015. № 2. С. 182-192.

330. Самодіна О.О., Самодін А.В. Окремі аспекти залучення захисника у кримінальне провадження за новим Кримінальним процесуальним законодавством України // Юридична наука. 2013. № 3. С. 91-99.

331. Сапун В.А. Инструментальная теория права в юридической науке // Современное государство и право: вопросы теории и истории: сб. науч. трудов. Владивосток: ДВГУ, 1992. С. 15-32.

332. Саранюк В.І. До порядку автоматизованого документообігу у розподілі судових справ // Інформація і право. 2011. № 2. С. 103-108.

333. Святоцька В. Адаптація законодавства України про адвокатуру до європейських стандартів: деякі питання // Право України. 2005. № 10. С. 87-89.

334. Селезньов В.В. Основи ринкової економіки України: посіб. К.: А.С.К., 2006. 688 с.

335. Селиванов Н.А. Научно-технические средства при расследовании преступлений / Н.А. Селиванов // Социалистическая законность. 1961. № 9. С. 37-40.

336. Сергеева Д.Б. Належність доказів за новим КПК України // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2013. № 3 (спец. вип.). С. 234-239.

337. Сергієнко В.В. Філософські проблеми наукового пізнання: навч. посіб. Кременчук: Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 2011. 103 с.

338. Сибилева Н.В. Допустимость доказательств в советском уголовном процессе. Киев: НМК ВО, 1990. 66 с.

339. Сиза Н.П. Повноваження слідчого судді щодо здійснення судового контролю у кримінальному процесі України // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2012. № 2(6) . URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n2/12snprku.pdf> (дата звернення: 16.02.2017).

340. Сизоненко А. Відеозв'язок як засіб проведення слідчих дій за межами України // Право України. 2003. № 3. С. 96-99.

341. Сизоненко А.С. Правові засади сторони обвинувачення у кримінальному процесі України // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 164-168.

342. Сисоєнко Г.І. Закінчення досудового розслідування // Вісник Академії адвокатури України. 2015. Т. 12. № 2. С. 145-153.

343. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підруч. Харків: Консум, 2006. 655 с.

344. Скотинюк Я. Принципи кримінального процесу Англії // Юридична Україна. 2010. № 9. С. 106-112.

345. Скрипіна Ю.В. Слідчий суддя в системі кримінально-процесуальної діяльності (порівняльно-правове дослідження): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність»; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Харків, 2008. 20 с.

346. Скрипнюк А.В. Світовий досвід функціонування органів прокуратури: порівняльно-правовий аналіз // Науковий вісник Херсонського

державного університету. Серія: Юридичні науки. 2014. Вип. 4, Т. 2. С. 290-294.

347. Словник української мови: в 11 т. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І.К. Білодіда. Київ: Наукова думка, Т. 6, 1975. 832 с.

348. Словник української мови: в 11 т. / Академія наук УРСР, Інститут мовознавства; за ред. І.К. Білодіда. Т. 9. Київ: Наукова думка, 1978. 916 с.

349. Случевский В.К. Судостроительство – судопроизводство: учебник русского уголовного процесса. Санкт-Петербург, 1910. 560 с.

350. Случевский В.К. Учебник русского уголовного процесса / В.К. Случевский; под ред. В.А. Томсинова; МГУ им. М.В. Ломоносова, юрид. фак-т. Москва: Зерцало. Ч. 2: Судопроизводство, 2008. 476 с.

351. Смірнова В.О., Пархоменко М.М. Проблеми впровадження «Електронного суду» в Україні. URL: <http://ea.donntu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/6124/1/Смірнова,%20Пархоменко.pdf> (дата звернення: 23.10.2016).

352. Соборное уложение 1649 года // Памятники русского права / под ред. Л.В. Черепнина. Москва: Издательство русской литературы, 1957.

353. Сокальська О.В. Коронне «scrutiniu» чи литовсько-руське «выведанье»: досудове слідство на Українських землях у XVI столітті // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць. Вип. 49. Одеса: Юридична література, 2009. С. 110-116.

354. Сокиран М.Ф. Історичні аспекти використання техніки звуко-, відеозапису у кримінальному провадженні // Криміналістика и судебная экспертиза. 2015. Вип. 60. С. 308-322.

355. Сокиран М.Ф. Процесуальні і тактичні питання використання звуко-, відеозапису в кримінальному судочинстві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 // Акад. адвокатури України. Київ, 2008. 20 с.

356. Соколов Ю.Н. Информационные технологии как альтернативные средства фиксации при производстве следственных действий // Российский судья. 2010. № 6. С. 29-31.

357. Солдатський В.В. Інститут процесуальних строків у стадії

кримінального судочинства // Актуальні проблеми держави і права. 2010. Вип. 52. С. 354-358.

358. Статистичні дані, отримані за допомогою інформаційно-аналітичної системи обробки заздалегідь згенерованих баз Єдиного реєстру досудових розслідувань за допомогою готових наборів функцій Excel (реєстрація авторського права на Твір № 57773 від 23 грудня 2014 року, виданого Державною службою інтелектуальної власності України Аузіну Р.О. та Столітньому А.В.).

359. Статіва І.І. Чи збережена в новому КПК України стадія порушення кримінальної справи? // Підприємництво, господарство і право. 2012. № 12. С. 86-89.

360. Стахівський С.М. Теорія і практика кримінально-процесуального доказування. Київ, 2005. 272 с.

361. Стецюк Б.Р. Досудова стадія юридичного процесу в Давньоруській державі // Форум права. 2012. № 2. С. 665-669.

362. Столетний А.В. Институт соглашений в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины: практика применения и пути усовершенствования // LEGEA SI VIATA (Республика Молдова). 2015. № 6/2 (282). С. 123-127.

363. Столетний А.В. Разделение правовой природы понятий «заявитель» и потерпевший» в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины // LEGEA SI VIATA (Республика Молдова). 2015. № 4/2 (280). С. 94-98.

364. Столітній А. Візуалізація у процесуальній діяльності в кримінальному провадженні // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2016. № 3. С. 230-240.

365. Столітній А.В. Автоматизований кримінальний процесуальний контроль // Вісник Національної академії прокуратури України. 2017. № 3. С. 89-94.

366. Столітній А.В. Вдосконалення електронного сегмента кримінального провадження // Право і суспільство. 2017. № 2. Ч. 2. С. 185-189.

367. Столітній А.В. Вказівки прокурора у кримінальному провадженні як форма здійснення процесуального керівництва // Актуальні проблеми прав людини, держави та вітчизняної правової системи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 3-4 квітня 2015 року). Дніпропетровськ: ГО «Правовий світ», 2015. С. 126-127.

368. Столітній А.В. Вказівки прокурора як інструмент здійснення прокурором процесуального керівництва: проблемні питання // Пріоритетні напрями розвитку сучасної юридичної науки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 16-17 вересня 2016 року). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2016. С. 87-91.

369. Столітній А.В. Втілення міжнародних стандартів досудового розслідування у кримінальному процесуальному законодавстві України // JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica (Республіка Молдова). 2015. Вип. № 6 (16). С. 241-243.

370. Столітній А.В. Гарантії приватного життя під час обшуку відповідно до вимог Європейської конвенції з прав людини // Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 24-25 квітня 2015 року). У 2-х ч. Запоріжжя: Запорізька міська громад. організація «Істина», 2015. Ч. II. С. 81-83.

371. Столітній А.В. Досудове розслідування як стадія кримінального провадження // Рівень ефективності та необхідність впливу юридичної науки на нормотворчу діяльність та юридичну практику: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції. (м. Харків, 5-6 лютого 2016 року). Харків: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2016. С. 85-88.

372. Столітній А.В. Електронне кримінальне провадження: передумови виникнення, сучасний стан та перспективи розвитку: моногр. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2016. 724 с.

373. Столітній А.В. Електронне оформлення кримінальних процесуальних рішень, їх строки // Нове міжнародне право та національне законодавство – нові

завдання юридичної науки: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 13-14 листопада 2015 року). Київ: Центр правових наукових досліджень, 2015. С. 119-121.

374. Столітній А.В. Забезпечення процесуального контролю за допомогою Єдиного реєстру досудових розслідувань і шляхи його вдосконалення // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2015. Вип. 31, Т. 3. С. 101-104.

375. Столітній А.В. Загальні положення процесуального керівництва досудовим розслідуванням // Чинники розвитку юридичних наук у ХХІ столітті: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 6-7 листопада 2015 року). Дніпропетровськ: ГО «Правовий світ», 2015. С. 85-87.

376. Столітній А.В. Захист права на об'єкти інтелектуальної власності – європейський досвід // Інтеграція юридичної науки і практики в сучасних умовах: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 26-27 серпня 2016 року). Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016. С. 112-115.

377. Столітній А.В., Каланча І.Г. Оскарження дій третіх осіб на досудовому розслідуванні // Сучасне паротворення: питання теорії та практики: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 5-6 червня 2015 року). Дніпропетровськ: ГО «Правовий світ», 2015. С. 100-102.

378. Столітній А.В. Кримінальна процесуальна взаємодія сторін досудового розслідування // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2016. Вип. 1, Т. 4. С. 100-103.

379. Столітній А.В. Місце досудового розслідування у системі стадій кримінального провадження // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Вип. 36, Т. 2. С. 151-154.

380. Столітній А.В. Обрання запобіжного заходу поза межами кримінального процесуального закону України // Європейська традиція

в міжнародному праві: реалізація прав людини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Братислава, 6-7 травня 2016 року). Братислава: Панєвропська висока школа, 2016. С. 249-252.

381. Столітній А.В. Обшук та огляд: сучасні реалії, європейський досвід // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. Вип. 16, Т. 2 С. 96-99.

382. Столітній А.В. Обшук, огляд, поверхневий огляд – сучасні реалії, європейський досвід // Права та обов'язки людини у сучасному світі: збірник матеріалів міжнародної науково-практ. конференції (м. Одеса, 13-14 листопада 2015 року). Одеса: Громадське об'єднання «Причорноморська фундація права», 2015. С. 140-143.

383. Столітній А.В. Обшук: національні особливості та міжнародний досвід // Політико-правові реформи та становлення громадянського суспільства в Україні: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Херсон, 9-10 жовтня 2015 року). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. С. 202-205.

384. Столітній А.В. Організація прокурорського нагляду за досудовим розслідуванням у формі процесуального керівництва, роль керівника органу прокуратури в організації нагляду // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2014. № 11. Т. 2. С. 139-142.

385. Столітній А.В. Організація щоденної роботи прокурора-процесуального керівника // Гуманітарний та інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих учених: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Гуманітарний та інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих учених» (м. Одеса, 24 квітня 2015 року). У 3 ч. Одеса: Міжнародний гуманітарний університет, 2015. Ч. 1 С. 147-150.

386. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій при здійсненні кримінального переслідування в англо-американській правовій системі // Вісник Національної академії прокуратури України. 2016. № 2. С. 94-

101.

387. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій під час кримінального переслідування в романо-германській (континентальній) системі права // *Visegrad journal on human rights*. 2016. С. 168-173.

388. Столітній А.В. Особливості здійснення прокурорського нагляду за додержанням законів при вилученні та зберіганні речових доказів у кримінальному провадженні // *Вісник прокуратури*. 2014. № 1. С. 65-69.

389. Столітній А.В. Особливості початку досудового розслідування за ухилення від сплати аліментів на підставі подань (повідомлень) державної виконавчої служби // *Актуальні проблеми держави і права; Національний університет «Одеська юридична академія»*. 2015. Вип. 75. С. 175-181.

390. Столітній А.В. Підвищення кваліфікації прокурорів у віртуальному просторі // *Інноваційні освітні технології: досвід Європейського союзу та його впровадження в процес підготовки юристів: матеріали науково-педагогічного стажування (м. Сладковічево, Словацька Республіка, Університет Данубіус, 26-28 грудня 2016 року)*. Сладковічево: Університет Данубіус, 2016. С. 128-131.

391. Столітній А.В. Підстави початку досудового розслідування // *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2014. № 4. С. 187-197.

392. Столітній А.В. Повноваження прокурора щодо притягнення працівників піднаглядних органів до адміністративної відповідальності // *Розвиток держави та права в Україні: реалії та перспективи: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 16-17 вересня 2016 року)*. Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2016. С. 25-29.

393. Столітній А.В. Початок досудового розслідування: правова природа, регламентація та межі прокурорського нагляду // *Право і суспільство*. 2015. № 4, Ч. 3. С. 200-205.

394. Столітній А.В. Правова природа Єдиного реєстру досудових розслідувань // *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. № 5, Т. 4. С. 95-99.

395. Столітній А.В. Практичні аспекти діяльності органів досудового розслідування із запобігання злочинам під час досудового розслідування // Право і суспільство. 2015. № 3, Ч. 2. С. 186-190.

396. Столітній А.В. Практичні аспекти розмежування поняття нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, і процесуального керівництва досудовим розслідуванням // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. № 6-2, Т. 4. С. 105-109.

397. Столітній А.В. Практичні питання використання електронної складової в процесі реформування структури органів прокуратури // Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 22-23 січня 2016 року). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2016. С. 79-82.

398. Столітній А.В. Проблемні аспекти досудового розслідування кримінальних проваджень за фактами невиконання зарплати // Правова політика в Україні: питання теорії та практики: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 24 жовтня 2014 року) / тези наукових доповідей в 2 т. Київ: Національна академія прокуратури України, 2014. Т. 2. С. 357-360.

399. Столітній А.В. Проблемні аспекти досудового розслідування кримінальних проваджень за фактами невиконання зарплати // Реформування законодавства України та розвиток суспільних відносин в Україні: питання взаємодії (м. Ужгород, 24-25 квітня 2015 року). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015. С. 159-161.

400. Столітній А.В. Прокурорський нагляд: історія, сучасність, перспективи // JURDIC NATIONAL: Teorie și Practica (Республіка Молдова). 2015. № 3 (213). С. 81-84.

401. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань на стадії повідомлення особі про підозру // Юридична наука та практика у третьому тисячолітті: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Кошеце, Словачька Республіка, 27-28 лютого

2015 року). Кошеце: Університет Павла Йозефа Шафарика, факультет права, 2015. С. 176-179.

402. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань під час зупинення досудового розслідування // Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 27-28 лютого 2015 року). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2014. С. 177-179.

403. Столітній А.В. Реформування інституту затримання особи: сучасні реалії // Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 18-19 грудня 2015 року). У 2-х ч. Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015. Ч. 1. С. 65-67.

404. Столітній А.В. Система та структура кримінального провадження // Порівняльно-аналітичне право. Юридичний електронний журнал. 2015. № 6. С. 309-312.

405. Столітній А.В. Строки досудового розслідування. Порушення та шляхи їх усунення // Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 20-21 березня 2015 року). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015. С. 37-39.

406. Столітній А.В. Формування та розвиток засад кримінального процесу в Україні в умовах електронного кримінального провадження // Вісник Національної академії прокуратури України. 2016. № 3. С. 95-101.

407. Столітній А.В. Фрактальна геометрія як складова сучасного кримінального процесу // Вісник Національної академії прокуратури України. 2017. № 1. С. 89-95.

408. Столітній А.В. Цивільний позов прокурора на досудовому провадженні та його місце в Єдиному реєстрі досудових розслідувань // JURDIC NATIONAL: Teorie și Practica (Республіка Молдова). 2015. № 4 (213). С. 132-135.

409. Столітній А.В. Шляхи поновлення досудового розслідування після

складення та затвердження обвинувального акта // Актуальні питання державотворення в Україні: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 20 травня 2016 року) / тези наукових доповідей в 3 т. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. Т. 3. С. 75-77.

410. Столітній А.В., Аузін Р.О. Аспекти вдосконалення аналітичних та контрольних можливостей Єдиного реєстру досудових розслідувань // Вісник Запорізького національного університету. 2015. № 1 (І). С. 189-199.

411. Столітній А.В., Каланча І.Г. Принцип змагальності за діючим КПК України в умовах електронного процесу // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. Вип. 2, Т. 3. С. 115-121.

412. Столітній А.В., Каланча І.Г. Автоматизований превентивний та поточний контроль (електронний детектив) терористичних загроз: перспективи впровадження в Україні // Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 30 вересня 2016 року). Київ: Національна академія прокуратури України, 2016. С. 323-325.

413. Столітній А.В., Каланча І.Г. Висновок експерта у кримінальному провадженні – інноваційна модель // Інформаційне та науково-методологічне забезпечення досудового розслідування й судового провадження: матеріали круглого столу (м. Запоріжжя, 21 квітня 2016 року) / за ред. В.М. Огаренка та ін. Запоріжжя: КПУ, 2016. С. 72-75.

414. Столітній А.В., Каланча І.Г. Відшкодування шкоди у кримінальному провадженні – електронна взаємодія // Законодавство України та країн ЄС у світлі сучасних активних реформаційних процесів: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26 лютого 2016 року). Київ: Громадська організація «Фундація науковців та освітян», 2016. С. 47-52.

415. Столітній А.В., Каланча І.Г. Генезис та шляхи формування досудового розслідування // Порівняльно-аналітичне право. 2015. № 3. С. 224-228.

416. Столітній А.В., Каланча І.Г. Документи реагування за новим Законом

України «Про прокуратуру» // Право і суспільство. 2016. № 1. Ч. 2. С. 171-179.

417. Столітній А.В., Каланча І.Г. Електронний діалог – інноваційний напрям еволюції досудового розслідування // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2015. Вип. 35, Ч. I. Т. 3. С. 126-131.

418. Столітній А.В., Каланча І.Г. Інші учасники кримінального провадження в системі учасників кримінального процесу // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. № 6. Т. 3. С. 120-124.

419. Столітній А.В., Каланча І.Г. Обліково-реєстраційна дисципліна за кримінальним процесуальним законодавством України // Юридичний вісник / Національний університет «Одеська юридична академія». 2015. № 1. С. 143-147.

420. Столітній А.В., Каланча І.Г. Перевірка реєстрації кримінальних правопорушень в умовах реформування нагляду органів прокуратури // Юридичний науковий електронний журнал – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Запорізький національний університет». 2016. № 2. С. 109-112.

421. Столітній А.В., Каланча І.Г. Розвиток електронного сегменту кримінального провадження як ефективний шлях до усунення корупційних ризиків // Право, суспільство і держава: форми взаємодії: міжнародна науково-практична конференція (м. Київ, 15-16 січня 2016 року). Київ: Центр правових наукових досліджень, 2016. С. 125-128.

422. Столітній А.В., Каланча І.Г. Шляхи вдосконалення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування в умовах становлення електронного процесу // Порівняльно-аналітичне право. 2015. № 1. С. 323-325.

423. Столітній А.В., Місюра Л.О. Діяльність прокурора у кримінальному провадженні щодо злочинів проти довкілля // Науковий часопис Національної академії прокуратури. 2017. № 2 (14). С. 152-159.

424. Столітній А.В., Туркот М.С. Єдиний реєстр військових правопорушень // Науковий часопис Національної академії прокуратури. 2017. № 1 (13). С. 186-197.

425. Столітній А.В., Холмберг Я. Електронне кримінальне провадження Швеції // Вісник прокуратури. 2017. № 6. С. 67-72.

426. Стратегія реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки: схвалена Указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/276/2015> (дата звернення: 12.10.2016).

427. Стрёмовский В.А. Участники предварительного следствия. Ростов-на-Дону, 1966. 150 с.

428. Строгович М.С. Курс советского уголовного процесса. Москва: Юриздат НКЮ СРСР, 1958. 440 с.

429. Строгович М.С. Курс советского уголовного процесса. Москва: Наука, 1970. 470 с.

430. Строгович М.С. Принципы советского уголовного процесса // Советское право. 1927. № 1. С. 92-111.

431. Строгович М.С. Природа советского уголовного процесса и принцип состязательности. Москва: Юриздат, 1939. 152 с.

432. Строгович М.С., Карницкий Д.А. Уголовно-процессуальный кодекс РСФСР. Текст с постатейными материалами / под ред. Н.Я. Нехамкина. 3-е изд. Москва: Юриздат, 1925. 375 с.

433. Суб'єкти кримінального провадження. URL: <http://www.savvy.in.ua/tema4subyektikriminalnogoprovadzhennya/> (дата звернення: 10.11.2016).

434. Суд проаналізував практику щодо невнесення відомостей до ЄРДР // Закон і бізнес. 5 с. URL: http://zib.com.ua/ua/print/121551-sud_proanalizuvav_praktiku_schodo_skarg_na_nevnesennya_vidom.html (дата звернення: 07.10.2016).

435. Судебные органы зарубежных стран: учеб. пособ. / отв. ред. А.Б. Гафуров. Ташкент: Vaktria press, 2014. 259 с.

436. Супрун Т.М. Правова презумпція в англо-американській та романо-германській правових системах // Науковий вісник Національного університету Державної податкової служби України (економіка, право). 2013. № 4. С. 161-167.

437. Сухонос В.В. Теорія держави і права: навч. посіб. Суми: «ВТД Університетська книга», 2005. 536 с.

438. Таджиев Х.С. Прокурорский надзор и ведомственный контроль за расследованием преступлений. Вопросы теории и практики. Ташкент, 1985. 183 с.

439. Татаров О.Ю., Чернявський С.С. Досвід Грузії щодо реалізації нового кримінального процесуального законодавства в діяльності органів внутрішніх справ // Наук. вісн. Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2013. № 2. С. 390-401.

440. Татаров О.Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС): моногр.; М-во внутр. справ України. Донецьк: ВПП «Промінь», 2012. 640 с.

441. Татаров О.Ю. Початок досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України // Новації кримінально-процесуального законодавства: матеріали конференції (м. Дніпропетровськ, 6 липня 2012 р.). Дніпропетровськ: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2012. 640 с.

442. Теория государства и права: курс лекций / под. ред. И.И. Матузова и А.В. Малько. Москва: Юристъ, 1999. 672 с.

443. Теорія держави і права: навч. посіб. / С.К. Бостан, С.Д. Гусарєв, Н.М. Пархоменко та ін. Київ: ВЦ «Академія», 2013. 248 с.

444. Теорія держави і права: підруч. / С.Л. Лисенков, А.М. Колодій, О.Д. Тихомиров, В.С. Ковальський; за ред. С.Л. Лисенкова. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 448 с.

445. Тертишник В.М. Гострі кути реформування кримінального судочинства // Питання реформування кримінального судочинства: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Донецьк, 2005). Донецьк: ДЮІ ЛДУВС, 2005. С. 57.

446. Тертишник В.М. Концептуальні проблеми реформи кримінального судочинства // Право і суспільство. 2013. № 1. С. 136-140.

447. Тертишник В.М. Кримінальний процес України. Загальна частина:

підруч. Академічне видання. Київ: Алерта, 2014. 440 с.

448. Тертишник В.М. Кримінальний процес України. Особлива частина: підруч. Академічне видання. Київ: Алерта, 2014. 420 с.

449. Тертишник В.М. Кримінально-процесуальне право України: підруч. 5-е вид., доп. і перероб. Київ, 2007. 848 с.

450. Тертишник В.М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. Київ: Алерта, 2014. 768 с.

451. Тертышник В.М., Слинько С.В. Теория доказательств: учеб. изд. Харьков: Арсис, 1998. 256 с.

452. Титов А.М. Основні принципи та особливості участі захисника на досудовому слідстві: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза»; Донецький юрид. ін-т. Донецьк, 2005. 232 с.

453. Тищенко С. Суб'єкти взаємодії сторони обвинувачення під час досудового розслідування // Вісник прокуратури. 2013. № 1. С. 49-54.

454. Ткаченко В.Д., Погребняк С.П., Лук'янов Д.В. Порівняльне правознавство: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2003. 274 с.

455. Толковый словарь иностранных слов / под ред. Л.П. Крысина. Москва: Русский язык, 1998. URL: http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_fwwords/34176 (дата звернення: 12.10.2016).

456. Толочко О. Сучасні тенденції розвитку національних кримінально-процесуальних систем // Вісник Національної академії прокуратури України. 2014. № 1. С. 159-165.

457. Торбас О.О. Момент закінчення досудового розслідування: аналіз соціологічного дослідження серед працівників правоохоронних органів // Проблемні питання застосування КПК України в сучасних умовах: матеріали круглого столу до 80-річчя професора А.Я. Дубинського. Київ, 2014. С. 206.

458. Торбас О.О. Форми закінчення досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України 2012 р.: автореферат дис. ...

канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Одеса: Нац. ун-т «Одеська юридична академія», 2015. 19 с.

459. Торбас О.О. Форми закінчення досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України: моногр. Одеса: Юридична література, 2015. 168 с.

460. Трофанчук Г.І. Історія вчень про державу і право: навч. посіб. Київ: Магістр ХХІ сторіччя, 2005. 256 с.

461. Туманянц А.Р. Інститут слідчого судді за новим Кримінальним процесуальним кодексом України // Університетські наукові записки. 2013. № 1 (45). С. 293-299.

462. Туманянц А.Р. Слідчий суддя як суб'єкт реалізації судових функцій у досудовому провадженні // Форум права. 2011. № 2. С. 896-901.

463. Туркота С. Виникнення та розвиток правового компромісу: історичні передумови // Право України. 2002. № 5. С. 46-51.

464. Уваров В.Г. Інститут запобіжних заходів за новим КПК України в контексті міжнародних стандартів // Право і суспільство. 2012. № 2. С. 294-297.

465. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Таджикистан от 2009 г. с изменениями. URL: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/6469/file/Tajikistan_CPC_2009_am2016_ru.pdf (дата звернення: 21.11.2016).

466. Уголовно-процессуальное право Российской Федерации / отв. ред. П.А. Лупинская. Москва: Юристъ, 2004. 800 с.

467. Уголовно-процессуальный кодекс Грузии от 09.10.2009 с изменениями, № 1772. URL: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/6384/file/Georgia_CPC_2009_am2016_ru.pdf (дата звернення: 21.11.2016).

468. Уголовно-процессуальный кодекс Кыргызской Республики. Принят Жогорку Кенешем Кыргызской Республики 22 декабря 2016 года. 258 с. URL: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/6file/Kyrgyzstan_CPC_

1999_am2016_ru.pdf (дата звернення: 21.11.2016).

469. Уголовно-процесуальний кодекс Республіки Армения от 01.07.1998 с изменениями. URL: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/4261/file/Armenia_CPC_am2006_ru.pdf (дата звернення: 21.11.2016).

470. Уголовно-процесуальний кодекс Республіки Беларусь от 16 июля 1999 года № 295-3 с изменениями от 20 апреля 2016 года. URL: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/6461/file/Belarus_CPC_am2016_ru.pdf (дата звернення: 21.11.2016).

471. Уголовно-процесуальний кодекс Республіки Казахстан от 4 июля 2014 года № 231-V ЗПК, с изменениями от 2016 года. URL: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/6401/file/Kazakhstan_CP_C_2014_am2016_ru.pdf (дата звернення: 21.11.2016).

472. Уголовно-процесуальний кодекс Республіки Молдова от 05.11.2013, состоянием на 10.10.2016. URL: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/6410/file/Moldova_CPC_2003_am2016_ru.pdf (дата звернення: 21.11.2016).

473. Уголовно-процесуальний кодекс Российской Федерации: Федеральный закон от 18 декабря 2001 года № 174-ФЗ, в ред. от 13 июля 2015 г. URL: <http://www.consultant.ru/popular/upkrf/> (дата звернення: 21.11.2016).

474. Уголовно-процесуальний Кодекс РСФСР от 25 мая 1922 года. Всероссийский центральный исполнительный Комитет. URL: <http://docs.cntd.ru/document/901757376> (дата звернення: 21.11.2016).

475. Уголовный процесс: учеб. для студ. юрид. ин-тов и фак-тов / отв. ред.: Н.С. Алексеев, В.З. Лукашевич, П.С. Элькин. Москва: Юрид. лит., 1972. 584 с.

476. Удалова Л.Д. Деякі проблемні питання правозастосування кримінального процесуального законодавства // Актуальні питання кримінального процесуального законодавства України: збірник матеріалів міжвузівської наук. конференції / Національна академія прокуратури України (Київ, 26 квітня 2013 року). Київ: Алерта, 2013. С. 8-13.

477. Удалова Л.Д. Кримінальний процес України: Загальна частина: навч. посіб. Київ: Кондор, 2005. 152 с.

478. Украинские налогоплательщики смогут следить онлайн за тем, как тратятся их деньги // Новое время. 2015. 15 сентября. URL: <http://nv.ua/ukraine/events/ukrainskie-nalogoplatelshchiki-smogut-sledit-onlajn-za-tem-kak-rashodujutsja-ih-sredstva-68921.html> (дата звернення: 04.09.2016).

479. Українська радянська енциклопедія. Словник: в 3-х т. / ред. А.В. Кудрицький. Київ: Головна редакція УРЕ, 1987. Т. 2. 736 с.

480. Фараон О.В. Вручення повідомлення про підозру // Національний юридичний журнал: теорія та практика. 2014. С. 114-118.

481. Фараон О.В. Процесуальна форма письмового повідомлення про підозру у кримінальному провадженні // Науковий вісник Харківського національного університету. 2014. Вип. 1, Т. 8. С. 204-207.

482. Фаринник В.І. Заходи забезпечення кримінального провадження у новому кримінальному процесуальному законодавстві: сутність та класифікація // Вісник кримінального судочинства. 2015. № 1. С. 133-142.

483. Фаткуллин Ф.Н. Общие проблемы процессуального доказывания. Казань: КГУ, 1973. 176 с.

484. Федешин І.Б. Електронний бізнес та електронна комерція (опорний конспект лекцій для магістрів спеціальності 8.18010012 «Управління інноваційною діяльністю»). Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. 155 с.

485. Філософія права: учеб. / Данильян О.Г., Байрачная Л.Д., Максимов С.И. и др.; под ред. О.Г. Данильяна. Москва: Изд-во Эксмо, 2005. 416 с.

486. Філософія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.П. Щерба, В.К. Щедрін, О.А. Заглада; за заг. ред. С.П. Щерби. Київ: МАУП, 2004. 216 с.

487. Філософія: підручник / Міністерство освіти і науки України; за ред. О.П. Сидоренка. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2010. 414 с.

488. Фойницький І.Я. Курс уголовного судопроизводства: в 2-х т. / Фойницький І.Я.; под общ. ред. А.В. Смирнова. Т. 1. Санкт-Петербург: Альфа,

1996. 552 с.

489. Фойницкий И.Я. Курс уголовного судопроизводства. В 2-х т. Изд. 3-е, пересмотренное и доп. Санкт-Петербург, 1910.

490. Фомін С.Б. Відкриття матеріалів іншій стороні кримінального провадження для ознайомлення: чи вирішить новий процесуальний інститут старі проблеми? // Адвокат. 2012. № 7(142). С. 21-25.

491. Франк Л.В. Потерпевший от преступления и проблемы советской виктимологии. Душанбе: Ирфон, 1977. 240 с.

492. Франк Э. О связях зарубежной полиции с населением. Рекламная кампания по ознакомлению с деятельностью полиции в Бремене // Полиция. Техника. Движение. 1973. № 7. С. 250-251.

493. Хараберюш І.Ф. Використання науково-технічних засобів в правоохоронній діяльності // Часопис Академії адвокатури України. 2011. № 3(12). URL: <http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/view/449/470> (дата звернення: 14.10.2016).

494. Хмелевська Н.В. Поняття гарантій забезпечення правової допомоги громадян в Україні // Вісник Академії адвокатури України. 2011. № 1 (20). С. 105-108.

495. Цехан Д.М. Цифрові докази: поняття, особливості та місце в системі доказування // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2013. № 5. С. 256-260.

496. Цимбал П., Діков І. Приватне обвинувачення як особливий порядок кримінального провадження: історико-правові аспекти // Вісник Національної академії прокуратури України. 2016. № 3. С. 109-114.

497. Цимбал П.В., Омельчук Л.В. Перспективи удосконалення інституту судової експертизи у кримінальному процесуальному законодавстві України // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. Вип. 1. С. 75-81.

498. Цыпкин А.Л. О диспозитивности в советском уголовном процессе // Советское государство и право. 1958. № 3. С. 132-136.

499. Чанин П. Видеоконференции помогают правосудию // Радио. 1999. № 12. URL: <http://www.chipinfo.ru/literature/radio/19912/p65.html> (дата звернення: 19.11.2016).

500. Чельцов-Бебутов М.А. Курс советского уголовно-процессуального права. Т. 1. Москва: Юрид. лит., 1957. 839 с.

501. Черкасов В.Н. Информационные технологии и организованная преступность // Преступность и коррупция: современные российские реалии: сб. науч. трудов / под ред. Н.А. Лопашенко. Саратов: Сателлит, 2003. С. 144-145.

502. Черкаський М.В. Еволюція тлумачення поняття «алгоритм» // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». 2003. № 492. С. 142-146.

503. Чернова Э.Р. Юридическая деятельность в механизме правового регулирования: на примере деятельности органов внутренних дел МВД РФ: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01. Владимир, 2007. 26 с.

504. Чернышова Г.Ю. Интеллектуальный анализ данных: учеб. пособ. для студентов специальности 080801.65 «Прикладная информатика (в экономике)» / Саратовский государственный социально-экономический университет. Саратов, 2012. 92 с.

505. Чернявський С.С. Теоретичні та практичні основи методики розслідування фінансового шахрайства: дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.09 / Чернявський Сергій Сергійович; Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2010. 610 с.

506. Чурикова І.В. Початок досудового розслідування у кримінальному процесі України // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 2. С. 226-231.

507. Шабельник В.В. Довідково-бібліографічний апарат вузівської бібліотеки: проблема визначення. URL: http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/7381/1/SHabelnik_121_126.pdf (дата звернення: 11.09.2016).

508. Шарапов О.Д., Дербенцев В.Д., Семьонов Д.Є. Системний аналіз: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2003. 154 с.

509. Шейфер С.А. Доказательства и доказывание по уголовным делам: проблемы теории и правового регулирования. Москва, 2008. 240 с.

510. Шепітько В.Ю. Автоматизовані інформаційні системи як засіб удосконалення розслідування вбивств / В.Ю. Шепітько, В.А. Журавель, Г.К. Авдєєва, С.В. Стороженко // Вісник Національної академії правових наук України. 2017. № 1. С. 161-172.

511. Шехавцов Р.М., Кудінов С.С. Речові докази та інші матеріальні об'єкти, що отримуються в результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій: проблеми визначення та використання в кримінальному провадженні // Південноукраїнський правничий часопис. 2015. № 2. С. 186-190.

512. Шибіко В.П. Проблема забезпечення прав потерпілого за новим КПК України 2012 року // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 307-313.

513. Шифман М.Л. Прокурор в уголовном процессе. Москва: МЮ СССР, 1948. 247 с.

514. Шишкін В.І. Аторней // Юридична енциклопедія: в 6 т. / гол. редкол. Ю.С. Шемчушенко. Т. 1: А-Г. Київ: Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 1998. 669 с.

515. Шпилев В.Н. Содержание и формы уголовного производства / В.Н. Шпилев. Минск: Изд-во Белорусск. гос. ун-та им. Ленина, 1974. 144 с.

516. Штогун С., Банах С. Особливості повноважень слідчого судді // Юридичний вісник України. 2013. № 32 (945) (10-16 серпня 2013 року). С. 12.

517. Штучний інтелект IBM став адвокатом. URL: <http://www.mformator.news/shtuchnyj-intelekt-stav-advokatom> (дата звернення: 13.10.2016).

518. Щербаковский М.Г. Судебные экспертизы: назначение, производство, использование: учеб.-прак. пособ. Харьков: Эспада, 2005. 544 с.

519. Щербина Л.І. Взаємодія органів досудового слідства з оперативними підрозділами в системі Служби безпеки України при розслідуванні кримінальних справ: навч. посіб. Київ: НА СБ України, 2005. 247 с.

520. Юрченко Л.В., Забабуріна А.Г. Притягнення до кримінальної відповідальності як стадія кримінального провадження // Ученые записки

Таврического национального университета им. В.И. Вернадского, Серия «Юридические науки». Т. 25 (64). 2012. № 2. С. 238-243.

521. Юрчишин В.М. Місце і роль прокурора у досудовому розслідуванні та їх відображення в теорії, законодавстві і практиці: моногр. Чернівці: Вид. дім «Родовід», 2012. 289 с.

522. Яворський Б.І. Ознайомлення сторони захисту із матеріалами кримінальної справи як елемент в реалізації інституту сприяння захисту // Адвокат. 2009. № 3. С. 4-8.

523. Якщо не вийшло з першої спроби // Закон і бізнес. 2017. Вип. 38 (1336) URL: http://zib.com.ua/ua/130384-chomu_suddi_povertayut_obvinuvalni_akti_u_chi_zavzhdi_voni_p.html (дата звернення: 14.10.2017).

524. Яновська О.Г. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні // Вісник Академії адвокатури України. 2013. № 2. С. 12-17.

525. Яновська О.Г. Особливості кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення за новим Кримінально-процесуальним кодексом України // Часопис Київського університету права. 2013. № 1. С. 242-245.

526. Abdulaziz M.K., Drake W.E. Building the «Paperless» // Proceedings of the Court Technology Conference 8. Kansas City, 2003. P. 46.

527. Act of 10 August 2005 establishing the information system Phenix. URL: http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=2005081057&table_name=loi (дата звернення: 09.11.2016).

528. Advancing justice through dna technology: Using DNA to solve crimes / The United States Department of Justice / Archives. March 7, 2017. URL: <https://www.justice.gov/archives/ag/advancing-justice-through-dna-technology-using-dna-solve-crimes> (дата звернення: 10.10.2017).

529. Alberta Justice and Solicitor General. Canadian Provincial Justice System Rehabilitates Criminal Case Management // Sierra Systems Group Inc. 4 p. URL: <http://www.sierrasystems.com/wp-content/uploads/Case-Study-Alberta-Justice-Solicitor-General.pdf> (дата звернення: 29.11.2016).

530. BKA räumt massive Schwierigkeiten mit neuem Computersystem ein (Upd.). URL: <http://www.heise.de/newsticker/BKA-raeumt-massive-Schwierigkeiten-mit-neuem-Computersystem-ein-Update-43599.html> (дата звернення: 12.08.2016).

531. Building Interoperability for European Civil Proceedings Online Research Conference. Bologna, 15-16 June 2012. URL: http://www.irsig.cnr.it/BIEPCO/documents/case_studies/Large_scale_e-justice_interoperability_Velicogna_v1.0.pdf (дата звернення: 06.11.2016).

532. Byrne J., Marx G. Technological Innovations in Crime Prevention and Policing. A Review of the Research on Implementation and Impact // Cahiers Politiestudies Jaargang. 2011-3, nr. 20. P. 17-40.

533. Canadian Provincial Justice System Rehabilitates Criminal Case Management. 2015. 4 p. URL: http://www.opentext.com/connect/global/sso_download_open?docpath=/corporate/customer/casestudy/AlbertaJustice-0615-EN.pdf (дата звернення: 17.10.2016).

534. Court Case Management 2014/15, (Phase 4) / Provincial Court of Alberta and Ministry of Justice and Solicitor General. June 5, 2014. 25 p.

535. Criminal justice system to go paperless by 2016 with 'digital courts' / Information Daily Staff Writer. URL: <http://www.theinformationdaily.com/2013/06/28/criminal-justice-system-to-go-paperless-by-2016-with-digital-courts> (дата звернення: 02.12.2016).

536. Delivering justice in a digital age. A joint inspection of digital case preparation and presentation in the criminal justice system. Crown Prosecution Service Inspectorate London Office. Inspectorate of Constabulary. APRIL 2016. 54 p.

537. Dispute Resolution Around the World – Belgium / Baker & McKenzie. 2013. 23 p. URL: http://www.bakermckenzie.com/-/media/files/insight/publications/2016/10/dratw/dratw_belgium_2013.pdf?la=en (дата звернення: 08.12.2016).

538. Duizend R.V. Guidelines for State Trial Courts Regarding Discovery of Electronically-Stored Information // Materials of Conference of Chief Justices, 2005. P. 23.

539. Elektronische Fahndungs und Informationssysteme. URL:

http://www.bka.de/nn_205962/DE/ThemenABisZ/Elektronisch (дата звернення: 13.09.2016).

540. Embracing Technology: The Way Forward for the Courts. 23rd Biennial Conference of District and County Court Judges Australia and New Zealand. Langham Hotel. Melbourne. Thursday 19 April 2015. 16 p. URL: <http://assets.justice.vic.gov.au/supreme/resources/9caeb0e3-70d9-4052-98e6-b18af49a2b09/embracing+technology+-+the+way+forward+for+the+courts.pdf> (дата звернення: 01.10.2016).

541. E-tools for criminal case management within selected EU Member States / Center for the Study of Democracy. 215 p. URL: <https://www.files.ethz.ch/isn/142038/FULL.pdf> (дата звернення: 19.10.2016).

542. Fabri M. Some European and Australian e-Justice services. 2012. Rethinking Processual Law: Toward Cyber Justice. 70 p.

543. Griffin M., Titus R. Total information integration – the Nevada Experience // Proceedings of the Court Technology Conference 8. Kansas City, 2003. P. 33.

544. Kujanen K. E-services in the Finnish Courts // Proceedings of the Court Technology Conference 8. Kansas City, 2003. P. 7.

545. Lucas D. Electronic Imaging the Administrative Records of the US District Court, District of Arizona // Institute for Court Management. Phoenix, 2000. 84 p.

546. Manyika J. Big data: The next frontier for innovation, competition, and productivity / Manyika, James et al.; McKinsey Global Institute. June, 2011. 13 p. URL: http://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Business%20Functions/%20Digital/Our%20Insights/Big%20data%20The%20next%20or%20innovation/MGI_big_data_full_report.ashx (дата звернення: 04.11.2016).

547. Neues Polizei-Computersystem so einfach wie Internet. URL: <http://www.heise.de/newsticker/meldung/Neues-Polizei-Computersystem-so-einfach-wie-Internet-60573.html> (дата звернення: 21.09.2016).

548. NSA Targets World Leaders for US Geopolitical Interests. 2016. 23 February. P. 1. URL: <https://wikileaks.org/nsa-201602/> (дата звернення:

29.11.2016).

549. Polizei-IT-Anwendungen. URL: <https://de.wikipedia.org/wiki/Polizei-IT-Anwendungen> (дата звернення: 24.10.2016).

550. Reboot: Das polizeiliche Informationssystem INPOLNEU und der Datenschutz. URL: <http://chaosradio.ccc.de/media/ds/ds082.pdf>

551. Report of the National Task Force on Court Automation and Integration // Bureau of Justice Assistance. Washington, 1999. 127 p.

552. Roufa T. Technologies That Are Changing the Way Police Do Business. November 08, 2016. URL: <https://www.thebalance.com/technologies-that-are-changing-the-way-police-do-business-974549> (дата звернення: 09.12.2016).

553. Schulzki-Haddouti C. Fass ohne Boden. URL: <http://www.heise.de/tp/artikel/4/4769/1.html> (дата звернення: 19.08.2016).

554. Snowden Der Spiegel Interview (7 July 2013). URL: <https://cryptome.wikileaks.org/2013/07/snowden-spiegel-13-0707-en.html> (дата звернення: 17.11.2016).

555. Technologies in Criminal Justice / Saint Joseph`s University. URL: <http://online.sju.edu/graduate/masters-criminal-justice/resources/articles/new-technologies-criminal-justice> (дата звернення: 27.10.2016).

556. The act on electronic signatures in Lainsaadanto // Statens Forfattningsdata. Finland. 2005.

557. The act on E-service in the courts in Lainsaadanto // Statens Forfattningsdata. Finland. 2005.

558. Ústava České republiky, ze dne 16.12.1992, Zákon č. 1/1993. Sb. ve znění. URL: <http://www.czechlegislation.com/1-1993-sb> (дата звернення: 19.10.2016).

559. Wade N. Does technology in the Courtroom adequately balance fairness and convenience? October 11, 2015. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/does-technology-courtroom-adequately-balance-fairness-nigel-wade> (дата звернення: 27.11.2016).

560. Webster L.P. Automating Court Systems. Williamsburg: National Center

for State Courts, 1996.

561. Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ze dne 17. července 2008, 300/2008 Sb. URL: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=67315&fulltext=&nr=300~2F2008&part=&name=&rpp=15>

(дата звернення: 17.10.2016).

562. Zákon o Policii České republiky, ze dne 17.07.2008, Zákon č. 273/2008 Sb. ve znění. URL: www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273 (дата звернення: 04.08.2016).

563. Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), ze dne 29.11.1961. Zákon č. 141/1961 Sb. ve znění. URL: <http://www.zakony.cz/zakon-SB1961141> (дата звернення: 19.10.2016).

564. Zander M. Cases and Materials on the English Legal System. Tenth Edition // Cambridge University Press. The Edinburgh Building. Cambridge, New York, 2007. P. 187.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Національної

академії прокуратури України

І.І. Присяжнюк

11 2016 року

АКТ

ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ

Комісія у складі: проректора – директора науково-дослідного інституту, кандидата юридичних наук, Попова Г.В., начальника відділу науково-методичного забезпечення прокурорської діяльності у сфері запобігання та протидії корупції, доктора юридичних наук, доцента Загиней З.А., старшого викладача відділу підготовки прокурорів з нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні, доктора юридичних наук, професора Книженко О.О. склала цей акт про те, що результати дисертаційного дослідження Столітнього Антона Володимировича на тему «Електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність, використовуються в ході виконання науково-дослідної роботи у сфері проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень, спрямованих на наукове та практичне забезпечення реалізації електронного кримінального провадження, а саме:

1. Процесуальне керівництво прокурором досудовим розслідування: організаційно-правові та криміналістичні основи: наук.-практ. посіб. / ред. кол.: І.М.Козьяков, В.Т.Моляренко, Г.П.Середа, Є.Д. Скулиш, О.Н. Ярмиш. –

К.: Національна академія прокуратури України, 2014.- 750 с. ISBN 978-617-7220-29-8 (у співавторстві).

2. Методичні рекомендації про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів органами внутрішніх справ під час приймання, реєстрації та внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення. – К.: ГПУ; НАПУ, 2013. – 32 с. – (у співавт. з ГПУ).

3. Методичні рекомендації щодо особливостей досудового розслідування та здійснення процесуального керівництва у кримінальних провадженнях про зґвалтування. – К.: ГПУ; 2014. – 36 с.

4. Методичні рекомендації щодо особливо статей процесуального керівництва досудовим розслідуванням та підтримання державного обвинувачення у кримінальних провадженнях про порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. – К.: ГПУ; 2013. – 82 с.

5. Методичні рекомендації щодо особливостей прокурорського нагляду за додержанням законів органами внутрішніх справ при проведенні досудового розслідування у кримінальних провадженнях та оперативно-розшукової діяльності за заявами і повідомленнями про безвісне зникнення осіб. – К.: ГПУ; НАПУ, 2014. – 30 с. – (у співавт. з ГПУ).

6. Столітній А.В. Забезпечення процесуального контролю за допомогою Єдиного реєстру досудових розслідувань і шляхи його вдосконалення / А.В.Столітній // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2015 – № 31, Т.3 – С.101 -104.

7. Столітній А.В. Строки досудового розслідування. Порушення та шляхи їх усунення / А.В.Столітній // Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, Львів, 20-21 березня 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. – К.: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015 – 144 с. С. 37-39.

8. Столітній А.В. Практичні аспекти розмежування поняття нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, і процесуального керівництва досудовим розслідуванням / А.В.Столітній // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014 – № 6-2, Т.4 – С.105-109.

9. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань під час зупинення досудового розслідування / А.В.Столітній // Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Ужгород, 27-28 лютого 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. – К.: Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» юридичний факультет, інститут держави і права країн Європи, центр законотворчості при юридичному факультеті, 2015 – 195с. С. 177 – 179.

10. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань на стадії повідомлення особі про підозру / А.В.Столітній // Юридична наука та практика у третьому тисячолітті: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Кошеце, Словачька Республіка, 27-28 лютого 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Університет Павла Йозефа Шафарика, факультет права, 2015 – 187с. С. 176 – 179.

11. Столітній А.В. Початок досудового розслідування: правова природа, регламентація та межі прокурорського нагляду / А.В.Столітній // Право і суспільство. – 2015 - № 4 – С. 200 – 205.

12. Столітній А.В., Каланча І.Г. Шляхи вдосконалення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування в умовах становлення електронного процесу /А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Порівняльне-аналітичне право Юридичний електронний журнал. Режим доступу: <http://www.pap.in.ua/index.php/arhiv-vidannja/48> – 2015 - № 1 – С. 323-325.

13. Столітній А.В. Розмежування правової природи понять «заявник» та «потерпілий» за кримінальним процесуальним законом України /А.В.Столітній // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2015 – № 13, Т.2 – С.93 – 97.

14. Столітній А.В., Каланча І.Г. Принцип змагальності за діючим КПК України в умовах електронного процесу / А.В.Столітній // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 2, Т.3 – С.115-121.

15. Столітній А.В. Каланча І.Г. Оскарження дій третіх осіб на досудовому розслідуванні / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Сучасне паротворення: питання теорії та практики: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпропетровськ, 5-6 червня 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: громадська організація «Правовий світ», 2015 – 111с. С. 100-102.

16. Столітній А.В. Цивільний позов прокурора на досудовому провадженні та його місце в Єдиному реєстрі досудових розслідувань /А.В.Столітній // JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica (Республіка Молдова) – 2015 – № 4 (213), С. 132-135.

17. Столітній А.В., Аузін Р.О. Аспекти вдосконалення аналітичних та контрольних можливостей Єдиного Реєстру досудових розслідувань /А.В.Столітній, Р.О. Аузін // Вісник Запорізького національного університету – 2015 – № 1 (1) – 213с., С. 189 – 199.

18. Столітній А.В. Особливості початку досудового розслідування за ухилення від сплати аліментів на підставі подань (повідомлень) державної виконавчої служби / А.В.Столітній // Актуальні проблеми держави і права, Національний університет «Одеська юридична академія» - 2015 –№ 75 – 429с., С. 175-181.

19. Столітній А.В., Каланча І.Г. Генезис та шляхи формування досудового розслідування / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Порівняльне-аналітичне право. Електронний журнал. Режим доступу: <http://www.pap.in.ua/index.php/arhiv-vidannja/52> – 2015 - № 3 – С. 224-228.

20. Столітній А.В., Каланча І.Г. Обліково-реєстраційна дисципліна за кримінальним процесуальним законодавством України / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Юридичний вісник, Національний університет «Одеська юридична академія» - 2015 – № 1 – 302с., С. 143-147.

21. Столітній А.В., Каланча І.Г. Електронний діалог – інноваційний напрям еволюції досудового розслідування вдосконалення / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2015 – № 35, Т.3 – С.126 -131.

22. Столітній А.В. Електронне оформлення кримінальних процесуальних рішень, їх строки / А.В.Столітній // Нове міжнародне право та національне законодавство – нові завдання юридичної науки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 13-14 листопада 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Центр правових наукових досліджень, 2015 – 139с. С. 119 – 121.

23. Столітній А.В. Втілення міжнародних стандартів досудового розслідування у кримінальному процесуальному законодавстві України / А.В.Столітній // JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica (Республіка Молдова) – 2015 – № 6 (16), С. 241-243.

24. Столітній А.В., Каланча І.Г. Розвиток електронного сегменту кримінального провадження як ефективний шлях до усунення корупційних ризиків/ А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Право, суспільство і держава: форми взаємодії: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції , м.Київ, 15-16 січня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Центр правових наукових досліджень, 2015 – 143с. С. 125 – 128.

25. Столітній А.В. Правова природа Єдиного реєстру досудових розслідувань / А.В.Столітній // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 5, Т.4 – С.95-99.

26. Столітній А.В. Практичні питання використання електронної складової в процесі реформування структури органів прокуратури /А.В.Столітній // Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання

суспільних відносин: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Харків, 22-23 січня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Асоціація аспірантів-юристів, 2016 – 111с. С.79-82.

27. Столітній А.В., Каланча І.Г. Інші учасники кримінального провадження в системі учасників кримінального процесу /А.В.Столітній, І.Г.Каланча // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 6, Т.3 – С.120-124.

28. Столітній А.В. Система та структура кримінального провадження / А.В.Столітній // Порівняльне-аналітичне право. Юридичний електронний журнал. Режим доступу: <http://www.pap.in.ua/index.php/arhiv-vidannja/61> – 2015 - № 6 – С. 309-312.

29. Столітній А.В., Особливості використання інформаційних технологій при здійсненні кримінального переслідування в англо-американській правовій системі / А.В.Столітній // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2016 – 127с. –№ 2, С.94-101.

30. Столітній А.В. Інформаційне та науково-методологічне забезпечення досудового розслідування й судового провадження /А.В.Столітній, І.Г.Каланча // Висновок експерта у кримінальному провадженні – інноваційна модель: матеріали круглого столу, м.Запоріжжя, 21 квітня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. – К.: Класичний приватний університет, 2016 – 172с. С. 72-75.

31. Столітній А.В. Кримінальна процесуальна взаємодія сторін досудового розслідування / А.В.Столітній // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014 – № 1, Т.4 – С.100-103.

32. Столітній А.В., Каланча І.Г. Відшкодування шкоди у кримінальному провадженні – електронна взаємодія / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Законодавство України та країн ЄС у світлі сучасних активних реформаційних процесів: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 26 лютого 2016 року. Тези наукових

доповідей в 1 т. К.: Громадська організація «Фундація науковців та освітян», 2016 – 72с. С.47-52.

33. Столітній А.В. Формування та розвиток засад кримінального процесу в Україні в умовах електронного кримінального провадження /А.В.Столітній // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2016 – 127с. – № 2, С.95-101.

34. Столітній А.В. Шляхи поновлення досудового розслідування після складення та затвердження обвинувального акта / А.В.Столітній // Актуальні державотворення в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 20 травня 2016 року. Тези наукових доповідей в 3 т. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016 – т.3, С.75-77.

35. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій під час кримінального переслідування в романо-германській (континентальній) системі права / А.В.Столітній // «Visegrad journal on human rights».- 2016 – 207с., С.168-173.

36. Столітній А.В., Каланча І.Г. Автоматизований превентивний та поточний контроль (електронний детектив) терористичних загроз: перспективи впровадження в Україні / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 30 вересня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Генеральна прокуратура України, Національна академія прокуратури України, 2016 – 431с. С. 323-325.

37. Столітній А. Візуалізація у процесуальній діяльності в кримінальному провадженні / А. Столітній // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2016. – № 3. – С. 230–240
Юридичний електронний журнал. Режим доступу:
<http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/11-2016/stolitnij.pdf>

Додаток А

Комісія вважає, що сформульовані за результатами досліджень Столітнього Антона Володимировича пропозиції, висновки, рекомендації, які стосуються електронної складової кримінального провадження на досудовому розслідуванні, а саме використання сучасних інформаційних технологій при проведенні слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, електронне оформлення процесуальних рішень, організація електронного процесуального діалогу учасників кримінального провадження, а також розробка й використання алгоритмів електронного процесуального контролю для виявлення порушень належної правової процедури в кримінальному провадженні мають важливе теоретичне значення і можуть використовуватися в ході виконання науково-дослідної роботи у сфері проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень, спрямованих на наукове та практичне забезпечення електронної складової кримінального провадження.

Члени комісії:

**Проректор –
директор науково-дослідного інституту,
кандидат юридичних наук**

Г.В. Попов

**Начальник відділу
науково-методичного забезпечення
прокурорської діяльності у сфері
запобігання та протидії корупції,
доктор юридичних наук, доцент**

З.А.Загиней

**Старший викладач відділу
підготовки прокурорів з нагляду
за додержанням законів при виконанні
судових рішень у кримінальному провадженні,
доктор юридичних наук, професор**

О.О.Книженко

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Європейського університету
доктор економічних наук, професор
Прокопенко Н.С.

« 10 » 02 2016 р.

АКТ

впровадження у навчальний процес та наукову діяльність ПВНЗ «Європейський університет» результатів дослідження здобувача Національної академії прокуратури України Столітнього Антона Володимировича на тему: «Електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

Комісія у складі: завідуючого кафедри кримінального права, процесу та криміналістики доктора юридичних наук, доцента Власової Г.П. та членів комісії: професора кафедри кримінального права, процесу та криміналістики, д.ю.н., професора Клименко Н.І., доцента кафедри кримінального права, процесу та криміналістики, к.ю.н., Гуріної Д.П., склала цей акт про те, що опубліковані результати дисертаційного дослідження Столітнього Антона Володимировича на тему: «Електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність, використовуються у науковій роботі та навчальному процесі при підготовці та проведенні лекційних, семінарських і практичних занять зі студентами та магістрантами у процесі викладання таких навчальних дисциплін: «Кримінальний процес України», «Актуальні питання кримінального права і процесу»; «Практика Європейського суду з прав людини»; «Криміналістика», а саме:

1. Процесуальне керівництво прокурором досудовим розслідування: організаційно-правові та криміналістичні основи: наук.-практ. посіб. / ред. кол.: І.М.Козьяков, В.Т.Моляренко, Г.П.Середа, Є.Д. Скулиш, О.Н. Ярмиш. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014.- 750 с. ISBN 978-617-7220-29-8 (у співавторстві).

2. Столітній А.В. Особливості застосування норм Кримінального кодексу України: визначення попередньої правової кваліфікації злочинів за фактами порушень встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, якщо вони спричинили загибель людей /А.В.Столітній//. Вісник прокуратури. – 2013 - № 9 – С. 33 – 36.

3. Столітній А.В. Особливості визначення попередньої правової кваліфікації кримінальних правопорушень за фактами смертей та безвісного зникнення людей / А.В.Столітній // . Актуальні проблеми розслідування злочинів: III Всеукраїнська науково-практична конференція (м. Київ, 1 липня 2014 року). Тези наукових доповідей. Національна академія внутрішніх справ, 214, С.284 – 287.

4. Столітній А.В. Підстави початку досудового розслідування /А.В.Столітній // . Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2014 - № 4 С. 187-197.

5. Столітній А.В., Аузін Р.В. Практичні аспекти вдосконалення аналітичних та контрольних можливостей Єдиного Реєстру досудових розслідувань / А.В.Столітній, Р.А.Аузін // . Вісник прокуратури. – 2015 - № 2 – С. 7 – 18.

6. Столітній А.В. Забезпечення процесуального контролю за допомогою Єдиного реєстру досудових розслідувань і шляхи його вдосконалення / А.В.Столітній // . Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2015 –№ 31, Т.3 – С.101 -104.

7. Столітній А.В. Строки досудового розслідування. Порушення та шляхи їх усунення / А.В.Столітній // . Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права: збірник матеріалів Міжнародної

Додаток Б

науково-практичної конференції, Львів, 20-21 березня 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. – К.: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015 – 144 с. С. 37-39.

8. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань під час зупинення досудового розслідування /А.В.Столітній//. Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Ужгород, 27-28 лютого 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. – К.: Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» юридичний факультет, інститут держави і права країн Європи, центр законотворчості при юридичному факультеті, 2015 – 195с. С. 177 – 179.

9. Столітній А.В. Організація прокурорського нагляду за досудовим розслідуванням у формі процесуального керівництва, роль керівника органу прокуратури в організації нагляду / А.В.Столітній // . Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2015 – № 11, Т.2 – С.139 – 142.

10. Столітній А.В. Гарантії приватного життя під час обшуку відповідно до вимог Європейської конвенції з прав людини / А.В.Столітній // . Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції , м.Запоріжжя, 24-25 квітня 2015 року. Тези наукових доповідей в 1т.К.: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2015 – 104 с., С. 81 – 83.

11. Столітній А.В. Проблемні аспекти досудового розслідування кримінальних проваджень за фактами невивлати заробітної плати /А.В.Столітній // . Реформування законодавства України та розвиток суспільних відносин в Україні: питання взаємодії: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, м.Ужгород, 24-25 квітня 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Державний вищий навчальний

заклад «Ужгородський національний університет» юридичний факультет, ^{Додаток Б} інститут держави і права країн Європи, центр законотворчості при юридичному факультеті, 2015 – 191с. С. 159 – 161.

12. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань на стадії повідомлення особі про підозру /А.В.Столітній//. Юридична наука та практика у третьому тисячолітті: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Кошеце, Словацька Республіка, 27-28 лютого 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Університет Павла Йозефа Шафарика, факультет права, 2015 – 187с. С. 176 – 179.

13. Столітній А.В. Початок досудового розслідування: правова природа, регламентація та межі прокурорського нагляду / А.В.Столітній // . Право і суспільство. – 2015 - № 4 – С. 200 – 205.

14. Столітній А.В. Розмежування правової природи понять «заявник» та «потерпілий» за кримінальним процесуальним законом України /А.В.Столітній // . Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2015 – № 13, Т.2 – С.93 – 97.

15. Столітній А.В., Каланча І.Г. Принцип змагальності за діючим КПК України в умовах електронного процесу / А.В.Столітній // . Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 2, Т.3 – С.115-121.

16. Столетний А.В. Институт соглашений в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины: практика применения и пути усовершенствования / А.В.Столітній // . LEGEA SI VIATA (Республіка Молдова) – 2015 – № 6/2 (282), С. 123-127.

17. Столітній А.В. Цивільний позов прокурора на досудовому провадженні та його місце в Єдиному реєстрі досудових розслідувань /А.В.Столітній // . JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica (Республіка Молдова) – 2015 – № 4 (213), С. 132-135.

18. Столітній А.В. Електронне оформлення кримінальних процесуальних рішень, їх строки / А.В.Столітній // . Нове міжнародне право

Додаток Б

та національне законодавство – нові завдання юридичної науки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 13-14 листопада 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Центр правових наукових досліджень, 2015 – 139с. С. 119 – 121.

19. Столітній А.В. Втілення міжнародних стандартів досудового розслідування у кримінальному процесуальному законодавстві України /А.В.Столітній // JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica (Республіка Молдова) – 2015 – № (16), С. 241-243.

20. Столітній А.В., Каланча І.Г. Розвиток електронного сегменту кримінального провадження як ефективний шлях до усунення корупційних ризиків / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Право, суспільство і держава: форми взаємодії: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 15-16 січня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Центр правових наукових досліджень, 2015 – 143с. С. 125 – 128.

21. Столітній А.В. Правова природа Єдиного реєстру досудових розслідувань / А.В.Столітній // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 5, Т.4 – С.95-99.

22. Столітній А.В. Практичні питання використання електронної складової в процесі реформування структури органів прокуратури /А.В.Столітній // Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Харків, 22-23 січня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Асоціація аспірантів-юристів, 2016 – 111с. С.79-82.

23. Столітній А.В. Досудове розслідування як стадія кримінального провадження / А.В.Столітній // Рівень ефективності та необхідність впливу юридичної науки на нормотворчу діяльність та юридичну практику: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Харків, 5-6 лютого 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2016 – 111с. С.85-88.

24. Столітній А.В. Обшук: Національні особливості та міжнародний досвід / А.В.Столітній // Політико-правові реформи та становлення громадянського суспільства в Україні: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м.Херсон, 9-10 жовтня 2015 року. Тези наукових доповідей в 1. К.: Херсонський державний університет, Південний регіональний науковий центр Національної академії правових наук, 211с. С.202-205.
25. Столітній А.В., Каланча І.Г. Інші учасники кримінального провадження в системі учасників кримінального процесу /А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 6, Т.3 – С.120-124.
26. Столітній А.В., Каланча І.Г. Документи реагування за новим законом України «Про прокуратуру» / А.В.Столітній // Право і суспільство. – 2016 - № 1 – С. 171 – 179.
27. Столітній А.В. Система та структура кримінального провадження /А.В.Столітній // Порівняльне-аналітичне право. Юридичний електронний журнал. Режим доступу: <http://www.pap.in.ua/index.php/arhiv-vidannja/61>) – 2015 - № 6 – С. 309-312.
28. Столітній А.В., Каланча І.Г. Відшкодування шкоди у кримінальному провадженні – електронна взаємодія / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // «Законодавство України та країн ЄС у світлі сучасних активних реформаційних процесів: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 26 лютого 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Громадська організація «Фундація науковців та освітян», 2016 – 72с. С.47-52
29. Столітній А.В. Місце досудового розслідування у системі стадій кримінального провадження / А.В.Столітній // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016 –№ 36, Т.2 – С.151 -154.
30. Столітній А.В., Каланча І.Г. Перевірка реєстрації кримінальних правопорушень в умовах реформування нагляду органів прокуратури

/А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Юридичний науковий електронний журнал – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Запорізький національний університет». – 2016 – 216с. – № 2, С.109 – 112.

31. Столітній А.В., Особливості використання інформаційних технологій при здійсненні кримінального переслідування в англо-американській правовій системі / А.В.Столітній // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2016 – 127с. – № 2, С.94-101.

32. Столітній А.В. Кримінальна процесуальна взаємодія сторін досудового розслідування / А.В.Столітній // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014 – № 1, Т.4 – С.100-103.

33. Столітній А.В., Каланча І.Г. Відшкодування шкоди у кримінальному провадженні – електронна взаємодія / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Законодавство України та країн ЄС у світлі сучасних активних реформаційних процесів: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 26 лютого 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Громадська організація «Фундація науковців та освітян», 2016 – 72с. С.47-52.

34. Столітній А.В. Захист права на об'єкти інтелектуальної власності – європейський досвід / А.В.Столітній // Інтеграція юридичної науки і практики в сучасних умовах: збірник матеріалів Науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 26-27 серпня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Класичний приватний університет, 2016 – 115с., С.112-115.

35. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій під час кримінального переслідування в романо-германській (континентальній) системі права / А.В.Столітній // «Visegrad journal on human rights».- 2016 – 207с., С.168-173.

Комісія вважає, що сформульовані за результатами досліджень Столітнього Антона Володимировича пропозиції, висновки, рекомендації, які стосуються електронної складової кримінального провадження на досудовому

Додаток Б

розслідуванні, а саме використання сучасних інформаційних технологій при проведенні слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, електронне оформлення процесуальних рішень, організація електронного процесуального діалогу учасників кримінального провадження, а також розробка й використання алгоритмів електронного процесуального контролю для виявлення порушень належної правової процедури в кримінальному провадженні мають важливе теоретичне та практичне значення для підготовки та підвищення кваліфікації прокурорів і можуть використовуватися при формуванні навчально-методичного забезпечення.

Члени комісії:

**Завідувач кафедри кримінального права,
процесу та криміналістики
ПВНЗ «Європейський університет»
доктор юридичних наук, професор**

Г.П.Власова

**Професор кафедри кримінального права,
процесу та криміналістики
ПВНЗ «Європейський університет»
доктор юридичних наук, професор**

Н.І.Клименко

**Доцент кафедри кримінального права,
процесу та криміналістики
ПВНЗ «Європейський університет»
кандидат юридичних наук**

Д.П.Гуріна

Г.П. Власова свідчує
Ділом управління персоналом
Юлія Соколова ф.п.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Національної
академії прокуратури України

І.І. Присяжнюк
» 11 2016 року

АКТ

ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Комісія у складі: начальника відділу підготовки та підвищення кваліфікації військових прокурорів, кандидата юридичних наук, доцента Туркота М.С., начальника відділу підготовки прокурорів з нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство, Геселева О.В., заступника начальника відділу підготовки прокурорів з підтримання державного обвинувачення в суді, кандидата юридичних наук Козія В.В., склала цей акт про те, що опубліковані результати дисертаційного дослідження Столітнього Антона Володимировича на тему: «Електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність, використовуються у навчальному процесі при підготовці та проведенні лекційних, семінарських і практичних занять зі слухачами Національної академії прокуратури України у процесі викладання таких навчальних дисциплін: «Ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань»; «Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням»; «Процесуальне

керівництво прокурором проведенням негласних слідчих (розшукових) дій»; «Організація роботи та управління в органах прокуратури», , а саме:

1. Процесуальне керівництво прокурором досудовим розслідуванням: організаційно-правові та криміналістичні основи: наук.-практ. посіб. / ред. кол.: І.М.Козьяков, В.Т.Маляренко, Г.П.Середа, Є.Д.Скулиш, О.Н. Ярмиш. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014.- 750 с. ISBN 978-617-7220-29-8 (у співавторстві).

2. Столітній А.В. Про специфіку розслідування окремих видів злочинів, підслідних органам Служби безпеки України / А.В.Столітній // Вісник прокуратури. – 2013 - № 6 – С. 47 – 50.

3. Столітній А.В. Завідомо неправдиве повідомлення про підготовку вибуху: кваліфікація та криміналістична характеристика / А.В.Столітній // Вісник прокуратури. – 2013 - № 10 – С. 76 – 80.

4. Столітній А.В. Досудове розслідування кримінальних проваджень за заявами та повідомленнями про безвісне зникнення громадян /А.В.Столітній//. Вісник прокуратури. – 2013 - № 12 – С. 33 – 37.

5. Столітній А.В. особливості здійснення прокурорського нагляду за додержанням законів при вилученні та зберіганні речових доказів у кримінальному провадженні / А.В.Столітній // Вісник прокуратури. – 2014 - № 1 – С. 65 – 69.

6. Столітній А.В. Підстави початку досудового розслідування /А.В.Столітній // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2014 - № 4 С. 187-197.

7. Столітній А.В., Аузін Р.В. Практичні аспекти вдосконалення аналітичних та контрольних можливостей Єдиного Реєстру досудових розслідувань / А.В. Столітній, Р.А. Аузін // Вісник прокуратури. – 2015 - № 2 – С. 7 – 18.

8. Столітній А.В. Забезпечення процесуального контролю за допомогою Єдиного реєстру досудових розслідувань і шляхи його

вдосконалення / А.В. Столітній // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2015 – № 31, Т.3 – С.101 -104.

9. Столітній А.В. Строки досудового розслідування. Порушення та шляхи їх усунення / А.В.Столітній // Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, Львів, 20-21 березня 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. – К.: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015 – 144 с. С. 37-39.

10. Столітній А.В. Практичні аспекти розмежування поняття нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, і процесуального керівництва досудовим розслідуванням /А.В.Столітній // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014 – № 6-2, Т.4 – С.105-109.

11. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань під час зупинення досудового розслідування / А.В.Столітній // Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 27-28 лютого 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. – К.: Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» юридичний факультет, інститут держави і права країн Європи, центр законотворчості при юридичному факультеті, 2015 – 195с. С. 177 – 179.

12. Столітній А.В. Вказівки прокурора у кримінальному провадженні, як форма здійснення процесуального керівництва / А.В.Столітній // Актуальні проблеми прав людини, держави та вітчизняної правової системи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Дніпропетровськ, 3-4 квітня 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. – К.: громадська організація «Правовий світ», 2015 – 143с. С. 126-127.

13. Столітній А.В. Організація прокурорського нагляду за досудовим розслідуванням у формі процесуального керівництва, роль керівника органу

прокуратури в організації нагляду /А.В. Столітній // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2015 – № 11, Т.2 – С.139 – 142.

14. Столетний А.В. Разделение правовой природы понятий «заявитель» и потерпевший» в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины /А.В. Столетний // LEGEA SI VIATA (Республика Молдова). – 2015 – № 4/2 (280), С. 94-98.

15. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань на стадії повідомлення особі про підозру / А.В. Столітній // Юридична наука та практика у третьому тисячолітті: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кошеце, Словацька Республіка, 27-28 лютого 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Університет Павла Йозефа Шафарика, факультет права, 2015 – 187с. С. 176 – 179.

16. Столітній А.В. Початок досудового розслідування: правова природа, регламентація та межі прокурорського нагляду / А.В.Столітній // Право і суспільство. – 2015 - № 4 – С. 200 – 205.

17. Столітній А.В., Каланча І.Г. Шляхи вдосконалення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування в умовах становлення електронного процесу / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Порівняльне-аналітичне право (електронне видання; режим доступу: <http://www.pap.in.ua/index.php/arhiv-vidannja/48>) – 2015 - № 1 – С. 323-325.

18. Столетний А.В. Институт соглашений в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины: практика применения и пути усовершенствования / А.В. Столітній // LEGEA SI VIATA (Республика Молдова) – 2015 – № 6/2 (282), С. 123-127.

19. Столітній А.В. Організація щоденної роботи прокурора-процесуального керівника / А.В.Столітній // Гуманітарний та інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих учених: збірник матеріалів першої Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених, м. Одеса, 24 квітня 2015 року. Тези наукових

доповідей Ч.1, К.: Міжнародний гуманітарний університет, Південний регіональний центр Національної академії правових наук, Університет Gamburg, 2015 – 195. С.147 – 150.

20. Столітній А.В. Цивільний позов прокурора на досудовому провадженні та його місце в Єдиному реєстрі досудових розслідувань /А.В.Столітній // JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica (Республіка Молдова) – 2015 – № 4 (213), С. 132-135.

21. Столітній А.В. Особливості початку досудового розслідування за ухилення від сплати аліментів на підставі подань (повідомлень) державної виконавчої служби / А.В. Столітній // Актуальні проблеми держави і права, Національний університет «Одеська юридична академія» - 2015 – №75 – 429с., С. 175-181.

22. Столітній А.В., Каланча І.Г. Обліково-реєстраційна дисципліна за кримінальним процесуальним законодавством України / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Юридичний вісник, Національний університет «Одеська юридична академія» - 2015 – № 1 – 302с., С. 143-147.

23. Столітній А.В. Загальні положення процесуального керівництва досудовим розслідуванням / А.В. Столітній // Чинники розвитку юридичних наук у ХХІ Столітті: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Дніпропетровськ, 6-7 листопада 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: громадська організація «Правовий світ», 2015 – 107с. С. 85-87.

24. Столітній А.В. Обшук та огляд: сучасні реалії, європейський досвід / А.В. Столітній // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2015 – № 16, Т.2 – С.96 – 99.

25. Столітній А.В. Реформування інституту затримання особи: Сучасні Реалії / А.В. Столітній // Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 18-19 грудня 2015 року. Тези наукових

доповідей в 1 т. К.: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015 138 с. С.65-67.

26. Столітній А.В. Втілення міжнародних стандартів досудового розслідування у кримінальному процесуальному законодавстві України /А.В.Столітній // JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica (Республіка Молдова) – 2015 – № 6 (16), С. 241-243.

27. Столітній А.В. Правова природа Єдиного реєстру досудових розслідувань /А.В. Столітній // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 5, Т.4 – С.95-99.

28. Столітній А.В. Практичні питання використання електронної складової в процесі реформування структури органів прокуратури /А.В.Столітній // Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 22-23 січня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Асоціація аспірантів-юристів, 2016 – 111с. С.79-82.

29. Столітній А.В. Досудове розслідування як стадія кримінального провадження / А.В. Столітній // Рівень ефективності та необхідність впливу юридичної науки на нормотворчу діяльність та юридичну практику: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Харків, 5-6 лютого 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2016 – 111с. С.85-88.

30. Столітній А.В., Каланча І.Г. Інші учасники кримінального провадження в системі учасників кримінального процесу /А.В. Столітній, І.Г. Каланча // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 6, Т.3 – С.120-124.

31. Столітній А.В. Система та структура кримінального провадження /А.В.Столітній // Порівняльне-аналітичне право. Юридичний електронний журнал. Режим доступу: <http://www.pap.in.ua/index.php/arhiv-vidannja/61>) – 2015 - № 6 – С. 309-312.

32. Столітній А.В., Каланча І.Г. Відшкодування шкоди у кримінальному провадженні – електронна взаємодія / А.В. Столітній, І.Г. Каланча // Законодавство України та країн ЄС у світлі сучасних активних реформаційних процесів: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 26 лютого 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Громадська організація «Фундація науковців та освітян», 2016 – 72с. С.47-52.

33. Столітній А.В. Місце досудового розслідування у системі стадій кримінального провадження / А.В. Столітній // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016 – № 36, Т.2 – С.151 -154.

34. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій при здійсненні кримінального переслідування в англо-американській правовій системі / А.В. Столітній // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2016 – 127с. – № 2, С.94-101.

35. Столітній А.В. Кримінальна процесуальна взаємодія сторін досудового розслідування / А.В. Столітній // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014 – № 1, Т.4 – С.100-103.

36. Столітній А.В. Формування та розвиток засад кримінального процесу в Україні в умовах електронного кримінального провадження / А.В. Столітній // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2016 – 127с. – № 2, С.95-101.

37. Столітній А.В. Шляхи поновлення досудового розслідування після складення та затвердження обвинувального акта / Столітній А.В. // Актуальні державотворення в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 20 травня 2016 року. Тези наукових доповідей в 3 т. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016 – т.3, С.75-77.

38. Столітній А.В. Повноваження прокурора щодо притягнення працівників піднаглядних органів до адміністративної відповідальності / А.В. Столітній // Розвиток держави та права в Україні: реалії та перспективи:

збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 16 -17 вересня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2016 – 103с. С.25-29.

39. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій під час кримінального переслідування в романо-германській (континентальній) системі права / А.В. Столітній // «Visegrad journal on human rights») (Словацька Республіка). – 2016 – 207с. - № 3, С.168-173.

40. Столітній А.В., Каланча І.Г. Вказівки прокурора як інструмент здійснення прокурором процесуального керівництва: проблемні питання /А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Пріоритетні напрями розвитку сучасної юридичної науки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 16 -17 вересня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Асоціація аспірантів-юристів, 2016 – 107с. С.87-91.

41. Столітній А.В. Візуалізація у процесуальній діяльності в кримінальному провадженні / А.В. Столітній // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2016. – № 3. – С. 230–240. Юридичний електронний журнал. – Режим доступу: <http://www.chasopysnapu.gov.ua/chasopys/ua/pdf/11-2016/stolitnij.pdf>.

Комісія вважає, що сформульовані за результатами досліджень Столітнього Антона Володимировича пропозиції, висновки, рекомендації, які стосуються електронної складової кримінального провадження на досудовому розслідуванні, а саме використання сучасних інформаційних технологій при проведенні слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, електронне оформлення процесуальних рішень, організація електронного процесуального діалогу учасників кримінального провадження, а також розробка й використання алгоритмів електронного процесуального контролю для виявлення порушень належної правової процедури в кримінальному провадженні мають важливе теоретичне та практичне значення для підготовки та

підвищення кваліфікації прокурорів і можуть використовуватися при формуванні навчально-методичного забезпечення.

Члени комісії:

Начальник відділу підготовки та підвищення кваліфікації військових прокурорів, кандидат юридичних наук, доцент

М.С.Туркот

Начальник відділу підготовки прокурорів з нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство

О.В.Геселев

Заступник начальника відділу підготовки прокурорів з підтримання державного обвинувачення в суді, кандидат юридичних наук

В.В.Козій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної та методичної роботи Університету державної фіскальної служби України

 О.А. Шевчук

« 07 » 02 2017 року

АКТ

**впровадження результатів дисертаційного дослідження
в навчальний процес**

Комісія у складі: заступника директора Навчально-наукового інституту права з навчально-методичної роботи, кандидата юридичних наук, доцента Калганової Олени Анатоліївни; заступника завідувача кафедри кримінального процесу та криміналістики Університету державної фіскальної служби України, кандидата юридичних наук, професора кафедри Сіренко Оксани Володимирівни; провідного фахівця відділу планування та інформаційного супроводу освітнього процесу Університету державної фіскальної служби України Довгопола Михайла Миколайовича склали цей акт про те, що опубліковані результати дисертаційного дослідження Столітнього Антона Володимировича на тему: «Електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність, використовуються у навчальному процесі при підготовці та проведенні лекційних, семінарських і практичних занять зі слухачами Університету державної фіскальної служби України у процесі викладання таких

навчальних дисциплін: «Кримінальний процес», «Криміналістика»; «Теорія судових доказів», а саме:

1. Процесуальне керівництво прокурором досудовим розслідуванням: організаційно-правові та криміналістичні основи: наук.-практ. посіб. / ред. кол.: І.М.Козьяков, В.Т.Маляренко, Г.П.Середа, Є.Д.Скулиш, О.Н. Ярмиш. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014.- 750 с. ISBN 978-617-7220-29-8 (у співавторстві).

2. Столітній А.В. Підстави початку досудового розслідування /А.В.Столітній // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2014 - № 4 С. 187-197. 7.

3. Столітній А.В. Проблемні аспекти досудового розслідування кримінальних проваджень за фактами невиконання заробітної плати /А.В.Столітній//. Правова політика в Україні: питання теорії та практики: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 24 жовтня 2014 року). Тези наукових доповідей в 2 т. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014, – Т. 2. – 342 с. С.357-360. Режим доступу: http://www.ap.gov.ua/ua/09_02.html#folder_09.

4. Столітній А.В., Аузін Р.В. Практичні аспекти вдосконалення аналітичних та контрольних можливостей Єдиного Реєстру досудових розслідувань / А.В.Столітній, Р.А.Аузін // Вісник прокуратури. – 2015 - № 2 – С. 7 – 18.

5. Столітній А.В. Практичні аспекти діяльності органів досудового розслідування із запобігання злочинам під час досудового розслідування / А.В.Столітній // Право і суспільство. – 2015 - № 3 – С.186 – 190.

6. Столітній А.В. Забезпечення процесуального контролю за допомогою Єдиного реєстру досудових розслідувань і шляхи його вдосконалення /А.В.Столітній // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2015 –№ 31, Т.3 – С.101 -104.

7. Столітній А.В. Строки досудового розслідування. Порушення та шляхи їх усунення / А.В.Столітній // Актуальні питання розвитку та

взаємодії публічного та приватного права: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 20-21 березня 2015 року). Тези наукових доповідей в 1 т. – К.: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015 – 144 с. С. 37-39.

8. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань під час зупинення досудового розслідування /А.В.Столітній//. Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м.Ужгород, 27-28 лютого 2015 року). Тези наукових доповідей в 1 т. – К.: Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» юридичний факультет, інститут держави і права країн Європи, центр законотворчості при юридичному факультеті, 2015 – 195с. С. 177 – 179.

9. Столітній А.В. Вказівки прокурора у кримінальному провадженні, як форма здійснення процесуального керівництва /А.В.Столітній//. Актуальні проблеми прав людини, держави та вітчизняної правової системи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м.Дніпропетровськ, 3-4 квітня 2015 року). Тези наукових доповідей в 1 т. – К.: громадська організація «Правовий світ», 2015 – 143с. С. 126-127.

10. Столетний А.В. Разделение правовой природы понятий «заявитель» и потерпевший» в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины/ А.В.Столітній // LEGEA SI VIATA (Республика Молдова). – 2015 – № 4/2 (280), С. 94-98.

11. Столітній А.В. Гарантії приватного життя під час обшуку відповідно до вимог Європейської конвенції з прав людини / А.В.Столітній // . Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції

(м.Запоріжжя, 24-25 квітня 2015 року). Тези наукових доповідей в 1т.К.: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2015 – 104 с., С. 81 – 83.

12. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань на стадії повідомлення особі про підозру /А.В.Столітній//. Юридична наука та практика у третьому тисячолітті: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м.Кошеце, Словацька Республіка, 27-28 лютого 2015 року). Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Університет Павла Йозефа Шафарика, факультет права, 2015 – 187с. С. 176 – 179.

13. Столітній А.В. Початок досудового розслідування: правова природа, регламентація та межі прокурорського нагляду / А.В.Столітній // . Право і суспільство. – 2015 - № 4 – С. 200 – 205.

14. Столітній А.В. Розмежування правової природи понять «заявник» та «потерпілий» за кримінальним процесуальним законом України /А.В.Столітній // . Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2015 – № 13, Т.2 – С.93 – 97.

15. Столітній А.В., Каланча І.Г. Принцип змагальності за діючим КПК України в умовах електронного процесу / А.В.Столітній // . Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 2, Т.3 – С.115-121.

16. Столетний А.В. Институт соглашений в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины: практика применения и пути усовершенствования / А.В.Столітній // . LEGEA SI VIATA (Республіка Молдова) – 2015 – № 6/2 (282), С. 123-127.

17. Столітній А.В., Аузін Р.О. Аспекти вдосконалення аналітичних та контрольних можливостей Єдиного Реєстру досудових розслідувань / А.В.Столітній, Р.О. Аузін // . Вісник Запорізького національного університету – 2015 – № 1 (1) – 213с., С. 189 – 199.

18. Столітній А.В., Каланча І.Г. Електронний діалог – інноваційний напрям еволюції досудового розслідування вдосконалення / А.В.Столітній,

І.Г. Каланча // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2015 – № 35, Т.3 – С.126 -131.

19. Столітній А.В. Обшук, огляд, поверхневий огляд – сучасні реалії, Європейський досвід / А.В.Столітній // Права та обов'язки людини у сучасному світі: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м.Одеса), 13-14 листопада 2015 року). Тези наукових доповідей в 1 т. К: Громадське об'єднання «Причорноморська фундація права», 2015 – 144 с. С.140-143.

20. Столітній А.В. Електронне оформлення кримінальних процесуальних рішень, їх строки / А.В.Столітній // Нове міжнародне право та національне законодавство – нові завдання юридичної науки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м.Київ, 13-14 листопада 2015 року). Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Центр правових наукових досліджень, 2015 – 139с. С. 119 – 121.

21. Столітній А.В. Реформування інституту затримання особи: Сучасні Реалії / А.В.Столітній // Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м.Львів, 18-19 грудня 2015 року). Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015 138 с. С.65-67.

22. Столітній А.В. Втілення міжнародних стандартів досудового розслідування у кримінальному процесуальному законодавстві України / А.В.Столітній // JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica (Республіка Молдова) – 2015 – випуск # 6 (16), С. 241-243.

23. Столітній А.В., Каланча І.Г. Розвиток електронного сегменту кримінального провадження як ефективний шлях до усунення корупційних ризиків / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Право, суспільство і держава: форми взаємодії: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м.Київ, 15-16 січня 2016 року). Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Центр правових наукових досліджень, 2015 – 143с. С. 125 – 128.

24. Столітній А.В. Правова природа Єдиного реєстру досудових розслідувань / А.В.Столітній // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 5, Т.4 – С.95-99.

25. Столітній А.В. Досудове розслідування як стадія кримінального провадження / А.В.Столітній // Рівень ефективності та необхідність впливу юридичної науки на нормотворчу діяльність та юридичну практику: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. (м.Харків, 5-6 лютого 2016 року). Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2016 – 111с. С.85-88.

26. Столітній А.В., Каланча І.Г. Інші учасники кримінального провадження в системі учасників кримінального процесу /А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 6, Т.3 – С.120-124.

27. Столітній А.В. Система та структура кримінального провадження /А.В.Столітній // Порівняльне-аналітичне право. Юридичний електронний журнал. Режим доступу: <http://www.pap.in.ua/index.php/arhiv-vidannja/61>) – 2015 - № 6 – С. 309-312.

28. Столітній А.В., Місце досудового розслідування у системі стадій кримінального провадження / А.В.Столітній // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016 –№ 36, Т.2 – С.151 -154.

29. Столітній А.В., Особливості використання інформаційних технологій при здійсненні кримінального переслідування в англо-американській правовій системі / А.В.Столітній // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2016 – 127с. –№ 2, С.94-101.

30. Столітній А.В. Інформаційне та науково-методологічне забезпечення досудового розслідування й судового провадження /А.В.Столітній, І.Г.Каланча// Висновок експерта у кримінальному провадженні – інноваційна модель: матеріали круглого столу (м.Запоріжжя, 21 квітня 2016 року) в 1 т. – К.: Класичний приватний університет, 2016 – 172с. С. 72-75.

Додаток Г

Комісія вважає, що сформульовані за результатами досліджень Столітнього Антона Володимировича пропозиції, висновки, рекомендації, які стосуються електронної складової кримінального провадження на досудовому розслідуванні, а саме використання сучасних інформаційних технологій при проведенні слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, електронне оформлення процесуальних рішень, організація електронного процесуального діалогу учасників кримінального провадження, а також розробка й використання алгоритмів електронного процесуального контролю для виявлення порушень належної правової процедури в кримінальному провадженні мають важливе теоретичне та практичне значення для підготовки та підвищення кваліфікації слідчих та прокурорів і можуть використовуватися при формуванні навчально-методичного забезпечення.

Члени комісії:

Заступник директора Навчально-наукового інституту права з навчально-методичної роботи, кандидат юридичних наук, доцент

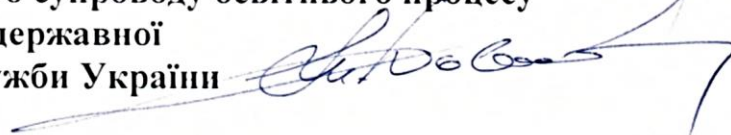
О.А. Калганова

Заступник завідувача кафедри кримінального процесу та криміналістики Університету державної фіскальної служби України, кандидат юридичних наук, професор кафедри

О.В. Сіренко

Провідний фахівець відділу планування та інформаційного супроводу освітнього процесу Університету державної фіскальної служби України

М.М. Довгопол

ЗАТВЕРДЖУЮ

**В.о. директора Київського інституту
інтелектуальної власності та права
Національного університету**

«Одеська юридична академія»

В.І. Фелік

2016 року

АКТ

**ВІПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЙНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС**

Комісія у складі: завідувача кафедри загальнотеоретичної юриспруденції, конституційного та адміністративного права, доктора юридичних наук, професора Крусян А.Р., професора кафедри соціально-гуманітарних та правових дисциплін, доктора юридичних наук, професора Горбачевського В.Я., професора кафедри загальнотеоретичної юриспруденції, конституційного та адміністративного права, кандидата юридичних наук, професора Трофанчука Г.І., склала цей акт про те, що опубліковані результати дисертаційного дослідження Столітнього Антона Володимировича на тему: «Електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність, використовуються у навчальному процесі при підготовці та проведенні лекційних, семінарських і практичних занять зі студентами та магістрантами Національного університету «Одеська юридична академія» у процесі

викладання таких навчальних дисциплін: «Кримінальний процес України»; «Процесуальне керівництво на досудовому провадженні»; «Процесуальні проблеми забезпечення прав учасників кримінального провадження», «Інформаційні технології в юридичній діяльності»; «Автоматизоване робоче місце слідчого»; «Використання інформаційних технологій в судах», «Кваліфікація злочинів у сфері інтелектуальної власності»; «Прокуратура України», «Основи слідчої діяльності», «Криміналістика», а саме:

1. Процесуальне керівництво прокурором досудовим розслідуванням: організаційно-правові та криміналістичні основи: наук.-практ. посіб. / ред. кол.: І.М.Козьяков, В.Т.Моляренко, Г.П.Серета, Є.Д. Скулиш, О.Н. Ярмиш. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014.- 750 с. ISBN 978-617-7220-29-8 (у співавторстві).

2. Столітній А.В. Досудове розслідування кримінальних проваджень за заявами та повідомленнями про безвісне зникнення громадян /А.В.Столітній // Вісник прокуратури. – 2013 - № 12 – С. 33 – 37.

3. Столітній А.В. особливості здійснення прокурорського нагляду за додержанням законів при вилученні та зберіганні речових доказів у кримінальному провадженні / А.В.Столітній // Вісник прокуратури. – 2014 - № 1 – С. 65 – 69.

4. Столітній А.В. Підстави початку досудового розслідування /А.В.Столітній // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2014 - № 4 С. 187-197.

5. Столітній А.В. Проблемні аспекти досудового розслідування кримінальних проваджень за фактами невиконання заробітної плати /А.В.Столітній // Правова політика в Україні: питання теорії та практики: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 24 жовтня 2014 року. Тези наукових доповідей: в 2 т. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014, – Т. 2. – 342 с. С.357-360. Режим доступу: http://www.ap.gov.ua/ua/09_02.html#folder_09.

6. Столітній А.В. Практичні аспекти діяльності органів досудового розслідування із запобігання злочинам під час досудового розслідування /А.В. Столітній // Право і суспільство. – 2015 - № 3 – С. 186 – 190.

7. Столітній А.В. Забезпечення процесуального контролю за допомогою Єдиного реєстру досудових розслідувань і шляхи його вдосконалення / А.В.Столітній // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2015 – № 31, Т.3 – С.101 -104.

8. Столітній А.В. Строки досудового розслідування. Порухення та шляхи їх усунення / А.В.Столітній // Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, Львів, 20-21 березня 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. – К.: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015 – 144 с. С. 37-39.

9. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань під час зупинення досудового розслідування / А.В.Столітній // Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Ужгород, 27-28 лютого 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. – К.: Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» юридичний факультет, інститут держави і права країн Європи, центр законотворчості при юридичному факультеті, 2015 – 195с. С. 177 – 179.

10. Столітній А.В. Вказівки прокурора у кримінальному провадженні, як форма здійснення процесуального керівництва /А.В.Столітній // Актуальні проблеми прав людини, держави та вітчизняної правової системи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м.Дніпропетровськ, 3-4 квітня 2015 року) в 1 т. – К.: громадська організація «Правовий світ», 2015 – 143с. С. 126-127.

11. Столітній А.В. Організація прокурорського нагляду за досудовим розслідуванням у формі процесуального керівництва, роль

керівника органу прокуратури в організації нагляду / А.В. Столітній // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2015 – № 11, Т.2 – С.139 – 142.

12. Столітній А.В. Гарантії приватного життя під час обшуку відповідно до вимог Європейської конвенції з прав людини. / А.В.Столітній// Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Запоріжжя, 24-25 квітня 2015 року. Тези наукових доповідей в 1т.К.: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2015 – 104 с., С. 81 – 83.

13. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань на стадії повідомлення особі про підозру / А.В. Столітній // Юридична наука та практика у третьому тисячолітті: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, м.Кошеце, Словацька Республіка, 27-28 лютого 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Університет Павла Йозефа Шафарика, факультет права, 2015 – 187с. С. 176 – 179.

14. Столітній А.В. Початок досудового розслідування: правова природа, регламентація та межі прокурорського нагляду / А.В.Столітній // Право і суспільство. – 2015 - № 4 – С. 200 – 205.

15. Столітній А.В., Каланча І.Г. Шляхи вдосконалення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування в умовах становлення електронного процесу / А.В.Столітній // Порівняльне-аналітичне право. Юридичний електронний журнал. Режим доступу: <http://www.pap.in.ua/index.php/arhiv-vidannja/48>) – 2015 - № 1 – С. 323-325.

16. Столітній А.В. Розмежування правової природи понять «заявник» та «потерпілий» за кримінальним процесуальним законом України /А.В.Столітній// Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2015 – № 13, Т.2 – С.93 – 97.

17. Столітній А.В., Каланча І.Г. Принцип змагальності за діючим КПК України в умовах електронного процесу / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 2, Т.3 – С.115-121.

18. Столетний А.В. Институт соглашений в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины: практика применения и пути усовершенствования / А.В. Столетний // LEGEA SI VIATA, Республика Молдова – 2015 – № 6/2 (282), С. 123-127.

19. Столітній А.В. Прокурорській нагляд: історія, сучасність, перспективи / А.В. Столітній // JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica, Республика Молдова – 2015 – № 3 (213), С. 81-84.

20. Столітній А.В. Організація щоденної роботи прокурора-процесуального керівника / А.В. Столітній // Гуманітарний та інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих учених: збірник матеріалів першої Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених, м.Одеса, 24 квітня 2015 року. Тези наукових доповідей Ч. 1, К.: Міжнародний гуманітарний університет, Південний регіональний центр Національної академії правових наук, Університет Gamburg, 2015 – 195. С. 147 – 150.

21. Столітній А.В., Каланча І.Г. Оскарження дій третіх осіб на досудовому розслідуванні / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Сучасне правотворення: питання теорії та практики: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпропетровськ, 5-6 червня 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: громадська організація «Правовий світ», 2015 – 111с. С. 100-102.

22. Столітній А.В., Аузін Р.О. Аспекти вдосконалення аналітичних та контрольних можливостей Єдиного Реєстру досудових розслідувань /А.В.Столітній, Р.О. Аузін //Вісник Запорізького національного університету – 2015 –№ 1 (1) – 213с., С. 189 – 199.

23. Столітній А.В., Каланча І.Г. Генезис та шляхи формування досудового розслідування / А.В. Столітній // Порівняльне-аналітичне право. Юридичний електронний журнал. Режим доступу: <http://www.pap.in.ua/index.php/arhiv-vidannja/52>) – 2015 - № 3 – С. 224-228.

24. Столітній А.В., Каланча І.Г. Електронний діалог – інноваційний напрям еволюції досудового розслідування вдосконалення / А.В. Столітній, І.Г. Каланча // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2015 – № 35, Т.3 – С.126 -131.

25. Столітній А.В. Загальні положення процесуального керівництва досудовим розслідуванням / А.В. Столітній // Чинники розвитку юридичних наук у XXI Столітті: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Дніпропетровськ, 6-7 листопада 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: громадська організація «Правовий світ», 2015 – 107с. С. 85-87.

26. Столітній А.В. Обшук, огляд, поверхневий огляд – сучасні реалії, Європейський досвід / А.В. Столітній // Права та обов'язки людини у сучасному світі: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Одеса, 13-14 листопада 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К: Громадське об'єднання «Причорноморська фундація права», 2015 – 144 с. С.140-143.

27. Столітній А.В. Електронне оформлення кримінальних процесуальних рішень, їх строки / А.В. Столітній // Нове міжнародне право та національне законодавство – нові завдання юридичної науки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 13-14 листопада 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Центр правових наукових досліджень, 2015 – 139с. С. 119 – 121.

28. Столітній А.В. Каланча І.Г. Розвиток електронного сегменту кримінального провадження як ефективний шлях до усунення корупційних ризиків /А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Право, суспільство і держава: форми взаємодії: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції,

м.Київ, 15-16 січня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Центр правових наукових досліджень, 2015 – 143с. С. 125 – 128.

29. Столітній А.В. Правова природа Єдиного реєстру досудових розслідувань / А.В. Столітній // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 5, Т.4 – С.95-99.

30. Столітній А.В. Практичні питання використання електронної складової в процесі реформування структури органів прокуратури /А.В.Столітній // Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Харків, 22-23 січня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Асоціація аспірантів-юристів, 2016 – 111с. С.79-82.

31. Столітній А.В. Досудове розслідування як стадія кримінального провадження / Столітній А.В. // Рівень ефективності та необхідність впливу юридичної науки на нормотворчу діяльність та юридичну практику: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Харків, 5-6 лютого 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2016 – 111с. С.85-88.

32. Столітній А.В. Обшук: Національні особливості та міжнародний досвід / А.В. Столітній // Політико-правові реформи та становлення громадянського суспільства в Україні: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м.Херсон, 9-10 жовтня 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Херсонський державний університет, Південний регіональний науковий центр Національної академії правових наук, 211с. С.202-205.

33. Столітній А.В., Каланча І.Г. Інші учасники кримінального провадження в системі учасників кримінального процесу / А.В. Столітній, І.Г. Каланча// Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 6, Т.3 – С.120-124.

34. Столітній А.В., Каланча І.Г. Документи реагування за новим законом України «Про прокуратуру» / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Право і суспільство. – 2016 - № 1 – С. 171 – 179.

35. Столітній А.В., Каланча І.Г. Відшкодування шкоди у кримінальному провадженні – електронна взаємодія / А.В.Столітній, І.Г.Каланча // Законодавство України та країн ЄС у світлі сучасних активних реформаційних процесів: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 26 лютого 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Громадська організація «Фундація науковців та освітян», 2016 – 72с. С.47-52.

36. Столітній А.В. Місце досудового розслідування у системі стадій кримінального провадження / А.В. Столітній // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016 –№ 36, Т.2 – С.151 -154.

37. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій при здійсненні кримінального переслідування в англо-американській правовій системі / А.В.Столітній // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2016 – 127с. –№ 2, С.94-101.

38. Столітній А.В. Формування та розвиток засад кримінального процесу в Україні в умовах електронного кримінального провадження / А.В.Столітній // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2016 – 127с. – № 2, С.95-101.

39. Столітній А.В., Копил Я.В. Порухення права на об'єкти інтелектуальної власності / А.В. Столітній, Я.В. Копил // Проблемні аспекти визначення розміру матеріальної шкоди, завданої злочинам. Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016 – 177с. –№ 3, Т.2 – С.136-140.

40. Столітній А.В., Копил Я.В. Захист права на об'єкти інтелектуальної власності – європейський досвід / А.В. Столітній, Я.В.Клпил// Інтеграція юридичної науки і практики в сучасних умовах: збірник матеріалів Науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 26-27

серпня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Класичний приватний університет, 2016 – 115с., С.112-115.

41. Столітній А.В. Повноваження прокурора щодо притягнення працівників піднаглядних органів до адміністративної відповідальності /А.В.Столітній // . Розвиток держави та права в Україні: реалії та перспективи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Львів, 16 -17 вересня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2016 – 103с. С.25-29.

42. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій під час кримінального переслідування в романо-германській (континентальній) системі права / А.В.Столітній // . «Visegrad journal on human rights» .- 2016 – 207с. - № 3, С.168-173.

43. Столітній А.В. Автоматизований превентивний та поточний контроль (електронний детектив) терористичних загроз: перспективи впровадження в Україні / А.В. Столітній // . Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 30 вересня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Генеральна прокуратура України, Національна академія прокуратури України, 2016 – 431с. С. 323-325.

Комісія вважає, що сформульовані за результатами досліджень Столітнього Антона Володимировича пропозиції, висновки, рекомендації, які стосуються електронної складової кримінального провадження на досудовому розслідуванні, а саме використання сучасних інформаційних технологій при проведенні слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, електронне оформлення процесуальних рішень, організація електронного процесуального діалогу учасників кримінального провадження, а також розробка й використання алгоритмів електронного процесуального контролю для виявлення порушень належної правової процедури в кримінальному провадженні мають важливе теоретичне та практичне значення для підготовки та

Додаток Г

підвищення кваліфікації студентів та магістрантів і можуть використовуватися при формуванні навчально-методичного забезпечення.

Члени комісії:

Завідувач кафедри
загальнотеоретичної юриспруденції,
конституційного та адміністративного права,
доктор юридичних наук, професор

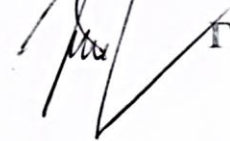
А.Р. Крусян

Професор кафедри
соціально-гуманітарних та правових дисциплін,
доктор юридичних наук, професор

В.Я. Горбачевський

Професор кафедри
загальнотеоретичної юриспруденції,
конституційного та адміністративного права,
кандидат юридичних наук, професор

Г.І. Трофанчук

УКРАЇНА

ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

вул. Мельникова, 81-б, м. Київ, 04050

тел.: (044) 206-00-51, факс 206-00-52, e-mail: napu@ap.gov.ua

31.01.2017 № 05/161
на № _____ від _____

Голові Комітету
Верховної Ради України
з питань законодавчого забезпечення
правоохоронної діяльності
Кожем'якіну А.А.

Шановний Андрію Анатолійовичу!

У Національній академії прокуратури України начальником відділу підготовки прокурорів з нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство Столітнім А.В. завершено дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему „Електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні”.

З метою можливого впровадження його результатів у законодавчий процес під час вдосконалення Кримінального процесуального кодексу України просимо Вас розглянути підготовлені на основі дисертаційного дослідження пропозиції, які можуть бути використані в законотворчій діяльності Комітету.

Додаток: проект закону, пояснювальна записка та порівняльна таблиця на 20 арк.

З повагою

Ректор

І. Присяжнюк

ЗАКОН УКРАЇНИ**Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України
щодо запровадження електронного кримінального провадження**

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

І. Внести такі зміни до Кримінального процесуального кодексу України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст. 88 із наступними змінами):

1) частину першу статті 3 доповнити пунктами такого змісту:

“4¹) дослідче провадження – стадія кримінального провадження, що здійснюється з моменту прийняття заяви, повідомлення про вчинення кримінального правопорушення до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань у разі неможливості негайно надати кримінально-правову оцінку обставинам, викладеним у заяві, повідомленні;

б¹) електронне кримінальне провадження – режим кримінальної процесуальної діяльності, заснований на композиційних алгоритмах автоматизованих кримінальних процесуальних процедур, що здійснюється суб'єктами в електронному форматі та зафіксований в офіційному електронному процесуальному документі – Єдиному реєстрі досудових розслідувань;

б²) електронний процесуальний документ – автоматично згенерований Єдиним реєстром досудових розслідувань на основі внесених уповноваженою службовою особою даних електронний файл (документ), що засвідчує факт проведення процесуальної дії або прийняття процесуального рішення у провадженні та забезпечує збереження кримінальної процесуальної інформації;

б³) електронний процесуальний контроль – функція Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо обмеження внесення до електронної системи відомостей про вчинення процесуальних дій, прийняття процесуальних рішень, не передбачених, заборонених цим Кодексом, а також автоматизоване виявлення порушень належної правової процедури з наступним інформуванням прокурора;

б⁴) Єдиний реєстр досудових розслідувань – електронний процесуальний документ, оснащений упорядкованою ієрархічною інформаційно-аналітичною системою, що забезпечує фіксацію, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення та обробку відомостей про кримінальні правопорушення, осіб, які їх вчинили, рішень слідчого та прокурора, хід та результати досудового розслідування у формі електронних процесуальних документів;

використовується для надання інформації про внесені відомості формування звітності та аналізу згенерованих даних;

13¹) обліково-реєстраційна дисципліна досудового розслідування (Єдиного реєстру досудових розслідувань) – це встановлений Положенням про Єдиний реєстр досудових розслідувань непроцесуальний порядок дій уповноваженого суб'єкта щодо фіксації, зберігання, захисту, обліку, пошуку, узагальнення та обробки відомостей Єдиного реєстру досудових розслідувань про кримінальні правопорушення та осіб, які їх вчинили, здійснюваний з дотриманням вимог своєчасності, повноти і достовірності внесення інформації;”

2) частину першу статті 7 доповнити пунктами 23 та 24 такого змісту:

„23) пріоритет офіційного електронного процесуального документа;

24) відкритість електронного провадження.”

3) Главу 2 доповнити статтями 29¹ та 29² такого змісту:

„Стаття 29¹. Пріоритет офіційного електронного процесуального документа

1. Сторони кримінального провадження, слідчий суддя, інші учасники кримінального провадження в рамках наданих кримінальним процесуальним законодавством повноважень фіксують в офіційному електронному процесуальному документі (Єдиному реєстрі досудових розслідувань) хід провадження та отримані під час розслідування відомості.

Електронні процесуальні документи автоматично генеруються електронною системою згідно з обраною процесуальною процедурою.

2. Відомості Єдиного реєстру досудових розслідувань є первинним джерелом процесуальної інформації у кримінальному провадженні та мають пріоритетне значення.

3. Процесуальне рішення є прийнятим, а процесуальна дія – вчиненою з моменту внесення даних про них до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Якщо внесення даних до Єдиного реєстру досудових розслідувань є об'єктивно неможливим через проведення досудового розслідування поза межами території України, в зоні проведення антитерористичної операції або в зоні бойових дій, встановлюється спеціальний режим фіксації даних в електронній системі, визначений цим Кодексом та Положенням про Єдиний реєстр досудових розслідувань.

Стаття 29². Відкритість електронного провадження

1. Сторони кримінального провадження, а також особи, які беруть у ньому участь, не можуть бути обмежені у реалізації наданих їм процесуальних прав в порядку електронного провадження.

2. Внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань в порядку електронного провадження здійснюється керівником органу досудового розслідування, слідчим, керівником прокуратури, прокурором, суддею, слідчим суддею, адвокатом, представником, експертом, перекладачем в межах наданих повноважень і в спосіб, визначений цим Кодексом та Положенням про Єдиний реєстр досудових розслідувань.

3. Доступ до Єдиного реєстру досудових розслідувань в порядку електронного провадження надається відповідно до передбачених законом процесуальних повноважень.

Не допускається надання доступу до офіційного електронного процесуального документа в порядку електронного провадження в частині матеріалів про застосування заходів безпеки щодо осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, проведення негласних слідчих (розшукових) дій, а також тих матеріалів, ознайомлення з якими на цій стадії кримінального провадження може зашкодити досудовому розслідуванню. Для даної категорії відомостей автоматично встановлюється закритий режим перегляду з моменту їх внесення до електронної системи.”

4) частину першу статті 37 викласти в наступній редакції:

„1. Прокурор, який здійснюватиме процесуальне керівництво у конкретному кримінальному провадженні, група прокурорів автоматично визначаються в Єдиному реєстрі досудових розслідувань при внесенні до нього відомостей про кримінальне правопорушення з урахуванням спеціалізації.”

5) частину третю статті 37 викласти в наступній редакції:

„3. Якщо прокурор, який у відповідному кримінальному провадженні здійснює повноваження прокурора, не може їх здійснювати через задоволення заяви про його відвід, тяжку хворобу, звільнення з органу прокуратури або з іншої поважної причини, що унеможлиблює його участь у кримінальному провадженні, повноваження прокурора покладаються на іншого прокурора. У виняткових випадках повноваження прокурора можуть бути покладені на іншого прокурора цього органу прокуратури через неефективне здійснення прокурором нагляду за дотриманням законів під час проведення досудового розслідування або порушення порядку ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Заміна прокурора у провадженні у визначених в цій статті випадках здійснюється в Єдиному реєстрі досудових розслідувань автоматично.”

б) частину четверту статті 38 викласти в наступній редакції:

„4. Орган досудового розслідування зобов'язаний застосовувати всі передбачені законом заходи для забезпечення ефективності досудового

розслідування з дотриманням порядку ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань.”

7) пункт другий частини другої статті 39 викласти в наступній редакції:

„2) відсторонювати слідчого від проведення досудового розслідування вмотивованою постановою за ініціативою прокурора або з власної ініціативи з наступним повідомленням прокурора та призначати іншого слідчого за наявності підстав, передбачених цим Кодексом, для його відводу, у разі неефективного досудового розслідування або порушення порядку ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань;”

8) абзац перший частини другої статті 99 доповнити пунктом п'ятим такого змісту:

„5) відомості електронних інформаційних систем.”

9) частину третю статті 99 доповнити абзацом другим наступного змісту:

„Відомості Єдиного реєстру досудових розслідувань є оригіналом електронного процесуального документа.”

10) частину першу статті 103 доповнити частиною четвертою наступного змісту:

„4) у Єдиному реєстрі досудових розслідувань.”

11) доповнити Розділом II¹ „Дослідче провадження” такого змісту:

„Розділ II¹. Дослідче провадження”

Стаття 213¹. Загальні положення дослідчого провадження

1. Дослідче провадження здійснюється за неможливості негайно надати кримінально-правову оцінку обставинам, викладеним у заяві, повідомленні про вчинення кримінального правопорушення, зумовленої потребою їх перевірки. У випадку самостійного виявлення слідчим, прокурором обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, відомості про це невідкладно вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань без проведення дослідчого провадження.

Дослідче провадження включає:

прийняття заяви, повідомлення про вчинення кримінального правопорушення;

перевірку викладених у заяві, повідомленні фактів;

вирішення питання щодо внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

2. Слідчий, прокурор, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, поданих в електронному або паперовому форматі, зобов'язані прийняти та зареєструвати

таку заяву чи повідомлення в системі електронного документообігу відповідного органу досудового розслідування або прокуратури з присвоєнням унікального ідентифікаційного номера. За результатом реєстрації заяви, повідомлення особі має бути надано документ, що підтверджує таку реєстрацію. Відмова у прийнятті та реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення не допускається.

3. Підставами для початку досудового розслідування є:

- 1) заяви громадян про вчинений злочин; з'явлення із зізнанням;
- 2) повідомлення підприємств, установ, організацій, посадових осіб, громадськості або окремих громадян, які затримали підозрювану особу на місці вчинення злочину; повідомлення, опубліковані в засобах масової інформації;
- 3) самостійне виявлення слідчим, прокурором із будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення: під час іншого досудового розслідування, через засоби масової інформації, з матеріалів оперативних підрозділів, виконавчої служби, контролюючих органів, з інших джерел.”

12) частину четверту статті 214 виключити.

13) частину п'яту статті 214 доповнити абзацом такого змісту:

„Недотримання вимог цього Кодексу та Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань щодо внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань тягне за собою передбачену законом відповідальність.”

14) доповнити статтями 214¹ та 214² наступного змісту:

„**Стаття 214¹.** Єдиний реєстр досудових розслідувань

1. Єдиний реєстр досудових розслідувань є електронним процесуальним документом.

2. Держателем Єдиного реєстру досудових розслідувань є Генеральна прокуратура України.

3. Адміністратором Єдиного реєстру досудових розслідувань є регіональні прокуратури (за винятком військових).

Адміністратор зобов'язаний забезпечити надання електронних цифрових ключів доступу до Єдиного реєстру досудових розслідувань у порядку, визначеному в Положенні про Єдиний реєстр досудових розслідувань:

1) службовим особам, визначеним у частині четвертій, пунктах 1–4 частини п'ятої статті 214¹ цього Кодексу, – протягом трьох днів з моменту призначення на посаду;

2) користувачам, визначеним у пунктах 5–7 частини п'ятої статті 214¹ цього Кодексу, – протягом трьох днів з моменту отримання електронного запиту про його надання.

4. Реєстраторами Єдиного реєстру досудових розслідувань є:

- 1) прокурори, у тому числі керівники прокуратур;
 - 2) керівники органів досудового розслідування;
 - 3) слідчі органів прокуратури, поліції, безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, органів державного бюро розслідувань та Державної кримінально-виконавчої служби України;
 - 4) детективи підрозділів детективів та внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України, уповноважені здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень;
 - 5) судді та слідчі судді.
5. Користувачами Єдиного реєстру досудових розслідувань є:
- 1) керівники прокуратур та органів досудового розслідування;
 - 2) прокурори;
 - 3) слідчі органів поліції, безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, органів державного бюро розслідувань та детективи Національного антикорупційного бюро України;
 - 4) інші уповноважені особи органів прокуратури та досудового розслідування, які виконують функції з інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів та ведення спеціальних обліків (оперативних, оперативно-облікових, дактилоскопічних тощо) відповідно до чинного законодавства;
 - 5) захисники;
 - 6) експерти;
 - 7) перекладачі.

Стаття 214². Внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань та їх перегляд

1. Внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань здійснюється шляхом:

заповнення електронних цифрових контурів з наступним автоматичним генеруванням інформаційною системою нового електронного процесуального документа або оновлення вже існуючого;

завантаження електронного файлу.

2. Відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань вносяться користувачами, визначеними в пунктах 5–7 частини п'ятої статті 214¹ цього Кодексу, згідно з якими таким особам надано відповідний процесуальний статус, у випадку здійснення кримінального провадження в порядку електронного провадження.

3. В Єдиному реєстрі досудових розслідувань діє закритий режим перегляду відомостей, що обмежує доступ користувачів до матеріалів про застосування заходів безпеки щодо осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, проведенні негласних слідчих (розшукових) дій, а також тих матеріалів, ознайомлення з якими на цій стадії кримінального провадження може зашкодити досудовому розслідуванню.”

15) доповнити статтею 215¹ наступного змісту:

„Стаття 215¹. Досудове розслідування в порядку електронного провадження

1. Досудове розслідування злочинів та кримінальних проступків, за умови згоди на це сторін провадження, може бути проведене в порядку електронного провадження.”

16) в абзаці третьому частини четвертої статті 284 слова „щодо підозрюваного” вилучити;

17) частину четверту статті 284 доповнити абзацом четвертим наступного змісту:

„У разі внесення слідчим до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей, які не свідчать про вчинення кримінального правопорушення, кримінальне провадження підлягає закриттю прокурором без проведення слідчих (розшукових) дій.”

II. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

**Голова
Верховної Ради України**

Додаток Д

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-06

№ 04-18/12-643

„04” квітня 2017 р.

Ректору Національної академії
прокуратури України
Присяжнюку І.І.

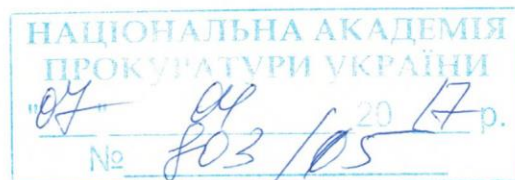
Шановний Іване Івановичу!

Повідомляємо, що підготовлені начальником відділу підготовки прокурорів за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство Столітнім А.В. пропозиції щодо внесення змін і доповнень до Кримінального процесуального кодексу України за результатами дисертаційного дослідження на тему: «Електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні» Комітетом отримані та доведені до відома народних депутатів України – членів Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, які як суб'єкти права законодавчої ініціативи можуть врахувати зазначені пропозиції у законодавчій роботі.

З повагою

**Перший заступник
Голови Комітету**

М.Паламарчук

Узагальнені дані
опитування слідчих слідчих підрозділів МВС України
(Національної поліції) (в %, опитано 194 осіб в таких
регіонах України як м. Київ, Дніпропетровська, Житомирська,
Запорізька, Київська, Львівська, Рівненська області)

%

1. Загальний стаж роботи на посаді слідчого:

1) до 2-х років	19,0
2) від 2-х до 5 років	32,9
3) від 5 до 10 років	21,6
4) понад 10 років	26,5

2. При оформленні яких слідчих (розшукових) дій Ви використовували електронне оформлення (аудіо-, відео-, інтернет пересилку тощо):

1) огляд місця події	25,2
2) допит	47,4
3) пред'явлення для впізнання	1,5
4) обшук	37,1
5) огляд	15,5
6) слідчий експеримент	8,2
7) освідування	0
8) негласні слідчі (розшукові) дії	87,6

3. Які електронні процедури Ви використовуєте під час кримінальної процесуальної діяльності?

1) електронна пошта	70,6
2) SMS-повідомлення	8,7
3) телефонний дзвінок	91,8
4) відео-, аудіо-запис	27,3
5) відеоконференція	15,5
6) використання можливостей ЄРДР, в тому числі функціонал прикріплення файлів	13,9
7) свій варіант	0

4. Чи існує у Кримінальному процесуальному кодексі України поняття електронного документу:

1) так	3,9
2) ні	52,0
3) важко відповісти	34,1

5. Чи використовували Ви можливості ЄРДР щодо прикріплення файлів з метою формування електронного кримінального провадження:

1) так	13,9
2) ні	49,8
3) взагалі не відомо про таку можливість ЄРДР	36,6

6. Чи достатньо, на Вашу думку, розроблено теоретичні основи електронного кримінального провадження:

1) так	18,0
2) ні	57,7
3) не цікавився цим питанням	24,3

7. Чи достатньо, на Вашу думку, розроблено практичні основи електронного кримінального провадження (ЄРДР):

1) так	13,9
2) ні	73,7
3) важко відповісти	12,4

8. Ваше відношення до переходу на повне електронне оформлення кримінальної процесуальної діяльності:

1) позитивне	61,8
2) негативне	13,9
3) важко відповісти	24,3

9. Чи потрібно надати адвокатам ключі доступу до ЄРДР:

1) так	5,6
2) ні	86,1
3) важко відповісти	8,3

10. Чи існували у Вашій практиці випадки відмови сторони захисту отримати процесуальні документи чи підписати підтвердження про їх отримання:

1) так	80,9
2) ні	19,1

11. Чи існували у Вашій практиці випадки затягування стороною захисту процедури ознайомлення з матеріалами кримінального провадження в порядку ст. 290 КПК України (відкриття матеріалів іншій стороні):

1) так	81,4
2) ні	18,6

12. Чи доцільно, на Вашу думку, запровадити автоматизоване призначення слідчого та прокурора за

допомогою ЄРДР, як це вже сьогодні реалізовано в АСДС щодо слідчих суддів та суддів:

1) так	76,3
2) ні	13,9
3) важко відповісти	9,8

13. Чи спростить, на Вашу думку, виконання вимог ст. 290 КПК України в електронному форматі (відкриття матеріалів іншій стороні вважається виконаним належним чином після електронного відправлення):

1) так	80,9
2) ні	8,2
3) важко відповісти	10,9

14. Чи необхідно, на Вашу думку, запровадити електронний формат «спілкування» в межах спеціальних суб'єктів кримінального провадження: слідчий, прокурор, суд, адвокат:

1) так	76,8
2) ні	13,9
3) важко відповісти	9,3

15. Чи повинні, на Вашу думку, державні (правоохоронні) органи мати власний відокремлений та додатково захищений зв'язок (інтернет):

1) так	86,6
2) ні	4,1
3) важко відповісти	9,3

16. Чи потрібно надати суддям ключі доступу до ЄРДР:

1) так	24,8
2) ні	15,9
3) важко відповісти	59,3

17. Чи були у Вашій практиці випадки відкладення судових засідань у зв'язку з відсутністю у Вас процесуальних документів, що підтверджують Ваш статус у провадженні (за наявності відповідних відомостей в ЄРДР):

1) так	54,1
2) ні	45,9

18. Чи застосовували Ви електронні засоби для пересилання процесуальних документів прокурору, суду, адвокату:

1) так	74,2
--------------	------

2) ні 25,8

19. Чи вважаєте Ви позитивною практику множення численних копій матеріалів кримінального провадження для додавання до клопотань, що надсилаються слідчому судді під час досудового розслідування:

1) так 8,3
 2) ні 77,8
 3) важко відповісти 13,9

20. Чи необхідно, на Вашу думку, запровадити технічну та юридичну можливість отримання органами досудового розслідування та прокуратури рішень суду в електронному вигляді через ЄРДР у кримінальному провадженні в рамках якого подано клопотання:

1) так 74,2
 2) ні 13,4
 3) важко відповісти 12,4

21. Чи доцільно запровадити електронний процесуальний контроль за допомогою програмних (комп'ютерних) алгоритмів:

1) так 61,9
 2) ні 30,9
 3) важко відповісти 7,2

22. Який контроль на Вашу думку є більш ефективним:

1) паперовий – за допомогою людини 3,1
 2) електронний – за допомогою комп'ютера 62,8
 3) змішаний 34,1

23. Статистичну базу повинна формувати:

1) людина 0
 2) комп'ютерна програма 57,7
 3) людина з використанням комп'ютерної програми 42,3

24. Чи сприятиме електронний процесуальний контроль зменшенню корупції:

1) так 67,5
 2) ні 19,1
 3) важко відповісти 13,4

25. Використання яких носіїв інформації ви вважаєте найбільш ефективним:

1) паперові 10,8

2) електронні	23,2
3) змішані	66,0

26. Чи втрачали Ви або Ваші колеги процесуальну інформацію, що зберігалась в паперовому форматі:

1) так	56,2
2) ні	43,8

27. Чи втрачали Ви або Ваші колеги процесуальну інформацію, що зберігалась в ЄРДР, АРМОП:

1) так	0
2) ні	100,0

28. Як ви оцінюєте ризик втрати даних при існуючому паперовому оформленні кримінальної процесуальної діяльності:

1) дуже низький	0
2) низький	10,8
3) середній	21,1
4) високий	60,8
5) дуже високий	7,3

29. Як ви оцінюєте ризик втрати даних при переході на повне електронне оформлення кримінальної процесуальної діяльності:

1) дуже низький	82,5
2) низький	12,4
3) середній	5,1
4) високий	0
5) дуже високий	0

30. Які, на Вашу думку, настануть позитивні наслідки при повному переході на електронне оформлення досудового розслідування:

1) транспарентність правосуддя	26,8
2) економія часу та ресурсів (скорочення строків розслідування)	41,8
3) спрощення перевірки матеріалів кримінального провадження	11,9
4) зменшення витрат на кримінальне провадження	29,3
5) спрощення процедури «отримання» та перегляду судових рішень	16,0
6) уніфікація кримінального провадження	23,2
7) автоматизація ведення статистичного обліку	5,2
8) свій варіант	0

31. Які, на Вашу думку, настануть негативні наслідки при повному переході на електронне оформлення досудового розслідування:

1) помилка в програмному продукті («збій програми»)	43,8
2) слабкий захист, як наслідок втручання ззовні («хакерська атака»)	46,9
3) втручання зсередини (корупційна складова)	10,8
4) витрати на впровадження електронного кримінального провадження.....	19,1
5) необхідність перекваліфікації працівників правоохоронних органів.....	0

**Узагальнені дані
опитування прокурорів (в %, опитано 207 осіб в таких
регіонах України як м. Київ, Дніпропетровська, Житомирська,
Запорізька, Київська, Львівська, Рівненська області)**

%

1. Загальний стаж роботи на посаді прокурора:

1) до 2-х років.....	17,9
2) від 2-х до 5 років.....	23,7
3) від 5 до 10 років.....	33,8
4) понад 10 років.....	24,6

2. При оформленні яких слідчих (розшукових) дій Ви використовували електронне оформлення (аудіо-, відео-, інтернет пересилку тощо):

1) огляд місця події.....	7,7
2) допит.....	60,4
3) пред'явлення для впізнання.....	0
4) обшук.....	44,0
5) огляд.....	0
6) слідчий експеримент.....	2,4
7) освідування.....	0
8) негласні слідчі (розшукові) дії.....	52,2

3. Які електронні процедури Ви використовуєте під час кримінальної процесуальної діяльності?

1) електронна пошта.....	71,1
2) SMS-повідомлення.....	4,3
3) телефонний дзвінок.....	79,2
4) відео-, аудіо-запис.....	20,2
5) відеоконференція.....	22,2
6) використання можливостей ЄРДР, в тому числі функціонал прикріплення файлів.....	29,9
7) свій варіант.....	0

4. Чи існує у Кримінальному процесуальному кодексі України поняття електронного документу:

1) так.....	32,8
2) ні.....	47,4
3) важко відповісти.....	19,8

5. Чи використовували Ви можливості ЄРДР щодо прикріплення файлів з метою формування електронного кримінального провадження:

1) так	29,9
2) ні	42,1
3) взагалі не відомо про таку можливість ЄРДР	28,0

6. Чи достатньо, на Вашу думку, розроблено теоретичні основи електронного кримінального провадження:

1) так	17,4
2) ні	61,8
3) не цікавився цим питанням	20,8

7. Чи достатньо, на Вашу думку, розроблено практичні основи електронного кримінального провадження (ЄРДР):

1) так	18,4
2) ні	62,8
3) важко відповісти	18,8

8. Ваше відношення до переходу на повне електронне оформлення кримінальної процесуальної діяльності:

1) позитивне	67,6
2) негативне	15,0
3) важко відповісти	17,4

9. Чи потрібно надати адвокатам ключі доступу до ЄРДР:

1) так	7,7
2) ні	73,9
3) важко відповісти	18,3

10. Чи існували у Вашій практиці випадки відмови сторони захисту отримати процесуальні документи чи підписати підтвердження про їх отримання:

1) так	82,1
2) ні	17,9

11. Чи існували у Вашій практиці випадки затягування стороною захисту процедури ознайомлення з матеріалами кримінального провадження в порядку ст. 290 КПК України (відкриття матеріалів іншій стороні):

1) так	76,3
2) ні	23,7

12. Чи доцільно, на Вашу думку, запровадити автоматизоване призначення слідчого та прокурора за допомогою ЄРДР, як це вже сьогодні реалізовано в АСДС щодо слідчих суддів та суддів:

1) так	79,2
2) ні	14,1
3) важко відповісти	6,7

13. Чи спростить, на Вашу думку, виконання вимог ст. 290 КПК України в електронному форматі (відкриття матеріалів іншій стороні вважається виконаним належним чином після електронного відправлення):

1) так	81,6
2) ні	10,2
3) важко відповісти	8,2

14. Чи необхідно, на Вашу думку, запровадити електронний формат «спілкування» в межах спеціальних суб'єктів кримінального провадження: слідчий, прокурор, суд, адвокат:

1) так	79,7
2) ні	15,9
3) важко відповісти	4,4

15. Чи повинні, на Вашу думку, державні (правоохоронні) органи мати власний відокремлений та додатково захищений зв'язок (інтернет):

1) так	83,6
2) ні	4,8
3) важко відповісти	11,6

16. Чи потрібно надати суддям ключі доступу до ЄРДР:

1) так	60,1
2) ні	24,0
3) важко відповісти	15,9

17. Чи були у Вашій практиці випадки відкладення судових засідань у зв'язку з відсутністю у Вас процесуальних документів, що підтверджують Ваш статус у провадженні (за наявності відповідних відомостей в ЄРДР):

1) так	53,1
2) ні	46,9

18. Чи застосовували Ви електронні засоби для пересилання процесуальних документів слідчому, суду, адвокату:

1) так	71,9
2) ні	28,1

19. Чи вважаєте Ви позитивною практику множення численних копій матеріалів кримінального провадження для додавання до клопотань, що надсилаються слідчому судді під час досудового розслідування:

1) так	9,2
2) ні	79,7
3) важко відповісти	11,1

20. Чи необхідно, на Вашу думку, запровадити технічну та юридичну можливість отримання органами досудового розслідування та прокуратури рішень суду в електронному вигляді через ЄРДР у кримінальному провадженні в рамках якого подано клопотання:

1) так	87,4
2) ні	7,3
3) важко відповісти	5,3

21. Чи доцільно запровадити електронний процесуальний контроль за допомогою програмних (комп'ютерних) алгоритмів:

1) так	73,4
2) ні	15,9
3) важко відповісти	10,7

22. Який контроль на Вашу думку є більш ефективним:

1) паперовий – за допомогою людини	0
2) електронний – за допомогою комп'ютера	70,9
3) змішаний	29,1

23. Статистичну базу повинна формувати:

1) людина	0
2) комп'ютерна програма	67,2
3) людина з використанням комп'ютерної програми	32,8

24. Чи сприятиме електронний процесуальний контроль зменшенню корупції:

1) так	69,6
2) ні	17,9
3) важко відповісти	12,5

25. Використання яких носіїв інформації ви вважаєте найбільш ефективним:

1) паперові	20,8
2) електронні	24,6
3) змішані	54,6

26. Чи втрачали Ви або Ваші колеги процесуальну інформацію, що зберігалась в паперовому форматі:

1) так	51,3
2) ні	48,8

27. Чи втрачали Ви або Ваші колеги процесуальну інформацію, що зберігалась в ЄРДР, АРМОП:

1) так	0
2) ні	100,0

28. Як ви оцінюєте ризик втрати даних при існуючому паперовому оформленні кримінальної процесуальної діяльності:

1) дуже низький	0
2) низький	14,0
3) середній	33,8
4) високий	49,8
5) дуже високий	2,4

29. Як ви оцінюєте ризик втрати даних при переході на повне електронне оформлення кримінальної процесуальної діяльності:

1) дуже низький	73,9
2) низький	17,9
3) середній	8,2
4) високий	0
5) дуже високий	0

30. Які, на Вашу думку, настануть позитивні наслідки при повному переході на електронне оформлення досудового розслідування:

1) прозорість правосуддя	67,1
2) економія часу та ресурсів (скорочення строків розслідування)	52,2
3) спрощення перевірки матеріалів кримінального провадження	48,8
4) зменшення витрат на кримінальне провадження	3,2
5) спрощення процедури «отримання» та перегляду судових рішень	25,6
6) уніфікація кримінального провадження	15,9
7) автоматизація ведення статистичного обліку	10,1
8) свій варіант	0

31. Які, на Вашу думку, настануть негативні наслідки при повному переході на електронне оформлення досудового розслідування:

1) помилка в програмному продукті («збій програми»)	24,2
2) слабкий захист, як наслідок втручання ззовні («хакерська атака»)	56,0
3) втручання зсередини (корупційна складова)	8,2
4) витрати на впровадження електронного кримінального провадження.....	18,4
5) необхідність перекваліфікації працівників правоохоронних органів.....	0
6) свій варіант	0

Узагальнені дані
опитування адвокатів (в %, опитано 181 особу в таких
регіонах України як м. Київ, Дніпропетровська, Житомирська,
Запорізька, Київська, Львівська, Рівненська області)

%

1. Загальний стаж роботи адвокатом:

1) до 2-х років	10,5
2) від 2-х до 5 років	17,1
3) від 5 до 10 років	54,7
4) понад 10 років	17,7

2. При оформленні яких слідчих (розшукових) дій Ви використовували електронне оформлення (аудіо-, відео-, інтернет пересилку тощо):

1) огляд місця події	8,3
2) допит	32,6
3) пред'явлення для впізнання	0
4) обшук	52,4
5) огляд	0
6) слідчий експеримент	1,1
7) освідування	0
8) негласні слідчі (розшукові) дії	0

3. Які електронні процедури Ви використовуєте під час кримінальної процесуальної діяльності?

1) електронна пошта	67,4
2) SMS-повідомлення	33,1
3) телефонний дзвінок	75,1
4) відео-, аудіо-запис	24,3
5) відеоконференція	2,1
6) використання можливостей ЄРДР, в тому числі функціонал прикріплення файлів	0
7) свій варіант	0

4. Чи існує у Кримінальному процесуальному кодексі України поняття електронного документу:

1) так	23,2
2) ні	63,0
3) важко відповісти	13,8

5. Чи маєте Ви доступ до відомостей ЄРДР:

1) так	0
2) ні	69,6
3) через спеціального суб'єкта – слідчого, прокурора	30,4

6. Чи достатньо, на Вашу думку, розроблено теоретичні основи електронного кримінального провадження:

1) так	0
2) ні	63,0
3) не цікавився цим питанням	37,0

7. Чи достатньо, на Вашу думку, розроблено практичні основи електронного кримінального провадження (ЄРДР):

1) так	0
2) ні	79,6
3) важко відповісти	20,4

8. Ваше відношення до переходу на повне електронне оформлення кримінальної процесуальної діяльності:

1) позитивне	63,0
2) негативне	33,1
3) важко відповісти	3,9

9. Чи потрібно надати адвокатам ключі доступу до ЄРДР:

1) так	92,8
2) ні	0
3) важко відповісти	7,2

10. Чи існували у Вашій практиці випадки відмови сторони захисту отримати процесуальні документи чи підписати підтвердження про їх отримання:

1) так	72,9
2) ні	27,1

11. Чи існували у Вашій практиці випадки затягування стороною захисту процедури ознайомлення з матеріалами кримінального провадження в порядку ст. 290 КПК України (відкриття матеріалів іншій стороні):

1) так	73,5
2) ні	26,5

12. Чи доцільно, на Вашу думку, запровадити автоматизоване призначення адвоката (безоплатно) за

допомогою ЄРАУ, як це вже сьогодні реалізовано в АСДС щодо слідчих суддів та суддів:

1) так.....	81,2
2) ні.....	13,2
3) важко відповісти.....	5,3

13. Чи спростить, на Вашу думку, виконання вимог ст. 290 КПК України в електронному форматі (відкриття матеріалів іншій стороні вважається виконаним належним чином після електронного відправлення):

1) так.....	30,4
2) ні.....	0
3) важко відповісти.....	69,6

14. Чи необхідно, на Вашу думку, запровадити електронний формат «спілкування» в межах спеціальних суб'єктів кримінального провадження: слідчий, прокурор, суд, адвокат:

1) так.....	63,0
2) ні.....	23,7
3) важко відповісти.....	13,3

15. Чи повинні, на Вашу думку, державні (правоохоронні) органи мати власний відокремлений та додатково захищений зв'язок (інтернет):

1) так.....	11,1
2) ні.....	9,9
3) важко відповісти.....	69,0

16. Чи потрібно надати суддям ключі доступу до ЄРДР:

1) так.....	46,9
2) ні.....	9,9
3) важко відповісти.....	43,2

17. Чи були у Вашій практиці випадки відкладення судових засідань у зв'язку з відсутністю документів, що підтверджують Ваш статус у провадженні:

1) так.....	69,6
2) ні.....	30,4

18. Чи застосовували Ви електронні засоби для пересилання процесуальних документів слідчому, прокурору, суду:

1) так.....	92,8
-------------	------

2) ні 7,2

19. Чи вважаєте Ви позитивною практику множення численних копій матеріалів кримінального провадження для додавання до клопотань, що надсилаються слідчому судді під час досудового розслідування:

1) так 26,5
 2) ні 56,9
 3) важко відповісти 16,6

20. Чи необхідно, на Вашу думку, запровадити технічну та юридичну можливість отримання органами досудового розслідування та прокуратури рішень суду в електронному вигляді через ЄРДР у кримінальному провадженні в рамках якого подано клопотання:

1) так 3,3
 2) ні 10,5
 3) важко відповісти 86,2

21. Чи доцільно запровадити електронний процесуальний контроль за допомогою програмних (комп'ютерних) алгоритмів:

1) так 72,9
 2) ні 6,6
 3) важко відповісти 20,5

22. Який контроль на Вашу думку є більш ефективним:

1) паперовий – за допомогою людини 13,3
 2) електронний – за допомогою комп'ютера 63,5
 3) змішаний 23,2

23. Статистичну базу повинна формувати:

1) людина 0
 2) комп'ютерна програма 70,2
 3) людина з використанням комп'ютерної програми 29,8

24. Чи сприятиме електронний процесуальний контроль зменшенню корупції:

1) так 89,5
 2) ні 0
 3) важко відповісти 10,5

25. Використання яких носіїв інформації ви вважаєте найбільш ефективним:

1) паперові	20,4
2) електронні	22,7
3) змішані	56,9

26. Чи втрачали Ви або Ваші колеги процесуальну інформацію, що зберігалась в паперовому форматі:

1) так	56,9
2) ні	43,1

27. Чи втрачали Ви або Ваші колеги процесуальну інформацію, що зберігалась в електронному форматі:

1) так	10,5
2) ні	89,5

28. Як ви оцінюєте ризик втрати даних при існуючому паперовому оформленні кримінальної процесуальної діяльності:

1) дуже низький	0
2) низький	6,6
3) середній	23,2
4) високий	63,0
5) дуже високий	7,2

29. Як ви оцінюєте ризик втрати даних при переході на повне електронне оформлення кримінальної процесуальної діяльності:

1) дуже низький	6,6
2) низький	60,2
3) середній	19,9
4) високий	13,3
5) дуже високий	0

30. Які, на Вашу думку, настануть позитивні наслідки при повному переході на електронне оформлення досудового розслідування:

1) транспарентність правосуддя	56,3
2) економія часу та ресурсів (скорочення строків розслідування)	20,4
3) спрощення перевірки матеріалів кримінального провадження	7,2
4) зменшення витрат на кримінальне провадження	7,8
5) спрощення процедури «отримання» та перегляду судових рішень	19,9
6) уніфікація кримінального провадження	3,3

7) автоматизація ведення статистичного обліку.....	6,0
8) свій варіант	0

31. Які, на Вашу думку, настануть негативні наслідки при повному переході на електронне оформлення досудового розслідування:

1) помилка в програмному продукті («збій програми»)	63,0
2) слабкий захист, як наслідок втручання ззовні («хакерська атака»)	13,3
3) втручання зсередини (корупційна складова)	26,5
4) витрати на впровадження електронного кримінального провадження.....	20,4
5) необхідність перекваліфікації працівників правоохоронних органів.....	0
6) свій варіант	0

**Узагальнені дані
опитування суддів (слідчих суддів) (в %, опитано 189 осіб в таких
регіонах України як м. Київ, Дніпропетровська, Житомирська,
Запорізька, Київська, Львівська, Рівненська області)**

%

1. Загальний стаж роботи на посаді судді:

1) до 2-х років.....	11,1
2) від 2-х до 5 років.....	32,9
3) від 5 до 10 років.....	21,6
4) понад 10 років.....	26,5

2. При оформленні яких слідчих (розшукових) дій Ви використовували електронне оформлення (аудіо-, відео-, інтернет пересилку тощо):

1) огляд місця події.....	21,2
2) допит.....	42,8
3) пред'явлення для впізнання.....	0
4) обшук.....	40,7
5) огляд.....	1,6
6) слідчий експеримент.....	7,4
7) освідування.....	0
8) негласні слідчі (розшукові) дії.....	76,7

3. Які електронні процедури Ви використовуєте під час кримінальної процесуальної діяльності?

1) електронна пошта.....	14,3
2) SMS-повідомлення.....	2,1
3) телефонний дзвінок.....	58,2
4) відео-, аудіо-запис.....	47,1
5) відеоконференція.....	19,0
6) використання можливостей ЄРДР, в тому числі функціонал прикріплення файлів.....	0
7) свій варіант.....	0

4. Чи існує у Кримінальному процесуальному кодексі України поняття електронного документу:

1) так.....	41,8
2) ні.....	33,3

3) важко відповісти 24,9

5. Який формат доказів, аналізуючи кримінальні провадження з Вашої практики, володіє вищим ступенем ризику щодо визнання його недопустимим внаслідок порушення процесуальної процедури його оформлення:

1) так 2,6
 2) ні 8,5
 3) важко відповісти 88,9

6. Чи достатньо, на Вашу думку, розроблено теоретичні основи електронного кримінального провадження:

1) так 13,8
 2) ні 66,7
 3) не цікавився цим питанням 19,5

7. Чи достатньо, на Вашу думку, розроблено практичні основи електронного кримінального провадження (ЄРДР):

1) так 13,8
 2) ні 83,1
 3) важко відповісти 3,1

8. Ваше відношення до переходу на повне електронне оформлення кримінальної процесуальної діяльності:

1) позитивне 58,2
 2) негативне 16,9
 3) важко відповісти 24,9

9. Чи потрібно надати адвокатам ключі доступу до ЄРДР:

1) так 47,1
 2) ні 24,8
 3) важко відповісти 28,1

10. Чи існували у Вашій практиці випадки відмови сторони захисту отримати процесуальні документи чи підписати підтвердження про їх отримання:

1) так 68,8
 2) ні 31,2

11. Чи існували у Вашій практиці випадки встановлення строку ознайомлення з матеріалами кримінального провадження в порядку ст. 290 КПК України (відкриття матеріалів іншої сторони) через затягування стороною захисту цієї процесуальної процедури:

1) так.....	71,9
2) ні.....	28,1

12. Чи доцільно, на Вашу думку, запровадити автоматизоване призначення слідчого, прокурора за допомогою ЄРДР та адвоката (безоплатно) за допомогою ЄРАУ, як це вже сьогодні реалізовано в АСДС щодо слідчих суддів та суддів:

1) так.....	82,0
2) ні.....	5,8
3) важко відповісти.....	12,2

13. Чи спростить, на Вашу думку, виконання вимог ст. 290 КПК України в електронному форматі (відкриття матеріалів іншій стороні вважається виконаним належним чином після електронного відправлення):

1) так.....	75,1
2) ні.....	5,3
3) важко відповісти.....	19,6

14. Чи необхідно, на Вашу думку, запровадити електронний формат «спілкування» в межах спеціальних суб'єктів кримінального провадження: слідчий, прокурор, суд, адвокат:

1) так.....	71,9
2) ні.....	16,9
3) важко відповісти.....	11,2

15. Чи повинні, на Вашу думку, державні (правоохоронні) органи мати власний відокремлений та додатково захищений зв'язок (інтернет):

1) так.....	88,9
2) ні.....	2,6
3) важко відповісти.....	8,5

16. Чи потрібно надати суддям ключі доступу до ЄРДР:

1) так.....	83,1
2) ні.....	5,8
3) важко відповісти.....	11,1

17. Чи були у Вашій практиці випадки відкладення судових засідань у зв'язку з відсутністю процесуальних документів, що підтверджують статус слідчого, прокурора, адвоката у провадженні:

1) так	83,1
2) ні	16,9

18. Чи застосовували Ви електронні засоби для пересилання процесуальних документів прокурору, слідчому, адвокату:

1) так	86,3
2) ні	13,7

19. Чи вважаєте Ви позитивною практику множення численних копій матеріалів кримінального провадження для додавання до клопотань, що надсилаються слідчому судді під час досудового розслідування:

1) так	13,8
2) ні	69,8
3) важко відповісти	16,4

20. Чи необхідно, на Вашу думку, запровадити технічну та юридичну можливість отримання органами досудового розслідування та прокуратури рішень суду в електронному вигляді через ЄРДР у кримінальному провадженні в рамках якого подано клопотання:

1) так	66,7
2) ні	19,6
3) важко відповісти	13,7

21. Чи доцільно запровадити електронний процесуальний контроль за допомогою програмних (комп'ютерних) алгоритмів:

1) так	83,1
2) ні	11,1
3) важко відповісти	5,8

22. Який контроль на Вашу думку є більш ефективним:

1) паперовий – за допомогою людини	0
2) електронний – за допомогою комп'ютера	58,2
3) змішаний	41,8

23. Статистичну базу повинна формувати:

1) людина	0
2) комп'ютерна програма	58,2
3) людина з використанням комп'ютерної програми	41,8

24. Чи сприятиме електронний процесуальний контроль зменшенню корупції:

1) так	80,4
2) ні	13,7
3) важко відповісти	5,9

25. Використання яких носіїв інформації ви вважаєте найбільш ефективним:

1) паперові	8,5
2) електронні	19,6
3) змішані	71,9

26. Чи втрачали Ви або Ваші колеги процесуальну інформацію, що зберігалась в паперовому форматі:

1) так	58,2
2) ні	41,8

27. Чи втрачали Ви або Ваші колеги процесуальну інформацію, що зберігалась в ЄДРСР, електронних інформаційних системах суду:

1) так	0
2) ні	100,0

28. Як ви оцінюєте ризик втрати даних при існуючому паперовому оформленні кримінальної процесуальної діяльності:

1) дуже низький	0
2) низький	16,4
3) середній	19,6
4) високий	58,2
5) дуже високий	5,8

29. Як ви оцінюєте ризик втрати даних при переході на повне електронне оформлення кримінальної процесуальної діяльності:

1) дуже низький	86,2
2) низький	11,1
3) середній	2,7
4) високий	0
5) дуже високий	0

30. Які, на Вашу думку, настануть позитивні наслідки при повному переході на електронне оформлення досудового розслідування:

1) транспарентність правосуддя	47,0
2) економія часу та ресурсів (скорочення строків розслідування)	22,2
3) спрощення перевірки матеріалів кримінального провадження	19,4
4) зменшення витрат на кримінальне провадження	8,0
5) спрощення процедури «отримання» та перегляду судових рішень.....	5,8
6) уніфікація кримінального провадження	5,3
7) автоматизація ведення статистичного обліку.....	9,5
8) свій варіант	0

31. Які, на Вашу думку, настануть негативні наслідки при повному переході на електронне оформлення досудового розслідування:

1) помилка в програмному продукті («збій програми»)	30,7
2) слабкий захист, як наслідок втручання ззовні («хакерська атака»)	33,3
3) втручання зсередини (корупційна складова)	11,1
4) витрати на впровадження електронного кримінального провадження.....	24,9
5) необхідність перекваліфікації працівників правоохоронних органів.....	0
6) свій варіант	0

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший заступник

Генерального прокурора України

Д.А. Сторожук

« 17 »

2016 року

АКТ

**ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЙНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ У ПРАКТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ**

Комісія у складі: заступника начальника Департаменту нагляду за додержанням законів у кримінальному провадженні та координації правоохоронної діяльності – начальника управління нагляду за додержанням законів Національною поліцією України Лукашенка О.О., заступника начальника управління нагляду за додержанням законів Національною поліцією України – начальника першого наглядового відділу за додержанням законів при провадженні досудового розслідування та підтримання державного обвинувачення Департаменту нагляду за додержанням законів у кримінальному провадженні та координації правоохоронної діяльності Аuzіна Р.О., начальника відділу аналітичного забезпечення діяльності керівництва управління організаційного забезпечення Генеральної прокуратури України, кандидата юридичних наук Коріняк О.М., склала цей акт про те, що результати дисертаційного дослідження Столітнього Антона Володимировича на тему: «Електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні» на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність,

Додаток И

використовуються при здійсненні прокурором процесуальної діяльності у кримінальному провадженні, у тому числі шляхом використання технічного твору «Інформаційно-аналітична система обробки заздалегідь згенерований баз даних Єдиного реєстру досудових розслідування за допомогою готових наборів функцій EXCEL (з ілюстраціями)».

За технічними завданнями Столітнього А.В. внесено понад десять змін до Єдиного реєстру досудових розслідувань, зокрема унеможливлено подвійну реєстрацію кримінальних правопорушень, забезпечено облік контролюючого органу, у разі виявлення ним злочину, відкореговано контрольні можливості ЄРДР в частині обліку угод у кримінальному провадженні, збільшено можливість контролю під час обліку збитків, завданих кримінальними правопорушеннями тощо.

Крім того, під час організації і процесуального керівництва досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, здійснення нагляду за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку використано наступні наукові праці Столітнього А.В.:

1. Столітній А.В., Аузін Р.О. Технічний твір «Інформаційно-аналітична система обробки заздалегідь згенерований баз даних Єдиного реєстру досудових розслідування за допомогою готових наборів функцій EXCEL (з ілюстраціями)» / А.В. Столітній, Р.О. Аузін // Рішення Державної служби інтелектуальної власності України про реєстрацію авторського права на твір. Заявка від 27.10.2014 № 58129. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 57773 від 23.12.2014.

2. Процесуальне керівництво прокурором досудовим розслідування: організаційно-правові та криміналістичні основи: наук.-практ. посіб. / ред. кол.: І.М.Козьяков, В.Т.Моляренко, Г.П.Середа, Є.Д. Скулиш, О.Н. Ярмиш. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014.- 750 с. ISBN 978-617-7220-29-8 (у співавторстві).

3. Методичні рекомендації про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів органами внутрішніх справ під час приймання, реєстрації та внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення. – К.: ГПУ; НАПУ, 2013. – 32 с. – (у співавт. з ГПУ).

4. Методичні рекомендації щодо особливостей досудового розслідування та здійснення процесуального керівництва у кримінальних провадженнях про зґвалтування. – К.: ГПУ; 2014. – 36 с.

5. Методичні рекомендації щодо особливо статей процесуального керівництва досудовим розслідуванням та підтримання державного обвинувачення у кримінальних провадженнях про порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. – К.: ГПУ; 2013. – 82 с.

6. Методичні рекомендації щодо особливостей прокурорського нагляду за додержанням законів органами внутрішніх справ при проведенні досудового розслідування у кримінальних провадженнях та оперативно-розшукової діяльності за заявами і повідомленнями про безвісне зникнення осіб. – К.: ГПУ; НАПУ, 2014. – 30 с. – (у співавт. з ГПУ).

7. Столітній А.В. Про специфіку розслідування окремих видів злочинів, підслідних органам Служби безпеки України / А.В.Столітній // Вісник прокуратури. – 2013 - № 6 – С. 47 – 50.

8. Столітній А.В. Особливості застосування норм Кримінального кодексу України: визначення попередньої правової кваліфікації злочинів за фактами порушень встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, якщо вони спричинили загибель людей /А.В.Столітній//. Вісник прокуратури. – 2013 - № 9 – С. 33 – 36.

9. Столітній А.В. Завідомо неправдиве повідомлення про підготовку вибуху: кваліфікація та криміналістична характеристика /А.В.Столітній//. Вісник прокуратури. – 2013 - № 10 – С. 76 – 80.

10. Столітній А.В. Досудове розслідування кримінальних проваджень за заявами та повідомленнями про безвісне зникнення громадян /А.В.Столітній // Вісник прокуратури. – 2013 - № 12 – С. 33 – 37.

12. Столітній А.В. Підстави початку досудового розслідування /А.В.Столітній // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2014 - № 4 С. 187-197. 7. 7.

13. Столітній А.В. Проблемні аспекти досудового розслідування кримінальних проваджень за фактами невиконання заробітної плати /А.В.Столітній // Правова політика в Україні: питання теорії та практики: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 24 жовтня 2014 року). Тези наукових доповідей в 2 т. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014, – Т. 2. – 342 с. С.357-360. Режим доступу: http://www.ap.gov.ua/ua/09_02.html#folder_09.

14. Столітній А.В., Аузін Р.В. Практичні аспекти вдосконалення аналітичних та контрольних можливостей Єдиного Реєстру досудових розслідувань / А.В.Столітній, Р.А.Аузін // Вісник прокуратури. – 2015 - № 2 – С. 7 – 18.

15. Столітній А.В. Забезпечення процесуального контролю за допомогою Єдиного реєстру досудових розслідувань і шляхи його вдосконалення /А.В.Столітній // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2015 –№ 31, Т.3 – С.101 -104.

16. Столітній А.В. Практичні аспекти розмежування поняття нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, і процесуального керівництва досудовим розслідуванням / А.В.Столітній // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014 – № 6-2, Т.4 – С.105-109.

17. Столітній А.В. Організація прокурорського нагляду за досудовим розслідуванням у формі процесуального керівництва, роль керівника органу прокуратури в організації нагляду / А.В.Столітній //

Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2015 – № 11, Т.2 – С.139 – 142.

18. Столітній А.В. Організація щоденної роботи прокурора-процесуального керівника / А.В.Столітній // Гуманітарний та інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих учених: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених, м.Одеса, 24 квітня 2015 року. Тези наукових доповідей Ч. 1, К.: Міжнародний гуманітарний університет, Південний регіональний центр Національної академії правових наук, Університет Gamburg, 2015 – 195. С. 147 – 150.

19. Столітній А.В., Каланча І.Г. Обліково-реєстраційна дисципліна за кримінальним процесуальним законодавством України / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Юридичний вісник, Національний університет «Одеська юридична академія» - 2015 – № 1 – 302с., С. 143-147.

20. Столітній А.В. Електронне оформлення кримінальних процесуальних рішень, їх строки / А.В.Столітній // Нове міжнародне право та національне законодавство – нові завдання юридичної науки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 13-14 листопада 2015 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Центр правових наукових досліджень, 2015 – 139с. С. 119 – 121.

21. Столітній А.В., Каланча І.Г. Розвиток електронного сегменту кримінального провадження як ефективний шлях до усунення корупційних ризиків / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Право, суспільство і держава: форми взаємодії: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 15-16 січня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Центр правових наукових досліджень, 2015 – 143с. С. 125 – 128.

22. Столітній А.В. Правова природа Єдиного реєстру досудових розслідувань / А.В.Столітній // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 5, Т.4 – С.95-99.

23. Столітній А.В. Практичні питання використання електронної складової в процесі реформування структури органів прокуратури /А.В.Столітній // Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Харків, 22-23 січня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Асоціація аспірантів-юристів, 2016 – 111с. С.79-82.

24. Столітній А.В., Каланча І.Г. Інші учасники кримінального провадження в системі учасників кримінального процесу /А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015 – № 6, Т.3 – С.120-124.

25. Столітній А.В., Каланча І.Г. Документи реагування за новим законом України «Про прокуратуру» / А.В.Столітній // Право і суспільство. – 2016 - № 1 – С. 171 – 179.

26. Столітній А.В., Каланча І.Г. Перевірка реєстрації кримінальних правопорушень в умовах реформування нагляду органів прокуратури /А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Юридичний науковий електронний журнал – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Запорізький національний університет». – 2016 – 216с. – № 2, С.109 – 112.

27. Столітній А.В. Кримінальна процесуальна взаємодія сторін досудового розслідування / А.В.Столітній // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014 – № 1, Т.4 – С.100-103.

28. Столітній А.В. Формування та розвиток засад кримінального процесу в Україні в умовах електронного кримінального провадження /А.В.Столітній // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2016 – 127с. – № 2, С.95-101.

29. Столітній А.В. Шляхи поновлення досудового розслідування після складення та затвердження обвинувального акта / А.В.Столітній // Актуальні державотворення в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 20 травня 2016 року. Тези наукових

доповідей в 3 т. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016 – т.3, С.75-77.

30. Столітній А.В. Повноваження прокурора щодо притягнення працівників піднаглядних органів до адміністративної відповідальності /А.В.Столітній // Розвиток держави та права в Україні: реалії та перспективи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Львів, 16 -17 вересня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2016 – 103с. С.25-29.

31. Столітній А.В., Каланча І.Г. Автоматизований превентивний та поточний контроль (електронний детектив) терористичних загроз: перспективи впровадження в Україні / А.В.Столітній, І.Г. Каланча // Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 30 вересня 2016 року. Тези наукових доповідей в 1 т. К.: Генеральна прокуратура України, Національна академія прокуратури України, 2016 – 431с. С. 323-325.

32. Столітній А. Візуалізація у процесуальній діяльності в кримінальному провадженні /А. Столітній // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2016. – № 3. – С. 230–240 Юридичний електронний журнал. Режим доступу: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/11-2016/stolitnij.pdf>.

Комісія вважає, що сформульовані за результатами досліджень Столітнього Антона Володимировича пропозиції, висновки, рекомендації, які стосуються електронної складової кримінального провадження на досудовому розслідуванні, а саме використання сучасних інформаційних технологій при проведенні слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, електронне оформлення процесуальних рішень, організація електронного процесуального діалогу учасників кримінального провадження, а також розробка й використання алгоритмів електронного процесуального контролю для виявлення порушень належної правової процедури в кримінальному

Додаток И

провадженні, мають важливе практичне значення для організації і процесуального керівництва досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляду за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку.

Члени комісії:

**Заступник начальника Департаменту
нагляду за додержанням законів у
кримінальному провадженні та
координації правоохоронної діяльності –
начальник управління нагляду за додержанням
законів Національною поліцією України**

О.О.Лукашенко

**Заступник начальника управління
нагляду за додержанням законів
Національною поліцією України –
начальник першого наглядового відділу
за додержанням законів при провадженні
досудового розслідування та підтримання
державного обвинувачення Департаменту
нагляду за додержанням законів у кримінальному
провадженні та координації правоохоронної діяльності**

Р.О.Аузін

**Начальник відділу
аналітичного забезпечення діяльності
керівництва управління організаційного
забезпечення Генеральної прокуратури України,
кандидат юридичних наук**

О.М.Коріняк

Додаток І

Шановна Ольго Іванівно !

Прошу вирішити питання щодо внесення змін до Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань

“ 24 ” жовтня 2013 року

Р.Андрєєв

Начальнику Головного управління нагляду за додержанням законів у кримінальному провадженні державному раднику юстиції 3 класу Андрєєву Р.Г.

Заступника начальника
Головного управління – начальника управління нагляду за додержанням законів органами внутрішніх справ старшого радника юстиції
Столітнього А.В.

РАПОРТ

Вивченням стану внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі - ЄРДР) відомостей щодо виявлення працівниками МВС України кримінальних правопорушень встановлено, що реєстраторами, з метою штучного збільшення показників кількості злочинів самостійно виявлених працівниками міліції, вносяться до ЄРДР такі відомості, які фактично отримані з матеріалів органів державного контролю України.

Зазначеному сприяє те, що відповідно до довідника № 1 для заповнення документів первинного обліку кримінальних правопорушень, осіб, які їх учинили, про рух проваджень додатку № 7 до Положення про порядок ведення ЄРДР у переліку інших джерел, з яких виявлені обставини, які можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, матеріали правоохоронних та контролюючих державних органів про виявлення фактів вчинення чи підготовки до вчинення кримінальних правопорушень, не розподілені та є одним пунктом.

Водночас для оперативного аналізу роботи щодо виявлення кримінальних правопорушень як безпосередньо правоохоронними органами, так і органами державного контролю є необхідність розмежування в системі ЄРДР даних щодо підстав для внесення до ЄРДР відомостей про виявлення вищевказаних фактів за матеріалами правоохоронних та контролюючих державних органів.

З метою цієї метою прошу вирішити питання про внесення наступних змін до додатку № 7 до Положення про порядок ведення ЄРДР та порядку ведення ЄРДР.

Зокрема внести зміни до довідника № 1 для заповнення документів первинного обліку кримінальних правопорушень, осіб, які їх учинили, про рух проваджень додатку № 7 до Положення про порядок ведення ЄРДР щодо переліку інших джерел, з яких виявлені обставини, які можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення – п. 3 викласти в наступній редакції

Додаток І

«матеріали правоохоронних органів про виявлення фактів вчинення чи підготовки до вчинення кримінальних правопорушень»;», доповнити перелік п.3-1 в наступній редакції «матеріали контролюючих державних органів про виявлення фактів вчинення чи підготовки до вчинення кримінальних правопорушень».

Доповнити Положення про порядок ведення ЄРДР довідником контролюючих державних органів, для використання його при внесенні даних до п.10 формуляру «Картка про кримінальне правопорушення (1)» (досудове розслідування розпочато працівником (за довідником 2) за результатами перевірки узагальнених матеріалів).

Технічними засобами унеможливити внесення даних до формуляру «Картка про кримінальне правопорушення (1)» п. 8 (кримінальне правопорушення виявлене службою (за довідником 2), якого органу), у разі заповнення п. 7 зазначеної форми значеннями «матеріали контролюючих державних органів про виявлення фактів вчинення чи підготовки до вчинення кримінальних правопорушень».

Крім того в разі внесення даних до формуляру «Картка про кримінальне правопорушення (1)» п. 7 даних «матеріали контролюючих державних органів про виявлення фактів вчинення чи підготовки до вчинення кримінальних правопорушень», зробити обов'язковим заповнення п. 10 значенням конкретного контролюючого державного органу, матеріали якого є підставою внесення до ЄРДР відомостей про виявлення фактів вчинення чи підготовки до вчинення кримінальних правопорушень, з розробленого довідника контролюючих державних органів.

24 жовтня 2013 року

А. Столітній

Підпис А. Столітній засвідчую.

Начальник відділу документального забезпечення

" 12 " 09

20 16 року

Рис. 1.

Додаток І

Шановна Ольго Іванівно !

Прошу вирішити питання щодо внесення змін до порядку ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань

Начальника Головного управління нагляду за додержанням законів у кримінальному провадженні державному раднику юстиції 2 класу Андрєєву Р.Г.

Заступника начальника Головного управління – начальника управління нагляду за додержанням законів органами внутрішніх справ старшого радника юстиції Столітнього А.В.

Р. Андрєєв

“ 04 ” вересня 2013 року

РАПОРТ

Вивченням стану внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі - ЄРДР) відомостей щодо виявлення оперативними службами МВС України кримінальних правопорушень встановлено, що реєстраторами, з метою штучного збільшення показників самостійно виявлених злочинів оперативними підрозділами МВС України, вносяться до ЄРДР такі відомості за наявності заяв громадян та інших повідомлень.

Так, з 235 тисяч кримінальних правопорушень, які значаться як виявлені протягом 2013 року цими службами, понад 80 % (190 тисяч) внесені до ЄРДР не за матеріалами правоохоронних органів про виявлення фактів вчинення чи підготовки до вчинення кримінальних правопорушень, а на підставі інших джерел інформації.

З метою недопущення необґрунтованого внесення до ЄРДР відомостей щодо виявлення кримінальних правопорушень правоохоронними органами при наявності заяв громадян або повідомлень підприємств, установ та організацій тощо, прошу вирішити питання про внесення наступних змін до порядку ведення ЄРДР.

Технічними засобами унеможливити внесення даних до формуляру «Картка про кримінальне правопорушення (1)» п. 8 (кримінальне правопорушення виявлене службою (за довідником 2), якого органу), у разі заповнення п. 7 зазначеної форми значеннями «усна заява (повідомлення) про кримінальне правопорушення», «повідомлення підприємств, установ організацій і посадових осіб», «повідомлення представників влади, громадськості або окремих громадян, які затримали підозрювану особу в порядку ч.2 ст.207 КПК України», «дублікат заяви» та «інші», а також заповнення п. 6.1 – 6.4 .

Залишити можливість заповнення п. 8 вказаного формуляру лише за умови відсутності відомостей в п. 6.1 – 6.4 та внесення наступних відомостей

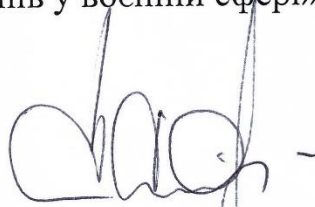
Додаток І

до п. 7: «матеріали правоохоронних та контролюючих державних органів про виявлення фактів вчинення чи підготовки до вчинення кримінальних правопорушень», «самостійне виявлення слідчим кримінального правопорушення, у т.ч. під час досудового розслідування», «самостійне виявлення прокурором кримінального правопорушення за результатами перевірки в порядку нагляду», «у т.ч., виявлення кримінального правопорушення прокурором під час здійснення нагляду за додержанням та застосуванням законів».

Крім того в разі внесення даних до формуляру «Картка про кримінальне правопорушення (1)» п. 7 даних «самостійне виявлення слідчим кримінального правопорушення, у т.ч. під час досудового розслідування», надати можливість заповнення п. 8 лише значеннями «слідчий прокуратури», «слідчий ОВС», «слідчий ОВС у т.ч. по розслідуванню організованої злочинної діяльності», «слідчий СБУ», «слідчий податкової міліції», «слідчий державного бюро розслідувань», «слідчий прокуратури з нагляду за додержанням законів у военній сфері», «слідчий ОВС відділу розслідування особливо важливих справ та злочинів, учинених організованими групами та злочинними організаціями».

Також у разі внесення даних до формуляру «Картка про кримінальне правопорушення (1)» п. 7 даних «самостійне виявлення прокурором кримінального правопорушення за результатами перевірки в порядку нагляду», «у т.ч., виявлення кримінального правопорушення прокурором під час здійснення нагляду за додержанням та застосуванням законів», надати можливість заповнення п. 8 лише значеннями «прокурор» та «спеціалізований прокурор з нагляду за додержанням законів у военній сфері».

04.09.2013

А. Столітній

Підпис А. Столітній засвідчую.

Начальник відділу
документального забезпечення

"12" 09 2016 року

Рис. 2.

Ректору
Національної академії
прокуратури України
Присяжнюку І.І.

Заступника начальника відділу
підготовки прокурорів з нагляду
за додержанням законів органами,
які проводять ОРД, дізнання та
досудове слідство
Столітнього А.В.

СЛУЖБОВА ЗАПИСКА

Відповідно до підпункту 17, пункту 2.1 Положенням «Про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань», до Реєстру вносяться відомості про: встановлені, відшкодовані матеріальні збитки, суми пред'явлених позовів у кримінальному провадженні, вартість арендованого майна.

Вивченням етану внесення до ЄРДР відомостей про збитки в кримінальному провадженні встановлено факти реєстрації в Реєстрі майнових злочинів без зазначення суми встановлених збитків з метою завищення відсотку відшкодування завданої злочинном шкоди під час досудового розслідування.

Протягом 2014 року реєстраторами завищено встановлених збитків на суму 14 921 064 грн., відшкодованих збитків завищено 2 428 569 грн. (Статистичні дані отримані за допомогою інформаційно-аналітичної системи обробки заздалегідь генерованих баз Єдиного реєстру досудових розслідувань за допомогою готових наборів функцій EXCEL (реєстрація авторського права на твір № 57773 від 23.12.2014, виданого Державною службою інтелектуальної власності України).

Так, 22.08.2014 до ЄРДР за № 42014090240000022 зареєстровано правопорушення за ч. 1 ст. 190 КК України. Проведення досудового розслідування доручено Тлумацькому РВ УМВС України в Івано-Франківській області. За результатами розслідування кримінальне провадження 10.09.2014 спрямовано до суду. Згідно з фактологією правопорушення встановлена загальна сума матеріальних збитків становить не більше 60 тис. грн. (допомога малозабезпеченим сім'ям), однак у розділі «Збитки та їх відшкодування» сума відшкодованих збитків становить 10 000 тис. грн. Таким чином, завищено розміри встановлених та відшкодованих збитків на 9,99 млн. грн.

З метою усунення вказаних недоліків, а також удосконалення процесуального керівництва у кримінальному провадженні, прошу розглянути питання про внесення технічних змін до порядку ведення ЄРДР щодо забезпечення технічними засобами обов'язкового заповнення відповідного поля при реєстрації в ЄРДР злочинів, передбачених статтями 175, 176, 177, 185-198, 206-2, 212, 218-1, 219, 222, 223-1, 224, 229, 232-2, 233, 289 КК України.

14.07.2016

Згідно з оригіналом
Начальник відділу
документального забезпечення

«Рис. 3»

А.В.Столітній

Шановний Олексіє Миколайовичу !

Першому заступнику **Додаток І**
Генерального прокурора України
Сторожуку Д.А.

Прошу вирішити питання щодо
внесення змін до Положення про
порядок ведення Єдиного реєстру
досудових розслідувань

Ректора
Національної академії
Прокуратури України
Присяжнюка І.І.

Д.Сторожук

“ 19 ” серпня 2016 року

Відповідно до підпункту 17, пункту 2.1 Положенням «Про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань», до Реєстру вносяться відомості про: встановлені, відшкодовані матеріальні збитки, суми пред'явлених позовів у кримінальному провадженні, вартість арештованого майна.

Вивченням стану внесення до ЄРДР відомостей про збитки в кримінальному провадженні встановлено факти реєстрації в Реєстрі майнових злочинів без зазначення суми встановлених збитків з метою завищення відсотку відшкодування завданої злочином шкоди під час досудового розслідування.

З метою усунення вказаних недоліків, а також удосконалення процесуального керівництва у кримінальному провадженні, пропону розглянути питання про внесення технічних змін до порядку ведення ЄРДР щодо забезпечення технічними засобами обов'язкового заповнення відповідного поля при реєстрації в ЄРДР злочинів, передбачених статтями 175, 176, 177, 185-198, 206-2, 212, 218-1, 219, 222, 223-1, 224, 229, 232-2, 233, 289 КК України.

Ректор

І.Присяжнюк

Вик. Столітній, 206-18-64

Згідно з оригіналом
Начальник відділу
документального забезпечення

“ ” 2016 року

Рис. 4.

Стомітний АВ
Кашубов
Джуні

Ректору
Національної академії
прокуратури України
Присяжнюку І.І.

начальника відділу
підготовки прокурорів з нагляду за
додержанням законів органами,
які проводять оперативно-
розшукову діяльність, дізнання та
досудове слідство
Столітнього А.В.

СЛУЖБОВА ЗАПИСКА

Відповідно до Кримінального процесуального кодексу України, Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, функціоналу Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – Єдиний реєстр досудових розслідувань) встановлено, що реєстраторами під час досудового розслідування вноситься до електронної системи комплекс відомостей кримінального провадження, що є важливою складовою процесуальної діяльності сторони обвинувачення та забезпечує органи прокуратури інформацією в повному обсязі для ефективного здійснення наглядових функцій. Разом із тим, в ЄРДР не знайшли відображення дані про обшуки та пов'язані з ними процесуальні процедури, належна фіксація яких створить додатковий механізм підтвердження допустимості останніх, що є предметом „спекуляції” стороною захисту, та забезпечить додаткові можливості контролю і нагляду у кримінальному провадженні.

На сьогодні наявні випадки отримання санкції на обшук, без подальшого проведення вказаної слідчої (розшукової) дії. Відстежити такі випадки практично неможливо. В свою чергу, отримання санкції на обшук потенційно обмежує права людини. Окрім того, зазначене може свідчити про неналежне проведення досудового розслідування та потенційні корупційні ознаки.

Значний ступінь обмеження прав людини під час проведення правоохоронними органами обшуку та відсутність вимог фіксації таких дій в електронній системі, свідчать про необхідність вдосконалення ЄРДР.

З урахуванням викладеного, для забезпечення відображення в ЄРДР відомостей про обшуки та пов'язані з ними процесуальні процедури пропонуємо вирішити питання про створення таких додаткових електронних цифрових контурів для відображення, як: поле для вибору результатів розгляду клопотань, поданих в порядку ч. 5 ст. 171, ч. 3 ст. 233, ст. 234 КПК України (дата, вид клопотання, результат розгляду); факт проведення обшуку (дата, адреса, застосування технічних засобів), результати обшуку, вилучення речей

Додаток І

та їх перелік або відсутність таких (каталог предметів; поле для відображення їх кількості, ваги, розміру тощо). Зазначені електронні контури варто поєднати з вже наявними в ЄРДР про вилучені предмети злочинної діяльності.

Також пропонуємо вирішити питання про внесення змін до Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, а саме: пункт 2.1 розділу І Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань доповнити підпунктом „задоволення слідчим суддею ухвали про проведення обшуку, вилучені під час обшуку речі”. До пункту 3.1 розділу І Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань додати підпункт „задоволення слідчим суддею ухвали про проведення обшуку, проведення обшуку, вилучені під час обшуку речі – протягом 24 годин”.

03.02.2017

А. Столітній

Підпис *Семогітська*
Начальник відділу
документального забезпечення

"25" 03.02.2017

Рис. 5.

Шановний Олексію Миколайовичу!

Прошу вирішити питання щодо внесення змін до Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань

Д. Сторожук

„13” лютого 2017 року

**Першому заступнику
Генерального прокурора України
Сторожуку Д.А.**

**ректора
Національної академії
прокуратури України
Присяжнюка І.І.**

Відповідно до Кримінального процесуального кодексу України, Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, функціоналу Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – Єдиний реєстр досудових розслідувань) встановлено, що реєстраторами під час досудового розслідування вноситься до електронної системи комплекс відомостей кримінального провадження, що є важливою складовою процесуальної діяльності сторони обвинувачення та забезпечує органи прокуратури інформацією в повному обсязі для ефективного здійснення наглядових функцій. Разом із тим, в ЄРДР не знайшли відображення дані про обшуки та пов'язані з ними процесуальні процедури, належна фіксація яких створить додатковий механізм підтвердження допустимості останніх, що є предметом „спекуляції” стороною захисту, та забезпечить додаткові можливості контролю і нагляду у кримінальному провадженні.

На сьогодні наявні випадки отримання санкції на обшук, без подальшого проведення вказаної слідчої (розшукової) дії. Відстежити такі випадки практично неможливо. В свою чергу, отримання санкції на обшук потенційно обмежує права людини. Окрім того, зазначене може свідчити про неналежне проведення досудового розслідування та потенційні корупційні ознаки.

Значний ступінь обмеження прав людини під час проведення правоохоронними органами обшуку та відсутність вимог фіксації таких дій в електронній системі, свідчать про необхідність вдосконалення ЄРДР.

З урахуванням викладеного, для забезпечення відображення в ЄРДР відомостей про обшуки та пов'язані з ними процесуальні процедури пропонуємо вирішити питання про створення таких додаткових електронних цифрових контурів для відображення, як: поле для вибору результатів розгляду клопотань, поданих в порядку ч. 5 ст. 171, ч. 3 ст. 233, ст. 234 КПК України (дата, вид клопотання, результат розгляду); факт проведення обшуку (дата, адреса, застосування технічних засобів), результати обшуку, вилучення речей та їх перелік або відсутність таких (каталог предметів; поле для відображення їх кількості, ваги, розміру тощо). Зазначені електронні контури варто поєднати з вже наявними в ЄРДР про вилучені предмети злочинної діяльності.

Також пропонуємо вирішити питання про внесення змін до Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, а саме: пункт 2.1 розділу І Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань доповнити підпунктом „задоволення слідчим суддею ухвали про проведення обшуку, вилучені під час обшуку речі”. До пункту 3.1 розділу І Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань додати підпункт „задоволення слідчим суддею ухвали про проведення обшуку, проведення обшуку, вилучені під час обшуку речі – протягом 24 годин”.

Ректор

І. Присяжнюк

Столітній, 206-08-78

Згідно з оригіналом
Начальник відділу
документального забезпечення

Рис. 6.

Столітній А.В.

Ректору
Національної академії
прокуратури України
Присяжшоку І.І.

З виконанням

Косенко

Думин

Заступника начальника відділу
підготовки прокурорів з нагляду
за додержанням законів органами,
які проводять ОРД, дізнання та
досудове слідство
Столітнього А.В.

СЛУЖБОВА ЗАПИСКА

Вивченням стану внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР, Реєстр) відомостей про укладення угод в кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування, встановлено можливість реєстрації в електронній інформаційній системі непередбачених (фактично заборонених) Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК України) процесуальних рішень. Зокрема, ст.469 КПК України не передбачає можливості укладення:

1. Угод про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим:

- у кримінальних провадженнях про особливо тяжкі злочини;
- у кримінальних провадженнях про тяжкі злочини, які не здійснюються у формі приватного обвинувачення;
- у кримінальних провадженнях, в яких не бере участь потерпілий.

2. Угод про визнання винуватості між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим:

- у кримінальних провадженнях про особливо тяжкі злочини;
- у кримінальних провадженнях, в яких бере участь потерпілий.

Попри чіткі вимоги КПК України щодо умов укладання угод, технічна структура ЄРДР сформована таким чином, що дозволяє вносити до Реєстру відомості про укладення незаконних угод. При цьому, будь-яких застережень для реєстратора з вказаного приводу ЄРДР не вживає.

Так, протягом, 2014 року в порушення вимог ч. 3 ст. 469 КПК України укладено та в подальшому зареєстровано в ЄРДР 218 угод про примирення за тяжкими або особливо тяжкими злочинами, 194 – угоди про примирення за наявності шкоди інтересам державним чи суспільства. В порушення ч. 4 ст. 469 КПК України укладено 5 угод про визнання винуватості за особливо тяжкими злочинами та 20 – у провадженнях в яких є потерпілий.

З метою усунення вказаних недоліків, а також удосконалення організації досудового розслідування, пропоную вирішити питання про внесення технічних змін до порядку ведення ЄРДР щодо унеможливлення (автоматичне блокування) реєстрації угод не передбачених ст.469 КПК України, з одночасним повідомленням про таке рішення керівників територіальних прокуратур. З вказаною метою пропоную підготувати технічне завдання, яке надіслати до територіальну прокуратуру України.

14. Згідно з оригіналом

Начальник відділу
документального забезпечення

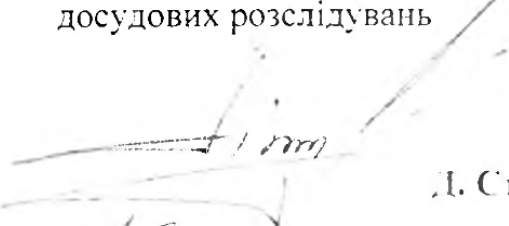
Рис. 7.05

А.В.Столітній

Шановний Олексіє Миколайовичу !

Прошу вирішити питання щодо внесення змін до Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань

Д. Сторожук

“ 15 ” липня 2016 року

Першому заступнику
Генерального прокурора України
Сторожуку Д.А.

КОПІЯ
Додаток 1

Ректора
Національної академії
прокуратури України
Присяжнюка І.І.

Вивченням стану внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР, Реєстр) відомостей про укладення угод в кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування, встановлено можливість реєстрації в електронній інформаційній системі непередбачених (фактично заборонених) Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК України) процесуальних рішень. Зокрема, ст.469 КПК України не передбачає можливості укладення:

1. Угод про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим:

- у кримінальних провадженнях про особливо тяжкі злочини;
- у кримінальних провадженнях про тяжкі злочини, які не здійснюються у формі приватного обвинувачення;
- у кримінальних провадженнях, в яких не бере участь потерпілий.

2. Угод про визнання винуватості між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим:

- у кримінальних провадженнях про особливо тяжкі злочини;
- у кримінальних провадженнях, в яких бере участь потерпілий.

Попри чіткі вимоги КПК України щодо умов укладання угод, технічна структура ЄРДР сформована таким чином, що дозволяє вносити до Реєстру відомості про укладення незаконних угод. При цьому, будь-яких застережень для реєстратора з вказаного приводу ЄРДР не вживає.

Так, протягом, 2014 року в порушення вимог ч. 3 ст. 469 КПК України укладено та в подальшому зареєстровано в ЄРДР 218 угод про примирення за тяжкими або особливо тяжкими злочинами, 194 – угоди про примирення за наявності шкоди інтересам державним чи суспільства. В порушення ч. 4 ст. 469 КПК України укладено 5 угод про визнання винуватості за особливо тяжкими злочинами та 20 – у провадженнях в яких є потерпілий.

З метою усунення вказаних недоліків, а також удосконалення організації досудового розслідування, пропоную вирішити питання про

Додаток 1
внесення технічних змін до порядку ведення ЄРДР щодо унеможливлення (автоматичне блокування) реєстрації угод не передбачених ст.469 КПК України, з одночасним повідомленням про таке рішення керівника прокуратури.

Ректор

І. Присяжнюк

Вик. Столітній, 206-18-64

Згідно з оригіналом
Начальник відділу
документального забезпечення

Рис. 8.

Ректору
Національної академії
прокуратури України
Присяжнюку І.І.

начальника відділу
підготовки прокурорів з нагляду
за додержанням законів органами,
які проводять оперативно-розшукову
діяльність, дізнання та досудове слідство
Столітнього А.В.

викладача відділу
підготовки прокурорів з нагляду
за додержанням законів органами,
які проводять оперативно-розшукову
діяльність, дізнання та досудове слідство
Місюри Л.Ю.

Столітній А.В.

Косишук

Оршин
21.05.17.

С Л У Ж Б О В А З А П И С К А

У результаті вивчення стану внесення протягом 2016 року до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР) відомостей щодо належності кримінальних правопорушень до категорії „пов’язані з охороною навколишнього природного середовища і земельних відносин” встановлено понад 500 фактів необґрунтованого облікування в ЄРДР проваджень, що не пов’язані та не можуть бути пов’язані з охороною навколишнього природного середовища і земельними відносинами.

За критерієм належності до сфери екології кримінальні правопорушення можна розподілити на:

1) **спеціальні склади кримінальних правопорушень**, до яких належать злочини, передбачені в окремому розділі КК України (злочини проти довкілля): статті 236–254 КК України;

2) **суміжні склади кримінальних правопорушень**, до яких відносяться кримінально карані діяння, що за своєю природою не є екологічними, проте за певних обставин можуть мати екологічні ознаки (наприклад, якщо додатковим об’єктом посягання стане екологічна безпека), передбачені статтями: 113 (злочини проти основ національної безпеки України); 115–117, 119, 121–123, 125, 128, 135, 136 (злочини проти життя та здоров’я особи); 185–187, 190–192, 194, 196–198 (злочини проти власності); 258, 258-5, 260, 261, 262, 264–270-1 (злочини проти громадської безпеки); 271–275 (злочини проти безпеки виробництва); 276, 277, 279, 281–284, 286–288, 291, 292 (злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту); 294, 296 (злочини проти громадського порядку та моральності); 352, 353, 356 (злочини проти авторитету органів

державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів); 364–366, 367 (злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг); 403, 404, 411, 412, 414–417, 425–426-1 (злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)); 438, 439, 441, 446 (злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку) КК України;

3) **інші склади кримінальних правопорушень**, до яких належать усі інші суспільно небезпечні діяння, **що не пов'язані та не можуть бути пов'язані зі сферою екології**, визначені статтями: 109–112, 114, 114-1 (злочини проти основ національної безпеки); 118, 120, 124, 126, 127, 129–134, 137–145 (злочини проти життя та здоров'я особи); 146–151 (злочини проти волі, честі та гідності особи); 152–156 (злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості); 157–184 (злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина); 188-1, 189, 193, 194-1, 195, 197, 198 (злочини проти власності); 199–233 (злочини у сфері господарської діяльності); 255–257, 258-1–258-4, 259, 263, 263-1 (злочини проти громадської безпеки); 276-1, 278, 280, 285, 289, 290 (злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту); 293, 295, 297–304 (злочини проти громадського порядку та моральності); 305–327 (злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення); 328–337 (злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації), 338–351-2, 354, 355, 357–360 (злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів); 361–363-1 (злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку); 366-1, 368–370 (злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг); 371–400 (злочини проти правосуддя); 402, 405–410, 413, 418–422, 427–435 (злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)); 436–437, 440, 442–445, 447 (злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку) КК України.

У результаті аналізу норм КК України встановлено неможливість облікування третього виду злочинів наведеної класифікації як кримінальних правопорушень, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища і земельних відносин.

Прикладами безпідставного віднесення злочинів до категорії „кримінальні правопорушення, пов'язані з охороною навколишнього природного середовища і земельних відносин” є наступні:

– кримінальне провадження за фактом крадіжки невстановленою особою шестисот метрів кабелю вартістю тридцять тисяч гривень, розпочате Є-ким відділенням поліції Н.-В-кого відділу поліції Головного управління Національної поліції в Ж-кій області за ч. 1 ст. 185 КК України;

– кримінальне провадження за фактом зберігання громадянами А. та К. за місцем їх проживання наркотичних засобів, розпочате Б-ким відділом поліції Головного управління Національної поліції в З-кій області за ч. 1 ст. 309 КК України;

– кримінальне провадження за фактом незаконного заволодіння автомобілем марки Lexus RX-450h, розпочате С-ким управлінням поліції Головного управління Національної поліції у м. К. за ч. 3 ст. 289 КК України;

– кримінальне провадження за фактом пошкодження електроопори в с. О. В-кого району, розпочате В-ким відділенням поліції В-кого відділу поліції Головного управління Національної поліції в Р-кій області за ч. 1 ст. 194-1 КК України.

З урахуванням викладеного пропонуємо вирішити питання про внесення змін до Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затвердженого наказом Генерального прокурора України від 6 квітня 2016 року № 139, в частині обмеження повноважень реєстраторів щодо внесення до ЄРДР додаткової відмітки „кримінальне правопорушення, пов'язане з охороною навколишнього природного середовища і земельних відносин” при реєстрації злочинів, передбачених у статтях: 109–112, 114, 114-1, 118, 120, 124, 126, 127, 129–134, 137–145, 146–151, 152–156, 157–184, 188-1, 189, 193, 194-1, 195, 197, 198, 199–233, 255–257, 258-1–258-4, 259, 263, 263-1, 276-1, 278, 280, 285, 289, 290, 293, 295, 297–304, 305–327, 328–337, 338–351-2, 354, 355, 357–360, 361–363-1, 366-1, 368–370, 402, 405–410, 413, 418–422, 427–435, 436–437, 440, 442–445, 447 КК України, які не пов'язані та не можуть бути пов'язані зі сферою екології.

Крім того, вважаємо за доцільне передбачити автоматичне позначення спеціальних складів кримінальних правопорушень додатковою відміткою „кримінальне правопорушення, пов'язане з охороною навколишнього природного середовища і земельних відносин”, що сприятиме оптимізації діяльності прокурора у кримінальному провадженні в сфері екології з використанням можливостей ЄРДР.

13.03.2017

Викладач відділу

Л. Міюра

Начальник відділу

А. Столітній

Згідно з оригіналом
Начальник відділу
документального забезпечення

Рис. 9.

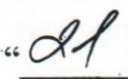
Шановний Олексію Миколайовичу!

Прошу вирішити питання щодо внесення змін до Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань

Першому заступнику
Генерального прокурора України
Сторожуку Д.А.

ректора
Національної академії
прокуратури України
Присяжнюка І.І.

Д. Сторожук

“” березня 2017 року

У результаті вивчення стану внесення протягом 2016 року до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР) відомостей щодо належності кримінальних правопорушень до категорії „пов’язані з охороною навколишнього природного середовища і земельних відносин” встановлено понад 500 фактів необґрунтованого облікування в ЄРДР проваджень, що не пов’язані та не можуть бути пов’язані з охороною навколишнього природного середовища і земельними відносинами.

За критерієм належності до сфери екології кримінальні правопорушення можна розподілити на:

1) **спеціальні склади кримінальних правопорушень**, до яких належать злочини, передбачені в окремому розділі КК України (злочини проти довкілля): статті 236–254 КК України;

2) **суміжні склади кримінальних правопорушень**, до яких відносяться кримінально карані діяння, що за своєю природою не є екологічними, проте за певних обставин можуть мати екологічні ознаки (наприклад, якщо додатковим об’єктом посягання стане екологічна безпека), передбачені статтями: 113 (злочини проти основ національної безпеки України); 115–117, 119, 121–123, 125, 128, 135, 136 (злочини проти життя та здоров’я особи); 185–187, 190–192, 194, 196–198 (злочини проти власності); 258, 258-5, 260, 261, 262, 264–270-1 (злочини проти громадської безпеки); 271–275 (злочини проти безпеки виробництва); 276, 277, 279, 281–284, 286–288, 291, 292 (злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту); 294, 296 (злочини проти громадського порядку та моральності); 352, 353, 356 (злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об’єднань громадян та злочини проти журналістів); 364–366, 367 (злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов’язаної з наданням публічних послуг); 403, 404, 411, 412, 414–417, 425–426-1 (злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)); 438, 439, 441, 446 (злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку) КК України;

3) **інші склади кримінальних правопорушень**, до яких належать усі інші суспільно небезпечні діяння, що не пов'язані та не можуть бути пов'язані зі сферою екології, визначені статтями: 109–112, 114, 114-1 (злочини проти основ національної безпеки); 118, 120, 124, 126, 127, 129–134, 137–145 (злочини проти життя та здоров'я особи); 146–151 (злочини проти волі, честі та гідності особи); 152–156 (злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості); 157–184 (злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина); 188-1, 189, 193, 194-1, 195, 197, 198 (злочини проти власності); 199–233 (злочини у сфері господарської діяльності); 255–257, 258-1–258-4, 259, 263, 263-1 (злочини проти громадської безпеки); 276-1, 278, 280, 285, 289, 290 (злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту); 293, 295, 297–304 (злочини проти громадського порядку та моральності); 305–327 (злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення); 328–337 (злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації), 338–351-2, 354, 355, 357–360 (злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів); 361–363-1 (злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку); 366-1, 368–370 (злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг); 371–400 (злочини проти правосуддя); 402, 405–410, 413, 418–422, 427–435 (злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)); 436–437, 440, 442–445, 447 (злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку) КК України.

У результаті аналізу норм КК України встановлено неможливість облікування третього виду злочинів наведеної класифікації як кримінальних правопорушень, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища і земельних відносин.

Прикладами безпідставного віднесення злочинів до категорії „кримінальні правопорушення, пов'язані з охороною навколишнього природного середовища і земельних відносин” є наступні:

– кримінальне провадження за фактом крадіжки невстановленою особою шестисот метрів кабелю вартістю тридцять тисяч гривень, розпочате Є-ким відділенням поліції Н.-В-кого відділу поліції Головного управління Національної поліції в Ж-кій області за ч. 1 ст. 185 КК України;

– кримінальне провадження за фактом зберігання громадянами А. та К. за місцем їх проживання наркотичних засобів, розпочате Б-ким відділом поліції Головного управління Національної поліції в З-кій області за ч. 1 ст. 309 КК України;

– кримінальне провадження за фактом незаконного заволодіння автомобілем марки Lexus RX-450h, розпочате С-ким управлінням поліції Головного управління Національної поліції у м. К. за ч. 3 ст. 289 КК України;

– кримінальне провадження за фактом пошкодження електроопори в с. О. В-кого району, розпочате В-ким відділенням поліції В-кого відділу поліції Головного управління Національної поліції в Р-кій області за ч. 1 ст. 194-1 КК України.

З урахуванням викладеного пропонуємо вирішити питання про внесення змін до Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затвердженого наказом Генерального прокурора України від 6 квітня 2016 року № 139, в частині обмеження повноважень реєстраторів щодо внесення до ЄРДР додаткової відмітки „кримінальне правопорушення, пов’язане з охороною навколишнього природного середовища і земельних відносин” при реєстрації злочинів, передбачених у статтях: 109–112, 114, 114-1, 118, 120, 124, 126, 127, 129–134, 137–145, 146–151, 152–156, 157–184, 188-1, 189, 193, 194-1, 195, 197, 198, 199–233, 255–257, 258-1–258-4, 259, 263, 263-1, 276-1, 278, 280, 285, 289, 290, 293, 295, 297–304, 305–327, 328–337, 338–351-2, 354, 355, 357–360, 361–363-1, 366-1, 368–370, 402, 405–410, 413, 418–422, 427–435, 436–437, 440, 442–445, 447 КК України, які не пов’язані та не можуть бути пов’язані зі сферою екології.

Крім того, вважаємо за доцільне передбачити автоматичне позначення спеціальних складів кримінальних правопорушень додатковою відміткою „кримінальне правопорушення, пов’язане з охороною навколишнього природного середовища і земельних відносин”, що сприятиме оптимізації діяльності прокурора у кримінальному провадженні в сфері екології з використанням можливостей ЄРДР.

Ректор

Столітній
Місюра

І. Присяжнюк

Згідно з оригіналом
Начальник відділу
документального забезпечення

“15” 05 2016

Шановний Олексіє Миколайовичу!

Прошу вирішити питання щодо внесення змін до порядку функціонування Єдиного реєстру досудових розслідувань

**Першому заступнику
Генерального прокурора України
Сторожуку Д.А.**

**Ректора
Національної академії
прокуратури України
Присяжнюка І.І.**

Д. Сторожук

„12” квітня 2017 року

У Національній академії прокуратури України здійснювалося вивчення стану організації роботи Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР) за результатами проведення практичних занять із співробітниками прокуратури, під час якого виявлено проблемні питання, що стосуються функціоналу ЄРДР, які потребують вирішення.

Так, відповідно до пп. 3 п. 1 розділу 1 Положення про порядок ведення ЄРДР, затвердженого наказом Генерального прокурора України від 6 квітня 2016 року № 139 (далі – Положення), одним із головних завдань ЄРДР є здійснення оперативного контролю за додержанням законів під час проведення досудового розслідування.

Розділом VII Положення передбачено, що прокурори, у тому числі керівники прокуратур, відповідають за своєчасність, повноту та об'єктивність внесених до Реєстру відомостей відповідно до чинного законодавства.

Враховуючи зазначене, здійснення оперативного процесуального контролю за додержанням законів під час проведення досудового розслідування та щодо своєчасного, повного та неупередженого відображення відомостей у ЄРДР з боку прокурора – процесуального керівника фактично полягає у постійному щоденному моніторингу переліку кримінальних проваджень, визначених за ним керівником прокуратури.

Слід зазначити, що принцип формування такого переліку кримінальних проваджень потребує удосконалення.

Так, згідно з алгоритмом ЄРДР перелік кримінальних проваджень формується за часом і датою реєстрації, тобто кримінальні провадження, зареєстровані пізніше, автоматично додаються на початок списку проваджень.

Разом з тим у випадку, якщо кримінальне провадження зареєстровано у ЄРДР раніше і керівник прокуратури з огляду на процесуальні підстави призначає іншого процесуального керівника у ньому, то таке провадження автоматично відображається у списку кримінальних проваджень відповідно до дати його реєстрації.

Додаток І

Зазначене відбувається під час призначення або заміни прокурора у кримінальному провадженні (включення прокурора до групи прокурорів) на підставі ст. 37 КПК України, у випадку передачі кримінальних проваджень за підслідністю (ч. 7 ст. 214, ст. 216 КПК України) або за місцем проведення досудового розслідування (ст. 218 КПК України) та в інших випадках.

Враховуючи значне процесуальне навантаження, такі провадження фактично „випадають із поля зору” процесуального керівника, оскільки не відображаються на початку переліку кримінальних проваджень.

З метою усунення вказаного недоліку, а також удосконалення організації кримінальної процесуальної діяльності пропонуємо внести технічні зміни, а саме: запровадити їх візуальне виокремлення в списку та можливість фільтрації.

Для цього доцільно для прокурора – процесуального керівника ввести у функціоналі проваджень електронний алгоритм „прийняття до провадження”, аналогічно реалізованого на сьогодні в ЄРДР стосовно слідчого.

Зазначене технічне рішення передбачає:

1) в таблиці, що відображає перелік кримінальних проваджень, появу нового стовпчика, де вказуватиметься на необхідність прийняття прокурором матеріалів до провадження;

2) у фільтрі для пошуку кримінальних проваджень за категорією „Стан провадження” серед найменувань (на сьогодні їх 8) замість „Потребує прийняття до провадження” введення двох: „Потребує прийняття до провадження слідчим” (замінить існуючий на сьогодні) та „Потребує прийняття до провадження прокурором” (новий).

Таким чином, щодо вказаного питання вводиться дворівневий контроль. По-перше, прокурор – процесуальний керівник в електронній системі зазначатиме про прийняття матеріалів до провадження, що передбачає їх вивчення; по-друге, керівник органу прокуратури матиме можливість відслідковувати стан здійснення контролю за веденням Реєстру підлеглими, аналізуючи кількість та динаміку стану проваджень.

Зазначене рішення дасть можливість як прокурору – процесуальному керівнику, так і керівнику прокуратури здійснювати моніторинг стану нових проваджень за допомогою візуального аналізу відповідного фільтру.

Ректор

І. Присяжнюк

Столітній, Лисенков 206-08-93

Рис. 11.

Шановний Олексіє Миколайовичу!

Прошу вирішити питання щодо внесення змін до Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань

Д. Сторожук

«8» листопада 2016 року

Першому заступнику
Генерального прокурора України
Сторожуку Д.А.

Ректора
Національної академії
прокуратури України
Присяжнюка І.І.

У результаті вивчення фактичного стану внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР, Реєстр) відомостей про повернення матеріалів кримінальних проваджень судом на підставі ч. 4 ст. 288, ч. 3 ст. 289, п. 1 та 3 ч. 3 ст. 314, п. 2 ч. 2 ст. 407 КПК України встановлено можливість не відображення або несвоєчасного відображення в Реєстрі зазначених відомостей, що негативно впливає на роботу органів кримінальної юстиції, зокрема прокуратури.

Як відомо, відповідно до пп. 2 п. 3 розділу II Положення про порядок ведення ЄРДР (далі – Положення) у разі повернення судом матеріалів кримінального провадження з наведених вище підстав відомості до Реєстру вносить прокурор, який у даному провадженні здійснює процесуальне керівництво досудовим розслідуванням. Після цього статус провадження змінюється з „до суду” на „повернуто судом”.

Не внесення відомостей про повернення матеріалів кримінального провадження судом до Реєстру зумовлює „зникнення провадження з поля зору” органів кримінальної юстиції. У такому випадку досудове розслідування не здійснюється через відсутність технічної можливості призначити слідчого.

Зазначене створює перешкоди для належного процесуального контролю та автоматичного формування Реєстром аналітичних даних відповідно до заданих користувачем параметрів.

Таким чином, електронна система надає можливість приховувати злочини, в яких встановлено правопорушника після набуття особою статусу обвинуваченого, що обумовлює, у тому числі, значні корупційні ризики. За наявності умислу на укриття злочину існує реальна можливість його реалізувати. Більше того, у разі приховання (знищення) матеріалів кримінального провадження притягнення особи до кримінальної відповідальності стає неможливим навіть у разі виявлення факту не внесення відповідних відомостей до Реєстру.

Однак, попри значні негативні наслідки, на сьогодні відсутній механізм автоматизованого контролю за внесенням відомостей про повернення матеріалів кримінальних проваджень судом до ЄРДР упродовж 24 годин, як вимагається в абзаці 9 пп. 1 п. 3 розділу I Положення. У свою чергу, особистий

контроль керівника органу прокуратури за такими фактами в умовах значного збільшення навантаження на прокуратуру можливий лише шляхом проведення регулярних звірок із судами, що потребує затрати часових, людських та матеріальних ресурсів, а „людський фактор” не гарантує виявлення кожного такого випадку.

Виправлення цієї ситуації не потребує створення спеціальних програмних продуктів, а можливе шляхом розширення існуючого механізму обміну даними між автоматизованою системою документообігу суду (далі – АСДС) та ЄРДР, відображеного у Порядку надсилання інформації про осіб у кримінальних провадженнях та електронних копій судових рішень щодо осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, затвердженому спільним наказом Генерального прокурора України та голови Державної судової адміністрації України від 14 серпня 2014 року № 82/108.

Так, за результатами розгляду матеріалів кримінального провадження чи їх перегляду адміністратором Єдиного державного реєстру судових рішень надсилаються електронні копії судових рішень, що має наслідком зміну статусу провадження з „до суду” на „результат суду”.

Впровадження аналогічного алгоритму вбачається ефективним для вирішення досліджуваної проблеми.

З метою усунення вказаних недоліків, а також удосконалення організації кримінальної процесуальної діяльності пропоную вирішити питання про внесення технічних змін до порядку функціонування обміну електронними даними між АСДС та ЄРДР щодо встановлення порядку надсилання до Реєстру відомостей про повернення матеріалів кримінального провадження судом на підставі ч. 4 ст. 288, ч. 3 ст. 289, п. 1 та 3 ч. 3 ст. 314, п. 2 ч. 2 ст. 407 КПК України з наступною автоматичною зміною статусу відповідного провадження з „до суду” на „повернуто судом”.

Запропоновані зміни узгоджуються із п. 16.13 Інструкції з діловодства у місцевих загальних судах, апеляційних судах областей, апеляційних судах міст Києва та Севастополя, апеляційному суді Автономної Республіки Крим та Вищому спеціалізованому суді України з розгляду цивільних і кримінальних справ, затвердженої наказом Державної судової адміністрації України від 17 грудня 2013 року № 173, відповідно до якого саме працівники суду мають вносити інформацію до АСДС у всіх випадках надсилання матеріалів кримінального провадження.

Ректор

І. Присяжнюк

Рис. 12. " року

Журна Єдиного Обліку - Windows Internet Explorer

№ від 2016 Знайти Майстер друку Друк

Список СО Рішення СОГ Речі Особи Телеграми Коротка фабула

Реєстрація
Орган Вид док. №
Що надійшло
Подія

Опис злочину
Дата скоєння
Опис злочину

Місце скоєння (рос.)
Область
Район
Нас. пункт
Вул.
Будинок Кв.
Зона/уч. № ТБМ №

Фабула

ID: Введено: Корегував:

Увага!

- В поле "ТБМ №" для РУ вводиться значення , для ТБМ - № відповідного ТБМ (1,2,3,4)

0/0 << < > >> + v - x МЗ

Рис. 1. Електронний ЖЄО в АРМОР

Кримінальне правопорушення

Реєстрація | Характеристика кримінального правопорушення | Потерпілі

Загальна інформація

Зареєстровано: Прокурор прокуратури

Дата та час створення: 2016 12:06:35

Дата та час початку досудового розслідування:

Орган досудового розслідування: місцева прокуратура області

Слідчий:

Керівник органу досудового розслідування:

Прокуратура *: місцева прокуратура області

Керівник органу прокуратури *:

Прокурор:

Врахувати *: 1 основна

№ заяви *: Дата надходження заяви, повідомлення або виявлення з іншого джерела *:

Заявник: фізична особа юридична особа інше джерело Заявник є потерпілим

Фізична особа

Прізвище *: Ім'я *: По батькові *:

Реєстраційний номер облікової картки платника податків: Стать: Дата народження:

Адреса *:

Примітка:

Правопорушення учинено:

Особа, яка вчинила кримінальне правопорушення, встановлена чи ні *:

Фабула *:

Кваліфікація: злочин (КК України 2001р.) злочин (КК України 1960р.) (в разі кваліфікації за даним Кодексом) проступок

Загальна частина КК:

Кваліфікація злочину чи проступку *:

Територія вчинення правопорушення *:

Екологічні правопорушення *:

Правопорушення пов'язане з проведенням антитерористичної операції *:

Вкладка «Реєстрація»

Кримінальне правопорушення

Реєстрація | Характеристика кримінального правопорушення | Потерпілі

Виявлено службою

Досудове розслідування розпочато за зверненням

Розмір шкоди

Тяжкість злочину *

Правопорушення попереджено на стадії

Правопорушення попереджено (працівником)

Предмет посягання Вилучити запис

Код та назва	Тип	Форма власності
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Місце вчинення правопорушення *

На закритих об'єктах

Громадське місце

Охорона об'єкта

Назва організації, де скоєно правопорушення

Код ЄДР юридичної особи, де скоєно кримінальне правопорушення

Окремі відмітки щодо кваліфікації (для військових формувань та об'єднань)

Військові формування, органи спеціального призначення, державні органи у сфері оборони, в яких вчинено злочин

Вид економічної діяльності

Знряддя та засоби вчинення правопорушення Вилучити запис

Код та назва	Тип	Тип (модель)	Серія	Номер
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Сума матеріальних збитків (розмір заподіяної шкоди потерпілому) (тис.грн)

Сума попереджених збитків (тис.грн)

Сума хабара (тис.грн)

Вилучено предметів злочинної діяльності Вилучити запис

Код та назва	Тип	Од. виміру	Кількість	Тип (модель)	Серія	Номер
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Провели огляд місця події Вилучити запис

Код та Назва
<input type="text"/>

Додаткові відмітки щодо кваліфікації Вилучити запис

Код та назва
<input type="text"/>

Особливі відмітки Вилучити запис

Код та назва
<input type="text"/>

Вкладка «Характеристика кримінального правопорушення»

Кримінальне правопорушення

Реєстрація | Характеристика кримінального правопорушення | Потерпілі

Кількість потерпілих (з них)

жінок безвісно зниклих нелегальних мігрантів

жертв насильства сім'ї осіб без громадянства іммігрантів юридичних осіб

неповнолітніх малолітніх біженців

Кількість потерпілих, які загинули (з них)

жінок неповнолітніх малолітніх осіб, які не встановлені

Країна громадянства Вилучити запис

Код та назва	Англійською мовою	Всього
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Рід занять/службове становище Вилучити запис

Код та назва	Тип	Всього	З них загинуло
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Вік потерпілих

Інші відмітки

Вкладка «Потерпілі»

Рис. 2. Внесення до ЄРДР відомостей про початок досудового розслідування (ч. 5 ст. 214 КПК України)

Витяг з кримінального провадження №12015-00186

№1

Дата надходження заяви, повідомлення або виявлення з іншого джерела: 25.05.2015

Заявник або потерпілий: Матеріали правоохоронних та контролюючих державних органів про виявлення фактів вчинення чи підготовки до вчинення кримінальних правопорушень(код)

Дата внесення до ЄРДР: 26.05.2015

Наслідок розслідування:

Правова кваліфікація: (КК України 2001)СТ.364 Ч.1 (чинна з 04.06.2014)

Фабула:

17.10.2007 року посадові особи [REDACTED] сільської ради, [REDACTED] району [REDACTED] області, умисно, зловживаючи своїм службовим становищем, в супереч інтересам служби, діючи в інтересам третіх осіб, в порушенні п. 12 Перехідних положень Земельного кодексу України неправомірно передали приватному підприємцю [REDACTED] В.І. в оренду земельну ділянку площею 20,84 га.

Особа, яку повідомлено про підозру, наслідки розслідування щодо особи та відомості про здійснення спеціального досудового розслідування щодо неї:

Юридична особа, щодо якої здійснюється провадження та представник юридичної особи:

Орган досудового розслідування: [REDACTED] відділ поліції Головного управління Національної поліції в [REDACTED] області

Слідчий: [REDACTED],

Прокурор: [REDACTED]

Підпис реєстратора _____ [REDACTED]
Прокурор прокуратури
02.03.2016

Рис. 3. Витяг з ЄРДР

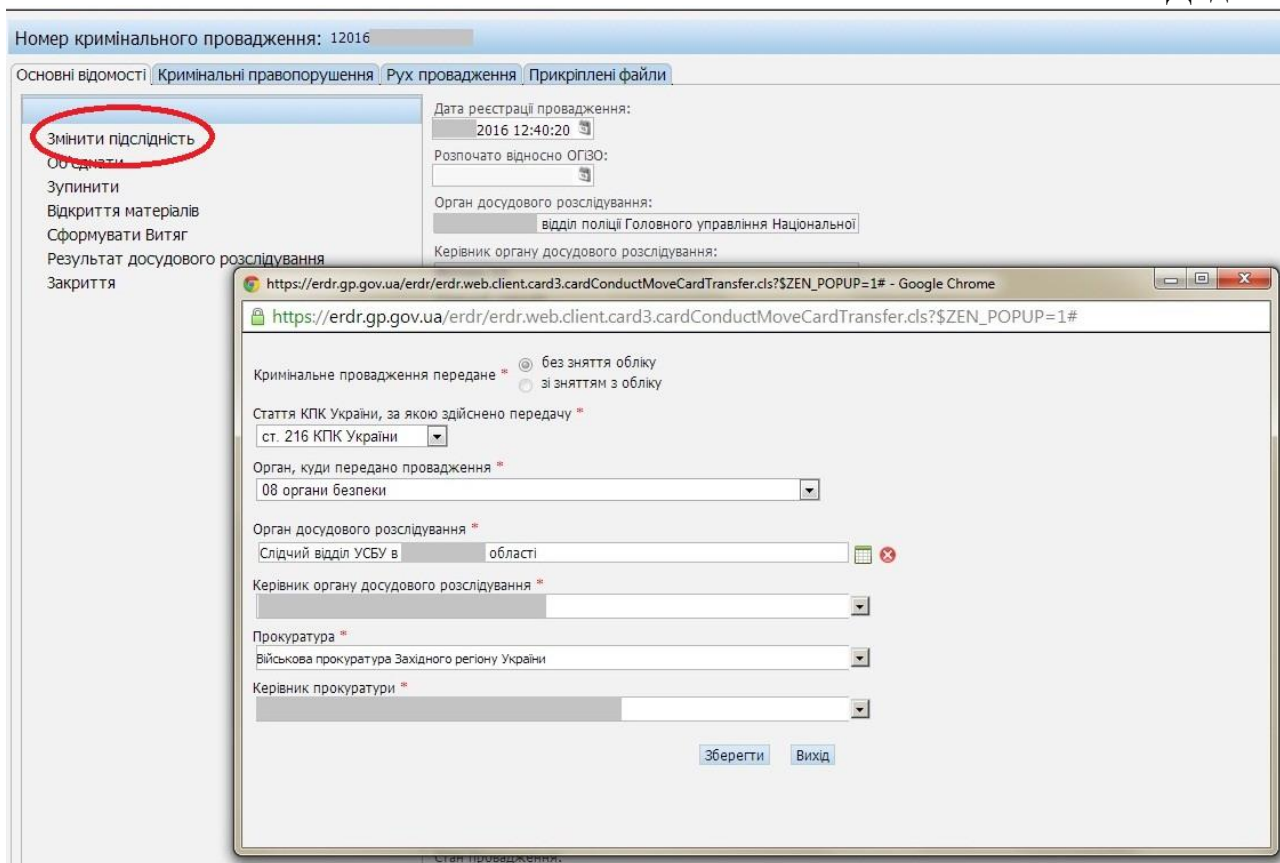

Рис. 4. Внесення до ЄРДР відомостей про визначення місця проведення досудового розслідування в ЄРДР (зміна підслідності) (ч. 4 ст. 218 КПК України)

Правопорушник:

Особисті дані | **Відомості про особу**

Дата та час реєстрації

Зареєстровано:

Ознака особи: * 1 - фізична особа
 2 - юридична особа

ПІБ

Прізвище *

Ім'я *

По батькові

Російською мовою

Прізвище *

Ім'я *

По батькові

Реєстраційний номер облікової картки платника податків

Стать

Дата народження *

Країна громадянства

Україна

Без громадянства

Місце народження

Країна

Україна

Територія:

Вік:

0

Характеристика за місцем реєстрації:

Адреса реєстрації

Країна:

Україна

Територія:

Вулиця:

Будинок: Корпус: Квартира:

Мета приїзду:

Освіта:

Рід занять\службове становище:

Державний службовець:

Посадова особа місцевого самоврядування:

Зберегти Вихід

Рис. 5. Внесення до ЄРДР відомостей щодо повідомлення про підозру (ч. 4 ст. 278 КПК України)

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://erdr.gp.gov.ua>. The form contains the following fields and options:

- Дата зупинення ***: A date selection field.
- Постанова**: A text input field.
- Підстава зупинення ***: A dropdown menu with the following options:
 - 1 Підозрюваний захворів
 - 2 Підозрюваний переховується
 - 3 Виконання дій в межах міжнародного співробітництва
 - 4 Відмова слідчого судді в здійсненні спеціального досудового розслідування

At the bottom of the form, there are two buttons: **Зберегти** (Save) and **Вихід** (Exit).

Рис. 6. Внесення до ЄРДР відомостей про зупинення досудового розслідування (ч. 4 ст. 280 КПК України)

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://erdr.gp.gov.ua>. The form is titled "Відновити" (Resume) and contains the following fields and options:

- Дата відновлення ***: A date selection field.
- Постанова**: A text input field.
- Підстава відновлення ***: A dropdown menu with the following options:
 - 1 Підозрюваний вилучив
 - 2 місцезнаходження підозрюваного встановлено
 - 3 завершено проведення процесуальних дій у межах міжнародного співробітництва
 - 4 необхідність проведення слідчих (розшукових) чи інших процесуальних дій
 - 5 раніше закритого кримінального провадження
 - 6 інші підстави
 - 7 скасування постанови про зупинення досудового розслідування прокурором

The background shows a sidebar with "Відновити" and "Сформулювати Витяг" (Formulate Extract) buttons, and a header with "Номер кримінального провадження: 12016" and "Статус: Закрито" (Status: Closed).

Рис. 7. Внесення до ЄРДР відомостей про відновлення досудового розслідування в ЄРДР (ч. 3 ст. 282 КПК України)

Правопорушник: _____

Особисті дані | Відомості про особу

Особа, яка підозрюється, виявлена службою

Дата складання повідомлення про підозру
24.05.2017

Кваліфікація при висуненні підозри * Вилучити запис

КК України	Загальна частина	Кваліфікація	№ первинного провадж.	Дата створ. правопорушення
КК України 2001		СТ.185 Ч.2		12.03.2017 00:49:35

Кваліфікація при закінченні д/розслідування Вилучити запис

КК України	Загальна частина	Кваліфікація	№ первинного провадж.	Дата створ. правопорушення

Дата постанови про оголошення розшуку

Травень 2017

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Рис. 8. Внесення до ЄРДР відомостей про оголошення розшуку підозрюваного

Номер кримінального провадження: 12016 _____ Статус: У провадженні

Основні відомості | Кримінальні правопорушення | Рух провадження | Прикріплені файли

Змінити підслідність
Об'єднати
Зупинити
Відкриття матеріалів
Сформувати витяг
Результат досудового розслідування
Закриття

Дата реєстрації провадження: 2016

Розпочато відносно ОГЗО:

Орган досудового розслідування: відділ поліції Головного управління Національної

Дата прийняття рішення: 2016

Підстава для закриття:

- 12 закрито ч.1 ст.284 КПК України п.1
- 13 закрито ч.1 ст.284 КПК України п.2
- 15 закрито ч.1 ст.284 КПК України п.4
- 16 закрито ч.1 ст.284 КПК України п.5
- 17 закрито ч.1 ст.284 КПК України п.6
- 18 закрито ч.1 ст.284 КПК України п.7
- 19 закрито ч.1 ст.284 КПК України п.8
- 20 закрито ч.1 ст.284 КПК України п.9

Зберегти Вихід

Рис. 9. Внесення до ЄРДР відомостей про закінчення досудового розслідування - закриття кримінального провадження (п. 1 ч. 2 ст. 283 КПК України)

Підтвердження дії

розслідування». Правопорушники із незаповненими полями:
Необов'язкові поля: Ідентифікаційний код, Організація
правопорушення, Ступінь співучасті

https://erdr.gp.gov.ua/

Дата прийняття рішення *
2016

Результат *

1 направлено до суду з обвинувальним актом

Спеціальне досудове розслідування	Кваліфікація при підозрі	Вжиті заходи КП	Запобіжні заходи	Прийнято постанову про закриття	Дата зняття підозри
	СТ.185 Ч.1				

https://erdr.gp.gov.ua/

Дата прийняття рішення *
2016

Результат *

1 направлено до суду з обвинувальним актом

Назва суду *

71

Код Назва

- 171 Апостолівський районний суд Дніпропетровської області
- 271 Червоногвардійський районний суд м. Макіївки
- 371 Миронівський районний суд Київської області
- 471 Братський районний суд Миколаївської області
- 571 Рокитнівський районний суд Рівненської області
- 671 Волочиський районний суд Хмельницької області
- 710 Шполянський районний суд Черкаської області
- 711 Придніпровський районний суд м. Черкас
- 712 Соснівський районний суд м. Черкас
- 713 Вижиницький районний суд Чернівецької області
- 714 Герцаївський районний суд Чернівецької області
- 715 Глибочський районний суд Чернівецької області
- 716 Заставнівський районний суд Чернівецької області
- 717 Кельменецький районний суд Чернівецької області
- 718 Кіровоградський районний суд Чернівецької області

Дата повідомлення про підозру	Спеціальне досудове розслідування	Кваліфікація при підозрі	Вжиті заходи КП	Запобіжні заходи	Прийнято постанову про закриття	Дата зняття підозри
2016		СТ.185 Ч.1				

https://erdr.gp.gov.ua/

Дата прийняття рішення *
2016

Результат *

1 направлено до суду з обвинувальним актом

Назва суду *

Правопорушники											
#	Назва юридичної особи	ПІБ	Дата народження	Країна громадянства	Дата повідомлення про підозру	Спеціальне досудове розслідування	Кваліфікація при підозрі	Вжиті заходи КП	Запобіжні заходи	Прийнято постанову про закриття	Дата зняття підозри
1				Україна			СТ.185 Ч.1				

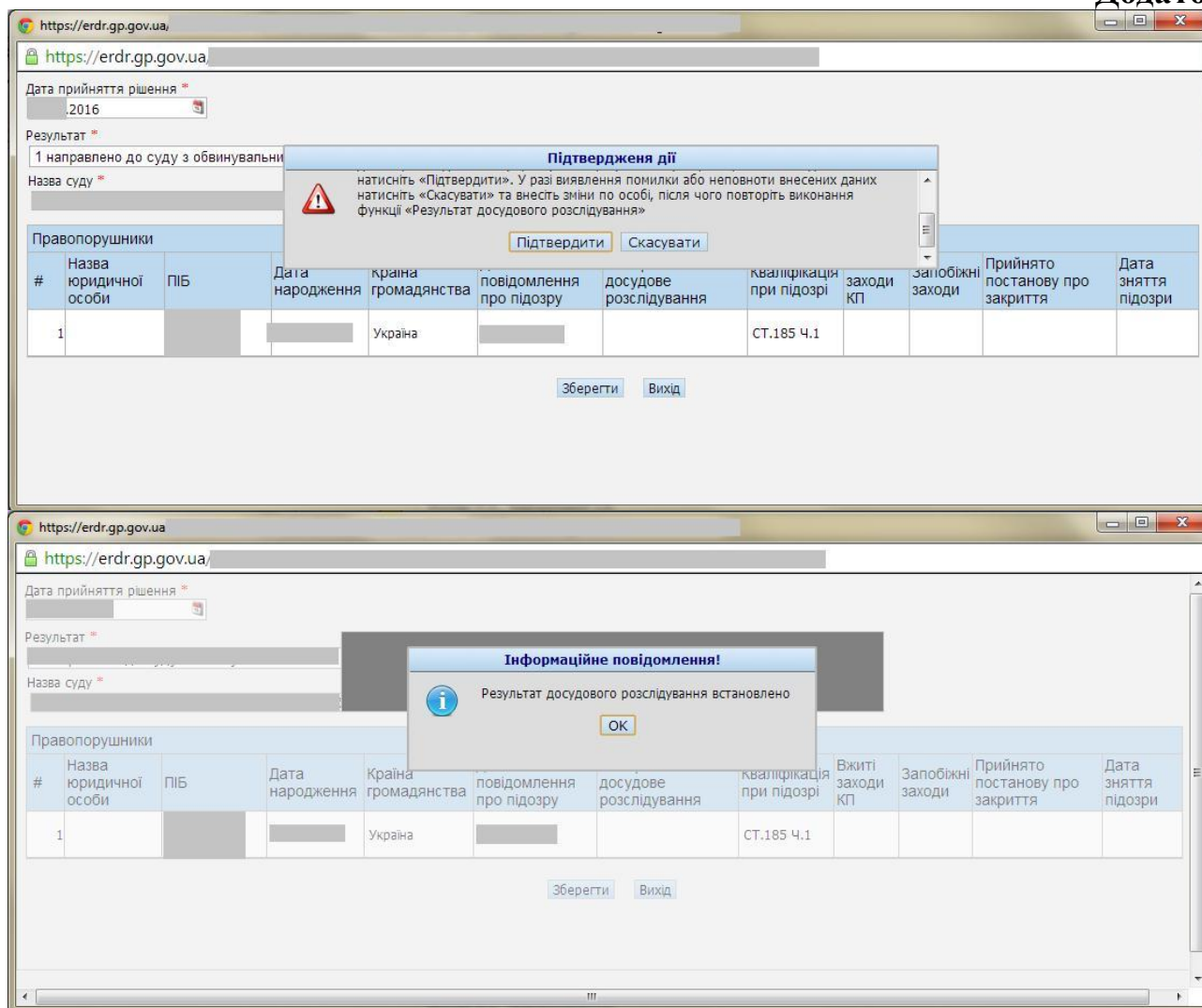

Рис. 10. Внесення до ЄРДР відомостей про закінчення досудового розслідування - звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням (п. 2, п. 3 ч. 2 ст. 283 КПК України)

Номер кримінального провадження: Статус:

Основні відомості | Кримінальні правопорушення | Рух провадження | Прикріплені файли

|< << >> >| Сторінка 1 з 1

Правопорушення									
#	Статус	Дата створення	Дата початку досудового розслідування	Зареєстрував	Кваліфікація правопорушення	Первинне провадження	Дублікат	Перегляд	
1		05.09.2014	05.09.2014		СТ.115 Ч.1				

|< << >> >| Сторінка 1 з 1

Правопорушники														
#	№ первинного провадження	Назва юридичної особи	ПІБ	Дата народження	Країна громадянства	Дата повідомлення про підозру (пред'явлення обвинувачення)	Спеціальне досудове розслідування	Кваліфікація при підозрі	Вжиті заходи КП	Запобіжні заходи	Прийнято постанову про закриття	Дата зняття підозри	Основна картка	Перегляд
1					Україна		Рішення суду про здійснення спеціального досудового розслідування	СТ.115 Ч.1					Основна	

Рис. 11. Внесення до ЄРДР відомостей про здійснення спеціального досудового розслідування (ч. 6 ст. 297-4 КПК України)

Ромбовидна структура системи суб'єктів кримінального провадження

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

вул. Володимирська, 64/13, м. Київ, 01601 тел. 239-33-33

28.10.2016 № 01/666-19

На № _____

Заступнику
Генерального прокурора України
Стрижевській А.А.

Шановна Анжело Анатоліївно!

Київський національний університет імені Тараса Шевченка у відповідь на Ваш лист за № 12/2-230вих-16 від 26 вересня 2016 року щодо надання фахової оцінки спеціалістами з кримінального процесу, надсилає науковий висновок, підготовлений фахівцями кафедри правосуддя юридичного факультету: завідувачем кафедри, доктором юридичних наук, професором М.А. Погорецьким та доцентом, кандидатом юридичних наук В.О. Гринюком.

Додаток: на 13 арк.

З повагою,

РЕКТОР

Л.В. ГУБЕРСЬКИЙ

Виконавці:
Погорецький М.А.
Гринюк В.О.
тел. 239 32 45

12/2-20426x-16
04. 11 16

ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ
№246820-16 від 02.11.2016

НАУКОВИЙ ВИСНОВОК
щодо питань, зазначених у листі
заступника Генерального прокурора України
від 26.09.2016 р. № 12/2-230 вих-16

У листі заступника Генерального прокурора України від 26.09.2016 р. № 12/2-230 вих-16 ставиться питання про надання фахової оцінки початку досудового розслідування (реєстрація заяв та повідомлень про злочин, внесення відомостей до ЄРДР); передачу проваджень за підслідністю; визначення належних суб'єктів прийняття тих чи інших процесуальних рішень; визначення доказів недопустимими тощо. Слід зазначити про значний обсяг питань, з яких необхідно надати фахові відповідь, але їх суть зводиться до етапу початку досудового розслідування, правил зміни підслідності та вплив зазначених обставин на визнання доказів недопустимими. Завдяки цьому поставлені питання можна об'єднати на три групи: питання початку досудового розслідування, визначення підслідності та питання визнання доказів недопустимими.

На підставі проведеного системного та порівняльного аналізу норм кримінального процесуального законодавства, а також наукових джерел, присвячених дослідженню поставлених у листі питань, вважаємо наступне.

Чинним КПК України запроваджено низку нових інститутів кримінального провадження та внесено численні зміни до окремих інститутів, зокрема, значні зміни стосуються початкового етапу здійснення досудового розслідування. Особливої значущості у кримінальному провадженні в умовах реформування кримінальної юстиції та соціально-економічної кризи в нашій державі набуває право особи на звернення із заявою про кримінальне правопорушення та її розгляд у встановленому КПК України порядку.

Одним із найбільш дискусійних та проблемних питань, що виникає як серед науковців та в практичній діяльності, є питання про приводи та підстави початку досудового розслідування, що пов'язано зі скасуванням КПК України 2012 р. стадії порушення кримінальної справи та неоднозначним тлумаченням положень ст. 214 КПК України «Початок досудового розслідування».

Для початку досудового розслідування правова доктрина та чинний КПК України передбачають відповідні приводи та підстави. Під приводами слід розуміти передбачене КПК України джерело, з якого уповноважені суб'єкти кримінального провадження отримують відомості про обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, що є підставами для формування у слідчого, прокурора внутрішнього переконання для внесення таких відомостей до ЄРДР та про необхідність початку досудового розслідування. Приводами для початку кримінального провадження є заява або повідомлення про обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення або самостійне виявлення слідчим чи прокурором з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення. Відповідно до ч. 1 ст. 60 КПК України заявником у кримінальному провадженні може бути фізична або юридична особа, яка звернулася із заявою або повідомленням про кримінальне правопорушення до органу державної влади, уповноваженого розпочати досудове розслідування, і не є потерпілим.

Відповідно до ч. 1 ст. 214 КПК України слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування. Досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, Положення про порядок ведення якого затверджено 06 квітня

2016 року №139. В ідеалі досудове розслідування розпочинається (повинне розпочинатися) в момент встановлення факту наявності приводів та підстав до цього.

Саме тому за наявності відповідних підстав для початку досудового розслідування законодавець пов'язує момент початку розслідування: "невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення слідчим, прокурором з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення". Прямої вказівки на підстави для початку досудового розслідування чинне законодавство не містить, однак відповідно до ч. 6 ст. 214 КПК України слідчий повинен у письмовій формі повідомити керівника органу прокуратури про підставу для початку досудового розслідування, тобто про обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення.

Обставинами, що можуть свідчити про кримінальне правопорушення, тобто підставою до початку досудового розслідування, є ознаки кримінального правопорушення та ознаки складу самого кримінального правопорушення. На нашу думку, для початку досудового розслідування необхідна така мінімальна кількість ознак: суспільна небезпечність і протиправність як ознака правопорушення; об'єкт і об'єктивна сторона як ознака складу правопорушення. Крім того, підстави для початку досудового розслідування є оціночною категорією, оскільки визначаються слідчим чи прокурором в залежності від фактичних даних, що містяться у відповідних приводах до початку досудового розслідування, та ознак самого правопорушення та його складу. Зазначене питання вирішується в кожному конкретному випадку слідчим чи прокурором в залежності від характеру кримінального правопорушення, його особливостей та обставин вчинення.

Слідчий, прокурор, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, зобов'язані

прийняти та зареєструвати таку заяву чи повідомлення. Відмова у прийнятті та реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення не допускається (ч. 4 ст. 214 КПК України).

Згідно з п. 1.2 розділу II Положення про порядок ведення ЄРДР в редакції від 06 квітня 2016 року №139, відомості про кримінальне правопорушення, викладені у заяві, повідомленні чи виявлені з іншого джерела, повинні відповідати вимогам п. 4 ч. 5 ст. 214 КПК України, зокрема, мати короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення.

З метою уникнення затягування початку досудового розслідування внаслідок тих чи інших причин законодавець у ст. 214 КПК України передбачає обов'язок слідчого своєчасно внести відомості про кримінальне правопорушення до ЄРДР та розпочати проведення досудового розслідування, провести всі можливі та необхідні слідчі дії до моменту, доки прокурор не визначить іншу підслідність (ч. 2 ст. 218 КПК).

Про початок досудового розслідування кримінальних правопорушень, які слідчому не підслідні, останній доводить до відома прокурора у повідомленні про початок досудового розслідування. Ознайомившись зі змістом повідомлення та виявивши факт розслідування слідчим кримінального правопорушення, яке не віднесено до його підслідності, прокурор виносить постанову про визначення територіальної підслідності, у якій зазначає відомості про: обставини кримінального провадження; орган досудового розслідування, якому відповідно до ст. 216 КПК України підслідне розслідування даного кримінального правопорушення; місце проведення досудового розслідування та слідчий підрозділ, уповноважений здійснити кримінальне провадження. Відомості, зазначені у постанові прокурора про визначення територіальної підслідності, заносяться до ЄРДР.

Таким чином, вищезазначене свідчить про те, що порушення територіальної чи предметної підслідності при зверненні із заявою або

повідомлення про кримінальну відповідальність не є підставою для відмови у її прийнятті та реєстрації.

Відповідно до Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події від 06 листопада 2015 року уповноважений працівник чергової частини органу поліції, отримавши заяву (повідомлення) про вчинене кримінальне правопорушення та іншу подію, відразу реєструє її (його) в журналі ЄО та направляє на місце події слідчо-оперативну групу чи групу реагування, а інформацію, яка надійшла до чергової частини органу поліції, про вчинене кримінальне правопорушення та іншу подію на території обслуговування іншого органу поліції уповноважений працівник чергової частини відразу реєструє в журналі ЄО та невідкладно інформує про це той орган, на території оперативного обслуговування якого мала місце така подія. Матеріали про вчинення правопорушення, що містить ознаки кримінального, заборонено передавати до іншого органу поліції без реєстрації в журналі ЄО та внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Таким чином, законодавець на початковому етапі досудового розслідування не передбачає можливості не приймати та не реєструвати заяви та повідомлення про кримінальні правопорушення та перенаправляти їх за підслідністю без внесення відомостей до ЄРДР.

Слід зазначити, що ні Положення про порядок ведення ЄРДР в редакції від 06 квітня 2016 року №139, ні Інструкція про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події від 06 листопада 2015 року не містять виключень із загального правила прийняття, реєстрації заяв та повідомлень про кримінальні правопорушення, внесення відомостей до ЄРДР про скоєне правопорушення, ознаки якого дають підставу віднести його, відповідно до ч. 5 ст. 216 КПК України, до підслідності Національного антикорупційного бюро України (далі - НАБУ). Крім того, однією з проблем, з якою зіткнулися

правозастосовники, є необхідність внесення до ЄРДР попередньої правової кваліфікації кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність.

Реєстрація усіх без виключення повідомлень здійснюється уповноваженою особою, реєстраторами реєстру. Відповідно до ч. 9 пункту 1 параграфу I Положення про порядок ведення ЄРДР реєстраторами реєстру є: прокурори, у тому числі керівники прокуратур; керівники органів досудового розслідування; слідчі органів прокуратури, поліції, безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, та органів Державного бюро розслідувань; детективи підрозділів детективів та внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України, уповноважені здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень.

Відповідно ч.4 ст.214 КГЖ України слідчий, прокурор, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, зобов'язані прийняти та зареєструвати таку заяву чи повідомлення. Відмова у прийнятті та реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення не допускається.

Таким чином, ст. 214 КПК України не свідчить про те, що виключно детективи НАБУ та прокурори Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (далі - САП) уповноважені приймати та реєструвати заяви та повідомлення про злочин з формальними ознаками підслідності НАБУ, а реєстрація слідчими та прокурорами інших органів є незаконною.

Слідчий, який здійснюватиме досудове розслідування після внесення відповідних відомостей до ЄРДР, визначається керівником органу досудового розслідування. Крім того, слідчий, прокурор, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, зобов'язані прийняти та зареєструвати таку заяву чи повідомлення. Відмова у прийнятті та реєстрації заяви чи повідомлення про

кримінальне правопорушення не допускається. Слідчий невідкладно у письмовій формі повідомляє керівника органу прокуратури про початок досудового розслідування, підставу початку досудового розслідування та інші відомості, передбачені частиною п'ятою ст. 214 КПК України. Якщо відомості про кримінальне правопорушення до ЄРДР внесені прокурором, він зобов'язаний невідкладно, але не пізніше наступного дня, з дотриманням правил підслідності передати наявні у нього матеріали до органу досудового розслідування та доручити проведення досудового розслідування.

Відповідно до ст. 216 КПК України детективи НАБУ здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 191, 206-2, 209, 210, 211, 354 (стосовно працівників юридичних осіб публічного права), 364, 366-1, 368, 368-2, 369, 369-2, 410 Кримінального кодексу України, якщо наявна хоча б одна з умов щодо спеціального суб'єкта вчиненого злочину чи розміру предмета вчиненого злочину або завданої ним шкоди.

Відповідно до ч. 9 ст. 218 КПК України якщо під час досудового розслідування буде встановлено інші злочини, вчинені особою, щодо якої ведеться досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані із злочинами, вчиненими особою, щодо якої ведеться досудове розслідування, і які не підслідні тому органу, який здійснює у кримінальному провадженні досудове розслідування, прокурор, який здійснює нагляд за досудовим розслідуванням, у разі неможливості виділення цих матеріалів в окреме провадження своєю постановою визначає підслідність всіх цих злочинів.

Згідно із ч. 5 ст. 218 КПК України, спори про підслідність вирішує керівник органу прокуратури вищого рівня. Спир про підслідність у кримінальному провадженні, яке може належати до підслідності НАБУ, вирішує Генеральний прокурор України або його заступник.

Тобто, системно проаналізувавши дані норми КПК України, ми можемо дійти висновку, що перешкод, для внесення відомостей до ЄРДР про правопорушення з формальними ознаками підслідності НАБУ немає, адже у

ст.ст. 216, 218 КПК України не йдеться мова про заборону розпочинати провадження в яких є формальні ознаки підслідності НАБУ, а навпаки ст. 214 КПК України зобов'язує слідчого та прокурора внести відомості до ЄРДР, з подальшим переданням матеріалів відповідно до вимог підслідності.

Відповідно до ч.2 ст. 218 КПК України якщо слідчому із заяви, повідомлення або інших джерел стало відомо про обставини, які можуть свідчити про кримінальне правопорушення, розслідування якого не віднесене до його компетенції, він проводить розслідування доти, доки прокурор не визначить іншу підслідність. Слід зазначити, що чинний КПК України не передбачає чіткого процесуального порядку заміни прокурора у зв'язку із передачею кримінального провадження іншому органу досудового розслідування.

В зазначеному випадку може мати місце передача кримінального провадження до НАБУ будь-яким прокурором (процесуальним керівником), якщо підслідність за НАБУ є очевидною і не виникає спір про підслідність.

Якщо у такому кримінальному провадженні виникає спір про підслідність, він вирішується відповідно до ч. 5 ст. 218 КПК України керівником органу прокуратури вищого рівня. Спір про підслідність у кримінальному провадженні, яке може належати до підслідності НАБУ, вирішує Генеральний прокурор України або його заступник.

Слід зазначити, що підслідність за НАБУ є виключною і відповідно до ч.5 ст. 214 КПК України забороняється доручати здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення, віднесеного до підслідності НАБУ, іншому органу досудового розслідування.

Щодо питання про можливість керівника САП право призначати себе особисто процесуальним керівником у кримінальному провадженні слід зазначити наступне. Питання призначення прокурора у конкретному кримінальному провадженні регулюється ст. 37 КПК України, відповідно до якої прокурор, який здійснюватиме повноваження прокурора у конкретному

кримінальному провадженні, визначається керівником відповідного органу прокуратури після початку досудового розслідування. Для кримінального процесу є характерний принцип участі єдиного прокурора від його початку до завершення кримінального провадження. Винятками із зазначеного правила є положення ч. 4, 5 ст. 36 КПК України, ч. 3 ст. 313 КПК України, ч.2 ст. 341 КПК України, згідно яких заміна прокурора можлива лише керівником органу прокуратури.

На нашу думку, ст. 37 КПК України не зазначає конкретний перелік випадків, за яких керівник органу прокуратури, в тому числі САП, може призначати себе процесуальним керівником у кримінальному провадженні, а також не містить заборони керівнику САП визначати самого себе особисто процесуальним керівником у провадженні. У випадку необхідності заміни процесуального керівника в особі керівника САП у випадках передбачених ч. 4, 5 ст. 36 КПК України, ч. 3 ст. 313 КПК України, ч.2 ст. 341 КПК України така заміна буде здійснена прокурором вищого рівня, а саме, як визначає ч. 5 ст. 8-1 Закону України «Про прокуратуру», Генеральним прокурором України або його заступником.

З питання про визнання недопустимими доказів, зібраних у кримінальному провадженні з ознаками підслідності НАБУ, іншими, крім НАБУ, органами, які діяли в межах передбачених КПК України повноважень можемо зазначити наступне.

Відповідно до ч. 2 ст. 19 Конституції України державні органи та їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Законодавець визначає вичерпний перелік злочинів підслідних НАБУ (ч. 5 ст. 216 КПК України). Питання підслідності, об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування, а також місця проведення досудового розслідування та вирішення спорів про підслідність кримінальних проваджень визначені ст.ст. 216-218 КПК України.

Доказ визнається допустимим, якщо він отриманий у порядку, встановленому КПК України, а недопустимий доказ не може бути використаний при прийнятті процесуальних рішень, на нього не може посилатися суд при ухваленні судового рішення (ч. 1, 2 ст. 86 КПК України). Ч.1 ст. 87 КПК України регламентовано питання визнання доказів недопустимими у разі, якщо їх отримано після початку кримінального провадження шляхом реалізації органами досудового розслідування чи прокуратури своїх повноважень, не передбачених КПК України, для забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень. З формальної точки зору, органи прокуратури України, діючи з порушенням правил підслідності у випадку взяття на себе проведення досудового розслідування корупційних правопорушень замість НАБУ, виходять за межі передбачених КПК України повноважень. Зазначене опосередковано вказує на недопустимість доказів, отриманих з порушенням правил підслідності. Разом з тим, необхідно пам'ятати про те, що оцінку кожного доказу з точки зору його допустимості вправі здійснювати лише суд і, при цьому, жоден доказ не має наперед встановленої сили.

Допустимість доказів є однією з визначальних передумов забезпечення права на справедливий судовий розгляд, встановленого ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Поряд з цим, у рішенні «Кривецька та Кривецький проти України» п. 43, «Волохи проти України» Суд вдався до тлумачення категорії «згідно із законом» та дійшов висновку про те, що його основу становить наявність підстав відповідної дії у національному законодавстві. Натомість, у ході оцінки допустимості доказів суд повинен брати до уваги значення доказу в стратегії обвинувачення, де важливість доказу є прямопропорційною його недопустимості за наявності відповідних підстав.

Вищевикладене у своїй сукупності дозволяє дійти висновку про недопустимість доказів, одержаних з порушенням установлених кримінальним

процесуальним законом правил підслідності. При цьому, здійснення досудового розслідування не уповноваженими органами та їх посадовими особами є прямим порушенням загальних засад законності та верховенства права. Вказані випадки категорично не можуть мати місця у правовій державі, підлягають вирішенню законними методами, а фактори, що їм сприяють - негайному усуненню.

В той же час такий категоричний висновок, на нашу думку, є передчасним, якщо здійснити аналіз підслідності не з формального, а змістовного наповнення. У ч. 3 ст. 87 КПК України зазначено про реалізацію повноважень органами досудового розслідування та прокурором, що не передбачені КПК України і, на нашу думку, посилення виключно на ст. 216 КПК України в цьому аспекті є недостатнім. В ст. 216 КПК України дається визначення підслідності, в тому числі виключної підслідності за НАБУ, і законодавець в ній не визначає конкретні повноваження органів досудового розслідування. На нашу думку, в цьому випадку необхідно керуватись ст.ст. 38-40, Главами 20, 21 КПК України, які передбачають повноваження слідчого, керівника органу досудового розслідування та прокурора під час здійснення ними своїх повноважень в конкретному кримінальному провадженні, в тому числі і при проведенні слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій. Крім того, ч. 5 ст. 36 КПК України визначає право Генерального прокурора та інших прокурорів своєю мотивованою постановою доручити здійснення досудового розслідування будь-якого кримінального правопорушення іншому органу досудового розслідування в разі здійснення неефективного досудового розслідування, за виключенням кримінальних правопорушень, підслідних НАБУ.

Як було вже зазначено, складність в правозастосуванні норм КПК України щодо початкового етапу досудового розслідування виникає в тих випадках, коли необхідно внести до ЄРДР відомості про попередню правову кваліфікацію кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини

статті) закону України про кримінальну відповідальність. Крім того, по деяких кримінальних правопорушеннях неможливо взагалі зробити попередню кваліфікацію, оскільки відсутня достатня кількість даних для того, щоб можна було зробити висновок про те, який же конкретно злочин вчинений, визначити спеціального суб'єкта його вчинення чи встановити розмір шкоди. Отже необхідним є запровадження певного періоду, протягом якого слідчий зможе перевірити отриману інформацію. Але, у кримінальному провадженні може виникнути необхідність провести невідкладні слідчі (розшукові) дії чи здійснити повідомлення про підозру затриманій особі в стислі терміни (ч. 2 ст. 278 КПК України). Очевидно, що у зазначених випадках вести мову про зміну підслідності є недоречним, оскільки це може призвести до втрати доказів у кримінальному провадженні.

Відповідно до ч. 2 ст. 218 КПК України після початку досудового розслідування, якщо слідчому стане відомо про обставини, що можуть свідчити про кримінальне правопорушення, розслідування якого не віднесене до його компетенції, він проводить розслідування доти, доки прокурор не визначить іншу підслідність. Таким чином, виключно до повноважень процесуального керівника відноситься визначення підслідності кримінального правопорушення. Проте, чинний КПК України не визначає процесуального порядку та строків розгляду питань, які пов'язані зі зміною підслідності прокурором та передачі таких кримінальних проваджень для проведення досудового розслідування іншим органами досудового розслідування. На сьогоднішній день зазначене питання вирішується самостійно процесуальним керівником на підставі свого внутрішнього переконання. Зазначене свідчить про необхідність на законодавчому рівні удосконалити правову регламентацію порядку зміни підслідності з урахуванням виключних повноважень прокурора з цих питань.

Крім того, зміна кваліфікації кримінального провадження в повідомленні про підозру має наслідком зміну раніше повідомленої підозри відповідно до ч. 1 ст. 279 КПК України. Однак, зміна раніше повідомленої підозри не має

наслідком визнання раніше отриманих доказів недопустимими відповідно до ст. 87 КПК України. Таким чином, можна зробити узагальнений висновок про те, що для визначення підслідності має значення кваліфікація кримінального правопорушення (попередня чи остаточна), яка може бути зазначена в ЄРДР чи в інших процесуальних документах (повідомлення про підозру) під час проведення досудового розслідування. Саме тому вирішення питання про визнання доказів недопустимими, які зібрані у кримінальному провадженні з ознаками підслідності НАБУ іншим органом досудового розслідування, який діяв в межах передбачених КПК України, буде вирішуватись судом в кожному конкретному провадженні з урахуванням усіх обставин кримінального провадження.

Слід зазначити, що наукова оцінка наведеної практичної ситуації, що надається, не є підставою для проведення юридично-значимих дій та прийняття правозастосовчих рішень, оскільки являє собою результат доктринального тлумачення положень кримінального процесуального законодавства і не є актом офіційного тлумачення.

Завідувач кафедри правосуддя
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки

М. А. Погорецький

Доцент кафедри правосуддя
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
кандидат юридичних наук, доцент

В. О. Гринюк

Консультативної місії Європейського Союзу в Україні: «Система електронного провадження та інші цифрові інструменти прокуратури Швеції»

23 травня 2017 року на базі Національної академії прокуратури України у рамках двосторонньої співпраці Академії та Консультативної місії Європейського Союзу в Україні проведено презентацію: „Система електронного провадження та інші цифрові інструменти прокуратури Швеції”.

Старшим радником КМЄС з питань прокуратури Королівства Швеції Якобом Холмбергом продемонстровано електронне кримінальне провадження.

Також, від Консультативної місії участь у презентації прийняли: провідний радник з питань прокуратури Фінляндії Карі Ламберг, спеціаліст з питань реформування прокуратури Володимир Головатенко, спеціаліст з питань прокуратури, фінансової та організованої злочинності Сергій Рибченко.

Генеральну прокуратуру України представляли: начальник управління інформаційних технологій Департаменту інформаційних технологій, документального та матеріально-технічного забезпечення Атерлей О.М. та начальник відділу Купецький В.Б.; начальник управління організаційного забезпечення Єдиного реєстру досудових розслідувань та інформаційно-аналітичної роботи Бакай І.І., заступник начальника даного управління Колодій Л.І. та начальник відділу Науменко О.П.; заступник начальника управління нагляду за додержанням законів Національною поліцією України Аuzін Р.О.; начальник відділу Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Вигівська Л.В.

Від Національної академії прокуратури України – проректор Севрук Ю.Г., начальник відділу підготовки прокурорів з нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство Столітній А.В., викладачі відділу Нестеренко С.Д. та Лисенков М.О., науковий співробітник відділу міжнародних зв'язків Павленко А.М.

Під час зустрічі презентовано програмний комплекс, запроваджений в органах прокуратури Королівства Швеції, доведено принципи його роботи та можливості процесуальної діяльності прокурора під час здійснення кримінального провадження. Наочно представлено процес взаємодії та обміну відповідною інформацією за допомогою даної електронної системи між правоохоронними органами та судом Королівства Швеції, у тому числі у режимі «online».

Проректор
Національної академії прокуратури України

Підпис *Севрука Ю.*

Начальник відділу
документального забезпечення

Ю. Севрук

Рис. 1. Презентація «Система електронного провадження та інші цифрові інструменти прокуратури Швеції»

ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ

НАКАЗ

№ 41-69

«19» квітня 2017 року

м. Київ

З метою здійснення робочого візиту до компетентних органів Чеської Республіки для ознайомлення з досвідом впровадження електронної системи управління кримінальними провадженнями (E-Case Management System), організованому за сприяння Консультативної місії ЄС з реформування сектору цивільної безпеки в Україні,

НАКАЗУЮ:

1. Відрядити до м. Прага (Чеська Республіка) таких осіб:
 - Колодій ЛЕСЮ ІВАНІВНУ – заступника начальника управління організаційного забезпечення Єдиного реєстру досудових розслідувань та інформаційно-аналітичної роботи – начальника відділу організаційного забезпечення Єдиного реєстру Генеральної прокуратури України;
 - АТЕРЛЕЯ ОЛЕКСІЯ МИКОЛАЙОВИЧА – начальника управління інформаційних технологій Департаменту інформаційних технологій, документального та матеріально-технічного забезпечення Генеральної прокуратури України;
 - ЧІБІСОВА ДМИТРА ОЛЕГОВИЧА – прокурора Київської області;
 - ✓ Столітнього Антона Володимировича – начальника відділу підготовки прокурорів з нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство, Національної академії прокуратури України.

Термін відрядження Колодій Л.І., Атерлея О.М., Столітнього А.В. – 6 діб з 23 квітня 2017 року. Термін відрядження Чібісова Д.О. – 4 доби з 23 квітня 2017 року. Витрати – за рахунок організаторів. Вид транспорту – літак.

2. Департаменту міжнародно-правового співробітництва Генеральної прокуратури України вжити заходів до організації відрядження та своєчасного оформлення звітів про його результати.

Генеральний прокурор України

Ю. Луценко

Згідно з оригіналом
Начальник відділу
документального забезпечення

Рис. 2. Наказ про відрядження до Чеської Республіки

56

КАЗАКСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БАС ПРОКУРОРЫ

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ
ПРОКУРОР
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Астана қаласы, Орынбор көшесі, 14
www.115.kz
tel.: 8 (7172) 71 28 68, факс: 8 (7172) 30 18 65

010000, город Астана, ул. Орынбор, 14
www.115.kz
tel.: 8 (7172) 71 28 68, факс: 8 (7172) 30 18 65

31 07 14 №
L-203600-14. 06036

Генеральному прокурору
Украины
Ярема В.Г.

Уважаемый Виталий Григорьевич!

Генеральная прокуратура Республики Казахстан, свидетельствует свое уважение Генеральной прокуратуре Украины.

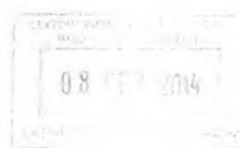
В настоящее время Президентом подписаны новые Уголовный и Уголовный процессуальный кодексы Республики Казахстан.

Работа в режиме нового уголовно-процессуального законодательства предусматривает переход органов правоохранительной системы Республики Казахстан на Единый реестр досудебных расследований, разрабатываемый Генеральной прокуратурой по аналогии с украинским.

В этой связи, прошу рассмотреть возможность организации изучения украинского опыта регистрации правонарушений в низовых подразделениях органов прокуратуры и уголовного преследования Украины делегацией Генеральной прокуратуры Республики Казахстан из 6 сотрудников и в возможно кратчайшие сроки сообщить нам о принятом решении.

С уважением,

А. Даулбаев

006424

7172 203600-14

177155

ПРОГРАММА
рабочих заседаний с представителями Генеральной прокуратуры
Республики Казахстан для изучения ведения
Единого реестра досудебных расследований
(9-10 сентября 2014 года)

Первый день

Место проведения: Генеральная прокуратура Украины

- 10.00-10.15 – Начало рабочей встречи, вступительное слово:
Касько Виталий Викторович – заместитель Генерального прокурора Украины
- 10.15-10.35 – Правовые основы создания Единого реестра досудебных расследований, порядок его функционирования
Докладчик: **Юхимец Виктория Игоревна** – заместитель начальника управления организации ведения Единого реестра досудебных расследований и статистической информации – начальник отдела организации и ведения Единого реестра
- 10.35-10.40 – Обсуждение
- 10.40-12.40 – Презентация функциональных возможностей Реестра. Краткая характеристика порядка учета уголовных правонарушений, движения уголовных производств с учетом специфики нового уголовного процессуального законодательства Украины
Докладчик: **Юхимец В. И., Науменко Оксана Петровна** – старший прокурор отдела организации и ведения Единого реестра
- 12.40-12.45 – Обсуждение
- 12.45-14.00 – Обед
- 14.00-14.40 – Технические аспекты внедрения информационной системы

Докладчик: Атерлей Алексей Николаевич – начальник отдела сопровождения информационных систем управления обеспечения работы информационных систем, администрирования сетей и связи

14.40-15.15 – Обсуждение, подведение итогов.

Второй день

Место проведения: прокуратура Оболонского района г. Киева

Начало в 11:00.

Демонстрация работы программного комплекса и возможности его практического применения в прокуратуре г. Киева ответственные сотрудники:

- старший прокурор отдела организации и ведения Единого реестра (Науменко О.П.)
- заместитель начальника отдела сопровождения информационных систем управления обеспечения работы информационных систем, администрирования сетей и связи (Купецкий Владимир Богданович)

Подведение итогов.

Место проведения: Генеральная прокуратура Украины

Встреча в 15:00

Завершающее слово заместителя Генерального прокурора Украины **Касько Виталия Викторовича**

Копія
До об'єкту 89
[Signature]

**Довідка про робочий візит
делегатії Генеральної прокуратури Республіки Казахстан
до Генеральної прокуратури України
у період з 9 до 11 вересня 2014 року**

У період 9-11 вересня 2014 року в Україні з робочим візитом перебувала делегація Генеральної прокуратури Республіки Казахстан у складі 6 осіб.

Метою візиту казахстанської сторони було вивчення теоретичних та практичних аспектів функціонування Єдиного реєстру досудових розслідувань в Україні у зв'язку зі вступом на початку 2015 року в дію нових Кримінального та Кримінального процесуального кодексів Республіки Казахстан та переходом правоохоронних органів цієї держави на Єдиний реєстр досудових розслідувань, розроблений за аналогією з українським.

На початку першої робочої зустрічі, яка відбулась 9 вересня 2014 року у Генеральній прокуратурі України, заступник Генерального прокурора Віталій Касько привітав гостей та проінформував їх про основні аспекти чинного Кримінального процесуального кодексу України, який вступив в дію у 2012 році.

Заступник Генерального прокурора також роз'яснив порядок ведення та функціонування Єдиного реєстру досудових розслідувань та детально зупинився на правових засадах його створення та технічних аспектах впровадження, окресливши, зокрема, і актуальні проблеми, що виникали на практиці застосування положень нового КПК.

У подальшому у ході робочого засідання казахстанську сторону ознайомлено з правовими засадами створення ЄРДР, презентовано його функціональні можливості, а також технічні аспекти запровадження інформаційної системи.

Під час робочого візиту протягом 9 та 10 вересня казахстанські колеги відвідали прокуратуру Оболонського району м. Києва, а також Оболонський та Солом'янський районні управління Головного управління Міністерства внутрішніх справ України у м. Києві де їм було продемонстровано порядок внесення відомостей про кримінальні правопорушення до ЄРДР.

Також наприкінці візиту 11 вересня відбулась ознайомча зустріч делегації Генеральної прокуратури Республіки Казахстан в Національній академії прокуратури України із зазначеної тематики.

Довідку склала:

Старший прокурор відділу
міжнародного співробітництва
12.09.2014

[Signature]

О. Іващенко

14/1/16-14
[Signature]

Рис. 3. Матеріали щодо вивчення досвіду функціонування ЄРДР делегацією Генеральної Прокуратури Республіки Казахстан

Рис. 1. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір

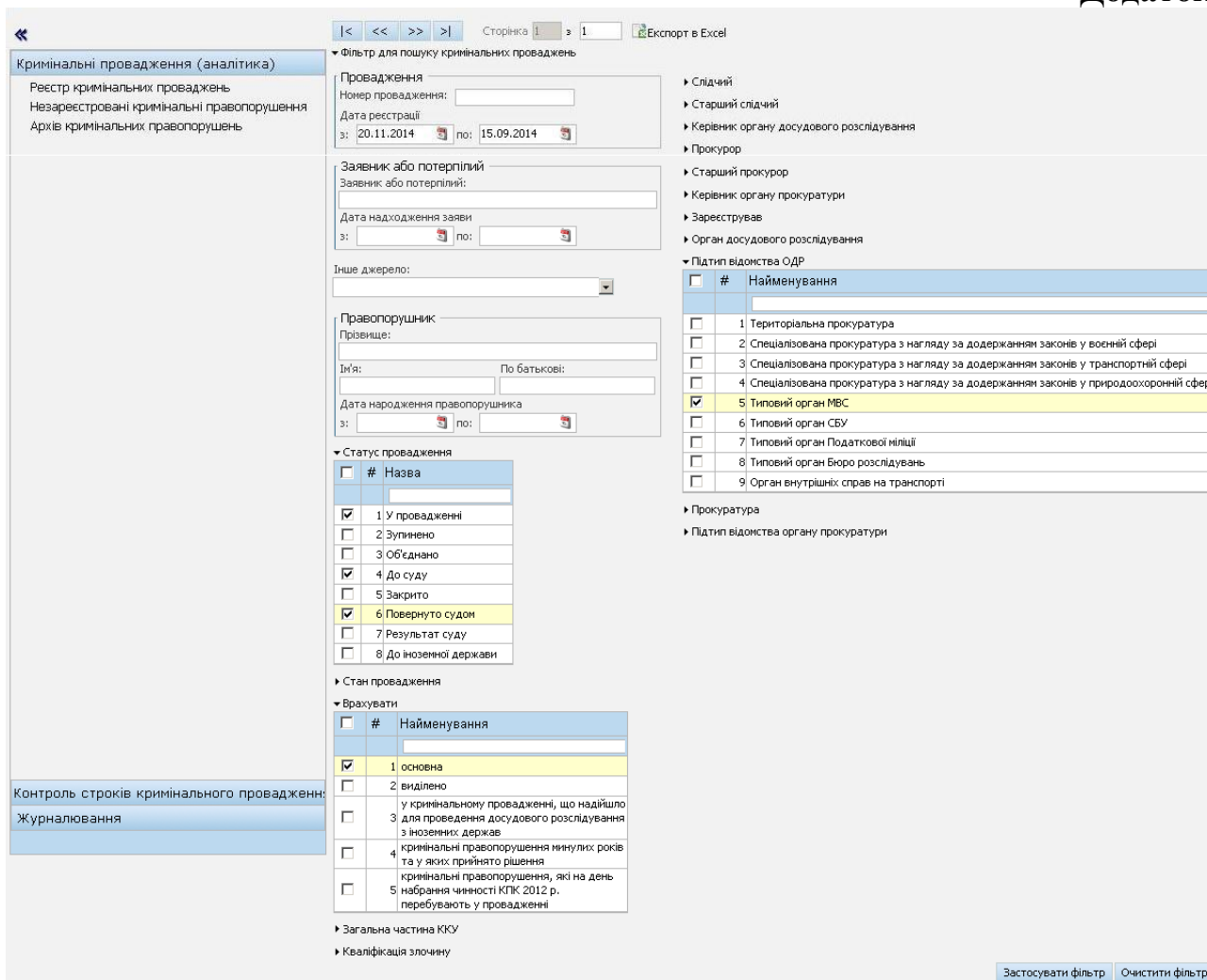

Рис. 2. Формування в ЄРДР бази «Навантаження»

Сторінка 1 з 1

Кримінальні провадження (аналітика)
 Реєстр кримінальних проваджень
 Незареєстровані кримінальні правопорушення
 Архів кримінальних правопорушень

Фільтр для пошуку кримінальних проваджень

Провадження
 Номер провадження:
 Дата реєстрації з: 20.11.2014 по: 15.09.2014

Заявник або потерпілий
 Заявник або потерпілий:
 Дата надходження заяви з: по:

Інше джерело:

Правопорушник
 Прізвище:
 Ім'я: По батькові:
 Дата народження правопорушника з: по:

Статус провадження

☐	#	Назва
☐		
☒	1	У провадженні
☐	2	Зупинено
☐	3	Об'єднано
☐	4	До суду
☐	5	Закрито
☐	6	Повернуто судон
☐	7	Результат суду
☐	8	До іноземної держави

Стан провадження

☐	#	Найменування
☐		
☒	1	Потребує призначення прокурора
☐	2	Потребує призначення слідчого
☐	3	Потребує прийяття до провадження
☒	4	Потребує призначення слідчого та прокурора
☒	5	Потребує призначення прокурора та прийяття до провадження
☐	6	Потребує призначення слідчого та визначення прокуратури

Врахувати

☐	#	Найменування
☒	1	основна
☐	2	виділено
☐	3	у кримінальному провадженні, що надійшло для проведення досудового розслідування з іноземних держав
☐	4	кримінальні правопорушення минулих років та у яких прийятто рішення
☐	5	кримінальні правопорушення, які на день набрання чинності КПК 2012 р. перебувають у провадженні

▶ Загальна частина ККУ
 ▶ Кваліфікація злочину

▶ Слідчий
 ▶ Старший слідчий
 ▶ Керівник органу досудового розслідування
 ▶ Прокурор
 ▶ Старший прокурор
 ▶ Керівник органу прокуратури
 ▶ Зареєстрував
 ▶ Орган досудового розслідування

Підтип відомства ОДР

☐	#	Найменування
☐		
☐	1	Територіальна прокуратура
☐	2	Спеціалізована прокуратура з нагляду за додержанням законів у війсьній сфері
☐	3	Спеціалізована прокуратура з нагляду за додержанням законів у транспортній сфері
☐	4	Спеціалізована прокуратура з нагляду за додержанням законів у природоохоронній сфері
☒	5	Типовий орган МВС
☐	6	Типовий орган СБУ
☐	7	Типовий орган Податкової міліції
☐	8	Типовий орган Бюро розслідувань
☐	9	Орган внутрішніх справ на транспорті

▶ Прокуратура
 ▶ Підтип відомства органу прокуратури

Рис. 3. Формування в ЄРДР бази «Непризначення»

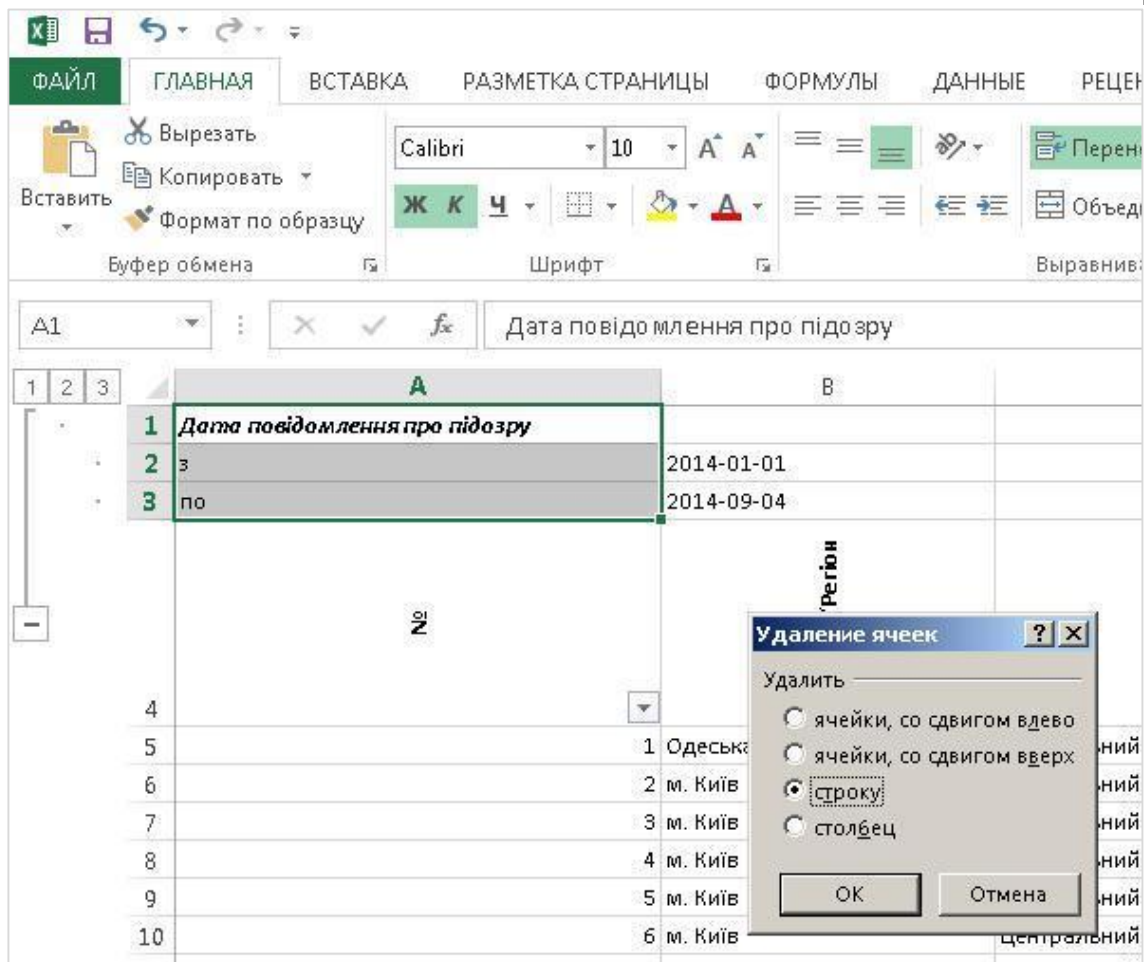

Рис. 4. Перші довідкові строки ЄРДР до назв граф

Fakt DERG print 2 - Excel

ФАЙЛ ГЛАВНАЯ ВСТАВКА РАЗМЕТКА СТРАНИЦЫ ФОРМУЛЫ ДАННЫЕ РЕЦЕНЗИРОВАНИЕ ВИД

Вырезать Копировать Вставить Формат по образцу Буфер обмена Шрифт Выравнивание

Calibri 11

Перенести текст Объединить и поместить в центр

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ СИСТЕМЫ БЕЗОПАСНОСТИ Запуск макросов отключен. Включить содержимое

A7 : X ✓ f Дарницьке районне управління ГУ МВС України в місті Києві

	A	B
1	Завищення встановл.збитків (грн.)	
2		
3	(грн)	Названия сто
4	Названия строк	1
5	м. Київ	37 359 603
6	Оболонське районне управління ГУ МВС України в місті Києві	16 983 000
7	Дарницьке районне управління ГУ МВС України в місті Києві	15 258 726
8	Слідче управління фінансових розслідувань ДПІ у Оболонському районі ГУ	2 779 218
9	Печерське районне управління ГУ МВС України в місті Києві	2 338 659
10	Слідче управління фінансових розслідувань ДПІ у Шевченківському районі ГУ Міндоходів у м. Києві	
11	Слідчий відділ фінансових розслідувань ДПІ у Деснянському районі ГУ Міндоходів у м. Києві	
12	Слідче управління фінансових розслідувань Головного управління Міндоходів у м. Києві	
13	Святошинське районне управління ГУ МВС України в місті Києві	
14	Слідче управління фінансових розслідувань ДПІ у Голосіївському районі ГУ Міндоходів у м. Києві	
15	Подільське районне управління ГУ МВС України в місті Києві	
16	Деснянське районне управління ГУ МВС України в місті Києві	
17	Слідче управління фінансових розслідувань ДПІ у Печерському районі ГУ Міндоходів у м. Києві	
18	Голосіївське районне управління ГУ МВС України в місті Києві	
19	Головне управління МВС України в м. Києві	
20	Слідчий відділ фінансових розслідувань ДПІ у Дніпровському районі ГУ Міндоходів у м. Києві	
21	Слідчий відділ фінансових розслідувань ДПІ у Дарницькому районі ГУ Міндоходів у м. Києві	
22	Солом'янське районне управління ГУ МВС України в місті Києві	
23	Слідче управління фінансових розслідувань ДПІ у Подільському районі ГУ Міндоходів у м. Києві	
24	Слідче управління фінансових розслідувань ДПІ у Святошинському районі ГУ Міндоходів у м. Києві	
25	Лінійний відділ в річковому порту "Київ", підпорядкований ГУ МВС України в місті Києві	
26	Слідче управління фінансових розслідувань ДПІ у Солом'янському районі ГУ Міндоходів у м. Києві	
27	Лінійне управління в метрополітені ГУ МВС України в місті Києві	
28	Шевченківське районне управління ГУ МВС України в місті Києві	
29	Дніпровське районне управління ГУ МВС України в місті Києві	
30	Донецька	27 661 681
31	Луганська	26 624 349
32	Хмельницька	11 748 240
33	Київська	2 007 000

3 підозр.понад 2м.не продовж Закриті сумнівні Лист2 **Завищення встановл.збит** 3

ГОТОВО

Рис. 5. Робота із активними зведеними таблицями інформаційно-аналітичної системи

Реєстрація за рапортами

Названия строк	Названия столбцов		
	кількість закриті	до суду	
м. Київ	6058	2478	1593
Дніпропетровська	5809	1664	1756
Одеська	2898	995	879
Луганська	2684	567	1217
Львівська	2388	899	615
Миколаївська	2373	724	575
Донецька	2308	330	1332
Запорізька	2238	747	399
Вінницька	2100	662	470
Київська	1951	395	773
Харківська	1809	519	530
Закарпатська	1564	342	321
Житомирська	1306	435	324
Івано-Франківська	1146	319	296
АР Крим	1099	111	396
Рівненська	900	347	146
Сумська	865	283	134
Полтавська	856	291	132
Херсонська	852	203	195
Волинська	795	262	130
Кіровоградська	695	176	143
Тернопільська	442	121	166
	234	77	59
Хмельницька	147	44	22
ГСУ МВС	85	3	21
м. Севастополь	77	15	26
Івано-ФранківськаЛьвівська	8	2	1
Чернігівська	8	4	0
Чернівецька	5	1	0
Київськам. Київ	1	0	0
Черкаська	1	0	1
Відділ зони ЧАЕС	0	0	0
(пусто)	0	0	0
Общий итог	43702	13016	12652

Рис. 6. Таблиця з результатами обробки даних ЄРДР за допомогою Твору щодо проваджень зареєстрованих за рапортами

Реєстрація за рапортами ДАІ - 2014 рік						
Кількість по полю Статус провадження Названня столбце						
Названня строк	До суду	Закрито	Зупинено	Результат суду	У провадженні	Общий итог
Автономна республіка Крим		6	1		13	20
Вінницька область	3	4			21	28
Волинська область	1	7			11	19
Дніпропетровська область		19		1	26	46
Донецька область		8			12	20
Житомирська область	1	7			14	22
Закарпатська область		3		1	5	9
Запорізька область		3			14	17
Івано-Франківська область	1	2		1	6	10
Київська область	2	4			8	14
Кіровоградська область	1	5			5	11
Луганська область	1	6			18	25
Львівська область	4	71			80	155
м. Київ	9	21			82	112
м. Севастополь					1	1
Миколаївська область	1	11			9	21
Одеська область	2	6			12	20
Полтавська область	1	4			7	12
Рівненська область	3	26			47	76
Сумська область	2	4			12	18
Тернопільська область					4	4
Харківська область	6	15			15	36
Херсонська область		3			12	15
Хмельницька область		2			11	13
Черкаська область		3			5	8
Чернівецька область		2			13	15
Чернігівська область		1		1	7	9
Общий итог	38	243	1	4	470	756

Рис 7. Розширена таблиця з результатами обробки даних ЄРДР за допомогою Твору щодо проваджень зареєстрованих за рапортами (ДАІ)

Потенційні правопорушники - депутати, адвокати

№ кримінального провадження	Дата реєстрації правопорушення	Назва органу розслідування	Кваліфікація злочину чи проступку	Фабула	Статус провадження	Статус правопорушення
№120		відділ поліції Головного управління Національної поліції в області	Ст.341	!! до чергової частини ВП ГУНП в області надійшла заява директора р.м., мешкає: м провул. про те, що приблизно о 09 годині депутати партії захопили приміщення яке знаходиться за адресою: м площа з метою незаконного користування ним або перешкоджання нормальній роботі цього підприємства (ЖЕО № № № від	У провадженні	У провадженні
№120		відділення поліції відділу поліції Головного управління Національної поліції в області	Ст.376 Ч.1	!! до ВП ВП ГУНП в області надійшла письмова заява від судді районного суду області про, прийняття заходів до який під час судового засідання в якому він є обвинуваченим та його захисник - адвокат висловлювали відносно судді та його сім'ї погрози, чим втрутився в діяння судді та перешкодив виконання його службових обов'язків.	У провадженні	У провадженні
№420		відділення поліції відділу поліції Головного управління Національної поліції в області	Ст.367 Ч.1	!! Голова районної державної адміністрації за участі та за умов бездіяльності депутата сільської ради району заступника начальника РВ ГУМВС України в області колишнього депутата обласної ради заступника начальника Відділу Держкомзону у районі керівників ліцензованих землепорядних організацій та директора регіональної філії Центру ДЗІ громадянки неналежно виконував свої службові обов'язки, що призвело до видачі ряду протиправних розпоряджень, пов'язаних із незаконною передачею земель лісогосподарського призначення та прибережної захисної смуги у приватну власність, чим завдано істотної шкоди державним інтересам	У провадженні	У провадженні
№120		відділення поліції відділу поліції Головного управління Національної поліції в області	Ст.358 Ч.1	!! у судовому засіданні районного суду області в цивільній справі №, адвокатом відповідача було надано суду в якості письмових доказів по справі надано підроблений нестановленими особами акт про встановлення факту місця місця проживання від	У провадженні	У провадженні

Рис. 8. Таблиця з результатами обробки даних ЄРДР за допомогою Твору щодо проваджень в яких потенційними правопорушниками є депутати, адвокати

3 підозрою понад 2 міс.(не продовжені)

кількість	Названия
Названия строк	1
АР Крим	659
Кіровоградська	523
Донецька	296
м. Київ	132
Одеська	95
м. Севастополь	76
Луганська	58
	56
Харківська	37
Дніпропетровська	27
Львівська	23
Київська	20
Запорізька	17
Закарпатська	12
Житомирська	9
Миколаївська	9
Херсонська	7
Івано-Франківська	6
Полтавська	5
Рівненська	4
Волинська	4
Вінницька	3
ГСУ МВС	2
Київськам. Київ	1
Сумська	1
Тернопільська	1
Хмельницька	1
Відділ зони ЧАЕС	
Черкаська	
Івано-ФранківськаЛьвівська	
Чернігівська	
Чернівецька	
(пусто)	
Общий итог	2084

Рис. 9. Таблиця з результатами обробки даних ЄРДР за допомогою Твору щодо проваджень в яких повідомлено про підозру понад 2 місяці тому (строк не продовжено)

3 підозрою понад 2 міс.(не продовжені)

№ кримінального провадження	Дата реєстрації правопорушення	Назва органу розслідування	Кваліфікація злочину чи проступку	Фабрика	Дата першого повідомлення про підозру
№120/... відділ поліції Головного управління Національної поліції в ... області	СТ.185 Ч.3	В період часу з ... по ... невідома особа, діючи умисно, мавчи намір на таємне викрадення чужого майна, проникла на огороджену територію домогосподарства № ... по вулиці ... в місті ... району ... області, де з будинку демонтажує та в подальшому викрадає два металопластикових вікна та подвійні металеві двері, а також здійснила крадіжку металевих огорож, воріт та хартії, після чого розпорядиться даним майном за власним розсудом, тим самим спричинивши гр...	...
№120/... відділ поліції Головного управління Національної поліції в ... області	СТ.186 Ч.3	... приблизно о 20 годині 30 хвилин, знаходячись поблизу домогосподарства № ... по вул. ... в с. ... району ... області, викрадає майно з будинку № ... по вулиці ... в місті ... району ... області, з ушкодженням на відрізі с ... викрадення будинку, на попередньо замовлено групі осіб ... підозрюваним ... підозрюваний проникли на територію домогосподарства № ... по вул. ... в місті ... району ... області. Одразу після цього, діючи без розриву у часі, розломали спідницю ... однієї злочинний умисел, шляхом розбиття вікнавого скла, через утворений вікнавий отвір ... по-черзі проникли до будинку № ... де проживає ... Після цього, знаходячись в одній з кімнат окремого будинку, згідно розподілених ролей співзлочинців, ... у відповідності, що за його протиправним діями спокостеріє ... за допомогою до неї неможливо, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, своїми діями пошкодував ... від чого остаточно втратива рідного та шпала та підозру. В свою чергу, ... після цього, зашились порозь з потерпілого ... тим самим, дозволив остаточно можливість читати опір. В цей час в кімнаті в одній із ... задушили та відірвали шнурок грошової готівки в сумі 21 000 гривень, та разом із ... ліній з місця події. Після чого, ... заволоділи ... майном входу на суму 21 000 гривень, що становить для остаточно майну входу. (С.О. № ...)	...
№120/... відділ поліції Головного управління Національної поліції в ... області	СТ.186 Ч.3	Посади особи КІ ... за допомогою службовим становцем здійснив протиправні дії.	...
№120/... відділ поліції Головного управління Національної поліції в ... області	СТ.364 Ч.2	... року до ... ВНІ УАДІ в ... області надішлю повідомлення про те, що невідома особа, знаходячись за адресою м ... вул ... т.ч.ш., шляхом злому замку відкриває двері, незвозно проникти до квартири № ... на другому поверсі, звідси викрадає ноутбук ... та злоті прикраси, які належать потерпілій ... ним спричинива останий матеріальні збитки.	...
№120/... відділ поліції Головного управління Національної поліції в ... області	СТ.185 Ч.3	... року до ... ВНІ надішлю повідомлення про те, що невідома особа, знаходячись за адресою м ... вул ... т.ч.ш., шляхом злому замку відкриває двері, незвозно проникти до квартири № ... на другому поверсі, звідси викрадає ноутбук ... та злоті прикраси, які належать потерпілій ... ним спричинива останий матеріальні збитки.	...
№120/... відділ поліції Головного управління Національної поліції в ... області	СТ.185 Ч.3	... року до ... ВНІ надішлю повідомлення про те, що невідома особа, знаходячись за адресою м ... вул ... т.ч.ш., шляхом злому замку відкриває двері, незвозно проникти до квартири № ... на другому поверсі, звідси викрадає ноутбук ... та злоті прикраси, які належать потерпілій ... ним спричинива останий матеріальні збитки.	...
№120/... відділ поліції Головного управління Національної поліції в ... області	СТ.240 Ч.2	Службові особи комунального підприємства зловмисно своїм службовим становцем, порушення металопластикових прав охорони надр на територіях та об'єктах природо-заповідного фонду.	...
№120/... відділ поліції Головного управління Національної поліції в ... області	СТ.309 Ч.1	... ВПГУПТІ в ... області зареєстровано рапорт ст. оу злого територіального відділу Департаменту протидії корупційності ... про те, що на території м ... знаходиться на м. ... за місцем свого мешкання зберігає валютний запас -секретаршій офісі, для вилучено вживання, без мети збуту. (С.О. № ...)	...
№120/... відділ поліції Головного управління Національної поліції в ... області	СТ.185 Ч.3	... ввечірні часі знаходячись за адресою ... області, м ... вул ... буд. № ... діючи умисно на таємне викрадення чужого майна, діючи за попереднього замовлено групою осіб, спільно з ... та ... діючи поперзас, скориставшись тим, що за нічний діями ніхто не спокостеріє, керується корисливими мотивами, за допомогою володієть загрозливою підручці, шляхом відкриття вікнавий рами, проникли до приміщення офісу ... звідси викрали майно, а саме - комп'ютерний монітор марки ... у діагоналі 19 дюйма, в корпусі чорного кольору, вартість 800 гривень - системний блок ізоміютера, вартість 700 гривень, чим спричинили потерпілому ... матеріальні збитки на загальну суму 1500 гривень.	...
№120/... відділ поліції Головного управління Національної поліції в ... області	СТ.185 Ч.3	Досудовим розслідуванням встановлено, що ... приблизно о 23 годині 00 хвилин знаходячись за адресою ... області, м ... вул ... буд. № ... діючи умисно на таємне викрадення чужого майна, діючи за попереднього замовлено групою осіб, спільно з ... та ... діючи поперзас, скориставшись тим, що за нічний діями ніхто не спокостеріє, керується корисливими мотивами, за допомогою володієть загрозливою підручці, шляхом відкриття вікнавий рами, проникли до приміщення офісу ... звідси викрали майно, а саме - системний блок, персональний комп'ютер марки ... моделі ... вартість 4500 гривень - комп'ютерний монітор марки ... моделі ... вартість 2000 гривень - корпусі чорного кольору, вартість 2000 гривень - двішки крем, виробника ... з вилком ... об'ємом 50 шт, у кількості 2-х штук, вартість за 1 (одну) 1600 гривень, загальною вартістю 320 гривень - крем для рук, виробника ... з вилком ... об'ємом 15 мл, у кількості 2-х штук, вартість за 1 (одну) 145 гривень, загальною вартістю 280 гривень - туш для вій, виробника ... вартість за 1 (одну) 55 гривень, загальною вартістю 1650 гривень - туш для вій, виробника ... вартість за 1 (одну) 145 гривень, загальною вартістю 280 гривень - туш для вій, виробника ... вартість за 1 (одну) 55 гривень, загальною вартістю 1650 гривень - крем для волосся, виробництва ... у кількості 2-х штук, вартість за 1 (одну) 29 гривень, загальною вартістю 1450 гривень - крем для ніг, виробника ... об'ємом 150 мл, у кількості 2-х штук, вартість за 1 (одну) 45 гривень, загальною вартістю 90 гривень - гель для ніг, виробника ... з вилком ... у кількості 2-х штук, вартість за 1 (одну) 40 гривень, загальною вартістю 80 гривень - туалетна вода, виробника ... з вилком ... об'ємом 50 мл, у кількості 2-х штук, вартість за 1 (одну) 165 гривень, загальною вартістю 330 гривень - туалетна вода, виробника ... з вилком ... об'ємом 50 мл, вартість 165 гривень - туалетна вода, виробника ... з вилком ... об'ємом 50 мл, вартість 200 гривень - крем для обличчя, виробника ... з вилком ... об'ємом 50 мл, вартість 80 гривень - туш для вій, виробника ... з вилком ... у кількості 2-х штук, вартість за 1 (одну) 120 гривень, загальною вартістю 240 гривень - антиперспірант, виробника ... з вилком ... об'ємом 50 мл, у кількості 1-х штук, вартість за 1 (одну) 55 гривень, загальною вартістю 535 гривень - крем для ніг, виробника ... об'ємом 75 мл, у кількості 5 штук, вартість за 1 (одну) 28 гривень, загальною вартістю 140 гривень - туалетна вода, виробника ... з вилком ... об'ємом 75 мл, у кількості 3 штук, вартість за 1 (одну) 77 гривень, загальною вартістю 231 гривень - 4 (чотири) парфумовані набори, вартість за 1 (одну) 55 гривень, загальною вартістю 220 гривень, до яких входять шампунь, та мило виробника ... - 20 (двадцять) парфумованих набори, вартість за 1 (одну) 45 гривень, загальною вартістю 900 гривень, до яких входять гель для душу, мило та антиперспірант куластей, виробника ... - гель для купання дитячий, виробника ... об'ємом 250 мл, у кількості 5 штук, вартість за 1 (одну) 25 гривень, загальною вартістю 125 гривень - гель парфумований, виробника ... об'ємом 150 мл, у кількості 2 штук, вартість за 1 (одну) 24 гривень, загальною вартістю 48 гривень, чим спричинили потерпілій ... матеріальні збитки на загальну суму 13768 гривень.	...
№120/... відділ поліції Головного управління Національної поліції в ... області	СТ.187 Ч.1	... приблизно о 19 годині 30 хвилин, перебуваючи на перехресті вулиць ... та ... м ... діючи умисно на шахрайство заволоділа чужим майном, посягнувши із погрозою заволодіти цим майном, дозволяючи для задоволення своїх потреб, представила підда до життя потерпілому ... та заволодіючи грошу за допомогою заволоділа мобільним телефоном ... вартість 2195 грн.	...
№120/... відділення поліції Дніпропетровського відділу поліції Головного управління Національної поліції в ... області	СТ.121 Ч.2	... близько 20-20 год. невідома особа, викрадає свій буд. № ... по вул. ... в с. ... району ... області, чим нанесла фізичну шкоду бізнесу потерпілого ... в області готельній об'єкті на території, від яких останий пошкод.	...
№120/... відділення поліції Головного управління Національної поліції в ... області	СТ.186 Ч.2	... року до ... ВНІ ... ВПГУПТІ в ... області майна в злочинній групі ... про те, що ... року приблизно о 17.10 год. невідомі особи знаходячись на вул. ... в м. ... викрадаючи за допомогою металевих підручці заволоділа мобільним телефоном марки Нокія, чим спричинили матеріальну шкоду на суму 300 грн (ЖСО ...)	...
№120/... відділення поліції Головного управління Національної поліції в ... області	СТ.185 Ч.3	В період часу з 08.00 по 14.00 ... року невідомий шляхом підбору ключа, таємно проник до кв. № ... вул. № ... по вул. ... в м. ... відкриваючи замок викрадає майно, яке належить потерпілому. (Сума матеріального збитку встановлюється ...)	...

Рис. 10. Розширена таблиця з результатами обробки даних ЄРДР за допомогою Твору щодо проваджень в яких повідомлено про підозру понад 2 місяці тому (строк не продовжено)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG																										
1		Навантаження на процесуальних керівників (з урахуванням сиримованих до суду)																											05.09.2016																														
2			від 1 до 10			від 11 до 50			від 51 до 100			від 101 до 200			від 201 до 300			від 301 до 400			від 401 до 500			від 601 до 700			понад 701																																
3		region	старший прокурор	провадження	питома вага навантаження (%)	старший прокурор	провадження	питома вага навантаження (%)	старший прокурор	провадження	питома вага навантаження (%)	старший прокурор	провадження	питома вага навантаження (%)	старший прокурор	провадження	питома вага навантаження (%)	старший прокурор	провадження	питома вага навантаження (%)	старший прокурор	провадження	питома вага навантаження (%)	старший прокурор	провадження	питома вага навантаження (%)	старший прокурор	провадження	питома вага навантаження (%)	старший прокурор	провадження	питома вага навантаження (%)	загальна кількість у провадженні	середнє навантаження																									
4		м. Київ	44,7	1461	1,1	259	6253	4,8	53	3752	2,9	87	13250	10,2	76	19801	15,3	152	52323	40,3	61	26958	20,8	7	4442	3,4	7	1550	1,2	1144	129790	113,5																											
5		Донецька	619	1957	1,8	224	5532	5,2	197	14961	11,0	263	36555	31,1	141	35424	33,1	30	9955	9,3	6	2682	2,5	0	0	0	0	0	0	0	0	1480	107066	72,3																									
6		Харківська	597	2062	2,6	181	4048	5,1	36	2749	3,5	84	12657	16,0	109	27515	34,8	66	22673	23,6	17	7473	9,4	0	0	0	0	0	0	0	0	1090	79177	72,6																									
7		Запорізька	319	1087	1,4	90	1915	2,5	22	1726	2,3	58	8797	11,7	71	17353	23,1	74	26065	34,7	42	18169	24,2	0	0	0	0	0	0	0	0	676	75112	111,1																									
8		Дніпропетровська	852	2780	3,9	251	6097	8,6	114	8868	12,4	254	36591	31,3	47	11268	15,8	12	4033	5,7	4	1642	2,3	0	0	0	0	0	0	0	0	1534	71279	46,5																									
9		Одеська	500	1656	2,6	214	5173	8,2	103	7278	11,5	160	23714	37,5	86	20499	32,4	12	4033	6,4	2	889	1,4	0	0	0	0	0	0	0	0	1077	63242	58,7																									
10		Львівська	431	1421	2,6	103	2057	3,7	15	1181	2,1	66	10393	18,9	95	24194	44,0	47	15332	27,9	1	432	0,8	0	0	0	0	0	0	0	0	758	55010	72,6																									
11		Луганська	300	1008	1,8	140	3910	7,2	168	12770	23,4	192	27758	50,8	39	9209	16,8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	839	54655	65,1																								
12		Івано-Франківська	409	1246	2,8	104	2356	5,3	43	3219	7,2	79	11951	26,9	59	14106	31,7	27	8955	20,1	6	2631	5,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	727	44464	61,2																								
13		Полтавська	335	1104	3,1	63	1521	4,3	33	2459	7,0	69	10673	30,2	56	13612	38,7	18	5830	16,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	574	35149	61,2																								
14		Миколаївська	253	712	2,3	48	1061	3,4	24	2022	6,5	89	13132	41,8	59	14435	46,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	473	31342	66,3																								
15		Кіровоградська	285	924	3,2	44	982	3,4	14	1094	3,7	64	9547	32,7	40	9969	34,1	20	6704	22,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	467	29220	62,6																								
16		Вінницька	252	815	2,8	98	2154	7,4	44	3350	11,5	70	10152	34,9	42	10667	36,7	6	1940	6,7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	512	29078	56,8																								
17		Черкаська	288	979	4,1	77	1739	7,3	38	2788	11,7	83	12921	54,0	17	4154	17,4	4	1350	5,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	507	23931	47,2																								
18		Херсонська	248	827	3,5	81	1927	8,2	44	3182	13,6	82	12651	34,3	16	3729	16,0	3	1005	4,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	474	23316	49,2																								
19		Житомирська	232	832	3,6	60	1249	5,4	32	2440	10,6	69	10132	44,1	14	3259	14,2	13	4611	20,0	1	477	2,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	421	23000	54,6																								
20		Сумська	274	654	2,9	39	816	3,6	26	1964	8,8	85	12716	56,8	23	5119	22,8	2	713	3,2	1	421	1,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	400	22403	56,0																								
21		Чернівецька	211	603	2,7	86	1880	8,5	47	3537	15,9	71	10264	46,2	24	5922	26,7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	439	22206	50,6																									
22		Рівненська	190	558	2,9	41	898	4,7	17	1251	6,3	55	8046	41,7	19	4593	23,8	4	1367	7,1	6	2578	13,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	332	19291	58,1																								
23		Хмельницька	228	690	3,9	41	1170	6,5	53	4017	22,4	36	4674	26,1	10	2579	14,4	12	4371	24,4	1	417	2,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	381	17918	47,0																								
24		Волинська	153	421	2,6	39	1056	6,6	17	1232	7,7	33	4560	28,6	10	2291	14,4	18	6397	40,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	270	15957	59,1																									
25		Закарпатська	209	705	5,1	58	1424	10,2	37	2853	20,5	52	6950	49,9	7	1696	12,2	1	308	2,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	364	13936	38,3																								
26		Чернівецька	149	569	4,1	52	1223	8,8	29	2142	15,3	28	4219	30,5	21	5685	11,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	279	13838	49,6																									
27		Івано-Франківська	216	664	5,8	40	955	8,3	35	2638	23,0	28	3773	32,9	7	1833	16,0	5	1606	14,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	331	11469	34,6																								
28		Тернопільська	178	549	5,6	51	1530	15,5	39	2745	27,9	15	2127	21,6	10	2576	26,1	1	328	3,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	291	9855	33,5																									
31		Івано-Франківська	7	24	100,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	24	3,4																									
35		всього:	8440	27032	2,6	2532	59732	5,8	1284	96431	9,4	2172	318133	31,1	1098	271488	26,5	527	179899	17,6	148	64769	6,3	7	4442	0,4	2	1550	0,2	16210	1023476	63,1																											

Рис. 11. Таблиця інформаційно-аналітичної системи по рівню навантаження на процесуальних керівників

1	Названия строк	↓ кільк.провод.	регіон
2	Шевченківське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіБуханистий О.В.	786	м. Київ
3	Шевченківське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіБогацька В.М.	764	м. Київ
4	Шевченківське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіДеев О.В.	670	м. Київ
5	Шевченківське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіШаган В.М.	642	м. Київ
6	Шевченківське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіЮвенко Д.Ф.	638	м. Київ
7	Шевченківське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіЛомага А.А.	633	м. Київ
8	Дарницьке управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіОблетов А.І.	621	м. Київ
9	Шевченківське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіПетренко О.В.	621	м. Київ
10	Печерське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіТкач А.В.	617	м. Київ
11	Рівненський відділ поліції Головного управління Національної поліції в Рівненській областіКасянчук М.В.	569	Рівненська
12	Деснянське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіГоркава В.В.	562	м. Київ
13	Рівненський відділ поліції Головного управління Національної поліції в Рівненській областіМихайліченко Є.І.	551	Рівненська
14	Рівненський відділ поліції Головного управління Національної поліції в Рівненській областіКрупич П.М.	550	Рівненська
15	Хортицьке відділення поліції Дніпровського відділу поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій областіБело	550	Запорізька
16	Хортицьке відділення поліції Дніпровського відділу поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій областіМор	548	Запорізька
17	Рівненський відділ поліції Головного управління Національної поліції в Рівненській областіУрбанович Р.М.	546	Рівненська
18	Деснянське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіКенюк А.В.	546	м. Київ
19	Хортицьке відділення поліції Дніпровського відділу поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій областіРуде	542	Запорізька
20	Шевченківське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіАгрба Д.Р.	542	м. Київ
21	Краматорський відділ поліції Головного управління Національної поліції в Донецькій областіЧумак В.Е.	539	Донецька
22	Московський відділ поліції Головного управління Національної поліції в Харківській областіБаштенко А.С.	535	Харківська
23	Шевченківське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіГорбенко В.О.	535	м. Київ
24	Макарівське відділення поліції Ірпінського відділу поліції Головного управління Національної поліції в Київській областіПетренк	534	Київська
25	Дніпровське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіМиколаєнко А.О.	523	м. Київ
26	Волноваський відділ поліції Головного управління Національної поліції в Донецькій областіЮрченко І.В.	522	Донецька
27	Пологівський відділ поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій областіМаншилін О.В.	522	Запорізька
28	Дарницьке управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіПавлюх В.Я.	518	м. Київ
29	Дарницьке управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіЧуйков В.С.	515	м. Київ
30	Печерське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіОніщенко А.О.	512	м. Київ
31	Бердянський відділ поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій областіПолозюк Є.Ю.	504	Запорізька
32	Дарницьке управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіНовохацький В.О.	504	м. Київ
33	Дарницьке управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіГончаренко С.О.	504	м. Київ
34	Якимівське відділення поліції Мелітопольського відділу поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області;	502	Запорізька
35	Київський відділ поліції Головного управління Національної поліції в Харківській областіЯковець К.І.	502	Харківська
36	Московський відділ поліції Головного управління Національної поліції в Харківській областіГладких Д.В.	502	Харківська
37	Мелітопольський відділ поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій областіОбуховський О.О.	501	Запорізька
38	Голосіівське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіДромбінський А.В.	497	м. Київ
39	Дарницьке управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіДіхтяр Т.В.	494	м. Київ
40	Голосіівське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіБондаренко М.В.	493	м. Київ
41	Голосіівське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. КиєвіШапула Є.О.	493	м. Київ
42	Хортицьке відділення поліції Дніпровського відділу поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій областіАнто	488	Запорізька

Рис. 12. Фрагмент списку інформаційно-аналітичної системи по рівню навантаження на процесуальних керівників

		відділення поліції [redacted] відділу поліції Головного управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.185 ч.3
		відділення поліції [redacted] відділу поліції Головного управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.185 ч.1
		Головне управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.289 ч.3;КК України 2001 ст.185 ч.3;КК України 2001 ст.388 ч.1
		відділення поліції [redacted] відділу поліції Головного управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.185 ч.1
		Головне управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.191 ч.5
		відділення поліції [redacted] відділу поліції Головного управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.307 ч.2
		Головне управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.224 ч.2
		відділення поліції [redacted] відділу поліції Головного управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.309 ч.1;КК України 2001 ст.263 ч.1
		Головне управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.358 ч.4;КК України 2001 ст.358 ч.1
		Головне управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.15 ч.2, ст.191 ч.5
		Головне управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.15 ч.2, ст.191 ч.2
		відділ поліції Головного управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.307 ч.2
		Головне управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.15 ч.2, ст.191 ч.5
		відділення поліції [redacted] відділу поліції Головного управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.185 ч.1
		Головне управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.15 ч.3, ст.191 ч.5
		відділення поліції [redacted] відділу поліції Головного управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.185 ч.3
		відділення поліції [redacted] відділу поліції Головного управління Національної поліції в [redacted] області	КК України 2001 ст.190 ч.4;КК України 2001 ст.190 ч.4;КК України 2001 ст.190 ч.4

Рис. 14. Розширена таблиця з результатами обробки даних ЄРДР за допомогою Твору щодо проваджень в яких не призначено прокурора – процесуального керівника

https://erdr.gp...ortGenerator.cls

Формування типового запиту (виставлення дати реєстрації правопорушення)

Моніторинг та контроль Аналітика та статистика Новини Аудан Р.О.

Аналітика та статистика

- Щодобове зведення
- Звіт №003 - «Генератор запитів»
- Довідка про динаміку та структуру (оперативна)
- Контроль основних карток правопорушників
- Контроль кваліфікацій правопорушників

Кримінальні правопорушення Правопорушники

ПАРАМЕТРИ

№ кримінального провадження

Дата реєстрації провадження

Дата надходження

Дата внесення

Дата реєстрації

Дата першого повідомлення

Дата прийняття рішення

Дата повернення

Кримінальні

Територія

Орган, який веде досудове розслідування

Орган, яким закінчено досудове розслідування

Кваліфікація правопорушення

КВЕД

Військові формування

Сформовані звіти

ПАРАМЕТРИ

Обрані

Параметри

Листопад 2012

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Весесень 2016

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

OK Вихід

https://erdr.gp...ortGenerator.cls

Формування типового запиту (вибір необхідних граф або атрибутів шляхом перетягування з лівого або атрибутів стовпчика до правого)

Моніторинг та контроль Аналітика та статистика Новини Аудан Р.О.

Аналітика та статистика

- Щодобове зведення
- Звіт №003 - «Генератор запитів»
- Довідка про динаміку та структуру (оперативна)
- Контроль основних карток правопорушників
- Контроль кваліфікацій правопорушників

Кримінальні правопорушення Правопорушники

АТРИБУТИ

Формування колонок таблиці.

Доступні атрибути

- Область/Регіон
- Райони областей/міста
- Райони міст/селища
- № кримінального провадження
- Дата внесення даних до ЕРДР
- Дата реєстрації правопорушення
- Назва органу розслідування
- Тип органу розслідування
- Код органу розслідування
- Дата надходження заяви
- Тип кваліфікації
- Кваліфікація злочину чи проступку
- Дата учинення КП
- Заявник
- Назва (П.І.Б.) потерпілого/заявника або інше джерело
- Фабула
- Дата складання першого повідомлення про підозру
- Дата першого повідомлення про підозру
- Дата внесення даних про перше повідомлення про підозру до ЕРДР
- Рішення
- Дата прийняття рішення
- Дата внесення даних про прийняття рішення до ЕРДР
- Установлена сума збитків, тис.грн.
- Включено збитків, тис.грн.

Обрані атрибути

- Область/Регіон
- № кримінального провадження
- Дата реєстрації правопорушення
- Назва органу розслідування
- Тип органу розслідування
- Дата надходження заяви
- Кваліфікація злочину чи проступку
- Фабула
- Дата складання першого повідомлення про підозру
- Дата першого повідомлення про підозру
- Дата внесення даних про перше повідомлення про підозру до ЕРДР
- Рішення
- Дата прийняття рішення
- Установлена сума збитків, тис.грн.
- Відшкодовано збитків, тис.грн.
- Статус провадження
- Статус правопорушення
- Дата повернення судам
- Назва органу, яким закінчено ДР
- Тип органу, яким закінчено ДР
- Іякість злочину
- Екологічні правопорушення
- Виявлено службово
- Врахувати
- Продовжено строк д/розслідування

Сформовані звіти

«Назад» Далі»

+учинено неповнолітнім (у разі потреби)

https://erdr.gp.gov.ua/erdr/web/client/UserReportList.cls

Скачування готової бази

report1490662.xls
Осталося часу невідомо — 53,6 МБ

Аналітика та статистика

- Щодобове зведення
- Звіт №003 - «Генератор запитів»
- Довідка про динаміку та структуру (оперативна)
- Контроль основних карток правопорушників
- Контроль кваліфікацій правопорушників

Сформовані звіти

#	Номер звіту	Тип звіту	Період формування звіту	Статус виконання звіту	Дата початку формування звіту	Дата закінчення формування звіту	Параметри формування звіту	Файл (КБ)	Дії
1	1490662	Звіт №003. Правопорушення		готовий	2016-09-18 11:20:16	2016-09-18 11:22:59	Звіт №003 - «Генератор запитів». Правопорушення. ПАРАМЕТРИ: Дата реєстрації правопорушення з: 2016-01-01; Дата реєстрації правопорушення по: 2016-02-01; АТРИБУТИ: Область/Регіон, № кримінального провадження, Дата реєстрації правопорушення, Назва органу розслідування, Тип органу розслідування, Дата надходження заяви, Кваліфікація злочину чи проступку, Фабула, Дата складання першого повідомлення про підозру, Дата першого повідомлення про підозру, Дата внесення даних про перше повідомлення про підозру до ЄРДР, Рішення, Дата прийняття рішення, Установлена сума збитків, тис.грн., Відшкодовано збитків, тис.грн., Статус провадження, Статус правопорушення, Дата повернення судом, Назва органу, яким закінчено ДР, Тип органу, яким закінчено ДР, Тяжкість злочину, Екологічні правопорушення, Виявлено службою, Врахувати, Продовжено строк д/розслідування	214523	↓ ↑ ✕
2	1490661	Звіт №003. Правопорушення		зупинено користувачем	2016-09-18 11:10:54	2016-09-18 11:17:18	Звіт №003 - «Генератор запитів». Правопорушення. ПАРАМЕТРИ: Дата реєстрації правопорушення з: 2012-11-20; Дата реєстрації правопорушення по: 2016-09-18; АТРИБУТИ: Область/Регіон, №		

Підготовка скаченої бази до вільної роботи із фільтрами або функціями (виділяємо довідкові строки)

report - Excel

Вставити

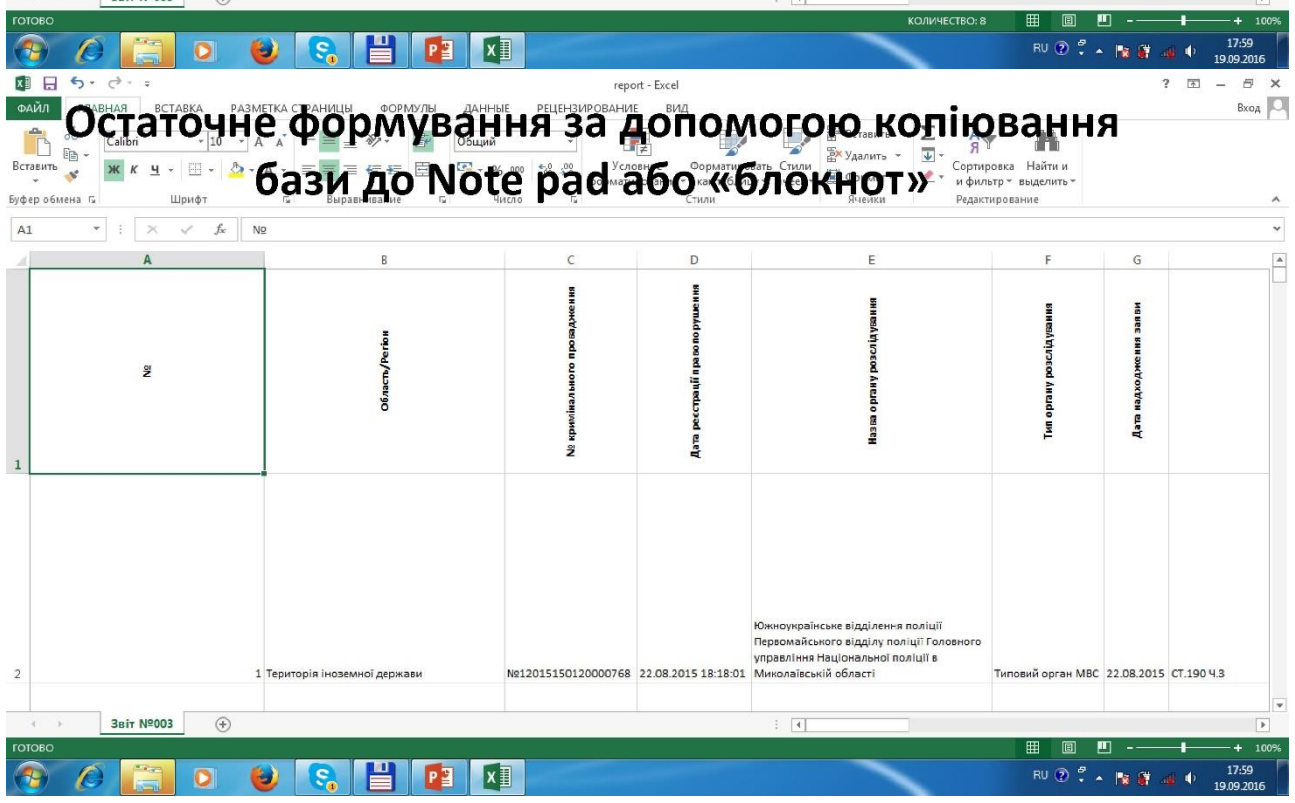
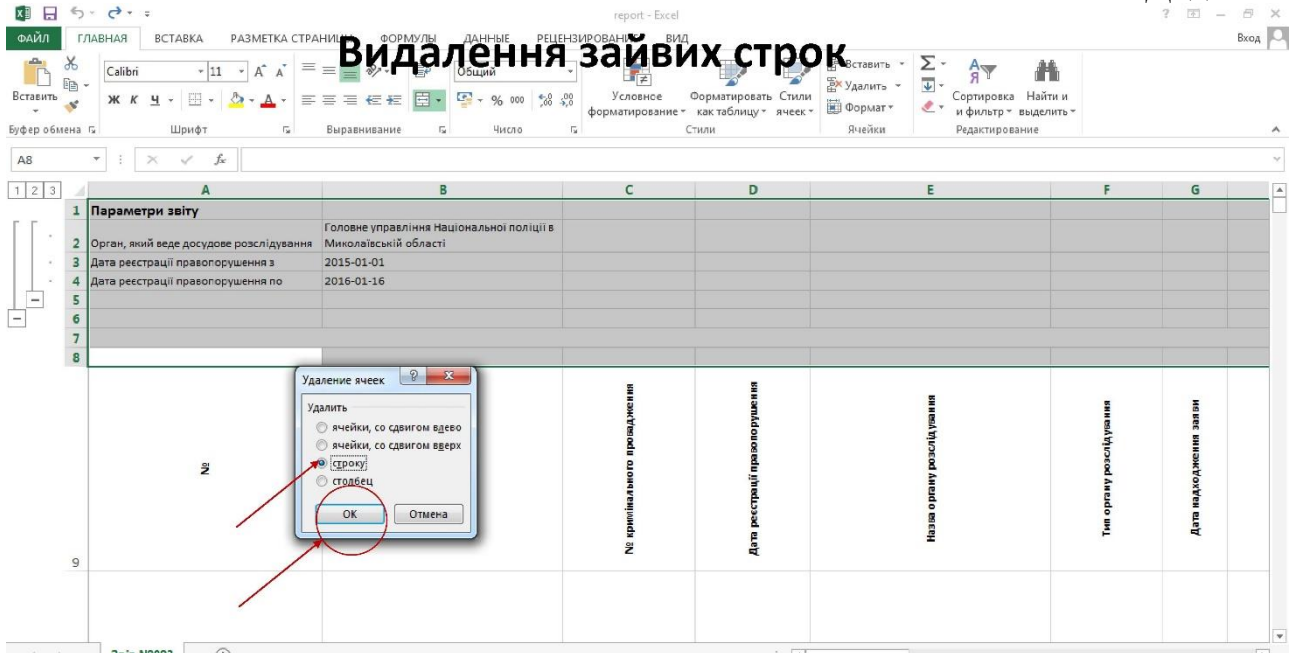
Буфер обміну

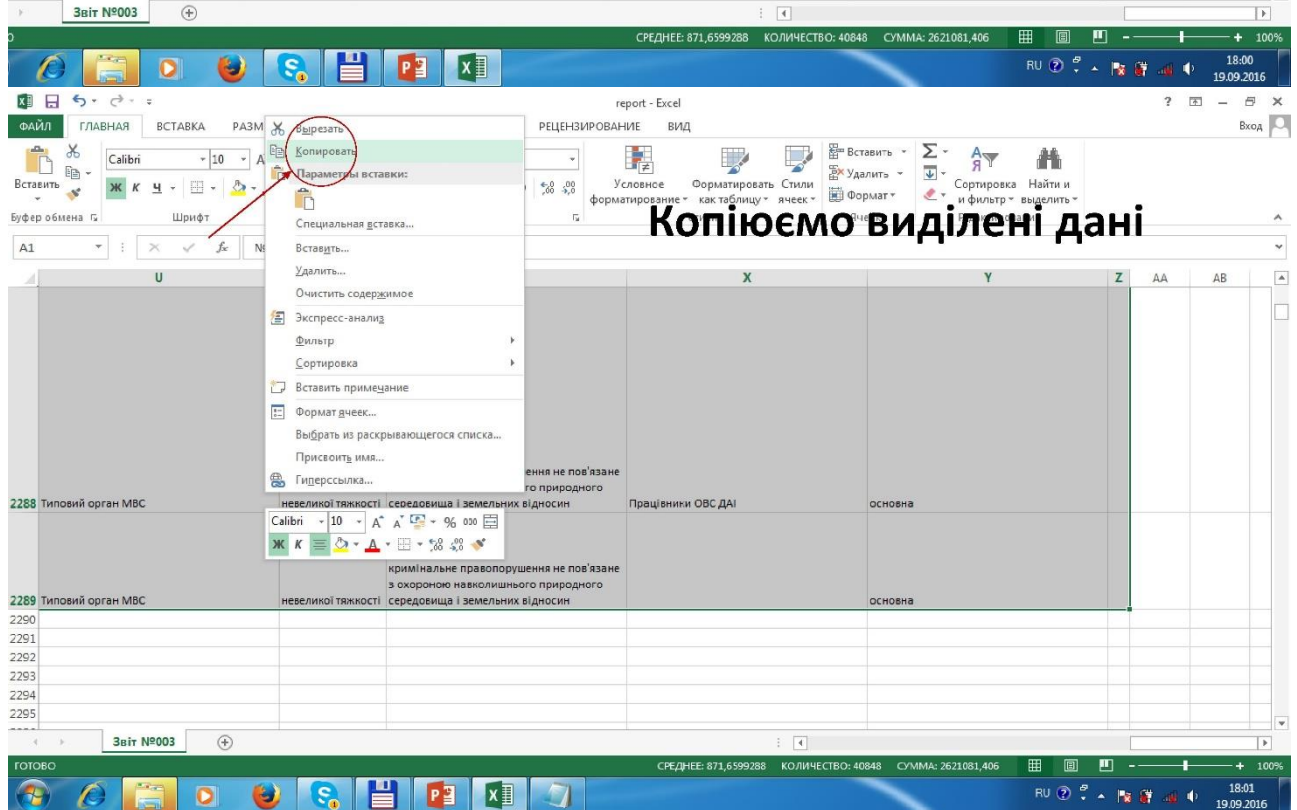
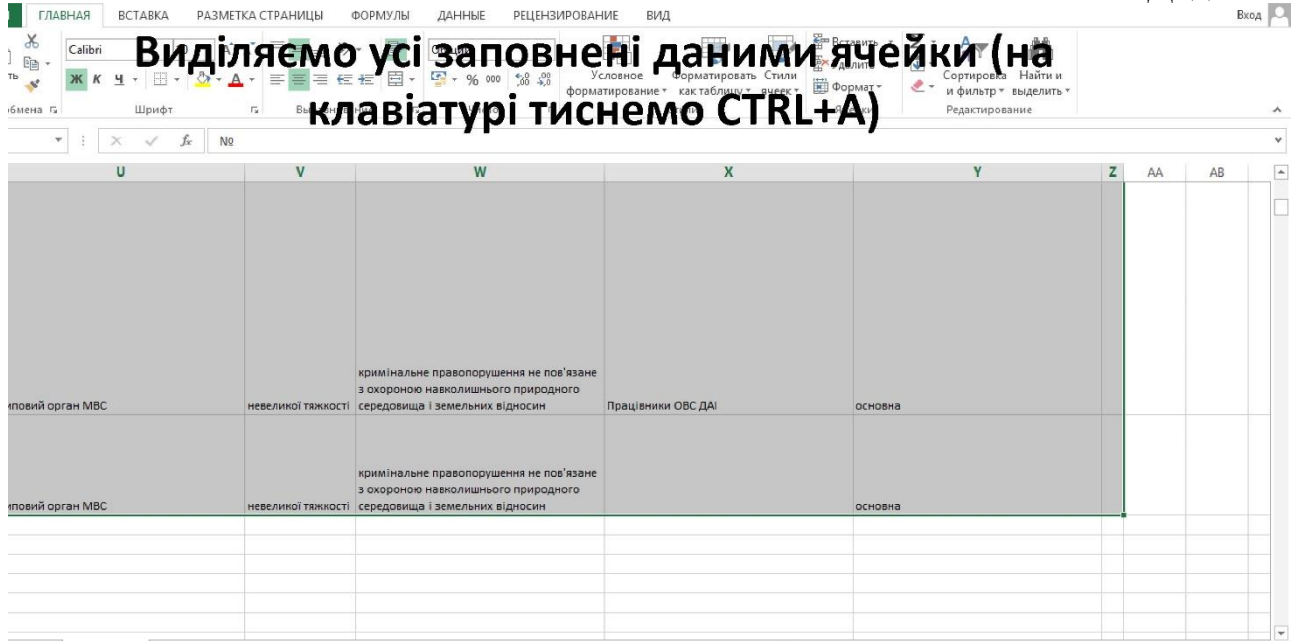
1	2	3	A	B	C	D	E	F	G
1	Параметри звіту								
2	Орган, який веде досудове розслідування		Головне управління Національної поліції в Миколаївській області						
3	Дата реєстрації правопорушення з		2015-01-01						
4	Дата реєстрації правопорушення по		2016-01-16						
5									
6									
7									
8									
9			№	Область/Регіон	№ кримінального провадження	Дата реєстрації правопорушення	Назва органу розслідування	Тип органу розслідування	Дата надходження запит

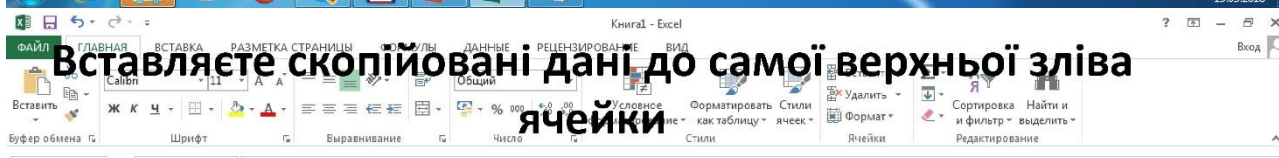
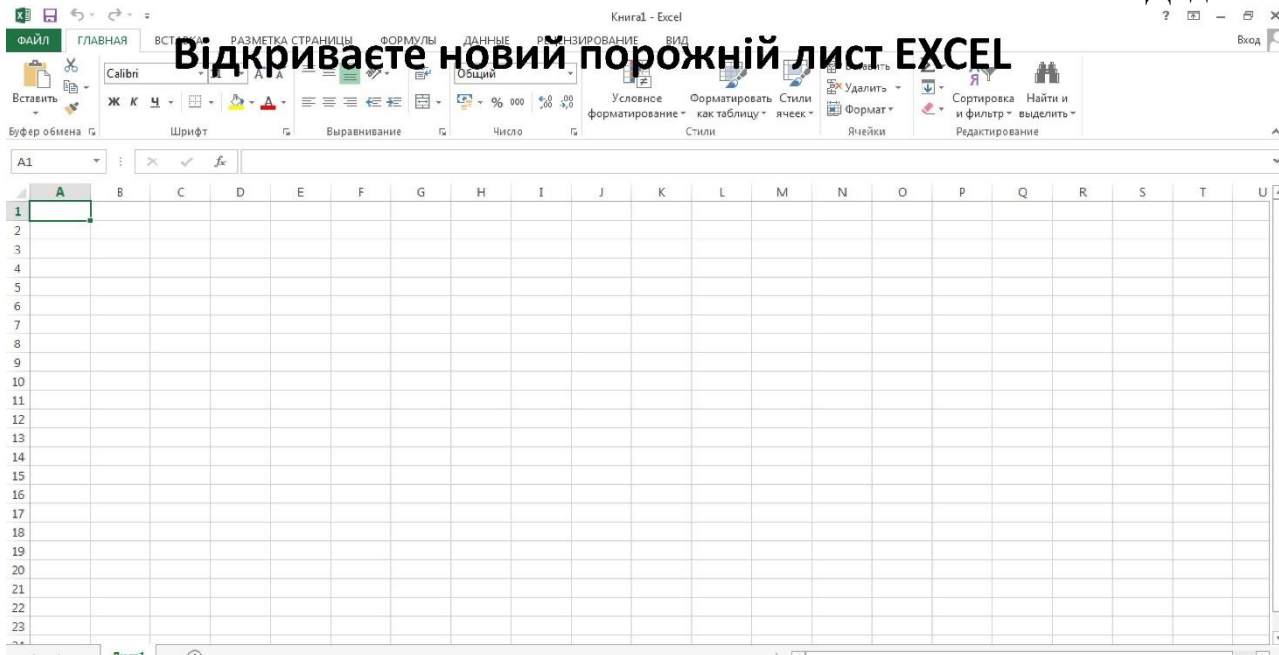
Звіт №003

ГОТОВО КОЛИЧЕСТВО: 8

17:58 19.09.2016

№	Область/І № криміна	Дата реєс	Назва орг	Тип орган	Дата надх	Кваліфіка	Фабула	Дата скла	Дата пер	Дата внес	Рішення	Дата при	Установл	Відшкодо	Статус при	Статус при	Дата пов	Назва орг	Тип о
1	Територі	№120151	Южноукр	Типовий	СТ.190	Ч.3	22.08.2015 до чергової частини Южноукр	закрито ч	#####						Закрито	Закрито		Южноукр	Типо
2	Територі	№120151	Корабель	Типовий	СТ.358	Ч.4	09.06.2014 р. Тищенко О.П., 1974 р.н. знаходяться на пункті пропуску "Джурджу	У провад	У провадженні						Закрито	Закрито		Братський	Типо
3	Вінницькі	№120151	Братський	Типовий	СТ.125	Ч.1	25.06.2015 року близько 02:00 год. в с. Аі	закрито ч	#####						Закрито	Закрито		Братський	Типо
4	Вінницькі	№120151	Братський	Типовий	СТ.185	Ч.1	20.09.2015 року до Братського РВ УМВС і	закрито ч	#####						Закрито	Закрито		Братський	Типо
5	Вінницькі	№120151	Ленінські	Типовий	СТ.115	Ч.1	30.10.2015 до Ленінського РВ ММУ надій	закрито ч	#####						Закрито	Закрито		Ленінські	Типо
6	Волинські	№120150	Казанківс	Типовий	СТ.190	Ч.1	06 квітня 2015 року, біля 13 год, невідома особа, під приводом продажу дизель	У провад	У провадженні						Закрито	Закрито		Волинські	Типо
7	Волинські	№120152	Централь	Типовий	СТ.190	Ч.1	13.01.2015, близько 17 год, нестановлена особа, з метою заволодіння чужим м:	У провад	У провадженні						Закрито	Закрито		Волинські	Типо
8	Дніпропе	№120151	Корабель	Типовий	СТ.190	Ч.1	02.10.2015 року нестановлена особа перебуваючи за адресою: м. Дніпропетро	У провад	У провадженні						Закрито	Закрито		Дніпропетро	Типо
9	Дніпропе	№120141	Централь	Типовий	СТ.307	Ч.2	23.06.2015	#####	#####	#####	направле	#####	0	0	До суду	До суду	#####	Централь	Типо
10	Дніпропе	№120151	Врадівські	Типовий	СТ.190	Ч.1	19.10.2015 року до Владівського РВ надійшла заява від гр. Черкалецького О.О.,	У провад	У провадженні						Закрито	Закрито		Врадівські	Типо
11	Дніпропе	№120161	Баштанськ	Типовий	СТ.358	Ч.4	06.01.2016 до ЧЧ Баштанського ВП надійшла заява від Еланцевої П.П. про те, що	і	У провад	У провадженні					Закрито	Закрито		Баштанськ	Типо
12	Дніпропе	№120151	Заводські	Типовий	СТ.185	Ч.1	28.11.2015 року приблизно о 18 год 00 хвил невідома особа знаходяться у примі	У провад	У провадженні						Закрито	Закрито		Заводські	Типо
13	Дніпропе	№120150	Ленінські	Типовий	СТ.366	Ч.1	20.05.2015 року до чергової частини Красногвардійського РВ ДМУ ГУМВС України	У провад	У провадженні						Закрито	Закрито		Ленінські	Типо
14	Дніпропе	№120150	Ленінські	Типовий	СТ.366	Ч.1	15.07.2015 року до чергової частини Красногвардійського РВ ДМУ ГУМВС України	У провад	У провадженні						Закрито	Закрито		Ленінські	Типо
15	Дніпропе	№120150	Казанківс	Типовий	СТ.286	Ч.1	26.02.2015 в Сакаганський РВ КМУ надійшов рапорт ДАІ Івінського про те, що пр	У провад	У провадженні						Закрито	Закрито		Казанківс	Типо
16	Дніпропе	№120151	Первомай	Типовий	СТ.190	Ч.3	11 серпня 2015 року близько 13 години	закрито ч	#####						Закрито	Закрито		Первомай	Типо
17	Дніпропе	№120150	Врадівські	Типовий	СТ.190	Ч.1	11.02.2015 р. нестановлена особа, шляхом обману та зловживання довірою зав	У провад	У провадженні						Закрито	Закрито		Врадівські	Типо
18	Донецькі	№120151	Вознесен	Типовий	СТ.15	Ч.3,	(До чергової частини Вознесенського МВ надійшло повідомлення від Вознесенс	У провад	У провадженні						Закрито	Закрито		Вознесен	Типо
19	Донецькі	№120151	Головне	Типовий	СТ.115	Ч.1	06.07.2015 з проханням про встановлення об'єктивних обставин загибелі військ	У провад	У провадженні						Закрито	Закрито		Головне	Типо
20	Донецькі	№120151	Головне	Типовий	СТ.115	Ч.1	28 січня 2015 року під час виконання бойових завдань в зоні проведення антите	У провад	У провадженні						Закрито	Закрито		Головне	Типо
21	Донецькі	№120151	Первомай	Типовий	СТ.190	Ч.1	18.04.2015р. невідома особа, скористав	закрито ч	#####						Закрито	Закрито		Первомай	Типо
22	Донецькі	№120151	Вознесен	Типовий	СТ.356		17.06.2015 року до ч/ч Вознесенського	закрито ч	#####						Закрито	Закрито		Возне	Типо

Активуємо пошуковий фільтр, це завершальна стадія підготовки бази до повноцінної роботи

№	Область	№ крим.	Дата р.	Назва с.	Тип ори	Дата ст.	Кваліф.	Фабул	Дата ст.	Дата п.	Дата в.	Рішенн.	Дата п.	Устано	Відшкв.	Статус	Статус	Дата п.	Назва с.	Тип о	
2267	15.08.15	СТ.185 Ч.3 15.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС	закрито ч	28.08.15																	
2268	15.08.15	СТ.185 Ч.1 15.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС	закрито ч	22.08.15																	
2269	15.08.15	СТ.290 15.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС	закрито ч	28.08.15																	
2270	15.08.15	СТ.358 Ч.1 15.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС	закрито ч	26.08.15																	
2271	15.08.15	СТ.358 Ч.1 15.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС	закрито ч	26.08.15																	
2272	15.08.15	СТ.185 Ч.1 15.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС	закрито ч	28.08.15																	
2273	15.08.15	СТ.190 Ч.1 15.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС України в Миколаївській області, надій У провадн	У провадженні	12.12.15																	
2274	16.08.15	СТ.296 Ч.1 15.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС	закрито ч	12.12.15																	
2275	16.08.15	СТ.185 Ч.2 16.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС	закрито ч	31.08.15																	
2276	16.08.15	СТ.115 Ч.3 16.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС	закрито ч	18.08.15																	
2277	17.08.15	СТ.249 Ч.1 17.08.2015 14.09.15 14.09.15 14.09.15	направле	18.09.15	10	10	Результат	Результат	суду												
2278	17.08.15	СТ.185 Ч.2 17 серпня 17.10.15 17.10.15 17.10.15	направле	11.12.15	13	0	До суду	До суду													
2279	15.09.15	СТ.185 Ч.2 14.09.2015 13.10.15 13.10.15 14.10.15	направле	11.12.15	3	0	До суду	До суду													
2280	13.10.15	СТ.185 Ч.2 13.10.2015 13.10.15 13.10.15 14.10.15	направле	11.12.15	1	0	До суду	До суду													
2281	18.08.15	СТ.185 Ч.1 17.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС	закрито ч	27.08.15																	
2282	18.08.15	СТ.356 За фактом самовільного залишення слуг	закрито ч	24.12.15																	
2283	18.08.15	СТ.125 Ч.1 18.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС	закрито ч	26.08.15																	
2284	18.08.15	СТ.185 Ч.3 18.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС	закрито ч	27.08.15																	
2285	18.08.15	СТ.296 Ч.1 18.08.2015 до Коблевого відділення /	закрито ч	17.09.15																	
2286	18.08.15	СТ.356 18.08.2015 року до ЧЧ Березанського РВ УМВС України в Миколаївській області, ЧУ провадн	У провадженні	12.12.15																	
2287	18.08.15	СТ.263 Ч.1 18.08.2015 року до ЧЧ Березанського РВ	закрито ч	08.09.15																	
2288	18.08.15	СТ.290 18.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС	закрито ч	08.09.15																	
2289	18.08.15	СТ.129 Ч.1 18.08.2015 до ЧЧ Березанського РВ УМВС	закрито ч	06.10.15																	

Ознакою успішної активації фільтрів появлення невеличких трикутничків

№	Область	№ крим.	Дата р.	Назва с.	Тип ори	Дата ст.	Кваліф.	Фабул	Дата ст.	Дата п.	Дата в.	Рішенн.	Дата п.	Устано	Відшкв.	Статус	Статус	Дата п.	Назва с.	Тип о	
1	Територі	№120151	22.08.15	Южноукр	Типовий с	22.08.15	СТ.190 Ч.3 22.08.2015 до чергової частини Южноукр	закрито ч	30.08.15							Закрито	Закрито			Южноукр	Типовий с
2	Територі	№120151	14.04.15	Корабель	Типовий с	14.04.15	СТ.358 Ч.4 09.06.2014 р. Тищенко О.П., 1974 р.н. знаходився на пункті пропуску "Джурджу	У провадн	У провадженні												
3	Вінницьк	№120151	25.06.15	Братський	Типовий с	25.06.15	СТ.125 Ч.1 25.06.2015 року близько 02:00 год. в с. Аі	закрито ч	28.07.15							Закрито	Закрито			Братський	Типовий с
4	Вінницьк	№120151	20.09.15	Братський	Типовий с	20.09.15	СТ.185 Ч.1 20.09.2015 року до Братського РВ УМВС і	закрито ч	22.09.15							Закрито	Закрито			Братський	Типовий с
5	Вінницьк	№120151	31.10.15	Ленінські	Типовий с	30.10.15	СТ.115 Ч.1 30.10.2015 до Ленінського РВ ММУ надій	закрито ч	22.12.15							Закрито	Закрито			Ленінські	Типовий с
6	Волинськ	№120152	06.04.15	Казанківс	Типовий с	06.04.15	СТ.190 Ч.1 06 квітня 2015 року, біля 13 год, невідома особа, під приводом продажу дизель	У провадн	У провадженні												
7	Волинськ	№120152	16.01.15	Централь	Типовий с	16.01.15	СТ.190 Ч.1 13.01.2015, близько 17 год, нестановлена особа, з метою заволодіння чужим м	У провадн	У провадженні												
8	Дніпропе	№120151	05.10.15	Корабель	Типовий с	04.10.15	СТ.190 Ч.1 02.10.2015 року нестановлена особа перебуваючи за адресою: м. Дніпропетро	У провадн	У провадженні												
9	Дніпропе	№120141	24.06.15	Централь	Типовий с	24.06.15	СТ.307 Ч.2 23.06.2015 24.06.15 24.06.15 24.06.15	направле	14.09.15	0	0	До суду	До суду	22.08.15	Централь	Типовий с					
10	Дніпропе	№120151	19.10.15	Врадівські	Типовий с	19.10.15	СТ.190 Ч.1 19.10.2015 року до Владівського РВ надійшла заява від гр. Черкалецького О.О.,	У провадн	У провадженні												
11	Дніпропе	№120161	06.01.16	Баштанськ	Типовий с	06.01.16	СТ.358 Ч.4 06.01.2016 до ЧЧ Баштанського ВП надійшла заява від Еланцевої П.П. про те, що і	У провадн	У провадженні												
12	Дніпропе	№120151	29.11.15	Заводськ	Типовий с	28.11.15	СТ.185 Ч.1 28.11.2015 року приблизно о 18 год 00 хвил невідома особа знаходився у примі	У провадн	У провадженні												
13	Дніпропе	№120150	07.07.15	Ленінські	Типовий с	07.07.15	СТ.366 Ч.1 20.05.2015 року до чергової частини Красногвардійського РВ ДМУ ГУМВС України	У провадн	У провадженні												
14	Дніпропе	№120150	20.07.15	Ленінські	Типовий с	20.07.15	СТ.366 Ч.1 15.07.2015 року до чергової частини Красногвардійського РВ ДМУ ГУМВС України	У провадн	У провадженні												
15	Дніпропе	№120150	27.02.15	Казанківс	Типовий с	26.02.15	СТ.286 Ч.1 26.02.2015 в Сакаганський РВ КМУ надійшов рапорт ДАІ Івінського про те, що пр	У провадн	У провадженні												
16	Дніпропе	№120151	13.08.15	Первомай	Типовий с	12.08.15	СТ.190 Ч.3 11 серпня 2015 року близько 13 години	закрито ч	17.10.15							Закрито	Закрито			Первомай	Типовий с
17	Дніпропе	№120150	18.03.15	Врадівські	Типовий с	18.03.15	СТ.190 Ч.1 11.02.2015 р. нестановлена особа, шляхом обману та зловживання довірою зав	У провадн	У провадженні												
18	Донецьк	№120151	19.05.15	Вознесен	Типовий с	18.05.15	СТ.15 Ч.3, (До чергової частини Вознесенського МВ надійшло повідомлення від Вознесенс	У провадн	У провадженні												
19	Донецьк	№120151	06.07.15	Головне	У Типовий с	06.07.15	СТ.115 Ч.1 06.07.2015 за проханням про встановлення об'єктивних обставин загибелі військ	У провадн	У провадженні												
20	Донецьк	№120151	30.01.15	Головне	У Типовий с	30.01.15	СТ.115 Ч.1 28 січня 2015 року під час виконання бойових завдань в зоні проведення антите	У провадн	У провадженні												
21	Донецьк	№120151	23.04.15	Первомай	Типовий с	22.04.15	СТ.190 Ч.1 18.04.2015р. невідома особа, скористави	закрито ч	28.12.15							Закрито	Закрито			Первомай	Типовий с
22	Донецьк	№120151	17.06.15	Вознесен	Типовий с	17.06.15	СТ.356 17.06.2015 року до ЧЧ Вознесенського	закрито ч	29.06.15							Закрито	Закрито			Вознесен	Типовий с

ОСНОВНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БАЗИ (виявлення можливих фактів порушень з наступних питань):

- тривалий час у провадженні після повернення судом обвинувального акту;
- закриття проваджень за якими судом поверталися обвинувальні акти;
- закриття правопорушень та проваджень у яких особам повідомлено про підозру;
- провадження у яких особам повідомлено про підозру 2 міс.(не продовжені);
- закриті тяжкі та особливо тяжкі (без підозри);
- завищення встановлених збитків;
- завищення відшкодованих збитків;
- укриття встановлених та виставлення лише відшкодованих(нарощування % відшкодованих);
- укриття встановлених та виставлення лише відшкодованих;
- не внесення встановлених у майнових злочинах;
- незаконно пов'язані з охороною природного середовища і земельних відносин;
- укладання угод про примирення за тяжким або особливо тяжким злочином, або де шкода спричинена державним інтересам та суспільству;
- укладання угод про визнання винуватості за особливо тяжким злочином або є потерпілий;
- повідомлення підозри не внесено до ЄРДР понад доби, дані перенесено на інший місяць;
- підозру не оголошено понад доби після складання, дані перенесено на інший місяць;
- невірна кваліфікація (не враховано проникнення);
- інші логічні невідповідності по бажанню користувача.

тривалий час у провадженні після повернення судом обвинувального акту

ПРИМЕР - Excel

Поиск за допомогою фільтрів правопорушень які тривалий час у провадженні після повернення судом обвинувального акту

№	Область	№ крим	Дата р	Назва с	Тип ори	Дата н	Кваліф	Фабула	Дата сн	Дата п	Дата в	Рішен	Дата п	Устано	Відшк	Статус	Статус	Дата п	Назва с	Тип ори
1	Територія	№420152	25.03.15	Червоноз	Типовий с	28.09.04	СТ.187 Ч.2	Відповідно до обвинувального акту, а також матеріалів кримінального провадження	01.07.15	02.07.15	02.07.15	направлено до суду	02.07.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
2	Вінницькі	№120150	09.04.15	Барське в	Типовий с	08.04.15	СТ.185 Ч.3	06.01.2015	01.07.15	02.07.15	02.07.15	направлено до суду	02.07.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
3	Вінницькі	№120150	09.04.15	Барське в	Типовий с	08.04.15	СТ.185 Ч.3	01.03.2014	01.07.15	02.07.15	02.07.15	направлено до суду	02.07.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
4	Вінницькі	№120150	09.04.15	Барське в	Типовий с	08.04.15	СТ.185 Ч.3	в період ч	30.06.15	01.07.15	02.07.15	направлено до суду	02.07.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
5	Вінницькі	№120150	09.04.15	Барське в	Типовий с	08.04.15	СТ.185 Ч.3	15.06.2014	30.06.15	01.07.15	02.07.15	направлено до суду	02.07.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
6	Вінницькі	№120150	16.01.15	Барське в	Типовий с	16.01.15	СТ.309 Ч.2	16.01.2015	30.01.15	30.01.15	30.01.15	направлено до суду	30.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
7	Вінницькі	№120150	17.01.15	Барське в	Типовий с	17.01.15	СТ.395	16.01.2015	26.02.15	26.02.15	26.02.15	направлено до суду	26.02.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
8	Вінницькі	№120150	21.01.15	Барське в	Типовий с	20.01.15	СТ.263 Ч.1	20.01.2015	23.02.15	23.02.15	23.02.15	направлено до суду	23.02.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
9	Вінницькі	№120150	21.01.15	Барське в	Типовий с	22.01.15	СТ.263 Ч.1	22.01.2015	31.01.15	31.01.15	31.01.15	направлено до суду	31.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
10	Вінницькі	№120150	23.01.15	Барське в	Типовий с	22.01.15	СТ.309 Ч.1	22.01.2014	31.01.15	31.01.15	31.01.15	направлено до суду	31.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
11	Вінницькі	№120150	23.01.15	Барське в	Типовий с	22.01.15	СТ.307 Ч.1	22.01.2015	року в м. Бар	Вінницької обл	закрито	30.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
12	Вінницькі	№120150	23.01.15	Барське в	Типовий с	23.01.15	СТ.309 Ч.1	23.01.2015	року о 13.00 годині в м. Бар	Вінницької обл	закрито	01.04.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
13	Вінницькі	№120150	14.02.15	Барське в	Типовий с	14.02.15	СТ.263 Ч.1	14.02.2015	року в ЧЧ Барського РВ УМВС	закрито	30.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
14	Вінницькі	№120150	17.02.15	Барське в	Типовий с	17.02.15	СТ.185 Ч.3	До чч Барського РВ	надійшов рапорт о /закрито	23.02.15	23.02.15	направлено до суду	23.02.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
15	Вінницькі	№120150	18.02.15	Барське в	Типовий с	18.02.15	СТ.185 Ч.3	в період ч	20.03.15	20.03.15	20.03.15	направлено до суду	20.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
16	Вінницькі	№120150	18.03.15	Барське в	Типовий с	18.03.15	СТ.185 Ч.3	Проведен	20.03.15	20.03.15	20.03.15	направлено до суду	20.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
17	Вінницькі	№120150	25.02.15	Барське в	Типовий с	24.02.15	СТ.263 Ч.1	24.02.2015	05.03.15	05.03.15	05.03.15	направлено до суду	05.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
18	Вінницькі	№120150	05.03.15	Барське в	Типовий с	05.03.15	СТ.125 Ч.1	05.03.2015	10.03.15	10.03.15	10.03.15	закрито	10.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
19	Вінницькі	№1201524	10.03.15	Барське в	Типовий с	10.03.15	СТ.358 Ч.4	11.07.2014	Майстришин Богдан	Костянтинович,	доставлено	30.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
20	Вінницькі	№120150	11.03.15	Барське в	Типовий с	11.03.15	СТ.125 Ч.1	10.03.2015	року приблизно о 13 год.	00 х	закрито	01.04.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
21	Вінницькі	№120150	13.03.15	Барське в	Типовий с	13.03.15	СТ.162 Ч.1	10.03.2015	18.03.15	18.03.15	18.03.15	направлено до суду	18.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
22	Вінницькі	№120150	13.03.15	Барське в	Типовий с	13.03.15	СТ.125 Ч.1	10.03.2015	року приблизно о 13 год.	00 х	закрито	10.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с

ПРИМЕР - Excel

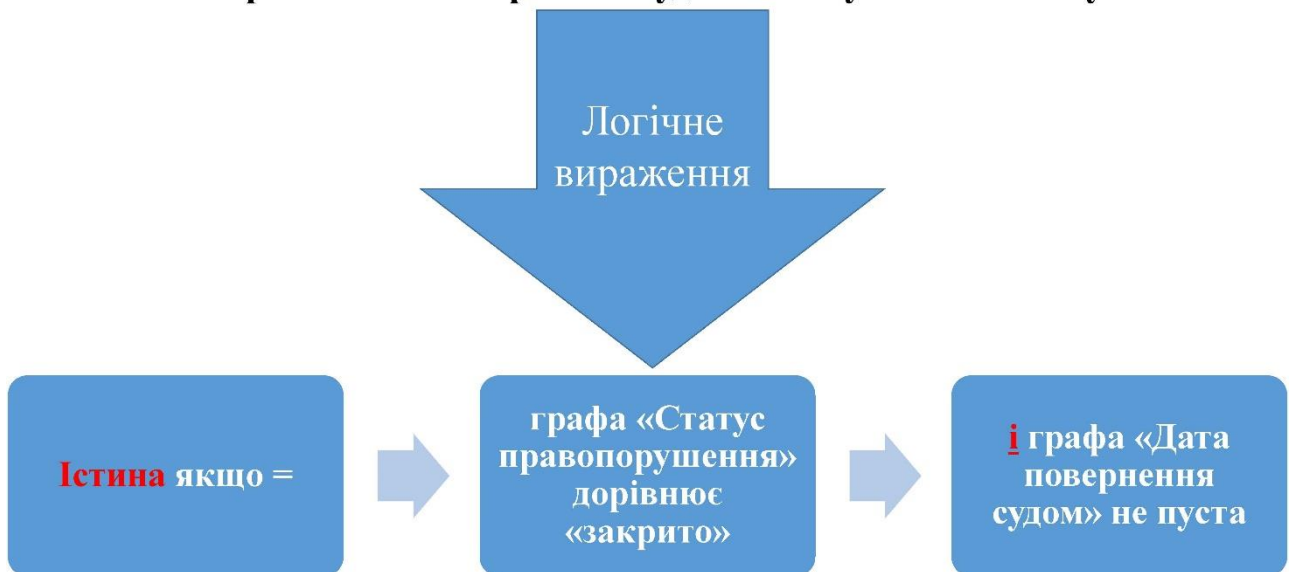
Поиск за допомогою фільтрів правопорушень які тривалий час у провадженні після повернення судом обвинувального акту

№	Область	№ крим	Дата р	Назва с	Тип ори	Дата н	Кваліф	Фабула	Дата сн	Дата п	Дата в	Рішен	Дата п	Устано	Відшк	Статус	Статус	Дата п	Назва с	Тип ори
1	Територія	№420152	25.03.15	Червоноз	Типовий с	28.09.04	СТ.187 Ч.2	Відповідно до обвинувального акту, а також матеріалів кримінального провадження	01.07.15	02.07.15	02.07.15	направлено до суду	02.07.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
20	Вінницькі	№1201524	10.03.15	Барське в	Типовий с	10.03.15	СТ.358 Ч.4	11.07.2014	Майстришин Богдан	Костянтинович,	доставлено	30.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
42	Вінницькі	№120150	06.02.15	Бершадсь	Типовий с	06.02.15	СТ.364 Ч.1	Службові особи	Баланіської сільської ради,	в листопаді 2015 року	02.07.15	направлено до суду	02.07.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
48	Вінницькі	№120150	24.02.15	Бершадсь	Типовий с	24.02.15	СТ.358 Ч.1	24.02.2015	року до ЧЧ Бершадського РВ УМВС	України в Вінницькій області	закрито	30.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
49	Вінницькі	№120150	24.02.15	Бершадсь	Типовий с	24.02.15	СТ.358 Ч.1	24.02.2015	року до ЧЧ Бершадського РВ УМВС	України в Вінницькій області	закрито	30.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
56	Вінницькі	№120150	01.03.15	Бершадсь	Типовий с	28.02.15	СТ.185 Ч.1	28.02.2015	року в м. Бершадь	Вінницької області	не відомо	30.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
56	Вінницькі	№120150	22.03.15	Бершадсь	Типовий с	21.03.15	СТ.185 Ч.3	в період часу з 17.03.2015 року	по 21.03.2015 року,	у с.Красне	закрито	30.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
62	Вінницькі	№120150	19.03.15	Вінницькі	Типовий с	18.03.15	СТ.190 Ч.1	Працівник фірми "Світ вікон та дверей",	перебуваючи за адресою	м. Київ, вул. Миколаївська, 10	закрито	30.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
81	Вінницькі	№120150	02.01.15	Вінницькі	Типовий с	01.01.15	СТ.185 Ч.1	01.01.2015	року в ЧЧ Вінницького РВ	звернулася Ковальчук	Олена Вікторівна	закрито	30.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
84	Вінницькі	№120150	24.01.15	Вінницькі	Типовий с	23.01.15	СТ.358 Ч.1	Невстановлені особи,	внесли завідомо неправдиві	відомості про себе	закрито	30.03.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
85	Вінницькі	№120150	31.01.15	Вінницькі	Типовий с	30.01.15	СТ.358 Ч.1	30 січня 2015 року,	надійшов рапорт оперуповноваженого	СДСБЕЗ Вінницького РВ УМВС	у ході розгляду	30.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
87	Вінницькі	№120150	10.02.15	Головне у	Типовий с	09.02.15	СТ.191 Ч.4	Посадові особи	служби автомобільних доріг	в особі філії №1	закрито	30.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
89	Вінницькі	№120150	12.02.15	Вінницькі	Типовий с	11.02.15	СТ.367 Ч.1	Посадові особи,	управління освіти	Вінницької РДА,	протягом 12.02.2015 року	закрито	30.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
96	Вінницькі	№120150	11.03.15	Вінницькі	Типовий с	11.03.15	СТ.185 Ч.1	Невстановлена особа	в ніч з 05.03.2015 на 06.03.2015	шляхом в'їзду на територію	закрито	30.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
101	Вінницькі	№120150	05.04.15	Вінницькі	Типовий с	04.04.15	СТ.185 Ч.1	104.04.2015 року	близько 11:40 год.	до Вінницького РВ	з писемним повідомленням	закрито	30.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
102	Вінницькі	№120150	06.04.15	Ямпільськ	Типовий с	05.04.15	СТ.185 Ч.3	в період часу з 23 на 24.03.2015 року,	невстановлена особа	закрито	30.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с	
103	Вінницькі	№120150	15.04.15	Вінницькі	Типовий с	15.04.15	СТ.239 Ч.1	Працівниками	СДСБЕЗ Вінницького РВ УМВС	у ході розгляду	30.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с	
104	Вінницькі	№1201201	29.01.15	Вінницькі	Типовий с	28.01.15	СТ.190 Ч.2	в ході досудового розслідування	закрито	30.01.15	30.01.15	закрито	30.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
105	Вінницькі	№1201201	29.01.15	Вінницькі	Типовий с	28.01.15	СТ.190 Ч.3	в ході досудового розслідування	закрито	30.01.15	30.01.15	закрито	30.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
106	Вінницькі	№1201201	29.01.15	Вінницькі	Типовий с	28.01.15	СТ.190 Ч.2	в ході досудового розслідування	закрито	30.01.15	30.01.15	закрито	30.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
107	Вінницькі	№1201201	29.01.15	Вінницькі	Типовий с	28.01.15	СТ.190 Ч.2	в ході досудового розслідування	закрито	30.01.15	30.01.15	закрито	30.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
108	Вінницькі	№1201201	29.01.15	Вінницькі	Типовий с	28.01.15	СТ.190 Ч.2	в ході досудового розслідування	закрито	30.01.15	30.01.15	закрито	30.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с
109	Вінницькі	№1201201	29.01.15	Вінницькі	Типовий с	28.01.15	СТ.190 Ч.2	в ході досудового розслідування	закрито	30.01.15	30.01.15	закрито	30.01.15	До суду	До суду	До суду	До суду	08.09.15	Барське в Типовий с	Барське в Типовий с

Результат пошуку за допомогою фільтрів правопорушень які тривалий час у провадженні після повернення судом обвинувального акту (з бази у 52 тис. строк виявлено 59 правопорушень у яких можливо такі порушення)

№	Область	№ крим.	Дата р.	Назва с.	Тип ор.	Дата н.	Кваліф.	Фабулс.	Дата с.	Дата п.	Дата в.	Рішен.	Дата п.	Устано.	Відшк.	Статус	Статус	Дата п.	Назва с.	Тип
105	104	Вінницькі №1201201	29.01.15	Вінницькі Типовий с	28.01.15	СТ.190 ч.2	В ході дос	30.01.15	30.01.15	30.01.15				111	0	Повернут	Повернут	08.09.15		
106	105	Вінницькі №1201201	29.01.15	Вінницькі Типовий с	28.01.15	СТ.190 ч.3	В ході дос	30.01.15	30.01.15	30.01.15				223	0	Повернут	Повернут	08.09.15		
107	106	Вінницькі №1201201	29.01.15	Вінницькі Типовий с	28.01.15	СТ.190 ч.2	В ході дос	30.01.15	30.01.15	30.01.15				47	0	Повернут	Повернут	08.09.15		
108	107	Вінницькі №1201201	29.01.15	Вінницькі Типовий с	28.01.15	СТ.190 ч.2	В ході дос	30.01.15	30.01.15	30.01.15				119	0	Повернут	Повернут	08.09.15		
109	108	Вінницькі №1201201	29.01.15	Вінницькі Типовий с	28.01.15	СТ.190 ч.2	В ході роз	30.01.15	30.01.15	30.01.15				91	0	Повернут	Повернут	08.09.15		
110	109	Вінницькі №1201201	29.01.15	Вінницькі Типовий с	28.01.15	СТ.190 ч.3	В ході роз	30.01.15	30.01.15	30.01.15				279	0	Повернут	Повернут	08.09.15		
111	110	Вінницькі №1201201	29.01.15	Вінницькі Типовий с	28.01.15	СТ.190 ч.2	В ході роз	30.01.15	30.01.15	30.01.15				79	0	Повернут	Повернут	08.09.15		
112	111	Вінницькі №1201201	29.01.15	Вінницькі Типовий с	28.01.15	СТ.190 ч.4	В ході дос	30.01.15	30.01.15	30.01.15				642	0	Повернут	Повернут	08.09.15		
824	823	Вінницькі №1201505	10.02.15	Тростянець Типовий с	10.02.15	СТ.185 ч.2	В ніч з 09.	06.03.15	06.03.15	06.03.15				3,22	3,22	Повернут	Повернут	04.06.15		
3796	3795	Донецькі №1201505	02.03.15	Добропіл Типовий с	02.03.15	СТ.309 ч.2	02.03.2015	16.04.15	16.04.15	16.04.15				0	0	Повернут	Повернут	13.10.15		
4084	4083	Донецькі №1201505	17.02.15	Мар'їнськ Типовий с	17.02.15	СТ.185 ч.3	17 лютого	30.05.15	30.05.15	30.05.15				0	2,3	У провад	У провад	30.07.15		
4113	4112	Донецькі №4201516	03.01.15	Військова Спеціаліз	03.01.15	СТ.407 ч.3	12.09.2014	20.03.15	20.03.15	20.03.15				0	0	Повернут	Повернут	14.05.15		
4516	4515	Донецькі №1201505	23.04.15	Селидівск Типовий с	23.04.15	СТ.190 ч.2	23.04.2015	23.06.15	23.06.15	23.06.15				0,245	0	Повернут	Повернут	17.07.15		
10652	10651	м. Київ №1201226	12.01.15	Головне у Типовий с	13.03.11	СТ.263 ч.1	при невр	19.01.15	19.01.15	22.01.15						Повернут	Повернут	27.10.15		
11522	11521	м. Київ №1201416	28.01.15	Соломан Типовий с	27.01.15	ст.27 ч.5	(Волтух 201	28.01.15	28.01.15	28.01.15						Повернут	Повернут	12.03.15		
12542	12541	Київська с №1201511	27.03.15	Броварськ Типовий с	27.03.15	СТ.185 ч.3	27.03.2015	31.03.15	31.03.15	31.03.15				1	1	Повернут	Повернут	16.06.15		
13815	13814	Луганська №1201513	04.04.15	Сватівськ Типовий с	04.04.15	СТ.289 ч.2	03.04.2015	22.04.15	22.04.15	22.04.15				1,267	1,267	Повернут	Повернут	12.07.15		
16778	16777	Одеська с №1201416	21.01.15	Приморськ Типовий с	21.01.15	СТ.190 ч.2	06.10.2016	21.01.15	21.01.15	21.01.15				9,2	3,2	У провад	У провад	27.07.15		
16779	16778	Одеська с №1201416	21.01.15	Приморськ Типовий с	21.01.15	СТ.190 ч.2	30.09.2016	21.01.15	21.01.15	21.01.15				27	27	У провад	У провад	27.07.15		
16780	16779	Одеська с №1201416	21.01.15	Приморськ Типовий с	21.01.15	СТ.190 ч.2	04.10.2016	21.01.15	21.01.15	21.01.15				3	3	У провад	У провад	27.07.15		
16781	16780	Одеська с №1201416	21.01.15	Приморськ Типовий с	21.01.15	СТ.190 ч.2	28.09.2016	21.01.15	21.01.15	21.01.15				2	2	У провад	У провад	27.07.15		
16782	16781	Одеська с №1201416	21.01.15	Приморськ Типовий с	21.01.15	СТ.190 ч.2	24.09.2016	21.01.15	21.01.15	21.01.15				8	8	У провад	У провад	27.07.15		

закрито після повернення судом обвинувального акту

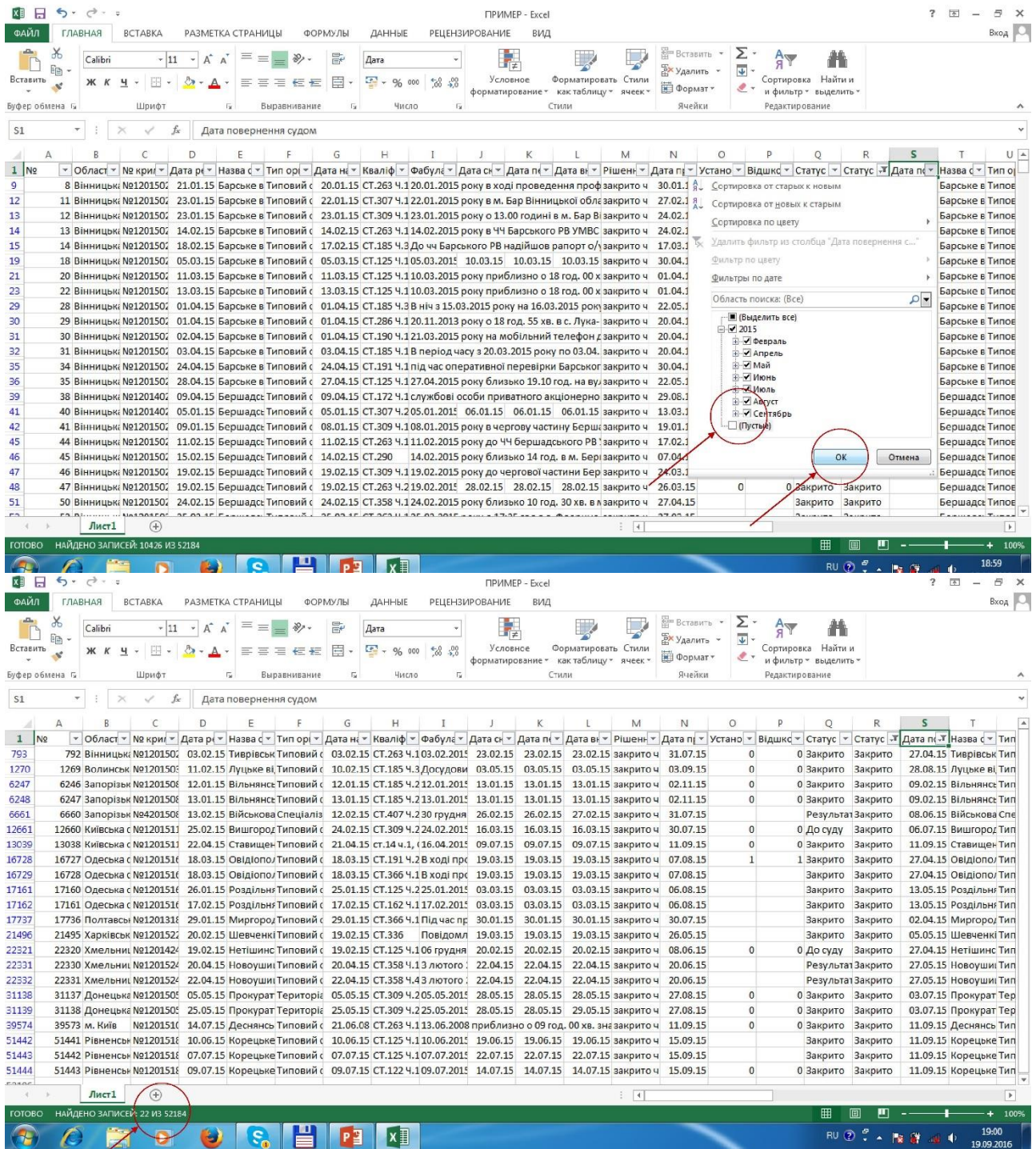

Рис. 15. Аналізу фабул провадженъ за ключовими словами

УКРАЇНА

**ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ**

вул. Мельникова, 81-б, м. Київ, 04050

тел.: (044) 206-00-51, факс: 206-00-52, e-mail: napu@ap.gov.ua

21.03.2017 № 05/401

на № 13/1-4-17 бих від 27.02.2017

**Прокурору Одеської області
Жученку О.Д.**

Шановний Олеже Дем'яновичу!

До Академії надійшов Ваш лист щодо можливості ознайомитися з програмою „Е-прокуратура”, яка функціонує на базі прокуратури Одеської області.

Повідомляємо, що з цією метою упродовж 4–5 квітня 2017 року до прокуратури Одеської області відряджаються наступні представники Академії: начальник відділу підготовки прокурорів з нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство Столітній Антон Володимирович, старший викладач цього ж відділу Нестеренко Сергій Дмитрович, начальник відділу дослідження проблем впровадження практики Європейського суду з прав людини в прокурорську діяльність Плотнікова Вероніка Петрівна, заступник начальника відділу документального забезпечення Тригуб Вікторія Леонідівна та заступник начальника відділу інформатизації та телекомунікацій Зенюков Сергій Олександрович.

Дякуємо за запрошення та сподіваємося на подальшу плідну співпрацю.

З повагою

Ректор

І. Присяжнюк

УКРАЇНА
ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Н А К А З

№ 77В

3 квітня 2017 року

м. Київ

Про службове відрядження

Відповідно до вимог наказу Генерального прокурора України від 24 квітня 2015 року № 55 "Про порядок виїзду працівників органів прокуратури України та Національної академії прокуратури України у службові відрядження", керуючись статтею 17 Закону України "Про прокуратуру" від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII, -

Н А К А З У Ю:

1. Направити у службове відрядження начальника відділу підготовки прокурорів з нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство Національної академії прокуратури України Столітнього Антона Володимировича до прокуратури Одеської області (м. Одеса).

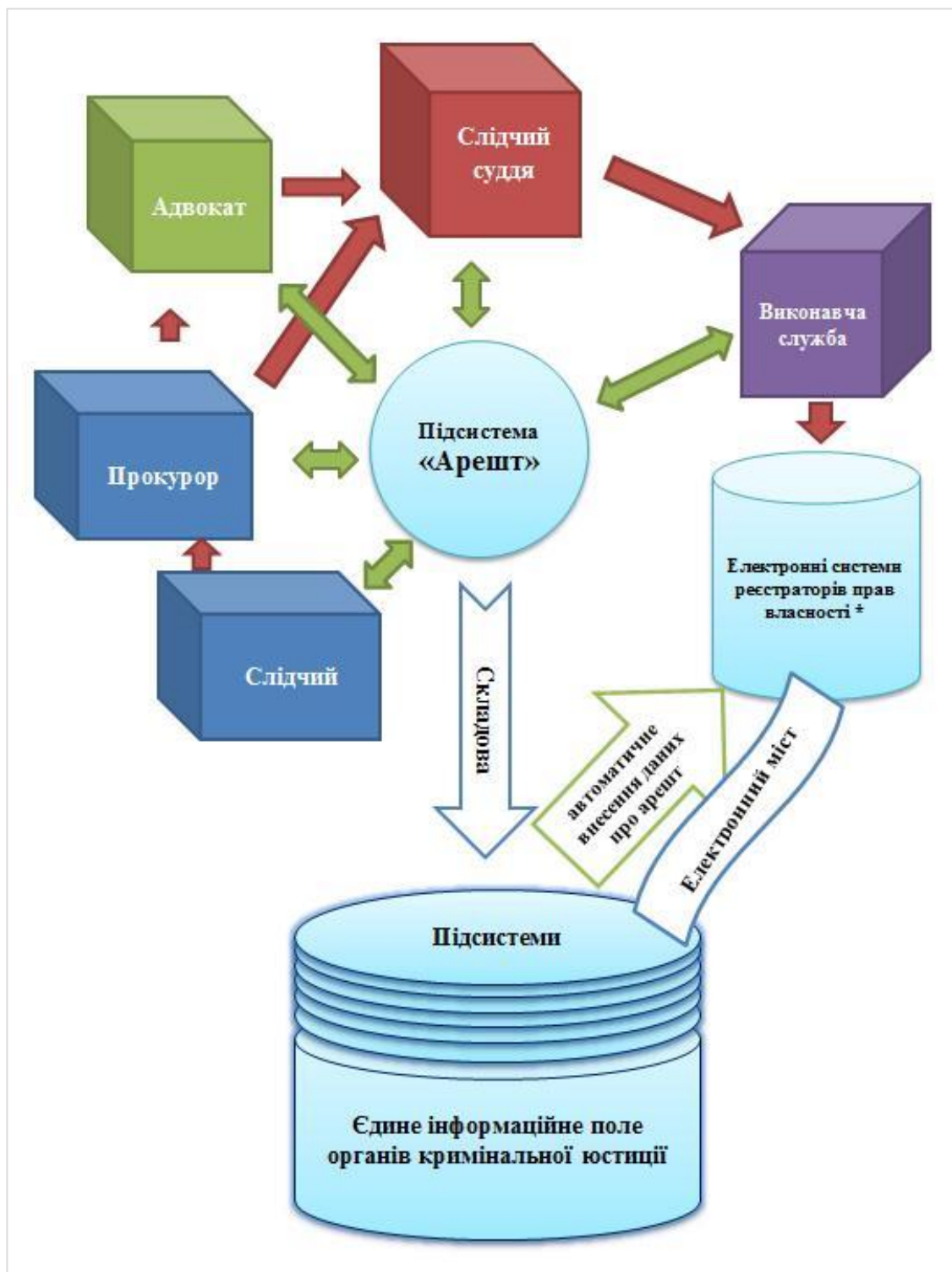
2. Термін - 4 (чотири доби) з 3 квітня 2017 року по 6 квітня 2017 року.

3. Мета - ознайомлення з програмою "Е-прокуратура", яка функціонує на базі прокуратури Одеської області.

4. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Ректор

І. Присяжнюк

Алгоритм функціонування підсистеми автоматичного арешту майна

Рис. 1. П'ять основних типів діаграм

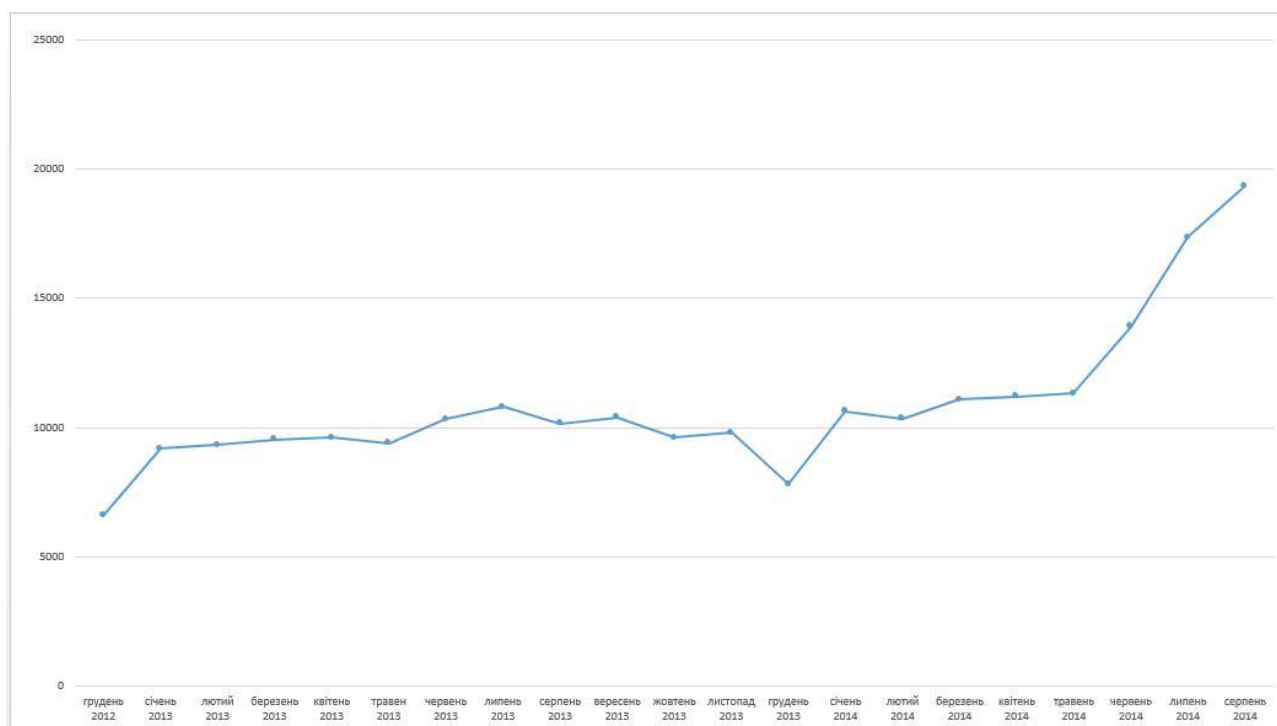

Рис. 2. Загальна тенденція реєстрація масиву злочинів (грудень 2012-серпень 2014, без закритих)

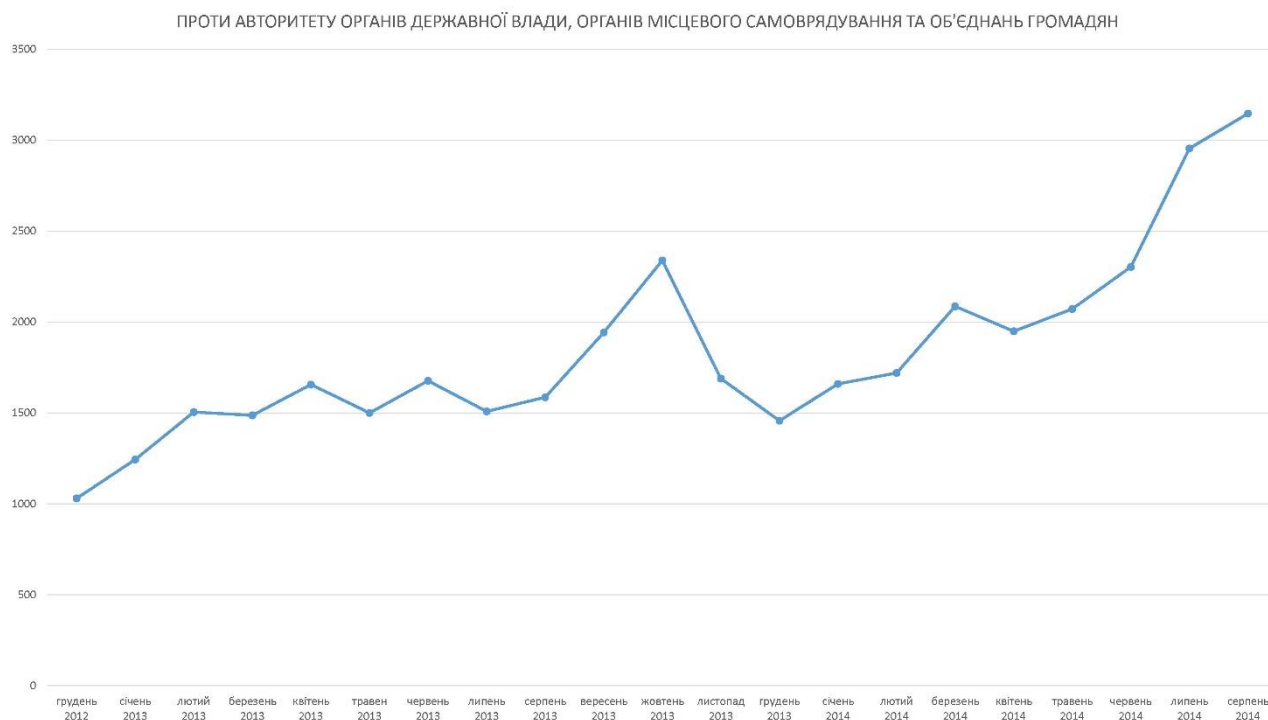

Рис. 3. Реєстрація правопорушень у сфері використання ЕОМ (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж та мереж електрозв'язку

Рис. 4. Реєстрація крадіжок по Україні та по регіонах (грудень 2012 – серпень 2014) - графік

Реєстрація крадіжок по регіонах(грудень 2012-серпень 2014)

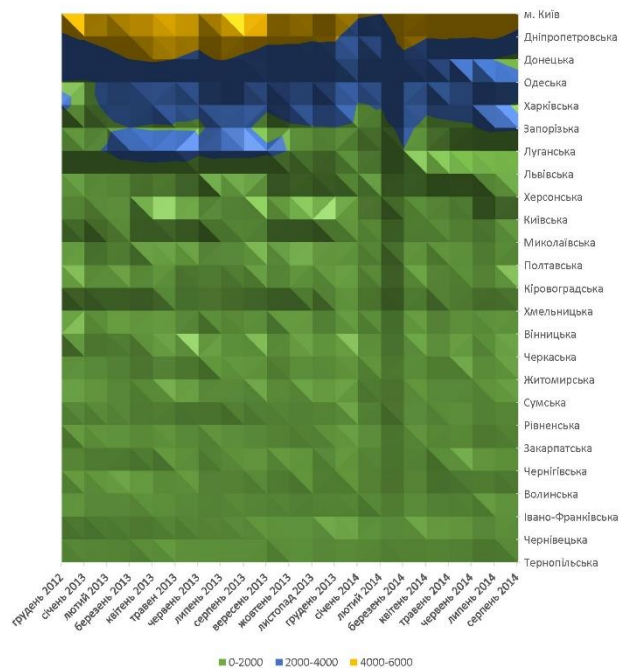

Рис. 5. Реєстрація крадіжок по Україні та по регіонах (грудень 2012 – серпень 2014) – контурна діаграма

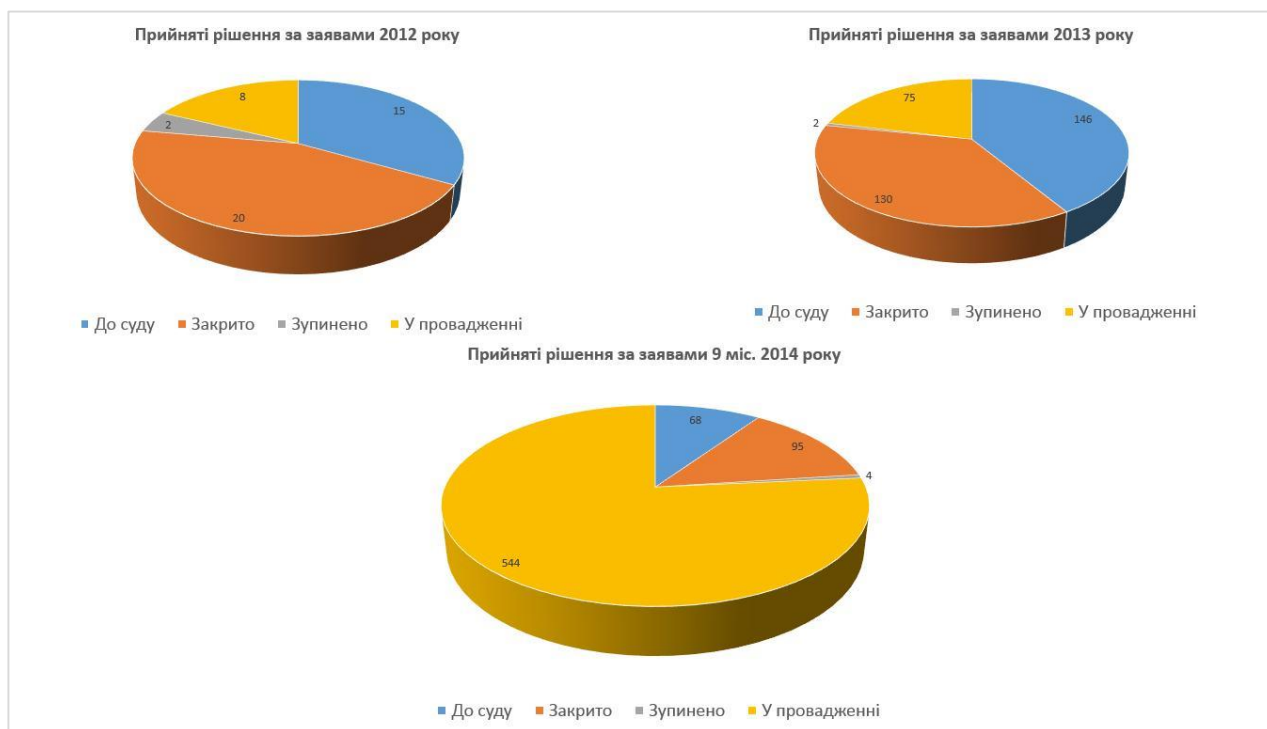

Рис. 6. Прийняті рішення за заявами за ст. 259 КК України (грудень 2012 – серпень 2014)

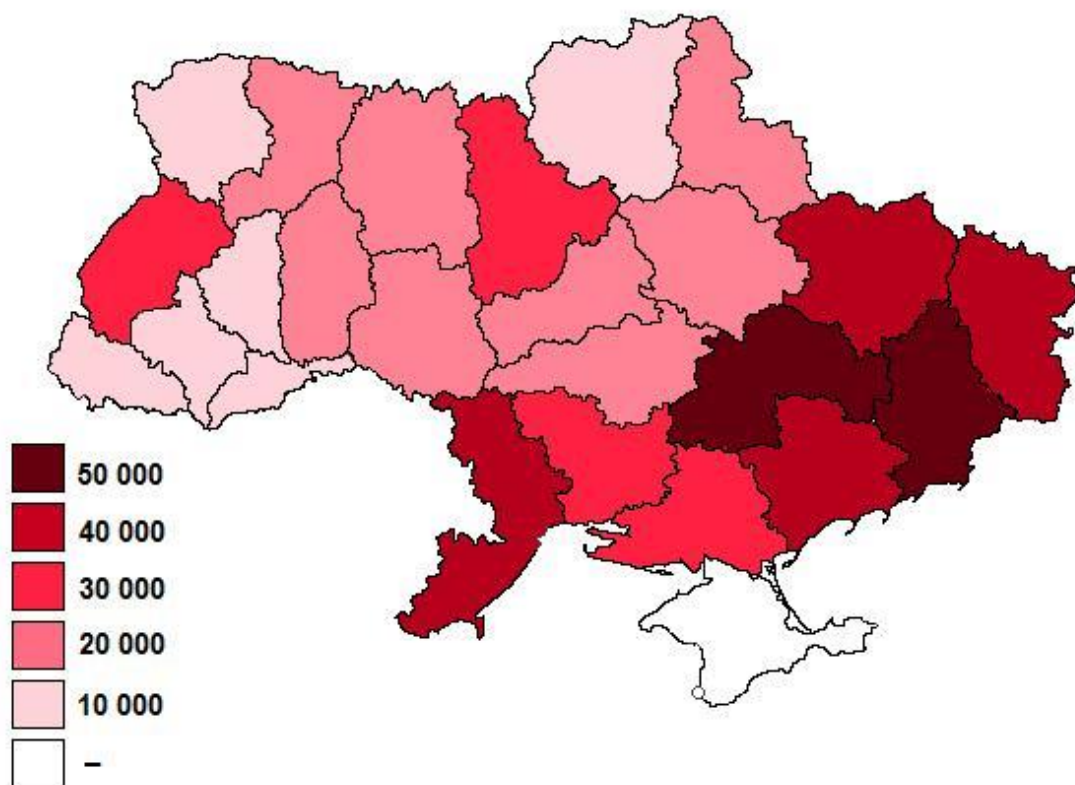

Рис. 7. Візуалізація кількості зареєстрованих злочинів за 6 місяців 2014 року

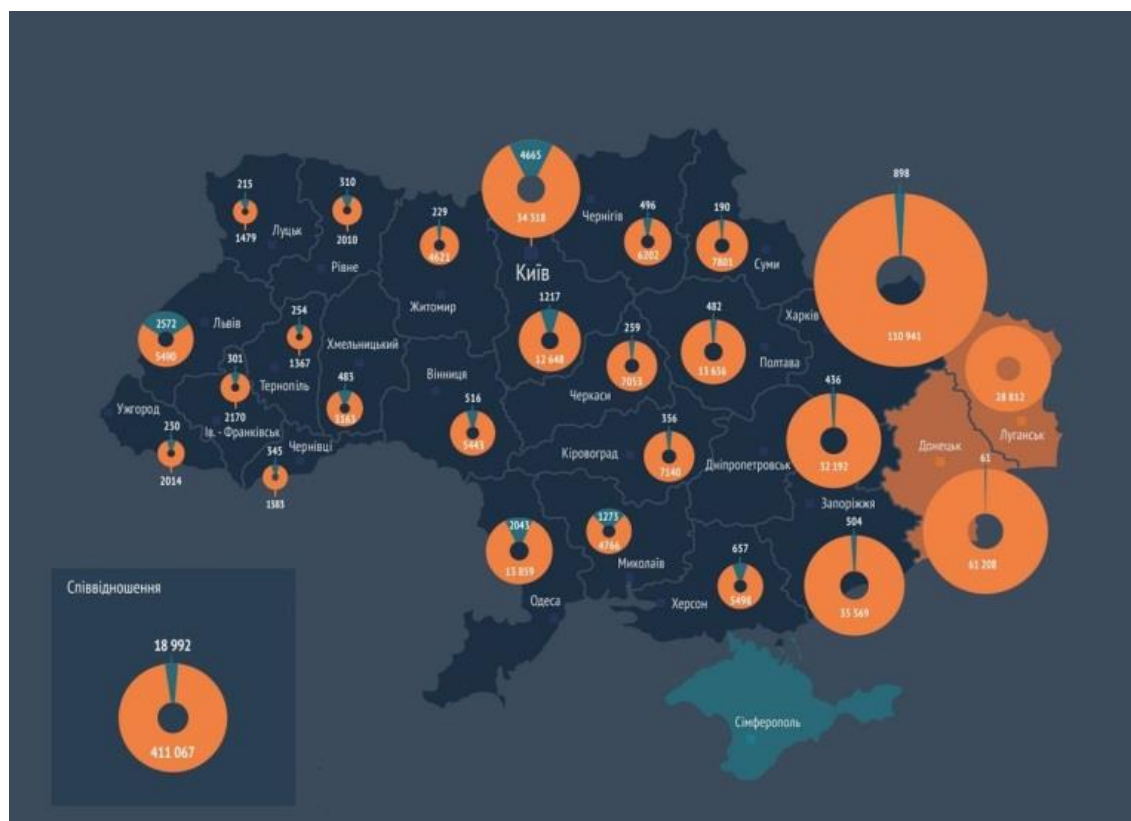

Рис. 8. Приклад візуалізації з поєднанням кругових діаграм та карти.

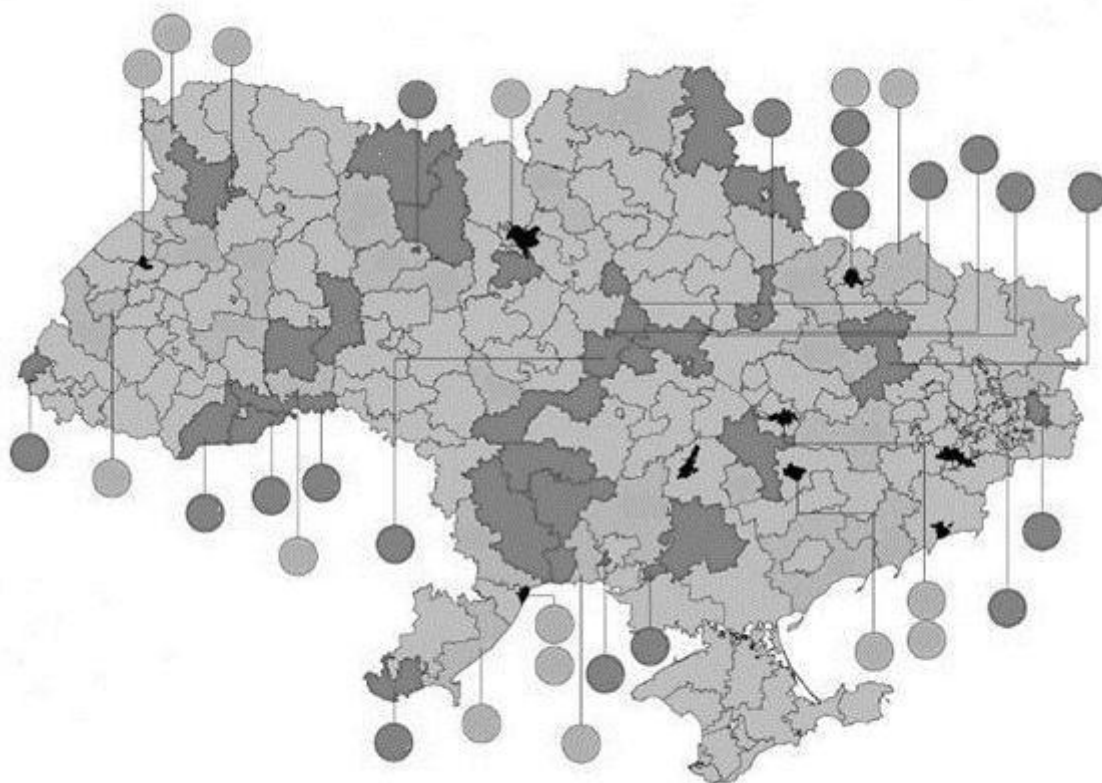

Рис. 9. Візуалізація даних на карті з відображенням GPS-координат «точок злочину»

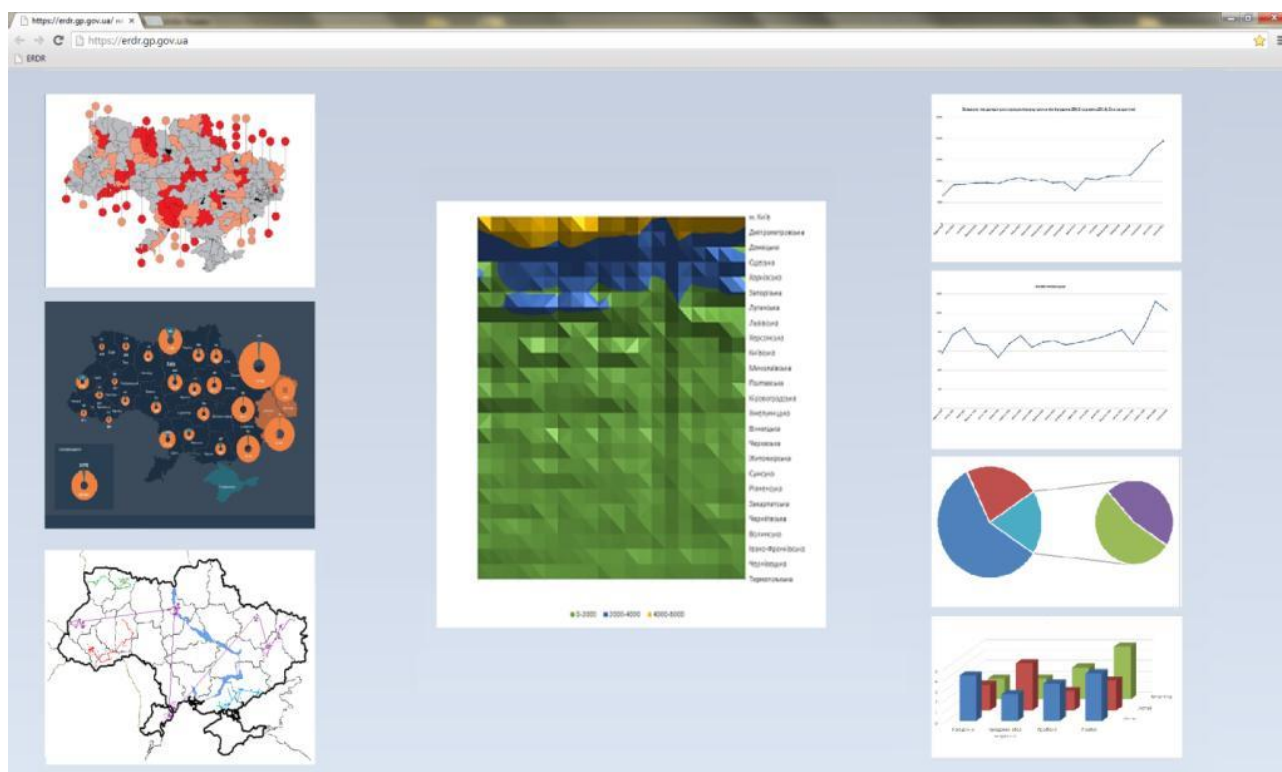

Рис. 10. Схеми підсистеми «Аналітика» в ЄРДР

Рис. 11. Схема формування «обличчя Чернова»

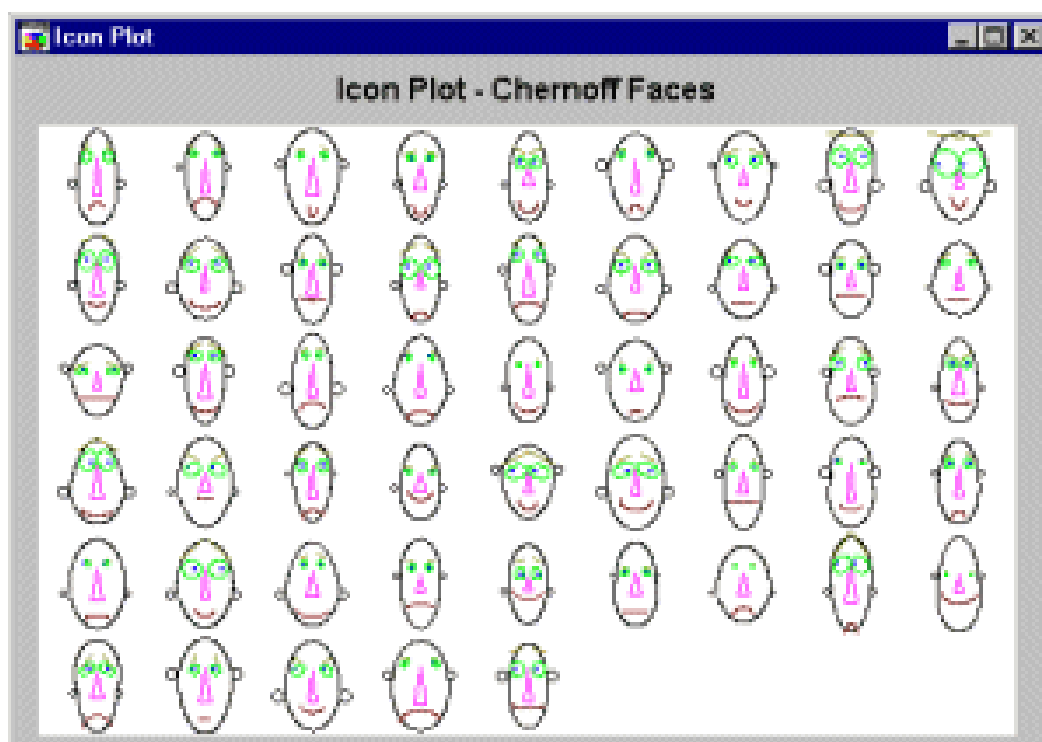

Рис. 12. Приклади «обличчя Чернова»

Рис. 1. Природні фрактали: папороть, мушля, оперення павліна, блискавка, легені (кровоносна систем, будова альвеол), гори та хмари

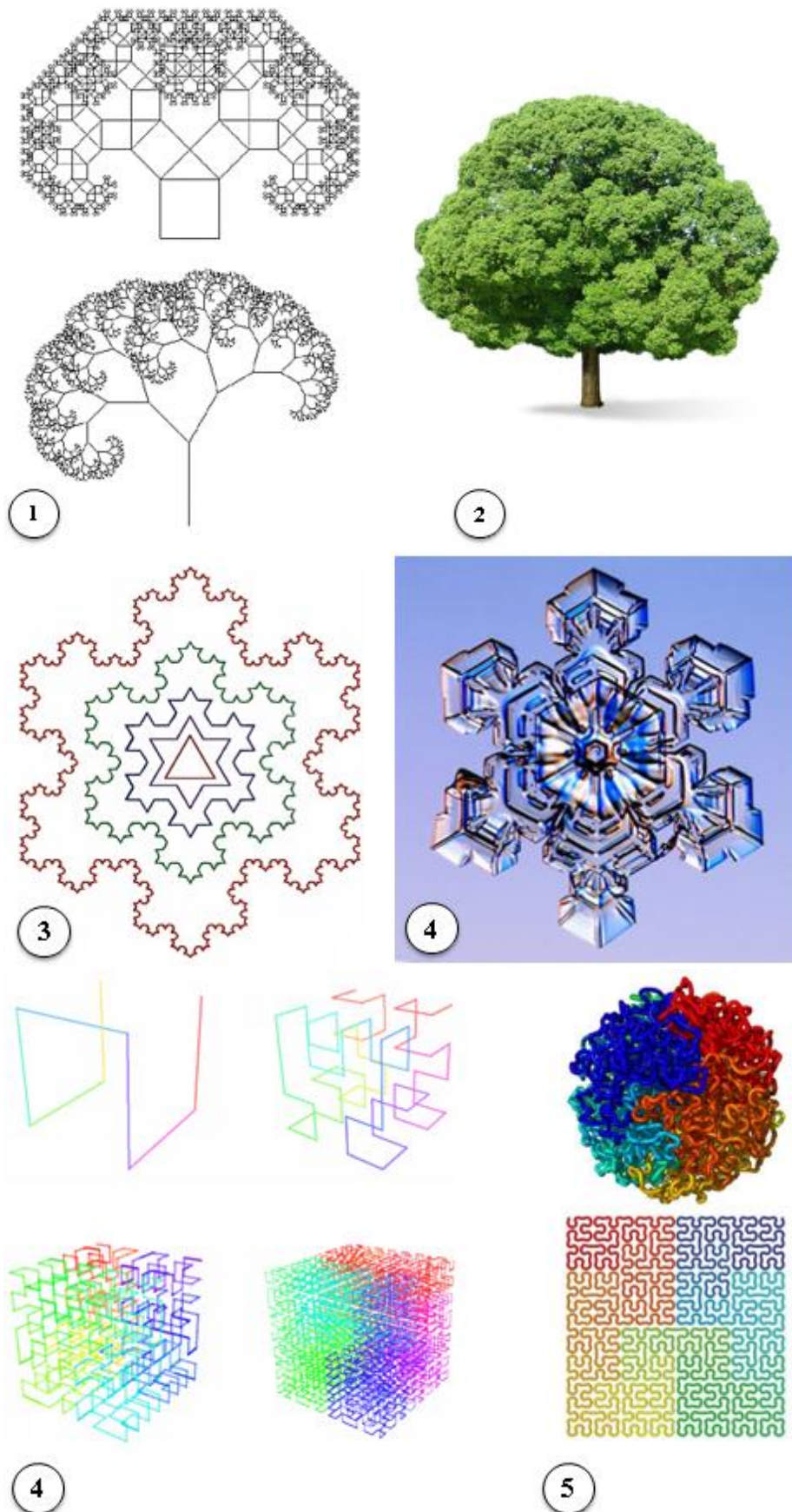

Рис. 2. Фрактальні дерева Піфагора (Босман) (1) та дерево (2). Криві Коха (3) та сніжинка (4). Тривимірні криві Пеано (5) та модель упаковки ДНК в ядрі клітини (6)

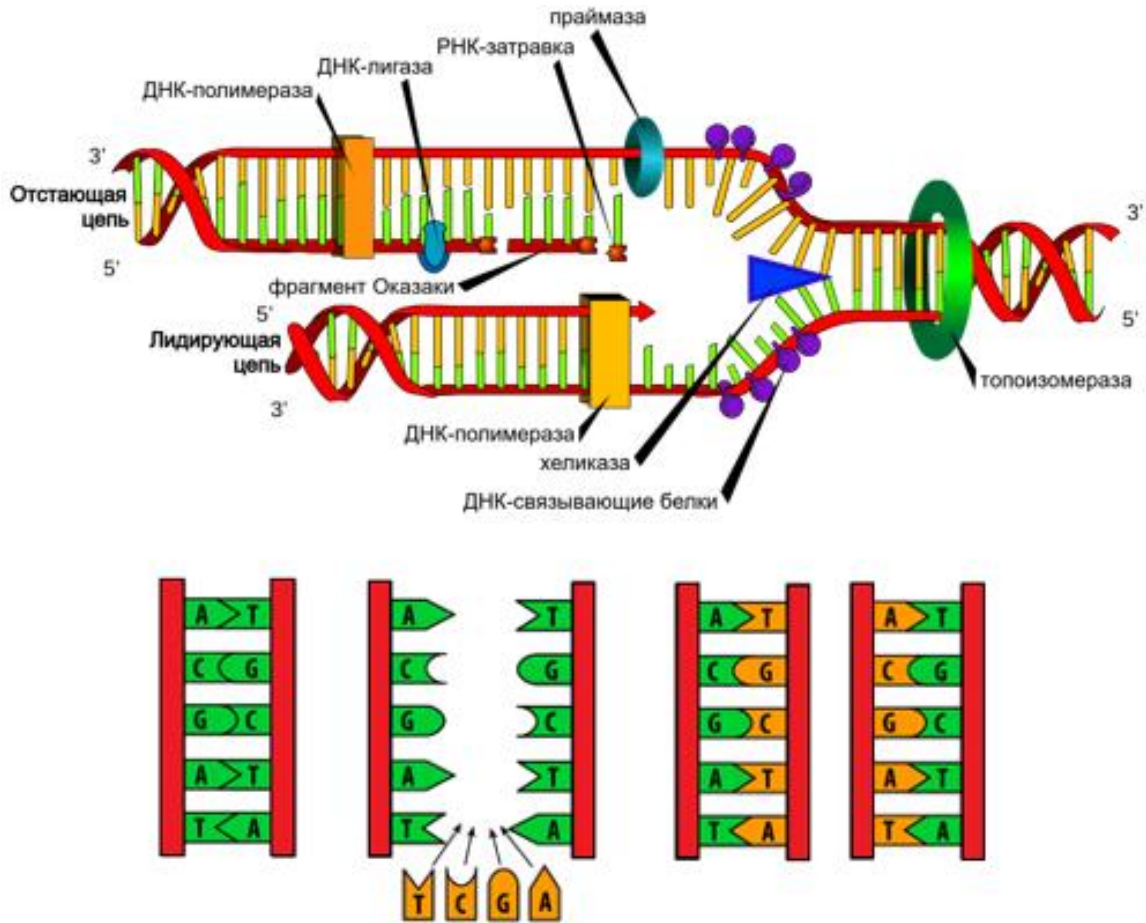

Рис. 3. Реплікація ДНК

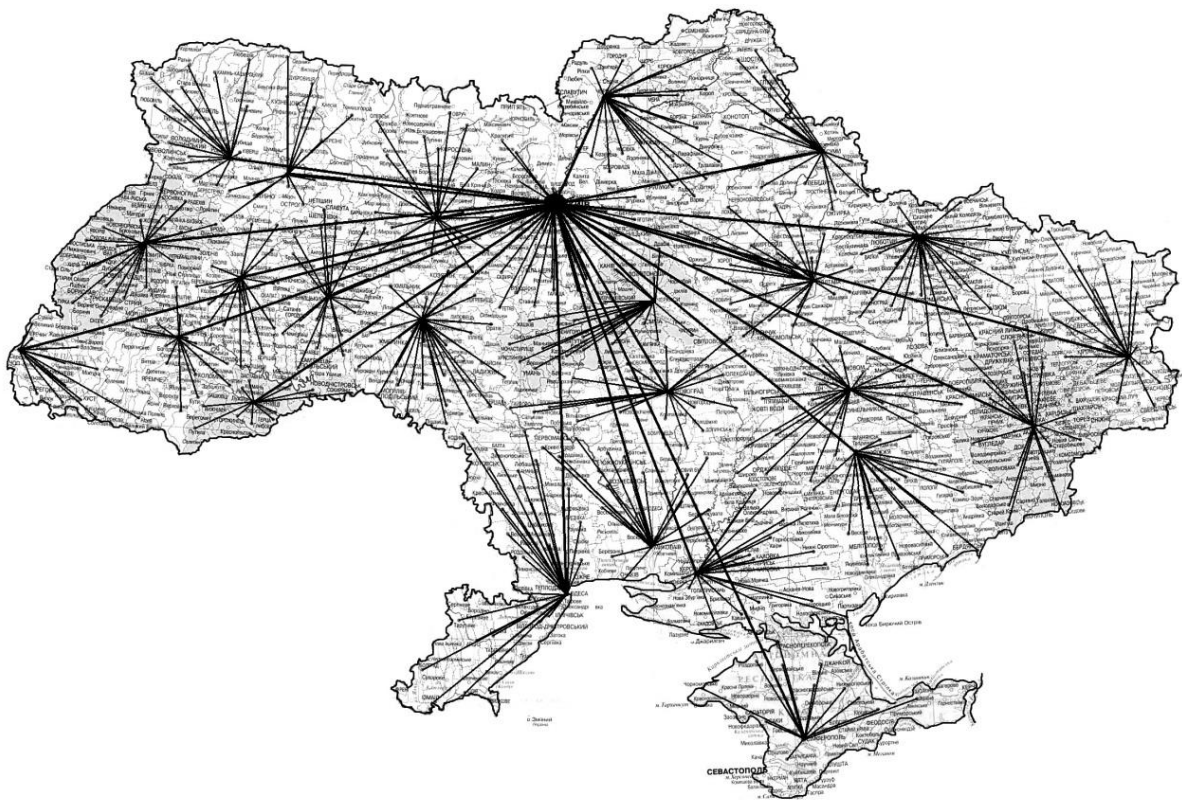

Рис. 4. Фрактальна структура підпорядкованості органів кримінальної юстиції

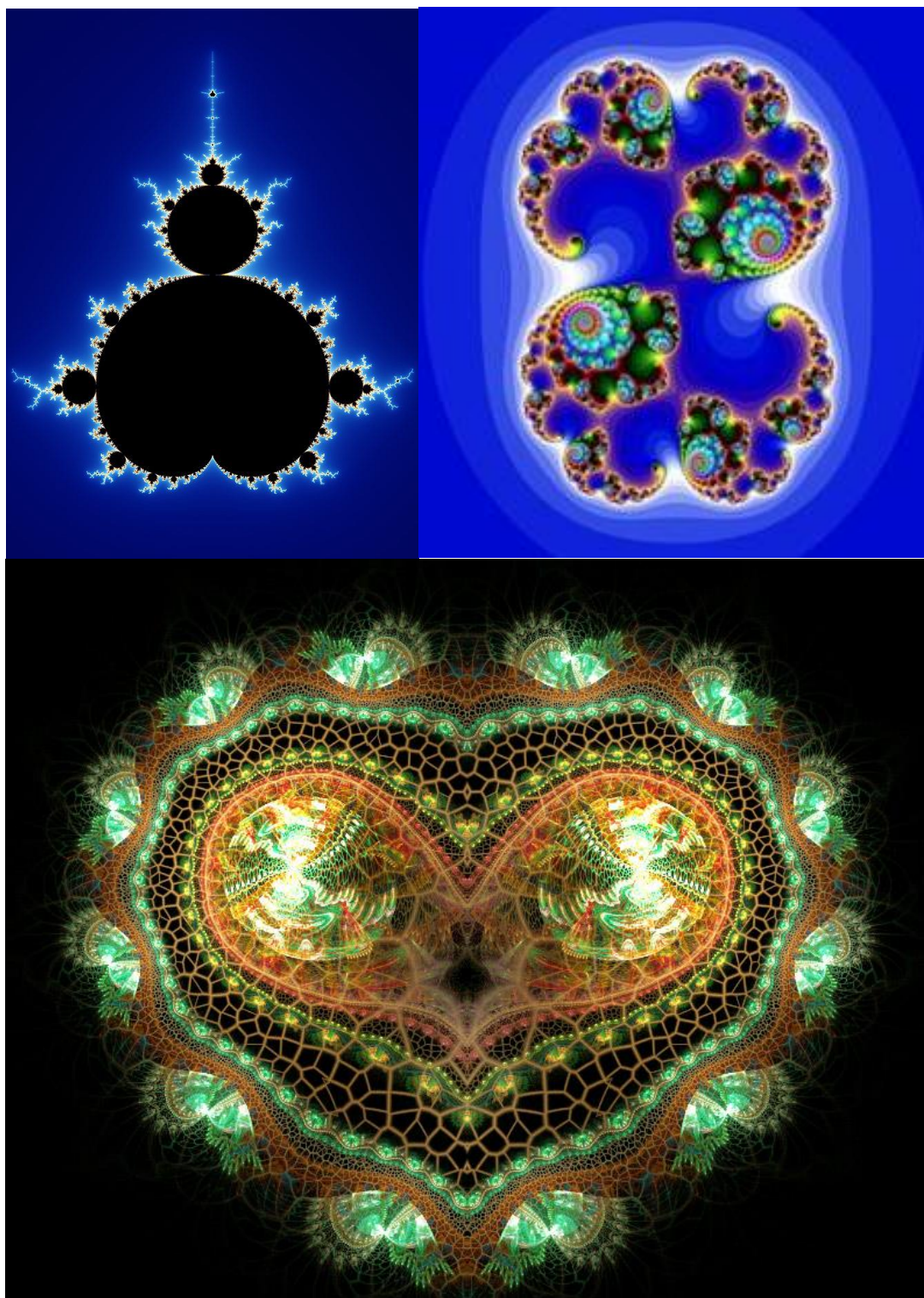

Рис. 5. Фрактальна графіка

Додаток 1
до Положення про порядок ведення Єдиного реєстру
досудових розслідувань
(пункт 3 глави 2 розділу 1)

КАРТКА ПРО КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ (1)

1. _____ 01 _____
(найменування органу, який розпочав досудове розслідування) код код відомства орган регіон район
Код органу: орган Національної поліції (1), орган безпеки (2), орган, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства (3), прокуратура (4), Національне антикорупційне бюро (5), орган Державного бюро розслідувань (6)

2. **Врахувати:** основна (1), виділено (2), у кримінальному провадженні, що надійшло для проведення досудового розслідування з іноземних держав (3), кримінальні правопорушення минулих років та щодо яких прийнято рішення (4), кримінальні правопорушення, які на день набрання чинності КПК України 2012 року перебувають у провадженні (5) 02 _____

3. **Номер кримінального провадження:** 03 _____
код рік код відомства орган номер
Орган Національної поліції (1), орган безпеки (2), орган, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства (3), прокуратура (4), Національне антикорупційне бюро (5), орган Державного бюро розслідувань (6)

Розділ 1. КЛЮЧ ВВЕДЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ДО ЄРДР

4. **Дата введення до ЄРДР** 04 _____
Відомості введено _____
(прізвище, посада, підпис)
Відомості перевірено _____
(прізвище, посада, підпис)

Розділ 2. ВІДОМОСТІ ПРО КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

5. № та дата надходження заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення або виявлення з іншого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення 05 _____

6. Прізвище _____ Ім'я _____ По батькові _____ потерпілого або заявника

6.1. Ідентифікаційний код особи 6.1 _____

6.2. Найменування юридичної особи _____

6.3. Місце проживання (для юридичної особи – місцезнаходження) _____

7. Інше джерело, з якого виявлено обставини, які можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення (за Довідником 1) 07 _____

8. Кримінальне правопорушення, виявлене службою (за Довідником 2) органу (вказати якого) 08 _____

9. Дата та час учинення правопорушення 09 _____ дата час

10. Досудове розслідування розпочато працівником (за Довідником 2), за результатами перевірки узагальнених матеріалів Держфінмоніторингу (1), Держфінінспекції (2), на підставі рішення суду про зобов'язання вписання відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР (3) 10 _____ служба (пп. 1-3)
Дата початку досудового розслідування _____ дата

10.1. Установлено особу, яка вчинила кримінальне правопорушення (1), установлено особу, з них неповнолітню (2), не встановлено особу (3) 10.1 _____

11. Фабуста кримінального правопорушення. Дата, час, адреса, місце, спосіб, знаряддя, засоби, інші особливості вчинення цього правопорушення, розміри збитків, прізвище потерпілого (потерпілих), дані осіб, які вчинили правопорушення, тощо _____

12. Кваліфікація злочину (КК України 2001 року) 12 _____ ст. чч. ст. чч. пп. позн.
12.1. Кваліфікація злочину (КК України 1960 року) 12.1 _____ ст. чч. ст. чч. пп. позн.
12.2. Кваліфікація проступку 12.2 _____ ст. чч. пп. позн.

13. У великих (1), особливо великих (2) розмірах 13 _____

14. Злочин (стаття 12 КК невеликої тяжкості (1), середньої тяжкості (2), тяжкий (3), особливо тяжкий (4), кримінальний проступок (5)) 14 _____

15. Правопорушення попереджено (статті 14, 15 КК) на стадії готування (1), замаху (2) працівником (за Довідником 1) 15 _____

16. Додаткові відмітки щодо кваліфікації (за Довідником 9) 16 _____

17. Кримінальне правопорушення, не пов'язане з охороною навколишнього природного середовища і земельних відносин (1), кримінальне правопорушення, пов'язане з охороною навколишнього природного середовища і земельних відносин (2), у тому числі річки Дніпро, її водосховища, Дніпровсько-Бузького лиману, їх водоохоронних зон та прибережних смуг (3), з них вчинене на підприємствах, які здійснюють скиди у річку Дніпро, її водосховища та Дніпровсько-Бузький лиман (4) 17 _____

17.1. Кримінальне правопорушення, пов'язане з проведенням антитерористичної операції (1), не пов'язане з проведенням антитерористичної операції (2) 17.1 _____

18. Предмет злочинного посягання (за Довідником 6) знаходився у приватній власності громадян (01), власності держави (02), комунальній власності (03), спільній власності (04)	18	код	форма власності
19. Місце вчинення правопорушення: м. Київ (01), м. Сімферополь (02), м. Севастополь (03), обласний центр (04), місто (05), селище міського типу (06), сільська місцевість (07), за межами населеного пункту (08), у тому числі на автодорогах (09), автомагістралях (10), в межах річки Дніпро, її водосховищ, Дніпровсько-Бузького лиману, їх водоохоронних зон та прибережних смуг (11)	19	(ш. 1-26)	
Для транспортних підрозділів: поїзд далекого сполучення (12), у тому числі пасажирський (13), приміський поїзд (14), вагтажний поїзд (15), вокзал (16), зупиночна платформа (17), на повітряному (18), річковому (19), морському (20), магістральному трубопровідному (21), автомобільному (22) транспорті, у сфері автотрощного комплексу (23), у метрополітені (24), інші на транспорті (25), у зоні проведення Антитерористичної операції (26)			
20. На закритих об'єктах: УВП (1), ТТТ (2), СІЗО (3), спецприймальник (4), приймальник-розподільник (5), спецміліція (6), територія військової частини (7), територія житлової зони закритого військового містечка (8), кімната для доставлених чергових частин правоохоронних органів (9), закриті психіатричні лікарні та заклади судово-психіатричної експертизи для осіб, взятих під варту, МОЗ України (10), пункти тимчасового тримання іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні (11), у тому числі нелегальних мігрантів (12), біженців (13)	20		
21. Громадське місце: вулиця (дорога), площа, парк, сквер (01), у тому числі на автомагістралі (02), ринок (03), громадський транспорт (04), інші місця (05)	21		
Для транспортних підрозділів: поїзд далекого сполучення (06), літак (07), корабель (08), приміський поїзд (09), вокзал, станція (10), аеровокзал (11), річний, морський вокзал, пристань (12), інші місця (13)			
22. Охорона об'єкта: відомча (1), недержавна (2), Державна служба охорони (3), інші підрозділи органів внутрішніх справ (4), відсутня (5), інша (6), військова варта (7), військовий патруль (8)	22		
23. Найменування підприємства, організації, установи, де скоєно правопорушення Код Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань	23		
24. Окремі відмітки для військових формувань та об'єднань (за Довідником 12)	24		
25. Військові формування, органи спеціального призначення, державні органи у сфері оборони, у яких вчинено злочин (за Довідником 11)	25		
26. Види економічної діяльності, у яких учинено правопорушення (за Довідником 4)	26		
27. Знаряддя та засоби вчинення правопорушення (за Довідником 5)	27		
28. Сума матеріальних збитків (розмір шкоди, заподіяної потерпілому) (тис. грн)	28		
29. Сума попереджених збитків (тис. грн)	29		
29.1. Вилучено предметів злочинної діяльності (за Довідником 10)	29.1	код	кількість
29.1.1. Тип, серія, № зброї	29.1.1		
29.2. Сума хабара (тис. грн)	29.2		
30. Огляд місця події проводився працівниками (за Довідником 1)	30		
Відомості про потерпілих			
31. Кількість потерпілих	1	з них: жінок	2
жертв насильства в сім'ї	5	безвісно зниклих	6
осіб без громадянства	9	імігрантів	10
		неповнолітніх	3
		нелегальних мігрантів	7
		юрідичних осіб	11
		малолітніх	4
		біженців	8
32. Кількість потерпілих, які загинули	1	з них: жінок	2
осіб, які не встановлені	5	неповнолітніх	3
		малолітніх	4
33. Країна громадянства потерпілого (за Довідником 7)	33		
34. Рід занять, службове становище потерпілого (за Довідником 8)	1	з них загинуло	2
		1	з них загинуло
		1	з них загинуло
35. Вік потерпілих осіб (у повних роках)	35		
36. Інші відмітки	36		

Рис. 1. Ф.1 Картка про кримінальне правопорушення

Дата прийняття рішення	(п. 21-24)	дата
Розділ 3. ВІДОМОСТІ ПРО УЧАСТЬ СЛУЖБ У РОЗКРИТТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ		
19. Кримінальне правопорушення розкрито або попереджено службою (за Довідником 2)	19	
20. Повідомлення (за Довідником 3)	20	
20.1. Правопорушення розкрито особистим пошуком (1), у ході реалізації інформації (2), при перевірці та затриманні особи (3), у ході проведення дізнання (4), досудового слідства (5), із застосуванням науково-технічних засобів і криміналістичних методів (6)	20.1	
21. Застосування криміналістичних та науково-технічних засобів та методів (1), у тому числі працівниками (за Довідником 2), за результатами проведених експертними підрозділами: судових експертиз (присвоєне значення за кодифікатором), досліджень (2), за результатами проведених в інших міністерствах і відомствах: судових експертиз (3), досліджень (4), проведених іншими суб'єктами судово-експертної діяльності: судових експертиз (5), досліджень (6), криміналістичної та оперативної техніки (7), суб'єктивних портретів (8), із застосуванням пристроїв примусової зупинки автомобіля транспорту (9)	21 п. 1	(за Довідником 1) (шт. 2-9)
22. Застосування оперативно-довідкових обліків інформаційних підсистем (1), автоматизованого банку даних (2), інформаційно-пошукових систем (3), оперативного обліку Національної поліції (4), у тому числі автоматизованого (5), оперативного обліку пошукових систем (6), колекцій криміналістичного обліку експертної служби (7), у тому числі автоматизованих (8)	22	
23. Інші відмітки	23	

Рис. 2. Ф.1.1 Картка про наслідки досудового розслідування кримінального правопорушення

43-46.									
Кваліфікація правопорушення за КК України 2001 року									
43									
	ст.	чч.	ст.	чч.	шл.	позп.			
44									
45									
46									
47. У великих (1), особливо великих (2) розмірах									47
48. Злочин (стаття 12 КК) невеликої тяжкості (1), середньої тяжкості (2), тяжкий (3), особливо тяжкий (4), кримінальний проступок (5)									48
49. За статтями 14, 15 КК: готування (1), замах (2)									49
50. Додаткові відмітки щодо кваліфікації (за Довідником 9)	50								
51. Предмет посягання (за Довідником 6)									
52. Предмет злочинного посягання знаходився у приватній власності громадян (01), власності держави (02), комунальній власності (03), спільній власності (04)									
53. Правопорушення вчинені: у стані алкогольного (1), наркотичного (2), токсичного (3), психотропного (4) сп'яніння, хронічним алкоголізмом (5), наркоманом (6), токсикоманом (7)									53
									(п. 1-4) (п. 5-7)
54. Правопорушення учинено в групі: дорослих (1), тільки неповнолітніх (2), змішаній за участю неповнолітніх (3), тільки громадянами України (4), іноземними громадянами (5), у тому числі громадянами СНД (6), іммігрантами (7), біженцями (8), нелегальними мігрантами (9), особами без громадянства (10), змішаній за участю: іноземних громадян (11), у тому числі іммігрантів (12), біженців (13), нелегальних мігрантів (14), осіб без громадянства (15)									54
									(п. 1-3) (п. 4-15)
55. В організованій групі (1), злочинній організації (2), із зв'язками: міжрегіональними (3), транснаціональними (4), корумпованими (5), у тому числі в органах законодавчої (6), виконавчої (7), судової (8) влади, місцевого самоврядування (9), сформованій на етнічній основі (10)	55								
									(п. 1, 2) (п. 3, 4) (п. 5) (п. 6-9) (п. 10)
56. Тривалість дії ОГ і ЗО: (1) до одного року, (2) до двох років, (3) до 3 років, (4) від 3 до 6 років, (5) більше 6 років									56
57. Ступінь співучасті: організатор (1), виконавець (2), підбурювач (3), пособник (4)									57
58. Мотиви правопорушення: корисливі (1), з метою приховування іншого злочину (2), хуліганські (3), ревнощі, лайки (4), пов'язані з насильством в сім'ї (5), помста (6), расова (7), національна (8) чи релігійна (9) нетерпимість, ідеологічні (10), політичні (11), сексуальні (12), розподіл сфер впливу (13), на замовлення (14), правопорушення, пов'язане з корупцією (15)	58								
59. Особу, яка вчинила правопорушення, виявлено службою (за Довідником 2)									59
60. Особа, яка раніше вчиняла правопорушення: 2 і більше разів (1), у групі (2), у складі ОГ і ЗО (3), неповнолітня (4), звільнялась від кримінальної відповідальності: за статтями 45-49, 97 КК (5), за амністією (6), у зв'язку з помилуванням (7), із закінченням строків давності (8), однорідного складу (9), інші (10)	60								
61. Особа, у якої судимість не знята або не погашена та яка знаходилась: під адміністративним наглядом (1), у період відбуття громадських (2), виправних (3) робіт, у період арешту (4), обмеження волі (5), в УВП (6), під час випробувального терміну (7), звільнена згідно з актами про амністію (8), помилувана (9), інші (10)	61								
62. Особа, яка раніше утримувалась в УВП (1), вчинила правопорушення: протягом 1 року після звільнення з УВП (2), після умовно-достоювального звільнення з УВП (3), у період невідбутої частини покарання після умовно-достоювального звільнення з УВП (4)									62
63. Наслідок розслідування: звернення до суду: з обвинувальним актом (1), у тому числі з угодою: про примирення (2), про визнання винуватості (2.1) за статтею 286 КПК України (статті 44 (3), 45 (4), 46 (5), 47 (6), 48 (7), 49 (8) КК України), за статтею 292 КПК України: про застосування примусових заходів медичного характеру (стаття 95 КК України (9)), про застосування заходів виховного характеру (стаття 97 КК України (10)), закрито за частиною першою пункту 5 статті 284 КПК України (11) частиною першою пункту 7 статті 284 КПК (12), частиною першою пункту 9 статті 284 КПК (13). Дата									63
64. Перебувала на обліку: оперативному (1), спеціальному (2), в кримінальній міліції у справах дітей (3), у наркологічному диспансері: у зв'язку з алкоголізмом (4), наркомагією (5), токсикоманією (6), в психоневрологічному диспансері (7), на криміналістичному обліку експертної служби МВС (8), у тому числі автоматизованому (9)	64								
65. Наявність інформації в АБД: так (1)									65
66. Інші відмітки	66								

Рис. 4. Ф.2 Картка на особу, яка вчинила кримінальне правопорушення та яка підозрюється у його вчиненні

Додаток 5
до Положення про порядок ведення Єдиного реєстру
досудових розслідувань
(пункт 3 глави 2 розділу 1)

КАРТКА ПРО РУХ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ (3)

1. _____ (найменування органу, який веде досудове розслідування) код відомства орган

2. **Враховати:** основна (1), виділено (2), у кримінальному провадженні, що надійшло для проведення досудового розслідування з іноземних держав (3), кримінальні правопорушення минулих років та щодо яких прийнято рішення (4), кримінальні правопорушення, які на дещь набрали чинності КПК 2012 року перебувають у провадженні (5)

3. **Номер кримінального провадження:** код рік код відомства орган номер

Розділ 1. КЛЮЧ ВВЕДЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ДО ЄДР

4. **Дата введення до ЄДР** _____

Відомості введено _____ (прізвище, посада, підпис)

Розділ 2. ВІДОМОСТІ ПРО РУХ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

5. **Досудове розслідування розпочато працівником (за Довідником 2)** _____ служба дата

6. **Кримінальне провадження передано без зняття з обліку (1), зі зняттям з обліку (2), частина сьома статті 214 КПК України (3), стаття 216 КПК України (4), стаття 218 КПК України (5), частина п'ята статті 36 КПК України (6), до прокуратури (7), органів безпеки (8), органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства (9), органів Національної поліції (10), Національного антикорупційного бюро (14), органів Державного бюро розслідувань (15), інших держав (12), у тому числі держав СНД (13)** _____ (п. 1, 2) (п. 3-6) (п. 7-14) код відомства код органу (куди передано) дата

_____ (вказати орган, до якого направлено провадження вих. № _____)

7. **Об'єднане з досудовим розслідуванням** _____ дата

№ кримінального провадження _____ код рік код відомства орган номер

7.1. **Виділене з досудового розслідування** _____ дата

№ кримінального провадження _____ код рік код відомства орган номер

8. **Загальна кількість кримінальних правопорушень в основному кримінальному провадженні** _____

9. **Досудове розслідування у кримінальному провадженні розпочато:** після внесення відомостей до Реєстру (1), в межах одного органу (2), надійшло з іншого органу (3), після відновлення досудового розслідування раніше зупиненого (4), раніше закритого (5) кримінального провадження після повернення судом у порядку пункту 4 статті 288 КПК України (6), статті 314 КПК України (7), інших (8) працівником (за Довідником 2) _____ (п. 1-8) служба дата

10. **Зупинено:** за частиною першою статті 280 КПК України (пункти 1 (1), 2 (2), 3 (3), 2-1 (4)) _____ дата

Для пунктів 1, 2 частини першої статті 280 КПК _____ (І.І.Б. оголошеного в розшук або особи, яка захворіла)

Для пунктів 2¹ частини першої статті 280 КПК _____ (І.І.Б. підозрюваного, стосовно якого слідчий суддя відмовив у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування)

11. **Відновлено досудове розслідування раніше зупиненого кримінального провадження за частиною першою статті 280 КПК України:** пункти 1 (1), 2 (2), 3 (3), 2¹ (4), у разі необхідності проведення слідчих (розшукових) чи інших процесуальних дій (4), раніше закритого кримінального провадження (5), з інших підстав (6), відповідно до частини другої статті 282 КПК України (7) _____ дата

12. **Продовжено строк досудового розслідування:** дізнання – до 2 місяців (1), досудового слідства – до 3 місяців (2), від 3 до 6 місяців (3), від 6 до 12 місяців (4). Дата, до якої продовжено строк розслідування _____ дата

13. **Матеріали досудового розслідування відкрито іншій стороні за статтею 290 КПК України.** Дата _____

14. **Результати досудового розслідування:** про звернення до суду з обвинувальним актом (1), у тому числі з угодою: про примирення (2), про визнання винуватості (2.1), з клопотанням про звільнення від кримінальної відповідальності за КК України: статті 44 (3), 45 (4), 46 (5), 47 (6), 48 (7), 49 (8), 97 про застосування примусових заходів виховного характеру (9), стаття 95 про застосування примусових заходів медичного характеру (10), закрито за частиною першою статті 284 КПК України: пункти 1 (11), 2 (12), 3 (13), 4 (14), 5 (15), 6 (16), 7 (17), 8 (18), 9 (19) _____ (п. 1-18) дата

Дата прийняття рішення _____

15. **Повернуто судом:** кримінальне провадження: пункт перший частини третьої статті 314 КПК України (1), пункт другий частини другої статті 407 КПК України (2), частина третя статті 289 КПК України (3), обвинувальний акт: пункт 3 частини третьої статті 314 КПК України (4), клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру: пункт 3 частини третьої статті 314 КПК України (5), клопотання про застосування примусових заходів виховного характеру: пункт 3 частини третьої статті 314 КПК України (6), клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності: частина четверта статті 288 КПК України (7), з інших підстав (8) _____

Рис. 5. Ф.3 Картка про рух кримінального провадження

**СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ ТА
ВІДОМОСТІ ПРО АПРОБАЦІЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ**

Монографія

1. Столітній А.В. Електронне кримінальне провадження: передумови виникнення сучасний стан та перспективи розвитку: монографія. К.: Видавничий дім «АртЕк», 2016. 724 с.

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Столітній А.В. Досудове розслідування кримінальних проваджень за заявами та повідомленнями про безвісне зникнення громадян // Вісник прокуратури. 2013. № 12. С. 33-37.

2. Столітній А.В. Підстави початку досудового розслідування // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2014. № 4. С. 187-197.

3. Столітній А.В. Практичні аспекти розмежування поняття нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, і процесуального керівництва досудовим розслідуванням // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2014. № 6-2, Т. 4. С. 105-109.

4. Столітній А.В., Аузін Р.О. Практичні аспекти вдосконалення аналітичних та контрольних можливостей Єдиного реєстру досудових розслідувань // Вісник Запорізького національного університету. 2015. № 1 (1). С. 189-199.

5. Столітній А.В., Каланча І.Г. Обліково-реєстраційна дисципліна за кримінальним процесуальним законодавством України // Юридичний вісник, Національний університет «Одеська юридична академія». 2015. № 1. С. 143-147.

6. Столітній А.В. Практичні аспекти діяльності органів досудового розслідування із запобігання злочинам під час досудового розслідування // Право і суспільство. 2015. № 3. С.186-190.
7. Столітній А.В. Початок досудового розслідування: правова природа, регламентація та межі прокурорського нагляду // Право і суспільство. 2015. № 4. С. 200-205.
8. Столітній А.В. Правова природа Єдиного реєстру досудових розслідувань // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2015. № 5. Т. 4. С. 95-99.
9. Столітній А.В., Каланча І.Г. Інші учасники кримінального провадження в системі учасників кримінального процесу // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2015. № 6. Т. 3. С. 120-124.
10. Столітній А.В. Система та структура суб'єктів кримінального провадження // Порівняльне-аналітичне право: юридичний електронний журнал. електрон. наук. фахове вид. 2015. № 6. URL: http://pap.in.ua/6_2015/96.pdf (дата звернення: 05.08.2016).
11. Столітній А.В. Організація прокурорського нагляду за досудовим розслідуванням у формі процесуального керівництва, роль керівника органу прокуратури в організації нагляду // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. № 11. Т. 2. С. 139-142.
12. Столітній А.В. Обшук та огляд: сучасні реалії, європейський досвід // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. № 16. Т. 2. С. 96-99.
13. Столітній А.В. Забезпечення процесуального контролю за допомогою Єдиного реєстру досудових розслідувань і шляхи його вдосконалення // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2015. № 31. Т. 3. С. 101-104.

14. Столітній А.В., Каланча І.Г. Електронний діалог – інноваційний напрям еволюції досудового розслідування: вдосконалення // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2015. № 35. Т. 3. С. 126-131.

15. Столітній А.В. Особливості початку досудового розслідування за ухилення від сплати аліментів на підставі подань (повідомлень) державної виконавчої служби // Актуальні проблеми держави і права, Національний університет «Одеська юридична академія». 2015. № 75. С. 175-181.

16. Столітній А.В. Кримінальна процесуальна взаємодія сторін досудового розслідування // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2016. № 1. Т. 4. С. 100-103.

17. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій при здійсненні кримінального переслідування в англо-американській правовій системі // Вісник Національної академії прокуратури України. 2016. № 2. С. 94-101.

18. Столітній А.В. Формування та розвиток засад кримінального процесу в Україні в умовах електронного кримінального провадження // Вісник Національної академії прокуратури України. 2016. № 2. С. 95-101.

19. Столітній А.В. Візуалізація у процесуальній діяльності в кримінальному провадженні // Науковий часопис Національної академії прокуратури України: електрон. наук. фахове вид. 2016. № 3. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/11-2016/stolitnij.pdf> (дата звернення: 17.01.2017).

20. Столітній А.В. Місце досудового розслідування у системі стадій кримінального провадження // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2016. № 36. Т. 2. С. 151 -154.

21. Столітній А.В. Фрактальна геометрія як складова сучасного кримінального процесу // Вісник Національної академії прокуратури України. 2017. № 1. С. 89-95.
22. Столітній А.В. Вдосконалення електронного сегмента кримінального провадження // Право і суспільство. 2017. № 2. Ч. 2. С. 185-189.
23. Столітній А.В. Автоматизований кримінальний процесуальний контроль // Вісник Національної академії прокуратури України. 2017. № 3. С. 89-94.
24. Столітній А.В., Каліна А. Електронне кримінальне провадження у Чеській республіці // Науковий Часопис Національної академії прокуратури України: електрон. наук. фахове вид. 2017. № 3. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/3-2017/stolitnij.pdf> (дата звернення: 21.09.2017).
25. Столітній А.В., Холмберг Я. Електронне кримінальне провадження Швеції // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 3. С. 198-202.

Статті у зарубіжних періодичних наукових виданнях:

1. Столітній А.В. Прокурорській нагляд: історія, сучасність, перспективи // JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica. 2015. № 3 (213). С. 81-84.
2. Столітній А.В. Цивільний позов прокурора на досудовому провадженні та його місце в Єдиному реєстрі досудових розслідувань // JURDIC NATIONAL: Teorie si Practica. 2015. № 4 (213). С. 132-135.
3. Столетний А.В. Разделение правовой природы понятий «заявитель» и «потерпевший» в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины // LEGEA SI VIATA. 2015. № 4/2 (280). С. 94-98.

4. Столетний А.В. Институт соглашений в соответствии с уголовным процессуальным законом Украины: практика применения и пути усовершенствования // LEGEA SI VIATA. 2015. № 6/2 (282). С. 123-127.

5. Столітній А.В. Втілення міжнародних стандартів досудового розслідування у кримінальному процесуальному законодавстві України // JURDIC NATIONAL: Theorie si Practica. 2015. Выпуск № 6 (16). С. 241-243.

6. Столітній А.В. Особливості використання інформаційних технологій під час кримінального переслідування в романо-германській (континентальній) системі права // Visegrad journal on human rights. 2016. № 3. С. 168-173.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Столітній А.В. Проблемні аспекти досудового розслідування кримінальних проваджень за фактами невивплати заробітної плати // Правова політика в Україні: питання теорії та практики: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 24 жовтня 2014 року): тези наукових доповідей в 2-х т. К.: Національна академія прокуратури України, 2014. Т. 2. С. 357-360. (очна участь)

2. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань на стадії повідомлення особі про підозру // Юридична наука та практика у третьому тисячолітті: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кошеце, Словачька Республіка, 27-28 лютого 2015 р). Кошеце: Університет Павла Йозефа Шафарика, факультет права, 2015. С. 176-179. (заочна участь)

3. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань під час зупинення досудового розслідування // Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні: матеріали Міжнародної

науково-практичної конференції (м. Ужгород, 27-28 лютого 2015 року). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015. С. 177-179. (заочна участь)

4. Столітній А.В. Строки досудового розслідування. Порушення та шляхи їх усунення // Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 20-21 березня 2015 року). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015. С. 37-39. (заочна участь)

5. Столітній А.В. Вказівки прокурора у кримінальному провадженні як форма здійснення процесуального керівництва // Актуальні проблеми прав людини, держави та вітчизняної правової системи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 3-4 квітня 2015 року). Дніпропетровськ: ГО «Правовий світ», 2015. С. 126-127. (заочна участь)

6. Столітній А.В. Організація щоденної роботи прокурора-процесуального керівника // Гуманітарний та інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих учених: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених (м. Одеса, 24 квітня 2015 року). У 3-х ч. Одеса: Міжнародний гуманітарний університет, 2015. Частина 1. С. 147-150. (заочна участь)

7. Столітній А.В. Гарантії приватного життя під час обшуку відповідно до вимог Європейської конвенції з прав людини // Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 24-25 квітня 2015 року). У 2-х ч. Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2015. Частина II. С. 81-83. (заочна участь)

8. Столітній А.В. Проблемні аспекти досудового розслідування кримінальних проваджень за фактами невиконання заробітної плати // Реформування законодавства України та розвиток суспільних відносин в Україні: питання

взаємодії (м. Ужгород, 24-25 квітня 2015 року). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015. С. 159-161. (заочна участь)

9. Столітній А.В. Обшук: Національні особливості та міжнародний досвід // Політико-правові реформи та становлення громадянського суспільства в Україні: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Херсон, 9-10 жовтня 2015 року). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. С. 202-205. (заочна участь)

10. Столітній А.В. Загальні положення процесуального керівництва досудовим розслідуванням // Чинники розвитку юридичних наук у ХХІ столітті: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 6-7 листопада 2015 року). Дніпропетровськ: ГО «Правовий світ», 2015. С. 85-87. (заочна участь)

11. Столітній А.В. Обшук, огляд, поверхневий огляд – сучасні реалії, Європейський досвід // Права та обов'язки людини у сучасному світі: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 13-14 листопада 2015 року). Одеса: Громадське об'єднання «Причорноморська фундація права», 2015. С. 140-143. (заочна участь)

12. Столітній А.В. Електронне оформлення кримінальних процесуальних рішень, їх строки // Нове міжнародне право та національне законодавство – нові завдання юридичної науки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 13-14 листопада 2015 року). К.: Центр правових наукових досліджень, 2015. С. 119-121. (заочна участь)

13. Столітній А.В. Реформування інституту затримання особи: сучасні реалії // Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 18-19 грудня 2015 року). У 2-х ч. Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2015. Ч. 1. С. 65-67. (заочна участь)

14. Столітній А.В. Практичні питання використання електронної складової в процесі реформування структури органів прокуратури // Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 22-23 січня 2016 року). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2016. С. 79-82. (заочна участь)

15. Столітній А.В. Досудове розслідування як стадія кримінального провадження // Рівень ефективності та необхідність впливу юридичної науки на нормотворчу діяльність та юридичну практику: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. (м. Харків, 5-6 лютого 2016 року). Х.: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2016. С. 85-88. (заочна участь)

16. Столітній А.В. Обрання запобіжного заходу поза межами кримінального процесуального закону України // Європейська традиція в міжнародному праві: реалізація прав людини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Братислава, 6-7 травня 2016 року). Братислава: Панєвропська висока школа, 2016. С. 249-252. (заочна участь)

17. Столітній А.В. Шляхи поновлення досудового розслідування після складення та затвердження обвинувального акта // Актуальні державотворення в Україні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 20 травня 2016 року). Тези наукових доповідей в 3-х т. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. Т. 3. С. 75-77. (заочна участь)

18. Столітній А.В. Повноваження прокурора щодо притягнення працівників піднаглядних органів до адміністративної відповідальності // Розвиток держави та права в Україні: реалії та перспективи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 16-17 вересня 2016 року). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2016. С. 25-29. (заочна участь)

19. Столітній А.В. Вказівки прокурора як інструмент здійснення прокурором процесуального керівництва: проблемні питання // Пріоритетні напрями розвитку сучасної юридичної науки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 16-17 вересня 2016 року). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2016. С. 87-91. (заочна участь)

20. Столітній А.В. Підвищення кваліфікації прокурорів у віртуальному просторі // Інноваційні освітні технології: досвід Європейського союзу та його впровадження в процес підготовки юристів: матеріали науково-педагогічного стажування (м. Сладковічево, Словацька Республіка, Університет Данубіус, 26-28 грудня 2016 року). Сладковічево: Університет Данубіус, 2016. С. 128-131. (заочна участь)

21. Столітній А.В. Процесуальне місце Єдиного реєстру досудових розслідувань при здійсненні повідомлень про підозру // Розвиток державності та права в Україні: реалії та перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 15-16 вересня 2017 року). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2017. С. 31-36. (заочна участь)

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Аузін Р.О., Столітній А.В. Технічний твір «Інформаційно-аналітична система обробки заздалегідь згенерованих баз Єдиного реєстру досудових розслідувань за допомогою готових наборів функцій Excel (з ілюстраціями)». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 57773 від 23 грудня 2014 року, виданого Державною службою інтелектуальної власності України.